

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

(RAZMATRANJE I)

GOSPA I DOM

1. Zavirimo u siromašnu kuću jedne radničke obitelji, koja živi u gradiću Nazaretu. »Ni sunce žarko, lutajuć po zemlji zlatnim odsjevom, od tebe nikad milije ili svetije što vidjelo! Do tebe često polijeću nebeskih dvora glasnici, kreposti sviju svetište razgledaju, ukrašuju!«

Promatrajmo domaćicu te kuće! »Blaga je Majka tu uz Dijete nježno, dobra je druga uz svog zaručnika, nastoji ona trude im zasladit ljubeznom dvorbom«.

(Iz himana za blagdan svete Obitelji).

2. Gospa domaćica i majka obitelji uči te da ne gledaš na ono što radiš, nego na duh i srce s kojim radiš. Ona je obavljala skromno i neprimjetno dužnosti po sebi skromne. Obavljala ih je ustrajno.

Iz dana u dan, od jutra do mraka radila je vjerno, srdačno, jednostavno, revno, nježno, iskreno, otvoreno, mirno i radosno svoje kućanske poslove. A u čem je ležala tajna te vjernosti? U ljubavi!

U toj kući postoji natjecanje u ljubavi jer postoji u njoj izvor ljubavi — Krist. Stoga je tu uvijek bilo sunca, uvijek blaga proljetna toplina, makar vani kišilo ili vladala studen.

Marija se na onom izvoru, koji se zove Krist, svaki dan sve više obogaćivala ljubavlju. Iz toga je izviralo ono njeno nutarnje obilje, koje se izlijevalo na sve oko nje. Iz njenih očiju izbijalo je vedro svjetlo, koje je zlatom prekrivalo siromašne kućne zidove, siromašno posuđe i namještaj. Iz njezinih riječi izbija milozvučnost, koja očarava anđele, ublažuje nevolje i protivštine. Njezino se srce velikodušno pretvara u neprekidno darivanje. Ona sve svoje brige i poslove prikazuje Srcu svoga Sina za spas duša.

3. Možda ja teško primam sudbinu koja me je zapala. Možda se žalim na posao, što ga svaki dan moram obavljati. Možda se stidim svoje siromašne kuće ili stana, kad moram nekoga uvesti unutra. Ako je tako, nastojat ću promatrati Nazaretsku domaćicu, kada je sama i kada poslužuje Josipa i Isusa. Molit ću je, da mi isprosi ljubav, da me obogati ljubavlju. I da me poveže s mojom obitelju, uzdrži u njoj mir i slogu, ublaži gorčine i upravlja svaki moj neznatni posao. Pažljiva će ljubav tako preobraziti moj život u darivanje drugima, kao što je bio život Gospin u Nazaretu.

Pozvat ću Nazaretsku domaćicu da učini malo reda i u onoj kućici koja se zove moje srce. Kad je, naime, u redu srce, tj. kad je bogato Kristom i zagrijano ljubavlju, koliko god inače bilo siromašno, osjetit će to obilje, to sunce, tu nutarnju toplinu.

M. Giuliani

NASLOVNA STRANA zamišljena prema motivima iz crkve sv. Katarine u Zagrebu od prof Zdenke Sertić. Slika: Gospa s Djetetom od Raff. Del Garbo.

1. SIJEČNJA

SVJETSKI DAN MIRA

Delegat Biskupskih konferencija, pomoćni biskup zagrebački msgr. Franjo Kuharić, zamolio je Uredništvo da u okviru mogućnosti obradi za Dan mira, 1. siječnja, teme koje će važnosti ovog pothvata dati što veći publicitet. Donosimo dopis uz ostala naša nastojanja. O miru radi naša opća i misijska nakana kao i prikaz života i djelovanja dominikanca o. Pire, velikog dobročinitelja izbjeglica.

Cijenjeno Uredništvo!

Sveti Otac Pavao VI proglasio je Novu godinu Svjetskim Danom mira! Sigurno je i ta odluka Svetog Oca nikla iz njegove velike brige, da čovječanstvo sve snažnije spozna vrijednost, uvjete i plodove mira. Crkva je u smislu svoga evanđeoskog poslanja na osobit način pozvana da bude glasnik mira. Navještanjem riječi Božje i kraljevstva Božjega, odgajajući čovjeka u »pravednosti i svetosti istinitoj« Crkva je najstvarniji graditelj mira.

Stoga Sveti Otac želi da Crkva svom revnošću slavi Dan mira molitvom i raznim priredbama, da ga objavljuje svim sredstvima društvenog saobraćaja. U tom djelu osobito velika i važna uloga je namijenjena našoj vjerskoj štampi.

Uredništvo i Uprava Glasnika Srca Isusova i Marijina želi svim pretplatnicima, čitaocima, povjerenicima, dobročiniteljima SRETAN BOŽIĆ i blagoslovljenu NOVU GODINU!

Za Svjetski Dan mira 1. siječnja 1969. godine Papa je blagoslovio veliku temu: »PROMICANJE LJUDSKIH PRAVA — PUT DO MIRA!« U ime naših Biskupskih Konferencija molim cijenjeno Uredništvo, da obradbom te teme dade publicitet što širih razmjera proslavi Dana mira kod nas. Naše su mogućnosti ograničene obzirom na organiziranje raznih svečanosti i priredbi izvan crkvenog prostora, ali stoga molimo našu štampu, da se što više angažira obrađujući na privlačiv i uvjerljiv način temu ljudskih prava.

Molimo cijenjeno Uredništvo, da toj temi posveti jedan svoj broj. Budući da božićni broj ima svoju već određenu tematiku, bilo bi poželjno, da se za Novu godinu izda posebno izdanje lista. Ako to nije moguće, onda se neka u svjetlu božićne teme obradi tema ljudskih prava. Ta su prava s kršćanskog stanovišta snažno i jasno tumačena u papinskim i koncilskim dokumentima zadnjih godina: Mater et Magistra, Pacem in terris, Ecclesiam suam, Koncilska Konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu, Populorum progressio, Humanae vitae itd.

Neotuđiva prava ljudske osobe i njezino dostojanstvo tumači sedam slijedećih načela: 1) pravo na život, 2) pravo na vjersku slobodu, 3) pravo prilaza kulturnoj baštini Društva, odgoju i znanju za svakoga, 4) pravo na zaštitu od svake diskriminacije, 5) pravo svakog pojedinca na pravedno učešće u socijalno — političko — ekonomskim odgovornostima u životu mjesnih, narodnih i međunarodnih zajednica, 6) pravo na objektivno obavještavanje i slobodno izražavanje misli s poštivanjem pojedinaca, moralnog i društvenog poretka — u granicama poštenja i poniznog traženja istine, 7) pravo na useljavanje i iseljavanje s pravom na zaštitu izbjeglica i preseljenih osoba.

Poštivanje i izvršavanje tih prava jest put do autentičnog mira. U svojoj okružnici za prvi Dan mira, 1. I 1968., napisao je Kardinal Šeper slijedeće: »Za nas, dakle, mir znači nešto neizmjerno veliko, vrijedno, bogato i plodno. Za nas mir znači pravdu, ljubav i slobodu, u kojoj je ljudska osoba savršeno poštivana. Za nas mir znači danu mogućnost svakoj osobi da razvija svoju ličnost i da bogatstvom uma i srca sudjeluje u gradnji boljeg svijeta za dobro svih ljudi, svoje braće. Za nas mir znači slogu i slobodu svih naroda. Za nas mir znači odsutnost svakog nasilja, svake diskriminacije bilo idejne, bilo rasne. Za nas mir znači pomirenu ljudsku obitelj u kojoj neće biti gladnih, ni onih bez odijela, ni onih bez krova nad glavom, ni poniženih, ni progonjenih radi pravde« (Sl. Vj. br. 12, str. 168).

Čovječanstvo se mora odgajati za takav mir. Takav mir se pak ostvaruje na ostvarivanju ljudskih prava. U tom je smislu blagoslovljena tema za slijedeći Svjetski Dan mira.

Graditi svijet mira znači graditi Božje kaljevstvo u svijetu.

Molimo cijenjeno Uredništvo da tome doprinese svojom vrijednom suradnjom.

Unaprijed zahvaljujem. Srdačno pozdravljam i blagoslivljem sve suradnike s Urednikom na čelu.

Franjo Kuharić
pomoćni biskup zagrebački,
delegat BK za proslavu Dana mira

MIR „POLITIKA“ BETLEHEMA I POSLJEDNJE VEČERE

U siječnju, na početku nove godine, Apostoli Molitve zajednički mole **da bi svi ljudi poradili oko toga da se učvrsti mir«.**

U Betlehemu mali Krist šuti. Govore i pjevaju anđeli. Kod Posljednje Večere apostoli slušaju. Progovara Srce Isusovo. Poruka je ista: Mir! Smirenje! Sklad! Shvaćanje! Dobrota! Praštanje! Najljepše što Bog ima i najpotrebnije što naše srce traži, Krist nam predaje riječima: Mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem...! Bez smirenja srca, bez sklada obitelji, bez mira među narodima — sve je unaprijed osuđeno na rasap i propast.

NAJVEĆA OPASNOST

...svakako je »atomska« svjetska gljiva! Ako se ona digne nad globusom, sve će spržiti. Ako se atomski oganj raznese raketnim putem, sve će spaliti. Opasno je i sve drugo što do toga vodi. Karda Lou govori o trideset ratnih žarišta, kamo velesile bacaju svoje ljude i gdje kušaju svoje oružje... Stručnjaci iznose nečuvene brojke od nekoliko bilijuna dolara godišnjeg rashoda na smrtonosno naoružanje... govore o kojih trideset milijuna ljudi u stalnoj ratnoj spremi... Možemo izbrojati dalje: 120 i nekoliko naroda u manhattanskoj Staklenoj palači, gdje se vode »ratni« razgovori... Tri bloka svijeta, koji prijete i strahuju... Tri i po milijarde srdaca, koja uglavnom i ne misle, kakva im se sudbina sprema...

Opasnost je crna sjena koja raste od male točke u ljudskom srcu. Prije atomskog rata vodi se rat savjesti. Prije međunarodnog sukoba postoji sukob u familiji. Sve velike teškoće žive od razorenih malih nada. Kad čovjek nije zadovoljan u sebi — kad nema životne orijentacije, kad izgubi životni smisao, kad mu zdvajanje prevagne nad sigurnošću, a mržnja protjera ljubav — rat je tu. U njemu se tuku svjetovi svjetla i mraka, dobra i zla, poštenja i izdaje. Njegovo sebeljublje, neljudski egoizam, zatrovana i smiješna zatvorenost, samodopadnost i samoljublje, navijestiše najprije ratno stanje u vlastitom srcu. Koje čudo da takav čovjek izvlači ratnu sjekiru protiv svojih bližnjih! Zar će rak ostati samo u njegovu tkivu? Neće li ta prokleta epidemija zaraziti njegovu okolinu? Ako je uvažen i glasovit, možda pisac ili političar, vojskovođa ili financijer, svojim će propagandnim aparatom zaraziti čitave stranke, narode, blokove! I tako se stvara, radi osobnog nereda, radi nekih pronađenih vanjskih teškoća, radi povijesnih nerješenih problema, sve teža i sve napetija atmosfera. Sjetimo se kako to plamsa oko Srednjeg Istoka, Vijetnama i Nigerije! Kada duhu osvetljive i gramzljive pohote pogoduje kućni odgoj, škola i vojska; kad se sve to upregne u svemoćna kola propagande svim suvremenim sredstvima; kad se tome nitko javno ne usprotivi — jasno da opasnost brza prema kobnoj točki »vrelišta«, prema ponoćnom smrtnom dvadesetčetvrtom satu!

Sve je ovo dobro poznato. O tome govore na svim forumima svijeta. Radi toga strahuju svi prisebniji stanovnici zemlje. Nama je kudikamo važnije prikazati drugu točku.

NAJVEĆA DUŽNOST

... svakog čovjeka, kršćanina napose, počiva u brizi za opću humanost, ljudskost, čovječnost. Nekad su oholo vikali »Homo homini deus« — Čovjek je čovjeku bog! Brzo su se valjali u krvi svi ti »bogovi«!. Okrenuli su ploču, čula se gadna i prijeteća izreka. »Homo homini lupus« — Čovjek je čovjeku vuk i zvijer. Ljudi su se u toj opisnoj definiciji bolje prepoznali. Dva svjetska, deseci evropskih, stotine drugih sukoba potvrdiše da u ljudima nije umrlo ono najgore, zvjersko i osvetničko.

Naša bi škola života morala učiti male i velike stalno jednu te istu istinu: Čovjek je čovjeku Čovjek! Njegov suputnik na zemlji, njegov suputnik u životu, njegov bližnji i njegov brat! Oči treba oprati vodom pameti i milosti, da uzmognu ugledati u svakom biću — u onima oko nas, u onima dalje od nas — ljude i smrtne stvorove, koji u Evropi jednako kao u Aziji, na sjeveru isto ko što na jugu, nose u sebi klicu besmrtnosti. Nije lako u ocu pijanici, materi raspuštenoj bludnici, sestri nevjernici, bratu izdajici, susjedu lukavom osvetniku, vidjeti uvijek čovjeka s besmrtno divnim

Kad bi se u sva žarišta rata vratio pravedni mir mnoge bi nesretne osobe i obitelji u svojim očima ponijelo nadu. A što nam govori gornja slika?

zadatkom. Duša se buni kad osjeti nepravdu, i život se revoltira nad tuđim grijesima. Ako se dozna da su oni »preko granica, izvan bedema, s druge strane« naše zemlje, našeg naroda, naše interesne sfere takvi i takvi, želja za odmazdom samo raste. Dosta je baciti iskru (sjetimo se atentata u Sarajevu, Hitlerova ultimatuma Poljskoj...) i eksplozija je tu.

Preorijentirati čitave generacije, koje su krvarile u sukobima; poučiti ispravno njihovu djecu, koja za prošlo zlo nisu kriva; ustrajno poučavati sve, napose žene — koje s ratom imaju najmanje posla a od rata najviše stradavaju — eto to je presveti zadatak svih dobromislećih ljudi. »Sveta antropologija«, nauka o čovjeku kao besmrtnoj vrijednosti (makar pred nama živio kao ništarija), morala bi biti temeljna pouka svih ljudi. Uvjeriti dijete i mladića, da je crnac i bijelac, i crveni Indijanac i žuti Japanac vrijedan naše ljudske pažnje, samilosti ako je posrnuo, simpatije ako je čestit, naša je presveta dužnost. Ljude treba shvatiti prema ljudskoj mjeri. Znamo da čovjek može biti najveća bijeda i najveći heroj. Zato i nosimo u duši i prštanje i pohvalu. »Čovjek sam, i ništa ljudsko nije mi strano«, govorio je pjesnik Terencije. »Čovjek, kako to gordo zvuči...!« napisao je Maksim Gorki. Čovjek je svakome,

kršćaninu osobito, životna zadaća koju treba uspješno riješiti. Sve plemenito razviti na dobro svih ljudi; sve zlo potiskivati i čupati radi sreće svih ljudi.

Nije dosta shvatiti što je čovjek. Čovjeka treba plemenito odgajati. Uvježbavati ga i priučavati na ljudske i humane akcije. Slati ga na ispomoć gdje zijeva nevolja; učiniti od njega brata svakome tko ne može sam; zbližiti ga sa svima da svi budu što više i što trajnije braća. Na to nas upućuje bez prestanka Sveti Otac, primjer pokojnoga liječnika gubavca iz Lambarene Alberta Schweitzera, poruka odvažnog humaniste nevjernika Alberta Camusa, stalni vapaj tajnika Ujedinjenih Naroda U Tanta, tolikih posrednika koji su sami gubili živote kako bi ih spasili drugima.

Kršćani u posljednje vrijeme shvaćaju sve bolje, da nije dosta dati prilog »Crvenom Križu« a zatim spokojno čitati izvještaje s raznih ratišta.... Sve jači pritisak kršćanske savjesti donosi plodove. Osnivaju se organizacije za mir. Neke od njih proučavaju problem svjetskog mira sa svih strana, spremaju stručnjake koji mogu i druge uvjeriti, kolika je nesreća rat, koliko je dobro mir. Najveća organizacija u krilu kršćanstva svakako je »Pax Christi — Mir Kristov«. Ime je uzeto iz devize velikog pape Pia XI »Mir Kristov u kraljevstvu Kristovu«. Danas već milijuni ljudi, među njima prevladavaju mladi, unose u sebe svjetlo Betlehema i poruku anđela i svetu poruku samoga Krista Gospodina s Posljednje Večere. I taj mir Božji, smirenje svake pojedinačne savjesti u Srcu Božjemu, sklad i harmonija među svom djecom istoga Boga, među svim narodima istoga planeta, među svim ljudima iste nacije — taj beskrajno vrijedni mir što ga je Krist pribavio svojom krvlju, postaje općim programom. Nedavno je John Galtung, direktor Instituta za istraživanje o miru napisao raspravu pod naslovom »Specijalista mira — zvanje budućnosti«! Divno je taj protestant uočio, da budućnost može živjeti samo od ljudi, koji otvaraju srce velikom blaženstvu »Blago mirotvorcima, jer će se zvati sinovima Božjim. To su konstruktivni ljudi, koji ne trpe ruševina, nego dižu građevine; koji se ne zanose odmazdom nego prijateljstvom; koji ne trpe nepravde nego zahtijevaju opću pravdu.

NAJVEĆA RADOST

...i nije sudbina na ovom svijetu. Vizija proroka Izaije, kako se sve oružje prekiva u korisno oruđe; kako koegzistentno borave lav i janje; kako se svi ljudi shvaćaju i bratime — jedva će ikad biti sveopća stvarnost. Vizija patra Teilhard de Chardina o sutrašnjici punoj »zajedničke svijesti o čovjeku vijednosti«, još uvijek zvuči preuzetno. Sve su to ipak opomene koje nas nukaju i nagone da nešto stvarno učinimo kako bi nama svima bilo bolje. Naš je cilj jasno — vječna sreća u Bogu. Ali nam je put vremeniti život na zemlji. Nitko ne može u nebo, ako nije nešto nebesko pokušao izvesti na zemlji. Tko želi k Bogu, mo-

ra nešto učiniti s Bogom. Tko misli na besmrtnu radost, mora već ovdje uraditi nešto za nju. U ljudsko srce treba uliti duboko povjerenje u Boga i čovjeka, stvarno nepovjerenje u zlo i sotonu, silnu nadu da nije sve izgubljeno, pouzdanje da se mnogo toga dade spasiti i popraviti, golemu ljubav prema svemu čestitomu, prema svima — u prvom redu prema nemoćnima, siromašnima, zabačenima, pritisnutima bilo kakvim jadima. Ukloniti nešto tame makar samo jednom svijećom, znači surađivati s velikim suncem. Razveseliti makar samo jedno srce, znači smanjiti tugu i bol. Podići makar nešto povjerenja u smisao života, bratstva, ljudskog plemenitog rada — znači pridizati cijelo čovječanstvo.

Nama je nemoguće ostvariti neke nepregledno uspješne akcije. Ali nitko nije toliko nemoćan, da ne bi mogao popraviti sebe i razveseliti dobrotom bar nekoga pokraj sebe. Što smo nesebičniji i vjerniji u toj misiji dobrote, to ćemo više radosti doživjeti sami i darivati je drugima.

Naša nam vjera jamči da je naša radost ondje gdje je naš mir. A to je Krist Gospodin. On je naš mir, kaže sveti Pavao. On je donio mir i daje ga svima, koji ne odbacuju milost. On je naša radost, rekoše anđeli kod njegova rođenia. »Javljam vam veliku radost! Rodio vam se Krist Gospodin!« Isto Evanđelje moramo navijestiti budućnosti i mi, Krista naš mir, Krista našu radost. Kad je poganin Nietzsche u Zaratustri pisao da očekuje na licima Kristovih učenika biljeg i crte radosti i smirenja, napisao je za sve nas pravi ultimatum: Bog nam je u srce unio milost da po nama dijeli radost! Pokoljenje koje nadolazi stoji samo pred tom alternativom: Ili se skončati u beskrajno mračnoj boli, ili se otkupiti u Kristovoj radosti mira! Tko od krštenih ne osjeća vlastite odgovornosti za tu sudbinu Krista u svijetu pred Kristom!?

Ovo uvjerenje da smo poslani na odvažan i presudan posao tjera nas da prisebno i punosvijesno izmolimo slijedeću molitvu za mir.

Mijo Škvorc

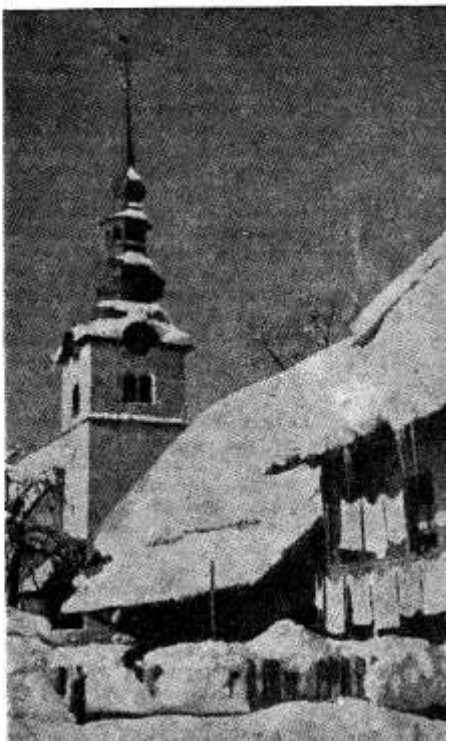

MOLITVA ZA MIR

Ja priznajem da je Bog izvor svakog života. Svaki čovjek, moj sudrug, ima pravo da živi slobodno i da na pošten način osigura sebi sredstva za život.

Ja žalim, što su životi milijuna ljudi ugroženi ratom, genocidom neljudskim postupcima usljed ubilačkog nadmetanja. Osjećam dio odgovornosti za breme socijalno-ekonomskih nepravda, koje tlači moga bližnjega.

Ja se obvezujem da ću sve činiti, i pod cijenu svoga života, da pomažem i štitim svoju braću, posebno one između njih koji su izloženi opasnosti i nesigurnom životu: nevoljne, oskudne, zapuštene, gladne, proganjene, bolesne. Želim vraćati vjeru u život svima koji trpe duševno i tjelesne od posljedica rata.

Ja priznajem da si ti Otac svakog čovjeka, plemena i naroda, da si dobročinitelj cijelog ljudskog roda. Pred tobom su svi ljudi jednako dostojni, i stoga osuđujem svaku diskriminaciju koja bi se mogla primijeniti protiv moje braće zbog različite rase, boje, narodnosti, etničkog ili socijalnog porijekla.

Ispovijedam, da sam ponekad davao maha čuvstvima oholosti i kivnosti prema svojim bližim i daljim bližnjima.

Obvezujem se da ću se odlučno boriti protiv svake mržnje koja trga bratske veze među ljudima i koja se protivi izgradnji ujedinjene i sveopće zajednice u skladu s istinskom željom za jedinstvom, koju si ti, Oče, ucijepio u naša srca.

Priznajem i želim, da svi uvide, da je najveća mudrost čovjeka slobodno štovanje Boga, njegova Stvoritelja. Ja sam svjestan neutažive težnje za istinom, koju si ti ulio u razum, u volju i u srca ljudi, spašenih i preporođenih žrtvom ljubavi tvoga Sina. Znam, da Duh Sveti potvrđuje u svakom čovjeku neotuđivo pravo na odgoj, znanje, na dioništvo u kulturnim dobrima, na točno i objektivno obavještavanje, koje ga osposobljuje da može birati, odrediti svoje odgovornosti i inicijative, koje mora poduzeti za opće društveno dobro.

Žao mi je, da nisam dovoljno stavio u službu svoje braće znanje primljeno od drugih. Žalim također da su milijuni ljudi lišeni osnovnih sredstava, kao što su govor i čitanje, i jamstva da mogu objavljivati svoja neosporna prava sa svim dostojanstvom i slobodom.

Obvezujem se, da ću više poštivati osobna i društvena prava svojih bližnjih, da ću olakšavati dijalog između njih poljubljujući u svom i njihovom životu svako nasilje, ugnjetavanje, otuđivanje, pristranost, što priječi mirno traženje istine!

MISIJSKO DJELO ZA MIR

Da se uspješno nadvladaju zapreke, koje misijama dolaze od ratova i napetosti među narodima. (Mis. nakana AM za siječanj 1969.)

Rat je uvijek veliko zlo, bio pravedan ili ne. Ako je nepravedan, to će zlo biti još veće. On uvijek donosi ljudima more patnje i bijede. Tako je bilo nekad kao i danas, kad rat ne poznaje nikakvih granica i kad su djeca, žene i civilno stanovništvo uopće još u većoj opasnosti nego sami vojnici na frontu. Ne samo apokaliptičko oružje kojim raspolažu vojske, nego i paklena međusobna mržnja daju suvremenom ratu terorističko obilježje i sposobnost uništenja čitavog našeg globusa i svega na njemu, što je nekoć izgledalo kao nemoguće i nezamislivo.

»Napetost« među narodima nije još sam rat, ali je povezana s njime. Sliči odviše nategnutom luku, koji može svaki čas puknuti, ili nabujaloj vodi koja može probiti nasipe i brane te proizvesti opustošenje i katastrofu. Dakako da uvijek postoje mogućnosti kako bi se umanjila napetost, ali se ona na žalost često puta upotrebljava kao karta na koju se igra i kao nešto čime se čini politički pritisak i traže razni ustupci. Sve to pak povećava opasnost, koja jednoga dana može izbjeći kontroli pa proizvesti bilo male bilo velike ratove ili čak takav požar koji može zahvatiti i progutati čitav svijet.

Stoga je u današnjim prilikama velika zadaća Crkve, da neprestano radi na spasavanju i očuvanju mira među ljudima. Ta se zadaća nameće Crkvi tim više što je njezina poruka u oprečnosti s ratom i mržnjom među ljudima. Ona nije nipošto laka, a teške i napete prilike znadu je još većma otežčati. Dosta se je samo sjetiti nedavne prošlosti za vrijeme II svjetskog rata, kako je tada bila veoma teška i delikatna misija Crkve. Iako je Papa Pijo XII sve učinio što je bilo u njegovoj moći da spriječi rat i ratne strahote, to se ipak našlo neodgovornih ljudi, koji su ga htjeli zablatiti, a preko njega i Crkvu, da tobože nisu izvršili svoju misiju.

POSLJEDICE RATA

One su više nego žalosne i porazne. Koliko zbog rata trpi stanovništvo u Vietnamu ili u Biafri. Stanovništvo Saigona radi ratnih napadaja mora neprestano bježati iz jednoga dijela grada u drugi. Mnoge obitelji žive rastavljeno i odijeljeno, a mnoge su napola uništene. Ljudi trpe od nedostataka i najpotrebnijih stvari za život. Muči ih neprestani strah od nenadanih napada gerilaca i tako rekuć nose stalno glavu u torbi. Čovjek se s pravom pita kako taj

nesretni svijet može uopće izdržati sve te strahote?

Ratno stanje nužno dovodi do osiromašenja čitavoga naroda. Uslijed bombardiranja propadaju, ruše se i razaraju mnoge kulturne ustanove i djela od velike povijesne i umjetničke vrijednosti. Plodovi teškog i dugogodišnjeg rada jedinim zračnim ili raketnim napadom nestaju i iščezavaju na veliku štetu stanovništva. Nestaje svega onoga što se je s teškom mukom učinilo da se ljudima podigne životni standard. Često puta nestaje i onoga što bi bilo nužno potrebno da se može početi iznova.

Rat ima i strahovite moralne i religiozne posljedice. Ljudi gube vjeru, strpljivost, upadaju u zabunu i očaj. Rat u Vietnamu i u Biafri nanio je neprocjenjive štete misijskome radu Crkve. Pretvorene su u prah i pepeo mnoge crkvene ustanove u koje je uloženo toliko truda, znoja, molitve, žrtve i materijalnih sredstava, koja su dobri ljudi otkidali od vlastitih usta. Razorene su tolike crkve, sirotišta, bolnice, gostinjci, ubožnice, škole, a sve osoblje iz njih razjureno i raspršeno. Onemogućen je odgoj svećeničkih pripravnika, katehista, specijaliziranih laika. Budućnost misija u tim krajevima uistinu je crna i bezperpektivna.

DA LI JE MOGUCE NADVLADATI SVE TE POTESKOCE?

Obično se govori da u teoriji nije odviše teško izbjeći rat i smanjiti napetost među narodima. Protivne strane neka se pomire pa će biti sve u redu. Valja živjeti i pustiti ljude da žive u miru. Osim toga danas postoji čitava mreža međunarodnih javnih i privatnih organizacija, koje bi kad bi ujedinile svoje napore, mogle mnogo postići za mir. Na žalost činjenice govore o protivnom, jer oružje još uvijek ima glavnu riječ u rješavanju međunarodnih problema, kako su to bjelodano dokazali kolovoski događaji u Čehoslovačkoj. Pa što onda? Da li nemoćno stajati pred stihijom sile i oružja? To sigurno ne bi bilo pametno!

Najradikalnije rješenje tog mučnog problema neka se sastoji u suzbijanju ideologija koje traže rat, jer mira ne će biti sve dotle dok bude onih koji će zagovarati rat kao moguće sredstvo rješavanja međunarodnih problema. A to je velik i zamašit posao. Sigurno da suzbijanje ratnohuškačke ideologije nije jedini način da se izbjegne rat. Socijalne i nacionalne nepravde valja suzbiti legalnim sredstvima. Jedno je od tih omogućiti svakome narodu da si bira oblik vladavine kakav sam želi i da mu se nitko ne nameće izvana. Mirnim putem valja provesti agrarnu i druge reforme, tako da svatko dobije koliko mu je potrebno za život.

Pavao VI pozvao je svijet da Novu Godinu slavi kao međunarodni dan mira. Mnogi su se odazvali tome pozivu. Dužnost je svih kršćana da što većma populariziraju taj dan i da rade na izgradnji svjetskog mira. Taj mir jedino će omogućiti sretan razvoj čovječanstva, Crkve, pojedinih naroda, a isto tako i misijskoga rada Crkve. Učimo u novu građansku godinu sa željom, molitvom i radom za mir!

Josip Antolović

U Božićnoj noći

Noćas je nekako sve tiho
i u iščekivanju
ko u onoj prvoj
božićnoj noći ...

Veselo u tišini
pjevaju pomlađene zvijezde
zakićene anđeoskim krilima
i pričaju istinu staru
o božanskoj beskrajnoj moći.

Sjedim uz prozor
čardaka svoga
i gledam u tamu
božićne noći.
Osluškujem hod anđela
i čekam kad će
pod moj prozor doći ...
O Bože, velim,
kako su slatke
tihe i raspjevane
božićne noći,
dok hite k nama
u plaštu radosnih zjena
iz kojih iskri plam
života i svemoći.

Koliko noćas
zebe duša
u grču crnih izdisaja.
Koliki noćas
ne slave Božić
zbog neznanja,
prkosne tvrde glave
ili nehaja?

Kitimo jelke
uz ognjišta i po crkvama
hladnim sjajem srebrnih niti.
Tovimo se uz pune lonce
i napijamo u polusnu
maštajući o duhovnim provalijama
s bregova ljudstva sniti.

Koliki noćas gladni
šetaju u studnom ritmu
beskrajnim stazama
naših gradova i sela!
Nitko se od nas
ne smućuje za to
nit haje sažalno
što potokom krvare rane
iz ovih živih raspela.

I noćas ljudi bez vjere i nade
našim gradom kruže
u lovu za Judinim darom
što odiše dahom truleži i tame.
Nitko se od nas ne potrudi
da u ova pusta srca
unese iskricu žara,
vedrinu i osmjeh
božićne svesilne osame.

Koliko će noćas
propalih majka
zadaviti svoje
čedo neželjeno!
Zar nitko od nas
nema snage duha
da zapali žižak
uz skriveni odar
i okvasi suzom
cvijeće pogaženo?!

Uvijek tiho ide
sveta Božja noć
i raznosi svijetom
dah Ljubavi vrele.
Svi gledamo plaho
i u čudnom miru
sakupljamo žurno
osjećaje svele ...

Mirko Validžić

OBITELJ PRED SVETOM OBITELJU

Majka se iznenada nađe pred neugodnom situacijom. Ugledan gospodin zamolio ju je da bi pristupila u njegovo društvo. Na ponudu je odgovorila: »Ja sam već učlanjena u jedno društvo, koje me posve zaokuplja; traži sve moje sile. Tim više, što je moj muž predsjednik toga društva, a ja uglavnom vodim brigu oko novih članova. Vjerujete mi da imam pune ruke posla«. — »A na kojem polju djeluje vaše društvo?« — »Njegov je djelokrug veoma velik, odgovori majka, na dnevnom su redu prehrambena pitanja, zatim odgojna, socijalna, higijenska, religiozna, izobrazba članova i u širinu i u dubinu, njihov duhovni i kulturni razvitak, čak su prilično zastupana i sportska pitanja, a da ni ne spominjem stambena«. — »Gospođo, gdje ja to živim, pa do sada nisam nikada čuo za to društvo s tako mnogovrsnim programom?« — »No uza sve to, takvo društvo postoji — odgovori gospođa — to je moja obitelj!«

Silom prilika čovjek dvadesetog vijeka ne zna ostati u svojoj obitelji. I odatle dolaze sve poteškoće koje mrcvare obitelj.

Krist je kao čovjek među nama živio samo 33 godine. Od toga je proživio 30 godina strogo obiteljskim životom. Samo 3 godine posvetio se javnom djelovanju. Taj omjer vrlo je značajan: 30 prema 3. Tim značajniji, kad znamo, da je Krist ne samo čovjek nego i

Bog! Znači: htio nam je reći svojim primjerom: Ostani u obitelji i problem je obitelj na putu ozdravljenja.

Sigurno, svi ne možemo ostati u svojoj obitelji, kao što je mogla dotična majka, koju je spomenuti gospodin htio imati za člana svoga društva. Život je takav: otac je redovito zaposlen, i to veći dio dana nalazi se izvan obitelji. No tako bude često i s majkom. U tim slučajevima ne smijemo zaboraviti, da srcem budemo u obitelji i u srcu nosimo obitelj.

Da je to moguće, pokazuje nam sveta Nazaretska obitelj. Živjeli su i radili na ovoj zemlji, a mislima su uvijek bili tijesno povezani i međusobno i s Bogom.

Što znači »Sveta obitelj«? Biti bez križeva? Ne! Nego ne podleći križevima. Ako ćemo pravo, rijetke da je koja obitelj među nama prolazila kroz veće poteškoće nego što je prolazila Nazaretska obitelj: Već prvih mjeseci, jer Josip nije znao za tajnu Utjelovljenja, a na Mariji su se već pokazivali znaci materinstva, namislio ju je potajno napustiti i jednostavno nestati. — I u najsvetijoj obitelji došlo bi, eto, do rastave braka, da nije nebo posredovalo. Anđeo reče Josipu: »Ne boj se uzeti Mariju za svoju ženu, jer što je u njoj začeto, od Duha je Svetoga!« Ta je kriza prebrođena, svakako najteža i u toj kao i u svakoj drugoj obitelji, kad eto druge. I to vrlo brzo. Ići od praga do praga, i kao prosjaci moliti prenoćište, a prenoćišta nigdje, pa se usred zime valjalo sklonuti

u spilju. Dakle, najakutnije stambeno pitanje na djelu. Da su vol i magarac znali govoriti, možda bi im i oni rekli, kao i njihovi gospodari: »Nema mjesta«.

Treći križ: Bjegunci u emigraciju! Čudno, kao da Nazaretska obitelj nije živjela prije 2.000 godina nego usred 20. vijeka. Pa kako nam onda ne bi mogla poslužiti za uzor i danas?! Pogotovo, kad znamo, da su se prehranjivali od rada svojih ruku...

Hoćeš, nećeš, mi smo određeni da živimo ne kao pojedinci nego kao zajednica. A obitelj je temelj svake zajednice, svakog društva. Svi se rađamo u obitelji. Obitelj je naš životni prostor: najprije »rođena« obitelj, zatim »narodna« obitelj, pa »religiozna« obitelj, i konačno »vječna obitelj«. Iz tog okvira obitelji ne možemo pobjeći. U njemu samo možemo biti sretni ili nesretni. Ali iz njega pobjeći ne možemo kao što ne možemo pobjeći iz svoje kože.

Na žalost, mi ipak kušamo bježati iz obitelji. Da nas na tom bijegu Bog zaustavi, odlučio je stati nam na put, kad se u Nazaretu sam pojavio u obitelji, te nam reći: »Ostajte ovdje!« Bog je pri svome silasku na zemlju tražio obiteljsko ognjište i za nj vezao svoju ljudsku egzistenciju. Stoga se i na zemlji osjećao »kod kuće«, i to ne samo u Nazaretu, nego i na Klavariji s koje je grlio kao prvorođeni brat svu svoju braću ljude. I ne možemo shvatiti da bi Krist bio velik kao prorok, velik kao otkupitelj, da nije bio velik i kao dijete u svojoj nazaretskoj obitelji. Možemo reći, da uopće ne bi bio »naš«, da ga nije dala obitelj.

I kao što je obiteljsko porijeklo Bogo-čovjeka naglasilo činjenicu obitelji, tako je i život Bogočovječje obitelji naglasio temeljni zakon obiteljskog života: zakon ljubavi. Gdje je ljubav, tu nema bijega. Ljubav je privlačnost.

Nad vratima nazaretske kućice mogle bi se uklesati riječi: »Ovdje nema egoizma!« U toj obitelji nitko ne misli na se; svak živi i žrtvuje se za druge. Josip troši tiho i veselo sve svoje vrijeme i sve svoje sile za Mariju i Isusa. U Marijinu srcu nema ni vremena ni kuraže da misli na samu sebe. Ona je domaćica uvijek zauzeta poslom; živi za svoga Sina i djevičanskog muža. Isus dariva Mariji i Josipu svu svoju djetinju nježnost, čar svoje mladosti i konačno svoju muževnu snagu.

U Nazaretu svak je svjestan samog sebe utoliko ukoliko druge i ukoliko osjeća radost da im se daje. I te svoje osjećaje izražavaju cijelim svojim držanjem: i pogledom, i riječju, i tonom, i naglaskom riječi. Posvuda međusobno poštivanje, posvuda topli osjećaj ispunjen ozbiljnošću.

Time smo dobili pravu fotografiju obiteljske ljubavi. I kad kažemo »kućno ognjište«, onda doduše mislimo na vatru, ali i kao na nešto što je simbol ove obiteljske ljubavi, čiju svetost i neokaljanost moraju čuvati otac i majka kao obiteljski svećenik i svećenica.

Ugasi li se u obitelji ljubav, ugasila se na izvoru, pa gdje ćemo je onda tražiti? Ako domaće og-

njište ohladi, gdje ćemo se ogrijati? Iz obitelji izlaze graditelji ljudskog društva: upravljači naroda, učitelji mladeži, suci pravde, liječnici duše i tijela... Ne budu li svi ti dolazili iz predjela ljubavi, ne budu li svi dolazili kao poslanici ljubavi, planet će planuti od mržnje ili će se sledeniti od ledenog egoizma.

Da se to ne dogodi, ostanimo u svojim obiteljima. Spustimo svoja sidra u obitelj! A svoje obitelji usidrimo u najsigurnijoj luci, u Nazaretu!

Josip Njavro

GOSPA OD BRZE POMOĆI

8. siječnja jest dan kad se u župnoj crkvi župe matice u Slavonskom Brodu slavi blagdan Gospe Brze pomoći. Kako ovo štovanje okuplja sve veći broj vjernika — hodočasnika i kako se mnoge uslišanja, zamolili smo poglavaricu samostana sestara Uršulinki Ancilu Presečki da nam odgovori na neka pitanja. Odgovori će bez sumnje zanimati naše čitaoce..

1. Vi ste, časna majko, u Brodu već dulje vremena, možda od dolaska Vaših sestara u Brod; Vaše su sestre donijele ovamo tu pobožnost, da li Vi osjećate da ona ovdje raste?

Da, ja sam u Brodu od prvih početaka te naše »misijske« postaje, kako je volimo nazivati. Došle smo amo s pouzdanjem i radošću, jer je s nama doputovala i naša draga Gospa, Majka Brze Pomoći, koja je svojim čudesnim posredovanjem i omogućila apostolat na toj velikoj i plodnoj Božjoj njivi. Pitate me, da li osjećam, da ta pobožnost ovdje raste? Odgovorit ću Vam sa par činjenica:

U prosincu 1957. i u siječnju 1958. slika je Majke Brze pomoći krstarila Brodom posjećujući obitelji. Naš je biskup te posjete zamislio kao molitvenu borbu protiv rasapa obiteljskih svetišta, i zato je samo dijete moglo unijeti sliku u dom ... Majka bi tamo ostala cijelu noć i slijedeći dan do navečer. Svi su članovi obitelji nastojali da toga dana prisustvuju sv. Misi i prime sakramenat ispovijedi i pričesti, a preko dana bi se s rodacima i prijateljima okupljali oko majčine slike da joj povjere sebe i sve svoje. To je bio Gospin ulazak u srca naših domova.

U jesen 1958. izradila je gospodica prof. Ulman kip Naše Gospe, koji je bio postavljen u sobi naše glavarice, jer još nismo imali kapele. U svibnju i listopadu »posudivale« smo ga našoj župnoj crkvi, a vjernici su ga tako zavolili, da je 1960. dobio tamo svoje stalno mjesto, a mi smo si dale načiniti drugi. Neki se čude što je kip smješten na dnu crkve, par koraka od ulaza, u kutu pokraj ispovjedaonice ... Mi držimo da je to njegovo pravo mjesto, jer samim tim položajem označava divnu i veliku Majčinu ulogu: Ona dočekuje duše i vodi ih svome Sinu! Zato je i najveći plod te pobožnosti procvat euharistijskog života. Znam da mnogi ne drže do statistika, ali statistike o sakramentalnom životu vjernika ipak pokazuju bilo vjerskog života župe. A gledajte: godine 1956, prije »dolaska« drage Gospe u Brod, u župnoj je crkvi bilo kroz cijelu godinu oko 5.000 sv. Pričesti. Već je 1957. taj broj narastao na 22.000, a 1958. na 39.000. Vjerski se život počeo tako snažno razvijati, da su osnovane još tri nove župe. Sada ima samo u našoj župnoj crkvi godišnje do 70.000 sv. Pričesti.

Župna crkva sv. Stjepana u kojoj se štuje Gospa od Brze pomoći

Za par se godina pokazalo da je naša crkva premalena da za Majčin blagdan (8. siječnja) primi sve njezine štovatelje. Naš je gospodin župnik našao rješenje: župe koje sa svojim vjernicima dolaze na hodočašće redaju se u devetnici pred blagdan, da sam dan bude slobodan za pojedince hodočasnike i za Brođane.

2. Recite nam, časna majko, koju riječ o tome da li su mladi osjetljivi za tu pobožnost?

Mladi? Svakog ih dana možete vidjeti kako dolaze da se povjere i izruče Majci Brze pomoći. Njezinoj je zaštiti lijepi broj mladih kroz sve ove godine posvećivao i još posvećuje svoju čistoću, sa željom i molbom, da ih Gospa očuva. Nije li divan dokaz Majčinog osvajanja mladih srdaca činjenica, da već imamo sedam mladih gospoda i majki, koje su u toj posveti ustrajale do vjenčanja, dok je jedanaest djevojaka draga Gospa usrećila redovničkom posvetom Bogu, a isto toliko mladića pozvala u svećenički stalež?

Mi smo Majci Brze pomoći povjerili sav apostolat u Brodu, i dok je prije 12 godina — prema riječima našega župnika, preč. gosp. Vida Mihaljeka — naša crkva bila »majka bez djece«, do današnjega dana draga je Gospa dovela samo u našu župsku školu na vjersku pouku 3726 djece.

3. Kako ta pobožnost djeluje u obiteljima?

Ispričala sam »ulaze« drage Gospe u naše domove. Čini se, da je pobožnost Majci Brze pomoći dobila nov snažan zamah 1965. godine, kad je gospodin župnik dao otisnuti molitvu za razorene obitelji, koju od onda zajednički molimo svakog osmog u mjesecu, kada po želji našega biskupa posebno častimo dragu Gospu. Od listopada prošle godine imamo toga dana trosatno klanjanje pred Presvetim, koje po Majci Brze pomoći prikazujemo za provođenje koncilskih odluka i za duhovna zvanja. Ovdje bih odmah navela, da s dragom Majkom vodimo i veliku akciju »Spasavajmo nevine živote«: materijalno i moralno pomažemo majke, koje su zbog teških materijalnih prilika ili kojeg drugog razloga bile u kušnji, da spriječe rođenje svoga čeda. Težak zadatak, ali Majka je u zadnjih par mjeseci pomogla spasiti sedam nevinih života . . . Od prvih smo početaka pod okriljem Majčine ljubavi angažirali i naše najmanje za pružanje pomoći obiteljima s brojnom djecom i svim potrebnima. Samo Gospodin i njegova Majka znadu, koliki su već osjetili blagodat te ljubavi. Pod tim se istim majčinskim okriljem šesnaest obitelji bratski povezalo, da zajedničkim nastojanjem i međusobnom pomoći ostvare integralni kršćanski život.

4. Znadete li štogod o tome, kako su svećenici prihvatili tu pobožnost i kako se odnose prema njoj?

Prije svega želim iznijeti, da naš biskup, gospodin Stjepan Bäuerlein svim srcem odo-

brava tu pobožnost i u nju polaže velike nade. Već je nekoliko puta prisustvovao proslavi blagdana Naše Gospe, 8. siječnja, i uvijek je po svom običaju po nekoliko sati proveo u ispovjedaonici. Jednom je takvom zgodom rekao: »Mi se tu naslušamo pravih čudesa, koja su se zbila po zagovoru Majke Brze pomoći«. Kad smo imali poteškoća s gradnjom našega samostana, pisao je: » . . . Uvjeren sam, da će i tu Majka od Brze pomoći doista i brzo pomoći. Sve stavite u njene moćne ruke . . .« Tako je i bilo. A kad sam se 1967., iza jednogodišnjeg izbivanja vratila u Brod, pisao mi je: »Vjerujem, da ćete se i unaprijed posvetiti . . . proslavi Nebeske Majke od Brze pomoći . . .« Iz toga možete sami zaključiti, koliko je našem gospodinu biskupu ta pobožnost pri srcu . . .

Msgr Rudolf Šverer, kanonik u Đakovu, koji je više puta propovijedao za Gospin blagdan, pisao je u siječnju 1964.: » . . . Dragoj našoj Gospi od Brze pomoći neka je velika hvala, da mi je pružila priliku i isprosila milost, da sam smio opet nešto učiniti za njezinu slavu . . . Ja sam rekao i svima pripovijedam, kad je o tom govor: Naša draga Gospa od Brze pomoći učinila je to, da je Brod postao naše novo veliko prošteništa Majke Božje, i to prošteništa, u kojem Gospa tolike milosti dijeli. Sjetimo se samo tolikih svetih ispovijedi i pričesti. Treba samo vidjeti i doživjeti proslavu blagdana Gospe od Brze pomoći u Brodu, pa da se o svemu tome uvjerimo«. Iza svoje teške bolesti prošle zime isti crkveni prelat piše: »Na žalost, zbog bolesti nismo dospjeli ove godine za blagdan Gospe od Brze pomoći u Brod . . . Svaki dan sam se molio Gospi od Brze pomoći, posebno u dan operacije. Zadnje misli i molitve pred narkozom za operaciju bio je moj razgovor i molitva Gospi. I Gospa je pomogla. Hvala joj!« (5. 2. 1968.)

Što se tiče ostale gospode svećenika, znamo, da je preč. gosp. Kanić, župnik u Starom Petrovom Selu, jednoga dana došao k nama s molbom, da smije u našoj kapelici, koja je posvećena dragoj Gospi, odslužiti svetu misu zahvalnicu, što mu je Gospa divno pomogla, kad je pao s motora . . . Iza toga se zavjetovao, da će sa svojom župom doći na hodočašće, ako mu Majka Brze pomoći pomogne u osnutku nove župe. Usprkos velikih zapreka župa je osnovana, i odonda svake godine dolaze k Majci župljani stare i nove župe. Sličan je slučaj bio sa župom Zapolje.

U Brodskom je Varošu vlč. gosp. Boško Radijelović povjerio Majci Brze pomoći najprije gradnju privremene kapele, iza kako im je potres srušio crkvu, a zatim i gradnju nove crkve. I oni dolaze svake godine otpjevati svoj hvala Majci . . .

Ima gospode svećenika, koje smeta naziv »od Brze pomoći«. Mislim, da ga samo treba ispravno shvatiti. Msgr Šverer, preč. gosp. Kos, vlč. otac Šipušić i drugi propovjednici više su ga puta prigodom blagdana divno razjasnili i dogmatski potkrijepili. Nije to nikakva reklama u duhu današnjeg vremena brzine. Nama je uvijek potrebna brza pomoć Božje milosti, a Blažena Djevica Marija je Posrednica svih milosti, prema tome i Majke Brze pomoći. Ja osobno volim pisati taj naziv bez onoga »od« i velikim početnim slovima, jer pod »Brzom Pomoći« razumijevam samog njezinog Božanskog Sina, kojega nam je Otac poslao kao Spasitelja, dakle, kao jedinstvenu POMOĆ cijelom ljudskom rodu . . .

Darko i njegov brat nisu samo vrijedni učenici u školi — oni su među najrevnijima i u polaženju vjeronauka pod okriljem Naše Gospe

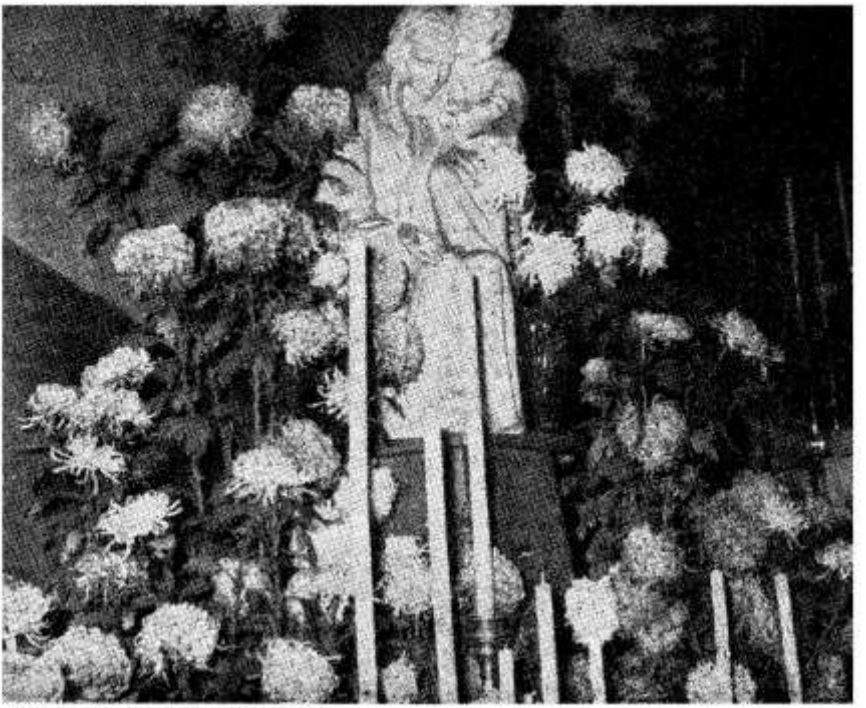

KIP NAŠE GOSPE OD BRZE POMOĆI

5. Hoćete li nam nešto reći o najdirljivijim uslišanjima?

■ Najdirljivija uslišanja? To su ponajčešće tajne srdaca! Kad biste mogli npr. zagledati u našu samostansku Kroniku, u njoj gotovo svaka stranica govori o Majčinom milosnom nadvijanju nad nas slabe i nemoćne... Koliko smo čudesnih pomoći primili u našem apostolatu! A zahvalnice, koje stižu i Upravi Glasnika i nama, neprestano svjedoče o raznim uslišanjima. Dopustite, da Vam navedem samo jedno, posve zajamčeno!

Prije četiri godine dobila je kćerkica jednog prosvjetnog radnika zaplitaj crijeva. Napola mrtvu roditelji su je htjeli voziti u Zagreb, ali kad su vidjeli, da to dijete neće izdržati, zaustavili su se u Brodu. U bolnici su dali pismenu izjavu, da žele operaciju, iako su rekli, da će dijete umrijeti. Kad je operacija počela, roditelji krenu, da se u kojoj crkvi pomole. U predvorju naše župne crkve ugledaju sliku Majke Brze pomoći sa zazivom: »Naša Gospo od Brze pomoći, pohiti, da nam pomogneš!« Otac u boli zavapi: »O Gospo, ja baš tebe trebam!« Preporuče joj dijete, vrate se u bolnicu i tu na sretno iznenađenje čuju da je operacija uspjela. Djevojčica je sada posve zdrava. Roditelji i njihovi znanci to smatraju pravim čudom i odonda zahvalno štuju dragu Gospu.

Vrlo su dirljiva pisma, koja vjernici znadu ostaviti kod podnožja kipa. Npr. »Draga Gospo od Brze pomoći, molim te... da mene zavoli moja čeljad, a ja njih« — »Draga Gospo, molim te za svog sina, da ga odvratiš od teške psovke!« — Molim se dragoj Gospi od Brze pomoći, da želim djece...« — »... da se ne rastanemo, da ne gazimo svetog sakramenta, što smo ga dobili kad smo se vjenčali...«

6. Što mislite o budućnosti ove pobožnosti?

Što da vam kažem? Kad su neki ustajali protiv nje, mi smo ostajale mirne, jer znamo, da je to Božje djelo. Gospodin ima pravo da proslavi svoju Majku gdje i kako hoće. Mi same nepokolebivo vjerujemo u moć Gospina zagovora, jer je sve, što je u Brodu učinjeno, njezino djelo. Zato svakome, tko je u bilo kakvoj tjeskobi ili nevolji preporučamo, da joj se utječe s pouzdanjem. Dalje Majka čini sve sama. A u našoj župi posebno joj preporučamo svetost obiteljskog života i čistoću mladeži . . .

CRTICA

BOŽIĆNA KRUNICA

Radi se o istinitom događaju. Nakon dugog lutalačkog putovanja obitelj Josipa Buchnanna smjestila se u naselju blizu Buenos-Airesa. Otac, majka i četvero djece. Našli su krov nad glavom. Nadali su se miru i blagostanju. Ali nije prošla ni godina dana kad se otac razbolio a majka se s djecom svaki dan sve teže osjećala. Obitelj je bez posla i bez kruha. — Prvi Božić u tuđini 1948. Otac leži teško bolestan. Majka odlazi sama s djecom na ponoćku. Jedina im je nada Bog.

Bolesnik je ostao sam u sobi slabo osvijetljenoj mjesečinom. Slabo se osjeća. Kašlje; boli ga glava. Oči mu gore od vatre. Tamne misli rađaju se u njegovoj duši. Čemu više ovako živjeti? Bez domovine, bez prijatelja, bez imetka, bez igdje ičega u tuđoj zemlji. Nikoga nema, da im pomogne. Žena i djeca su oslabili. Sadašnjost je očajna, a za budućnost nema nikakve nade. Josipovo je tijelo bez snage, a duša bez svjetla. Božić je blagdan radosti i veselja, a za njega je dan očaja.

U crkvi njegova žena s djecom kleči, plače i moli: »Isuse, pomozi nam! Spasi našeg siromašnog i bolesnog oca i hranitelja . . .« — Djeca žarko mole za svog oca. Kao da znaju da se za njega bije boj na život i smrt. Nebo i pakao vode borbu za njegovu dušu . . .

Đavao, nevidljivi knez tame, govori bolesniku: »Dokrajči svoj život! Bog je tiranin! Takav život gori je od pakla. Objesi se! Riješit ćeš se svakog jada!« — »Uzmi konop, i oslobodi se nevolje« — ponavlja bolesnik buncajući. Ruke se grčevito hvataju za pokrivač kojega najednom zbaci sa sebe. Zadnjim silama diže se s ležaja i teturajući krene prema zidu. Kolebljivim rukama tražio je konop. Još koja minuta, misli on, i riješit će se bolesti i svih nevolja.

Sotona misli da je siguran u svoju pobjedu, ali vjerna žena i dječica zazivlju u crkvi pomoć s neba kao da znaju za tešku očevu kušnju. Kleče pred kipom djetešca Isusa. Kao zastrašeni plačućim glasom govore iz dubine duše: »Dobri Isuse, mi dolazimo k tebi. Pogledaj na nas. Naša je nevolja velika. Kod kuće je naš teško bolesni otac. Pomozi mu, molimo te. Mi smo bez utjehe i bez kruha. Nemoj nas ostaviti . . .«

Bog nije nikada ravnodušan. Nije njemu svejedno što se događa s njegovim ljudskim stvorenjima. Kad je nevolja najveća, Božja je pomoć najbliža. On nikoga ne kuša preko mjere. Božje Srce ganuto ljubavlju i odanošću siromašnih molitelja pružit će svoju pomoć na čudesan način:

Što se dogodilo s bolesnim ocem? Kad se naslonio na zid da uhvati uže njegov pogled pade na božićnu svijeću. Kao da ga je neka nevidljiva ruka

pograbila i povela prema svijeći. Uze je, i zapali. Pri njenom svjetlu gledao je jednostavne jaslice što su ih djeca dan prije napravila. Tu su kipići Isusa, Marije i Josipa. Bolesnik je sav u znoju. Da s lica obriše znoj traži po džepovima rupčić. Ali mjesto rupčića dođe mu do ruke krunica. Iznenađen, gledao je sad konop na zidu, sad opet krunicu koju je držao u rukama. Milost je bila već tako moćna da izbor više nije bilo teško odrediti. Bolesnik stavlja na svoje usne križić i ljubi ga. Pada pred jaslice. Križa se i prebire zrnca krunice. Nadolazi mir u njegovu dušu. Moli. Već je stigao do trećeg otajstva: Koga si Djevice rodila... On ne zna kako se to dogodilo. Neopisiva sreća vraća se opet odnekuda. Kao da zaboravlja na svoje patnje. Gleda prema Gospinu kipu, prema Majci koja je utjeha žalosnih i zdravlje bolesnih, majka siromaha i utočište grješnika. Ona mu je pružila krunicu u ruke i spasila ga od propasti. Gleda i sv. Josipa. On je njegov zagovornik i imenjak. Mora da se i on za nj zauzeo. Zahvaljuje Isusu, Mariji i Josipu.

U to upadoše u kuću djeca s majkom. Začuđeni su gledali oca kako kleči i moli. Naskoro doznadoše što se događalo u kući. Soba se ispuni radošću i zahvalnošću. Nastavili su moliti krunicu do kraja. Nikad je nisu molili s toliko srdačnosti i topline. Sutradan su se iznenadili i materijalnoj pomoći koja im je došla odakle se nikad nisu nadali. Došao je kraj teškim nevoljama. Oni nikad neće zaboraviti Božju pomoć u Svetoj noći. Zdravlje bolesnih je pomoglo bolesniku da se uskoro oporavi.

Nakon više godina marljivog rada obitelj se materijalno podigla i provodi kršćanski život u blizini crkve u koju je nedavno postavljen kip Djevice siromaha. Dar iz belgijskog Gospina svetišta Banneux. I svakome zahvalno pripovijedaju, kako im je Bog pomogao u nevolji po Gospinu zagovoru.

Dr. Srećko Bošnjak

NARODI NAM SE KRALJ NEBESKI, OD MARIJE ČISTE DJEVICE

TAJNOVITO SRCE SVIJETA

LEGENDA Ne doziva li nam lik žene tajnu sliku sfinge? Ona se diže u božanske visine. U njenim rukama krije se neshvatljiva tajna života.

Neka indijska legenda pripovijeda kako je bog Višnu dugo oklijevao prije nego što je odlučio da stvori ženu. No odjednom mu je sinula sjajna misao i on se dade na posao. Oblikujući ženu, u njezin lik stavio je gipkost trske. Od cvijeta je uzeo ljepotu, a od trave njen laki drhtaj. Od ružinih latica uzeo je nježnost dodira. Od sunčanih zraka uzeo je veselje, a od oblaka suze. Ali k svemu tome još je primiješao svračje brbljanje i gričino tepanje.

Eto zašto se žensko srce tako lako otvara boli! Zato, jer ništa nije tako krhko kao ružine latice, ništa nije plašljivije od drhtaja trave. Ali ta slabost u isto je vrijeme i njena jakost. Veličina žene baš je u poniznoj poslužnosti, u strpljivom iščekivanju, u stalnoj brizi, koju si sama ona nameće radi drugih osoba.

Rijetko je koje stvoreno biće tako sposobno da prima i odmah uzvraća kao što je to ženin duh. U misaonom istraživanju žena ne zna za polagani put razmišljanja i istraživanja, ona jednim pogledom obuhvaća u cijelosti sve ono, što je bitno. Čovjek očekuje poziv istine, a žena zov vječne ljepote. Ona voli pojedinosti po kojima sve upotpunjuje u jednu cjelinu. Njeno pamćenje sve vjerno bilježi. Ali njena mašta stvara prava čudesa. Usporedimoli u tome s njom čovjeka, moramo reći, da je on prema njoj pravi siromah. Žena se prepušta vodstvu svoga srca. Samo jedan doživljaj radosti ili boli, pa čak i samo neki predosjećaj na njih, dostatan je, da u njoj probudi duboke osjećaje .

VJEČNI LIK U Svetom pismu piše, da je Bog stvorio ljude na svoju sliku i priliku. Ako bismo sad željeli analizirati taj »vječni lik« čovjeka i žene, mogli bismo reći ovo: čovjek simbolizira Vječnu Riječ, od koje je sve stvoreno proizašlo, ali zrake, koje izviru iz srca Eve, izgledaju kao izlijev Duha Svetoga, koji je plamen Božje ljubavi.

Čovjeku pripada više sadašnjost, ovaj čas. A žena je uvijek više u budućnosti zbog svoje djece i svojih potomaka. Čovjek je kao stijena, o koju se krše valovi života, dok se ne zaustave. Žena je, naprotiv, slična valu ili struji, koja obuhvaća stijenu i nosi je u dubine morske. Žena je ona, koja se općenito stapa s drugim. Čovjek je osoba koja nosi oštro zacrtani lik svoga »ja«.

Čovjekova je želja da nešto postigne, da pobjedi. Svijet mu mora pripadati. Jedna poslovica kaže: »Čovjekova kuća je svijet, ali ženin svijet je njena kuća«. Središte ženine duše je materinstvo. Sve njezine misli uglavnom se kreću i vrte oko toga središta. Jedino u tome ona nalazi svoje ispunjenje, svoje ostvarenje. Eto, zašto je žena toliko zahvaćena vrtlogom čuvstava. Ona će znati nadvladati neočekivane događaje, bilo da to dolazi i sa strane njenog dje-

teta. Ona je unaprijed ispunjena neshvatljivom hrabrošću i smjelošću. Kakvog i kolikog bogatstva u ženskoj duši. Po svome zvanju ona je prvi saveznik religije. Ona nas svojim pozivom vodi do samog Boga. Tamo gdje nije prodrla svijetla prisutnost žene, tamo vlada žalost i ostavljenost, zapuštenost i osama.

Imao je pravo Byron, kad je napisao: »Ženo, jedino u tvom srcu život nalazi svoj izvor, jedino od tebe djetinje su usne naučile tepati prve riječi, jedino si ti ona koja si s naših očiju otrla i osušila suze, i koja kao anđeo bdiješ nad našim posljednjim časom, časom smrti«.

Pod ženinom vrijednom rukom po svem svijetu množe se i šire djela ljubavi. Bolničarka, učiteljica, odgojiteljica i drugih hiljadu načina, to je put kojim ona dolazi do onih kojima treba pomoći, koje treba ohrabriti i utješiti. Dok se čovjek gubi u raspravi i planovima, žena je već pružila pomoć onom koji je izgubio svaku nadu.

BISER No, dosta je hvale. Sigurno je, da Hamlet nije imao krivo, kad je rekao: »Krhkosti, tvoje je ime žena!«

Blizu otoka Bahur, ribari su izvukli iz morske dubine jedan biser izvanredne veličine. Težio je više od 260 grama. Ali kroz ljusku od bisera dospio je crv i pretvorio ga u prašinu.

Nije li to simbol žene? Dok je sjedinjena s Kristom, njezina je cijena neprocjenjiva. Ali poveže li se s grijehom, ona donosi smrt. Sudbina žene je dvostruka: Ona je u isto vrijeme i Eva i Marija. Ona zna biti Herodijada, nemoćna da se odreče svoje požude, nego koja pod vodstvom te požude traži glavu Ivana Krstitelja!« I kralj zapovijeda, da odmah donesu Ivanovu glavu ... I krvnik je donese na pladnju i dade je djevojci, a djevojka svojoj majci. To je kćer Evina, kćer požude. — Kćerka milosti radi posve drugačije. Marija je ona divna žena, koja za spas svijeta prikazuje svoje Dijete u hramu. Bila žena Penelopa ili Dalila, Beatrica ili Kleopatra, ona uvijek u sebi nosi tajnu i rješenje mnogih zagonetki.

Što se čovječanstvo više udaljuje od Boga, to mu je teže shvatiti i procijeniti osobnu važnost žene. Sveto nam pismo kaže: »Žena je počelo grijeha i radi nje svi mi hrlimo prema smrti!« Ali je i ono napisano: »Tko nađe dobru ženu, našao je u njoj onu, koja s njim dijeli sreću i nesreću!« Neizreciva je sreća blaga i čedna žena.

SRCE SVIJETA Hiljade su godina prošle, a lik se žene još nije prestao oblikovati. Mislimo na zadaću, koju joj je povjerio Platon u njezinom idealnom položaju za razliku od Istoka, i uloge koju joj je on dao. Sparta je stavlja u red vojnika — boraca. Ona odgaja i djecu u prvom redu za borce.

U vrijeme renesanse ističe se žena, koja privlači svojim tjelesnim čarima. Doba prosvjetiteljstva ima svoj pogled na ženu, doba romantizma opet svoj, a naši dani što su učinili od nje? Razna razdoblja povijesti otkrivaju nam pozitivne i negativne strane žene, naglašujući sad više vrlinu, sad opet manu.

U tom svijetu vječne evolucije naravnog gledanja na ženu za sve vjekove sjaju svojom ljepotom likovi žena, kao što su bile: Marta djevica i njezina sestra Magdalena grješnica i pokornica, zatim Monika, ta žena silne vjere i žarke molitve, pa Elizabeta Turinška, koja noću bosa nosi sreću siromasima ... A što da tek kažemo o ženi nad svim ženama, o Majci Spasiteljevoj ...

Kako mora izgledati žena naših dana? Prije prošlog rata bila je u Berlinu pripravljena izložba pod naslovom »žena u obitelji«. U jednom nizu slika bilo je prikazano, kako sreća obitelji ovisi o ženi domaćici. Drugi niz slika prikazivao je, što žena materijalno učini za svoju obitelj kroz trideset godina. Tu je prikazana količina kruha, koju jedna seljanka ispeče kroz to razdoblje, zatim povrće, što ga je uzgajala, krumpir, što ga je posadila, količina mlijeka, što ga je pomuzla i prodala, onda muka i trud što ih je uložila za hranjenje živadi i stoke. Tu nam pred oči dolazi, koliku muku i odgovornost na sebi nosi

jedna nepoznata žena iz naroda.

Sve nas to sili na jedno vrlo osjetljivo pitanje: Može li žena preuzeti na sebe koju profesiju izvan obitelji? Sigurno je, da ima područja gdje žena mora na poseban način očitovati svoj upliv, kao npr. na području pravde, odgoja, medicine. Budući da su žene brojnije nego muškarci, treba im pružiti mogućnost da osiguraju svoju egzistenciju.

Bilo kako mu drago gledali na ženu danas, ona igra u svijetu veliku ulogu. No ideal će i dalje ostati da ona najveći dio svoga vremena i svoje ljubavi posveti svojoj obitelji.

Prirodan put svake žene mora biti osnivanje obitelji. Ona će tu više koristiti čovječanstvu nego u bilo kojem drugom pothvatu. Kad je Bog stvorio čovjeka, on je točno odredio zadaću koja će pripadati samo ženi. Ona je ravnopravna s čovjekom i nikad ne smije postati igračka u njegovim rukama. Ona je pozvana da mu bude družica i suradnica u velikom pozivu što ga je Bog namijenio čovjeku: »Rastite i množite se i napunite zemlju!«

Papa Pijo XI je rekao: »Žena je srce obitelji, ona može i mora dočarati kraljevstvo ljubavi, jer to njoj pripada«. Čovjeku pripada žezlo autoriteta, ali pred ženom mora sačuvati poštovanje. Sveti Bernardo veli: »Ako je i istina, da je čovjek pao u grijeh radi žene, ipak žena je bila ta koja ga je izdigla iz pada«.

KRALJICA SVIJETA U opatiji Melk nalazi se umjetnička slika, koja prikazuje vjeru, ufanje i ljubav. Sve tri kreposti prikazane su kao žene. Vjera nosi križ i kalež, ufanje sidro, a ljubav je majka okružena djecom. Prvo je dijete priljubljeno uz nju, drugo ona cjeliva, a treće se poigrava uz nju. — A ne dolazi li ženina vjera, ufanje i ljubav do punog izražaja baš u krugu obitelji?!

Na jednom Kongresu žene su se žalile, da je svjetska povijest zahvatila samo čovjeka općenito. Zaboravilo se na to da je život čovjeka, djeteta, kulture, tijesno povezan sa životom žene. Cilj žene nije da bude genij, njena je dužnost da stvara i odgaja svijetu genije. Ona odgaja budućnost, ali ne samo budućnost za zemlju, nego njezino djelovanje mora prodrijeti do vječnosti, do srca samoga Boga.

Obitelj Mazarekić u Slav. Brodu. Doselili su iz Janjeva. Imaju dvanaestero žive djece. »Doktore, lakše mi je dijete na rukama nego na duši!« rekla je ova vrijedna majka liječniku koji ju je žalio što si ne zna pomoći.

Nema opasnosti od gladi

Sovjetski učenjaci poriču opasnost od gladi i prenapućenosti

Od vremena do vremena u novinama kod nas osvane po koji senzacionalni članak o tome kako svijet stoji pred prehrambenom krizom i kako će doskora biti previše stanovnika na ovoj našoj zemaljskoj kugli. Premda i na Zapadu brojni učenjaci osuđuju takove tvrdnje kao neosnovane, mora se priznati, da su sovjetski učenjaci u tom pogledu mnogo realniji i da takove tvrdnje odlučno pobijaju.

Nedavno je u Moskvi u nakladi »Statistike« izašla knjiga sovjetskog ekonomiste A. J. Kvaše pod naslovom: »Koliko će ljudi biti u godini 2.000?«. Iz nje u nešto skraćenom obliku prenosimo zaključni odlomak, koji inače sadrži gledište većine sovjetskih učenjaka o toj problematici. Taj zaključni odlomak glasi: »Ako već u čitavom nizu područja naše Zemlje stanovništvo gladuje, hoće li onda Zemlja moći prehraniti i opskrbiti sirovinama i energijom još veći broj ljudi koji će živjeti na našem planetu oko godine 2.000? Jesu li zaista opravdana pesimistička proricanja nekih ljudi na Zapadu?

Život je do sada ne jednom pokazao besmislenost takovih proročanstava. Sjetimo se samo koliko su briga nanosila razna proricanja o tome da će se doskora iscrpsti zalihe ugljena, nafte i drugih sirovina, da će nastati razne gladi i krize. Otkrića novih nalazišta, koja su premašivala po razmjerima sva dosadašnja, usavršavanje metoda iskorištavanja, uspjesi znanosti u pronalaženju principijelno novih sirovina i izvora energije čine, da su vrela sirovina i energije gotovo neiscrpna.

A kakove treba da su zalihe hrane? Ako imamo u vidu proročanstvo, da će oko godine 2.000 Zemlja imati dvostruko više stanovništva nego što ga ima danas, dakle umjesto sadanje 3 milijarde, da će biti 6 milijardi ljudi, onda je zaključak jednostavan: proizvodnju hrane treba povećati dvostruko. — Kakvi su realni izgledi u tom pravcu? Što nam mogu pomoći znanost i tehnika?

Postoje rezerve i mogućnosti koje se mogu podijeliti u 3 grupe: 1. Proširenje obradivih površina; 2. povećanje rodnosti usjeva; 3. racionalnije iskorištavanje sirovina za prehranu koje se mogu dobiti iz mora i oceana. — Najviše se u tom pogledu može očekivati od povećanja rodnosti usjeva. Za to je u prvom redu potrebno široko primjenjivanje dostignuća

suvremene agrotehnike. Međutim prema općim procjenama oko 70 posto obitelji u svijetu koje se bave poljoprivredom upotrebljava kao glavno poljsko oruđe motiku ili drveni plug. U mnogim zemljama Afrike i Azije skoro da i ne primjenjuju umjetna gnojiva i sredstva za zaštitu bilja, nego čak što više ne rabe ni »prirodna« gnojiva (stajski gnoj, kompost, treset i sl.) Rezultat su znatno niži prinosi nego u zemljama gdje se primjenjuje dovoljna količina gnojiva i suvremena poljoprivredna tehnika. Tako se u Africi do nedavno dobivalo 8 — 9 mtc kukuruza s hektara, dok se u isto vrijeme u USA dobivalo 35 mtc. Prema računima stručnjaka OUN razni poljoprivredni štetočnici uništavaju godišnje oko 65 milijuna tona žita, što je jednako proizvodnji pšenice, raži, ječma, prosa i riže tokom jedne godine u čitavoj Sjevernoj i Srednjoj Americi.

Velike teškoće u opskrbi hranom čine u nekim zemljama razne predrasude. Tako na pr. u Indiji, za koju se tvrdi da najviše trpi od gladi, krave i majmune smatraju svetim životinjama, koje je zabranjeno ubiti. A međutim samo u jednoj pokrajini te velike države, u Uttar Pradeshu, živi zajedno uz 60 milijuna ljudi još i 20 milijuna vrlo prožderljivih majmuna. Nije čudo, što su jedne tamošnje novine imale ovakav naslov: »Majmuni ugrožavaju našu prehranu!«

Još ima na našoj Zemlji golemih prostora podesnih za obradu. Natapa se vrlo malo zemljišta. Prema približnim procjenama sada tek 10% kopnene površine Zemlje zauzimaju oranice, livade i razni nasadi, što iznosi oko 1,3 milijarde hektara. Međutim stručnjaci tvrde da se uz vrlo malo truda mogu te površine znatno povećati.

Ogromne količine hrane mogu se dobiti kad bi se bolje iskoristile zalihe što ih sadrže mora i oceani. Oni zauzimaju 71% površine Zemlje, a daju za sada tek 1% hrane.

Ako se realno ocijeni, što mogu današnja znanost i tehnika ostvariti, onda treba očekivati, da će se do godine 2.000 oranice povećati na 4 milijarde hektara, a livade i pašnjaci na 2 milijarde. Ako se s tih površina budu pobirali samo srednji urodi, prema sadašnjim normama, onda bi naša Zemlja u godini 2.000 mogla prehraniti 30 do 38 milijardi ljudi. A ta prognoza polazi tek od sadašnjih dostignuća znanosti i tehnike. Daljna dostignuća u tim oblastima mogu još više povećati prehrambene mogućnosti čovječanstva.

No da bi se već i sada spriječilo preveliko nagomilavanje zaliha hrane, što bi eventualno moglo izazvati pad cijena, vlade mnogih kapitalističkih zemalja isplaćuju poljoprivrednicima specijalne nagrade, ako smanje usjevne površine, što više čak ih kažnjavaju ako posiju više od postavljene granice. Na suvišak pšenice tuže se Kanada, Francuska, Švedska. Italija ima 200 hiljada tona suviška riže.

Čak i u tzv. zemljama u razvoju postoje višci prehrambenih proizvoda. Tako je u zadnje vrijeme u Brazilu spaljeno 7 milijuna vreća kave (svaka vreća po 60 kg.).

Stoga se smjelo može reći, da se bez ikakovih poteškoća može pribaviti sve što je potrebno ne za 6 milijardi stanovnika Zemljine kugle, koliko se procjenjuje da bi ih godine 2.000 moglo biti, nego i za daleko veći broj.

No ima i druga strana problema. Ona je u tome, što je veliko pitanje, da li će se u godini 2.000 broj stanovnika našeg planeta doista popeti na 6 milijardi. Kako se bude razvijala ekonomika i kultura »zemlja u razvoju«, gdje je danas prirodni prirast stanovništva dosta velik, tako će se i prirast stnovništva stabilizirati na razini blizu današnjoj zapadnoevropskoj. Razumije se, to se neće desiti za godinu dvije, nego za mnogo dulje razdoblje, no u principu jedva da se u tu tendenciju može posumnjati. Sve to govori o tome, da je veliko pitanje, hoće li se broj stanovnika Zemlje u povijesnoj perspektivi povećati tako brzim tempom, kao što je to u tim zemljama slučaj u današnje vrijeme.«

Tako eto o tome misle sovjetski učenjaci koji nemaju nikakva razloga niti da problem uvećaju, niti da ga umanjuju.

Branko Hrvoj

Sv. IVAN BOSKO

Slavi se 31. siječnja

Ivan Bosko rodio se na Veliku Gospu 1815. nedaleko grada Torina u Italiji. Roditelji su mu bili siromašni seljaci, koji su se mučili da prehrane obitelj. Položaj se obitelji još pogoršao, kad je umro otac. Majka Margareta preuzela je na sebe brigu za obitelj. Osobito se brinula da odgoji svoju djecu u Božjem strahu. Iako je u kući vladalo siromaštvo, majka je željela da joj najmlađi sin Ivan pođe u školu. Kako u selu nije bilo škole, zamolila je ona kapelana, da bi joj sina poučavao u čitanju i pisanju. Kapelan je dječaka spremno primio i poučavao ga ne samo u čitanju i pisanju, nego i u latinskom jeziku, jer mu je dječak otkrio želju da postane svećenik. No protiv Ivanova školovanja ustao je njegov polubrat Antun. Otac se naime Ivanov dvaput ženio, te je u prvom braku imao sina Antuna, a kad mu je prva žena umrla, oženio se drugi puta i imao dva sina: Josipa i Ivana. Da smiri Antuna, majka je Ivana poslala u susjedno selo u službu.

Ivan se i u novoj okolini brzo snašao i stekao ljubav ukućana zbog svoje vedre naravi i šaljivosti. Jedanput je u selo gdje je Ivan služio, došao njegov ujak. Kad je dočuo za izvanredne talente dječakove odluči ga poslati u školu o svome trošku. Tako je Ivan započeo srednju školu. No brzo ga ponovo snađe kušnja: umro mu je ujak. Ne želeći prekinuti školu, tražio je dječak razne dobročinitelje, kod kojih bi našao stan i hranu. Tako neko vrijeme boravi kod nekog krojača, kojemu u slobodno vrijeme pomaže šivati, zatim ga nalazimo kod kovača kome pomaže u kovačnici kovati. Kod mjesnog orguljaša naučio je svirati razne instrumente. Kod stolara naučio je stolarski zanat. Uz to kao konobar poslužuje u jednoj kavani. Uza sav taj rad i napor u školi je prvi đak.

S 20 godina stupi u bogosloviju. Dugo se nije mogao odlučiti, da li

bi pošao u redovnike ili bi ostao vanjski svećenik. Duhovni mu vođa, blaženi don Cafasso, preporuči, da to pitanje prepusti Božjoj providnosti.

Za svećenika je bio zaređen 5. lipnja 1841. Na savjet don Cafassa pošao je nakon ređenja u zavod svetog Franje Asiškoga u Torinu, da se tu izgradi kroz tri godine za vrsnog odgojitelja i propovjednika.

U Turinu započinje Ivan svoj apostolat među zapuštenom mladeži, napose među onom iz zloglasne četvrti Valdocco. Tu on iznajmi za početak neku staru zgradu. Kasnije je nastao u tom dijelu grada čitav mali grad, što ga je svetac podigao za odgoj mladeži.

Broj dječaka iz dana u dan sve više je rastao. U početku mu mnogo pomaže njegova majka Margarita, koja je došla na njegov poziv. Pomagala mu je punih 10 godina, do svoje smrti 1856.

Za dječake drži večernju školu, kasnije osnuje razne zanatske škole. Za one, koji žele dalje nastaviti školu, osnovao je gimnaziju.

Ovako velik pothvat nije mogao sam voditi. Bili su mu potrebni pomoćnici. Zato se bavi mišlju da osnuje novi red. Papa Pijo IX savjetuje mu, da namjesto reda utemelji samo »družbu« s jednostavnim zavjetima, a njezini članovi neka se ni u čemu ne razlikuju od vanjskih svećenika. I tako 1859. započne život »Selezijanska družba«, koja je službeno potvrđena od Crkve 1874. Danas salezijanaca ima preko 20.000 po čitavom svijetu.

Nešto kasnije utemelji sveti Ivan Bosko još jednu redovničku zajednicu: »Kćeri Marije pomoćnice«. Prva vrhovna poglavarica te družbe Marija Mazarello, proglašena je svetom 1950.

Godine i teški naporni rad istrošili su svečeve sile. Liječnici su ga opominjali, da bolje pazi na svoje zdravlje. No teško je bilo otrgnuti od posla čovjeka, koji se sav žrtvovao za druge. U zimi 1887. počeo se približavati konac svečevu životu. Umro je 31. siječnja 1888. u dobi od 72 godine. Blaženim je proglašen 1929., a svetim 1934. Blagdan mu se slavi 31. siječnja.

Tražimo li tajnu don Boskova uspjeha, onda otkrivamo da je to bila neograničena ljubav prema Isusu u Presvetom Oltarskom Sakramentu i prema blaženoj Djevici Mariji. K tome pridolazi njegova iskrena privrženost Papi kao Kristovu namjesniku na zemlji. Don Bosko je bio skroz na skroz Božji čovjek, koji je svim silama nastojao pomoći Crkvi i Papi u teškim časovima, kad je propala papinska država i Papa bio izložen porugama i napadajima. Za dobro Crkve uzima u ruke i pero te piše knjižice za obranu Crkve, Pape i čudoređa.

Kao apostol imao je mnogo prijatelja, ali i mnogo neprijatelja. Ipak mu nitko nije mogao poreći njegovu nesebičnost u radu za duše. Svojim radom, žrtvama i molitvama kao da je svakome od nas htio reći: »Bog me je za ovo djelo stvorio i ovamo postavio. Ovdje ću sve učiniti za Boga i za spas neumrlih duša«.

MISIONARSKE PUTOSITNICE

NI za Italiju . . .

Pred veličanstvenom crkvom u jednom istarskom gradiću razgovaram s muškarcem od 55 godina. Jak, zdrav, dobar gospodar. Ima kuću, jako imanje, dobre volove i četiri djeteta. Najmanji se igra na stepenicama. Prelazi iz ruke u ruku svakog djeteta. . . .

— Cijelo ga mjesto voli, ponosno će otac.

— A vi?

— Kad mi je žena rekla da će dobiti dijete, bilo mi je teško. Pokušao sam je nagovoriti neka se toga kani. Ali, dobra, nije popustila. Sada sam najsretniji upravo s tim djetetom. Čisto sam se pomladio. Ne bi ga dao ni za čitavu Italiju . . .

Kad smo automobilom odlazili iz toga gradića, gledamo ovaj prizor. Stariji brat — koji je odslužio vojsku — igra se s malim pred crkvom. Na četiri noge puže, a mali ga pokušava zajašiti. Prije su mu se momci rugali da će morati »čuvati« malu bebu. I bio je ljut. A sada veli:

— Jedva čekam da se vratim kući! Ne zbog oca ili majke, nego zbog najmanjega — brata!

Mučenica živi . . .

Pregledam grobove na lijepom Božjem polju u Istri. Možda već hiljadu godina ovdje nalaze svoj počinak do uskrsnuća kosti naših starih.

— Velečasni, dođite, pogledajte moju mamu!

Okrenem se i ugledam petgodišnjeg dječaka. Malo je sitan i slabašan, ali vrlo živ. Iz očiju mu izbija bistrina.

— Gdje je tvoja mama ?

Bez riječi odvede me do lijepog groba. Pročitam natpis. Prije pet godina umrla je u cvijetu života. Izmolimo molitvu, dadem odrješenje. Kasnije pitam župnika, tko je ta žena.

— Umrla je u porodu rodivši ovoga maloga. Neki su joj savjetovali, da dijete uništi, a sebe spasi. Nije htjela. Dijete je ostalo živo. Vjerojatno bi umrla da su i dijete ubili . . .

— Kod koga mali živi?

— Kod svoje none, bake. Cijelo ga mjesto voli. Mnogima suze procure, kad ga vide, sjećaju se njegove lijepe, mlade majke. Ministrant je. Dao Bog, da postane dobar kršćanin. A možda i više. . .

Mladež iz Lepoglave pomaže nam da uvijek budemo vedri i veseli

Onda bi u njemu njegova mama – mučenica živjela...

Mladež nas iznenađuje

Otkako imamo na Misijama poseban program navečer samo za mladež za vrijeme čitavih Misija, iznenada nam se povećao broj mladića i djevojaka. U Bizovcu u Slavoniji 100%, u Slavonskom Brodu ovoga proljeća ispovijedalo je 10 svećenika samo mladiće i djevojke od 8 i po navečer do oko pola noći.

Vrlo je zanimljiva njihova »pošta« na koju misionari odgovaraju. Evo nekoliko tipičnih pitanja. Postavljena su u Lepoglavi kraj Varaždina.

»Molimo Vas, da nam odgovorite, kako se vi zovete i vaš mladi misionar«? – Žele znati s kim imaju posla.

»Da li je poljubac grijeh?« – To je sigurno pitanje u pošti svakoga mjesta.

»Kada Crkva nije povezana bila s kapitalizmom, tko ju je u to doba održavao?« – Onaj, tko je podržava i u socijalizmu – Bog!

»Ne razumijem, kako mladić može željeti nevinu djevojku za ženu, kad je ne zna sačuvati nevinu do oltara«.

»Ako vjera i nauka idu zajedno, kako se mogu tumačiti tolika spaljivanja učenjaka i knjiga u vrijeme crkvenih inkvizicija?«

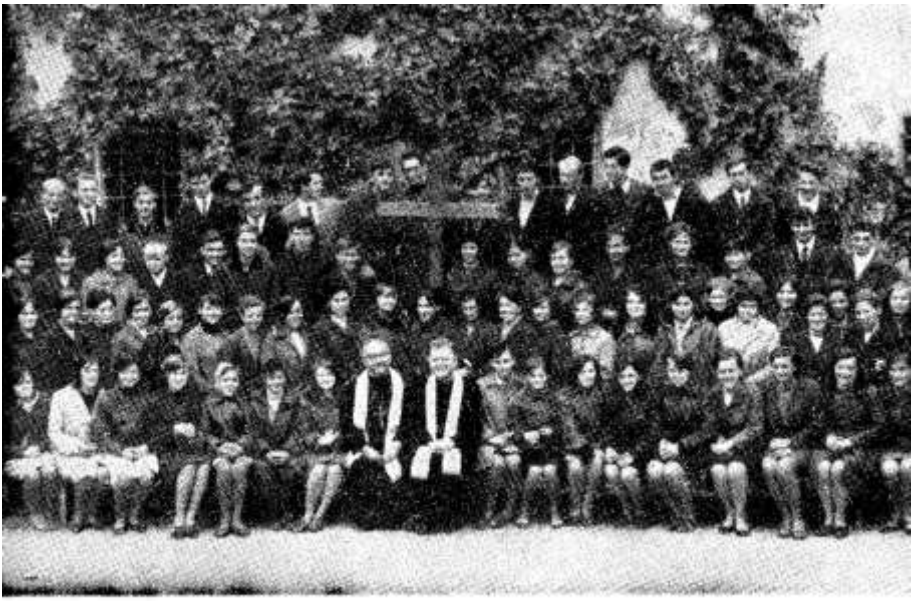

Misionari Pero Bulat i Stjepan Katulić s grupom odraslije mladeži u Lepoglavi

»Da li je pristojno da kršćanske djevojke nose mini-suknje? Zašto Crkva zahtijeva da neki bračni par ima više djece? Da li je grijeh onima, koji imaju samo jedno dijete? Zašto?«

»Tko je najbolji golman na čitavom svijetu?«

Misionari odgovaraju kratko i iskreno. Bez previjanja i uvijanja. Neposredno, vedro, otvoreno. Nije čudo da se svi žure na početak da čuju svoju »poštu«. Ali nije čudo da dolaze i ovakvi listovi onih koji vlakom kasnije pristižu s posla ili iz škole:

»I mi, putnici, imamo problema na koje bismo željeli da nam odgovorite, ali nismo u mogućnosti da prisustvujemo, kad vi odgovarate. Stoga bismo vas lijepo molili da taj dio programa ostavite za kasnije, tj. za ono vrijeme, kad smo i mi prisutni«. — Grupa putnika, vaših vjernih štovatelja.

U istom dvorištu 19

— *Cega devetnaestero?*

— *Djece!*

— *Kako to?*

— *Vrlo jednostavno. Jedan oženjeni brat ima ih 11, a drugi brat ima ih 8. Njihovu kuću smo na kraju Misija posebno obišli i obavili čin integracije obitelji s Kristom Gospodinom. Lijep je to bio*

prizor u svakom stanu, kada je cijela obitelj svjesno odlučila biti Crkva u malom....

Kad su najmladeg Nikolu donijeli na krštenje župniku, onda je seka rekla: »Sad su dečki jakši! Ima ih više! Morali bismo pak seku dobiti, da nas bude jednako«. — Sad je naime 6 : 5 za dečke.

Otac, smiren čovjek i ozbiljan, kaže misionaru, kad je svršio čin posvete obitelji Srcu Isusovu:

— Imam ih puno, ali neka žive... Ja radim, već i najstariji Matek radi, Verica također radi. Godišnje zakoljemo 4 komada pajcekov, i svi smo, hvala Bogu, živi i zadovoljni...

Razumije se, da je Bog iz takve obitelji pozvao suradnika za svoj vinograd. Blažek je u sjemeništu. Već tri dana prije nego treba doći na praznike, najmanji idu na željezničku stanicu da ga dočekaju. Nekako im je pusto bez njega...

— Uvijek, kad je bilo potrebno, molili smo svi Svetu Obitelj. I bili smo uslišani! — priča mama osmero djece...

Prazni tanjuri

U Lepoglavi smo odlučili da na poseban način obavimo posvetu onih obitelji Kristovu Srcu, koje imaju barem jedno živo svećeničko ili redovničko zvanje. Ali župnik nam reče:

— Trebali biste jako mnogo za to vremena.

I stoga se odlučismo samo na obitelji s »muškim« zvanjem, a iznimno i »ženskim«. Evo samo nekih:

Roditelji Izidor i Ana, četiri djeteta, jedna kandidatica; Josip i Anđela, četiri djeteta, dva seminarca; Stjepan i Marija, devetero djece, od njih jedan svećenik i jedna časna sestra; Vinko i Ljuba s 11 djece, od kojih jedan bogoslov; obitelj Marka s tri djeteta od kojih jedan kapucin i jedna časna sestra; obitelj Alojza s petero djece, od kojih jedna časna sestra u Americi, druga kandidatica u Osijeku, treća kandidatica u Zagrebu; Mavro i Ljuba sa šestero djece, od kojih se jedan sprema za svećenika; Alojz i Cvijeta sa petero djece, od kojih se jedan sprema, itd....

Jedan od gore navedenih roditelja priča:

— Imam šestero djece. Ali ja u njima najviše uživam kad oni jedu. Sjednem na prag pa ih gledam kako prazne tanjure. To mi je najveće veselje. Kad oni svrše, onda se prihvaćam i ja žlice i vilice...

— Marijane, hoćeš li zaboraviti takvoga tatu?

O. Pero Bulat DI

Nedavno je izišla iz tiska brošurica misionara o. Pere Bulata: »SREĆA JE U OBITELJI«. Tu knjižicu napisao je svećenik koji živi sa svojim mnarodom. Od Baranje do Višnade u Istri; od Štrigove u Medimurju do Vitaline u Konavlima, a da se o Zagorju, Prigorju, Slavoniji, Bosni i Hercegovini i ne govori. Po čitave tjedne je propovijedao, slušao povjerljive tajne naroda, i htio bi spasiti naš narod od najvećeg zla, zla koje dolazi od nas samih od propasti naših obitelji. Toplo preporučujemo tu knjižicu, koja košta 2 din, a može se naručiti: Rudolf Breber, Zagreb pp. 02-147.

RAZGOVARAMO

Velečasni uredniče!

Ne spominjite ni mjesta, ni moga imena, samo mi recite kako se treba ponašati. U našoj crkvi počeo je župnik uvoditi pričešćivanje stojeći. Mi smo stariji svi navikli na iskazivanje poštovanja prema presv. Euharistiji. Ja i neke gospođe nismo htjele ustati kad je došao na nas red. On nas opet nije htio pričestiti. Prišle su neke osobe da nas podignu, mi se nismo dale. I tako je nastalo ogorčenje. Ja znam da ima puzavih baba, koje bi, kad bi im župnik rekao, da primaju Pričest stojeći na jednoj nozi, to učinile bez razmišljanja. Ja mislim da ovakav način ne odgovara pokoncilskom vremenu, odnosno točnije Evanđelju, koje predpostavlja zrelost i suodgovornost vjernika u crkvi.

Cijenjena gospodo! — Najprije priznajte da nas ima svakakvih među svećenicima i među vjernicima i vjernicama. Najbolje bi bilo kad bismo se u ovakvim sporednim stvarima znali prilagoditi jedni drugima. Tako, ako je župnik tvrdoglav, da mu se prilagode vjernici; ako su opet vjernici tvrdoglavi, da im se prilagodi župnik. Ako je prilagodljiva i

jedna i druga strana, tada će se dogovorom stvar lako riješiti; ali ako su najzad nepopustljive obje stranke desit će se to, da će ili ostati vjernici bez pričesti, ili župnik bez vjernika. Ovo zadnje je najlošije rješenje. Međutim stvari su mnogo jednostavnije nego to može kome izgledati. Župnik sv. Blaža u Zagrebu dao je to svojim vjernicima u župnom listu pismeno. Evo što piše:

SVETA PRIČEST: KLEČEĆI ILI STOJEĆI

PAPINSKI DOKUMENAT kaže: »Po običaju Crkve vjernici mogu primati pričest klečeći ili stojeći. Jedan ili drugi način neka se odabere prema normama koje donose Biskupska konferencija, vodeći računa o različitim okolnostima, u prvom redu rasporedu samog mjesta i broju pričesnika. Vjernici neka rado prihvate način koji naznače pastiri, pa da pričest bude vidljivi znak bratskog jedinstva među uzvanicima istog stola Gospodnjeg.« (Uputa o štovanju euh. misterija br. 34).

BISKUPSKA KONFERENCIJA održana je u rujnu ove godine u Zagrebu odobrila je da se u našoj zemlji može pričešćivati također i stojeći (dakle nema mjesta zapovijedi. op. u.)

Nadbiskupski Duhovni Stol u Zagrebu izdao je 12. listopada 1968. okružnicu u kojoj se daju praktične upute. Može se pričešćivati klečeći i stojeći. Nije propisan ni jedan ni drugi način. No kako ima vjernika koji se žele pričešćivati isključivo klečeći kao i onih koji se žele pričešćivati stojeći treba paziti da tu bude neki red«.

U nastavku se predlaže da se podijeli pričest najprije onima koji kleče na pričesnoj ogradi, a zatim da pristupe oni koji se žele pričestiti stojeći.

Poštovani uredniče!

Na blagdan Svih svetih čuli smo u čitanju Evanđelja: »Blaženi siromasi u duhu, jer je njihovo kraljevstvo nebesko«. Ja mislim da bi trebalo biti obrnuto: Blaženi bogati duhom... Zaključila sam, ili se fratar prevario ili je u knjizi štamparska pogreška. Jer kako čovjek može biti u duhu siromah, a još manje blažen? Što vi mislite o tome?

V. R. Zadar

Ovaj puta se ne radi niti o zabuni čitača niti o tiskarskoj pogrešci. Inače je vaše pitanje posve na mjestu, i onako kako ste ga vi iznijeli u stvari se ne protivi prvom blaženstvu. — Svijet kojemu se Krist u svom govoru obratio bio je poimanja i nazora da je jedino bogatstvo blagoslov Božji. Siromaštinu su smatrali kaznom za grijeh. Da to shvaćanje ispravi Krist je u svome govoru na gori javno proklamirao Novi zavjet: »Jao vama bogataši, jer imate svoju utjehu« (Lk 6,24) — Ne, da bi zato bili što ste bogati, nego što je bogatstvo u vama ugušilo ljubav prema Bogu i ljudima. Isto tako »Blago vama siromašni, jer je vaše kraljevstvo nebesko.« Ne, »blago vama zato što ste siromašni« nego zato, jer siromaštvo uklanja od vas zapreke da primite kraljevstvo Božje. Dakle Krist nije kanonizirao neimaštinu, pogotovo ne u smislu duševne zaostalosti, tuposti i ograničenosti. Naša poteškoća nastala je istom kasnije i nije se mogla roditi kod onih koji su poznavali izvorni jezik Biblije. Ona ima drugu riječ za neimaštinu, a drugu za potlačene, bespravne, zapostavljene, a tima je prema prvotnom značenju riječi upravljeno prvo blaženstvo. — Siromah u duhu, znači čovjeka koji je nenavezan na dobra ovoga života. Ta razlika nije nipošto samovoljna, jer imamo i takvih ljudi koji doduše nemaju ništa ali su U DUHU pravi bogatuni i puni nezdravih i nezasitnih želja.

Velečasni Oče!

Bio sam na ispovijedi. Svećenik mi rekao da se ne ufam preuzetno u Božje milosrđe. — Ne razumijem što to znači. Molim Vas da mi to protumačite!

I. Z.

Bilo bi najbolje da ste odmah pitali tog svećenika da Vam on protumači. On bi Vam naime odgovorio baš na vašu poteškoću; ja ću to učiniti općenito ne primjenjujući da li ste VI doista preuzetni ili ne. Sigurno znadete da je svaka krepost srednji put između dviju opačina. Tako je darežljivost krepost, sredina između rasipnosti i škrtosti. — Slično je i sa strahom Božjim. On je krepost koja nas drži u stezi i ljubavi prema Bogu i ljudima, tako da se lakomisleno ne dadnemo na lak život u nadi da će nam Bog već sve oprostiti, a niti, da kad smo nešto pogriješili, ne klonemo i ne zdvojimo o Božjoj ljubavi. Dakle između očaja s jedne strane, i preuzetnosti s druge strane, nalazi se krepost straha Božjega.

Velečasni uredniče!

U strahu sam za svoju djecu. Upravo me prestrašio onaj članak u Vjesniku od srijede (Br. 863) o pokvarenosti među djecom na Zapadu. Ima li toga i kod nas? Ako ima, tko će očuvati djecu od tog pokvarenog društva. Ne smijemo i ne možemo im zabraniti da idu u školu, na izlete, u društvo....

C.

Cijenjena gospodo! Informativni pisac spomenutog članka već je dosta jasno rekao i razlog odakle ta pošast: obično počinje sa lošim filmovima, medusobnim lošim utjecajem, stariji nisu bolji ... Što dakle valja učiniti da čuvate svoju djecu od pogubnog utjecaja ulice. Vaš će Vam majčinski instinkt sugerirati od kojih ih opasnosti treba neposredno čuvati, a ja ću dodati tome da djecu valja odgajati u strahu Božjem, i moliti za njih. Pokvarenosti je uvijek bilo i prigode za grijeh, ali je uvijek bilo i junaka koji su te napasti svladali. Zdrava obiteljska atmosfera; medusobno razumijevanje oca i majke, veza roditelja s djecom i potreban nadzor najbolja su sredstva za odgoj.

IZ ŽIVOTA I RADA CRKVE

Ljubav koja nikad ne zatvara vrata

LEGENDARAN SMIJEŠAK Govore, da je otac Pire — organizator vojne ljubavi, tvorac »Evropskih naselja za izbjeglice« i dobitnik Nobelove nagrade za mir — postao legendaran po svom osmijehu. Gotovo nema fotografije na kojoj nam ne otkriva svoj suzdržljivi smiješak, a u njemu svoje veliko i dobro srce. Nije to namješteni osmijeh glumca koji pozira, niti šporetaša gordog zbog postignutih uspjeha. Tu je po srijedi sasvim nešto drugo. U svom osmijehu otac Pire kao da pozdravlja čovjeka i želi svakome reći koliko ga ljubi. Osmijeh dobrote koju poklanja ljudima. U njemu se čita sreća što su mu je braća siromasi i izbjeglice pružili onog trenutka, kada im je svojim zauzimanjem i brigom olakšao križ života. To je smiješak nade koja ga nikad nije niti posred najtežih kušnja ostavila i koju želi zapaliti u svakom napuštenom i razočaranom srcu ...

KADA JE NAUČIO LJUBITI LJUDE? Kao mali dječak bio je Juraj Pire i sam izbjeglica u stradanjima Prvog svjetskog rata, koja su u njegovu djetinjem srcu ostavila neizbrisiva sjećanja. U kolovozu 1914., njemu je tada bilo 6 godina, umarširali su Nijemci u Belgiju. Njemačka je artiljerija tukla brežuljasti lanac iza Dinanta, gdje je živjela obitelj Pire. Četiri dana i četiri noći bili su sakriveni u podrumu dok su granate zavijale iznad njihovih glava i pretvarale zgrade u plamena garišta.

Videći, da im nema drugog spasa, odlučili su noću prijeći preko rijeke Maas i potražiti zaklonište u Francuskoj. Mali je Juraj osjetio svu bol prognanika i gorčinu izbjegličkog kruha. Da svega toga nije iskusio, možda tisuće i tisuće izbjeglica nakon Drugog svjetskog rata ne bi u ocu Pireu našle svoga najvećeg zaštitnika i pomoćnika. Nikada se ne bi možda rodila mnoga naselja ljubavi u Njemačkoj, Norveškoj i Belgiji, kamo je otac Pire smjestio one koji nisu imali više vlastitog doma.

NA RASKRŠĆU ŽIVOTA Kad mu je bilo 18 godina, saopćio je svojim roditeljima namjeru da želi stupiti u samostan. Otac nije htio za to ni čuti. Sin mu je još uvijek izgledao mlad i neiskusan za takve ozbiljne životne odluke. Dopustio mu je ipak da neko vrijeme provede u kušnji u trapistí-

čkom samostanu blizu Dinanta. Dvije nedjelje kasnije vratio se kući nemiran i nesiguran u svoj poziv.

Pokušao je ponovo sreću u jednom benediktinskom samostanu, ali i odatle se vratio kući. Bog ga je želio imati na drugome mjestu radi svojih vječnih planova. Kasnije je uvidio da je sve to krivudanje bio tajanstveni put milosti koja ga je pratila uz stopu i vodila na pravo mjesto. Po treći put je otišao u dominikanski samostan u Huyu, i tu je našao traženu sigurnost i uvjerenje da ga Bog poziva u svećenički stalež. Otac mu više nije mogao uskratiti svoj očinski blagoslov.

Studira teologiju u Sartu. Postdiplomski studij u Rimu i Luvenu, gdje je i doktorirao. Postaje profesor sociologije. Ali Bog nije htio da mu katedra bude glavno životno zanimanje.

KROZ STRAHOTE DRUGOG SVJETSKOG RATA

1940. godine nadošle su na njegovu zemlju ponovo teške kušnje. Bila je povrijeđena belgijska neutralnost i opet su povorke izbjeglica napunile ceste prema Francuskoj. Ocu se Pireu tada učinilo da kao profesor premalo čini za ljude u tim teškim časovima mučnih iskušenja i patnja. Dopuštenjem svojih redovničkih poglavara osniva društvo za pomoć žrtvama rata, sudjeluje u pokretu otpora, te radi svojih neustrašivih podviga kasnije dobiva mnoga odlikovanja.

Rat je završio, ali bijeda i nevolja ratnih žrtava ostala je i dalje kao glas vapijućeg. Godine 1949. slušao je otac Pire predavanje Edwarda Squadrillea, mladog Amerikanca, koji je po evropskim zemljama vodio akciju pomoći Ujedinjenih naroda. Ono, što je tom prilikom čuo, više mu nije davalo mira. Doznao je, da će najmanje još deset godina trebati dok milijunima beskućnika budu osigurani čovječnlji uvjeti života. Sam je posjetio tolike zemlje, prokrstario gradove i njihove žalosne periferije, logore i urede za zaposlavanje, te je svojim vlastitim očima vidio beskrajnu povorku bijednika i stradalnika koji su ga potresli do dna duše. I stvorio je odluku da će odsada njegov život pripadati njima . . .

RODILA SE »EVROPA LJUBAVI«

Svoje veliko djelo dobrote započeo je otac Pire najprije iz svoje samostanske ćelije. Kasnije je morao osnovati svoj ured u Huyu. Došao je na originalnu zamisao koja se pokazala tako djelotvorna i uspješna. Izradio je zanimljiv plan po sistemu »parrainage-kumstva«. Prema tome planu dobrovoljni su se kumovi obvezali da će se brinuti bilo za neke pojedince, bilo za čitave obitelji, koje su postale žrtve ratne mržnje i pustošenja. Odmah su se prijavile stotine Belgijanaca. Danas je taj broj premašio 20.000 Evropljana koji redovito drže veze sa svojom kumčadi, materijalno ih pomažu, šalju im poklone i vode računa o njihovu napretku.

Zatim je odlučio da izgradi posebna naselja u blizini velikih gradova, kamo bi smjestio tolike obitelji koje nemaju krova nad glavom. I tako su nastala glasovita »Evropska sela« oca Pirea. Njegova je ideja u početku zvučila kao utopija. Nadležni krugovi nisu pokazivali mnogo razumijevanja. Tko će dati potrebno zemljište i potrebni novac za gradnju tih naselja? Jednog dana usudi mu se kazati neki dobronamjerni prijatelj:

— Oče, vi se nećete valjda baciti u takvu pustolovinu bez ijednog novčića?

— Ja nisam avanturista! — mirno odgovori otac Pire — Ja ne želim skupljati više novaca nego koliko mi bude povjereno za potrebe drugih. Taj je novac posvećen. Kada budem imao 20 posto od potrebne svote, počet ću radove. To će biti poticaj drugima. A to znači, da treba imati pouzdanja, a sve će drugo doći.

— Ali gdje ćete potražiti tu nužno potrebnu svotu?

— Nisam ja taj, koji će je tražiti. Ima ljudi, koji će razumjeti da se treba zainteresirati za svoju braću i prinijeti svoj dio za izgradnju naselja. Vjerujem u opravdanost ove svoje tvrdnje. Imam nade . . . Ljudi će saznati da njihova braća izbjeglice čekaju od njih stan da započnu živjeti. Nitko ih ne prima, jer su bolesni ili imaju kod sebe bolesnika. Mi ćemo dokazati da oni još uvijek nešto vrijede, čak i u ovim žalosnim ekonomskim prilikama, ne zato što su bolesni ili zdravi nego jer su ljudi.

Na pozive oca Pirea ljudi nisu ostali gluhi. Počeo je stizati potrebni novac i javno je mnijenje pokrenulo one gore na vrhu da im daruju zemljište. I počela su se graditi naselja »Evrope ljubavi« u Njemačkoj, Belgiji i Norveškoj. Jedno je dobilo ime poznate žrtve iz koncentracionog logora, djevojčice Ane Frank, drugo ime velikog dobročinitelja siromašnih i zaostalih, slavnog liječnika Alberta Schweitzera, i tako redom. Stotine beskućnika odjednom su počele živjeti kao ljudi i sunčana zraka nade pala je u ova očajna srca.

Sada on osniva »Otoke mira« u Pakistanu i Indiji, koji imaju isti cilj okupljanja gladnih i ostavljenih.

U DUHU EKUMENIZMA Otac Pire je prethodnik ekumenskih gibanja koja su u koncilskim danima zahvatila kršćanstvo. Nikad ne pravi razlike među ljudima. Nikad ih ne dijeli po boji kože ili po društvenim razlikama. Svima želi biti brat i prijatelj. Gleda ih onakve kakvi jesu. Usprkos nedostacima i slabošama svake vrste on želi u svakoj duši pronaći duboko zakopani biser. Nitko nije tako nesretan da u najintimnijim zakutcima svoga bića ne skriva mnogo dobra. Samo ga treba otkriti.

Otac Pire rado navodi riječi svoga u neku ruku prethodnika, velikog norveškog polarnog istraživača Nansena, koji je 1922. godine također dobio Nobelovu nagradu za mir radi zbrinjavanja izbjeglica i ratne siročadi Prvog svjetskog rata: »Kada se ljudi međusobno susreću licem u lice u radu kod istoga djela ljubavi prema bližnjemu, tada je lakše premostiti razlike koje ih razdvajaju«.

Zato ima nešto neodoljivo u nastupu oca Pirea prema ljudima. Zato stiče svoje mnogobrojne prijatelje u svim društvenim sredinama i među ljudima raznih životnih nazora i vjera. Ljudi vole ovog iskrenog čovjeka koji nosi istinu tako da iz njega zrači, koji je nudi svojoj braći, ali tako da je nikome nikada ne želi silom nametnuti. Kod svakog susreta započinje on prvi razgovor. Ono što govori nije samo zanimljivo, već ozbiljno i duboko. Nije važno o čemu je riječ, već ono što se zbiva u duši njegova sugovornika. Govoriti s ocem Pireom nije nikad izgubljeno vrijeme. Evo kako sam tumači svoje susrete s ljudima:

— Susreo sam industrijalca X. On je protestant, ja dominikanac, no mi se ipak vrlo dobro slažemo. Obećao mi je da će zainteresirati svoje kolege za gradnju jedne kuće . . .

Ili drugom zgodom: — Vidio sam ministra Y. On je socijalist. Ali mi se dobro razumijemo . . . — Posjetio sam onu staru bogatu gospodu, koja me je već dugo pozivala. Rekla mi je: »Ja nisam vjernik, ali se divim vašem djelu. Izvolite uzeti ovo kao pripomoć!« . . .

Tako otac Pire gradi mostove ljubavi među ljudskim srcima. Na svom pisaćem stolu drži sliku Alberta Schweitzera. Neumorni borac protiv bijede i zaostalosti sa svojom bradom i oštrim pogledom kao da gledaocu ulijeva hrabrost. Mogu se usporedivati ova dva čovjeka. Ima kod njih mnogo toga sličnog. Starac kao da je sav u plamenu ljubavi koja gori, a još mladoliki svećenik kao da iz daljine potiho zrači svu ljubav svećeničkog srca.

VRSTAN ORGANIZATOR I ENTUZIJASTA Otac Pire drži se dnevnog reda na minutu. Sve je u njegovu danu predviđeno i svaku stvar želi točno na vrijeme obaviti. Sam veli: »Ako imam uspjeha, to je zbog toga što se držim reda«.

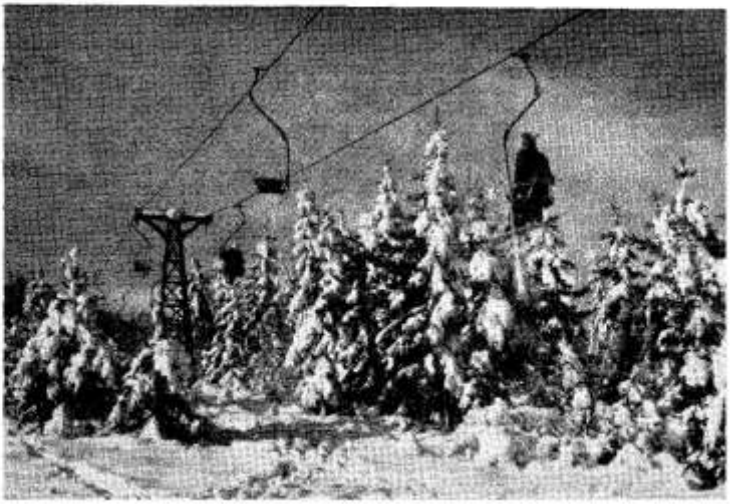

Na njegovu stolu nikad nema razbacanih spisa i bilježaka. Kartoteka uredna, — prima stotine pisama dnevno — točno fiksirano vrijeme za sastanke, za predavanja na njegovu »Sveučilištu mira«, za mnogobrojna putovanja. On sve zna što se zbiva i radi u njegovoj kući u kojoj djeluje 12 ureda, svaki sa svojim problemima. Ništa se ne odlučuje što on ne ovjeri ili ne odobri.

Otac Pire posjeduje izvanredne organizacijske sposobnosti. K tome silno oduševljenje koje ga naprosto nosi u radu. Te dvije odlike rijetko ujedinjene objašnjavaju tajnu uspjeha oca Pirea. Ostao je entuzijasta kao da mu je 20 godina. U službi bližnjega taj se entuzijazam uvijek nanovo preporađa. Kao da ima neke skrivene rezerve. I doista ih ima, jer se svakog dana susreće s neiscrpivom ljubavi Božjeg Srca koja obnavlja njegovu mladost.

Njegovo oduševljenje prelazi kao nevidljivi fluid i na njegove mnogobrojne suradnike. Pokušava im darovati dio svojih vlastitih usхita i dovesti ih dotle da ga razumiju. I onda rade svi zajedno žarom istih ideala, koji im nikada ne daju mira, jer na zemlji dokle god postojimo mi postojat će i ljudi potrebni naše ljubavi. Zato otac Pire nije nikada zadovoljan samim sobom i s onim što je učinio. Uvijek misli na ono, što bi još mogao učiniti.

U zadnje vrijeme javljaju radio-stanice da obilazi svijetom pod novim geslom »Kruh za žitav svijet« i ponovo apelira na savjest ljudi da se sjete svoje mnogobrojne gladne braće.

Ljudi se odazivlju na uznemirivanje toga svećenika koji u svojoj vojni ljubavi ne pozna riječ »dosta«. Mnogo voli i s ponosom ističe svoj redovnički i svećenički poziv. Uvjeren je, da jedino izgrađujući i podižući sebe u svom zvanju može dorasti za sveopću poruku evanđeoske ljubavi kojom želi osvojiti srca našeg naraštaja.

Nikada se ne podaje iluzijama. I dok misli na budućnost, sav živi u sadašnjosti. Ne voli buku i reklamu oko sebe. Jednostavan je i skroman koliko u svom nastupu, toliko i u brojnim govorima i konferencijama. Vijest o Nobelovoj nagradi stigla mu je dok je održavao predavanje jednoj grupi penzionera o temi: Ljubi svoga bližnjega . . . I dok njegovi smjeli podvizi i duhovni mostobrani izazivaju pohvale i radosna iznenađenja, on se naprotiv ničim ne iznenađuje. Samo voli ponavljati onu Danteovu misao kao poruku svima nama: »LJUBAV NIKAD NE ZATVARA VRATA«.

Žarko Brzić

NOVE KNJIGE

Upravo je izašao iz tiska **KATOLIČKI GODIŠNJAK 1969.** — Cijena 5 ND. Izdalo Hrvatsko Književno Društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

KAKO SAM DOŠAO NA SVIJET? — Takav naslov nosi knjižica P. Dufoyera, koja je namijenjena djeci, mladeži i roditeljima. Ona će roditeljima pomoći da svoju djecu pouče u kritičnim danima njihova tjelesnog i duševnog razvoja. Cijena joj je 3 ND, a može se dobiti kod župnog ureda, Bakar, ali zgodnije je, ako se naruči s drugim knjigama kod knjižare Marulić, Zagreb, Kaptol 29.

Najljepši je dar za Božić komplet od **9 gramofonskih ploča** sa 32 božićne pjesme iz svih hrvatskih krajeva. Cijena je kompletu 72 ND, tj. jedna ploča 8 ND. Naručite kod svoga župnika ili izravno na adresu: Hrvatsko Književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

Kao lijep božićni dar za mladež preporučujemo knjige: **DJEVOJKO, ZNADEŠ LI LJUBITI?** i **MLADIĆU, ZNAŠ LI LJUBITI?** Cijena je prvoj 6 ND i poštarina, drugoj 8 ND i poštarina.

Za stariji svijet lijep će dar biti molitvenik s većim slovima **SRCE ISUSOVO Ufanje naše.** Cijena mu je 10 ND plus poštarina.

Ove tri knjige naručuju se na adresu: Rudolf Breber,Zagreb, 02-147. Palmotićeva 33.

»GRADIŠĆE« Kalendar za 1969. — Izdalo »Hrvatsko Štamparsko Društvo« u Željeznom. Tko želi malo bolje upoznati naše sunarodnjake, koji žive u Austriji u pokrajini Gradišću, neka uzme u ruke ovaj kalendar. Tu će naći obilje poučnog štiva. Kalendar je uredio preč. gosp. Ignac Horvat, poznati katolički i kulturni radnik Gradišćanskih Hrvata. Naručuje se na adresu: Kroat. Presseverein, 7001 Eisenstandt, Postfach 26, Burgenland, Österreich. — Cijena je 22 austrijska šilinga.

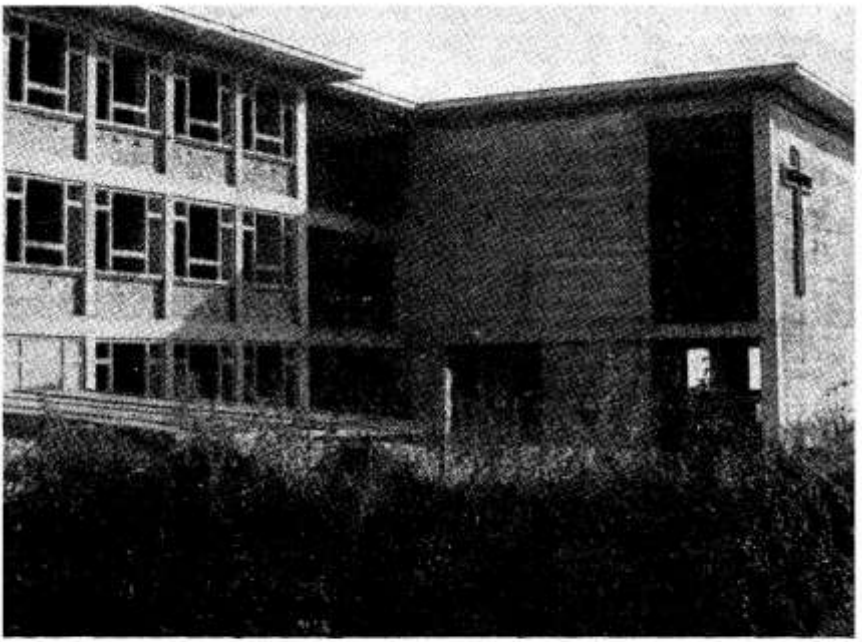

Gradnja novog sjemeništa

U siječanjskom broju lanjske godine donijeli smo na strani 30. crtež makete Malog sjemeništa, što ga u Zagrebu gradi Družba Isusova. Tom smo prilikom upoznali naše čitaoce s tim velikim pothvatom. Mnogi su nas razumjeli i pomogli koliko se dalo. Ovaj puta donosimo fotografiju same zgrade koja je već pod krovom. Sada se vrše unutrašnji radovi i uređenje. Posao je dakle uznapredovao. Računamo da bi školska godina 1969-70 počela redovito i na vrijeme u novoj zgradi. No i to o mnogočem ovisi. Uprava se Hrvatske pokrajine D. I. zahvaljuje svim dobročiniteljima želeći im Sretan Božić u blagoslovljenoj Novoj godini. Odužit ćemo se svima našim radom za dobro naroda. Svakog dana služi se u našoj Bazilici u Palmotićevoj ulici sveta Misa za žive i mrtve dobročinitelje, u 8 sati izjutra. Nedjeljom je ta Misa u 7 sati navečer.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Na uslišanim molitvama, napose što su mi nakon devetnice prestali teški srčani napadaji, zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i slugi Božjem Petru Barbariću. — B. P., Dubrovnik.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i svetom Judi Tadeju za primljene milosti. — K. R., Bački Monoštor.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Bezgrješnoj Djevici, sv. Antunu i slugi Božjem ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — K., Kanfanar.

Na položenoj maturi zahvaljujem svetom Antunu. Molim ga, da mi i nadalje pomaže. — S., Pazin.

— Za uslišanu prošnju od srca hvala Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu. — Marica Benić, Feričanci.

— Zahvaljujem Majci Božjoj Loretskoj i svetom Antunu na uslišanoj molbi nakon devet godina trpljenja. — B. S.

Na svim dosadašnjim uslišanim molitvama od srca zahvaljujem Gospi od brze pomoći i svetom Antunu, te se i nadalje preporučam njihovu zagovoru. — Slavica Juhas, Boras, Švedska.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem za uspješnu operaciju svoje unuke Vere. — Marija T., Kotor.

— Majci brze pomoći zahvaljujem, što mi je kćerka ozdravila od meningitisa, iako zbog stanovitih razloga nije smjela primati potrebne lijekove. — M. Š., Slav. Brod.

— Zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću za dobivenu milost po njegovu zagovoru. — M. Mutić, Zagreb.

— Presvetom Srcu Isusovu zahvaljuju na primljenim milostima Katica Šimićević i Marijan Franjić.

Na primljenim milostima zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu Nada Devčić, Zagreb.

— Velika hvala slugi Božjem Petru Barbariću što sam po njegovu zagovoru primila traženu milost. — Anka Župan, Zagreb-Borongaj.

— Od srca zahvaljuje Gospi od brze pomoći i Mariji Tereziji Ledohovskoj za primljene milosti S. A.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i slugi Božjem ocu Leopoldu Mandiću, što mi se poboljšalo stanje nakon nesreće, kad sam slomila kuk. I ubuduće preporučujem njima sebe i svoju obitelj. — I. Lj., Zagreb.

— Marija Siroglavić iz župe Bučje zahvaljuje Gospi od brze pomoći za svoje i muževo zdravlje.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. — Anica Š., M. B.

— Obitelj P. A. iz Preloga zahvaljuje Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i slugi Božjem Petru Barbariću na primljenoj milosti.

— Od srca zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj Trsatskoj za sretno položen ispit svoje kćeri i za ozdravljenje svoje ruke, Cecilija Gotal, Virovitica.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani, sv. Antunu, bl. Nikoli Taveliću, slugama Božjim Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Pavao Rakuljić, Krilo Jesenice.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, te slugama Božjim Petru Barbariću i Josipu Langu na poboljšanju zdravlja. — G. B., Zagreb.

— Od sveg srca hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, Petru Barbariću i Ocu Leopoldu Mandiću na primljenim milostima. I dalje se preporučam. Jelica Arnaut, Valpovo.

— Za sretan povratak jednog sina iz prošlog rata i što mi je drugi sin dobio posao, kao i za svoje zdravlje zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu te svetom Franji Ksaveru. — T. Z., Zagreb.

— Velika hvala Presvetom Srcu Isusovu, Mariji Pomoćnici, sv. Josipu, sv. Antunu i slugi Božjem Petru Barbariću za uslišane molbe. — A. J., Županja.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu i Majci Božjoj Lurdskoj za ozdravljenje očiju i za mnoge druge milosti. — Jelena Vranić, Kakanj.

— Marija Benčić iz Gornjeg Predrijeva kod Sopja zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te svetom Antunu na primljenim milostima, napose što joj je sačuvan život jednog sina u prometnoj nesreći. Ujedno preporučuje sebe i čitavu svoju obitelj, napose svoga drugog sina, njihovoj zaštiti.

— M. B. iz Rijeke zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, što su joj sin i kćerka dobro završili razred srednje škole. Preporučuje sebe i svoju obitelj nadalje njihovoj zaštiti.

— Od srca zahvaljujem Malom Praškom Isusu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu, bl. Nikoli Taveliću i slugi Božjem Petru Barbariću na velikim milostima što sam ih primila. Preporučam im se i nadalje, da pomažu čitavoj mojoj obitelji. — Marica Marijanović, Hrv. Dubica.

— Zahvaljujem bl. Nikolu Taveliću, slugama Božjim Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću za primljeno namještenje. — B. F., Vinkovci.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj od brze pomoći na uslišanoj molbi. I nadalje se preporučujem. — Zahvalna gimnazijalka Marica.

— Za sretan porod i na mnogim drugim primljenim milostima zahvaljujem od srca svetom Antunu i svetoj Ani. — Barica Magdić, Magdić.

— Za primljene milosti od srca zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu — Z. K., Split.

— Zahvaljujem Presv. Srcu, Majci Božjoj i svim svetim zaštitnicima kojima i dalje preporučam sebe i svoju djecu, za dobro zdravlje, mir i slogu u kući. Mara Vuković, Javor.

— Zahvaljujemo Majci Brze pomoći, što kod opasnosti automobilske nesreće nitko nije stradao životom. Uršulinke, Slav. Brod.

SADRŽAJ

Gospa i dom, razmatranje, M. Giuliani
1 Svjetski dan mira
3 Mir »politika« Betlehema i Posljednje večere, Mijo Škvorc
8 Molitva za mir
9 Misijsko djelo za mir, J. Antolović
11 U Božićnoj noći, Mirko Validžić
12 Obitelj pred svetom Obitelju, Josip Njavro
15 Gospa od Brze pomoći, Ancila Presečki
19 Božićna krunica, dr. Srećko Bošnjak
21 Tajnovito srce svijeta, J. M.
24 Nema opasnosti od gladi, B. Hrvoj
27 Sv. Ivan Bosko
29 Misionarske putositnice, Pero Bulat
33 Razgovaramo
35 Iz života i rada Crkve, Žarko Brzić
38 Nove knjige
39 Gradnja novog sjemeništa
40 Zahvalnice

Uz omotnu sliku: Na početku Nove godine sjetimo se početka kršćanstva u našim krajevima. Lik vladara sačuvan u Splitskom muzeju prikazuje simbole križa koji su označavali život s Kristom u našem narodu.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

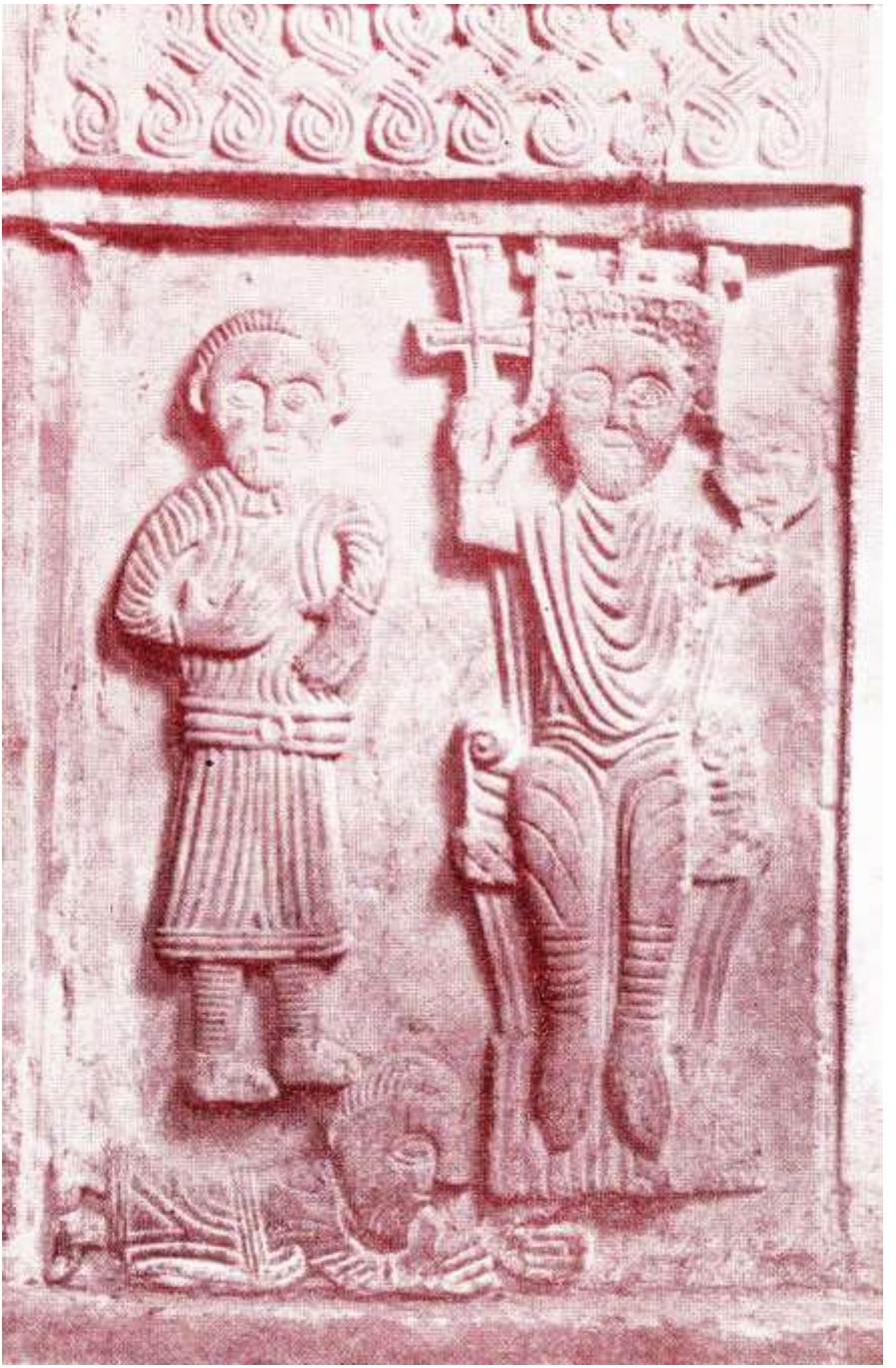

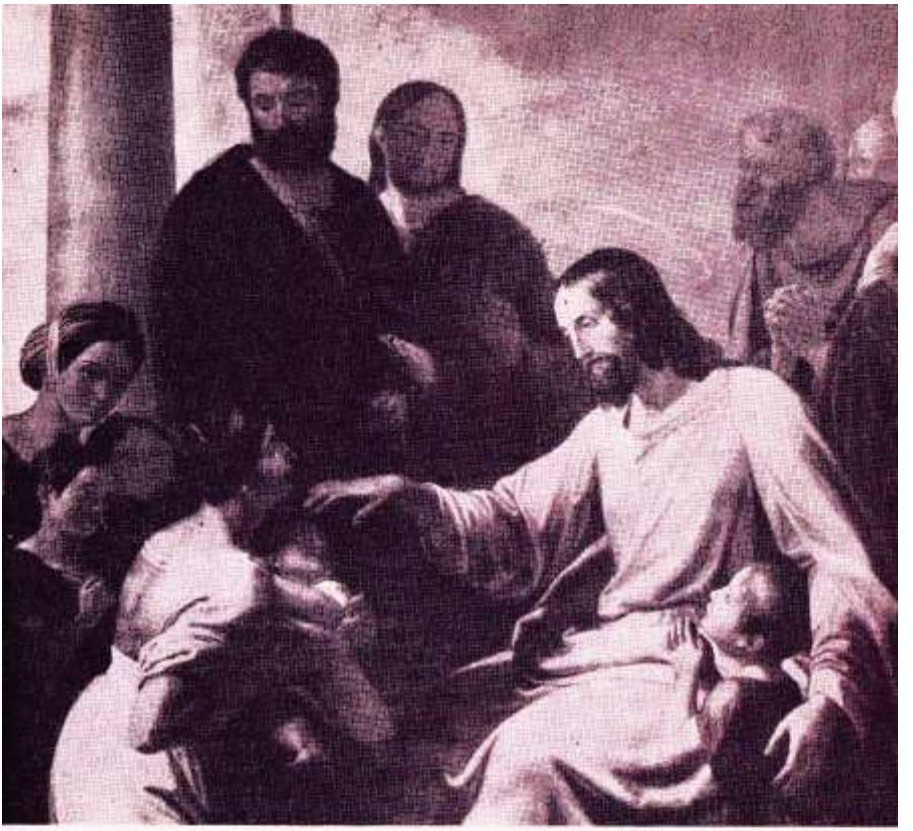

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

11 — VELJAČA — 1969. — ZAGREB, GOD. 60, — CIJENA 1 DIN — POŠT. PLAĆ. U GOTOVU

RAZMATRANJE (2)

SVIJEĆNICA

1. Drago mi je ovako promatrati Gospu: u prvom *spuštanju noći ona pali svjetiljku i čuva treperavi plamen* brižljivom rukom, dok su se na stijenama sobe uskomešale sjene. Marija, nježna mudra i budna Djevica, zaposlena pali svjetiljku čekajući Kristov povratak. Mogli bismo reći: Marija — to je sama vjernost.

2. Marija je bila uvijek najvjernija.

Bog je prema njoj bio posebno velikodušan. Njoj je on povjerio da svijetu pruži Božansko Čedo, koje će biti tijelo njena tijela i koga će smjeti privijati na svoje grudi kao svoje dijete. Ne možemo zamisliti prisnijeg odnosa s Bogom od ovog Marijinog prema utjelovljenom Bogu. Ni s jednim drugim stvorom Bog se nije prisnije povezao nego s Marijom.

A ona je bila najvjernija među svim stvorenjima i takmičila se u ljubavi prema Gospodinu. Poznavajući svoga *Gospodina, koji joj je povjerio svjetiljku majke obitelji,* Majke svoga Sina, u nju će usmjeriti duh i srce činom savršene ljubavi. Tu svoju čudesnu i vjernu suglasnost s voljom Božjom neće ona ni za čas povući. Poznavajući želju svoga Gospodina, Marija na nju odgovara bez kolebanja sve većim zanosom srca, koji se neće zaustaviti ni pred trnjem ni pred mačem boli.

Vjerna je djeliteljica briga i muka svog zaručnika Josipa. Vjerna je u siromaštvu betlehemske spilje. Vjerna je i noćnom bijegu u progonstvo u Egipat. Vjerna je i onda, kad je izgubila Krista, tražeći ga, dok ga napokon nije našla. Vjerna je i u žrtvi svoga života dok se pridružuje žrtvi svoga Sina na Kalvariji. Vjerna je i onda, kad joj Krist povjerava nove, nebrojene, često izopačene sinove. U svemu tome ona ima samo jedno srce i samo jedan život — Krista. Ona može s većim pravom nego sveti Pavao reći: »Meni je život Krist!«

3. Svjetiljka moje vjernosti zatreperila je na olujama života i možda se ugasila. Sve je samo planulo, zasvijetlilo za trenutak i onda se ugasilo.

No kao što je Gospa bila vjerna Djevica, tako je ona i vjerna Majka. Njezine materinske ruke znadu vješto obnoviti i ponovo zapaliti te ugašene svjetiljke svoje djece. Molit ću je da od sada budem i ja jedan od onih, koji uvijek bdiju sa zapaljenim svjetiljkama, o kojima govori Isus u Evanđelju. Molit ću je da pazim na znak Božje volje da tu Božju volju ostvarujemo vjerno i brižljivo u svome životu; da i uz cijenu života ostanem na mjestu, na koje me je stavila Božja providnost; da nastojim podvostručiti darove koje sam od Boga primio; da i ja bdijem spremno očekujući Gospodinov povratak, da mu otvorim vrata srca. Jer i ja, kao i Marija, u srcu nosim samo jednu ljubav, jaču od smrti — Isusa Krista!

M. G.

GOSPODINE DA PROGLEDAM

U belgijskoj književnosti postoji drama od Mauricea Maeterlinka. U njoj se pojavljuje skupina od 12 slijepaca, 6 muževa i 6 žena. Oni su zašli u šumu i tu su se izgubili. Nigdje ni blizu žive duše. Dotada ih je vodio stari svećenik: upravljao je njihovim koracima i brinuo se za sve što im je bilo potrebno za život. Ali više ne čuju glasa svoga vodiča. Šuma je, noć je; sami su ostali, odsjećeni od cijeloga svijeta. Njihov je mrak u mraku još veći: Ne znaju ni koje je doba noći ili dana. Tako ih je njihova iznenadna nesreća zaokupila da su postali kao okamenjeni.

Stajali su na mjestu kao ukopani. Napeli su uši. Iz daljine čuju šum mora, iz blizine osjete svaki list koji sa stabla padne na zemlju, iznad glava čuju kako im prolijeću ptice ... i ništa drugo. Najednom počeše jadikovati, zašto ih je stari svećenik napustio. Ali stari svećenik je ipak bio među njima, ali — mrtav. Kad su se slijepci prisjetili svome jadu njihov se jednoglasni krik prolomio kroz noćnu tišinu: »Smilujte nam se! Samo malo smilovanja!«

Ta je slika potresna kao i evanđelje što se čita na nedjelju pedesetnicu. Ne radi se tu samo o jednom slijepcu kod Jerihona, niti o 12 slijepaca zalutalih u belgijskim šumama nego o nama — preko tri milijarde slijepaca, koliko nas danas nosi ova zemlja. Slijepac pokraj puta i spomen o muci Isusovoj u istom Evanđelju, nije bez razloga. Krist otvoreno govori o svojoj budućoj muci kao o nečem što je neizbježivo. I ne samo sada, nego svaki puta, kad je god došao govor o muci, učenici ga nisu razumjeli. A kao što ga nisu shvatili oni onda, tako ga mnogi ne mogu shvatiti ni danas. Svi smo slijepi pred problemom boli, patnje, trpljenja, muke, križeva ...

I — »EVO, SIN ĆE ČOVJEČJI BITI PREDAN...« »Evo, Sin će Čovječji biti predan neznabošcima, koji će mu se izrugivati, izbičevati i popljuvati. A kad ga izbiču, ubit će ga ... i treći će dan uskrsnuti«. — Davno prije Krista proroci su čovječanstvu predstavili Krista kao »Čovjeka Boli«. Krist nije došao na svijet da nas stavi još na veće muke, no nije došao ni da ukloni bol sa zemlje; došao je da trpi sam, te nas prije svega i iznad svega pouči primjerom. I uspio je u tome.

14 dana prije svoje muke Krist govori apostolima kako će prema proročanstvima proroka trpjeti i kako će uskrsnuti. No, oni ono »o uskrsnuću« kao da su prečuli. Iza svoga uskrsnuća odmah prvi dan na putu u Emanus uskrsli Krist tumači dvojici svojih učenika, gotovo bjegunaca, kako je Krist prema proročanstvima morao trpjeti, i da je upravo to dokaz njegova poslanja.

Zašto je trpljenje tako potrebno i Kristu i nama? Svaka stvar ima svoju određenu mjeru: voda litre, brašno kilograme, ovo metre, ono kilometre, — a čime se mjeri ljubav? Ni milovanjem, ni poljupcima, nego žrtvom! A žrtve nema bez trpljenja. »Toliko je Bog ljubio svijet da je poslao svoga jedinorođenog Sina na svijet«. A i Sin je toliko ljubio čovjeka da je za njega trpio. Sam je rekao: »Nitko nema veće ljubavi od ove, nego kada dade svoj život za drugoga«. Žrtvovati se za nekoga znači: na neki način brisati svoj »ja«, da se mogne dati mjesto drugome. Krist je to stvarno učinio.

Želimo li mi biti kršćani, tj. Kristovi sljedbenici, moramo raditi kao i Krist. On je prema nama pokazao ljubav, jer je dragovoljno trpio. Mi prema njemu ne možemo drukčije pokazati ljubav, nego ako — kao i on — dragovoljno primimo patnju, ne koju smo mi sami sebi nametnuli, nego patnju koju život nosi sa sobom, patnju koju nam drugi nameću.

Hodočasnici-bolesnici čekaju procesiju s Presvetim u Lurdu

Sveta Rita od Cascia, u Rimu nazivana »sveticom nemogućih stvari«, prije smrti je zatražila da joj donesu rascvalu ružu na čudesan način usred zime u njezinu vrtu. I ponijela ju je sa sobom u grob. — Taj cvijet ima svoje značenje. Kad je Rita imala 18 godina, njezini su je roditelji udali za strašnog čovjeka, zapravo bjesomučnika, koji nije znao drugo nego psovati, grditi i mlatiti. Ali je Rita bila jača. Kušala je zlo nadvladati dobrim. Na opore riječetine odgovarala je blago i tiho, ili bi šutjela; na udarce bi uzvraćala nježnost i molitvu. I to je činila, ne samo dane i dane, nego niz godina. Pobjeda je tu: njezin muž se obraća. Od sada je nastojao biti dostojan takve žene. Sam je postao blag, tih, upravo kao i Rita. — Strpljivost i blagost bile su uzrokom da je čudotvorno procvala ona ruža usred tolike »zimske« žalosti.

Kad bi se, sad muž, sad žena, ali najbolje oboje, ugledali u svetu Ritu, »sveticu nemogućih stvari«, trnje domaćih patnja pretvorilo bi se u procvalu ružu. Ljubav se mje-

ri žrtvom. A žrtve nema bez boli. — Kad bismo svi znali iskoristiti patnje što nas snađu, kako bismo bili sretni!

Želimo li biti kršćani, moramo raditi kao i Krist. Ne samo primiti dragovoljno patnju, koja nam je nametnuta, nego se još k tome i sam ponuditi za svojevoljno svladavanje i u dopuštenim stvarima. Svako takvo svladavanje više nas čisti, više nas diže iznad materije, iznad tijela, iznad svijeta, i više približuje k Bogu.

P. Lombardi pokretač pokreta »za bolji svijet«, ovih je zadnjih godina pohodio u samostanu Luciju, kojoj se u Fatimi ukazala Gospa, i od nje nije mogao doznati ništa posebno. Ona mu je samo ponavljala riječi, što ih je Gospa izrekla već u Lurdu Bernardici, a onda u Fatimi djeci: »Pokora, pokora, pokora!« — Kako su te riječi nesuvremene! Pa ipak, da li čovječanstvo ičim više obiluje nego patnjama?

II — DA SHVATIMO

TRAŽI SE VJERA Ni pred jednim drugim problemom ne traži se tolika vjera kao pred problemom patnje. Nema drugog rješenja problema boli osim kršćanskog :Vjerujem, da Bog pripušta bol za moje veće dobro. I što je patnja veća, iza nje se krije veće dobro.

Klement Baroni pripovijeda kako ga je iznenadio pitanjem njegov sinčić: »Tata možeš li mi pomoći da vidim Boga? Zašto kažeš da ga moram slušati ...? Kad bih ga vidio, bilo bi mi mnogo lakše slušati i ljubiti«. — »A, sinko, jesi li ti sposoban da vidiš Boga?« — »Jesam!« odlučno će mališ. — »Dobro, reče mu otac, ali prije svega treba provjeriti da li ti imaš dobre oči«. I povede mališa u vrt te mu pokaže sunce.« Gledaj u sunce i upri ravno otvorene oči!« Iza par sekundi mališ će ocu: »Zlo mi je!« Nije izravno mogao gledati u sunce. »Zlo ti je? Tako!« — prihvati otac — »Ti ne možeš gledati u sunce, a tamo bi htio da ti pomognem kako bi vidio Boga?!« — Tada mu pruži zamračeno staklo, kroz koje je dijete mirno moglo gledati u sunce. — »Ovo staklo je — zaključi Baroni — simbol vjere«.

Jedino po vjeri znamo da se Bog služi patnjama da nas one pročiste, prosvijetle i posvete. Više od toga ne možemo ni znati ni shvatiti. A zar nije i to veoma važno i utješno? Sad nije vrijeme gledanja nego vjerovanja!...

Takva vjera daje snagu da patnju podnosimo, najprije strpljivo, onda i rado. A kad patnju podnosim rado, da li onda uopće mogu još govoriti o patnji? Tko tako pati, on se nada. A tko se nada odupire se otvorena čela zlu. Lijepo kaže Bernanos: »Onaj koji je u večer nesreće, gažen od divljaka, izgubivši svaku nadu, ispalio zadnji metak iz svoje puške plačući od bijesa, taj je ubijen a da ni ne zna, jer je izgubio svaku nadu prije zadnjeg metka ...«

Slijepac na putu u Jerihon nije se dao smesti ni od učenika ni od mnoštva koje je branilo pristup k Isusu. On nije kapitulirao pred svojom nesrećom. Ili sad ili nikad — njegova se nada našla sučelice pred Božjom svemoći. Kad se to dvoje ujedini: moja nada i Božja svemoć, nema ničega što bi bilo nemoguće.

I slijepac progleda. Krist mu reče: »Pomogla ti je tvoja vjera!«

No i oni, koji nisu »izliječeni«, mogu iz vjere crpsti snagu: nastaviti dalje trpjeti! Ne očajavaju, ne proklinju, ne plaše se, jer znadu da je Bog vječan, a njihova patnja nije vječna nego prolazna. Znadu da je Bog bolji nego itko od nas, pa je ipak trpio više nego itko od ljudi. Znadu, da je Bog mudar, i da će iz našeg predanja znati izvući neizmjerna dobra.

III — POTREBNA JE I MOLITVA Vapaj slijepca nije bio uzaludan. Sigurno, kad bismo imali njegovu vjeru, njegovu nadu, i s nama bi se događala slična čudesa. U svakom slučaju, bilo da »ozdravimo«, bilo da dobijemo jakost i dalje kršćanski trpjeti, uvijek je nužna molitva.

Veliki ljubitelj knjiga i studiranja, švicarski svećenik Alfonz Saladin izgubio je vid. Kad su ga prijatelji tješili, on bi im govorio: »Spustio se mrak, i ne mogu više čitati moje drage knjige, ali ipak mi je ostala jedna stvar, koja rasvjetljuje moju samoću ...« I pokaže svoju krunicu. Htio je reći, da mu je još ostala molitva.

Ernest Psichari je napisao: »Za one, koji to zaslužuju, uvijek postoji pustinja, samoća«. Ali ne postoji nikada samoća u kušnji, ako se obratimo k Bogu pozivajući ga u pomoć. I tada kroz najstrašnije kušnje razumije se ono, što je razumjela sveta Franciska de Chantal u svome mučnom životu: »Trpjeti se gotovo jedino dobro koje možemo na ovom svijetu učiniti. Jedna kap strpljivosti više vrijedi nego ne znam koliki napor, rad i trud«.

U svibnju 1954. čudna grupa demonstranata zaputila se iz Firence u Rim: 500 slijepaca traži kruh i pravo na život. Već jedan slijepac pobuđuje u čovjeku sažaljenje, a što istom njih 500 zajedno! Ta slijepačka demonstracija nosi u sebi simbol: Ljudi bez svjetla, ali su povezani, zbijeni jedni uz druge, držeći se ispod ruke — traže pomoć. Bijeda kad se ujedini, više gane ... Tako se moramo i svi mi, nas preko tri milijarde, koliko nas danas nosi zemlja, ujediniti u svojoj duhovnoj sljepoći pred problemom patnje i zajednički tražiti pomoć od Neba, od raspetog Krista: »Isuse Sine, Davidov smiluj nam se! Daj da progledamo i vidimo smisao patnje! Tvoje i naše !...

BUDI VOLJA TVOJA

Ocu Stjepanu Soriću

Gospodine, danas nemam ništa da Ti dam
osim slabosti.
Primi, Milosrdni, i podrži
kao Otac i kao Brat
ovo srce samo ljudsko,
ove ruke
skrštene
u stremljenju prema nebu,
ova usta
tako umorna
u izgovaranju molitve.

Danas sam malo nemoćno dijete
i znam
da ima Otac nježan i jak
koji obvezuje na ljubav.

Sidi, Oče i Ti Brate raspeti
jedinstveni u Duhu Ljubavi
u krvotok stvorenog,
na otuđenu zemlju.
Uvjeri me
da nema radosti bez Golgote,
da je nebo u korijenu križa
i Otkrivenje na gori.

Da svaku suzu upija Krv.
Da postoji pogled
koji posvećuje rast.
Da je dobro, na kraju
biti pred Tobom sam
i imati snagu
podastrijeti Tebi
svu svoju noć,
sav svoj dan —
i izgovoriti
tiho
da čuješ samo Ti:
Budi u vijeke volja Tvoja ...

A. Marius

JEDINSTVO S ISTOČNIM CRKVAMA

Apostoli Molitve prinose žrtve i molitve u mjesecu veljači na nakanu »da bi se sretno ostvarilo jedinstvo između rimske Crkve i istočnih odijeljenih Crkava«.

Ova nakana gotovo bolno dira nas Hrvate katolike. Povijesna i geografska prisutnost na razmeđu Istoka i Zapada nadarila nas je teškim teretom. I s Istoka i sa Zapada gledaju na nas začuđenim i gotovo sumnjičavim pogledom. Govore da bismo morali biti most kojim bi se vezale »sestrinske Crkve«, kako ih je nazvao Pavao VI. Crkva Rima i Crkve pravoslavlja. Na Hrvate bacaju povijesnu odgovornost za sjedinjenje koje nakon izjave patrijarhe Atenagore da smo »zapravo već sjedinjeni« ipak ostaje jedna golema želja. Prema procjeni zapadnih katolika mi bismo Hrvati morali biti prvi »ekumenski« narod prema jugoistoku Evrope, kao što bi to Poljaci morali biti prema Rusiji i Ukrajini. Istočne Crkve na našim granicama, naročito slavenske, morale bi preko nas doživjeti bratski susret, plodan dijalog, iskren zagrljaj i završno jedinstvo s katoličkom obitelji. Da li je sve to baš tako i tako lako?

TUŽNA PROŠLOST

Povijest i njeno sudbonosno pamćenje kopa najdublji jaz između naših kršćanskih zajednica. Prema željama pape Ivana i pape Pavla htjeli bismo mnogo toga zaboraviti i valjda sve jedni drugima oprostiti. Uza sve to povijesni datumi nadolaze, svjedoče, optužuju. Od kobnih srpanjskih dana 1054. kad je kardinal legat Humbert izopćio patrijarha Mihajla Cerularija, a patrijarh rimskoga Papu, sve do čudesnog predvečerja Bezgrješnog Začeća 1965. na kraju Sabora, kad je ta anatema skinuta, Rim i Carigrad s drugim pravoslavnim zajednicama ostadoše prilično nepomirljivi. Bogu hvala, papinski legati na carigradskom dvoru i u hramu svete Sofije nisu bili Hrvati. To nas međutim nije spasilo od kobnih posljedica povijesnog kršćanskog loma. Na našim je granicama pukla religiozna pukotina, iz koje je stoljećima probijalo nerazumijevanje, sumnjičenje, otvorena mržnja i proklinjanje. Zajedni-

Najveći apostol ekumenizma, kardinal Bea, moli za sjedinjenje svih kršćana.

čki neprijatelj — turski polumjesec — nije nas odviše zbližio. Niti su seobe pravoslavnog stanovništva u hrvatske krajeve pripomogle zbližavanju u vjerskim pitanjima. Kao da je svak još zagriženije držao »svoje«. Jačala je bojazan da »druga strana« ne prevlada, da se »povijesna baština« ne uprlja i ne izgubi. Poznat je i kod nas pokušaj sjedinjenja — to su naši »grkokatolici — unijati«. Oni međutim nisu s Katoličkom Crkvom pregovarali kao »Crkva«, kao autonomna zajednica. Smatrali su ih »povratnicima u krilo prave Crkve«, što pravoslavlju nije moglo biti drago. (Slične su ideje vladale u svim pokušajima da se dođe do jedinstva, u Lyonu, Firenzi, Brest-Litovsku...)

Sjetimo li se kako su o tim mučnim odnosima pisali kroz vjekove povjesničari (često neobjektivno i

nastrano), književnici (možda još najpomirljivije) i teolozi (valjda najbjesomučnije), ne ćemo se čuditi da je naraslo strahovito brdo predrasuda i nepravednih izjava.

Sva je sreća da obični vjerni puk nije dublje ulazio u filozofeme, sofistiku i prepirke učenih predvodnika i zavodnika. Jedva su kad naši stari pučani raspravljali o suptilnim »finesama« pojmova Filioque, beskvasnom kruhu, nošenju brade i prstena, pa i o punom sadržaju papinog prvenstva.

Kad se sve ovo zbroji, dovoljno je da nad poviješću budemo rastuženi.

KRITIČNA SADAŠNJOST

Uza sve poštene napore s jedne i s druge strane stanovita napetost ne prestaje. Velikani srca i na Istoku i na Zapadu počeli su već u prošlom stoljeću raditi oko divnog djela sjedinjenja. Ovo poratno vrijeme kao da je širom otvorilo prozore nade. Činjenice brzaju i nagone na spasonosnu misao, da se u dubinama Zapadnih i Istočnih kršćanskih zajednica nešto zanosno i stvarno pokreće. Likovi papa Ivana i Pavla, kardinala Bee i njegovih suradnika, patrijarha Atenagore i drugih istočnih dostojanstvenika i mislilaca, pokrenuše novu i živu struju većeg razumijevanja. Dirljivi sastanak u Jeruzalemu, kad se Papa i Patrijarh poljubiše cjelovom bratskog mira, skidanje vjekovnog prokletstva, papin let u Carigrad, Atenagorin dolazak u Rim, razmjene pozdrava, relikvija i darova, razgovori teologa i ekumenskih stručnjaka,sve češći susreti »ljubavi«, ekumenski »direktorij« kao uputa za konkretnu suradnju, olakšice za primanje sakramenata, nadasve ispovijedi, euharistije i ženidbe, zajednička upotreba crkvenih prostorija, sve pomirljivija štampa, sve ljudskija i bratskija uviđavnost za poteškoće drugih, sve upornija želja — naglašena i u Vatikanu i u središtima pravoslavlja — da ističemo ono što nas veže, prije svega naglašavanje »Kristovog blaga«, što ga čuvaju Crkve Istoka i Crkva Rima — to su eto nesumnjivo blagotvorne činjenice, sve toplije i sve sjajnije zrake koje razbijaju led vjekovnog nepovjerenja.

Ipak je stanje i nadalje kritično. Nije beznadno. Nije očajno. Ne okreće se fatalno i nepopravljivo natrag. To ne. Ali je podosta opasno. Stare sumnje nisu izumrle. Magluštine predrasuda ne daju mnogima da sve pravo dogledaju i prosude. Optužuju se pojedinci i skupine da nemaju dobre volje, da su religiozno »blokovski« opredjeljeni, da rade bez refleksije, da nastupaju bez dovoljnog popuštanja. Koliki ne vide granica između vjerskih i nacionalnih problema! Koliki misle da je »njihov Krist« u opasnosti, ako drugoga razumiju, pouče, uzljube!

Dok jedni iza svojih raznih »barikada« strahuju pred onima drugima, neki nerazborito padaju u drugu skrajnost. Nalik su na samozvane starozavjetne proroke, koji znadu sve pokvariti. Popustljivi preko mjere, okreću naopako stari pravorijek »prijatelj Platon, ali je veći prijatelj istina!«, pa govore da im je bližnji bliži i važniji od »istine«. Sva pitanja, kritična i nerješena za njih i ne postoje. Svejedno im je, da li je netko u jedinstvu s

Papom ili je odijeljen; prihvaća li novije dogmatske stavke ili ne. Jasno da takav stav spočetka ugodno ljude zbliži — no uskoro ih neugodno razočara. Rodi li se iz nekritičnog »popuštanja« zbrka i kaos, nema jedinstva. Može preostat samo bezobličnа smjesa.

Čini se da je blagopokojni kardinal Bea bio divan primjer, kako se treba vladati u naše doba. Sve je shvaćao, duboko i vidovito. Sve je praštao, ljudski, bratski i kršćanski. Sve je pozivao na razgovor, molitvu i žrtvu — ponizno, uvjereno i pun Božjega Duha. Ali u stvarima koje nisu riješene naglašavao je — kao što i njegov prijatelj vaseljenski patrijarh Atenagora — ljubav prema cjelovitoj Istini, koja probija iz ranjenog Srca Isusova. Put ljubavi i put Istine, samo su jedan put. Samo jedan Krist.

ŽUĐENA BUDUĆNOST

Može li se naslutiti i ocrtati? Kako na nju gleda Spasitelj? Kako je shvaćaju kršćani?

Teško je reći bilo što određeno. Ekumenska misao i duh rastu i u katolicizmu i u pravoslavlju. Od velikog značenja za budućnost kršćanstva bit će svakako budući »svepravoslavni Sabor«. Trebalo bi da svi kršćani mole za njegov uspjeh. Priličan uteg na vagi zbližavanja bit će i opći svjetski razvoj. Svakako. No nama se čini da je bitni zadatak budućeg zbližen ja na pojedinim savjestima. Sve kršćane treba što sustavnije i što dosljednije odgajati u pravom Kristovu duhu. Dati im smisao za ispravnu Kristovu blagovijest i zakon, za bitne i nepromjenljive vrijednosti koje su zajedničke Istoku i Zapadu, Sjeveru i Jugu. Treba ih poučiti što je u kršćanskoj povijesti nebitno, vezano uz pojedine krajeve, nacije, kulture. Što je prema tome doista »skupno, zajedničko, jedinstveno«, a što je osebujno, dozvoljeno pojedinim Crkvama, slobodno pojedinim prilikama.

Napomenimo ovo: Kad bi se oci I Vatikanskog Sabora — iz 1870. g. — mogli prošetati katoličkim svijetom, čuti kako pojedini narodi slave jedinog pravog i savršenog poliglota i panglota, sveznajućeg nebeskog Oca, na stotinama jezika — okrenuli bi svoje mišljenje. Nekad im se takva misao o jezičnoj slobodi u bogoslužju ispriječila kao zapreka za katoličko jedinstvo! Kao da su vjernici bolje sjedinjeni oko oltara kad ništa ne razumiju, negoli kad shvaćaju i Božju poruku i svoju molitvu!

Posljednji je »ekumenski« Sabor pohvalio istočne obrede svih »autokefalnih«, samoupravnih Crkava. To znači da će u »sjedinjenoj općoj kršćanskoj Zajednici« pravoslavlje liturgijski sačuvati svoje značajke, jezik, obrede, odijela, pjesme. Dakako, ukoliko te Crkve ne budu same htjele štogod promijeniti. Nema dakle nikakve »latinske« opasnosti za liturgiju. Nema, uvjereni smo, niti »skolastičke« opasnosti za filozofiju i teologiju. Nema »juridičke« opasnosti za samu organizaciju pojedine Crkve iznutra. Sabor je nekoliko puta — i za odijeljene Crkve i za misijska područja — naglasio, da kršćanstvo želi sačuvati i narodnu i kulturnu dušu svih vjernika.

Ako sve pođe naprijed ispravno, u stvarima vjere nećemo se nesnosno »prepirati«, nego ćemo se dija-

loški »suživljavati«. Shvaćat ćemo na širem ljudskom planu Istočnjaci Zapadnjake i Zapadnjaci Istočnjake. Već danas teolozi izlažu prijeporne izraze »Filioque« — per Filium« (Duh Sveti proizlazi od Oca i od Sina — ili od Oca po Sinu) u jedinstvenom smislu. Tko uđe dublje u tajnu, neće u takvom izrazu gledati zapreku sjedinjenju.

Svakako će za pravilno jedinstvo i vjere i sakramenata i uprave ostati kao križišno i najvažnije pitanje — Papina Vlast u Crkvi. Što znači »opći i zajednički Poglavar« kršćana? Koliku vlast ima i u čemu? Mislim da će svi pravoslavci rado prihvatiti Kristovu želju da bude jedno stado i jedan pastir. Da nad cjelokupnom kršćanskom obitelji bude jedna Glava. (Svima je jasno da sutrašnjica može dokinuti »talijansko« papinstvo; da sindikalno i šire izražena volja svjetskog episkopata može »razgraničiti« i »pokatoličiti« izbor Pape; da će sve autokefalne zajednice izreći i svoju želju kod zajedničkog izbora). Ali što je s njegovom, papinskom, vlašću? Što preostaje pojedinim patrijarhatima, regionalnim i nacionalnim episkopatima? Koliko i što mogu odlučivati pojedine Crkve bez rimskog Pape?

Raditi za jedinstvo znači otvarati nove puteve i probijati nove staze česte kroz stoljećima zaleđena srca.

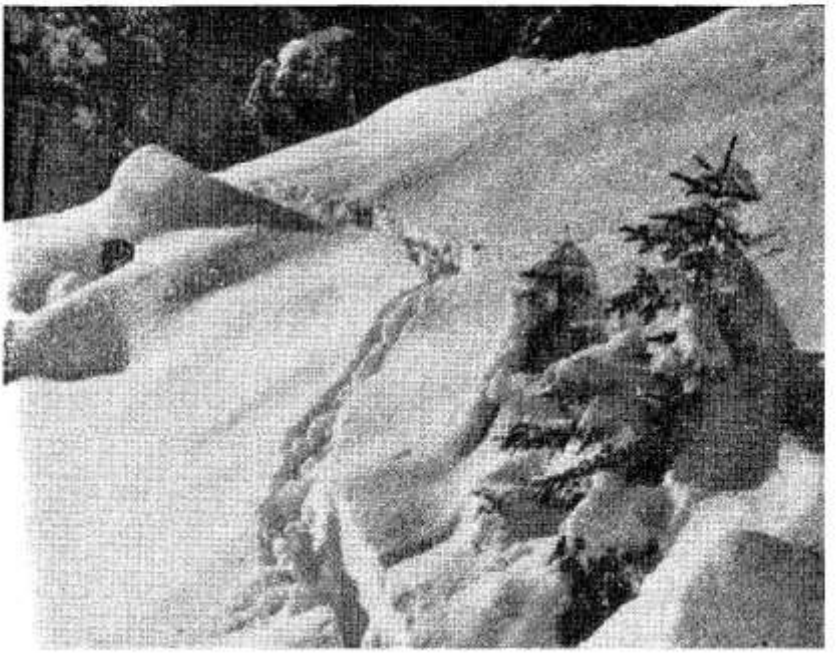

Mislimo, dakako, u stvarima vjere, vjerskih i dogmatskih istina, i morala, čudorednih zakona i propisa. O tome će morati ponizno i Kristu predano razgovarati katolici s odijeljenom istočnom braćom. Ako smijemo upotrijebiti izraz UNESCO-A, neki »veći projekti i problemi« moraju radi općeg jedinstva i dobra potpasti pod zajedničku i sveopću Vlast. Regionalni problemi moći će se rješavati autonomnim načinom svake pojedine Crkve.

Napomenimo još samo ovo: Ekumenski vapaj za jedinstvom i uspješni rad oko jedinstva pripada novoj generaciji kršćana. Onih, koji nisu uživali kao nekadašnji u besplodnim polemikama nego žele doživjeti kao sutrašnji ostvarenje želje Kristove. U tome im nitko ne bi smio smetati. Naprotiv, bilo bi potrebno da i stariji i mladi iskreno mole:

»OPROSTI NAM, GOSPODINE ISUSE, SVE GRIJEHE PROŠLOSTI KOJIMA SMO RAZDIRALI TVOJU SVETU HALJINU JEDNE JEDINE CRKVE! UDAHNI NAM SVIMA DUH POSLJEDNJE VEČERE I DUH DUHOVSKOG BLAGDANA, KOJI SVE VEŽE U TRAJNO I BOGATO JEDINSTVO! DAJ DA NAŠA DJECA BUDU SRETNIJA NEGO MI, SJEDINJENA U SVEOPĆOJ CRKVI — MAJCI SVIH SPASENIH! DA PO NJIHOVU JEDINSTVU SVIJET UPOZNA ISTINU, LJUBAV I SREĆU.«

Miljo Škvorc

KARDINAL BEA PONIZIO APOSTOLA KRŠĆANSKOG JEDINSTVA

O tom sinu badenske njemačke pokrajine pisat će se brojni životopisni prikazi. Detaljno će se iznositi ne samo datumi njegova dugog života — od rodnog dana 28. svibnja 1881. u Riedeböhringenu do smrtne noći 16. studenog u Rimu — nego i sve anegdote, skrivene u dugoj tišini jednog ozbiljnog redovničkog i profesorskog života, i sve fantastične zgode jednog staračkog razigranog apostolata, koji ljude nagoni u čudo. Jedva je tko mislio, kad je mladi klerik u 21. godini stupio u Isusovački red, da će postati pravi most prebačen između kršćanskih odijeljenih zajednica. Kad je 1912. primio sveti svećenički red, trijezno je mogao prosuditi što je značio njemački »Kulturkampf«, ogorčeni rat protiv katoličke vjere. »Živio sam u vremenu kad protivnici nisu polazili na konferencije nego na mačevanje!« Da ga nije proročki genij dobrog pape Ivana izvukao iz redovničke tišine, kardinal Bea ne bi bio kardinal, niti bi zaorao blistavu brazdu shvaćanja i nade, ko što je to učinio. Iza njega bi ostali nadasve redovitog profesorskog života. Stručnjaci Svetog pisma znali bi kako je predavao Egzegezu, Uvod u Sveto pismo, Povijest Starog Zavjeta, Biblijsku metodologiju, Geografiju i biblijsku arheologiju, nauku o nadahnuću svetih knjiga i svetopisamsku hermeneutiku. Za nestručnjake same te riječi strano zvuče i malo što znače! Biblijski stručnjaci znadu da je putovao po Svetoj Zemlji, pisao mnoge

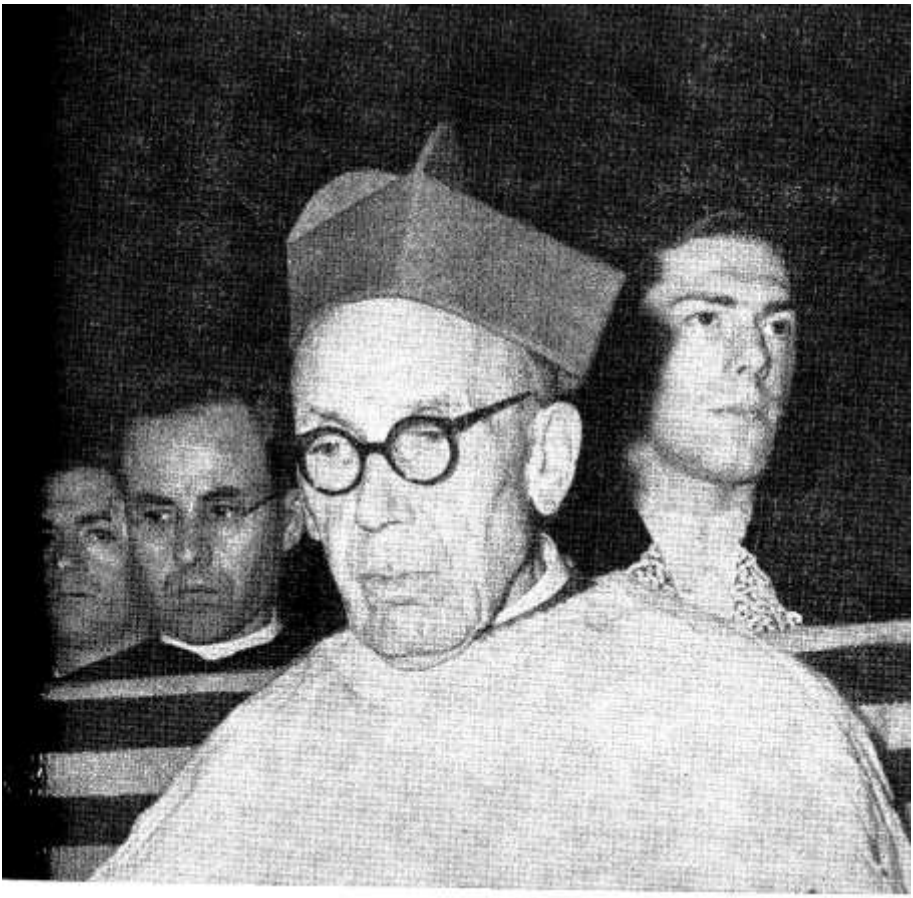

Kardinal Bea

članke i knjige, koje još uvijek mogu poslužiti za studij. Poznato je da je bio rektor uvaženog Biblijskog Instituta, konzultor mnogih rimskih kongregacija, kasnije čak ispovjednik pape Pija XII. No takav život bio bi ga potpuno obzidao u rimsko usko znanstveno područje, da nije došlo do nečuveno smionog poteza pape Ivana. On je ispovjednika svog predšasnika pape Pia XII imenovao kardinalom i time otvorio širom vrata da ličnost jednostavnog isusovca postane svjetski prostrana i poznata.

Ono, što je svijet o kardinalu Bei znao, potječe od prosinačkog dana (14. XII 1959), dana kardinalske kreacije. Dvije i po godine kasnije isti će papa Ivan podijeliti biskupski red (19. IV. 1962). Bilo je to vrijeme, kad je u jedra katoličke lađe udario saborski vjetar. Kardinal Bea postaje odjednom »znak« što se zapaža. Ponajprije kao imenovani predsjed-

nik »Tajništva za sjedinjenje kršćana«. U tom je Sekretarijatu izgarala najstrastvenija ljubav toga velikog muža. Na saborskim sjednicama neće kardinal biti niti najrječitiji, niti najduhovitiji, nego najstvarniji govornik. Osamnaest njegovih nastupa donosilo je uvijek razboritu mjeru smirenja, prave procjene općeg stanja i nepopustljive pastoralne brige za sve kršćane i za sve ljude. Četiri dokumenta (od 16 saborskih dokumenata) nose izrazito pečat smirene i jasno usmjerene ličnosti kardinala »ekumenizma«. To su »dekret o ekumenizmu«, o odnosu Crkve prema nekršćanima, izjava o »vjerskoj slobodi« i uredba o »objavi«. Ljudi izvan saborske dvorane neće to dugo pamtiti. Njima je kardinal daleko poznatiji radi svojih stalnih veza, kojima je blagosloveno djelovao na sve — recimo slobodno — na sve kršćanske zajednice. Vedra i optimistička duša toga starca, koji češće priznaje da ga je skupo stajalo naprezanje da što bolje shvati svoje vrijeme i njegove vrtoglave i preteške probleme, ta njegova otvorena i dobrotom opojena duša dovela ga je u Carigrad vaseljenskom patrijarhi Atenagori, pripravila susret Pape i Patrijarha, novi susret obojice papa, Ivana i Pavla, s anglikanskim primasima Fisherom i Ramsayem, ostvarenje stalnih veza s »vijećem kršćanskih crkava« u Genevi, poziv nekatoličkim promatračima i njihov odaziv na II Vatikanski Koncil. Više od ono desetak »počasnih doktorata«, više od priznanja brojnih učenih »Akademija« izdiže ovaj ekumenski duh i rad kardinala Beu među najviđenije predstavnije katolicizma, ispravnog kršćanstva, Kristove ljubavi u našem stoljeću. Nakon kardinalova »sprovoda« i rekvijema u Petrovoj Bazilici rekao je Papa Pavao predstavnicima odijeljenih kršćanskih zajednica: »Augustin Bea bit će uvijek prisutan među nama; on će nam pomoći da požurimo dolazak jedinstva svih kršćana«.

Nama se čini da vjekovi daruju čovječanstvu po jednog ili dva takva čovjeka. U prošlom vijeku bio je to kardinal Newman. Hrabro je kao mislilac i kršćanin tvrdio da svi kršteni moraju prepoznati braću upravo po znaku preporoda, po svetom krstu. Takvu je dušu nosio Vladimir Solovjev, želeći da što prije Istok i Zapad pronađu zajednički govor u Kristovu Srcu. Sličan je bio po svom nadahnuću i želji da razgovara s rastavljenom braćom i kardinal Mercier. Ipak su do kardinala Bee sve to bili pojedini, gotovo iznimni slučajevi. Bea je provodio akciju na »širokoj« kršćanskoj fronti. Otvorio je vrata Vatikana gostima, koji bi u prijašnjim vjekovima možda pogledali muzeje, ali ne bi sjedali zajednički za stol da razgovaraju, niti bi se skupljali u rimskim bazilikama da skupa mole. Bea je počeo voditi jedan pokret, koji nije mala struja, nego se pretvara u golemu rijeku. Hvata u svoje korito sve budnije vjernike svih kršćanskih zajednica. Budući da kardinal svojom oštrovidnošću nije dopuštao zbrke, još su uvijek potrebni razgovori, natopljeni molitvom i žrtvom. No kako je bio pun shvaćanja i ljubavi, i jer je znao da današnje generacije nisu odgovorne za grijeh prijašnjih, zvao je na plodne razgovore, molitve i žrtvu.

Nama se čini da je ovaj čovjek pao kao vojskovođa »rata ljubavi«. Bitka nije završena, a ipak je u biti dobivena! Pobijedio je duh Posljednje Večere, koji oko kardinalova lijesa na čilimu Petrove Bazilike, pokraj uskrsne visoke svijeće, okuplja predstavnike Carigrada, Moskve, Londona, Geneve, Amerike... uz židovskog rabina... koji zahvaljuje na kardinalovoj simpatiji prema narodu koji nam je rodio Otkupitelja.

Spomenimo na kraju da je kardinal godinama imao kao tajnika našega zemljaka isusovca p. Stjepana Schmidta. Pater Schmidt mu je bio najveća pomoć u tako razigranom apostolskom životu, on mu je držao ruku i slušao posljednje otkucaje srca prije smrti. Preko njega je veliki i ponizni kardinal češće poručio nama, Hrvatima, da nas voli i na nas misli. Hrvatski su mu Isusovci napose zahvalni na izvanrednom prinosu, kojim se podiže »malo sjemenište« u Zagrebu.

Mijo Škvorc

DIJALOG S NEKRSĆANIMA

Da ljubav prema istini svlada poteškoće koje stoje na putu dijaloga s nekršćanskim religijama.
(Misijska nakana AM za veljaču 1969.)

Bilo da ostajemo u domovini, bilo da putujemo po velikom svijetu, uvijek ćemo susretati ljude, koji su iskreno i duboko religiozni makar se njihovo religiozno uvjerenje u nekim točkama razlikovalo od našega. Između njih i nas malo pomalo plete se mreža katkad vrlo uskih a katkad jedva primjetljivih veza. Muslimani, budisti, animisti pohađaju visoke škole po našim velikim evropskim gradovima, stanuju i rade s našim studentima na istim radnim mjestima. Što se tiče muslimana oni već stoljećima u Bosni i Hercegovini žive pomiješano s katoličkim stanovništvom, pa su stoga s njime u neprestanom životnom dijalogu i različitim često puta vrlo uskim vezama.

Tajništvo za dijalog s nekršćanskim religijama koje je osnovao Pavao VI i stavio na čelo kardinala Marellu, poziva sve katolike, ne samo crkvene poglavare i službenike, na dijalog s nekršćanima i smatra da je to dužnost sviju nas. U pravom, iskrenom i dobronamjernom dijalogu ne radi se o apstraktnoj konfrontaciji teorija, nego o živom susretu čovjeka s čovjekom, zajednice sa zajednicom, da bi se što bolje upoznali, razumjeli, uzljubili te po toj međusobnoj ljubavi potaknuli na međusobno pomaganje u pronalaženju i otkrivanju Boga koji je jedini naša konačna potpuna radost. Da bi se takav dijalog mogao voditi što uspješnije, potrebno je dvoje: iscijeliti rane iz prošlosti i raspršiti iluzije sadašnjosti.

ISCIJELITI RANE IZ PROŠLOSTI

U prošlosti je razlika u vjeri igrala često vrlo veliku ulogu u sukobu među ljudima. Iako ona nije uvijek izazivala sukob, to je ipak veoma pridonosila njegovu zaoštravanju. Stoga je često puta izgledalo kao nešto posve naravno, da su pobjeditelji u ratu nastojali nametnuti pobijeđenima svoju vjeru silom ili prijevarom. Na taj se je način rodila vrlo nezdrava klima međusobnog nepovjerenja među narodima različitih vjeroispovijesti.

Danas moraju dva problema naročito svraćati našu pažnju: moramo se osloboditi odviše simplicističkih ideja, koje pojednostavnjuju stvarnost na vrlo nestvaran način i što je više moguće svladavati razne predrasude među pojedinim narodima i rasama.

Stvarnu povijest, to jest događaje kako su se uistinu zbivali, ljudi općenito vrlo slabo poznaju, a koji put čak i povjesničari. Povijest je često puta deformirana i izobličena posve tendencioznim tvrdnjama iza kojih stoji neka ideologija ili neki pogled na svijet. Potvrdimo to s dva oprečna primjera! Za Evropljane osvajalačke vojne islama nisu imale drugu svrhu nego proširenje Muhamedove vjere. Pučka je mašta uvijek predstavljala muslimanskog ratnika kako zamahuje mačem i viče: »Vjeruj ili umri!« To baš u potpunosti ne odgovara istini. Danas je utvrđeno da su religiozni motivi igrali tek drugotnu ulogu u ekspanzijama islama više kao nešto što je povezivalo muslimanske vojske, a ne što bi bilo cilj njihovih ratnih pohoda. Uostalom muslimanski vlastodršci nisu nikad direktno zabranili kršćansku ili židovsku vjeru.

S druge strane nepobitna je činjenica da Azijati i Afrikanci gotovo u cjelini promatraju evropsku kolonizaciju njihovih zemalja u 19. i 20. stoljeću kao težnju za dominacijom kršćanstva na čitavom svijetu. Isto tako smatraju misionare i njihove pothvate kao agente zapadnog imperijalizma. Iako je možda koji puta djelatnost misionara bila i kompromitirana to se ipak nipošto ne može tvrditi, da je evropske zemlje kod osvajanja kolonija, barem u 19. i 20. stoljeću, vodila želja za proširenjem Evanđelja. Isto tako za većinu misionara možemo tvrditi da su to bili ljudi koje nisu vodili nikakvi sebični interesi, nego jedino ljubav prema Isusu Kristu i dušama koje su htjeli spasiti.

I jedne i druge, i bijelce i obojene narode jedino će istina osloboditi od tih predrasuda i fantoma, koji u najvećem dijelu nemaju ništa zajedničko s povijesnom istinom. Na temelju predrasuda stvarati sudove o prošlosti znači ogriješiti se o istinu, što je uvijek štetno za međusobno razumijevanje i ljubav među ljudima. Svaki krivi sud i predrasuda samo truju atmosferu, koja nas okružuje. Stoga se od svih traži da susreću jedni druge u punom povjerenju i poštivanju ljudske osobe prihvaćajući sve što je kod nekoga dobro, plemenito i istinito.

RASPRSITI ILUZIJE SADAŠNJOSTI

U jednoj vrlo zapaženoj konferenciji isusovački general P. Arrupe u travnju prošle godine naglasio je kako je današnji možda i malo pretjerani optimizam s obzirom na nekršćanske religije samo reakcija na nekadanji pretjerani pesimizam.

U kršćanskome svijetu dugo vremena prevladavalo je mišljenje, da su nekršćanske religije bez ikakve vrijednosti, da su odvratno praznovjerje ili dapače demonska izmišljotina. Valja doduše priznati da se u susretu s religijom koja nije naša pogled neodoljivo zadržava više na onome neobičnome i sablažnjivome, što dakako prosuđu-

jemo prema vlastitim kriterijima. Ako promatramo nekršćanske religije samo izvana ne ulazeći dublje u njihov sadržaj i smisao opasnost je da naši sudovi o njima budu vrlo površni i neobjektivni.

Ali je isto tako opasan i pretjerani optimizam: ako u nekršćanskim religijama vidimo sve dobro i istinito. To je također na štetu istine. Valja uočiti dobre i pozitivne elemente, valja ih priznati te na njima graditi dijalog, susret i suradnju. Ono što u nekršćanskim religijama ne možemo prihvatiti valja također uočiti, pa i o tome voditi dijalog dakako poštivajući svačiju slobodu, no nikada također ne odstupajući ni za dlaku od spoznate i utvrđene istine. Ljubav prema istini mora stajati u djelokrugu kod obje strane. I jedino dijalog koji je sav prožet željom za istinom može biti uspješan plodan te dovesti do neočekivanih i pozitivnih rezultata. Sve što škodi istini škodi i dijalogu. Sve što nagrđuje istinu nagrđuje i dijalog.

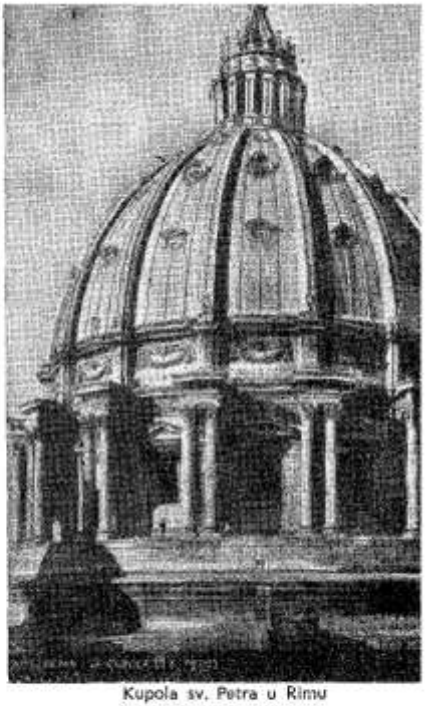

Kupola sv. Petra u Rimu

Voditi nam je dijalog s velikim dijelom čovječanstva, jer još uvijek Afrika i Azija zajedno broje samo 3 posto katolika, dok u njima stanuje dvije trećine čovječanstva. Ustvrditi da je naša misija na ta dva kontinenta već dovršena bilo bi isto kao ustvrditi da već 12. siječnja završava građanska godina. Crkva dakle stoji pred ogromnim zadatkom. Nijedan njezin pravi, svijesni i odgovorni član ne bi smio stajati skrštenih ruku, nego moliti i raditi.

Nama se u Bosni i Hercegovini daju mnoge prilike za dijalog s muslimanima. Dobro bi bilo da ih iskoristimo i da se jedni drugima što više približavamo te surađujemo na onim područjima na kojima možemo. Muslimana ima i izvan Bosne i Hercegovine po našim velikim mjestima. Dakle i tu je prilike za susret i dijalog. Taj će dijalog s naše katoličke strane biti to uspješniji, što većma budemo u sebi ostvarivali život idealnog vjernika, jer to ne može nikad ostati bez dobrih posljedica na svakog dobronamjernog muslimana.

O. Josip Antolović D. I.

MISIONARSKE PUTOSITNICE

KONDŽILO

Bošnjak je poznat po tome što je velik štovatelj svetog Ante, svetog Ive i svetog Ilije. I zaista, rijetko se gdje štuju ti sveci toliko koliko u tom iskrenom i jednostavnom narodu. Ali kudikamo više privlači Bošnjaka Blažena Gospa. Treba doći u Deževice, gdje se štuje Gospa Snježna, u Olovo, gdje se štuje Gospa Uznesena, a osobito u Kondžilo pokraj Komušine. Onda bi se vidjelo da je Bošnjak sačuvao, štujući Majku Božju, nešto od one priprostoće i jednostavnosti, koju spominje Dante za Hrvate, kada su dolazili u talijanska prošteništa.

Bio sam svjedok Gospina slavlja na Kondžilu iza obavljenih svetih Misija u Komušini u prvoj polovici kolovoza 1968.

Kondžilo! Gospa nepoznatog slikara. Narodna u punom smislu riječi. Obučena u prastaru nošnju. Dimije su na njoj. Okružena svetim Ivom i svetim Rokom. Ona je ljubljena Majka Bosne.

Kondžilo je ubavi kraj na sjevernim padinama Vlašića. Lijepi vrh usred brežuljaka, koji sliče na Vinagoru i Mariju Bistricu u Zagorju, okružen krasnim šumama i voćnjacima. To je srce Bosne.

Kondžilo ima sve ono što imaju i ostala naša marijanska prošteništa, kao što su Krasno u Lici, Aljmaš u Slavoniji, Tekije u Srijemu, Sinj u Dalmaciji, Trsat u Primorju. Samo još nešto ljepše i krasnije. A to je vjerni puk do srži kršćanski i katolički. Za dokaz samo jedna činjenica: Ima jedna župa vrlo blizu jednom od gore spomenutih svetišta, koja je u godini dana imala na 28 mrtvih svega 2 rođena djeteta. Dok župa Komušina, u čijoj je sredini Kondžilo, lanjske godine na 26 mrtvih imala je 179 rođenih! Usred takvog naroda Gospa se ima kome očitovati kao Majka.

ŽUPNIK U NEPRILICI

Nekoliko dana prije Velike Gospe mladi župnik i čuvar Kondžila Zvonko Petrović bio je u teškoj neprilici. Za veliku procesiju treba 32 muškarca koji će nositi Gospinu sliku. Ali preko 400 muškaraca nalazi se na najrazličitijim poslo-

vima u najrazličitijim krajevima naše zemlje, a neki i u inozemstvu. Stoga ne mogu dati svoga potpisa i tako osigurati sebi ovu časnu službu.

— Paroče, zašto mene nisi zapisao? tuži se jedan, koji se vratio iz svijeta tek dva-tri dana prije blagdana. — Paroče, bolan ne bio, a šta ne pazi? Ja već 20 godina nosim Gospu, a ove godine nema me na popisu. — E, nije pravo da oni koji su kod kuće, prigrabe prije nego mi dođemo. To treba drugačije urediti...

Župnik se nekako snalazio i snašao. Ljude smirivao i ublaživao. A nije išlo sve baš lako. Jer »Gospu nositi« to je nešto što podsjeća na stare vitezove, koji su uz Nju znali dane i noći probdjeti. Svi se ti nosioci lijepo ispovijede i pričeste. Svi oni, po osmorica u jednoj smjeni, nose i čuvaju Gospu nekako slično kao što papu nose na njegovoj »sella gestatoria«. Treba gledati ozbiljnost tih ljudi, često umornih i iscrpljenih zbog teškog posla i dalekog puta — jer mnogi dođoše iz Austrije i Slovenije — kako sate i sate pokraj nje stoje na Kondžilu kao počasna straža, kako uzimaju od naroda krunice, svete predmete, najrazličitije zavežljaje, djecu, i kako to sve s najvećim poštovanjem dižu do Gospine slike i dodiruju njezin okvir, — da se shvati i razumije što je Bošnjaku — Gospa...

PROCESIJA

Dan prije Velike Gospe u jedan sat skupilo se u Komušini veliko mnoštvo svijeta. Čitava Bosna je predstavljena. Tu je ne samo narod iz ubave Usorske doline, nego su i Bošnjaci Posavljaci u velikom broju prispjeli. Preko Vlašića došao je i narod od Travnika; Modriča, Zavidovići, Zenica i ostala mjesta uz glavnu prugu; Tuzlanski bazen sve tamo do Lukavca; Bugojno i Kotor Varoš; Ivanjska, pa i Banja Luka: svi su poslali svoje predstavnike.

Zvoni zvono i procesija se formira. Djeca, rijeka muškaraca, zatim svećenici, neslužbeno, ali u krugu svoga narroda, onda velika Gospina slika, koju na visokim nosilima nosi 8 muškaraca, dok drugi čekaju na svoj red. Završava se otegnutom i beskrajnom povorkom ženskog svijeta... Kao grmljavina sa suroga Vlašića, zaori pjesma, koju svi znaju i svi pjevaju:

Oj preslavna Božja Mati,
Dostoj mi se milost dati,
Da ja ljubim Sina Tvoga,
A mog Boga predobroga!

Mjesta ima za sve, jer u procesiji treba prijeći nekoliko kilometara kroz lijepe proplanke, šarene vrtove i zelene livade. Čas ugledaš daleko naprijed djecu, kako polako odmiču prema Kondžilu, čas se pojavljuju u crnoj grupi muškarci; žene i djevojke se bijele u svojim ukusnim nošnjama, koje podsjećaju na nošnju u okolici Jaske i Krašića. A daleko gore na kosi čeka Kondžilo. Zvono zvoni i poziva narod, koji se sa svih strana slijeva u tu rijeku što je Gospa predvodi... Nije tu ništa stisnuto, zbijeno, nerazvijeno, kao koji puta u našim prošteništima, gdje je najveći problem zbog nedovoljnog prostora. Ovdje u Bosni pokraj Gospe imaju mjesta stotine tisuća.

TO JE PRAVA BOSNA

Iza punog sata ne prepolaganog i dosta napornog uspinjanja evo nas konačno na Gospinu Kondžilu. Sva se ova procesija približuje prema glavici na čijem vrhu se nalazi lijepa crkvica... Zaista, prava slika Bosne. Zelenilo, šume, livade, proplanci, planine, vjerni narod, a usred toga drvena kapelica, napravljena s mnogo ukusa i praktičnog smisla. Kao Gospin zamak. Ne starinska tvrđava koja odvlači u prošlost, nego kao znak nade i budućnosti...

Slika se unosi u kapelicu. Postavlja se na određeni tron. I sada počinje ono pravo kondžilsko, bosansko štovanje Gospe. Oko 15 svećenika ispovijeda vani na svježem zraku. Čitave kolone naroda strpljivo čekaju na svoj red. Muškarci i mladež kao da prevladavaju... U isto vrijeme narod obilazi oko Gospina lika. Kleči i moli uzdignutih ruku za svoje velike potrebe. Tu se uistinu ima zašto moliti. Ovdje kleči majka i moli da joj osmo dijete ne ode krivim putem, ondje vapije mladić Gospi da dobije pravi i doličan posao... Gospini vitezovi, nositelji slike, budno straže. Nema za njih jela, nema okrepe, nema odilaženja s »dežurnog« mjesta. To je njihov čas! Oni su čuvari njihove narodne svetinje... A kroz to mnoštvo opet i opet odjekuju kitice Gospine bosanske pjesme:

Da sva moja govorenja,
Djelovanja i mišljenja,
Vazda budem upraviti,
Kako ću mu ugoditi!

Preko zvučnika predvoden Križni put traje puni sat. Kod pojedinih postaja bude i posebna pobudna riječ. Nema ovdje još izgrađenog Križnog puta, nego svećenik stane na vrata Gospina svetišta, pokraj njega procesijski križ, a čitav narod stoji na mjestu. Pjeva, moli i prati Nju i Njezina Sina na njihovu putu boli.

U pet sati je sveta Misa. I Pričest. A ta Pričest, to je ono nezaboravno. Stotine i stotine poklecanja na livadi, u prirodi i s tvrdom vjerom, koju samo dodir s prirodom može iskovati, primaju euharistijskog Boga. To je prava Galileja! To je onaj narod, kojemu je obećavan Kruh života, i koji je Krista iskreno htio okruniti za Kralja...

POVRATAK

Nešto prije sedam sati navečer. Zvono zvoni. Narod se skuplja opet u procesiju. Gospin lik ne ostaje na Kondžilu, nego se nosi dolje u župnu crkvu. Procesija kreće. Ali sada svi nose svijeće... Na početku i nije još mrak. Ali kad se konačno procesija već potpuno uputila i raširila, onda se tek pravo zapaža ono mnoštvo svijeta i svijeća... Nije to nabijeno na jednom mjestu, nego otegnuto i preko kilometar u duljinu. Toga doživljaja nikad nisam imao. U moru svjetla, praćena svojim narodom, putuje Gospa svojom Bosnom. U daljini se zapažaju nove grupe koje idu u susret ili čekaju na proplancima. I one su zapalile svijeće i klečeći čekaju da Gospa

prođe. Pjesma i opet spaja cijelu procesiju u snažnom napjevu:

On je vrilo od milosti,
Ti si vrutak od slatkosti!
Njemu hvala, Njemu dika,
Tebi poklon u vik vika!

Poslije osam sati navečer pobožnost završava u crkvi, a onda veliki krijes pozdrava i oproštaja pokraj župne crkve. Sutradan u pet sati opet procesija na Kondžilo. Na blagdan Velike Gospe čitavo prije podne nalazi se Majka među svojim narodom, da je onda poslije velike Mise to mnoštvo otprati u njezino stalno boravište, u župnu crkvu u Komušini.

Upravu Vrhbosanske nadbiskupije uzeo je u svoje ruke dosadašnji skopljanski biskup, dr Smiljan Čekada. Odlučno je stao na to da svoju nadbiskupiju dovede do željenog preporoda po Majci Božjoj. Upoznao je što znači Gospa Bistrička za zagrebačku nadbiskupiju, Gospa Letnička za skopljansku biskupiju. I zato želi da za njegovu nadbiskupiju Gospa od Kondžila postane veliko svetište i proštenište. Ove će godine on sam sudjelovati u glavnoj proslavi na Veliku Gospu. Želi da povede svoj narod u pokorničkoj procesiji.

Pero Bulat D. I
pučki misionar

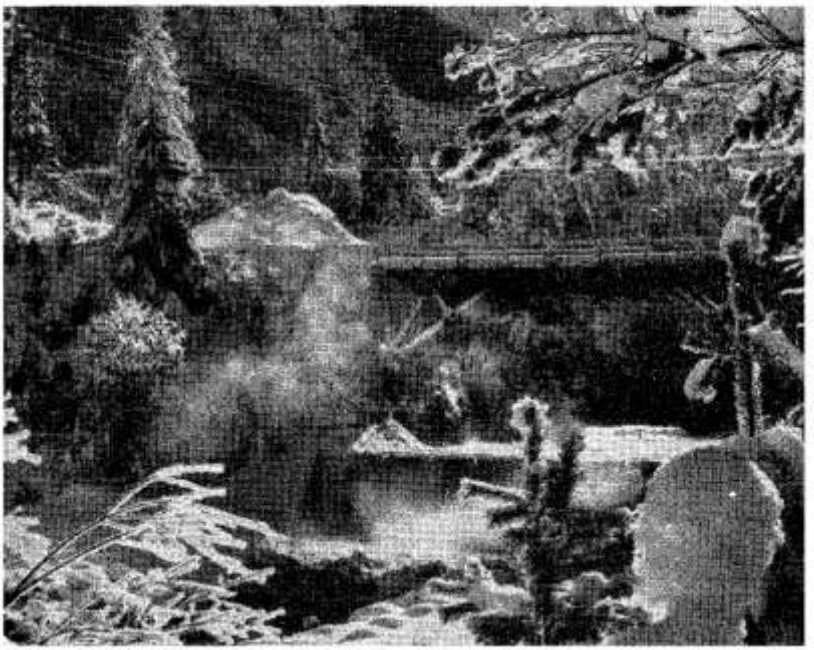

SIDRO OBITELJI

Problem obitelji uvijek je bio na prvome mjestu, i u prvom i u dvadesetom vijeku. I danas je. Možda i više nego ikada prije. Same epizode tako zvane »crne kronike«, prestupci maloljetnika ... dobro pretresaju neka pravila, neke principe, moralne i socijalne, narodne i međunarodne. Ekscesi pojedinaca često imaju korijen u vlastitoj obitelji. Pojedinac je naime, ne čovjek samac, izoliran, nego je nužno naciljepljen na srčiku obitelji, tu temeljnu stanicu društva. Zato se problem obitelji studira sa svih stanovišta. Nema nijednog problema u čovječanstvu, a da se ne bi i to kako ticao obitelji, a i obitelj zadire u svaki problem.

Obitelj je u velikom previranju. U tome treba dobro razlikovati što je u obitelji bitno, i to braniti kao što se brani zadnja utvrda, i što je nebitno, prepustiti na volju zainteresiranim.

Najnovija transformacija obitelji ima pozitivne i negativne strane: Od pozitivnih promjena najvažnija je sloboda izbora bračnih drugova i autonomija u ženidbenom pristanku. Negativna strana tih promjena i ujedno korijen svih drugih: nema čvrstoće, nema solidnosti. Uskolebano je ono, što mora biti čvrstol

I svi kršćani i nekršćani slažu se kada navode kao uzrok te »manje čvrstoće« - manjak solidnosti obitelji: sebičnost i gledanje na život samo s materijalnog gledišta. Manjak duha žrtve. Bez toga svaka obitelj ide u propast.

Dakle, da se digne obitelj, nema drugog lijeka nego probuditi duh žrtve. To je zaključak kršćanina, ali i nekršćanina barem uključivo, kada ispituje uzroke raspadanja obitelji. Dakle, manje — više rješenje je isto, samo što svjetovno, profano rješenje nema djelotvornog lijeka za ljudsku slabost, dok religiozno, kršćansko rješenje ima »Božji lijek«, milost, koja priskače u pomoć ljudskoj slabosti. U tom je nadmoć kršćanstva, i to božanska nadmoć iznad svake nove i stare etike i religije.

Kakva je, dakle baza i koji je model po kojem možemo urediti obiteljski život? Nalazimo ga kod apostola Pavla u petom poglavlju poslanice Efežanima: »Muževi, ljubite svoje žene kako je Krist ljubio Crkvu! On se sam predao za nju, sve do smrti, da je posveti. Ovo je velika tajna, kažem to u odnosu Krista i Crkve . . .«

»Ovo je velika tajna. Kažem u odnosu Krista i Crkve«. Kršćanin u ženidbenoj vezi gleda tajanstveno sjedinjenje Krista s Crkvom, što u isto vrijeme postaje izvor i uzor kršćanske obitelji.

Izvor — sakramenat — proizvodi ono što označuje. Kao što sjedinjenje Krista s Crkvom rađa milošću, isto tako jedinstvo muža i žene rađa istim učinkom.

Uzor — Isus Krist dao je samog sebe čak do same smrti za Crkvu. S druge strane, Crkva uzvraća Kristu ljubav do mučeništva. To je potpuna ljubav i s jedne i s druge strane, i uzajamna upravo do smrti!

Eto obrasca bračne ljubavi. I kada se tako ljubi, kad se, naime, podrazumijeva ljubav kao predanje, tada je rješenje obiteljskog problema lako, tada je osigurana čvrstoća i solidnost obitelji.

Muž i žena, jer su dvoje, već radi toga su različiti, a i radi različnosti naravi, ali te razlike ne smetaju ništa da budu ne samo »jednaki«, nego još više, da se »nadopune«. Jedno drugom je nadopuna bića.

Ostvaruje se uzajamna pomoć da tako pomažući jedno drugo mogu upoznati i tako vlastite mogućnosti ostvarivati. Osobnost jednog i drugog samo radi toga raste. I naravni zahtjevi u kršćanskom braku tako postaju nadnaravni zadatak.

Zasvjedočuju si vjernost u pobjedama ne samo malih i neprestanih kušnja svaki dan, nego i onda, kada vjernost može postati herojska, mučenička.

U Getsemaniju Krist nije ljubio grješno čovječanstvo s osjećajem, nego herojskom voljom do krvavog znoja. Također i u braku zna doći »Getsemanska ura« — nema više osjećajne ljubavi, ali ostaje ljubav kao dužnost, kao obveza prema onome, kojem smo sami sebe dali, i prema onima, kojima smo dali život. Tada roditelji znadu biti velikodušni dajući život uz najveće žrtve, pa ako treba, i uz žrtvu vlastitog života. Tada muž i žena znadu obuzdavati razumno nagon, kada razlozi medicinski, ekonomski ili obiteljski to traže. To razumno obuzdavanje nagona uistinu uzdiže čovjeka iznad životinje. Tako je bračno sjedinjenje svjesno darivanje života, a ne postaje negiranje, potiskivanje i ubijanje života, kako se događa, kad je bračno sjedinjenje temeljeno na egoizmu.

Na koncu nastavlja se stvaralačko djelo u odgajanju, što znači: rađati na život jednu inteligenciju, jedno srce, jednu savjest — u primjeru, u miru, u potpunom darivanju, izvan svakog koristoljublja i sebičnog računanja, imajući pred očima jedinu svrhu, da djecu pripreme kako će prigrliti život i kako će ga proživljavati pod vidikom vječnosti.

Žrtva je u obitelji neuklonjiva i nezamjenjiva: ili se prima križ dužnosti ili se podliježe još težem: grižnji i patnji. Ta žrtva neuklonjiva može postati uistinu kamen-temeljac obiteljske zgrade, ako nije križ zasađen u pijesak slabosti posve ljudskih, nego na stijeni vjere i milosti. Doći će tada vjetrovi strasti, mrazovi kušnjā, oluje patnje, ali ta obitelj neće nikada podleći.

»Sidro obitelji« — Lađa mora imati jako sidro. Tako se može usidriti svaki puta, kad joj zaprijeti opasnost da je zanese vjetrovi i oluje. Što je sidro lađi, to je obitelji žrtva, križ. Sidro ima oblik križa, a križ ima oblik sidra.

Obitelji su uzdrmane, uskolebane kao na otvorenom burnom moru lađe. Gdje da ih usidrimo? U Nazaretu! Očevi neka spuste svoja sidra do srca svetog Josipa. Tu će naučiti što znači biti »glava obitelji«. Iz Svetog pisma vrlo malo znamo o »glavi nazaretske obitelji«. Ali ono, što znamo, vrlo je mnogo.

»Josip, muž njezin bijaše pravedan«. I to je sve! Riječ »pravedan« u biblijskom smislu ima značenje: skup svih vrlina, kreposti. Očevi, gdje su vam kreposti? Gdje vam je pravednost, ne samo u biblijskom smislu riječi, nego i u strogo moralno-pravnom? Kad bi očevi najprije sebe »stavili u red«, bila bi u redu cijela obitelj, prema onoj narodnoj: »Ako svatko mete samo ispred svoje kuće, začas je cijela ulica čista«. Očevi, spustite sidra do srca »glave nazaretske obitelji«!

Majke, vi svoja sidra spuštajte do srca najbolje Majke! Što je majka u obitelji? S r c e ! »Glava mora biti u redu, srce mora biti u redu, onda će sve biti u redu u obitelji. Što je majka u obitelji, neka nam rekne Francesco Carnelutti, pravnik, čije je ime (1962.) bilo vezano uz najveće sudske procese našeg vremena. Dok je još bio mlad, umrla mu je i majka i žena. Evo njegova mišljenja, što je uzrok krize današnje obitelji: »Težnja žene da obavlja ulogu muža. — Što ćemo, kad je mnogo puta sile na to prilike i neprilike! — Ali ja sam uvjeren, da Bog više voli ženu. Dok je s muževima često bio strog, prema ženi je uvijek neizmjerno blag. Jedino stvorenje rođeno bez grijeha i uznesено već tijelom u nebo jest — žena. Nema na zemlji uzvišenije riječi od imena Majka. Što je ona? Čuvarica kuće, obitelji. Bez žene i majke kuća je pustinja. To vam kaže jedan, koji je izgubio i jednu i drugu, kad su mu najviše trebale! Korijen je krize upravo u tome, što u kući više nema — Majke!«

Majke, spuštajte svoja sidra do srca najbolje Majke, i brod vaše obitelji neće postati plijen morskih bijesova, pa čak ni onda, kada »glava obitelji« zataji . . .

Očevi su glave obitelji, majke su njezino srce, a što su djeca? Što drugo nego krila! Djeco, svoja sidra spustite do najboljeg Djeteta u čovječanstvu, do malog Isusa! Ljepa slika Svete obitelji: Isus, Marija, Josip. Josip pili dasku, Marija prede na preslicu, a mali Isus pokazuje na ploči Deset zapovijedi na četvrtu zapovijed: »Poštuj oca i majku, da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji!« — No mali Isus ne samo da prstom pokazuje na četvrtu Božju zapovijed, nego je i vrši. Tako neka čine i djeca u obitelji. Kad su djeca krila obitelji, zar ne vrijedi za njih ona narodna: »Kud stariji okom, tud mladi skokom!«

Kad su tako sva tri sidra članova obitelji dobro usidrena u najboljoj luci, u Nazaretu, onda lađa takove obitelji ne može se nasukati, a još manje potonuti . . .

J. Njavro

OZBILJNOST

U JUTRO STVARANJA U početku stvaranja, kad je Bog iz ništavila izvukao u svijet opstojnosti sve što postoji na svemu je počivao blagoslov Božje ljubavi. I u to jutro svijeta noć i dan, žuborenje potoka na zelenim pašnjacima, plivanje riba u morskim dubinama, pijev ptica na granama, poskakivanje životinja po zelenim livadama, sve je to bilo kao jutarnja himna radosti i sreće, koja je slavila Božju stvaralačku dobrotu i ljubav.

I videći Bog, da je sve učinio dobro, u toj ljepoti proljeća svijeta stavlja krunu svome djelu — stvara prvog čovjeka. I njemu povjerava vladanje nad svom prirodom.

Adam je brzo upoznao ljepotu raja. No najednom se osjetio osamljen. Nije bilo nikoga tko bi njemu sličan bio i s kime bi on mogao podijeliti svoju radost. Bog je to vidio i stoga Adamu daje životnu družicu, Evu.

U tom času, kad Bog stvara prvu ženu, njegova misao leti do slike obitelji, koja ima postati nastavak njegove stvaralačke moći i koja mora dovršiti njegovo započeto djelo. »I stvori Bog čovjeka, i stvori ga kao muža i ženu. I blagoslovi

SAKRAMENTA ŽENIDBE

ih Bog i reče im: Plodite se i množite se i napunite zemlju!« (Post 1, 27-28).

Prvi dani nakon stvaranja prolazili su Adamu i Evi u ljubavi bez oblaka. Nikada čovjek nije okusio savršenije jedinstvo. Nisu znali za grijeh. Njihova uzajamna privlačnost i oduševljenje nije bilo zatrovano neredom i protivljenjem Božjim osnovama. Poteškoće su im bile nepoznate, jer im je život započeo u raju. Iza njih bi to isto osjetili i njihovi potomci: osjećali bi isto proljeće čiste ljubavi.

PO KRISTU OBNOVLJENA VEZA Usred tog bujnog života u raju odjednom se u životu tog prvog bračnog para pojavio grijeh. Zbog te nevjere Bog ih tjera iz raja ali im daje da sa sobom u progonstvo ponesu ipak jednu sreću, a to je bračna ljubav. Ovom dijamantu, što ga je grijeh iskvario, Isus Krist vraća prvotni sjaj po sakramentu svete ženidbe.

Kod pojedinog vjenčanja može biti veća ili manja svečanost, može ono biti proslavljeno u kojoj velikoj i veličanstvenoj crkvi ili u kojoj siromašnoj seoskoj crkvici, mogu se tu povezati u bračnu zajednicu dva života, koji plivaju u izobilju i bogatstvu, ili dvoje siromašnih radnika ili seljaka, uvijek je jednak učinak sakramenta ženidbe — stvara novo obiteljsko ognjište, sjedinjuje u jednu vatru dva plamena srca.

Stupanje u brak jest polazak na najhrabriji put, jest pothvat dvoje mladih od kojeg je teže veći zamisliti. Sjedinjeni i ljubavi žele ukrotiti život i njegove poteškoće...

HOĆEŠ LI ...? Vrlo je korisno razmišljati o dirljivim riječima, što ih kod obreda vjenčanja svećenik upućuje mladencima. On pita jedno i drugo od njih: »Hoćeš li uzeti ovdje nazočnu N. za svoju zakonitu ženu po običaju svete majke Crkve?« — »Hoćeš li uzeti ovdje nazočnog N. za svoga zakonitog muža po običaju svete majke Crkve?« Oba puta čuje se isti odgovor: »Hoću!« Taj »hoću« jedanput izgovoren sjedinjuje dva života do smrti još više — kroz svu vječnost. To je darivanje i predanje vrlo bogato. Svaki od njih daruje drugome ono svoje najosobnije Ja, i od tog darivanja nastaje jedna ljubav — bračna i obiteljska ljubav.

Ustanova ženidbe nije ljudsko izmišljotina ona je Božje djelo. Kod svih naroda ženidba je posvećena s Božje strane. No kod kršćana ta je veza još posebno posvećena Kristovom krvlju. U sakramentu kršćanske ženidbe tijesno se u Kristu povezuju dva stvora. Kad je sakramentalni »Hoću!« izgovoren, dvije su duše i srca stvarno postali jedno, i to jačim vezama nego što bi se to moglo zbiti po bilo kakvoj tjelesnoj povezanosti. Lijepo to izriče narodna poslovica: »Dvije duše, ali jedna misao, dva srca, ali jedno kucanje«.

Po svetom Augustinu bogatstvo i duša braka sastoji se od tri čimbenika: vjernosti, djeteta i sakramenta. Vjernost stvara jednu posvećenu vezu i sprečava da se uvlače zle želje, koje bi mogle razoriti bračnu ljubav. Dijete očekuje da će biti prihvaćeno s ljubavlju, odgajano s mnogo brige, poučavano u vjeri u Boga i u poštenom životu na zemlji. Sakramenat je čuvar nerazrješivosti jer je veza sklopljena pred samim Bogom.

Kao i čitav svijet, tako je i bračna veza poremećena grijehom. Da joj Krist dade prvotnu čvrstoću i čistoću, on ju je uzdigao na sakramenat i učinio je svojom tajnom, slikom svoje vlastite ljubavi prema Crkvi. Prema riječima svetoga Pavla bračni se drugovi moraju međusobno ljubiti kao što je Krist ljubio Crkvu i dao za nju i posljednju kap svoje krvi. Bračni drugovi moraju također biti spremni žrtvovati se jedno za drugo.

MJEŠOVITE ŽENIDBE Za skladnu bračnu zajednicu od neprocjenjive je važnosti da su bračni drugovi istog vjerskog uvjerenja. Ako oboje nema iste vjerske nazore obiteljski je mir i sklad izložen velikim potresima. U mješovitim brakovima redovito dolazi do toga da i jedna i druga strana sve više zanemaruje svoje vjerske dužnosti, ili jedna strana drugoj stavlja u tome mnoge poteškoće i zapreke. Iz mješovitih brakova vrlo često djeca budu bezbošci ili posve ravnodušni prema vjeri. Ima doduše slučajeva da je gdjekoji mješovit brak sretan i skladan i u vjerskom pogledu, ali to je rijetkost i ne može služiti kao redovito pravilo.

Pravi vjerski sklad i jedinstvo u obitelji prvi su uvjet za ispravan vjerski odgoj djece. Crkva doduše u nekim slučajevima pristaje da dopusti mješovitu ženidbu ali i onda traži izjavu nekatoličke strane da se neće protiviti vjerskom životu katoličke strane.

Znameniti obraćenik, grof Leopold Stolberg, reče: »Dvije vrste ljudi neće da shvate opasnost mješovitog braka. Jedni su bezbošci koji nikako ne mare za vjeru, a drugi su strastveni koji neće da vide duhovnu opasnost te mješovite ljubavi. Međutim, razum nam kaže da je po mješovitom braku vjera žrtvovana radi ljubavi. Ženidba je najvažniji korak u životu. Nijedan pravi kršćanin neće taj korak učiniti bez potrebne molitve upućene Gospodinu Bogu za pomoć i svjetlo«.

RASTAVA BRAKA Civilni nas zakon sili da govorimo o rastavi braka. Moramo reći, da nema veće opasnosti za brak nego što je baš rastava.

Naše doba pozna kao rijetko koje drugo doba nevjeru dužnosti i odgovornosti i to na svim područjima života, ali možda najviše u braku. Mi se rado maknemo žrtvama, poteškoćama i križevima na koje naiđemo. Kad se to pojavi u braku, današnja olakšana praksa rastave pobrzava bračni lom.

No promotrimo li, tko zapravo u tim slučajevima stradava, onda vidimo, da su to žene i djeca. Muškarac ima uvijek mogućnosti da se snađe u životu nakon bračnog loma, ali sudbina je žene redovito ostavljenost kao i moralna i materijalna bijeda. Djeca u takvim slučajevima često ostaju bez osnovne ljubavi bez roditeljskog doma, bez pravog odgoja, s tragovima prerano životnog razočaranja. Za pravi i skladan odgoj djece potrebni su i otac i majka zajedno. Već sam sklad između oca i majke veoma povoljno utječe na odgoj djece.

I dobro pojedinog naroda traži nerazrješivost braka. Prema statistikama o kriminalu među mladeži ustanovljeno je da je većina te mladeži iz nesređenih i razorenih obitelji.

U nerazrješivom braku žena se uistinu osjeća srcem obitelji, kraljicom ljubavi. Obiteljski se život odvija u jedinstvu i slozi u radosti i žalosti, u nadi i u strahu, u časti i u poniženjima, u bogatstvu kao i u bijedi. Stoga svaki iskreno kršćanski bračni par neprestano će nastojati oko jedinstva i nerazrješivosti svoje bračne veze i srdaca.

?

Kapelica Gospe Lurdske u Novicijatu D. I. u Zagrebu

»DO SVOJE ILI NJEZINE SMRTI ...« Kršćanski brak ne bi dakle smjelo ništa srušiti osim smrti. Djeca ne bi nikada smjela vidjeti svoju majku izbačenu iz obiteljskog gnijezda, da onda na njezino mjesto stupi druga žena.

Jedan je general dao staviti ovaj natpis na grobni spomenik svoje žene: »Održala si riječ, bila si mi vjerna do smrti ostala si uz mene kroz dugi niz godina, kroz život isprepleten zaprekama«. Ta je naime žena svoga muža pratila u progonstvo i uz njega ustrajala do konca.

Prilikom brodoloma Titanika žena je Straussa dala drugi divan primjer ljubavi prema svome mužu. Kad je došlo do sudara Titanika s ogromnom ledenom santom bili su odmah spušteni u more čamci za spasavanje, ali u njih su smjele najprije žene i djeca, a tek onda ako bi još ostalo mjesta, mogli bi se spasavati muškarci. Straussova žena odbila je svoje mjesto riječima: »Zajedno smo se borili jedno uz drugo tijekom čitavog života, koji je bio pun poteškoća, skupa smo dijelili dane sreće, skupa ćemo i umrijeti, ako tako mora biti«.

Ljubav prema Crkvi i Domovini traži od nas da branimo sakramentalni brak, da pred Bogom rješavamo svoje probleme i poteškoće, da znamo jedno drugome velikodušno opraštati, da se znamo jedno za drugo nesebično žrtvovati. Dobro je, da svaki dan i bračni drugovi i čitava obitelj mole za sreću i slogu u svim okolnostima života. Dobro je češće na tu nakanu primati svete sakramente, preporučivati sebe i sve svoje Presvetom Srcu Isusovu. Ono je naime obećalo: »Dat ću im sve milosti, koje su im potrebne u njihovom staležu. Unijet ću mir u njihove obitelji. Tješit ću ih u svim njihovim patnjama. Blagoslovit ću kuće, u kojima bude izložena i čašćena slika moga presvetog Srca«.

Preko takvih obitelji naš narod može očekivati svoj duhovni preporod.

J. M.

SV. GABRIJEL OD ŽALOSNE GOSPE

Tko bi mislio, da se veselje i šala ne slažu sa svetošću, toga moraju poučiti sveci, da se vara. Medu takve svece spada sveti Gabriel od Žalosne Gospe, krsnim imenom Franjo.

Franjo Possenti se rodio 1. ožujka 1838. u gradu Assisi u Italiji. Majka mu je vrlo rano umrla i tako ostavila oca da se brine za 13-ero djece. Franji su bile tek četiri godine, kad je majka umrla. Zato nije ni shvatio taj veliki gubitak. Svojim djetinjim šalama razveselio je često puta i u ovim tužnim časovima iza majčine smrti braću i oca, komu je to dijete posebno priraslo srcu.

Kad je mališ svršio osnovnu školu, pošalje ga otac u grad Spoleto u srednju školu. Franjo i tu sačuva svoju živost i veselje. Vrlo je savjestan u učenju, ali posebno se ipak ističe kod plesa i kod kazališnih predstava. Oblačio se uvijek po najnovijoj modi. I djevojke su ga rado promatrale, a on je tražio njihovo društvo. Ipak, nikada nije prekoračio granice poštenja.

Možemo si predstaviti kako su se iznenadili Franjini drugovi, kad su jednog dana saznali, da je obijubljeni »plesač« stupio u samostan pasionista, koji posebno gaje pobožnost prema muci Isusovoj i Gospinim bolima.

No kod Franje ta odluka nije došla tako naglo. Već se ranije za vrijeme bolesti bavio tom mišlju. Ali kad je ozdravio, opet je zaboravio na to. Ponovo ga je potresla smrt jedne sestre, koju je osobito volio. Uza sve to još se ne može odlučiti za redovnički život, premda u sebi čuje sve jače Božji poziv. Konačno, na osminu blagdana Velike Gospe 1856. kod procesije sa svijećama ocuti, da ga presveta Djevica sama zove. Tome se pozivu nije mogao odhrvati.

Franjo mora svladati još jednu zapreku: otac ga ne pušta u samostan. Ipak, otac popusti, i Franjo pođe. Tu je dobio novo, redovničko ime »Gabrijel od žalosne Gospe«.

Gabrijel vrlo savjesno vrši sve svoje novicijatske dužnosti. Mnogo razmišlja o muci Isusovoj i o Gospinim bolima, ali duša mu ostaje vedra. U pravoj duševnoj radosti napreduje brzo na putu savršenosti. Već se pripravljao da primi svećeničke redove, kad teško oboli i umre 1862. Bile su mu 24 godine. Na njegovu grobu događala su se mnoga čudesa. Papa sveti Pijo X proglasio ga je 1908. godine blaženim, a Benedikt XV svecem 1920. godine. U tako kratkom životu pribavio si je mnoge milosti i zasluge, a po smrti postao je glasovit mnogim čudesima.

150-GODIŠNJICA U LIČU

Lič je krasno mjestance u Gorskom Kotaru, 4 km od Fužina, na pruzi Zagreb — Rijeka. Ove godine se ovo mjesto sprema za veliku proslavu: 150 godišnjicu svoje župne crkve. Nije samo proslava u pitanju, nego je ta župa imala krasno svetište Majke Božje snježne u polju; imala je i lijep župni stan. I jedno i drugo porušeno je za rata, i u ruševinama čeka bolje dane. Ličani, i oni kod kuće i oni po svijetu, misle da je došlo vrijeme da se to porušeno obnovi, da se i duše obnove u svetim misijama, pa da onda mogu od preuzv. biskupa tražiti i svog župnika, jer je vič. Rikard Valić uz svoju župu Fužine zasut poslovima i godinama. Glavna bi proslava bila na Snježnu Gospu. Gospoda Liza radit će dan i noć da svi budu dobro posluženi i zadovoljni.

SMISAO TRPLJENJA

Za apostole stoji napisano u evanđelju: »Oni nisu ništa razumjeli, što im je Isus rekao. Taj govor bio im je sakriven . . .« kad im je Krist govorio o svojoj vrlo brzoj muci i smrti u Jeruzalemu: »Evo, idemo u Jeruzalem i Sin će Čovječji biti predan poganima, a oni će ga pogrdit, izbičevati i popljuvati . . .«

Za mnoge, da ne reknemo gotovo za sve, vrijede iste riječi, kad stoje pred problemom patnje. Ništa ne razumiju o tim stvarima; ništa ne shvaćaju što im se govori . . .

Velikim, raskolačenim očima gledamo mi i u našim vremenima na bol kao na sfingu, kao na najveći upitnik što postoji pod nebom . . . Zabezeknuti, ukočeni, otvorenih usta gledamo, sumnjamo, pitamo: »Zašto tolike boli, patnje? Zašto trpljenja što ih sa sobom nosi rat i ratne posljedice? Zašto se otvaraju tolike rane koje više ne mogu zacijeliti? Zašto patnje što ih zadaju iznenadne sudbine rušenja najljepših ideala i nada? Zašto redovito boli što ih sa sobom nosi ono 30.000 bolesti koje razdiru čovječanstvo prateći ga od kolijevke do groba, uza svu modernu medicinu i znanost? Zašto svukuda patnje kuda okom možeš doprijeti: tjelesne, duševne, ekonomske, moralne? Zaista, bol je kao vampir, koji više krv čovječanstvu iz žila, i srž iz kostiju . . .

Bol, kao stalni nesvrgnuti vladar zemlje, kao apokaliptički jahači, juri, jezdi zemljom, sa žezlom visoko uzdignutim, samosvjesno da je neće nitko i ništa nigdje zaustaviti na njezinu pobjedničkom putu. Ti jahači boli kao da su u naše vrijeme jače stegnuli uzde i potjerali bržim tempom!

Blago onom, koji barem nešto zna od te »filozofije boli«! Ali jao, skoro za sve nas vrijede riječi evanđelja, koje se čita na nedjelju pedesetnicu: »I oni ništa ne razumješe od riječi koje im reče!« Medutim, bol na svom bolnom pohodu svijetom ne mimoilazi nijedna vrata; prije ili poslije, ranije ili kasnije pogleda ona svakom čovjeku u oči i svaki čovjek ugleda joj lice neminovno! Svi se s njom neizbježivo susrećemo.

Postoji pesimistička filozofija boli koju predvodi kao prvak poznati pesimista Schopenhauer. Prema njemu, ovaj je svijet najgori što se može uopće zamisliti. Na sve strane samo bol, kao zbroj svega. Ovaj svijet nije ništa drugo nego jedna vrsta pakla. Život nije drugo nego jedna bolna tragedija, bilo da ga gledamo općenito bilo pojedinačno . . . Schopenhauer i svi pesimisti s njim gledaju samo u ništa. Njima je, kao i Budhi, jedini spas — nirvana, ništavilo. A kakvo je to rješenje? Nikakvo!

Nije ih malen broj, koji se u životu ravnaju po toj bolesnoj i krivoj filozofiji. Zato tolika zdvojnost i očaj. Kao u starim vremenima gdje je većina filozofa učila, da je smrt jedini izlaz iz tog pakla boli, isto i danas toliki i uče i čine: bježe čak i nasilnom smrću od života u ništa. Ali kad bi bilo samo tako, »ništa i gotovo!« Medutim, tako se srće u bol, u patnju, koja neće imati kraja. To je skrajnji, vražji, demonski pesimizam. I zar svaki dan ne čujemo za potresne tragedije onih koji su zdvojili nad životom? . . .

Evo, tako jedni rješavaju problem boli pesimizmom. A zar se može liječiti zlo zlom?

Drugi pokušavaju taj problem boli riješiti na drugi način. U bujici užitaka gledaju da utope bol. No i ta »filozofija užitaka« i starog i novog svijeta doživjela je svoj bučni fiasko! Ti su slični onima koji posižu za slatkim otrovima da zatome bol i da završe u smrtnoj bijedi. Konac svih pretjeranih užitaka redovito je: dosada, gađenje, zdvajanje, očaj. Tim filozofskim plaštem zaogrnula se bila Evropa između dva rata, tako da je indijski pjesnik i filozof, »nobelovac« Rabindranath Tagore imao pravo, kad se tužio: »Evropa ne plače. Mjesto da se zaodjene u žalosno odijelo radi žalosnih posljedica rata, ona se oblači u svečano ruho, te se smije i mahnita. Suzna dolina, pustinja bijede i nevolje postala je — jedna velika plesna dvorana. Evropa pleše svoj vlastiti posmrtni ples«. — Eto, tako na nas gleda jedan Neevropljanin.

Ni filozofija pesimizma, ni filozofija užitka ne može riješiti problem patnje. Sam Nietzsche, koji je kušao taj problem rješavati bezobzirnošću prema slabima, gaženjem svega što je maleno i slabo, veli: »Patnje na zemlji ima više nego vode u četiri velika mora« . . . Sva ta nastojanja da se umanji bol, ne uspijevaju, nego naprotiv pojačavaju da mora patnje biva sve veće i veće.

Samo kršćanstvo rasvjetljuje taj mračni problem boli i uči pravu filozofiju trpljenja. U svakom pravom kršćaninu krije se filozof. Što je tko čvršći i praktičniji kršćanin, to i

više prodro u duboke dubine života i patnje. On zna: Bog nije htio patnju. Ona se rodila iz slobodne volje samog čovjeka, kad je zlorabio svoju slobodu. Bog nije htio patnju kao cilj, nego je dopušta kao sredstvo do cilja. Trpljenje sa sobom nosi: zadovoljštinu, izmirenje, čišćenje, usavršavanje i vječnu krunu. Mnoge patnje jesu vodstvo mudre Providnosti. I otkako je Krist zakoračio putem patnje i na križu trpio, te tako patnju nadvladao i oslobodio je od prokletstva, od tada je put patnje — kraljevski put! Milijuni su trnjem okrunjenog Kralja slijedili i još uvijek slijede. Oni gledaju u patnji preobraženje, i raduju se čak, kad nešto moraju trpjeti, jer su postali dostojni biti slični svom patničkom Kralju. Mnogi od njih kliču od radosti usred boli, jer u njoj vide znak odabranja. Krist je onima, koji ga slijede u patnji sačuvao izvore snage gdje crpu hrabrost za časove kušnje.

Kakve li razlike između ovih, koji Krista slijede na križnom putu, i onih, koji srću u pesimizam ili se lađaju užitaka, da se oslobode patnje! Kod ovih posljednjih zdvojnost i očaj, a kod onih prvih duševni mir i pouzdanje. Sveti Kamilo kliče patnjama: »Vi ste Božje smilovanje!« Sveti Franjo Asiški i samu smrt zove »sestricom«. Ekkehard je nazivlje »najbržim kolima za kreposti«. Sveti Ambrozije je naziva »krunom«. A za svetog Ivana Zlatoustog ona je »najbolja filozofska škola«.

Stari kršćani odvažno su patnji gledali u oči, jer su znali njezinu neizbježivost. Nema vrta bez korova, nema ruže bez trnja, nema kuće bez križa. »Vsaka hiža ima svoga križa; vsaki oltarić, svoj križić!«

No kršćani znadu i za uzrok patnje. Nijedna patnja nije besmislena, Bog je pripušta. I što je nevolja veća, Božja je pomoć bliža . . .

Ali oni znadu i njezin cilj. Bog ne udara da uništi, nego kao liječnik da liječi. Ili kao vrtlar koji obrezuje pojedina stabla da bolje rode. Ako Bog jedna vrata zatvori, druga otvara. Nijedna nesreća nije beznadna, jer u svom krilu nosi sreću.

Pravi su biseri, što ih je o patnji izreklo kršćansko srce: »Svaki trn — jedan pupoljak!« »Nakovanj se ne plaši čekića!« »Umjetničko dlijeto ne boji se čekića, jer što su udarci čekića češći i žešći, to će kip biti čvršći i ljepši!« »Patnje su izvori života«. Sadržajna je i ona izreka: »Najsjajnije Božje zvijezde najbolje svijetle u crnoj noći«.

Možemo, dakle, zaključiti: Ostaje kao najviše plemstvo kršćanstva, čak i biljeg njegova božanskog poslanja, da ono, i samo ono, pruža utjehu u patnji, i da samo ono odgaja junake patnje, patnike koji ne zdvajaju pod križem. Nisu to samo iznimke, pojedinci, izabranici u kršćanstvu, nego su to čitavi narodi poučeni da koračaju putem boli odvažno i dostojanstveno, jer je patnja »signal za mijenjanje pravca, kao opomena na obraćenje«, kako je rekao biskup Keppler.

Korizma je pred nama. Križni put Kristov i naš nek budu jedno. Shvatimo: »Svaki trn — jedan pupoljak!« »Božje najsjajnije zvijezde najbolje svijetle u crnoj noći!« — Dao Bog, da se i nama otvore oči kao slijepcu iz evanđelja, pa da vidimo smisao patnje; da razumijemo Krista, kad veli i pred svoju i pred našu muku: »Evo, idemo u Jerusalem . . .« Podimo s njim!

RAZGOVARAMO

Dragi Zvonimire!

Tvoje me je pismo potreslo. Kao izvrstan otac nastojiš kršćanski odgojiti svoju djecu. Mučiš se, vidim. Opažaš tolike opasnosti. Doživljavaš tolike teškoće i razočaranja. Nemoj klonuti! Divim se Tvojoj plemenitosti kojom bdiješ nad svetim zvanjem svoga najmlađega sina Stanka. Nije Ti jasno da li se više priklanja svećeničkom ili redovničkom pozivu. Vrlo razborito radiš kad mu promišljeno ostavljaš uistinu lijepu slobodu da se mladić razvije nesmetano i samostalno: nikakav pritisak, ali ni zapreka s Tvoje strane. Čestitam na spremnosti Tvoje žrtve!

Moliš me da Ti razložim koncilske direktive obzirom na odgoj djece kod koje se zamjećuju znakovi svećeničkog, odnosno redovničkog zvanja. Rado se odazivam Tvojoj molbi. Na taj način bio sam prisiljen prelistati koncilske dokumente. Našao sam šest vrlo lijepih tekstova. U svim se živo osjeća briga Crkve radi premalenog broja svećeničkih i redovničkih zvanja gotovo u svim krajevima zemlje.

U dva teksta govori se o tome kako je obiteljsko gnijezdo, u kojem cvate vjera i kreposni život, za djecu prava »Crkva u malom« i njihovo »prvo sjemenište« (LG 11; OT 2).

Što se radi u toj »Crkvi u malom«, u tom »prvom sjemeništu« s djecom koja pokazuju znakove svećeničkog ili redovničkog poziva?

Prije svega, roditelji su dužni tu djecu kao i ostalu odgajati za pravi, neporočan kršćanski život (AA 11; OT 2). Dakako, da će ih već od malena, kao što su radili roditelji svete Male Terezije ili majka svetog Ivana Bosca i drugi, upućivanjem u kršćanski život i kršćanske dužnosti, usmjeravati također u apostolskom pravcu: odgajati ih u ljubavi prema bližnjemu, u prijateljstvu, u darežljivosti, u odricanju za druge u onome za što se prilijepilo njihovo malo srce, u zalaganju za druge, u pomaganju drugima, dapače u izgradnji drugih, u malim apostolskim pokušajima (AA 11). Osobitom će pomnjom odgajati onu djecu kod koje opaze znakove svetoga zvanja. »Naročitom će brigom njegovati to sveto zvanje« (OT 2) i velikom će brigom pomagati takovu djecu da budu vjerna pozivu, da cijene svoj poziv iznad svih zemaljskih vrednota, da ga malo pomalo ostvaruju (AA 11). Koncil jačim naglaskom govori kršćanskim roditeljima kad se radi o redovničkom zvanju njihove djece. Kao da Crkva danas želi napose istaći važnost i ljepotu ovoga poziva: »Neka roditelji, odgajajući svoju djecu u kršćanskom životu odnjeguju i očuvaju u njihovim srcima redovničko zvanje« (PC 24).

Uopće odgoj na domaćem tlu, u toj »Crkvi u malom«, u tom »prvom sjemeništu« treba da je toliko zdrav, prirodan i slobodan da djeca, kad se približe zrelijoj dobi, uzmognu bez naročite teškoće, punim osjećajem odgovornosti slijediti svoje zvanje, osobito kad se radi o svetom pozivu na svećenički ili redovnički život (GS 52).

To bi eto, dragi Zvonimire, u osnovnim potezima bili ciljevi ovoga odgoja koji Te toliko zanima i o čemu si htio čuti suvremenu riječ koncila. Kako vidiš, svećeničko i redovničko zvanje danas je u Crkvi od najvećeg značenja i u silnoj cijeni. Što se više život okreće prema lakomislenosti, to se ovaj poziv pokazuje pred licem Crkve u blještavijoj ljepoti i izrazitijoj veličini, ali u isto vrijeme i u neobičnim teškoćama s kojima se mladići i djevojke moraju susresti, s kojima se moraju boriti i koje treba da nadvladaju prije nego ostvare božanski poziv.

Još je jedno pitanje na koje sam Ti dužan odgovoriti; pitanje nipošto jednostavno, niti lako: na ko-

ji način odgajati djecu da s roditeljske strane ne dožive nikada sablazan u svome pozivu, nikada brodolom, nego naprotiv da roditelji budu uvijek onaj kotač zamašnjak koji ih tjera naprijed, koji ih uvijek u ljubavi i razumijevanju, toplini i dobroti pomaže, koji u njima trajno izgrađuje zvanje, a ipak da to ne bude nametljivo niti ten-

Mladi ljudi su nasmijani i vedri iako je pred njima težak zadatak: biranje životnog poziva. Naknadni ispravci, kad već čovjek krene jednim putem, rijetko uspijevaju. Sve je to briga i za roditelje. O njihovu nadzoru i skrbi ovisi što će djeca izabrati.

denciozno nego pedagoški fino i delikatno?

I ovdje ću se ograničiti samo na odgovarajuće koncilske tekstove. Oni su po sebi veoma kratki, ali sadržajni i silno zahtjevni. U njima ćeš naći ocrtan kršćanski život obitelji u svoj visini kršćanske kreposti.

Koncil prije svega pretpostavlja da će u kršćanskoj obitelji plamsati živa vjera koja se na vani očituje u vršenju kršćanskih dužnosti, koja snažno zahvaća djecu, koja u obitelji stvara autentičnu kršćansku atmosferu. Tu roditeljsku vjeru djeca izvrsno opažaju, sami tom vjerom počinju disati i živjeti, i malo pomalo postaju i sami vjernici. Dakako, dječju vjeru valja produbljivati solidnom poukom kod kuće i u crkvi. S vremenom se djeca razvijaju u dobre, odlične kršćane poukom kod kuće i u crkvi. (OT 2; LG 11: AA 11: PO 6)

Druga ne manje važna stvar koju koncil isto tako pretpostavlja u svakoj obitelji u kojoj se odgajaju svećenička i redovnička zvanja, jest ozračje nepatvorene kršćanske ljubavi, razumijevanja, dobrote, one evanđeoske topline koja se ne susreće svagdje, a koja ima vladati na kršćanskom ognjištu. Ta će se ljubav preliti i izvan obiteljskog gnijezda, nadvirit će se iznad dvorišne ograde prema susjedima, prema bližnjima, prema svima koji su potrebni, prema cijelom čovječanstvu. Ljubiti i u ljubavi odgajati svoju djecu, u ljubavi prema Bogu i bratu čovjeku, to je teren na kome niču sveta zvanja, gdje se rađa želja za evanđeoskim načinom života. U toj atmosferi ljubavi osjeća se i doživljava Kristova blizina, toplina njegova Srca i Srca njegove presvete Majke (OT 2; PO 6).

Nadalje, ono što nekako samo sobom govori, što se vidi i što djecu zanosi kad opaze na roditeljima, jest zrela kršćanska pobožnost (OT 2). Muževna pobožnost oca, zrela i solidna pobožnost majke, pogotovo kad je sve to diskretno, nenametljivo, ali izraziito — to zanosi dušu djece. Djeca to silno cijene, ona to nikada u životu ne zaboravljaju. Klasičan je primjer velikog Augustina koji je čitav život osjećao najdublje poštovanje prema majci Moniki. Ili Ivan XXIII prema svojim roditeljima seljacima koji ga odgojiše u pravoj kršćanskoj pobožnosti.

Ima još nešto što sabor naglašava, što se ne čuje ušima ali se vidi i trajno se upisuje u dušu djece, te najdublje utječe na njihov život. To je roditeljski primjer (OT 2; LG 11: AA 11). Teško je ocijeniti i izmjeriti koliko roditelji utječu svojim primjerom na duševni i duhovni razvoj svoje djece. Djeca su mali oponašaoci. Oni gledaju, oni fotografiraju čitav život roditelja, oni pamte, oni roditelje proniču, oni su prvi i najjači njihovi kritičari. U tom pogledu na roditeljima leži ne mala odgovornost. Pružiti i to uvijek i svakom prilikom lijep, što više neporočan primjer kršćanskog života, jedan je od najtežih zadataka za kršćanske roditelje, ali jedan od prvih i najvažnijih. Uvjerenje je svih naroda, od onih najstarijih do danas, da upravo primjer najviše djeluje.

I konačno, potrebno je barem nekad, barem u naročitim zgodama, s taktom i razborom nastupiti,

kazati, upozoriti, ispraviti, uputiti... I stoga, roditeljska riječ u pravo vrijeme i na pravom mjestu izrečena, iza neporočnog primjera njihova kršćanskog života najviše znači. Ona redovito izražava njihovu nutrinu, njihovo raspoloženje, njihovu dobrotu, razumijevanje, širinu shvaćanja... Uvijek dobro govoriti, uvijek kršćanski govoriti dužnost je kršćanskih roditelja, dužnost napose onih koji u svetom obiteljskom gnijezdu susreću blagoslov svetog zvanja u kome od svoje djece (LG 11; AA 11).

Tako, dragi Zvonimire! To su uglavnom koncilske norme koje možeš primjeniti kod odgoja svoga najmlađeg sina Stanka koji na Tvoju veliku radost pokazuje znakove svetog zvanja. Ove norme, kako vidiš, nipošto nisu lake, ne zahtijevaju malo od Tebe. One traže da Tvoj čitav život uistinu bude slika evandeoskog života. Mnogo je to, ali je tako plemenito i tako kršćanski!

Nakon Tvoga zadnjeg lista Tebe i cijenjenu suprugu, svu Tvoju dragu djecu, napose najmlađeg Stanka, da bude vjeran svome pozivu i da ga izgradi surađujući s Božjom milošću, spominjem u mementu kod svete Mise svaki dan. Najsrdačnije Vas pozdravljam i šaljem svima svećenički blagoslov!

Tvoj vjerni prijatelj

N. N.

Prilažem koncilske tekstove na temelju kojih sam Ti napisao ove retke. Oni će Ti poslužiti kao građa za razmišljanje o Tvojim roditeljskim dužnostima:

1. OPTATAM TOTIUS, br. 2 (OT 2): »Čitava je kršćanska zajednica dužna brinuti se za porast svećeničkih zvanja. Ovaj će zadatak vršiti prije svega potpunim kršćanskim životom. U tom pogledu najviše doprinose kako same obitelji koje su kao prvo sjemenište, samo ako ih vodi duh vjere, ljubavi i pobožnosti, tako i župe u kojima cvate kršćanski život. U njih ulaze mladići da postanu dionici toga života«.

2. LUMEN GENTIUM, br. 11 (LG 11): U obitelji »koja se može nazvati Crkva u malom, roditelji treba da budu svojoj djeci riječju i primjerom života prvi vjesnici vjere. Treba da svakom djetetu pomažu da ostvari svoje zvanje. No osobitom će brigom njegovati sveto zvanje« u duši svoje djece.

3. APOSTOLICAM ACTUOSITATEM, br. 11 (AA 11): »Kršćanski su roditelji suradnici milosti i svjedoci vjere samima sebi, svojoj djeci i ostalim članovima obitelji. Oni su svojoj djeci prvi vjesnici vjere i odgojitelji. Riječju i primjerom ih odgajaju za kršćanski i apostolski život, razborito ih pomažu u izboru njihova zvanja, pa ukoliko u njima otkriju sveto zvanje, s najvećom ga brigom potpomažu«.

4. PRESBYTERORUM ORDINIS, br. 6 (PO 6): »Kao odgojitelji u vjeri, svećenici treba da se pobrinu ili sami ili preko drugih da svaki od vjernika bude odgojen u Duhu Svetom, pa prema Evanđelju razvije svoje vlastito zvanje, iskrenu djelotvornu ljubav i onu slobodu kojom nas je Krist oslobodio«.

5. PERFECTAE CARITATIS, br. 24 (PC 24): »Svećenici i kršćanski odgojitelji neka ozbiljno nastoje, da zgodno i brižljivo probranim redovničkim zvanjima pribave Crkvi takav prirast, koji zaista odgovara njezinim potrebama. Isto tako, neka u redovitom pripovijedanju češće govore o evanđeoskim savjetima i prihvaćanju redovničkog staleža. Neka roditelji, odgajajući svoju djecu u kršćanskom životu odnjeguju i očuvaju u njihovim srcima redovničko zvanje«.

6. GAUDIUM ET SPES, br. 52 (Gs 52): »Djecu valja tako odgajati da uzmognu, kad se približe svojoj zrelijoj dobi, s punim osjećajem odgovornosti slijediti svoje zvanje, uključivši dakako i sveto zvanje«.

JEDNO USLIŠANJE

Čitajući Glasnik Srca Isusova i Marijina smatram da sam i ja dužno izjaviti sve što znam o Božjem Sluzi Petru Barbariću.

Kad sam se udala i imala već troje djece, veoma sam se razboljela. Išla sam liječnicima. Jedan je od njih napisao da mi nema pomoći u njih, nego neka tražim spas kod svećenika. Taj je liječnik bio katolik. Ostala sam dalje trpjeti. U to dobijem od neke časne sestre Glasnik Srca Isusova i u njemu zahvalnice Sluzi Božjem Petru Barbariću. Čitajući to u meni se rodila želja da pođem na grob Petra Barbarića, promišljajući da ću na njemu ozdraviti. Putujući jednom preko Travnika otišla sam na grob Petra Barbarića. Našavši se jedno vrijeme sama na tom grobu ja sam legla kraj grobnice u želji da tu ozdravim. Ležeći molila sam za zdravlje. Iza toga nisam više ništa osjećala od one neopisive muke i bolesti, koja mi je tištila i dušu i tijelo. Svakome sam kazivala, da mi je Bog pomogao i da sam ozdravila od teške bolesti otkako sam bila na grobu Božjeg Sluge Petra Barbarića.

Kasnije sam se bila razbolila na jetrima. Liječnici su mislili da će možda biti potrebna operacija. Ležeći u krevetu i čitajući zahvalnice Petru Barbariću u Glasniku Srca Isusova, ja se opet preporučim Bogu, Gospi i Božjem Sluzi Petru Barbariću te učinim zavjet da ću pohoditi grob Sluge Božjega, ako ne prije a ono barem o Petrovu danu. U tim mislima zaspala sam i gle čuda ja izjutra u tajem kao preporođena bez ikakvih smetnji. Od boli i muke nisam se mogla ni sagnuti, sada, Bogu hvala, ništa me više ne boli i u smeta i mogu se savijati kao lutka na sva stranu bez ikakve smetnje. Opet, Bogu hval Gospi i Sluzi Božjem Petru Barbariću.

Još me je stigla jedna bolest i to na želucu, koja mi je zadavala mnogo muke. Opet sam zavapila: Bože, smiluj mi se grješnici i usliši moje vapaje i suze, koje evo sada prolijevam kao molitvu. Smiluj mi se, Bože, preko zagovora svoje presvete Majke i Sluge svoga Petra Barbarića i daj da čudesno ozdravim i od te bolesti. Od čuda i dragosti sva sam sretna i vesela što me je dragi Bog uslišao po zagovoru svoje presvete Majke i Sluge svoga Petra Barbarića, te ispunio mi želje i vapaje moje, da sam ozdravila od onako teških i opasnih bolesti. Sam Bog je svjedok ovim djelima, a ja molim od srca i preporučujem svim čitateljima Glasnika Srca Isusova i Marijina da ne oklijevaju uteći se zagovoru Majke Božje i Sluge Božjeg Petra Barbarića u svojim bolima i nevoljama s ufanjem da će biti uslišani. Bože moj, od srca Ti zahvaljujem na primljenim milostima. Vjerujem u Te i ufam se u Tvoje beskrajno milosrđe.

Ovo izjavljujem, da bi se svi čitatelji Glasnika Srca Isusova i Marijina što više uvjerili u promoćni zagovor Božjeg Sluge Barbarića i njime se okoristili te za promicanje njegova procesa. Poštom šaljem 10 ND u zahvalu za ozdravljenje, a za promicanje procesa Petra Barbarića.

Oprostite, što ovo nisam znala u kratko objasniti, jer nisam nikakvi školarac. Učila sam samo 4 razreda osnovne škole još za vrijeme Austrije, a stara sam već 67 godina te nisam mogla drugačije nego ovako. Bogu hvala na svemu i za sve.

Mišić Milka
Živinice — Bosna

[redacted]

Velečasni uredniče!

Molim vas, oče, da u Glasniku stavite ovaj moj doživljaj: Bilo je to oko 1934. godine. Otac mi je umro i ostavio majku udovicu s nas četvero djece. Jedan za drugim smo počeli ići u školu što je majci povećalo troškove preko njezinih mogućnosti. Čitajući Glasnik Srca Isusova odabrala je majka za našeg obiteljskog zaštitnika svetu Tereziju od Djeteta Isusa. Počeli smo zajednički moliti i devetnicu Presvetom Srcu, da uz zagovor svete Terezije majka dobije kakvu takvu mirovinu. Pomoć nam je stigla na sam dan svete Terezije, 3. listopada. Još prije nego je majka dobila novac obećala je kupiti sliku svete Terezrije. Čak je i odredila mjesto gdje će je postaviti: na mjestu ogledala, među prozorima. Skoro je i zaboravila na svoje obećanje kad se jednog dana ogledalo odkvači, padne i razbije se u komadiće. Obećana i kupljena slika brzo je došla na njegovo mjesto. Otada nam je sveta Terezija bila uzorom i zaštitom.

Ja sam sada već majka troje djece i nisam zaboravila na zahvalnost Presv. Srcu i našoj obiteljskoj pomoćnici svetoj Tereziji. Preporučam njezinu zagovoru kod Presv. Srca svoju djecu, osobito jednu kćerku koja je odabrala da u samostanu služi Bogu . . .

Jelka B. Karlovac

[redacted]

Velečasni Oče!

Smije li se petkom kad je nemrs spremati juha od mesnog koncentrata što se u dućanima kupi u onim kockama?

P. B.

Crkveni zakon nemrsa u petke ne traži više uzdržavanje od mesnih juha. Prema tome možete je spremiti kuhanjem bilo svježeg ili koncentriranog mesa. Možete meso kuhati petkom i u drugim jelima, da ona dobe svoju jačinu i ukus. Kad budete postavili pitanje, da li je povrh zapovijedenog dobro postiti onda ću vam kazati da je korisno za dušu i hvale vrijedno uzdržavati se od jela povrh onoga što traži zapovijed .

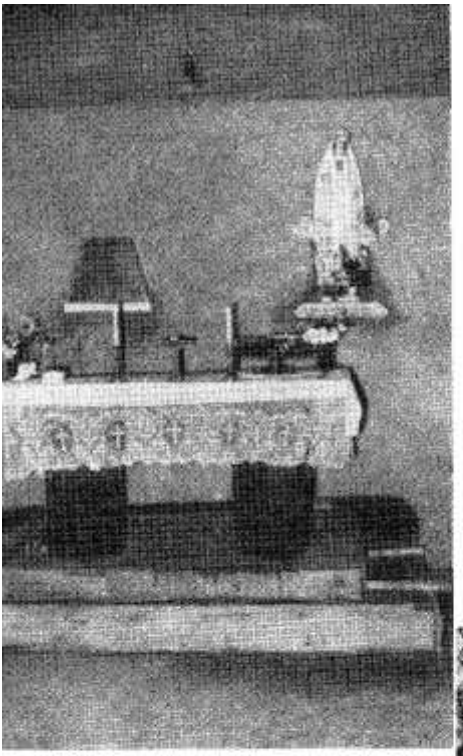

VIŠNJEVAC NOVA ŽUPA U OSIJEKU

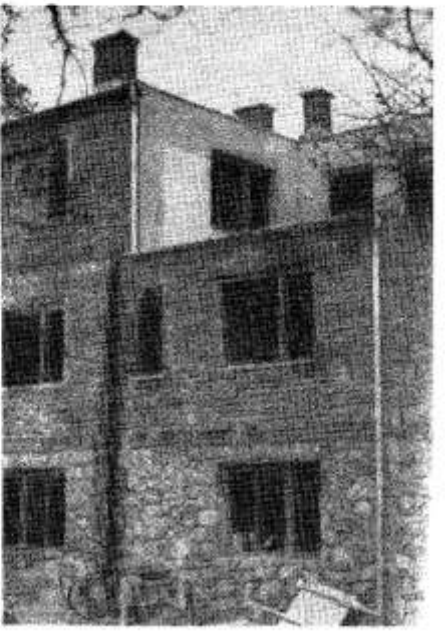

U Osijeku je otvoreno nekoliko novih župa. One su u svom nastajanju. Jedna je od njih u Višnjevcu, periferija grada uzvodno Dravi. Župa nema svoje crkve. U prizemlju župnog stana u izgradnji uređena je kapelica Majke Božje Fatimske.

NOVE KNJIGE

DR JOSIP ŠTADLER — životopis prvog vrhbosanskog nadbiskupa. Napisao svećenik Anto Paradžik. Izdao Ndb. Ordinarijat, Sarajevo, Radojke Lakić br. 7. — Knjižica ima 138 strana sa slikom na naslovnoj strani i 14 u tekstu. Cijena 6 din sa poštarinom. Kod narudžbi preko 10 kom. 10 posto popusta. — Knjižica je živo pisana i lako se čita. Preporučamo je svima, osobito onima koje zanima život katoličke Bosne.

»Kršćanska sadašnjost« izdala je knjižice »SOCIOLOGIJA i PASTORAL« od Francois Houtarta, »EKUMENIZAM JE IPAK POĆEO« od Janeza Vodopivca, te »PRED BOGOM BEZ KRINKE« od Romano Guardinia. Sve tri knjižice obrađuju suvremena pitanja koja moraju zanimati svakog koji želi bar nešto pridonijeti pokoncilskom gibanju kod nas. Prva i druga stoji po 9 dinara, treća 2. Naručuju se na adresu »KS« — Zagreb pp. 02-876. Maruličev trg 14.

OMNIS SPIRITUS LAUDET DOMINUM — propovijedi o. Josipa Antolovića. Knjižica sa 170 stranica i 45 propovijedi dosad već poznatog pisca propovijedi. Naručuje se na adresu R. Breber, Zagreb pp. 02-147, cijena 10 din.

U ZRCALU — od Stjepan Krčmara. To je zbirka novela iz suvremenog života. Knjižica je lijepo opremljena, sa 80 stranica. Cijena 8 din.

NEUGASIVI PLAMEN — Ante Jakšića. Roman iz suvremenog života. Cijena 15 din.

DNEVNIK SEOSKOG ŽUPNIKA — Georges Bernanos. Najpoznatije djelo slavnog francuskog romanopisca. Cijena 15 din.

Biblioteka »Zlatno pero« izdala je roman »RUŽARIJ« od Florence Barclaya. Plikladan džepni format, 224 stranice.

Izišao je drugi broj MARULIĆA — Hrvatske književne revije.

MARABUNTA — pjesme Joje Ricova. 112 str. — Cijena knjižice 8 din.

Ove se knjige naručuju kod Hrvatskog književnog društva sv. Ć. i M. Zagreb, Trg kralja Tomislava 21.

CRKVA, SVEĆENIŠTVO I SVEĆENICI, II dio. Članci dr. Čedomila Čekade. Izdao don Stjepan Batinović, p. Brštanica, Hercegovina. Cijena knjige 7,50 din. Knjiga se može naručiti i u Knjižari, Zagreb, Kaptol 29.

Kod istog izdavača možete naručiti brošurice »USKRS NAŠA RADOST« i »BOŽIĆ NAŠA NADA«. Skupa koštaju bez poštarine 5 din.

KRIŽNI PUT — brošurica s poznatim i klasičnim obrascima razmišljanja i molitve uz postaje križnog puta. Prikladno za zajedničku i posebničku pobožnost. Cijena 1 din. Naručuje se kod R. Breber, Zagreb, pp. 02-147, Palmotićeva 33.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Majci Božjoj, svetom Antunu i slugi Božjem ocu Leopoldu Mandiću za primljene milosti. Neka i nadalje pomažu svim mojim dragima. B. P., Mali Lošinj.

— Na primljenoj milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetom Josipu. Ujedno molim, da mi i nadalje budu u pomoći. — K. Hanžek, Zlatar.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći na ozdravljenju djeteta i na drugim primljenim milostima. I ubuduće se preporučam. — Dragica Boričević, Cvetković.

— Za svoje ozdravljenje zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Srcu Marijiu i svetom Josipu. — Lenka Mađar, Vinkovci.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti zahvaljuju R i V.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu za primljene milosti. — Ante Medak, Metković.

— Po zagovoru sluge Božjeg Petra Barbarića zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na ozdravljenju i mnogim drugim milostima. Preporučam im se i nadalje. — Anica Anžaković, Ljuba, p. Erdevik.

— Za poboljšanje zdravlja zahvaljujem Gospi od brze pomoći, slugi Božjem Petru Barbariću i Papi Ivanu Dobrom. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — T. S., Kotoriba.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i žalosnoj Majci Božjoj za sinovo ozdravljenje. — B. M.- B.

— Na ozdravljenju djece i drugim primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj žalosnoj i drugim zaštitnicima. Njihovoj zaštiti i ubuduće preporučujem sebe i svoju obitelj. — Obitelj Kovaček, Mrkopalj.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te dragom ocu Leopoldu Mandiću i blagopokojnom Dr Ivanu Mercu zahvaljujem ovime, jer su mi mnogo pomogli. Sin mi je dobio namještenje iznenadno nakon duljeg vremena po njihovu zagovoru i pomoći. Preporučam im i nadalje sebe i čitavu svoju obitelj. — Zahvalna M. F., Karlovac.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Srcu Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću, Petru Barbariću i svetoj Maloj Tereziji na primljenim milostima. Preporučam im se i ubuduće. Marija Slavić, Bregi.

— Presvetom Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj, svetom Josipu, ocu Leopoldu Mandiću i ostalim svojim zaštitnicima za zdravlje i druge primljene milosti.— Marija Tajs, Osijek.

— Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu Grgić Ivanka, žena Ante, iz Vranjica, što joj je mužu uspjela vrlo teška operacija.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Trsatskoj i svetom Antunu na uslišanoj molbi. - Marica Peras, Zelina.

— Na mnogim primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, svetom Josipu i ocu Leopoldu Mandiću. — Marija Franciković, Subotica.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljuje se za uspjeh i zdravlje svojih unuka Aleksa Jerka, Zablaće kod Šibenika.

— Katica Zavorski iz Morovića zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu za primljene milosti.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu za sva dobročinstva i milosti što smo ih primili u obitelji, kao i za sretno položen ispit. I nadalje preporučam njihovoj zaštiti sebe i obitelj. — U. Ž., H.

— Za sretan porođaj svoje kćeri i za druge milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te svetom Antunu. — Marija Kekin, Šaptinovci, p. Đurđenovac.

— Zahvaljujem Majci Božjoj, svetom Josipu i svetoj Maloj Tereziji za svoje i svoga unuka ozdravljenje i za još jedno ozdravljenje. — Ana Pejaković, Slavonska Požega.

— Presvetom Srcu Isusovu, Srcu Marijinu i slugi Božjem Petru Barbariću zahvaljujem na brzom ozdravljenju svoje žene Ivke od teške bolesti, kao i na mnogim drugim milostima. Ujedno nadalje preporučam njihovoj zaštiti sebe i čitavu svoju obitelj. — Mato J. Bajtela, D. Vijaka.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, Petru Barbariću, Leopoldu Mandiću i Ivanu Merzu za mnoge primljene milosti, Damjan Č. Tadin, Kaštel Kambelovac.

— Božanskom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, sv. Tereziji od Malog Isusa, bl. Nikoli Taveliću zahvaljujem na primljenim milostima. - Vinka Buntjelić, Sombor.

— Za svoju sretnu operaciju i za zdravlje cijele obitelji zahvaljuje Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Judi Tadeju, sv. Antunu i svim svojim zaštitnicima. Ujedno im se i nadalje preporuča Vlatka Janeš, Gerovo.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Srcu Isusovu i Majci Božjoj za sve primljene milosti. — J. B., Brodski Varoš.

— Zahvaljujem Gospi od zdravlja za ozdravljenje od teške bolesti. — Nevenka Grgić, Split.

— Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj za uspjeh

teške operacije, Vinko Vuksanović, Kupina.

— Za sretno položenu maturu, druge ispite i ostale primljene milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Srcu Marijinu, Petru Barbariću i svim Svetima. — M.

— Zahvaljuje Bezgrješnom Srcu Marijinu za primljene milosti, Ljubica Jelić, Konjic.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i Duhu Svetom na sretno položenoj maturi i na drugim primljenim milostima. — B. T.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Blažu, i bl. Nikoli Taveliću za ozdravljenje grla i od drugih bolesti. — Zorica Hrg, Potok pod Kalnikom.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći na uslišanoj prošnji. — N. N., Visoko.

— Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i svim svetima zahvaljujem na pomoći u teškoj bolesti. Ujedno preporučam njihovoj zaštiti sebe i svoju obitelj. — Marija Barić, Zagreb.

— Hvala Majci od brze pomoći za veliku milost u jednoj nevolji. — Milka.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu na primljenim milostima tijekom života, a napose u teškoj bolesti. — Kata Butković, Komletinci.

— Marko i Ana Kulundžić zahvaljuju Gospi od brze pomoći i slugi Božjem Petru Barbariću na primljenoj milosti.

— Zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Srcu Isusovu, Majci Božjoj ,sv. Josipu, sv.Antunu, sv. Judi Tadeju i Petru Barbariću za ozdravljenje kćerke od teške bolesti i sretno položene ispite. I nadalje se preporučam njihovoj pomoći. — M. Č. Vinkovci.

— Na uspjeloj operaciji i drugim primljenim milostima zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu, sv. Judi Tadeju, Petru Barbariću i dušama u čistilištu. — Marija Polić, Zlobin.

— Na mnogim uslišanim molitvama, a naročito na završenom zanatu zahvaljujem Gospi od brze pomoći, sv. Obitelji, sv. Nikoli i ostalim svetim zaštitnicima. — Zahvalna čitateljica iz Dubrovnika.

SADRŽAJ

Svijećnica, M. Giuliani

41 Gospodine, da progledam, Josip Njavro

46 Budi volja Tvoja, Marius

47 Jedinstvo s istočnim Crkvama, Mijo Škvorc

52 Kardinal Bea, Mijo Škvorc

55 Dijalog s nekršćanima, Josip Antolović

58 Misionarske putositnice, Pero Bulat

62 Sidro obitelji, Josip Njavro

64 Ozbiljnost sakramenta ženidbe, J. M.

69 Sv. Gabrijel od Žalosne Gospe

69 150-godišnjica u Liču

70 Smisao trpljenja, Josip Njavro

71 Razgovaramo

78 Višnjevac — nova Župa u Osijeku

79 Nove knjige — zahvalnice

Na poledini crkva Gospina uznesenja u Varaždinu. Pogled iz Staroga grada.

Naslovna slika: »Pustite k meni malene« od Petra Benvenuti-a.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

III - OŽUJAK - 1969. - ZAGREB, GOD. 60. - CIJENA 1 DIN - POŠT. PLAĆ. U GOTOVU

BLAGOVIJEST

1. — Jedan cvijet posebno pripada Gospi. To je ljiljan, čije zeleno lišće ostaje pri zemlji dok se cvijet na snažnoj stabljici podigao visoko, kao da svoju bjelinu želi ponuditi kao dar nebu. Taj cvijet stavio je slikar Navještenja u ruke anđelu, koji se s poštovanjem približava Gospi da joj navijesti veliku tajnu Utjelovljenja Sina Božjega pod njenim ljiljanskim čistim srcem.

Doista taj cvijet pripada Mariji, jer njezino tijelo i njezina duša blistaju bjelinom čistoće i nevinosti, kakva je inače nepoznata na zemlji. Na njoj nema ni ljage istočnoga grijeha. I tako sva čista i lijepa, ona je pripravljena da primi veliki Poklon neba i daruje ga zemlji . . .

2. — Gospa je čuvarica i moga cvijeta, ako je do sada sačuvan od mrazeva i oluja. Ako li je cvijet nevinosti već slomljen, Marija ima čudesne ruke: ona liječi slomljenu stabljiku i ranjeni cvijet. Probudit će uspavane snage moga srca i upravit će njegovo korijenje do izvora prečiste Kristove Krvi, koja čisti ono što je prljavo, liječi ono što je ranjeno, oživljava ono što je mrtvo. Tako će se cvijet moga srca ispuniti ljepotom skromne čedosti, pažljive sabranosti, požrtvovnog razumijevanja za druge.

Sveta Djevice, svima nam je potrebna tvoja čistoća i čednost danas kada je ta krepost toliko izrugivana i napadana. Svima nam je potrebna i tvoja pomoć, da se mognemo uspješno odupirati otrovnim strijelama pakla i ovoga svijeta, koji je pun požuda tijela, požude očiju i oholosti života. Djevičanska Majko, molimo te, da uzmeš pod svoje okrilje nas, toliku nejaku djecu, mušku i žensku mladež, naše kršćanske obitelji, na koje vreba nečisti duh.

3. — No ima jedan cvijet ljepši od bilo kojeg ljiljana. To je Cvijet, koji je niknuo pod Marijinim srcem, Cvijet rođen od Cvijeta — Isus, Sin Marijin. Ima li išta ljepše na svijetu od Djevice Marije s Djetetom Isusom u naručju, s Isusom, krvavim Cvijetom, iz kojeg su niknuli svi drugi cvjetovi čistoće i djevičanstva i oživjeli već uvenuli cvjetovi čistoće? To je onaj Cvijet, za kojega kaže pjesnik: »Spasitelju moj, blatna me u krvi peri presveto!! I kap njena može svijet da spasi cijel, da bez ljage bude, posve čist i bijel«. (Iz himna: »Klanjam ti se smjerno«).

Taj Cvijet je izvor i Marijine ljepote i čistoće. I zbog Njega nazivaju je blaženom svi narodi. On je i najljepši Marijin dar svijetu. Po njemu smo svi postali braća i suradnici našega Boga, dionici božanske naravi, određeni za nebo, za vječnost . . .

4. — Sveta Marijo, Majko Božanskog Cvijeta, moli za nas!

Sigurno Gospu ne možemo moliti za veću milost nego da nam pruži svoga Sina Isusa. Ona ga drži u rukama za nas. Ako posjedujemo Krista, onda smo ustinu pravo bogati, jer imamo li Njega, imamo sve. Imamo li Krista, imamo zalog vječnog života i vječne sreće.

Majko, daj mi Isusa! Daruj mi Cvijet što je niknuo iz Tebe! Znam, da ću s Njime primiti i pravu ljepotu duše. Daruj mi taj Cvijet, koji jedini spasava svojom žrtvom, Cvijet slave koju on daje i svojim odabranicima. Marijo, daj nam Isusa! Ali ne samo na ruke za koji čas, nego zauvijek u srce. I to ne samo Krista maleno dijete, nego i Krista Patnika, Krista Raspetoga, Krista uskrsloga. Daj, da Tvoj Krist bude i moj Krist! Daj mi srce Tvoga Krista, da On živi u meni zauvijek!

FOTO: S. TABORSKI

PUČE MOJ!

ZA VRIJEME KLANJANJA KRIŽU

- PUĆE MOJ! • ŠTO UČINIH TEBI? • ILI U ČEM OŽALOSTIH TEBE? • ODGOVORI MENI!
- PUĆE MOJ! • JA NA TEBI VERIGE • PAKLENOGA SUŽANJSTVA RAZVEZAH: A TI MENE KONOPCIMA • U VRTU GETSEMANSKOME SVEZA.
- PUĆE MOJ! • JA TEBE IZVEDOH • IZ EGIPATSKOGA ROBSTVA: A TI MENE SVEZANA UVEDE • U JERUZALEM • SPASITELJA SVIJETA.
- PUĆE MOJ! • JA SAM PRED TOBOM • U STUPU OBLAKA SVIJETLA HODIO: A TI SI MENE PO SUDNICAMA • POGLAVICA OPAKIH VODIO.
- PUĆE MOJ! • JA RADI TEBE POTOPIH FARAONA U CRVENO MORE: A TI MENE PREDADE SUDCIMA NEPRAVEDNIM, • DA ME UMORE.
- PUĆE MOJ! • JA TEBE U ZAKONU NOVOM UTVRDIH: A TI MENE OSVADOM KRIVOM • I PSOVKOM ZLOM POGRDI.

ISUS PERE APOSTOLIMA NOGE — OD CAVAZZOLE

- PUČE MOJ! * JA RADI TEBE KRALJEVE KANANEJSKE POGUBIH: A TI MENE KOD KAJFE BIĆEVIMA I PLJUSKAMA NEMILO IZBI.

- PUČE MOJ! * JA TEBE STVORIH NA PRILIKU SVOJU * I MUDROŠĆU NAKITIH PREMILOM: A TI MENE U DVORU IRUDOVU OBUĆE * KAO LUDA HALJINOM BIJELOM.

- PUČE MOJ! * JA TEBE VOĐAH PO PUSTINJI ČETRDESET LJETA * I MANOM HRANJAH SLADKOM: A TI KOD PILATA, DA ME NA KRIŽ PROPNE, * TRAŽIŠ SA VELIKOM VIKOM.

- PUČE MOJ! * STVORENJE MOJE, U ČEM DAKLE OŽALOSTIH TEBE? ZLI PUČE! ZAŠTO ME NE POZNAŠ? * ODGOVORI MENI!

OBRANA OD PORNOGRAFSKE POPLAVE

Apostoli Molitve mole kroz mjesec ožujak »da bi dobri zakoni i djelovanje Crkve suzbili utjecaj nečudorednih publikacija.«

Listam Leithäuserovu knjigu »Najveće katastrofe čovječanstva«. Na bijelom papiru mračni izvještaji. Od »iskonske katastrofe«, od propasti Atlantide, do »vatre sa zvijezda«, do atomskog požara u Japanu. Opisana je »pobuna« četiriju Empedoklovih elemenata - zemlje, vode, vatre i zraka. Dočarana je nevolja, koja je bacala u podzemlje milijune života, a na površini zemlje ostavljala pustoš i razvaline.

Zatvaram knjigu i razmišljam: Niti su ovdje opisane sve katastrofe, niti je spomenuta ova današnja najgroznija. Katastrofa, koja se obara na ljudske duše i prijeti svijetu potpunim uništenjem. Katastrofa svjetskog nemorala.

Signalizacija za opasnost javno titra. Nacionalni i regionalni protesti, skupljanje roditeljskih potpisa, pobuna mladih koji se plaše sutrašnjice — viču na tolikim stranama: S. O. S! (Spasite naše duše!) Žalbe na parlamente, molbe izdavačkim kućama, kritike u ozbiljnim časopisima, optužbe TV centara — sve to više zajedničkim povikom, da je pornografije, nemorala i svodništva previše. Taj prisebni povik to više pogađa svaku savjest, što se jasnije očituje njegova nemoć. Nije to raskrinkavanje potajne rabote, kao u prvašnja vremena. To je upiranje prstom u prisutnog dušmanina, koji gansterski provaljuje u sve naše domove, s nasladom se ogleda u nebrojenim očima, unosi propast u milijune savjesti.

TRGOVINA »SLOBODOM«

Poplava pornografije u svim »Playboy-ima i TV reklamama u stvari je dobro smišljena računica. To je okrutna igra na kartu nagona manjeg otpora, mladenačke znatiželje, zakona seksualne inercije kod odraslih, razočaranja i želje za novostima, života bez obveza, užitka bez odgovornosti. Tre-

ba priznati da je na svijetu mnogo manje poznatih pornografskih pisaca i umjetnika, a daleko više bezimenih središta, gdje se smišljaju provale svakovrsnih perverzija u čovjekov život. Golemim se kapitalom pokreću vojske piskarala i crtača, fotografa i klišeista, seksologa i savjetnika koji se okupljaju u prave »štabove«, organiziraju podružnice, osnivaju najsuvremenije publikacije u kričavu i zanimljivu ruhu. Izlozi knjižara kao i ekrani filmskih dvorana, raskošni magazini i TV-emisije, podjednakom »slobodom« razgolićuju čovjeka, raspaljuju mu na sve moguće smišljene načine nagon, okreću naopako cijenu kreposti a dižu cijenu požudi, truju zdrav sud i slabe napon volje, nište svaku plemenitu ljudsku odluku — i pune džep svih tih nepoznatih zavodnika . Kako se pojedine publikacije natječu opremom, boreći se za publiku i novac, to sve otvorenije ugađaju stvarnom neukusu, sve bezočnije napadaju klasični moral, sve smišljenije napadaju osobnu i kolektivnu odgovornost.

Ta trgovina savješću na račun razvikane »ljudske i umjetničke« slobode, izvela je dvije teške operacije. Ubila je u čovjeku božansko, a oslobodila životinjsko. Da osvoji čovjeka, morala je najprije »ubiti Boga«. Bog je naime vjekovni i najjači zaštitnik reda, čudoređa, ispravnog života. Kako je to »ubojstvo« izvedeno, nije nepoznato. Najprije se na Boga okomiše »umnici«, filozofi, revoltirani mislioci u svojim sobama i knjigama. Njihov je krik da nema Boga, da je čovjek napokon slobodan, da nema nikakve odgovornosti pred Većim i Svetijim od sebe, prešao na ulice, odzvonio u masama, postao napose opium za mladež, koja u pubertetskim olujama traži ispričnicu ... Bog je za mnoge »umro« pod nožem tzv. znanosti, kritike, blasfemije i prijetnje. Bezbožni Nietzsche napisa u »Veseloj znanosti«, da se »ono najsvetije i najmoćnije što je svijet dosad imao raskrvarilo pod našim noževima«. On je sam osjetio svu vrtoglavicu koja odatle probija. »Zar se ne rušimo nezaustavno? I natrag na stranu i naprijed — i na sve strane ...? Zar ne lutamo kroz beskrajno Ništa? Zar ne dišemo u praznom prostoru? Zar nije zahladilo? Ne dolazi li bez prestanka noć — sve više noći?«

I u tom prostoru mračne »slobode«, iza »smrti Božje«, ljudi su poželjeli opet zaigrati životinjsku igru. »Ako Boga nema, sve je slobodno!« rekao je romanopisac Dostojevski. Ta sloboda postaje za mnoge krilatica, pod kojom se krije želja za bezvlađem, bezakonjem i kaosom.

Obadvije operacije — i »ubijstvo Boga« i »sveta sloboda čovjekova« čini se da su »uspjele«, jer vidimo da pacijent umire. Čovjek stvarno u poplavi pornografije ne raspoznaje svog ljudskog lika. Nema više svoje davnašnje definicije. Nije si više zanimljiv kao »živo i razumno biće«. Živo biće gubi se u sumraku životinjskoga, a razumno se pretvara u lukavo. Čovjek se danas promatra kao lukavo biće, koje želi iscrpsti na račun savjesti sve nagone, a da ne odgovara nikome ni za što!

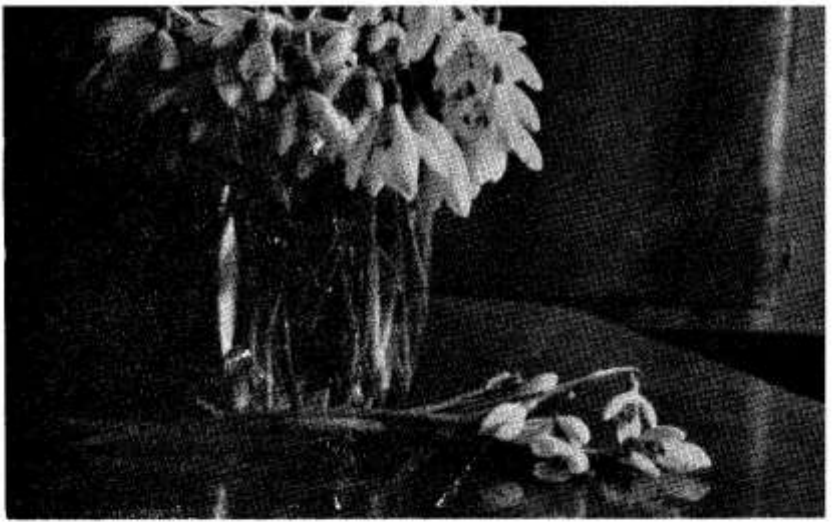

FOTO: S. TABORSKI

SAVJEST POD ZAKONOM

Jasni signali da opasnost prijeti dolaze iz dubine ljudske duše. Ovo danas ono najljudskije u nama traži sebe, svoja prava i svoje opravdanje. Mati je zabrinuta s ocem za svoju djecu koja prerano i bez nadzora vide i doznaju gadne prizore i upadaju u zamke nezrelo probuđenih strasti. Znamo. A sama djeca, možda s čikom u ustima, s prljavim rječnikom u svakoj izreci, s nečistim i pohotnim pogledom, postaju sve očitija prijetnja. Ne samo budući kradljivci, nasilnici, bezobzirni razbijači, pijanice i stvarni bludnici — nego u sebi razoreni, nezadovoljni i revoltirani sirotani. Svi redom vrijedni samilosti. Upravo svojim sve nehumanijim vladanjem, tjeraju čovjeka na razmišljanje i na suze. Jer oni prvi sve javnije i sve žešće priznaju da nisu zadovoljni. Niti skandinavski mladi koji mogu u svakom kiosku kupiti najblatnije iskaze o seksualnom životu da se zatim bez »tajne« predaju časovitim eksploatacijama izživljavanja i završe eksplozijom samoubijstva! Niti su sretni američki drogirani i seksualizirani mladići i djevojke, koji stvaraju najteži protest protiv nesnosnog stanja bogatstva i nemorala u svojim »bjeguncima« hipikovcima. Podzemne i očite pobune mladih nisu samo izraz političkih i socijalnih nepravdi. To je nutarnje burkanje duševnog mora, provala bijesa i nezadovoljstva, koja na površinu izbacuje talog, gad i jad srca, želeći bez pravih riječi nešto sređenije, ljudskije, pravilnije. Koliki bi među njima htjeli da lažne

mesnate i gole idole zamijene pravim i prodornim idealima! Da se raspuštenost svede u zakonite granice! Da se život obasja smislom i plodonosnom dobrotom!

Znamo za ankete, koje nisu nijeme niti beznačajne: Upravo mladež nekud svijesnije od odraslih, od onih »u demonskim« godinama, uzdiše za vrijednostima, kojih nema. »Glad za vrijednostima!« govore sociolozi — vlada u generaciji koju još uvijek stariji truju nemoralom. Koliki od njih iskreno cijene i djevojačko poštenje, i mladenačku zdravu snagu i samostegu, i plodnu bračnu vjernost (znadu naime iz iskustva kakvo prokletstvo donosi život u rastavljenim obiteljima! Eno nam filma »Imam dvije mame i dva tate!«)

Mlada generacija mora doživjeti svoje jutro, opće buđenje savjesti, dublje poniranje u zakonitost nutarnjeg svijeta i života. U svetom »arhetipu« svake zakonitosti, u velikom nacrtu što ga nosimo u sebi, koji se ostvaruje u životu pod diktatom naše vlastite razumne naravi bacajući svjetlo na put života, opominjući nas, potičući i hrabreći glasom vlastite duše.

Donoso Cortes, španjolski prošlovjekovni državnik i mislilac, reče da čovjek mora biti »zauzdano« stvorenje. Inače život postaje nesnosan. Ako se zauzda svojom vlastitom savješću, onda vanjske uzde nisu zapravo ni potrebne. Ako se ne zna sam zauzdavati, onda mu vanjske uzde — zakona i prisile — ma koliko bile potrebne, neće mnogo koristiti.

Ovo je vrijeme kad se pred rušenjem velikih nasipa oko čovjekove savjesti svi ljudi dobre volje, vjernici ili nevjernici moraju zauzeti da se očuva svetinja duha i odgovornosti.

ODGOJ U POUZDANJU

Dobar odgoj i velika nada drže se za ruku. Ako želimo da nam nada oživi, postanimo dobri odgojite-

lji. Ponajprije u vlastitom srcu i vlastitom domu. Prvo se svjetlo dobrote i nutarnje snage pali u domu. Roditelji su ili prvi spasitelji ili prvi trovatelji svoje djece. Poznate su obitelji, gdje su majke svetice odgojile jaku i otpornu djecu. Znamo kako su očevi i majke gurnuli u provaliju svoj vlastiti porod. Kako će otac gramzljivac, uživač, alkoholičar, psovač, ženskar obraniti svoje dijete od pogubne pornografije? Ili mati — mondenka, raspuštena, svačija i ničija — hoće li stati kao sveta obrana vlastitog čeda? A kad se jednom u kući stvori Babel, ništa i nitko ne može više pravo pomoći.

Ako se sklopi valjan savez i sa školom i s rekreacionim centrima i s plemenitom knjigom, humanim filmom, pravim prijateljima, odgoj će roditi istinitu nadu! Odgoj, odgoj čovjeka, potpuna i razvijena čovjeka, odgoj a ne prisila, jer prisila kratko traje i ne dira duše. Odgoj u ljubavi i štovanju svake osobe, odgoj u pravilnoj slobodi i pravilnoj kontroli! Prije svega, odgoj pameti, volje, srca, ukusa, svih vrijednosti, dubokih čežnji za puninom zdrava i odgovorna života!

Recimo na kraju i ovo: Poziv da poradimo oko obrane ljudskih savjesti od poplave nemorala, napose od pornografije, ne dolazi iz vjerskih, nego iz ljudskih pobuda. Ovo je fronta ne jedne Crkve ili vjerske sekte. Ovo mora postati široka fronta čitava naroda, fronta čovječanstva. Ovo je borba koja se vodi u ime zdravog i integralnog humanizma. Jer svi bez razlike moramo željeti da nadživimo trenutke velike raspojasanosti i opasnosti. Da spasimo temeljne ljudske vrijednosti. Vrijednosti pravilnog stida, osnovne čistoće i općeljudskog zdravlja.

FOTO: S. TABORSKI

Katolici, s ostalim kršćanima i ljudima koji vjeruju u Boga, dodaju tome i svoju iskrenu molitvu:

BOŽE, ODVRATI OD NAS NAJVEĆU OPASNOST, KOJA NASTOJI USMRTITI PRAVU LJUDSKU VELIČINU I DOSTOJANSTVO! DAJ SVJETLO SVIM VOĐAMA SVJETSKOG ZBIVANJA DA UVIDE SVE ZLO KOJE IZVIRE IZ JAVNOG NEMORALA! POMOZI RODITELJIMA, UČITELJIMA, SVIM ODGOJITELJIMA DA SE NE PRESTRAŠE PRED SILNIM

ZADACIMA ODGOJA, DA MLADIMA OTVORENO POKAŽU PUT ŽIVOTNOG USPJEHA! VODI POKOLJENJA KOJA NADOLAZE U OZRAČJE ČISTIJE I SVJEŽIJE NEGO ŠTO JE NAŠE! BOŽE, OBRANI SVIJET I SVAKU SAVJEST OD PROKLETSTVA PORNOGRAFIJE I NEMORALA!«

Mijo Škvorc

PRINOS CRKVE ZA NAPREDAK NARODA

Da oni koji žive u misijskim krajevima ispravno upoznaju i prihvate prinos Crkve za napredak naroda. (Misijska nakana AM za ožujak 1969.)

Crkva za svoj rad u misijama ne traži ni od koga neka naročita priznanja ili čak pohvale. To sigurno nije sadržaj naše mjesečne misijske nakane. Crkva u svome misijskome radu ima pred očima bitno nadnaravni cilj: donijeti ljudima Evanđelje Isusa Krista te sa svim bogatstvom Božje riječi nauku istoga Gospodina. No ona želi pomoći ljudima i u vremenitom životu, želi im riječju i djelom olakšati bijedu i pridonijeti da svi dođu do uvjeta života koji su dostojni ljudske osobe. Da bi Crkva mogla dobro izvršiti ovu dvostruku zadaću neophodno je potrebno, da ljudi znaju njezine namjere i da su spremni prihvatiti njezinu pomoć i ponudu. A baš se tu Crkva susreće u svome misijskome radu s dvije velike zapreke:

a) s jedne strane s nepoznavanjem s onim što ona hoće i predlaže;

b) s druge strane s prezirom i odbacivanjem njezine suradnje.

ISTINSKA ZADAĆA CRKVE

Uslijed velikih promjena koje su se zbile zadnjih desetljeća Crkva je nekako sve više mijenjala svoje shvaćanje o misijama. To je došlo do izražaja u misijskim enciklikama posljednjih papa, a naročito na II Vatikanskom saboru.

Kroz stoljeća misijski su narodi bili OBJEKT misijskoga rada Crkve. Misionari su propovijedali poganima Evanđelje i u isto vrijeme nastojali im pomagati u materijalnim potrebama. Oni su bili kao »Otac« u njihovim zajednicama, a vjernici, mladi i stari kao »djeca«

župe. Ti su vjerovjesnici ispunili bez sumnje vrlo važnu zadaću u misijama i bilo bi nepravedno i lažno promatrati njihovu djelatnost u odnosu na sadašnja iskustva kao nedostatnu ili neodgovarajuću stvarnim problemima naroda ili kao usku nacionalističku te nepotpunu i ograničenu. Nekadanje paragvajske redukcije, koje su osnovali i vodili isusovci, divan su primjer kako se može odlično pomoći jednom nerazvijenom narodu, premda mi danas možemo izabrati druge i suvremenije metode.

Danas misijska djelatnost Crkve poprima sve više i više socijalni karakter, ne doduše u tom smislu, kao da bi se Kristovo Evanđelje još jedino moglo naviještati kao neka socijalna nauka, nego Crkva nastoji danas sve više osluškivati bilo mišljenja i osjećanja misijskih zemalja i naroda. Ti su narodi danas slobodni u svojim vlastitim državama.

FOTO: S. TABORSKI

Crkva je s mnogo pažnje pratila proces oslobađanja afričkih i azijskih naroda iz stanja kolonija u stanje slobodnih država. Ona se je ponašala kao majka, koja daje sinu što raste sve više slobode, ali koja u isto vrijeme ostaje zabrinuta, da ne bi to dijete uslijed nedostatka iskustva učinilo koji krivi korak.

Već je papa Leon XIII u svojoj enciklici »Sancta Dei civitas« od 3. prosinca 1880. pisao kako se ne radi samo o tome, da se narodima donese vječni život već i o tome da ih se »istrgne iz stanja nečovječnog i nemoralnog života i da ih se privede na stupanj civilizacije i kulture, koji će biti uistinu dostojan čovjeka«. To je papa pisao u doba procvata kolonijalizma i to su onda bile ne samo mudre nego i smione riječi. Samo su, na žalost, kolonizatori malo hajali za njih, jer im je većma bilo u interesu da podvrgnuti narodi ostanu na što nižem stupnju uljudnosti, kako bi njima mogli lakše vladati. Pod tim je vidikom kolonijalizam bio u sebi zao i zato je morao prije ili kasnije propasti kao svako zlo djelo.

Papa Benedikt XV i Pijo XI u svojim misijskim enciklikama još jače su naglasili koji je osnovni značaj misijske djelatnosti, naime: ne promatrati i ne postupati s mi-

sijskim narodima kao s nekim objektom, kome treba jedino pomoći u religioznim potrebama, nego u njima gledati dostojne suradnike, koji moraju neprestano rasti, kako bi postali kršćani svijesni svoje odgovornosti, te koji će pomoći svojim sunarodnjacima da dođu i do političke samostalnosti.

Takva su shvaćanja još većma unijela socijalnu notu u misijski rad Crkve. U misijskoj enciklici »Evangelii praecones« papa Pijo XII naglašava veliku važnost domaćeg klera u misijama, suradnju laika u apostolatu Crkve, štampu, škole, a nadasve studij socijalnih problema, te stvaranje i promicanje domaće kulture svakoga naroda.

Na II Vatikanskom saboru došlo je do izražaja da misije nisu samo područje na kojem treba raditi, nego su predstavnici misijskih crkava — domaći biskupi kao ravnopravni članovi Crkve Božje sudjelovali u velikom saborskom radu te na taj način pokazali da nisu sposobni samo primati nego i davati. Misijski biskupi i njihovi stručnjaci silno su utjecali na stvaranje koncilskih odredaba. Na međunarodnom kongresu lajika u Rimu g. 1967. brojni predstavnici misijskih Crkava bili su samo izražaj ove nove orijentacije Crkve u misijskom radu. Misijski narodi nisu samo objekt nego i subjekt, koji ima pravo glasa u Crkvi, koji sve više postaje svijestan vlastite odgovornosti, a i sposobnosti da djeluje kao ravnopravan faktor univerzalne Crkve.

USPJESNOST MISIJSKOG RADA CRKVE

Sada pokušajmo otkriti što Crkva čini za razvoj nerazvijenih zemalja, u kojima vrši i svoju misijsku djelatnost. Ne činimo to, da bismo je hvalili nego zato, da bismo upozorili kako ona stavlja na raspolaganje naroda među kojima radi svoje znanje, iskustvo, pouku i sve svoje mogućnosti i prema tome, da ti narodi mogu otkriti kako je Crkvi uistinu stalo i u teoriji i u praksi i do njihova vremenita blagostanja i napretka. To je veoma važno da se suzbiju mnoge predrasude koje u Crkvi gledaju propagatorku neke političke ideologije ili podpirateljicu interesa zapadnih zemalja. Crkva želi donijeti svim narodima bilo istoka, bilo zapada, bilo sjevera, bilo juga istinsku pomoć, znanje, religiju, a što sve mnogo pridonosi spasenju i razvoju bilo naroda bilo pojedinaca. To pak nastojanje nije nipošto lako i bez poteškoća. Ono je skopčano s tvrdim i ustrajnim radom, koji traži stalne i veoma osjetljive žrtve.

Uslijed buke i propagande najrazličitijih, često puta i nemoralnih shvaćanja, glas Crkve i njezina riječ slabo se čuje i teško prodire. Zagušuje ju buka parola, krilatica, propagande. Zato je danas misijski rad Crkve veoma otežan unatoč mnogim korisnim dostignućima tehnike i civilizacije, koja jednom sv. Franji Ksaveru i njegovim nasljednicima nisu stajala na raspolaganju.

Ako ima, dakle, poteškoća da narodi samo čuju riječ Crkve, koliko

onda više, da je prihvate i da s njome surađuju. Te poteškoće dobrim dijelom mogu biti svladane, ako Crkva bude uvijek imala na raspolaganju dovoljan broj misionara, misionarki, lajika, koji će živjeti i raditi među nerazvijenim narodima, dijeliti njihovu sudbinu, boriti se nesebično za njihov razvoj. Takav nesebičan rad biti će najbolji dokaz najplemenitijih nakana Crkve prema svakome narodu. Živ primjer misijskih radnika uvjerit će svakoga koji je bez predrasuda, da Crkva želi svima donijeti Krista i njegov zakon pravde i ljubavi.

KVALITETE TEHNIČKIH POMOĆNIKA U MISIJAMA

U jednoj konferenciji Pater Ekwa D. I., direktor ureda katoličke obuke nabrojio je 4 kvalitete koje se traže od tehničkih pomoćnika koji žele raditi za razvoj Konga. Slične kvalitete potrebne su manje više svakome tko želi uspješno raditi u misijama. Koje su to kvalitete?

1. Humor i filozofija, u zemlji gdje je improviziranost stil života. Neki se je profesor-misionar iskrcao iz aviona sa ženom i petero djece. Nitko ga nije dočekao ni primio. Nije bilo predviđenog stana, ali se je na sreću sve lijepo izgladilo i čovjek se sam snašao.

2. Temeljita poniznost: Ne potcjenjivati tuđe običaje. Ne postavljati pitanja: a zašto je tu tako, a ne onako kao kod nas u Evropi? Ne čuditi se zašto afrički carinik postavlja toliko pitanja prije nego strancu otvori kofer. Afrikanac se po naravi više zanima za osobu nego za njezine stvari.

3. Solidna profesionalna spremnost i kompetentnost, koja će biti sposobna odgajati i formirati odgovorne ličnosti. L' abbé Pierre je govorio: »Istina je da se ništa ne može bez novca i bez talenta, ali je također istina, da nije to ono glavno. Sa svim novcem ovoga svijeta ne stvaraju se ljudi. Ali s ljudima koji se međusobno ljube, može se postići sve, uključivši i potreban novac«.

4. Velikodušno evanđeosko srce: unatoč tolikim zloporabama — unatoč pronevjerama na koje se nailazi — nikada ne odviše brzo zaboraviti grijehe tolikih kolonizatora. Tehnička pomoć nerazvijenim zemljama, nekoć kolonijama, također je jedan oblik zadovoljštine za kolonije.

Pater na koncu spominje još jednu kvalitetu koja se odnosi na sve one kojima je materinji jezik francuski. Oni naime veoma teško govore tuđim jezikom. Ne zato što bi im bilo teško naučiti nego iz drugih ne uvijek najidealnijih motiva. A to znade biti velika kočnica u radu. Neki je profesor velikog kolegija u Kinshasi imao hrabrosti da nauči domaći kongoanski jezik lingala. Njegov je utjecaj tim postao dvostruko veći i kod obitelji i kod đaka.

Za što uspješniji misijski rad Crkve traži se od sviju koji u njemu direktno sudjeluju pravi kršćanski idealizam koji jedino traži interese Krista i brata čovjeka, u kojem gleda Krista i kome služi i pomaže radi Krista.

Josip Antolović

SVETI JOSIP

U svojoj najpoznatijoj slici Holman Hunt prikazuje dječaka Isusa kako radi u Nazaretu. Gospa također obavlja svoj posao. Josip u tišini mjeri daske. No svjetlo, koje prolazi kroz prozor, baca sjenu od greda upravo na Isusa, i to sjenu u obliku križa. Cijeli prizor kao da podsjeća na neizmjernu žalost toga doma gdje se buduća tragedija već nazrijeva, predvida. Pa ipak, vedrina triju najsvetijih osoba, briga za posao, pouzdanje koje odsijeva s lica svakoga od njih troje daje nam i te kakav dojam da ništa ne može pomutiti mir te blagoslovljene obitelji. Čuvar tog ognjišta, sveti Josip, usprkos uzvišene odgovornosti službe koja mu je povjerena, izgleda da je velik optimist. Uistinu, bolna stvarnost za kršćanina može biti i te kako stvaran optimizam.

U siromaštvu, u progonstvu, u budućnosti, gdje se već bljeska oštrica mača koji bi imao probosti Marijino srce, prema Šimunovu proročanstvu, i te kako to kaže: »Imamo se čega bojati!« Pa ipak »pravednik«, domaćin obitelji predstavlja nam se pun pouzdanja, pun odvažnosti. Proučimo taj lik tako tajanstven i lijep, tako ljubezan i bogat poukama. Pogledajmo tri dramatična prizora njegova života, da ga više zavolimo da ga dostojnije častimo i da se više pouzdajemo u njegovu zaštitu.

SANJAR »Tko spoznaje u istini, taj ljubi u ognju:« – govorila je blažena Anđela de Foligno. Bez sumnje, sveti Josip, čov

FOTO: S. TABORSKI

jek je vjere i od Boga mu bi povjereno da bude Kristov poočim nakon što je bio i te kako prokušan.

Često se čudimo što u Evanđelju ne nalazimo niti jednu jedinu riječ svetog Josipa. Kao i njegov starozavjetni imenjak Josip Egipatski, prima od Boga najvažnija saopćenja u snu. Želimo li pogledati Josipovu legitimaciju evo njegove karakteristike: to je pravedan čovjek, svet u svojem vladanju, ponizan i radin; praktičan tip koji živi od vlastitog rada, i ne da se zavarati od nikakvih prividnosti slučaja i života. Pa ipak, taj šutljivi drvodjelja nije imao drugih dokaza za velike događaje na koje je bio zvan, osim sanja! Za vrijeme noći, s tim darom koji je privilegij nevinih i umjetnika, Bog mu se objavljuje. Josip niti što odgovara niti pravi ikakve poteškoće. Šuti i razmatra duboke tajne — duhom rasvjetljenim pouzdanjem.

Uistinu je bila strahovita kušnja, koja je stigla Marijina zaručnika, kad je primijetio znakove njezina majčinstva. Začudo Marija mu nije o tome ništa rekla. Težak je to čas: prava drama za čovjeka-muža koji gleda kako je nasamaren, prevaren; misli, da je izdan, i ostaje razočaran upravo u onome, što je najsvetije u njegovim osjećajima.

No, ne može sumnjati o Djevici, koju mu je Bog dao kao zaručnicu. Evanđelje svetog Mateja, koje i ne započinje drukčije nego rodoslovljem Josipovim, što vuče lozu od kralja Davida, ističe: kako je Josip bio »pravedan čovjek« i kako nije htio Mariji nanijeti sramotu, nego je nakanio nestati, potajno je poslati kući. Kolika patnja! Kakav mučan položaj za mladog Izraelca koji je primoran gledati kako se ruše svi njegovi ideali, ili najmanje, kako se nalazi u neprotumačivom položaju!

Eto k njemu u snu anđela! Iako nije posve dignut veo s tajne božanskog Utjelovljenja, ipak je skinut svaki razlog tjeskobe: »Ne boj se uzeti Mariju... jer što je u njoj začeto od Duha je Svetoga!« I Josip više ne sumnja u Mariju. Vjeruje Bogu.

Pirandello u svom romanu »L'Esclusa — Isključena« izruguje se ovom začeću »po Duhu Svetom«. Ne čudimo se jer to je pisac, koji na pitanje: »Vjerujete li?« odgovara: »Piši — Ništa!«

Josip naprotiv, zna vjerovati, i nadvladava kušnju podlažući se volji s neba. Tako nas poučava, kako se valja približiti Bogu i u patnji. Sumnje i poteškoće nestaju, kada se pouzdajemo u Onoga koji upravlja svijetom i djelima pojedinaca neizmjerno mudro. Trpljenje je oganj! — pisao je sv. Augustin — ako si ti zlato, pročistit ćeš se; ako si pljeva, pretvorit ćeš se u pepeo!«

Josip je, bez sumnje, zlato. I spomenik poganstva »Virgini Parturae — Djevici koja će roditi«, za Josipa znači nadnaravnu jakost i nepobjedivu moć. Sanjač se budi... Doći će i druge nemirne noći, ali riječ Božja uvijek će mu se objaviti upravo u snu, jer je to duša puna pouzdanja...

PUTNIK »Putnik«, to je druga oznaka, koja obilježuje Josipa. Putevima Palestine često hoda ili da se pokori Cezaru ili da izvrši tajanstvene Božje planove, a nikada iz znatiželje. Nije ni slutio, da će tako mnogo putovati

po svijetu upravo on, čije zvanje drvodjelje ne slaže se s putovanjima! No njegova nova služba »otac ploda Duha Svetoga« odvest će ga tragovima njegova imenjaka Josipa Egipatskog, kojeg su braća prodala kao roba, a on je tamo postao gospodar.

Ne znam, da li se mogao naći čas u kojem se od Josipa tražila veća odvažnost nego ona božićna noć. Iza duga puta od Nazareta do Betlehema, ne naći baš nikakva prenočišta za sebe i za Mariju koja očekuje porod. »Ne bijaše mjesta za njih!« Siromašan radnik, odbijen od svakih vrata, morao se boriti sa samim sobom, da ne proklinje one bogataše tvrda srca i sebičnjake u svakoj nuždi, da ne proklinje svijet koji odbija da primi Krista Spasitelja, da ne proklinje »popis« Cezara Augusta, da ne proklinje konačno i samog sebe, svoju bijedu i svoju okrutnu tešku sudbinu. Krist će jednog dana reći svojim učenicima da stresu prah sa svoje obuće gdje vide da im pred očima zatvaraju vrata. Josip ne grdi nikoga, ne proklinje nikoga, ne gubi se u riječima punim prijetnja niti obećanjima punim osvete. Reagira praktički. Traži drugdje i nalazi spilju koju je priroda spremila od vjekova. Isus je tako htio. Zar nije kasnije govorio: »Ptice imaju svoja gnijezda, lisice imaju svoje jame, a Sin Čovječji nema gdje bi naslonio svoju glavu!«

Jedna Faulknerova osoba kaže: »Ako me tko udari u leđa, to mi pomogne da bolje napredujem!« Josip je u svom životu primao mnogo takvih udaraca. Iza odbijanja Betlehemićana evo Herodova progonstva. Josip kao Isusov poočim imao se boriti protiv zasjeda neprijatelja tako jaka i tako lukava. Uspio je da ga predusretne, ali s pomoću odozgo. Odnese Dijete i provede Majku izbjegavajući vojničkim stražama, pograničnim stražarima kao i zvijerima pustinje. Pobijedio je.

Put kroz pustinju, prema riječima Biblije, bijaše strahovito težak. Iza protjerane ropkinje Agare, Mojsija i proroka Ilije u našoj se maštи redaju svi drugi prognanici, gladni, žedni, umorni, bilo Starog, bilo Novog zavjeta. Podsjeća nas to također i na Krista kako je 40 dana i noći u pustinji Karantaniji postio, a onda na one legije svetih pustinjaka, koji su ga htjele doslovce oponašati...

U svojoj knjizi »Glasovi koji viču u pustinji« Psichari kao obraćenik pustinje opisuje je kao mjesto smrti i očaja: »Sve šuti osim vjetra koji puše od početka jedne do svršetka druge godine... Ova bijedna zemlja gdje smo mi sami bijedni, ipak ima osobitu snagu koja potiče. Osjećamo, da se izdižemo iznad nas samih. Jer prolazimo kroz mjesta koja ne poznamo, evo otkrivamo u našem srcu velike neistražene prostore...«

Josip je otkrivao u samom sebi — i odatle je dolazila njegova odvažnost — slatku neizmjernu ljubav prema Bogu koji se njemu povjerio i sada mu je ispunjavao srce u neizmjernoj samoći, prema lijepoj riječi svetoga Bernarda: »Duša je kudikamo više u onome što ljubi nego u tijelu koje oživljava!« Josipova duša bijaše I s u s!

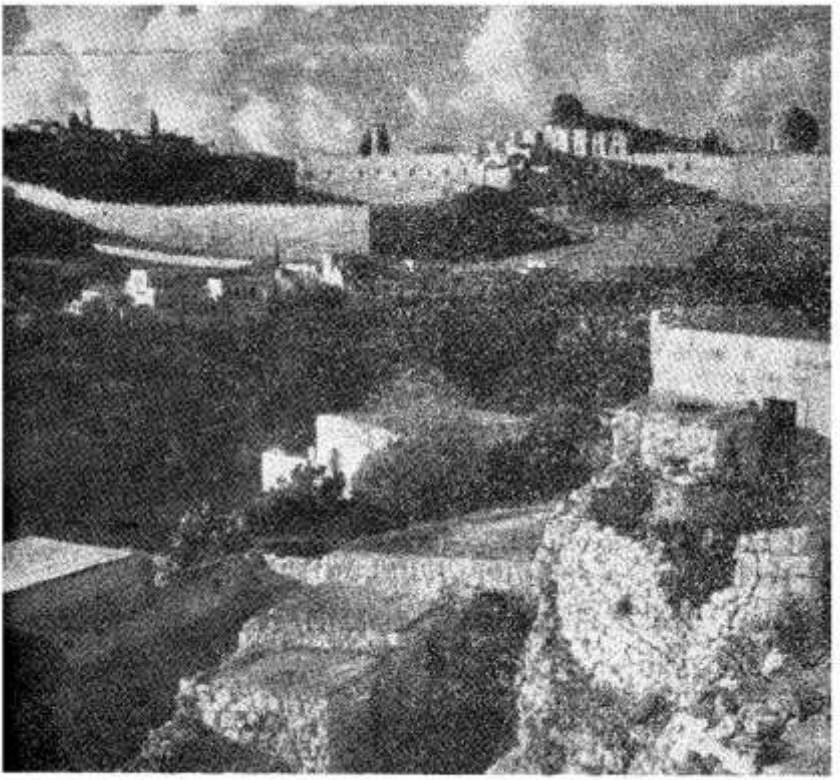

JERUZALEM — SVETI GRAD BIBLIJE

PRONALAZAK Pa ipak, baš Isus bijaše uzrok trećeg tragičnog prizora u Josipovu životu. On je izgubio Isusa. Čini se, da je izgubljena svaka nada, da ga ponovo nađe, jer ga uzalud traži već treći dan ...

Otac koji je izgubio svoje drago biće slika je duše koja očajava što je izgubila milost. Nikakav primjer ne može bolje izraziti njegovu tragediju, jer u »izgubljenom sinu« kao da je čovjeku sasječen život. Ta to je jedan dio njega, njegov vlastiti ja, njegovo biće koje mu je istrgnuto, i ne zna kako opet zadobiti ono što ljubi više nego išta na svijetu. Trpi, muči se, plače ...

Filozofi su traženje ovako izrazili: Traženje je razlog života za mudraca! Ali to traženje je i razlog patnje, jer ovdje dolje nedostiživa je istina u svoj svojoj punini. Na

isti način također traženje Krista i milosti jest patnja za grješnika, ili za osamljenika, ili izgubljena prognanika, jer nemaju više vođe.

Josip pati, trpi, ali ne očajava. No niti se prepušta fatalistički neplodnoj stravičnosti onoga koji se uzda u samog sebe, pa na koncu gubi svaku nadu. Josip se laća posla: on traži... i napokon nalazi!

Značajno je, da u času kada nalaze Dječaka Isusa među učiteljima u hramu, nije Josip, nego Marija, koja slatko prekorava »malog Mudraca« (Lk 2, 48). Čim je Josip našao što je tražio, prestaje svako uznemirenje, nastaje mir, ni traga ikakvim jadikovkama. On je ponizni sluga, koji je napokon postigao sigurnost dovršenog posla. Njegova služba »čuvara« spasena je. U radosti što je našao Isusa ne preostaje Josipu drugo nego da prihvati 12-godišnjeg Isusa i s njim pođe u šutnji čvrsto ga privinuvši k sebi da ga više nikada ne izgubi.

Slikar je uspio tako poučiti svoga učenika da je on dostigao svog učitelja u slikarstvu. Kad je učenik napokon donio svoju prvu sliku da je učitelj pogleda, ovaj je iza promatranja slike odložio svoj kist i boje te izrekao svoj slikarski: »Sad otpuštaš u miru slugu svoga...« On više neće slikati. »Zašto?« pita ga učenik. »Zato, jer moje remek-djelo jesi TI!« Remek-djelo svetog Josipa jest Isus kao njegov gojenac i učenik... Neka taj veliki svetac i nama pomogne u srcu izgraditi što savršeniji Kristov lik!...

Josip Njavro

FOTO: S. TABORSKI

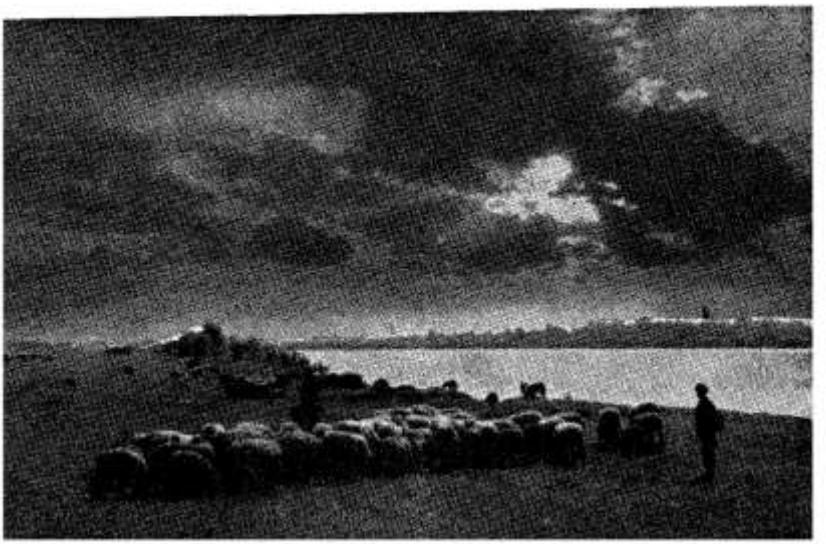

UNUTARNJI KRUG

Kad sam bio dijete, često bih stajao kraj obale rijeke i bacao u vodu kamenčiće. Nisam se micao i nisam bacao drugi kamenčić tako dugo dok nisam vidio kako svaki krug stvara nove krugove dok najveći ne dohvati obalu, a onda se površina vode smirila.

U ljudskom životu takav nutarnji krug je obitelj, gdje se svaki drhtaj i svako gibanje osjeća do najdaljih obala. U tom nutarnjem krugu obitelji žena dolazi do svog punog izražaja, tu se najbolje očituje njena prava veličina. Ona je onaj kamen, koji uzrokuje kružne valove sve do obala vječnosti dajući život svojoj djeci, koji će ga prenositi na nova pokoljenja.

I sam Isus Krist htio je da živi i boravi trideset godina u takvom nutarnjem krugu Nazaretske obitelji. Tu je on provodio svoje dane i godine prije nego je pošao navještati Božju riječ i prije nego što se uputio na svoj kalvarijski žrtvenik da prinese žrtvu pomirnicu za čitavo čovječanstvo. U Isusovu životu nisu najdirljiviji događaji ozdravljenja bolesnika, tjeranje đavla ili uskrisivanje mrtvih, nego onih trideset godina njegova skrovitog života u Nazaretskoj obitelji. Čudesa su bila samo trenutačna svjetla njegova božanstva. U Nazaretu Isus je bio čovjek, jedan između mnogih drugih.

ZEMALJSKO TROJSTVO Zadivljuje nas slika svete Obitelji. Tu je Josip, pravi uzor-muž u punom smislu riječi. Sveto Evanđelje svjedoči za njega da je bio »muž pravedan«. Uz njega nalazimo Majku, ženu bez grijeha, punu milosti. Među njima se nalazi dijete koje u sebi nosi božansku prisutnost svoga nebeskog Oca. I za to Dijete kaže evanđelist Luka: »I dijete je napredovalo u dobi i mudrosti pred Bogom i pred ljudima«.

Ovdje se ne radi o nekoj romantičnoj avanturi, o nečem nestvarnom. Bog od te obitelji nije tražio ništa nemoguće, po čemu bi se udaljila od naših obitelji danas. Josip je bio bačen u noć sumnje već na početku svoga braka. Već prvi časovi njegova susreta s Marijom donose mu toliko boli i kušnje. Tu se stalno izmjenjuju ljubav i nemir.

I Gospa je već na početku bila zaogrnuta teškim plaštem tjeskobe, kad je morala strahovati za život svoga Djeteta. »Mač će proći sti njenu dušu«. Kad je Dječak imao 12 godina, izgubio se u hramu, i rana Marijine duše ponovo je prokrvarila. A tko da izreče što je on kod svega toga osjećao u svome srcu?

Tako iskušana u vatri kušnje i poteškoća Nazaretska je obitelj mogla postati uzor svim kršćanskim obiteljima.

Ima pravo Sigrid Unsed, kad tvrdi, da je obitelj centar svih kultura i svih religija. Od nje počinje svaka obnova čovječanstva. To je bio i smisao dolaska Sina Božjega među nas preko obitelji. Obitelj u sebi sjedinjuje ljubav i auktoritet, između djece i roditelja stvara se veza poštivanja i nesebične ljubavi.

Za muškarca obitelj je jedan mali svijet nad kojim on kraljuje. Tu žena ostvaruje svoje majčinske čežnje, dijete nalazi ljubav, nježnost, zaštitu i odgoj. Na izvoru obitelji narod se neprestano pomlađuje i gleda vedrije u budućnost.

LUČ ŽIVOTA Obitelj obdarena izvanrednom moći preobražaja čovjeka, taj svoj žig utiskuje u svakoga, koji u nju stupi. Privučeni snagom ljubavi muž i žena malo pomalo se predaju moći njezina ižarivanja.

U vrijeme Kristofa Kolumba gusari su krstarili morima. Čas ih se moglo vidjeti kod Gibraltara, čas blizu Indije, čas u vodama Centralne Amerike. Kad se jedan od gusara odre-

FOTO: S. TABORSKI

kao tog pljačkačkog života i htio se ispovjediti kod oca Labeta, trebalo mu je više od dva dana da se za ispovijed pripravi. Svećenik ga je nagovarao da se konačno posve ostavi takvog života. Preko njega nagovarao je i druge gusare da se ostave tog krvavog i nečasnog zanata, a on će im naći svakome komad zemlje, a onima koji nisu još oženjeni pomoći će da nađu žene. Uspjelo mu je. Tako su od pljačkaša postali miroljubivi radnici i stvorili jezgru Crkve u Zapadnoj Indiji.

Ono što karakterizira obitelj, to je određeno oduševljenje, određena radost nad životom, želja da čovjek nadživi samog sebe u potomcima. Obitelj je ono sveto mjesto gdje pokoljenja jedno drugom predaju luč života koju je Bog kod stvaranja prvog čovjeka upalio za vječni život, a koju će sa zemlje pomesti jedino oluja Posljednjeg suda.

Ljiljan je simbol prenošenja života u obitelji »drvo života«. Nekoć je bio običaj, da bi budući muž iz očinske kuće ponio jednu granu iz očinskog vrta u crkvu da je svećenik blagoslovi, a onda bi je unio u svoj novi dom. Nijedna obitelj ne smije i ne može reći: »Briga nas što će biti iza nas!« Ona nadživljuje svaku smrt. Njezino se korijenje povlači daleko u prošlost, a u isto vrijeme proširuju se u budućnost.

Svaka obitelj nosi na sebi posebni pečat. U njezinoj kući sve stvari i običaji nose na sebi trag te obitelji. Tu se nalaze tragovi proživljenih radosti i uspomene na bolne i teške časove kušnje.

Ništa nije tako važno kao osjećaj prema našim predima, svijest o neprekidnom trajanju naše povijesti. Treba da djeca naše djece mogu još pričati o tvrdom radu i zaslugama svojih predа. Kad se ovaj osjećaj za predaju gubi, pomalo nestaje i obiteljski duh povezanosti.

Sveti zakon svake obitelji mora biti: davati i primati. Majka u to uvodi svoje dijete, kad ga s ljubavlju njiše na rukama i brine se za njega u tom razdoblju života. Za uzvrat djeca roditeljima olakšavaju stare dane, da im na kraju s poštovanjem sklope ruke i zaklope oči na smrtnoj postelji.

Čak je i smrt nemoćna da prekine veze obitelji. Mrtvi ostaju s nama povezani. Ne upravljaju li sudbinom živih oni koji su već pošli s ovoga svijeta?

Dobro je da svaka naša obitelj pogleda u prošlost na svoje prede i na baštinu što su joj oni namrli, a onda na budućnost, hoće li se naći potomaka koji bi luč života ponijeli dalje, koji bi se brinuli da se obiteljsko stablo što više razgrana. Jer samo na takvim obiteljima može naš narod graditi svoju sigurniju budućnost. U tome će nam pomoći naša vjera i ljubav prema Bogu, Crkvi i narodu.

J. M.

KAD JE ŠESTO NA PUTU

NEMOJMO VJEROVATI PESIMISTIČKIM NAZORIMA NA OBITELJ... ODMAH SAM OPAZILA DA JE U BLAGOSLOVLJENOM STANJU... ŠESTO JE NA PUTU... ŠTO KAŽE MUŽ?... A ŠTO NAJSTARIJA KĆERKA?... KAKO ĆETE IZIĆI S PROBLEMOM STANA?...

Skoro svaki dan čitamo u novinama i časopisima, čujemo na ulici i u eteru: »Brak je u krizi... Na putevima novoga braka... Moderni brak promijenio je uvjete života... Nema više staroga braka...« Pa ipak, u našem ledenom vremenu kada se tako brzo i nesigurno živi kao nikada prije; u vremenu 40-satnog tjedna i putovanja u inozemstvo; u atomskom vremenu putovanje na mjesec; u vremenu labavih moralnih pogleda — kršćanski je brak ostao isti i nepromijenjen! Ostao je stijena u buri, stanica u kojoj se božanski život razvija i gdje vlada mir i zadovoljstvo. Nemojmo vjerovati pesimističkim nazorima onih koji ne vjeruju u prirodu i njezinu vrijednost!

U tišini, kao sakramenat od Boga postavljen i od Crkve čuvan, živi još kršćanski brak i može živjeti kao oaza Božjega Srca u pustinji grijeha i pesimizma. Svakako, danas je obiteljima teže nego prije. Opasnosti i kušnje vrebaju i pred kućicom u predgrađima, palačom u gradu i seoskim domom. Ali treba imati hrabrosti i više djece roditi, u ljubavi ih odgajati, te samilosne i prezirne poglede susjeda i prolaznika podnijeti. Jer Bog svojih ne ostavlja, nego ih često nagrađuje većom srećom, bogatstvom i zadovoljstvom nego što sebi mogu priuštiti oni koji gledaju kršćanski brak očima nepovjerenja, pesimizma i straha...

Sumnjate? Pročitajte ove retke! Potekli su iz ženske ruke...

U BLAGOSLOVLJENOM STANJU

Prije nekoliko dana pohodila sam jednu znanicu, koja sa svojom obitelji stanuje izvan grada. Zato se i rijeđe viđamo. Katarina je navršila 40 godina. I to posebno naglašujem. Njezin muž je namješten u tvornici kemikalija. Djeca su im vedra i zdrava. Snježana je u drugoj godini Više pedagoške škole i za dvije će godine absolvirati. Ivo i Josip idu u sedmi i osmi osmoljetke. Prvom je 13, a drugom 14 godina i ulaze u opasne godine razvitka. Stjepan je još u osnovnoj

školi. A Andrija je tek uzeo školsku torbu na leđa.

Kad me Andrija ugledao na vrtnim vratima, veselo i bučno me pozdravi i povuče u kuću. Ugledala sam Katarinu kako se veselo i sretno smješka. Odmah sam opazila da je u blagoslovljenom stanju. Na moje spontano pitanje: »Kako ti je?« dobila sam jednostavan odgovor: »Uistinu vrlo dobro! Kasnije ćemo razgovarati...«

Smjestili su me za prostrt stol. Zajednički smo popili kakao. Nakon toga djeca su jedno za drugim tiho otišla, a nas dvije smo se ugodno smjestile. Šalice su uklonjene. Djece nema kod stola. Bilo je tiho, i tako je započeo naš razgovor, što ga mogu voditi samo dvije žene...

— Ti znaš, da sam iza Andrije imala dva nehotična pobačaja. Nisam mogla ni zamisliti da ću ovo dijete moći donijeti. No liječnica mi je rekla: »Ništa ne dizati i ništa ne vješati!« Toga sam se strogo držala. Mnogo puta nije to bilo baš lako, kad se mora dotrčalom djetetu reći: »Molim te, učini to ili donesi ono!«Inače sam sve sama radila. No ja sam svoje dijete svakako htjela zadržati. I, hvala Bogu, opasno je vrijeme prošlo! Za nekoliko tjedana rodit ću svoje najmlađe i najdraže...

— Što kaže tvoj muž o tom porastu obitelji?

— Nije mu bilo baš odviše drago, iako znaš da Ante voli djecu. On smatra da je star — iako mu je tek 48 godina — da odgoji dijete i da mu dade dolično zvanje. No poslije se smirio i kaže, ako on umre, braća će se već pobrinuti da dijete postane čovjek...

— A što kažu tvoja djeca? Kako je to primila Snježana, tvoja najstarija kćerka?

— Snježana je vesela od sreće i samo o tome govori. Ona mi je velika pomoć, pogotovo zadnjih dana u tjednu, jer je u drugo vrijeme veoma zauzeta školom i školskim brigama i dužnostima.

— A dječaci? nastavila sam znatiželjno.

— Upravo je dirljivo, kako su njihove misli zabavljene još nerođenim čedom i kako se brinu što će mu darovati za Božić...

— Još jedno pitanje, Katarino — produžila sam. — Kako ćete izići s problemom mjesta, stana? Kako vidim, vi ste veoma skučeni...

— Da! uzdahnula je i opet me pogledala vedro i otvoreno ta moja sugovornica pod čijim je srcem kucalo srce šestog djeteta... Da, prostora je malo. Dvosobni stan. Doduše, mi smo nekako uredili i je-

MAMA, JA BI HTJELA ŽIVU BEBU!

dnu mansardu. Ondje smo smjestili Snježanu. Jedva se može okrenuti. Ali je zadovoljna, jer ima »svoju sobu«. U pravoj sobi smo smjestiti četiri kreveta za dječake... Znam da im je tijesno, ali oni su zadovoljni. Uče se zajedničkom životu, uče se živjeti jedan za drugoga i jedan pokraj drugoga. U našoj vrlo maloj sobici ne može se ni uz najbolju volju postaviti dječji krevetić. Tako nam ništa drugo ne preostaje nego da to malo čedo smjestimo dolje u kuhinji... Istina je, četiri dječaka ne mogu biti mirna, pogotovo ne tako da jedno novorođenče može mirno spavati. No oni su dobar dio vremena u školi... Osim toga, tata ima dobru ideju i mislim da ćemo moći to izvesti. Mi bismo, naime, naš podrum mogli i htjeli preurediti za sobu dnevnog boravka naše djece... Drugi tjedan trebamo početi s preuređenjem podruma. Treba biti sve gotovo za onaj dan kada se u našoj kući pojavi naš najmlađi...

— Hoćeš li opet na kliniku?

— Drugačije ne može biti. Zamisli, bolovi počnu u nedjelju ili ujutro kad je cijela obitelj kod kuće. Zgrada nije tako solidna da se ništa ne bi čulo. A toliko hrabra nisam da ne bi izustila nikakav jauk. Ne! Ne! U klinici sam dobro spremljena, a kada dođem kući sa svojim čedom, bit će već tako priučeno da će ovdje moći samo spavati i nikoga u kući neće smetati. Tata mora imati mir po noći. Znaš, kako je njegov posao u poduzeću naporan i odgovoran...

Upravo u taj čas pojavio se na vratima sobe onaj o kome smo govorile. Sjede za stol i prihvati se jela zdravim apetitom. Stjepan i Andrija također su osjetili glad kad su vidjeli kako tata jede, te se prihvatili kolača što su se nalazili na stolu.

Veoma mi se svidio ton razgovora između mlađih i starijih, velikih i malih. Kada je Snježana opazila da Stjepanovi prsti nisu baš najčišći, nije se uzrujavala i nije ga otjerala od stola što bih ja sigurno učinila, nego mu je samo kazala:

— Tvoje ruke, Stjepane, nisu baš čiste. Drugi puta misli na to da prije jela opereš ruke.

Mališ je na to kimnuo glavom i slatko nastavio jesti svoj kolač. Andrija nije mogao ništa ni govoriti, jer je bio prezaposlen kolačima. Kad je opet istrčao van, majčin je pogled ostao uprt u veliku mrlju na stolnjaku.

— Taj lijepi stolnjak! otelo mi se iz grla. No Katarina se nasmijala:

— Sutra će doći u stroj za pranje. Ne može biti drugačije kad su djeca još mala...

Zamislila sam se i sjetila scene što je mnoge majke priređuju djeci i muževima ako im se što slično dogodi kod stola. Da li se to isplati? Taj smiješak i šutnja izgleda kao da je ključ ovoga harmoničnog i sretnog braka... Skladnog i sretnog kad dolazi šesto dijete. Možda upravo i najviše zbog toga...

Odlazeći kući razmišljala sam da mi ne smijemo danas podleći propagandi pesimizma prema obitelji... Crno gledaju na obitelj oni koji ne znaju kakve su kršćanske obitelji što žive s Kristovim Srcem... Takve su obitelji nosioci optimizma... Treba ih podržati, jer prava sreća izlazi iz takvih obitelji...

P.

INKVIZICIJA

Inkvizicija je stvar koja je davno proučena i objašnjena. Nitko danas od dobronamjernih nema se čemu iščuđavati ili nad čim sablažnjavati. Ako je netko zloban pa sve izvrće, njemu je nemoguće začepiti usta. Radi naših, manje upućenih, čitatelja dajemo ovaj kratki i općeniti prikaz...

Kad je u IV stolj. kršćanstvo postalo državna vjera, kršćanski su vladari smatrali svojom dužnosti Crkvu pomagati i braniti od svakog unutrašnjeg i vanjskog neprijatelja. Unutrašnjim neprijateljima smatrani su tada razni krivovjerci tj. ljudi koji se u pogledu vjerskog učenja nisu htjeli pokoriti zakonitom crkvenom poglavarstvu nego su silom i prijevarom širili među kršćane vjernike nove nauke, od Crkve osuđene. Tako su rimski carevi oružanom silom suzbijali: Konstantin Veliki donatiste i arijevce, a Teodozije Veliki manihejce.

U XII stolj. pojavili su se u Južnoj Francuskoj krivovjerci albigenzi koji su rušili crkve i oltare, svećenike ubijali, a nijekali crkvenu i državnu vlast. Francuski su kraljevi vodili protiv njih okrutne ratove u kojima je počinjeno mnogo nepravdi, a bez pravoga uspjeha. Zato je papa Grgur IX g. 1231. uredio crkveno sudište — ustanovu kojom je htio spriječiti razne nepravde, a posebno okrutni postupak cara Fridriha II. Ta se ustanova zove inkvizicija. Povjerena je dominikancima i franjevcima. U Italiji, Njemačkoj i Francuskoj bio je propisan i provađan ovaj postupak: 1. krivovjerci su pozvani da se odreknu krivovjerja i čine pokoru; 2. ako se ne bi odazvali, predavani su državnim vlastima i zatvarani.

U Španjolskoj je u XV stolj. uređena mješovita crkveno-državna inkvizicija. Ona je imala istražiti da li su prelazi s muslimanske i židovske vjere u katoličku vjeru iskreni ili hinjeni. To je bilo potrebno zato što su — nakon konačnog oslobođenja Španjolske od 8-stoljetne muslimanske vlasti — neki prelaznici postali čak biskupi, a u duši mrzili sve što je kršćansko.

Kod inkvizicije bilo je i zloupotreba koje su pape osuđivali. Više je zloupotreba bilo tamo gdje je inkviziciju provodila država. Inkvizicija nije postigla svrhu, pa ju je zato Crkva davno napustila.

O bosanskim patarenima pisano je dosta, kritički i nekritički. Negdje je čak napisano da je s katoličke strane vršena oštra inkvizicija protiv patarena. Kad bi to bila istina, onda bismo zacijelo nešto više i sigurnije znali o vjerskoj organizaciji i nauci patarena. Međutim je istina da prava povijesna znanost o bosanskim patarenima zna zapravo vrlo malo pa su tako moguće i razne povijesne kombinacije koje ne bi smjele nikada prijeći u pusta naklapanja.

Inkvizicijom neki zovu i progone vještica. Ti se progoni ne mogu zvati inkvizicija, i sasvim je sigurno da nemaju nikakve veze s Katoličkom crkvom. Progoni protiv vještica vršeni su još u XVII i XVIII stolj., pa i u protestantskim krajevima Njemačke te u Zagrebu i u sjevero-zapadnoj Hrvatskoj. Pojedine su žene bez pravoga razloga i ozbiljnog povoda bile optužene kao »vještice« pa su ih

gradski sudovi podvrgavali strahovitom mučenju a neke i pogubili. Crkveni su prelati i pojedini vladari dizali svoj glas protiv progona vještica, ali je moralo proći mnogo vremena da ta kulturna sramota konačno prestane.

Cijela je ljudska povijest puna krvavih ratova i okrutnih progona. Tako je bilo u poganskim državama staroga vijeka. Kršćanstvo je ponešto ublažilo ratne strahote. Odgovornost za te strahote pada na mnoge, a vrlo rijetko na kojega svećenika, razumije se, nevrijednoga svećenika. Zbog takvoga pojedinog slučaja nije kriva ni vjera ni Crkva nego zločinac upravo takvoga pojedinca. Kao što ni pravnička ni liječnička služba, ni pravo ni medicina nisu krive zbog pojedinih nevrijednih pravnika i liječnika. Pojedini slučaj možemo požaliti i zaželjeti da se ne ponovi. Isto tako moramo požaliti što se pojedini slučajevi pretjeruju ili jednostavno izmišljaju te tako remeti i vrijeđa mir koji nam je svima potreban i na koji imamo pravo.

Prošlost, i ona dalja i ona bliža, postaje sasvim nevažna kad se zamislimo u nemarnu sadašnjost i neizvjesnu budućnost koju svijet proživljava i koju može doživjeti. Poželjno bi bilo okrenuti oči od prošlosti pa na poziv Pape Pavla VI moliti dobroga Boga da svemu svijetu podijeli trajni i pravedni mir u kojem će prava pojedinca i naroda biti osigurana!

dr. Josip Buturac

MISIONARSKE PUTOSITNICE

BOG DA BIJE...

Sjedim u brzom vlaku koji iz Skoplja ide prema Vinkovcima. Upravo sam dan prije svetog Nikole svršio trodnevne duhovne vježbe u Janjevu. Posebno za muževe, posebno za žene. Odziv vrlo dobar. Sada se žurim da stignem na početak misija u Valpovo. Pokraj mene sjedi žena pedesetih godina. Nasuprot mlađa žena oko kakvih trideset godina. Možda i nešto manje. Jedan vojnik vraća se s dopusta u Sloveniju... Prva žena je Grkinja. Ulazimo u razgovor. Pripovijedala mi, natucajući nešto njemački, da ima muža i četvero djece. Djeca su joj već oženjena. Ona ide u Njemačku na rad.

— Zašto vi već u poodmaklim godinama idete na rad? Toga vama ne bi trebalo pokraj vašega muža i vaše djece... — Neko je vrijeme šutjela. Vidio sam da sam dodirnuo jednu bolnu ranu u njenoj duši.

— Idem na posao u Njemačku zbog svoga muža. On je nekoliko godina ondje. Tamo si našao neku drugu ženu. S njom živi. S njom dolazi i k nama kući u Grčku... Idem da budem blizu njega, kako

bih ga vratila sebi, svojoj kući i svojoj djeci...

— A kakvim se poslom bavite?

— Pomažem u jednoj velikoj kuhinji. Glavni mi je posao prati suđe... Reuma me drži, jedva ispružim prste ujutro kad se probudim. Ali treba raditi, raditi... Tamo se to mora. Nema tamo novaca badava. Tamo je sve novac, novac...

— A ne požalite li za sunčanom Grčkom?

— U Njemačkoj je uvijek magla. I oblaci. Nema sunca. I zato moja reuma. Ali moram. Moj muž je ondje izgubio svoju obitelj. Moram ga vratiti... Ne znam hoću li moći... Jer bez njega ne mogu živjeti...

Ovaj razgovor sluša, ali ne razumije, mlađa žena. Ona je iz Strumice, Makedonka. Ide na posao. Isto u Njemačku. Ne zna ni riječi njemački. A odlazi od kuće. Nada se dobiti kakav posao. Pa će onda za njom doći i njezin muž. On je električar. Ne mogu više kod kuće živjeti, jer su isplatili njegova brata za kuću... Nadaju se u Njemačkoj zaraditi novaca. A što će Njemačka dati njoj, mladoj, neiskusnoj, lijepoj, a pomalo i naivnoj ženi? Ona to i ne sluti, na to i ne pomišlja...

U Beogradu je ušao u vagon mladi student iz Kumanova, također Makedonac. Studira u Zagrebu. Skupa s njim je ušla i djevojka od koje 22 godine. Ide na rad u Švicarsku, i to sama, u jedan hotel. Visoko u brdima. Već iza pola sata vožnje moglo se iz njezina vladanja vidjeti kako će ondje proći.

Skoro cijeli odjeljak vagona bio je pun Makedonaca. Idu u pečalbu. Ostavljaju svoj zavičaj, svoj sunčani kraj, i odlaze u tmurne i daleke krajeve, u neizvjesnost. Pjesma je sama od sebe izišla iz tih pritisnutih grudiju kao da bi ih htjela olakšati. Ali ta je pjesma također sumorna i tužna... Sad se još jednom pjeva ovdje u vagonu, među svojima, u svojoj domovini. Kad li će se opet ovako pjevati? I s kime? Zar u tuđini? Sve je to u pitanju...

Jedna pjesma me se posebno dojmila. Zamolio sam ih da mi je dva puta otpjevaju. Zapamtio sam ove riječi:

»Bog da bije,
Koj prv spomna
Za pečalba!«
(»Bog ubio onoga,
Koji prvi izmisli
Pečalbu!«)

ŠTO JE TO NAŠEM SVIJETU...?

Za vrijeme misija u jednom većem mjestu dolazi u župni stan mlada, pristala žena. Rodom je Kuprešanka. Plače, i kroz suze progovara. Iznosi svoju bol...

— Moj muž navalio da odemo u Australiju... A ja ne bih htjela. Možemo živjeti ovdje. Dajte, velečasni, nagovorite ga da me ne vodi na kraj svijeta. U tuđinu. Daleko od roda i doma...

Župnik je uredio, da smo se nas dvojica, muž te žene i ja, našli zajedno. I porazgovorili smo se u mojoj sobi. Premda baš nema previše vremena u misijama, ipak smo ostali preko sat vremena... Preda mnom mlad čovjek, ispod tridesete. Inteligentno i prijazno lice, bistre

oči. Sve pokazuje, da je to duševno i tjelesno iznad prosječnosti nadaren čovjek.

— Gdje radite?

— U tvornici, u T... Kvalificiran sam radnik i imam plaću koja tome odgovara.

— Koliko po prilici?

— Kako kada! Koji puta bude i 60.000, a više puta i 80.000...

—Imate li mogućnosti da učite za višu kvalifikaciju?

— Baš sam to činio do sada. Ali sam upravo ovih dana odustao.

— Zašto? Zar ne možete učiti?

— Mogu. Ali sam odlučio da se sa ženom i djetetom odselim u Australiju. Dugo sam razmišljao, sada je već sve gotovo...

I tako smo došli na ono pitanje, koje je tako bolno. U ime čega bježi taj čovjek, koji ima svoj kruh, svoj stan? Kuću može napraviti kad hoće, jer će sigurno dobiti kredit. Zašto želi ostaviti svoje roditelje, braću, sestre i prijatelje? Zašto bježi? Žena mu radi privatno kao krojačica. I ona donese u kuću lijep novac svaki mjesec. Sama veli, da mjesečno ne prime nikada manje od 100.000... A žive u manjem gradu, gdje i nije sve odviše skupo... Zašto bježi?...

Nabrojio je četiri razloga. Kako je kojega spomenuo, pokušao sam ga razuvjeriti, odvratiti...

— Ponajprije, imam malu plaću. I, ako kršćanski živim sa svojom ženom, ne mogu nikako roditi i odgojiti 14 djece, koliko nas je rodio i odgojio naš otac skupa s našom majkom...

— Nitko od vas danas ne traži da imate 14 djece. Može se danas i kršćanski živjeti u braku, ne griješiti, i imati četvero žive djece. Vi ste gospodar broja djece u braku. Razumije se, prema svojim materijalnim i drugim mogućnostima. Uvijek poštivajući svete zakone bračnog života, kako ih je zacrtao papa Pavao VI u svojoj enciklici »Humanae vitae«. Neka bude zdravlja i sloge u kući, Božjeg blagoslova i rada, lako ćete podići četvero i petero bez grijeha...

Ne znam, da li ga je zadovoljio moj odgovor. Prešao je na svoj drugi razlog, vrlo zanimljiv.

— Idem na tečaj za višu kvalifikaciju. I na satu fizike nastavnik se raspripovijedao o fizičkim zakonima. I konačno je završio riječima: Ima li koga među vama da je još tako zaostao da više vjeruje u Boga nego u zakone fizike?... Ja to ruganje vjeri ne mogu podnijeti. To mene boli. Osobito kad pomislim, da će moja djeca morati slušati isto tako. Zato radije želim otići...

— Da li vas je onaj nastavnik uvjerio da nema Boga?

— Nipošto? Još me i učvrstio u mojoj vjeri. Jer fizika nam pokazuje zakone. A ja se pitam: čije zakone? I odgovaram: Božje!

— Zašto vi mislite, da vaša djeca neće biti sposobna da i ona ovako odgovaraju na slične prigovore?

— Bolje bi bilo da ne slušaju takvih prigovora...

— *E, moj prijatelju, na čitavoj zemlji danas više nema kraja, gdje toga neće biti. Zar mislite, da u Australiji žive sami vjernici? Ondje zemlju vode protestanti. A ti su često manje tolerantni prema katolicima nego naši ateisti. Uostalom, iz ovog stanja slijedi samo jedno: sebe i svoju djecu što bolje potkovati vjerskim znanjem, a ne bježati da ne slušaš... Jer ćeš slušati, i te kako slušati prigovore protiv vjere, pa da odeš ravno na Sjeverni pol...*

— *Ali je danas teško svoju djecu vjerski odgojiti!*

— *Jest, ali nije nemoguće! Ti si odrastao u današnjoj stvarnosti, pa jesi li vjernik? Danas imamo više sjemeništarca, bogoslova, svećeničkih i redovničkih zvanja nego ikada do sada. A svi su odgojeni u našoj stvarnosti. Ne samo da vjeru nisu izgubili, nego su se u njoj prekalili, da su se odlučili služiti Bogu. Jer, željezo se u vatri čisti i prekiva i ostaje čvršće, plemenitije i bolje. A gdje nema vatre, onda često zarđa, kao i mnogi naši jadni katolici koji se potpuno pokvare čim pređu granice naše zemlje... Samo se ti pobrini da tvoja kuća diše pravim kršćanskim životom, da se u njoj zajednički moli Bogu, da se živi bez teškoga grijeha, i ti možeš biti miran za budućost svoje djece...*

— *Pa ipak više ne mogu natrag!*

— *Zašto?*

— *Ja sam bio na pregledu u Austriji. I primljen sam...*

— *Kod koga?*

— *Ima ondje jedan advokat, koji je u vezi s nekom australskom komisijom. Oni su me pregledali i uzeli...*

— *O Bože, kako je to strašno! Jedan austrijski advokat zarađuje novac na našim ljudima, jer ih šalje u Australiju. Jer sigurno da dobije od svakoga određeni, i to masni procenat. Zašto ne zarađuje na svojim Austrijancima? Zašto svoje sunarodnjake ne usrećuje svojom srećom? Ne daju se prevariti. A on ide samo za novcem i zaradom. I zato naše ljude mami, privlači, predobiva. A oni idu kao ovce na sol. To je pravo vrbovanje. Slično se radi i s bijelim robljem. Isto i s vojnicima za različite legije stranaca... Kako se dadeš tako na tanak led navlačiti?...*

Razgovarali smo dosta dugo. Priznavao je opravdanost mojih prigovora. Da li sam ga uvjerio? Ne znam... Ali jedno znam, jedno osjećam, jedno doživljujem, putujući kao misionar našom domovinom. Među nama je zavladala strašna epidemija, zaraza, kuga. Mogli bismo je nazvati »BJEŽANJE«. Koliko mi puta dođe, u razgovoru s našim ljudima, na pamet ona pjesma:

»Ostajte ovdje, sunce tuđeg neba
Neće vas grijat ko što ovo grije!«

I mnogo puta ustanovim, da je badava govoriti. Bolest je već prevladala. Epidemija je preuzela mah... Veći su pozvani da je liječe...

NEKULTURNI, AKO UČE HRVATSKI...

Kroz veliki prozor župnog ureda ulazi podnevno sunce. I ono se veseli krasnom ljetnom danu, kakav može biti samo u našoj širokoj i plemenitoj Slavoniji.

Sjedim sa svojim prijateljem i župnikom lijepoga i urednoga sela. Govorimo o zlim posljedicama naše hrvatske pečalbe: odlaženja na rad izvan domovine. Iznenada me on upita:

— Da li se ti sjećaš K. G.,

— Vrlo dobro! Išao je na studij u Rim. A iza rata prekinuo je studiranje, oženio se i danas živi u Njemačkoj. Zašto ti on pada na pamet?

— Prošle sam ga godine posjetio.

— I?

— Dočekao me kao stari prijatelj. Najbolje i najljepše. Oženio se nekom strankinjom. Imaju svoju kuću i nekoliko djece.

— Čime se bavi?

— Ostao je Hrvat i praktičan katolik. A radi u društvenoj skrbi za naše ljude, koji ondje rade. Dakle, potpuno povezan s nama i s našim radnicima. Ali kod njega sam doživio nešto nevjerojatno.

— Što?

— On nijedno svoje dijete, a ima ih, čini mi se, troje — ne uči govoriti hrvatskim jezikom. Znaju njemački, uče francuski i engleski.

— A zašto ne hrvatski?

— Pitao sam, zašto ne uči svoju djecu hrvatski govoriti. I rekao mi je: Hotimice neću da ih učim. I ne želim da nauče. I to zato da se ne bi osjetili nečim nižim, nečim nekulturnijim od svojih vršnjaka!

— Zašto bi bili niži i nekulturniji, ako uče hrvatski? Baš će zbog toga više vrijediti. Jer koliko jezika znadeš, toliko ljudi vrijediš. Jesi li ga to pitao?

— Jesam! I odgovorio mi je: Ovdje u Njemačkoj, mi smo Hrvati nešto niže i nekulturnije. I zato ne želim da to moja djeca osjećaju, pa ih stoga i ne učim govoriti hrvatski...

Zaboljelo me u prsima. Ne samo zbog toga, što nas oni smatraju nižima i nekulturnima, koje smo mi kroz stoljeća branili od Turaka, da se mogu kultivirati, nego što naš čovjek, koji se smatra dobrim Hrvatom i katolikom, odmah tako lako podlegne utjecaju okolice... Gdje je tu osobnost? Gdje je tu zdravi ponos? Gdje je tu duh Isusa Krista iz Nazareta, koji se nije stidio priznati ni Židovom ni Nazarencem, kada je to u očima Rimljana i drugih naroda bilo nešto niže i nekulturnije? Isus Krist se nije odricao svoje narodnosti, svoga jezika, svoga grada... A toliki se danas odriču... Takvo vladanje ne samo da nije ljudsko! Ono pogotovo nije kršćansko...

TKO ĆE SMIRITI NAŠ NAROD?

Prigodom misija u Valpovu zamolio sam mladež da vodi misijski dnevnik. Na kraju mi je djevojka Katica donijela svoju misijsku bilježnicu. Iz nje vjerno prepisujem slijedeće retke:

»Skoro nitko nije doživio toliko unutrašnjih potresa kao Hrvati. Da li se itko više iselio iz svoje domovine od nas? Odlaze u inozemstvo da potraže sreću. I što dožive? Bacaju ih od nemila do nedraga. Kolike novine pišu o tužbama na naše ljude u inozemstvu. Koliko ih odlazi lijepih i zdravih, a kakvi dolaze? Ostarjeli i razboljeni...

Zar im nije lijepo u domovini? Misle, da će u inozemstvu bolje proći.

Tko najviše odlazi u strane zemlje, tko? Pa, naravno, Hrvati! Zar mi moramo biti najgori? Ja mislim, da ne. Zašto dozvoljavati da drugi govore sve najgore o nama? Zašto mora biti toliko grijeha, zašto mora biti toliko abortusa? Stotine hiljada u godini! Stotine hiljada svoje vlastite djece. Mnogi govore: »Pa i onako nas ima mnogo u obitelji! Čime ćemo ih hraniti?« Ne budite smiješni! Nemojte misliti da Bog ne zna što radi. Drage djevojke, ne krenite stopama žena koje čine ta nedjela! Neka u obitelji bude sloga i bit će sretni. To vam želim preporučiti. I zato me poslušajte...

Koliko je danas nezadovoljnih ljudi? Mnoštvo! A imaju televizore, automobile, i što ti ja znam što sve imaju... A prije, kad ljudi nisu imali tako reći kruha, ipak su bili zadovoljni. Što im je Bog davao, primali su bez tužbe. Živjeli su siromašno, ali bili su sretni, jer su živjeli s Isusom. Najveće zadovoljstvo bilo im je ići u crkvu i tamo se moliti Bogu.

Ali, što se dogodilo? Izumili su strojeve koje su znali pokretati, ali ne i zaustaviti. Dragi prijatelji! Kad je bilo toliko ratova kao sada? Nikada! Niti će biti. Danas ljudi nisu ničim zadovoljni. Ničim. Svaki dan pod oružjem se nalazi 30 milijuna, a angažirano je još 50 milijuna ljudi. U jednoj zemlji 30% svih grabeža, 11% svih umorstva, 48% svih krađa počinja mladež ispod 20 godina...

Danas svi mogu obećavati sreću, ali je dati ne mogu. Od ukupnoga broja 6,178.000 Hrvata oko 1,500.000 nalazi se izvan domovine...

U prošlom stoljeću jedan je njemački filozof rekao: »Dvadeseti vijek bit će vijek ratova kakvih ljudi još nisu vidjeli«. Katastrofa je blizu. Mi griješimo i s time probadamo Srce Isusa Krista. Majka Božja je rekla: »Neki će narodi nestati sa zemlje zbog grijeha!« Ne treba mozgati da se spozna kako nas i naše grijehe umre na križu... u plan takvih naroda. Znajte, Bog je zbog mnogo i mnogo grijeha dao svoga Sina Isusa Krista, da za nas i naše grijehe umre na križu...

Tko će smiriti naše ljude? Tko, ako ne — Isus Krist?!«

Toliko djevojka Katica. Koliko iskrene ljubavi, koliko žive vjere krije se iza toga mladenačkoga pera... Katice, i dalje idi putem ljubavi i vjere kroz život. Dovedi i druge na tu stazu spasa...

Pero Bulat, D. I.
pučki misionar

ZANIMLJIVI MLADI MISIONARI

Na misije u Valpovo krenula je grupa zanimljivih misionara – studenata – Uspjeh nije izostao – drago je bilo i onima koji su slušali i onima koji su govorili.

Početkom prosinca prošle godine održane su u Valpovu blizu Osijeka misije, a davali su ih oci isusovci.

Shvaćajući važnost smjernica II Vatikanskog koncila, te nastojeći provesti u djelo kršćanski dijalog i uvođenje laika u suvremeni život Crkve, odlučili su oci misionari o. Bulat, o. Loina i o. Katulić da pozovu nekolicinu studenata iz Zagreba i time obogate misije, kako u programu, tako i na sadržaju.

Krenulo nas je šest: Braco, student četvrte godine veterine, i njegova djevojka Dunja, studentica prve godine filozofije; Mladen, student treće godine veterine, i njegova djevojka Katarina, studentica druge godine fizike, koja, usput rečeno, pjeva u renomiranom kvartetu »Admira«; Rič, student treće godine medicine, i njegova djevojka Božena, studentica prve godine defektologije.

Krenuli smo, dakle, na svoje prve misije s tek nabačenim problemima o kojima ćemo govoriti, ali zato s potpuno jasnim shvaćanjima o našem hodanju, o našoj ljubavi. Nekako u dnu duše osjećali smo svi podjednako da pravih problema neće biti, jer mladi vjeruju mladima. Mislili smo, da će nas primiti prisno i prijateljski baš kao što bismo i mi njih primili. Tako je i bilo.

Iza svete mise u nedjelju, 16. prosinca, sjeli smo oko stola na improviziranoj pozornici. Prvi je govorio Rič. Zadatak mu je bio da predstavi mladeži Valpova naše oblike života i rada. Započeo je podatkom, da nas šest pjevamo u večernjem pjevačkom zboru. No naš kršćanski život nije vezan samo na to. Studentski vjeronauk uvodi nas u dublje poznavanje evanđeoske poruke. Napominje podatak, da se vjeronauk drži tri puta tjedno, i to ista tema, jer svi studenti ne mogu stati odjednom. Studentska misa u 11 sati s 1500 do 2000 studenata svake nedjelje tradicionalno je mjesto sastanka buduće inteligencije. Podatke iznosi brižljivo, da bi dokazima pobio lažno raširenu tezu, kako u gradu ljudi masovno otpadaju od vjere. Naglašava, da je to danas problem sela koje gubi svoju stoljetnu tradiciju, a novu još nije dobilo. Ma-

nje grupe studenata, koje najviše zanima aktualna problematika Crkve, raspravljaju na svojim sastancima o papinim enciklikama »Humanae vitae« i »Populorum progressio«. Nismo zatvoreni. Zajednička studentska hodočašća u Mariju Bistricu oblik su gdje izlet i ugodnost povezujemo s molitvom. Kao i čitava Crkva, dugo smo spavali. Drugi Vatikanski koncil, te naše novine »Glas Koncila« trgli su nas. Skupljanje stare robe, namirnica, lijekova, dobrovoljni prilozi, pomoć u gradnji kuća siromasima — to su neki od oblika našeg karitativnog rada.

Riječ je preuzeo Braco. On je ukratko naveo načine, na koje se mi zabavljamo i u kojim se to oblicima kreće. Počeo je podatkom o izletima našeg zbora na Sljeme. Nogomet je obljubljen sport preko svih godišnjih doba, a dvorište naše crkve najdraže nam je igralište. Zimi prevladava ping-pong. Jedan pehar u natjecanju crkvenih zborova Zagreba već smo osvojili. Posjet Dinamovim utakmicama u Zagrebu ne dolazi u pitanje, ako smo i u malo boljoj financijskoj situaciji. Osim tih imamo i nekoliko specifičnih oblika zabave. Svake subote dečki se u kući jednoga od nas sastaju, pa to prolazi u zabavi, smijehu, gledanju televizijskog programa i raspravljanju o svagdanjim aktualnostima. Kulminacija tog oblika sastajanja nastupa na Staru godinu, kad se kod onih koji imaju najveći stan, priređuje za čitav zbor zajednički doček Nove godine.

Mikrofon uzima Mladen. Njegova je tema za mlade najzanimljivija. To je ljubav. Pripovijeda, što za mladog kršćanina znači ljubav, kakvo značenje ima hodanje. »To je doba — napominje on — koje treba korisno upotrijebiti!« Daleko od toga, da se za to vrijeme ne smije zabavljati, ići u kino, na šetnju, izlete, ali to treba prvenstveno biti vrijeme upoznavanja svega onoga dubokoga u pojedincu bilo pozitivnoga ili negativnoga. I ne samo vrijeme pasivnog registriranja svih tih osobina, nego i aktivnog rada, da bi se nejasnoća i negativnosti ispravile.

Rič je dopunio Mladena svojim iskustvom. Mnogi su mu rekla, da se ne može dugo hodati s jednom djevojkom. Nas šest smo te priče demantirali, jer hodamo prosječno preko tri godine svaki. Jer, ako se počnemo oslanjati na tu tezu da se ne može biti dugo zajedno, pitamo se, kako će onda izgledati jedan kršćanski brak,

u kojem će trebati biti zajedno 30 ili više godina ...

Naš razgovor je time završio. Trajao je upravo toliko da bi se mogla razviti diskusija i da bi nam oni mogli nešto reći o sebi i o svojim problemima.

Pisma su počela stizati na stol. Od onih koje je zanimalo, kako smo se međusobno upoznali, preko onih, koji su se zanimali zašto je Dunja zavolila Bracu, i da li bi Božena mijenjala Riča, do onih koji pitaju, sa koliko godina treba početi hodati.

Na postavljeno pitanje: »Dajte definiciju ljubavi između mladića i djevojke!«, Božena spremno odgovara, da njoj odgovara ova: »Ljubiti znači osjećati potrebu za jednom osobom, u koju se može imati maksimalno povjerenje u svim najintimnijim stvarima ljudskoga bića«.

Dunja odgovara, da je teško naći jedan momenat, koji bi bio odlučan za njenu ljubav prema Braci, i smatra, da je glavni razlog taj što su njih dvoje od malena rasli zajedno u jednom duhu, i tako se zbližili još mnogo prije početka hodanja. Što se tiče pitanja:»Kako uspjeti imati mladića, ići u crkvu svaki dan, sastajati se s društvom, ići na vjeronauk, i uz sve to obavljati školske obveze?«, Dunja spremno odgovara, da je to stvar racionalne organizacije slobodnog vremena i čvrste volje.

Što za vas znači hodanje?« Pitanje je naslovljeno Katarini. Na njega je ona dala ovaj odgovor: »To je vrijeme uzajamnih simpatija i ljubavi dvoje mladih, koje predstavlja prvi i osnovni put spoznaje jednog o drugom, iskušenja i jačanja vlastite volje i vjere«.

»Kakva je razlika između simpatiziranja i ljubavi?« čitamo na slijedećem papiriću. »Simpatija je jedan iskren prijateljski odnos prema onomu tko ti pomogne, razumije te, koji je pristojan i najboljih namjera. Ljubav je nešto više, Potpuna otvorenost, praštanje, razumijevanje i potpuno povjerenje«, kaže Božena. — Simpatije čovjek stiče svakim danom i svatko od nas ih je imao i ima ih sada. Ljubav je jedna!« — kaže Braco.

Ima li smisla voljeti mladića, koji je u drugom gradu, ako se ta ljubav svodi samo na pisma?« — »Nitko još nije definirao čime se vodi ljubav, a dopisivanjem s nekim prijateljem i dobrim mladićem za djevojku nije ništa loše. Okolnosti u budućnosti same će pokazati opravdanost ili neopravdanost toga čina«. (Braco)

»Kada treba početi hodati?« — »Nema tu recepta. Netko je zreliji prije, drugi kasnije. A ako je kršćanski odgojen, znat će, da je najvažnije, koga voliš, kako, i iz kojih namjera . . .«

»Slažem se s vašim prijedlogom, da bi trebalo provesti vašu ideju o kontaktima mladih iz Valpova s mladima iz okolnih mjesta, ali bismo željeli i s vama ostati u kontaktu. Vrata su vam uvijek otvorena. Kad god dođete u Zagreb, posjetite nas, pišite nam, ali unatoč toga, osamostalite se!« (Rič)

Žurimo se. Vrijeme je već prošlo, a pitanja samo dolaze. Iako smo mnoga preskočili, zaustavljamo se na najvažnijima: »Smatrate li, da osoba nepotpuno fizički sposobna može biti iskreno voljena od strane momka?« Rič naglašava, da nije potpuno kompetentan da o tome daje mišljenje, tim više što ne zna o čemu se radi, ali da smatra, da takova osoba može biti iskreno voljena, dapače i sigurna u to, jer si ne mora predbacivati, da je mladić voli samo kao objekt svoje strasti, već kao kompletnu osobu.

Osamnaestgodišnjaku se motaju svakojake misli po glavi. »Da li je to normalno?« glasi pitanje. »Jest, pubertet, a i kasnije razdoblje, može biti popraćeno takovom misaonom dezorijentacijom, pogotovo zato, što živimo u vrijeme gdje nas opsjeda čitavo more sudbinskih bitnih problema: agresija, rat, Bijafra, potresi, nesreće, seks, kriminal . . . Misli treba kanalizirati u određenom pravcu, a probleme suditi u svjetlu Kristove nauke«. (Rič)

Pitanja su dokazala, da mladi iz Valpova znaju i mogu misliti. Naš dijalog dokazao je da smo postali prijatelji i da je takav kontakt među mladima i više nego potreban, i više nego koristan. I na kraju nešto smo zaboravili reći, nešto jako važno: »Molite se i pouzdajte se u Gospodina! Jer, kao što je poslije svoga velikoga govora rekao pokojni američki Predsjednik Kennedy, citirajući Psalmistu: »Ako Gospodin ne čuva grad, stražari bdiju uzalud!« — Tako i mi poručujemo vama . . .

Šest mladih

KAUZA PETRA BARBARIĆA

Mnoge će, kojima leži na srcu proces beatifikacije Petra Barbarića, zanimati, na kojem se stupnju sada nalazi ta stvar? Možemo ih obavijestiti, kako saznajemo iz Rima, da će vjerojatno već za Uskrs ove godine izići novi propisi o postupku beatifikacije i kanonizacije. Postulator kauze Petra Barbarića u Rimu sastavio je već prije više mjeseci takozvani »Summarium« — dosta opsežan spis, koji će se podastrijeti Svetom Zboru Obreda na ispitivanje. Po savjetu tajnika istoga Zbora Postulator nije još tiskao spis već čeka proglašenje novih odredaba, prema kojima će onda promicati kauza Petra Barbarića. Nove norme prilično će ubrzati proces kauze beatifikacije.

Otac Postulator Pavao Molinari D. I. i ovaj put piše kako mu kauza Petra Barbarića leži osobito na srcu i kako želi da što brže napreduje. Za sada je potrebna strpljivost, kaže O. Postulator, koja će donijeti obilan, dapače najobilniji plod.

Osim strpljivosti što se još traži od nas? — Nešto vrlo važno, što će biti ne samo dragocjeno, nego i neophodno potrebno za uspjeh procesa beatifikacije Petra Barbarića. A to je izmoliti od Boga nekoliko očitih čudesa po zagovoru Petra Barbarića. Možemo reći da o tome ovisi čitav proces. Budući da se čudesa ne mogu postići nikako nekim naravnim putem, zato je potrebno mnogo moliti, postiti, žrtve prinositi, da se Bog smiluje i očitim znakovima proslavi svoga Slugu.

Kad je u pitanju uspjeh nekog nadnaravnog pothvata, onda se valja svim silama latiti nadnaravnih sredstava. Svi mi koji smo pratili zadnjih 10 godina ekumenski rad kardinala Bea-e, znamo da je taj čovjek uspio više za to kratko vrijeme učiniti nego što se učinilo za stotine godina. Gdje leži tajna toga uspjeha? — Otkrio ju je naš zemljak njegov osobni tajnik O. Stjepan Schmidt D. I.

Kardinal Bea mnogo je molio i predobio mnoge na molitvu za sjedinjenje kršćana. Često je znao posjećivati samostane, da si u njima osigurava molitve tolikih duša za svoj rad kao i za rad Tajništva za sjedinjenje kršćana, kojemu je stajao na čelu. Zato je i rekao: »Mi živimo od molitve onih mnogih po čitavome svijetu — uključivši i toliku nekatoličku braću — koji nas prate i podržavaju pred Gospodinom svojim molitvama i odricanjem... Istina je da je Tajništvo mnogo radilo, ali ipak ne smijemo mu pripisati velike stvari koje su se dogodile zadnjih godina na ekumenskom polju. Upravo se u našem radu može prstom opipati potreba milosti... Duh Sveti je onaj koji je učinio velika ekumenska djela ovih godina...«

Iz istih motiva kardinal Bea više bi puta na godinu poslao milostinju u 12 siromašnih samostana sa strogom klauzurom u okolici Rima izvještavajući ih također o svome radu i preporučujući u njihove molitve osobite nakane onoga časa.

Osim toga kardinal je imao veliko pouzdanje u uspješnost svete euhari-

stijske žrtve, koju je često služio kad bi to dozvoljavale rubrike u čast Duha Svetoga govoreći: »Uvijek mi je veoma potreban Duh Sveti!« Najveću radost učinio bi kardinalu, tko bi mu obećao služiti svetu Misu na njegove nakane.

Eto, to su izvori uspjeha ekumenskoga rada ekumenskoga Kardinala. Ti su izvori bitno nadnaravni.

I proces beatifikacije Petra Barbarića može jedino uspjeti, ako bude praćen, zalijevan, natapan nadnaravnim sredstvima. Tu su naše ljudske sile, naša mudrost nemoćne. Tu jedino može pomoći nadnarav — Bog. Stoga molimo one koji žele beatifikaciju Petra Barbarića, da se prije svega mnogo mole na tu nakanu, prikazuju svete Mise, Pričesti, dobra djela i žrtve. Što više budemo skupili toga duhovnoga blaga, to će prije i sigurnije doći do željena uspjeha.

Našoj molitvenoj akciji za Petrovu beatifikaciju svakoga 15.-oga u mjesecu odazvalo se je Dječačko Sjemenište u Zagrebu na Šalati, sjemenište u Dubrovniku, licej i bogoslovija u Đakovu, te sjemenište u Subotici. Bilo bi šteta da ostala naša sjemeništa ostanu po strani, kad je Petar Barbarić kao sjemeništarac uzor baš onih koji se spremaju na svećenički stalež.

Za Petrovu beatifikaciju mole i neki samostani, osobito sestre milosrdnice Sv. Vinka u Zagrebu. U župi Borovica također se mnogo moli i prikazuje svetih Misa na istu nakanu. Pozivamo i druge samostane i župe, da se priključe molitvenoj akciji. Pozivamo nevinu djecu, bolesnike i patnike, da se također priključe našoj molitvenoj akciji. Pozivamo hrvatske katoličke obitelji da svaki dan zajednički izmole barem nešto za Petrovu beatifikaciju.Uslišanja neka se javljaju na adresu vice-postulatora.

O. Josip Antolović D. I.
vice-postulator

Zagreb 02-345, Voćarska 106

RAZGOVARAMO

Velečasni oče!

Od jednog događaja koji se zbio prošlog ljeta progone me ozbiljne misli. Bila je noć, i samo što još nismo u svojoj kući pospali nakon duljeg večernjeg razgovora. Tada je netko počeo lupati na kućnim vratima. Zaogrnuo sam se i pošao da vidim tko je u to neobično doba. Prepoznao sam glas susjedova dječka: »Striče, tata vas moj zove. Njemu nije dobro!« U pramenu svjetla koje je sa mnom izišlo na vrata stajao je zaplašeni dječak s velikim očima. Nisam gubio vremena. Spremio sam se i pošao do njega. Sjedio je u naslonjaču, gledao je prema vratima i želio mi je nešto reći ali više nije mogao. Nije bilo šale. Dječaka sam poslao u mjesnu ambulantu po dežurnog liječnika a bolesnika sam nastojao nekako smjestiti da lakše diše. U taj čas mu je klonula desna ruka, pa malo zatim lijeva, a kad sam ga htio malo podići, svojom me težinom povukao natrag. Bio je mrtav. — Kako su se dalje stvari razvijale neće Vas zanimati. Meni je smrt ovog mog znanca velik upitnik. Osobito

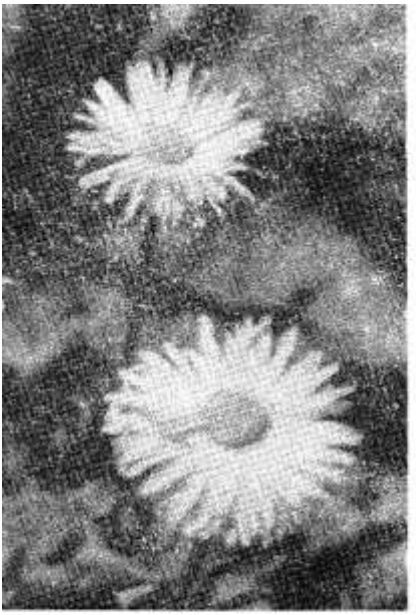

me zanima kako je prošao na Božjem sudu. Ljudi se nije bojao, i mnogima je napakostio. Sumnjam da je popravio ono što je krivo učinio. Ja nisam bogomoljac, ali bih želio umrijeti čistih računa. Recite mi koju riječ o tome, koristit će bez sumnje ne samo meni nego i drugima.

D. D.

U rječniku teologa naziva se čovjekov život »putovanjem«. Svi mi naime putujemo u vječnost. Svršetak tog putovanja ovdje na zemlji naziva se u istom govoru »svršetak puta« ili smrt. Sve su to na oko obične riječi, ali one puno znače: »putovanje« znači vrijeme pogodno za dobra djela; znači mogućnost sticanja zasluge ili kazne za prestupke; znači pogodno vrijeme za povratak sa zla puta; znači ukratko »vrijeme milosti«. — A »svršetak puta — terminus viae« znači da je stavljen pečat na stanje u kojem se zatekao čovjek-putnik u času svoje smrti. Prestalo je vrijeme zasluga, više se ne da ništa ni popra-

/iti ni pokvariti. Čeka se samo rezultat »natjecanja, utrke, putovanja«. — Nitko od nas ljudi ne zna čas svoga odlaska, ali svi dobro znamo da nas taj veliki čas može stići svaki trenutak. Kad je tome tako, onda je vrlo razborito da i mislimo na taj presudni čas na rubu svoga života. O njemu naime sve ovisi. Odgađati pripravu za taj čas za neko neodredeno vrijeme, za neke osobito povoljne zgode, nije pametno. — A kako ćemo se spremiti za taj čas »polaska«? Najpoćenitiji i najstvarniji odgovor dao je sam Krist Gospodin kad je rekao: «Ako hoćeš ući u život, vrši zapovijedi» (Mt 19, 17); a na drugom mjestu veli tu zapovijed u kojoj su sadržani svi zakoni i proroci: «Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, a bližnjega svoga kao samoga sebe!» (Mt 22, 37-40). Eto nam najbolje pripreve za »veliki čas«: obdržavanje Božjega zakona! Očito je da se ta priprava ne može obaviti zadnji čas. Ne pruži li nam se prilika tih zadnjih trenutaka da Boga ljubimo iznad svega, a bližnjega kao samoga sebe, izgubili smo sve. Zato nam je dan dug život i povoljno vrijeme, i po ovoj korizmi, da učinimo nešto dobra. A najviše ćemo dobra učiniti ako Boga poštujemo, i služimo svojoj braći ljudima počevši dakako najprije od svojih ukućana.

Ako nam se pruži prilika da prisustvujemo nečijem odlasku, preporučimo njegovu dušu Gospodinu, a njega samoga poučimo o velikoj ljubavi kojom je Bog ljubio čovjeka, da nije žalio svoga Sina, koji će podnijeti okrutnu smrt na križu, da nama omogući ulazak u život. Nemojmo kod umiranja svog brata gubiti glavu. Dobro je pozvati liječnika, ali to će nerijetko biti suvišno. Možda će mu svećenik biti potrebniji, a prije svega stvorimo oko umirućeg ozračje nadnaravne vjere. No to je ideal, koji se ne da improvizirati.

[redacted]

Velečasni uredniče!

Majka sam u brojnijoj obitelji. Najstarija djeca idu mi u školu. Na sto sam muka. Ne mogu svoju djecu izolirati od svojih susjeda. A jedni od mojih susjeda ne paze na VII Božju zapovijed. Djeca im kradu u samoposluživanju i u kioscima. Kod kuće se svi zajedno smiju tim lopovlucima. Znam da

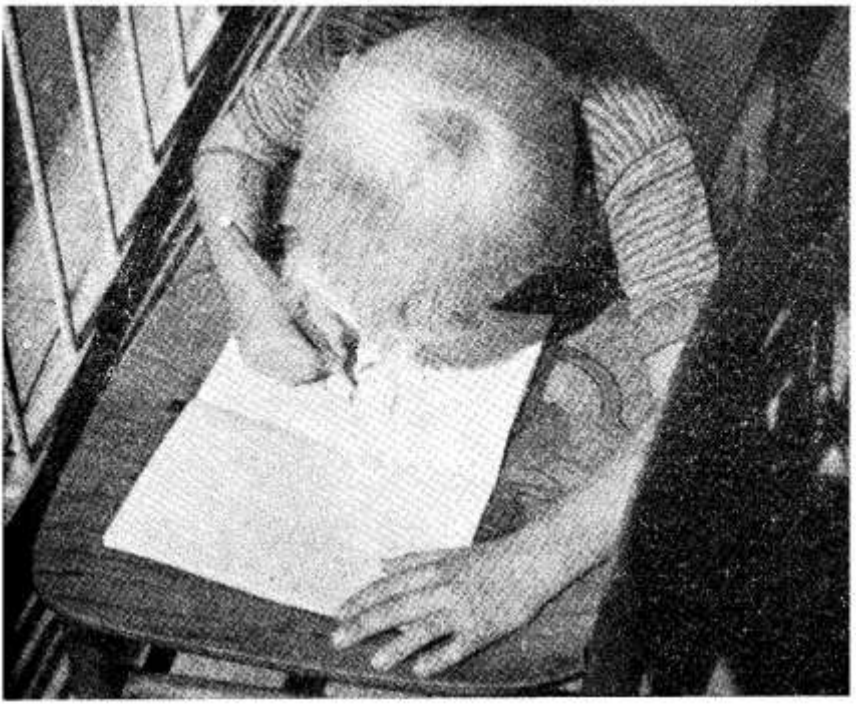

FOTO: S. TABORSKI

su u njihovu dvorištu, bolje loncu, svršavale tuđe kokoši. Ne smijem više opisivati, bit će zla, ako doznaju da se to njih tiče. Moja djeca idu s njihovom u školu, pa se vole i poigrati, a što ću ja početi?

K. R.

Ne znam što bi se moglo učiniti s Vašim susjedima. Ako je cijela kuća nastrojena da krade, tu se više ne može ništa učiniti. Neka će njihova pitanja vjerojatno rješavati policija s kakvim popravnim domom, a Vi lijepo pazite na svoje kokoši, a još više na svoju djecu. Najbolje ćete napraviti ako ih uopće ne puštate k takovim susjedima koji se bave kradom. Druženje s onima koji kradu, nikud ne vodi nego u zatvor. — Ako biste zamijetili kod svoje djece da ih se hvata ta odvratna društvena bolest, uzmite stvar sasvim ozbiljno. Ako bi dijete doista nešto ukralo ima to u vašoj prisutnosti vratiti, moliti za oproštenje, dijete ukorite, a ako bi ponovilo kradu, uz isti postupak, razumno kaznite dijete. »Ukrao sam jednu bananu, pričao je neki ugledni gospodin o svojoj jedinoj kradi u djetinjstvu. Kad je to majka opazila, vratili smo se natrag do prodavačice. Ja nisam mogao govoriti. Bio sam crven kao rak, ali je zato majka govorila, a ja sam za njom tepao: »Teta, teta, ukrao sam — ukrao sam, bananu — bananu, neću — neću, nikada više — nikada više!« Htio sam pobjeći. Gledao sam u zemlju, ali me čvrsta ruka držala. Još sam morao ponoviti ono najgore: »oprostite« — Zatim su slijediti dvije zaušnice, jedna s lijeve, druga s desne.« — Kratko i jasno. Taj gospodin cijeni i poštuje svoju staricu majku, poštuje tuđe, pa čak i društvenu imovinu, koju u našoj stvarnosti tako malo poštuju.

Velečasni oče!

Za Božić smo svojoj djeci kupili Ilustriranu Bibliju. Bilo je to neopisivo veselje. Ali je to bio i dan kad smo moj muž i ja tek nešto više znali iz Biblijske povijesti od svoje djece. Stvari su se brzo mijenjale. Mali čitaju Bibliju bez umaranja. Kad se muž i ja vratimo s posla uz sve formalnosti oko ručka i kućne discipline čeka nas sto pitanja iz Biblije: »Mama, a zašto se Lotova žena okrenula kad su bježali? — A zašto je Laban prevario Jakova i dao mu Leu za ženu? — A zašto lav nije pojeo Samsona? — Što je Jona radio u ribi tri dana? itd.« — I tako sam ja danomice na ispitu iz biblijske povijesti. Muž se drži svečano, ali neće ni to dugo potrajati. Djeca će nam brzo reći, da ne znamo ništa, a u stvari nemamo vremena za čitanje, niti je nama kada tko kupio Bibliju. Spašavajte situaciju svojim savjetima...!

S.

Kako se god stvari razvijale, napravili ste veliko djelo što ste kupili svojoj djeci Bibliju. Neka samo čitaju. Odgovarati na sva njihova pitanja i u svako vrijeme niti je potrebno niti je moguće. Dobro bi bilo ipak predvidjeti vrijeme kad ćete zajedno sa svojom djecom govoriti o događajima iz Biblije. Oni će vam rado pričati o onome što su pročitali. Možda bi zgodno bilo da uvedete kojiput na tjedan zajedničko čitanje. Bit će to od velike koristi za sve. Ne trebate se bojati što djeca znaju neke pojedinosti iz Biblije bolje od Vas. Onaj cjelovit pogled na biblijska zbivanja oni nemaju. Uz malo truda Vi ćete uvijek biti u prednosti. Neki mali pregled, da se lakše snađete mogu Vam ja ovdje predložiti: Sveto pismo ili Biblija jest knjiga povijesti našeg spasenja. Dio te povijesti govori o pripravi za dolazak Spasitelja. To je Stari zavjet. Drugi govori o životu i radu Spasitelja Isusa Krista. To je Novi zavjet. Amo spada prva povijest Crkve: Djela apostolska, proročanstva o sudbini Crkve, knjiga Otkrivenja i spisi apostola, poslanice sv. Pavla, Petra, Ivana, Jakoba i Jude. — Knjige Staroga zavjeta govore o stvaranju čovjeka, grijehu prvih ljudi, obećanju Spasitelja. Ta nit »obećanje Spasitelja« provlači se kroz sve knjige Staroga zavjeta. Od poziva Abrahamova počinje povijest Izabranog naroda kojem je povjerena velika zadaća da bude nositelac misli o Spasitelju. U svim knjigama gdje se govori o povijesti toga naroda treba tražiti tu nit »obećanje Spasitelja«. Junačka djela i junake u izabranom narodu iskitila je narodna predaja, ali svi ti junaci imaju neki odnos prema Spasitelju: Josip prodan od svoje braće koju kasnije spašava slika je Kristova, kojeg su ljudi prodali za cijenu roba, a on postaje Spasitelj. Mojsije je slika velikog vojskovođe Isusa Krista koji nas po otkupljenju kroz vodu krštenja vodi u obećanu zemlju otkupljenih. David kralj jest slika Krista kralja, proroci su slike Krista svećenika itd. itd. Noeva lađa jest slika Kristove Crkve u kojoj ćemo se jedino spasiti...

Zajedničko čitanje, studiranje, razgovor, poteškoće donijet će nam sve više svjetla koje žari iz tih najvrednijih knjiga što ih posjeduje čovjek. Hvalimo Bogu što smo ih dobili u ovako lijepom ruhu da možemo s pravom biti ponosni i stati uz bok kulturnih naroda kod kojih se cijeni Biblija.

NOVE KNJIGE

MISLI MODERNIH KONVERTITA O BOGU — sakupio o. Milan Šetka. — Na 32 stranice doneseno je preko 80 citata od oko 50 obraćenika. Citati govore o Bogu u sebi i prema nama: Božja opstojnost, narav i svojstva, providnost, objava. U odnosu čovjeka prema Bogu: vjera u Boga, vršenje volje Božje, molitva, sreća u Bogu. Cijena je brošuri 1 ND više poštarina. Naručuje se: Župski ured Tučepi kod Makarske.

Izašla je ovih dana iz tiska knjižica liječnika dr. Đure Tomašića: **REGULIRANJE PORODA** pomoću termičke metode. Knjižici je priloženo 12 grafikona za mjerenje temperature kroz godinu dana. Materijal je obrađen stručno. Knjižica je pisana pozitivno i u skladu je s načelima enciklike »Humanae vitae«. Cijena 5 din. — Naručuje se: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 31.

Ispravak

— Uz sliku na poleđini omota prvog broja ove godine donešena je kriva informacija. Reljef kralja Zvonimira nalazi se na ogradi krsnog zdenca u krstionici splitske katedrale.

— U drugom broju, na str. 52. pogrešno složen naslov ima glasiti: **Kardinal Bea ponizni apostol kršćanskog jedinstva.**

FOTO: S. TABORSKI

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Neizmjerna hvala Božanskom Srcu Isusovu, nebeskoj Majci Mariji i sv. zaštitnicima za ozdravljenje oka. — Zahvalna Dragica Medimorec, Hlebine.

— Zahvaljujem Majci Božjoj, svetom Josipu i svetom Antunu na svim primljenim milostima. Preporučujem im se i nadalje. — M. Ž., Šibenik.

— Na uslišanoj izvanrednoj molbi zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu. I ubuduće im se preporučam. — M. D., Lazina.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Vidu i slugi Božjem Petru Barbariću na ozdravljenju. — M. H., Dubrava kraj Gradeca.

— Za ozdravljenje svoga muža i druge milosti zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu i Papi Ivanu XXIII Marta Sraček, Molve.

— Zahvaljujem Svetoj Obitelji, sv. Alojziju i ocu Leopoldu Mandiću na pomoći u teškoj životnoj kušnji. Molim i ubuduće njihovu pomoć. — Evica Erić, Bizovac.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću. — S. K.

— Presvetom Srcu Isusovu zahvaljuje za primljene milosti Mare Klečak, Čilipi.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Majci Božjoj na primljenoj milosti za sebe i svoju djecu. — E. P., Sibinj.

— Na mnogim primljenim milostima zahvaljuje Stojka Džakula iz Vinkovaca Presvetom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Margareti na milosti da mi se nakon godinu dana muž javio iz Francuske. — Zahvalna Marica Tomiek, Dubrava kod Gradeca.

— Na primljenim milostima zahvaljuje Presvetim Srcima Isusa i Marije, D. Glavović, Janjina.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te našim blaženicima, što su pomogli da je sretno uspjela operacija očiju moje male štefice. —Alojzija Martinec, Zlatar.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Pompejskoj i sv. Josipu što je moj sin dobio namještenje, kao i za sve druge milosti. — T. Petrović, Slav. Brod.

— Hvala Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i Petru Barbariću što sam malo prizdravila. I nadalje preporučam njihovoj zaštiti sebe, svoju nevjestu i svoju djecu. Zahvalna Paula Pareš, Brod na Kupi.

— Baričić Anka zahvaljuje Gospi od brze pomoći na uspjeloj teškoj operaciji želuca i što se sada osjeća zdrava.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći što sam dobila namještenje koje sam željela. — N. N., Sl. Brod.

— Od srca se zahvaljujem Presv. Trojstvu, Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svojim svetim zaštitnicima na primljenim velikim milostima. I nadalje se preporučam njihovoj zaštiti. — Jedna majka iz Zagreba.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu, Gospi i sv. Josipu. I ubuduće im se preporučamo. — Obitelj Kovačević A. i M., Osijek.

— Hvala svetom Antunu na primljenim milostima. — K. Zoričić, N. Vinodolski.

— Zahvaljujem za sretnu operaciju i za druge milosti Presv. Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoj, sv. Roku i sv. Antunu. — Dora Huđek, Podr. Sesvete.

— Zahvaljujem bl. Nikoli Taveliću što me je očuvao od operacije tumora na mozgu. — Zahvalna B. Novaković, Bijeljina.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i sv. Antunu, što je moj sin u teškoj prometnoj nesreći ostao živ. Preporučam i nadalje sebe i svoju djecu njihovoj zaštiti. — K. K., Novigrad Podravski.

— Zahvaljujem Djetetu Isusu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Franji Asiškom i sv. Antunu za veliku milost što sam je primila u svetoj božićnoj noći. Preporučam im se i nadalje. — Franjka, Donja Kupčina.

— Neizmjerna hvala Božanskom Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu na svim primljenim milostima. Preporučujem im se i nadalje za pomoć. — F. Z., Dugi Rat.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Gospi Sinjskoj i sv. Maloj Tereziji na uspjeloj operaciji i brzom ozdravljenju. — Nikola Kelez.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem na ozdravljenju svoje djevojčice od teške bolesti i na uspjehu u školi, kao i na drugim primljenim milostima. — A. R., Gradec.

— Za sretno zaposlenje zahvaljujem Gospi od brze pomoći, sv. Judi Tadeju i Petru Barbariću. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Z. B., Derventa.

— Za primljenu pomoć u velikoj nevolji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i ostalim svetim zaštitnicima. — M. B.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na zadobivenom zdravlju. — D. L., Vrh, Krk.

— Zahvaljujem blagopokojnom kardinalu Stepincu za uslišanu mi veliku molbu. — Katarina Blažević, Zagreb.

— Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj, biskupu Langu, Ivanu Merzu, Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću zahvaljujem za ozdravljenje svoga sina i kćeri, kao i svoje. — Roza Škreb, Batina, Zlatar.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Lurdskoj za ozdravljenje od upale živca. — Slavoljub Babić, Ivanska kod Bjelovara.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu za sretno položen ispit i za ostale milosti. Preporučam im se i nadalje. — J. Đ., Zagreb.

— Za sva primljena dobra i milosti zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svim ostalim svetim zaštitnicima, te im se ujedno i ubuduće preporuča Josip Borović, Kneginec.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Petru Barbariću i bl. Nikoli Taveliću za ozdravljenje. — Š. K., Gašparci.

— Na svim primljenim milostima prošle godine zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Julijana G., Čačinci.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i ostalim svetim zaštitnicima za primljene milosti. Molim ih i za daljnju pomoć, napose za obraćenje svojih sinova. — J. A., Čačinci.

— Za ozdravljenje noge zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, bl. Nikoli Taveliću i Leopoldu Mandiću. Elizabeta Muc, Zagreb.

— Za jedno ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Andriji. — Jelka Bencek.

— Od sveg srca zahvaljujem Gospi od brze pomoći, sv. Antunu i Petru Barbariću za ozdravljenje. Neka i nadalje pomažu mojoj obitelji. — Reza Svračić, Hrvatska Dubica.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Mariji Pomoćnici na primljenoj milosti. I nadalje im se preporučam. — M. M., Ilača.

— Za zdravlje, sreću i dobar uspjeh svoje djece zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i Leopoldu Mandiću. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — Manda Popović, Podgradina.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu na uslišanoj molbi što mi se brat nakon 11 godina vratio iz Australije. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — J. Čadež, Zoljan.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem se Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Antunu. Molim ih za zdravlje i mir u kući. — Ivana V., Vrapče.

— Na primljenoj velikoj milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Mihaelu Arkanđelu. Preporučam se i nadalje njihovoj zaštiti. — Marica Purić, Vrbanja.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Majci Božjoj Trsatskoj i sv. Nikoli na primljenoj velikoj milosti. — M. D., Zlobin.

— Zahvaljujem na primljenim milostima Duhu Svetomu, Presvetom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Maloj Tereziji. — M. F., Brodski Varoš.

— Za ozdravljenje svoje unuke zahvaljuje Božanskom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i ocu Leopoldu Mandiću, te se i nadalje preporuča njihovoj zaštiti u svim potrebama Kata Krleža, Kunišinci, Črnkovci.

S A D R Ž A J

Blagovijest — Giuliani

81 Puče moj!

83 Obrana od pornografske poplave, Mijo Škvorc

88 Prinos Crkve za napredak naroda, Josip Antolović

92 Sveti Josip — Josip Njavro

97 Unutarnji krug — J. M.

100 Kad je često na putu, P.

103 Inkvizicija, dr. Josip Buturac

104 Misionarske putositnice, Pero Bulat

110 Zanimljivi mladi misionari

114 Kauza Petra Barbarića, Josip Antolović

115 Razgovaramo

119 Nove knjige, zahvalnice

NA OMOTU: — »Sv. Josipe — Valencijska škola (XV stoljeće)

— na zadnjoj strani omota: Župna crkva sv. Nikole u Čakovcu.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusova — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

IV — TRAVANJ — 1969. — ZAGREB, GOD. 60, — CIJENA 1 DIN — POŠT. PLAĆ. U GOTOVU

RAZMATRANJE (4)

DJEVICA SIROMAHA

1. — Marija je majka Onoga, koji je iz ljubavi prema nama postao siromah i koji neprestano želi boraviti s nama. Stoga ona stoji uvijek spremna uz one, koji nemaju ni kuće, ni kruha, ni posla. Željna je pomoći onima, koji prose, kao i onima koje otpuštaju s posla, šalju od poslodavca do poslodavca. Njezino majčinsko srce razumije i one, koji su prisiljeni prošnjom utažiti glad, kao i one, koji se nastoje sakriti od radoznalih pogleda prolaznika ili susjeda.

Ona je majka siromaha, jer njoj se mogu bez straha i stida s povjerenjem obratiti svi, kojima je potrebna pomoć.

Ona je majka siromaha, jer čitavom jadnom i siromašnom čovječanstvu nastoji pomoći u bijedi duše i tijela. To čini već iz nazaretske kuće, iz betlehemske spilje i progonstva u Egipat, kad nam daje primjer o vrijednosti patnje u našem životu. Ona nas uči, da je jedino pravo blago: imati uza se Krista, jer imajući njega imamo se u kušnjama života kamo skloniti. Tako nas ona poučava, da vanjsko siromaštvo ne mora uvijek biti pravo siromaštvo, nego da su pravi siromasi samo oni, koji ne posjeduju Krista. Ako sam siromah, a budem sin Marijin, siromaštvo sigurno za mene više neće biti nemogući križ.

2. — Marija, bogata Kristom, neće ipak biti samo majka onih, koji oskudijevaju na vremenitim dobrima. Ona još više želi postati majkom onih, koji su gladni nebeskog kruha, žedni nebeskog pića, koji su ostali bez duhovne kuće i domovine, jer je u njima utrnuo Kristov život, pa su stoga u neprestanoj opasnosti da dožive vječnu katastrofu. Ti nesretnici, najbjedniji medu bijednima, ne misle čak ni u snu da potraže duhovnu milostinju. No Marija čini sve što može, da oni otvore oči i upoznaju da su zaogrnuti u prnje i da se nalaze daleko od Očeve kuće, gdje im se jedino nudi hrana kakvu je primao rasipni sin iz Evandelja. Ona, majka, moli pomoć za tu svoju zapuštenu djecu kod onih bogatih duša, koje u sebi nose Krista. Govori im: »Molite za grješnike! Činite pokoru . . .«

3. — Marija je majka i onih siromaha, koji se nalaze u očinskoj kući. Nisu doduše izgubili Krista, ali ga slijede iz daleka. Ponudeni su im Kruh života, Vino jakosti, Voda živog izvora, Plamen da se ogriju i lijepa očinska kuća, ali oni preko svega toga prelaze s nekim nehajem. I stoga ostaju siromasi bez ljubavi, velikodušnosti, hrabrosti, poniznosti, pouzdanja, revnosti . . . Ne znaju što da započnu se sobom. Uistinu im je potrebna majka da ih vodi, da im pomaže, da ih slijedi pažljivim i ohrabrujućim okom, da ih upravo uzme na ruke, kako bi ih ponovo približila Kristu tom najvećem bogatstvu jedne duše i jednog srca.

Ako se u meni probudila klonulost, pružit ću ruku majci siromaha, jer toga sam i ja sam siromah, kome je potrebna majčina pomoć . . . C

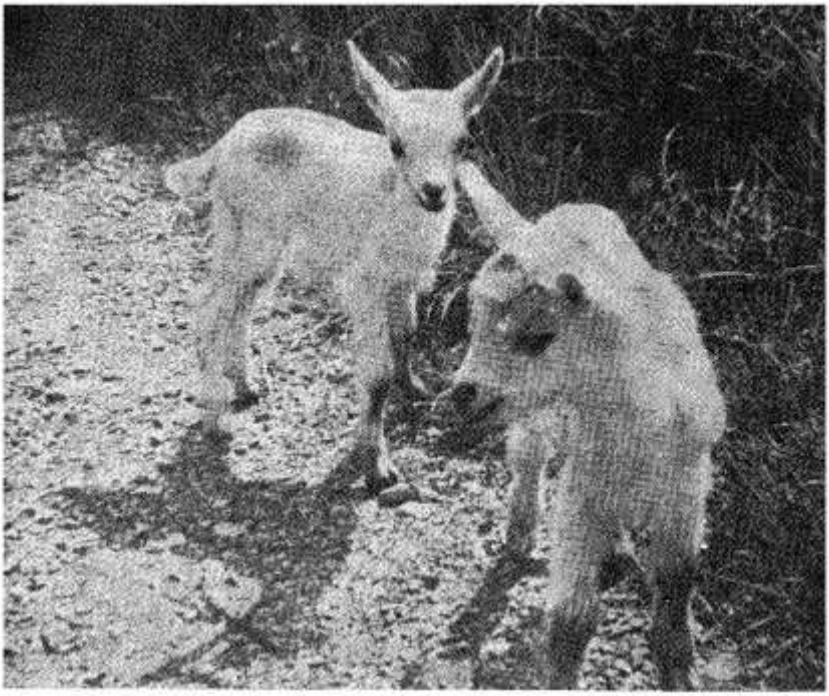

USKRS

(1946)

Uskrsnu danas iz zemlje
najljepše mirisno cvijeće.
Pjevaju naša srca
od neke neznane sreće.

Uskrsnu na svjetlo, iz mraka,
s osmjehom i turobni ljudi.
Nešto nam svjedoči taj dan,
radost nam probija grudi.

Uskrsnu srebrom vode,
suncem nebeske širine.
Tajni koraci hode
danas kroz naše doline.

Sve ustaje iz sjene
na doziv uskrslog Krista.
On nas uzvisuje danas
do sjaja nebeskog čista.

Samo On može Uskrs
darovat zemaljskoj braći,
ljudima koji znaju
Njegovu ljubav naći.

Hrvoslav Ban

SVITANJE ZORE

I ovogodišnji nas Uskrs zove da se zamislimo nad otajstvom vlastitog života. Ovozemni život brzo prolazi i čeka nas smrt sa svim svojim tajnama. Što se skriva iza tih događaja koji nas straše i žaloste? Vjera nas uči da duša ne umire. Oslobođena okova zemlje vraća se ona svom Počelu, svom Stvoritelju. Tijelo ostaje samo u i prahu zemlje čekat će posljednji dan da ga na riječ Spasitelja duša opet oživi. Bit će to potpuna obnova naše osobnosti.. Zora tog našeg uskrsnog jutra ostaje za nas još tajnom, ali onaj koji je sam uskrsnuo ima ključeve života i smrti.

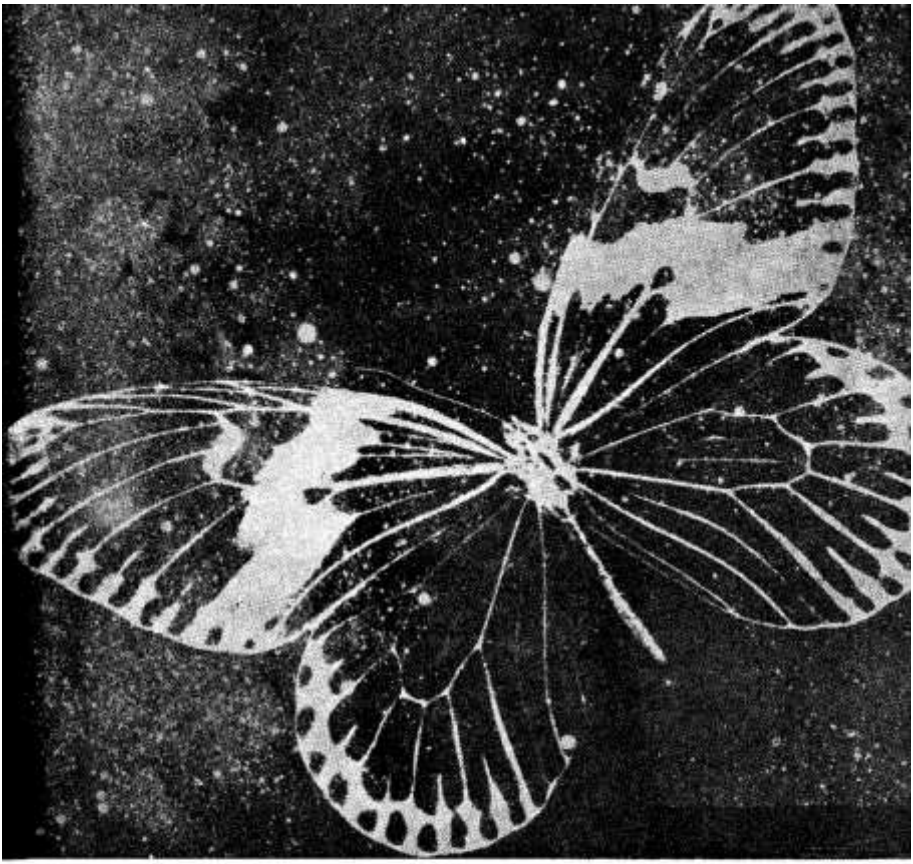

NAŠA JE DOMOVINA NEBO, ODAKLE OČEKUJEMO NAŠEGA SPASITELJA ISUSA KRISTA, KOJI ĆE PREOBRAZITI NAŠE JADNO TIJELO I UČINITI GA SLIČNIM SVOM PROSLAVLJENOM TIJELU. I TO ĆE UČINITI MOĆU KOJU IMA DA SI PODVRGNE SVE STVARI.

Filipljanima 3,21

Glasnik
„Srca Isusova i Marijina"
čestita
svete uskrsne blagdane
svim pretplatnicima,
čitaocima, dobročiniteljima,
povjerenicima.
Neka sve nas po
blagdanima koje slavimo,
milost Uskrslog Učitelja,
pripravlja da nakon sretno
završene kušnje i gubitka
ovoga života postignemo
„bolje uskrsnuće"

ZNAK ZA UZBUNU ILI ZNAK ZA OBNOVU? SVE MANJE DUHOVNIH ZVANJA

U mjesecu travnju Apostoli molitve mole »da bi svi vjernici poradili prema željama Koncila oko svećeničkih i redovničkih zvanja«.

Mnogi nevjernici trljaju ruke: ipak povijest logično briše preostatke vjere! Vjere nema bez njenih učitelja i branitelja. A sve religije na svijetu tužno priznaju da je sve manje duhovnih zvanja. Katolici, znajući sve to, sve svijesnije sklapaju ruke: govore s msgrom Guyotom, nadbiskupom iz Toulouse, da u Crkvi počinje bivati bolje kad je sve zlo! Vjernici znadu da nema smisla graditi nova sjemeništa, dok su stara sve praznija. A sjemeništa su često, u današnjem sekulariziranom svijetu, prazna kao i domovi, kao i kolijevke. I zvanja posvuda opadaju strmom krivuljom kao i vjera. Upravo je Sabor potaknuo sve trijezne savjesti da preskoče plačljive lamentacije i da počnu smiono i odvažno misliti, odlučivati i raditi, kako bi se Bog i njegov poziv što jasnije čuli. A srca što pripravnije odazvala na poziv, koji u mnogočemu mijenja stari tip svećenika i redovnika.

»CRNA MAPA ZVANJA«

Mislim tu na pravu pustoš milosne geografije. Stari kršćanski svijet Zapada duboko je ranjen i raskršćanjen. Oko starih i novih crkvi sve rijeđi redovi vjernih, u životu tih naprednih ljudi sve tanji sloj vjere, u javnom životu sve jači naglasak nevjere i nehaja. U toj pustoši vjere svake godine sve manje duhovnih zvanja. Statistike zagrižljivo viču, da se neka sjemeništa moraju zatvoriti, a da se nova ne moraju otvarati. Čitam u reviji »Seminarium« prikaz kako zva-

nja opadaju u Zapadnoj Evropi i Sjedinjenim Državama. Jadnu Južnu Ameriku i ne spominju. Samo se dvije zemlje ističu »brojnim zvanjima«, Jugoslavija i Meksiko. Ne piše dokle će to biti tako. Autori ne govore, da li su ta »brojna« zvanja ujedno i zrela, i dovoljno jaka, izdržljiva, otvorena i sposobna za buduće zavrzlame.

Odakle ta hladna jesen i zima obzirom na zvanja? Trebalo bi o tome mnogo više i temeljitije pisati. Neki su ledeni vjetrovi udarili iznutra, iz današnjeg čovjeka i njegova uvjerenja; drugi se razmahaše izvana, iz općih prilika i sudbonosne povijesne stvarnosti.

Čim padne religiozna temperatura, nužno se zamrzne volja za duhovnim vrijednostima i pozivom. U dušu naših suvremenika sve rjeđe zalazi Bog — jer se sve manje i sve površnije moli, sve slabokrvnije vjeruje, sve manje djelotvorno ljubi. Životna ozbiljnost, određena i pravilna strogost, smisao za ispravan zanos, čistoću i dobrotu — tu i tamo, u maloj zavjetrini, možda i žive, ali na opće mišljenje i na javni život, znamo, ne utječu.

Poznato je kako su opsjedane napose mlade duše. Sve što ih dočeka u školama, na ulici, u izlozima, revijama, zabavama, filmskim prizorima i preko televizije, ne poziva na duhovni život. Tehnički razvoj i ekonomski napredak sirenski zovu nas na put »uspjeha« i životnog standarda. Dekadentna kultura, kult mesa i nagona, razbijen misaoni svijet, dnevno tražene opipljive vrednote, bijeg od misli na smrt i procjenu života, nikako ne pogoduju težini i značenju duhovnih zvanja.

Zato nam je sve jasnije da treba u pravom svjetlu, snažno i odvažno, mladima oslikati pravi smisao zvanja. Bez romantične aureole, ili malograđanske ugodne novelistike, koja je svećenike parkirala »na rubu svijeta« samo zato, kako bi njima bilo lakše, a svijet uz njih živio bezbrižnije. Međutim, to nije Božji plan, to nije Božja volja .

SMISAO ZVANJA

Jedva će itko bolje od saborskih otaca izreći smisao duhovnih zvanja. U dokumentima o svećeništvu i redovništvu ističe se osnovno kršćansko uvjerenje, što ga primamo po Objavi Božjoj, da su svećenici Kristovi pomoćnici u trostrukoj službi Božjem narodu, Božjoj Crkvi. Oni uče, posvećuju i vode. A redovnici, kako nam to Sabor govori nadasve lijepo u Uredbi o svetoj Crkvi i dekretu o redovničkom životu, stvaraju onu zajednicu u Crkvi, koja želi na savršeniji, puniji, punosvjesniji način ostvariti svetost Krštenja. Već ovdje, na propuhu svijeta, htjeli bi oni pronijeti viziju blaženijeg, čistijeg, Bogu bližeg života.

Čovjek duhovnog poziva iskreno želi da bude »ozbiljnije izgrađen, od veće koristi, bolje upotrebljen, savršenije zauzet«. Htio bi vršiti ne samo Božje zapovijedi, nego i sva nutarnja nadahnuća i savjete.

Zvanje stoga i znači poziv i odaziv. Život pozvanoga postaje prije svega otvoren Bogu i povijesti, milosti i čovjeku. Pamet kuša doznati svijet presvetih i božanski vrijednih istina; volja je spremna izvršiti vječne i plodne Božje planove; srce se oduševljava živodajnom simpatijom, kojom grli sve božansko za sve ljudsko. Takav čovjek postaje Božji suradnik, Božji poslanik, Božji sluga.

Zvanje je uz to i posvećenje, a to znači stanovita zatvorenost, obzidanost, uščuvanost. Ništa od »svjetovnog svijeta«, od svijeta koji ne želi Božje intervencije i milosti, ne smije zarobiti duh pozvanoga. Sve suludo, grješno, propalo i mračno mora suzbijati, koliko je samo moguće.

Zvanje je napokon, a to je najvažnije, uspjeh Kristov u povijesti. To je njegov zov i dar, njegova perspektiva i usmjerenost. Zvanje je život s Kristom i u Kristu prije negoli život s papom, biskupom i drugim svećenicima. Nezamislivo je bez Kristove autentičnosti, slabi bez Kristove pomoći, ne koristi bez Kristove volje.

Danas je nužno povesti, kako kaže Izard, »pastoralnu opću akciju za sva zvanja«. Ona bi morala mladima (i starijima ako imaju uvjete!) dovesti pred oči Božju zamisao sa svijetom i s njima; morala bi u tišini otkriti, obasjati, jačati i sretno provesti duh svakog pozvanika na vlastiti ispit savjesti: Zove li me Bog? Da li sam spreman da se odazovem?

ODGOJ ZVANJA

Glasoviti moralist p. Häring piše, da Sabor barem na tri mjesta govori o tome, kako odgoj zvanja počinje s »početkom«, u obitelji, u domu. Možda treba datum pomaknuti na niže: Odgoj zvanja započinje sa — zaručničkom poukom. Danas u tim poukama naglašavaju uglavnom samo dvoje — ljubav i porod. Treba samo prilititi ono glavno: svijest o prisutnom Bogu i želju da mu se sav život prikaže! Divni su primjeri pravih svećeničkih roditelja, koji su čekali svoju djecu s molitvom, da ih Bog primi u duhovni stalež! Glasovita majka kardinala Vaughana, koja je rodila trinaestero djece, izmolila je s mužem duhovno zvanje za njih jedanaestero: šest je sinova primilo svećenički red, pet je kćeri ušlo u samostan! Takve majke i očevi dnevno vape Kristu da im dade djece, kako ne bi opustjeli oltari niti ispovjedaonice!

Dakako da roditelji, shvaćajući Kristov poziv i dar, svojoj djeci neće zvanja nametati, jer je to ugovor slobode. Ali ga neće ni priječiti, jer je to puno pravo njihova djeteta da se sporazumije s Bogom. Divan je običaj u nekim župama, da se mjesečno barem jedanput majke okupljaju u crkvu i skupno mole za zvanje svoje djece.

Drugi »subitni« odgojitelj zvanja — svakako je svećenik. Župnik, kapelan, kateheta ili koji obiteljski prijatelj. Svakom je pravom svećeniku na srcu problem zvanja. Mnogi oko toga zdušno rade. Šteta da nema neke zajednički smišljene i odlučne akcije. Leo Tresee piše, kako je došao na ideju da Crkvi priskrbi svećenika u času, kad je spoznao da svojim rastresenim ponašanjem ne utječe dobro na svoje ministrante. Onda je počeo prvi moliti, iza mise usrdno zahvaljivati. Dječaci su ga počeli oponašati. Iza par godina imao ih je nekoliko u sjemeništu.

Treći i možda najutjecajniji »pomoćnik i odgojitelj zvanja« mora biti sjemenište (ili kakav drugi skupni tip odgoja). To bi morao biti najplodniji dio priprave na duhovni život i rad. U zajedničkim prostorijama morao bi vladati bratski, otvoreno obitelji, radosni duh. Mladi bi se morali uvoditi u goleme nacrte Božjeg Naroda i današnjeg kršćanstva. Morali bi se sve zanosnije grijati toplinom Euharistije. Sve intimnije vezati s nakanama Bogorodice Marije. Sve stvarnije ostvarivati pravo bratsko i suradničko ozračje, koje će ih kasnije u životu pomagati. Život žrtve mora prerasti u život snage, a svi se mladenački nagoni moraju svesti na veliku centralu posla, molitve i čistog veselja.

Evo kako Sabor u 2. broju dekreta o svećeničkom odgoju »Optatam totius« govori o radu za zvanja: »Dužnost oko odgoja zvanja pada na čitavu kršćansku zajednicu, koja mora prije svega promicati taj posao punim kršćanskim životom. Najviše tome pridonose obitelji, koje postaju neke vrste

prvim sjemeništima prožete duhom vjere, ljubavi i pobožnosti; zatim župe od čijeg bogatog života mladi ljudi primaju svoj dio.« Sabor spominje i učitelje, i katoličke škole, i katoličke organizacije, što za nas nema naročitog značenja. Napokon svim svećenicima, a još više biskupima stavlja Sabor na srce dužnost, da zvanja traže, pomažu, obogaćuju.

Završimo, puni nade, riječima msgra Guyota, kojima smo razlaganje i započeli: Kad je u Crkvi zlo, onda počinje bivati bolje! Val zvanja, često veoma visok, duboko se spustio. Ali je u Crkvi češće bilo tako. Ona upravo valovito i raznoliko živi. Iza sedam rodnih dolazi sedam gladnih godina, da se jave nove plodne i utješne. Ne kažemo da će iza nekoliko godina Crkva dobiti preobilje duhovnih zvanja. Ali će se snaći – i uz pomoć inteligentnih laika, i uz pomoć đakona, i uz pomoć raznih Svjetovnih Instituta, i uz pomoć malobrojnih ali prisebnijih svećenika i redovnika. Može biti da prestaje doba premladih zvanja, da se otvara razdoblje starijih, odvažnijih, promišljenijih i zrelijih zvanja. U nekim zemljama starija zvanja rastu, dok mlađih nestaje.

Ne znajući putove budućnosti, znamo da je sve u rukama presvete Providnosti i Dobrote Božje. Zato ćemo počevši s ovim mjesecom zajednički okružiti Svećeničko Srce Gospodinovo i moliti:

»Svećeničko Srce Spasiteljevo! Tebi su na brizi sva ljudska srca, sve ljudske sudbine. Ti si za braću ljude prvi molio Oca, ti si poticao sve nas da molimo, jer je »žetva velika, a poslenika je malo«. U našem narodu, i u čitavom svijetu, nisu izumrla srca, koja su šira od uskogrudne sebičnosti, jača od svakodnevne strasti, bogatija od siromašne želje za neradom i nebrigom. Unesi u njih svoje trajno i divno svjetlo, da spoznaju radost presvete Tvoje blizine, vrijednost duhovnog poziva, značenje rada oko besmrtnih duša. Neka ih Tvoja Majka, roditeljka svećeničkih zvanja, prigrli, vodi, čuva i ljubi. Amen!«

Mijo Škvorc

UŽ NEDJELJU DOBROG PASTIRA

ŽETVA JE VELIKA A POSLENIKA MALO

Sveti Robert Bellarmin kao kardinal i nadbiskup Capuae običavao je kao »dobar pastir« skupljati djecu u svoju katedralu i poučavati ih vjeronauk. Na Veliki četvrtak, dok je kod svetih obreda prao noge siromasima opazi i starca od 100 godina te ga je zapitao, da li zna »Vjerovanje«. Starac ga u čudu pogleda i ponovi: »Vjerovanje?« Toga ja ne znam niti me imao itko poučiti to »Vjerovanje«. — Na te riječi svetac se toliko zbunio, smeo i zastidio. Malo se sabrao taj veliki apostol kršćanskog nauka, zatim je glasno zaplakao i zavapio: »Kako je moguće u gradu Capui, da se za vrijeme od stotinu godina nije našao ni jedan jedini čovjek da pouči ovog kršćanina temlje kršćanske vjere?!«

No svetac nije ostao kod pustih, jalovih jadikovki, nego je tog stogodišnjaka poučio »Vjerovanje« prije nego što je taj starac umro.

Kad bi bilo više takvih apostola, bilo bi i više vjere u narodu. Da se nađu takvi apostoli, za tim ide i proslava nedjelje »Dobroga Pastira«. To je prilika, da se cijela Crkva na svijetu trgne i učini što više za svećenička zvanja. Kristova riječ: »Žetva je velika, a poslenika je malo!« i danas vrijedi. Možda i više nego onda kad je izgovorena, tako da bismo je danas mogli izmijeniti: »Sjetva je velika, a ne žetva, jer nema dobrih sijača dosta, a zlih je previše!«

Ništa Kristu nije toliko na srcu kao da »svi budu jedno«, »jedno stado i jedan pastir«. A koliko je stada i koliko je pastira danas?! Gdje je jedinstvo? Iako je nedjelja Dobroga Pastira svjetski dan molitve za svećenička zvanja, ipak je svaki Kristov sljedbenik dužan biti »dobar pastir« svoje vrste. To traži Božja sjetva i žetva.

I — SVAKI JE OD NAS DUŽAN BITI DOBAR PASTIR

Ne znamo, što je važnije: sjetva ili žetva. Svaki kršćanin već samim tim što je kršćanin, bio bi dužan biti apostol, pastir, i to u prvom redu za one koji još nisu ni čuli za Krista. A što se zbiva? Čak i oni koji misle da su stopostotni kršćani, često govore: »Zašto ići u misije u daleke krajeve, kad imamo misije i kod kuće?!« Koji god tako misle i govore, već samim tim dokazuju kako su daleko od duha Dobroga Pastira, koji veli: »Imam i druge ovce koje nisu iz ovog ovčinjaka«. Ili opet: »Ostavit će 99 ovaca da potraži onu jednu izgubljenu!«

Mi kršćani morali bismo biti kao »oganj svetog Elma«. O čemu se radi? Sveti Elmo bio je siromašni pustinjak na Siciliji, kako pripovijeda stara legenda. Umrije jedan od njegove rođene braće i iza sebe ostavi sedmero djece. Sveti Elmo osjećao je dužnost da se pobrine za to sedmero siročadi. Ali kako? Ni sam nije znao. Otišao je do opata Kristofora, i on mu pokloni sedam svjetiljaka govoreći mu: »Daj svakom po jednu od tih svojih sedam nećaka i razašilji ih po mjestima da objese ove svjetiljk po liticama iznad mora, da pokazuju put u luku, da budu putokazi spasenja i znak mira i obećanje tople ljubavi«. I sedmero braće razišlo se i narod ih je hranio. Nikada nisu bili gladni. I od tada, prema legendi, sedam svjetala bi se pojavilo uvijek malo prije no što će prestati oluja...

Istarski biskup dr. Nežić među svojim narodom.

I svatko od nas primio je od samog Krista na krštenju svjetlo vjere, ne samo za sebe, nego i za druge, da i njima osvjetljujemo put...

Irkinja Edel Mary Quinn, stenodaktilografkinja, opazila je u svojoj 20. godini, da je bolesna na pluća — a toliko je radila na proširenju »Marijine Legije«, glasovitog misionarskog udruženja — i sad ju je bolest natjerala da mora poći u sanatorij. Ipak odluči, da ono malo života što joj preostaje upotrijebi za jedan ideal. Ukrca se za Keniju i u Najrobiju brzo postade duša apostolata među urođenicima. Počevši od ničega stvorila je savršenu organizaciju za pomaganje siromašnim ljudima. Živjela je godinama upravo nomadskim životom, punim poteškoća i avantura. Ne brinući se mnogo za svoje zdravlje prelazila je iz Zanzibara u Ugandu, onda u Tanganjiku, pa Južnu Ameriku. Liječnici su joj već 1927. godine odbrojili dane, a ona umire istom 1944., i to ne od

pluća, nego od srca, iza kako je osnovala stotinjak misijskih postaja, iza kako je ustanovila marijanske centre u 5000 mjesta. Zaista silno djelo, jedan život istrošen i utrošen posve za Boga i duše. Tako o njoj piše belgijski kardinal Suenens nazivajući je »junakinjom apostolata«.

Ogromna je predrasuda vjerovati da je Evanđelje doprlo do svakog kutića zemlje. Ni govora! Još čitavi narodi ne znaju ništa o Kristu! Dakle, tolika stada bez pastira, tolike izgubljene duše u zabludama. A u što mi trošimo svoje sile? I možemo li se uopće nazivati kršćanima? Možda još imenom, ali stvarno ne! Inače ne bi Krist bio još toliko nepoznat.

II — ALI KOLIKA NESLOGA VLADA MEĐU KRISTOVIM SLJEDBENICIMA No, kad bi bilo samo to. Ali i među onima, koji »kako-tako« vjeruju u Krista, kolika vlada nesloga, kakvi raskoli, kakve hereze, kakvi otpadi...

U crkvi u Oradour-sur-Glane, 10. lipnja 1944. okupili su se stanovnici mjesta. Iza kako im je okupator zapalio kuće, njih 750, među njima 55 djece, 147 dječaka i 240 žena — svi su bili najokrutnije mučeni. Zatim je neprijatelj zapalio crkvu. Ali u sredini razrušene Božje kuće pepeo je bio skupljen u veliku hrpu. I nad tim pepelom netko je postavio karton s natpisom: »Ujedinite se, vi, ljudski pepele!«

Oni koji su čuli za Krista, čini se, da su mučeni od zablude svake ruke. Vrijeme je, da se »ostaci ostataka« ujedine. To nam je svima najpreča dužnost. A kako ne bi i bila, kad je to zadnja Kristova želja: »Da svi budu jedno!

Kad bismo i mi kao i Krist cijenili povratak svake izgubljene ovce u jedan ovčinjak, ulagali bismo sve sile da se ubrza taj povratak.

Slijedeći slučaj ispričala je Raissa Maritain, obraćenica koja je uspjela nagovoriti svoga oca, ruskog Židova, da primi kršćanstvo 1912. u Parizu. Starac iza obreda krštenja, koji je obavljen u njegovoj bolesničkoj sobi, neumorno je zapitkivao svoje ukućane: »Da li ste zadovoljni?« A on je, kako tvrdi kćerka, bio sretan i veseo. Njegove oči, do tada skoro ugasle, ugodno su blistale. »Zaista sam sretan! Kao da je s moga srca spala težina poput Eifelova tornja«.

Mi koji pripadamo pravoj Kristovoj Crkvi, što poduzimamo za jedinstvo onih koji su čuli za Krista? Ne zaboravimo Claudelovih riječi što ih on stavlja u usta slijepe Pensée de Confontaine: »Ali vi koji vidite, ma što vi radite sa svojim svjetlom?«

III ISPIT SAVJESTI Sad bi ovdje bio na mjestu »ispit savjesti« nas koji smo u Kristovu ovčinjaku, a daleko smo od Krista. Primjeri na ovom području indiferentizma, liberalizma unutar same Crkve veoma su brojni. Ograničimo se na jedan stari primjer, ali koji je karakterističan i za naše prilike.

Grof du Granmont, lumen, poznat radi svoje kulture i svog genija na dvoru Ljudevita XIV leži na

umoru. Žena mu polago izgovara »Očenaš«. On će joj okrenuvši glavu: »Molim te lijepo, još mi ponovi te riječi! Ta je molitva izvrsna. Tko ju je sastavio?« — Onaj stogodišnjak nije znao »Vjerovanje«, a ovaj »visoko civilizirani« velikaš ne zna ni Očenaš ...

Tko je sastavio »Očenaš«? — Koliko unutar Crkve ima tzv. »površnih kršćana«, koji ne znaju tko im je Dobri Pastir. Oni žive i umiru bez onoga, kojega Liturgija naziva »konačnom nadom smrtnika« ... Dakle, i sjetva i žetva je velika i unutar same Crkve.

Pijo XII govorio je 1954. studentima sa sveučilišta Sorbone u Parizu. Spomenuo je pjesnika Prudencija, koji oko 400 godina iza Krista opisuje duge redove katekumena koji prolaze ispred opustjelih poganskih hramova i odlaze u Lateransku baziliku da prime znak nove religije. — Danas je, izgleda situacija posve izmijenjena: ne gledamo li duge povorke koje odlaze u druge »hramove« napuštajući naše crkve? — Ostavljaju Dobrog Pastira i srću u ralje grabežljivim vukovima. I što je najgorje: nikoga zbog toga ne boli glava ...

Indiferentizam i liberalizam kršćana onemogućuje i sjetvu i žetvu. Poplava indiferentizma i liberalizma opasnija je od ateizma. — Max Scheler ocjenjuje čovjeka kao biće koje je kadro reći »NE!« ... Moramo svim silama pokušati taktički i ustrajno, ponizno i velikodušno da promijenimo današnjeg čovjeka: uspjeti ga dirnuti u srce, da mu pamet proradi, da mu usne izgovore »DA!«

Bilo da imamo na umu koju god od ove tri vrste ljudi u čovječanstvu, potrebni su nam dobri pastiri« po uzoru Dobrog Pastira Isusa Krista, potrebni su nam dobri svećenici. A što činimo da ih imamo?

Josip Njavro

ALELUJA

Iz prolivene krvi briznula je radost
I zvona zovu poletno na novu mladost.
Vječno je mlad Pobjednik smrti
i svojim nevidljivim rukama
obuhvaća zemlju i svemirske prostore
i nosi ih naprijed k Ocu.

Otrovna biljka smrti je zgnječena,
i cvijeće zla je uvenulo,
a hrana je samo za one
što nisu osjetili toplinu Sunca,
koje žari s visoka vrhunca,
i sagorijeva u nama težinu,
da možemo poletjeti visoko
u vječno Uskrsno jutro.

Nedeljko Travljanin

ZA LATINSKU AMERIKU

Da se za misije Latinske Amerike pripremi dostatan broj misionara (Mis. nakana AM za travanj 1969.)

Danas nema kontinenta, na kojem bi religiozna i duhovna situacija bila tako poremećena, kao u Latinskoj Americi. Nama strancima gotovo je nemoguće stvoriti točan pojam o poteškoćama, zadaćama ili mogućnostima apostolata koji stoji pred Crkvom u onim krajevima. U procjenjivanju situacije ne snalaze se čak ni stručnjaci, koji su ondje pravili anketu, kako to svjedoči članak Monsignora Ilića u uglednoj reviji »America«. Zapletenosti i složenosti situacije pridonose mnogi socijalni, etnički, povijesni i religiozni elementi, koji otežavaju potpun uvid u Latinsku Ameriku i koji onemogućuju poduzimanje baš onih pravih i najsretnijih mjera. Svemu tome pridolazi veoma brz razvoj tog kontinenta, veoma nagao porast pučanstva, industrijalizacija, utjecaj propagande izvana, koja obećaje rješenje svih problema.

Nestašica klera, koja se osjeća posvuda na svijetu, ne zaustavlja se dakako ni na pragu Latinske Amerike. Dapače ondje već desecima godina doživljava kritično stanje. Stanje je ipak u različitim zemljama različito. Na primjer od klera u Porto-Ricu samo je 15 posto domaći kler, u Panami 17 posto, a u Guatemali 19 posto. U Meksiku domaći je kler čak 90 posto zahvaljujući brojnim zvanjima koja su bila plod krvavih progona, što ih je Crkva ondje proživljavala između dva rata. U Kolumbiji, zemlji u kojoj je bio posljednji međunarodni euharistijski kongres i koju je pohodio Papa Pavao VI, domaći kler sačinjava 84 posto.

Da bi broj klera išao u korak s porastom pučanstva u slijedećih 10 godina, bilo bi potrebno najmanje 23.000 svećenika. A tek kad bismo htjeli do g. 1980. doći do normalno potrebnog broja svećenika, tako da na jednoga bude 1.000 duša, onda bi bilo potrebno ništa manje nego onom prijašnjem broju dodati još 105.000 svećenika. Te brojke dokazuju očito kako je velika potreba izmoliti, odgojiti i osigurati Latinskoj Americi dosta svećenika. Samo na taj način moći će se doskočiti velikim duhovnim potrebama pučanstva.

U tome radu i nastojanju Crkva danas nailazi na mnoge poteškoće. Svećenička zvanja valja regrutirati među mladima, a ti danas, i to možda najbolji među njima, proživljavaju ozbiljnu **krizu vjere.** Ona je posljedica nedostatne vjerske pouke i odgoja. Često se brkaju pastoralne zadaće Crkve sa socijalnom djelatnošću. Mnogi mladi ne vide u svećeničkom zvanju ništa osobito te misle da se jedino revolucijom mogu riješiti svi problemi njihovih zemalja. Takvima

su uzori svećenici gerilci i vođe guerille kao Camilo Tores u Kolubiji ili Thomas Melville u Guetemali.

Usporedno s krizom vjere i neispravnog pojma o svećeništvu ide i **kriza poslušnosti.** Ona nije raširena samo među mladima Latinske Amerike nego posvuda po svijetu. Ona dovodi do sukoba s crkvenim vlastima, od čega redovito nastaje velika šteta među vjernicima. Ne bih htio poistovjetiti krizu poslušnosti u Latinskoj Americi sa slučajem Hercegovine kod nas ili Isolotta u Firenci, ali je činjenica da sve takve afere škode ugledu crkvenog autoriteta i vjerskom životu uopće. Stoga je potrebno sve, a naročito mlade, odgajati u pravoj kršćanskoj poslušnosti, jer je Krist svoju Crkvu osnovao ipak na hijerarhiji. Sigurno da postupak hijerarhije mora biti očinski, no otac u obitelji također ima pravo i na zapovijedanje, a sinovi dužnost poslušati. Ako na to gledamo onako naravnim i ljudskim očima, ne ćemo nikad doći do ničega. Prava poslušnost jedino je moguća u duhu vjere, ako se stvari promatraju vrhunaravnim pogledom.

Daljnja je poteškoća, koja opet nije vlastita jedino Latinskoj Americi, **svećenički celibat.** Abstrahirajmo od činjenice, da današnja opća pokvarenost javnoga života, a često također obiteljskoga, stvara velike poteškoće za prihvaćanje ideala celibata i da je stoga pitanje celibata u cjelini vrlo teška i složena stvar, premda je o njoj Papa Pavao VI ozbiljno i magistralno progovorio u svojoj enciklici o istome pitanju. U rješavanju tog problema i sveopće pokvarenosti ne smijemo nikada zaboraviti, da je kršćanstvo u jednom također vrlo pokvarenom svijetu dovelo ideal čistoće i djevičanstva do pobjede i triumfa. Nakon enciklike Pavla VI ne bi bilo baš uputno raspravljati o celibatu kao takvome. On je činjenica, zahtjev, kojeg se Crkva ne odriče i stoga umjesto da trošimo energije u raspravama o uputnosti ili neuputnosti celibata ili u oštrim kritikama na njegov račun, biti će dakako korisnije uložiti napore kako bi se mladima prikazala istinska slika ideala celibata, kako bi se u njima probudila želja i smisao za prihvaćanje istoga i to s radošću i veseljem. Celibat koji se prihvaća kao teret uvijek je u opasnosti da jednog dana bude izdan. On ima jedino smisla ako se prihvaća idealno i ako se prema njemu onda nastoji stvoriti i razvijati poseban stil života. Dakako da se i za takav život traži živa vjera, nadnaravno shvaćanje i bez njega je nemoguć, a mnogima je celibat baš zato problem i neko strašilo što imaju slabu ili nikakvu vjeru.

Svi ti problemi naveli su odgovorne i kompetentne crkvene krugove da se s njima suoče i pomognu ih riješavati. Ozbiljno se radi o obnovi odgoja po sjemeništima. Uvode se bitne reforme studija, koje moraju

odgovarati današnjim stvarnim potrebama. Sve se više naglašava solidan odgoj za živ i istinski duhovni život. Svećeničke kandidate valja odgajati u duhu vjere, koja će odoljeti svim kušnjama. I za vanjske svećenike sve se više uvodi neka vrsta novicijata, tečaj biblijske i liturgijske pouke koji traje 2 godine i koji postaje kao neka škola vjere. Zatim se uvodi jedna godina praktičnoga pastoralnoga rada još prije ređenja, produženi đakonat. Sve je to bez sumnje program koji će biti sposoban da oblikuje svećenike dorasle današnjim teškim zadacima.

Ako današnje vrijeme traži svagdje odlično pripremljene svećenike, onda to Latinska Amerika radi veoma složenih problema traži još i više. Stoga ćemo ovaj mjesec moliti prema našoj misijskoj nakani gospodara žetve da pošalje Latinskoj Americi što više i što sposobnijih duhovnih radnika, jer tamo je, izgleda, sada potrebna najveća. Da i čitatelje našega Glasnika potaknemo na što žarću i revniju molitvu, donosimo još nekoliko podataka o Latinskoj Americi, koji nas i te kako moraju natjerati da se zamislimo. To doduše ne će biti čisto duhovni problemi, ali koji su ipak spojeni s njima i koje mora i Crkva i kler rješavati.

I u Latinskoj Americi nije dosta samo rađati djecu nego ih valja othraniti, odgojiti i postaviti na noge. Tu bi Crkva, kad bi imala dosta klera, redovnica, katoličkih liječnika i socijalnih radnika, mogla učiniti pučanstvu neprocjenjive usluge. U Kolubiji i Boliviji stopa dječje smrtnosti visoka je 88%. Razlog? — Teški socijalni uvjeti.

Gotovo je 50% pučanstva Latinske Amerike nepismeno. Kad bi taj kontinent imao dobro organizirane katoličke škole kao što to ima Crkva u S. A. D. od dječjih vrtića do univerze!!!

40% stanovnika Latinske Amerike ima manje od 15 godina. Dakle je to kontinent mladih. Čiji će oni biti u budućnosti?

Mladi Amerikanac iz Sjedinjenih Američkih Država prosječno ima 9 godina studija, mladi Japanac 7 godina, a mladi Brazilijanac samo 2 godine. Posvuda se osjeća nestašica nastavničkog osoblja. Osim rijetkih iznimaka države Latinske Amerike daleko više novca ulože u vojne svrhe nego u školstvo.

Latinska Amerika najkatoličkiji je kontinent, jer je najveći postotak stanovništva još uvijek katolički. Nije li onda baš Katolička Crkva pozvana da što više sudjeluje u rješavanju problema na tome kontinentu? Odgovor je više nego jasan, ali bude li samo u teoriji i ne pređe u ozbiljnu i hitnu praksu, mogli bismo se kao katolici u Latinskoj Americi naći jednog dana u bijednoj manjini. Povijest se uvijek može ponoviti. U zemljama oko Sredozemnog mora gdje je Crkva nekoć cvala, danas još jedva postoji. Sjetimo se Male Azije i čitave sjeverne Afrike. Zar se to ne bi moglo dogoditi i s Latinskom Amerikom? Tko je pozvan da to spriječi?

Josip Antolović

ČESTITKE ZA USKRS

Uskrsne čestitke, što ih je izdala župa Janjevo, mogu se naručiti na adresu Samostan Antunovac, Zagreb, Nova Ves 55. Ima više motiva, a svima je cijena po komadu 0,50 ND. Prihod od čestitaka župnik želi upotrijebiti za obnovu župnih zgrada, kako bi se što više unaprijedio vjerski život u župi.

TRAGOVI KOJI ZOVU

Proučavajući život i vrijeme blaženoga Marka Križevčanina, nailazim na tragove koji zovu, koji dozivaju hrvatske crkvene povjesničare da otkriju i znanstveno utvrde mnoge, do danas neistražene istine o slavnom blaženiku, heroju ekumenizma.

Veze Marka Križevčanina s Isusovcima također nisu u dostatnoj mjeri proučene, a nisu nipošto od sporednog značaja za tumačenje i podrobno ispitivanje najvažnijih zbivanja u blaženikovu životu i djelovanju.

Uzmimo u prvom redu ličnost isusovca književnika Nikole Krajačevića. Što bi sve povijest mogla osvijetliti i otkriti da su blaženikovi biografi samo spomenuli mogućnost duhovne suradnje Marka Križevčanina i Nikole Krajačevića od ranih dana Markova školovanja, a što se nameće kao stvarna činjenica.

I Markov i Nikolin otac bili su hrvatski časnici. Bez dvojbe su bili ratni drugovi i zajedno vojevali 1593. godine u pobjedničkom boju, pod Nikolinim rodnim gradom Siskom. Marko Križevčanin napušta vojnu školu i prelazi na studij filozofije, na sveučilište Ferdinandeum u Grazu, gdje je u to vrijeme Nikola Krajačević — i sam napustivši vojnu službu! — studirao također filozofiju. Marko Križevčanin stupa u rimski kolegij Germanikum upravo one godine (1611), kada Nikola Krajačević u tom kolegiju završava svoj studij spekulativne teologije. Ne može se odbaciti pomisao da je Nikola Krajačević morao na neki način sudjelovati u odlukama i koracima Križevčaninovim, koje on ne bi mogao sprovesti bez prijateljskih savjeta i pomoći; prije svega, bez savjeta takve osobe, koja je i sama prošla na vlas iste putove, kušnje i promjene.

Marko Križevčanin napušta vojnu karijeru — tradicionalnu u njegovoj obitelji — privučen isusovačkim predavanjima filozofije u Ferninandeumu. Kada je stekao diplomu magistra filozofije, Marko je mogao očekivati u domovini brzi uspon u državnoj službi, jer su tada, nakon zaključenog mira s Turcima, u jeku obnove, ljudi s visokim školama bili dragocjena rijetkost u Hrvatskoj. On se ipak vraća isusovcima, u Graz, i studira teologiju.

Isusovac, profesor Rumer znao je dobro ocijeniti talenat mladoga Hrvata i — vjerojatno u dogovoru s Krajačevićem, studentom Germanikuma — upućuje Marka u znameniti Rimski kolegij. Marko Križevčanin je imao sreću studirati u Germanikumu u vrijeme, kada je taj zavod doživljavao svoj procvat pod upravom rektora Bernardina Castori-a, kod kojeg je Marko nailazio na veliko razumijevanje, kao i kod ostalih poglavara u kolegiju.

Na sveučilištu Collegium Romanum — danas Gregoriana — Marko je također bio đak isusovaca. Svoje mučeništvo dijelio je s dragim prijateljima isusovcima, Pongraczom i Grodecom.

Dublje proučavanje napora Marka Križevčanina da dođe do razumijevanja i pomirenja između katolika i protestanata u vrijeme njegova djelovanja među iseljenim Hrvatima, u opatiji Szeplak, danas mjesto u Slovačkoj pod imenom Krasna nad Hornadom, gdje mu je uspjelo steći prijateljstvo i povjerenje susjednih protestantskih posjednika, koji su prije toga napadali opatiju, te njegov upravo ekumenski razgovor s krvnicima u Košicama, prije mučeničke smrti — mogu nam otkriti neke nove momente u idejama i djelovanju isusovaca u 17. stoljeću. Pretjerano se prikazuje njihov stav kao strogo sudački prema pojavi protestantizma. I nepravedno šutnjom se prelazi preko onog dijela njihova rada, kojim su pokušavali i uspijevali ublažiti razdor među kršćanskom braćom, sve do časa kada su kraljevi i knezovi ovu tragediju pretvorili u svoju državničku igru, ne štedeći ni narode, ni Crkvu.

Jedan od dokaza ovakvih pozitivnih ideja u Družbi Isusovoj 17. stoljeća jest i utjecaj koji su te ideje izvršile na život i djelo hrvatskog blaženika Marka Križevčanina. Ohrabren uspjehom u Szeplaku, premda je dobro znao da se izlaže smrtnoj opasnosti, dobro-

voljne je pošao u Košice da bude od pomoći katolicima u nevolji i želeći unijeti svjetlo ljubavi u tminu mržnje. Bio je također svjestan da se dobro djelo ne može izvesti bez žrtve. Slijedeći svojeg božanskog Učitelja, položio je život za spas braće koja lutaju. Bez velike i svete njegove žrtve, bez takvih žrtava, ne bismo danas dočekali plod najuzvišenijeg mučeništva — osvit jedinstva kršćanskog svijeta.

Hrvoslav Ban

SREĆA JE U OBITELJI

ISPOVIJEST JEDNOG OCA

»Revne će se duše uspeti brzo do velike savršenosti!«
— Osmo obećanje Srca Isusova.

TATA NEŠTO PIŠE. Svi smo to u kući zapazili. Za vrijeme svetih misija veoma je pažljivo slušao propovijedi i župnikov tata. Nije on još odviše star. Nekako oko šezdesete. Nijedna mu propovijed nije izmakla. Slušao ih je s najvećom pažnjom. A onda se stao zavlačiti u kut svoje sobe i počeo nešto pisati. Po čitave sate je ostajao da sastavi ono što mu je bilo na srcu. Tu i tamo bi kao slučajno pitao:

— Velečasni, kad vi mislite otići iz naše župe?

— Što sam vam, tatek, toliko dosadio?

— Ne, ne, nego ja samo tak pitam ...

I onaj dan, kad sam trebao, on mi je predao plavu, zgužvanu kovertu. Kod toga mi je samo rekao: »Pročitajte si to! Bude vam dobro došlo za misije.«

Nisam odmah mogao to pročitati, jer smo autom putovali sve do Zagreba. Kasnije sam te papire otvorio. Bilo je tu sedam do osam stranica, sve sitno olovkom napisanih. I shvatio sam, da je to nešto veliko. Ovdje je jedan dobar kršćanin, otac obitelji, otkrio tajnu svoga života. Svoje duše i svoga srca. Ono, što je na kraju naznačio, vrlo je značajno: »Eto, to je ono, što sam morao da očitujem i svoj glas savjesti umirim. Meni je često dolazilo na pamet ono što Evanđelje govori o sijaču i o sjemenju. Iz ovih riječi, ja držim, da je sjeme Božje riječi palo na dobru zemlju, i da će donijet i stostruki plod. I zato ja osjećam u svojoj duši da sam to morao učiniti. Da ne bude moj talenat zakopan, kojega sam primio od Gospodina Boga«.

NAŠE SU SE ŽELJE ISPUNILE. Finim osjećajem za jasnoću, odmah se na početku svojih

Barbara i Tomo Jurak

redaka predstavlja. I daje konačni sud o svome životu.

»Ja sam sin jedne siromašne obitelji iz sela Hrvatskog Zagorja. A sada sam otac sedmero djece. Šest sinova i jedna kćerka. I, hvala Bogu i Majci Božjoj, svi su još živi i zdravi!«

Ove riječi »Hvala Bogu i Majci Božjoj« vrlo su često napisane u toj ispovijesti. Izviru spontano, kao same od sebe.

»Najstariji sin je svećenik. A taj je bio za nas roditelje najveća radost i veselje, kad se rodio. Jer smo upoznali da je to dijete dar Božji, a još više zato što smo uvidjeli da nas je Gospodin uslišao u našim molitvama i da se ispunila naša želja i obećali Gospodinu Bogu i Majci Božjoj, ako bude prvorođenac sin, dat ćemo ga školovati za svećenika. I hvala Gospodinu Bogu i Majci Božjoj i svetom Josipu, naše su se želje ispunile. I to je sada naša najveća utjeha u ovom životu ... «

Sin svećenik — najveća utjeha roditelja na ovom svijetu. Nisu te riječi izrečene u kakvom školskom priručniku za propovjednike, nego je duboki osjećaj zahvalnosti iskrenoga očinskoga srca, koje se ne može dosta zahvaliti Božjoj dobroti ...

NA RATIŠTU:

IMAO SAM KRUNICU ... Prelazi sada na svoj vlastiti život. Od ranoga djetinjstva pa do sklapanja svoga braka.

»Nas je bilo četvero djece. Dva brata i dvije sestre. Najstarija sestra imala je osam godina, kad nam je otac umro ...«

Mnogo se toga krije iza ovih riječi. Mučno je i naporno bilo djetinjstvo, gdje je ostalo četvero djece samo s majkom. A kako reagira ovaj muž na svoje tako mučno djetinjstvo? Da li ga proklinje? Bogu prigovara? Prve riječi sve kažu.

»Ali, hvala Bogu, majka nije klonula duhom, jer je bila dobro odgojena i poučena u vjerskim istinama. Pa tako i nas djecu odgajala je u strahu Božjem ... Ali, na žalost, naskoro je došao prvi svjetski rat, i ja, kao stariji sin, morao sam otići u vojsku. I za dva mjeseca pošli smo u rat. Pa, kako je bilo strašno i opasno, i čovjek je mislio da ćemo svi poginuti. Ali ja sam se sav predao u ruke Božje i pod zaštitu Presvete Djevic Marije, Majke Božje, a kod sebe sam imao svetu Krunicu. I hvala Gospodinu Bogu i Majci Božjoj, ja sam sretno živ i zdrav vratio se svojoj kući«.

NAŠAO SAM DOBRU I ČESTITU DJEVOJKU »I nakon dvije godine ja sam stupio u novi život. Oženio sam se. Hvala Bogu, dobio sam dobru i čestitu djevojku. Bogobojaznu. U svemu smo se dobro slagali. I u svemu je bio naš problem i cilj da vršimo volju Božju i svoje ženidbene dužnosti. Osobito ja kao otac obitelji.

Ono, što je najvažnije za svakoga čovjeka i svaku obitelj, to je naša sveta rimokatolička vjera. To je ono najveće blago i bogatstvo ovoga svijeta. Jer bez vjere čovjek ne može biti sretan ni na ovom svijetu ...

Ali to još nije dosta, da bude potpuno sretan i zadovoljan na ovom svijetu i da postigne vječno spasenje! Najvažnije je to da po nauci svete vjere uredi i svoj obiteljski život. A to je vrlo teško odlučiti, jer čovjek sam po sebi i po svojoj slaboj naravi nema toliko snage i jakosti ...«

Iz ovih redaka progovara životno iskustvo. Praksa doživljena i ostvarena. Ona potvrđuje da je zaista sreća čovjekova u sređenoj, toploj kršćanskoj obitelji, koja živi po načelima svete vjere. Evanđelje nije škola samo vječne sreće, nego često osigurava i najbolju vremenitu sreću po miru i slozi u obitelji ...

POSVETA OBITELJI Slijedimo put ovoga oca koji je tražio najbolju stazu za svoje mile i drage. Neka nam bude putokaz!

»Ali to još za mene nije bilo dosta. Ja sam čitao onu knjižicu, u kojoj su bile navedene one milosti i obećanja Presvetog Srca Isusova, koje je on sam očitovao po svetoj Margareti Alacoque. I kad sam sve to pročitao, još sam više bio potaknut i čeznuo za tim, da i moja obitelj bude dionik toga velikoga dara Presvetog Srca Isusova. Ja i moja žena nabavili smo novu sliku Srca Isusova i dali svoju obitelj posvetiti Presvetom Srcu Isusovu.

Nakon toga smo se odlučili da vršimo onu veliku devetnicu Srcu Isusovu. Istina, to su bile malo veće žrtve koje je trebalo podnijeti... Ali hvala Gospodinu Bogu i Majci Božjoj, i to smo dragovoljno i strpljivo i veselo izvršili, samo da si osiguramo svoje vječno spasenje...

I sada, poslije toga svetog čina, mi smo osjetili još veću ljubav prema Gospodinu Bogu i Majci Božjoj i želju da pristupimo što češće k stolu Gospodina našega Isusa, i da ga primamo kao znak zahvalnosti i ljubavi prema njemu«.

Ovaj jednostavni kršćanin sam po sebi osjeća kao kakav stručnjak teolog za čim ide devetnica Spasa. Nipošto ne vodi k nekoj preuzetnosti i lažnoj sigurnosti, nego intenzivnijem kršćanskom životu i češćem primanju svetih sakramenata ...

»Još želim da vam saopćim ovo: Dok sam vršio veliku devetnicu devet prvih petaka, bilo mi je dosta naporno, jer sam morao ići kositi da nešto zaradim kao nadničar. Jer djeca su bila još malena, i na taj način ja sam zarađivao kao sezonski radnik da mogu pribaviti za djecu što je najnužnije. Tako je isto bilo na prvi petak: dok su drugi išli užinati, ja sam išao k svetoj ispovijedi i pričesti, da ne bi prekinuo devetnicu«.

20 GODINA ZVONAR »Ja sam bio upisan kao član i pretplatnik u Društvo sv. Jeronima ... A nakon toga bio sam dva puta na duhovnim vježbama. I za to vrijeme pročitao sam mnogo katoličkih knjiga i časopisa. Dobio sam u ruke knjižicu »Dođite i blagujte«. A ta knjižica izašla je iz Uprave Glasnika Srca Isusova. I kad sam je pročitao, onda sam još više bio potaknut da idem što češće k svetoj ispovijedi i pričesti.

Po Božjoj providnosti i ljubavi jednoga dana dođe k meni vlč. gospodin župnik i kaže :»Tomaš, vi ćete sada zauzeti jedno časno mjesto kao crkveni starješina!« — Pristao sam i sudjelovao u vjerskom životu čitave župe. Za nekoliko godina umro je naš stari zvonar. I ja sam onda morao naslijediti njega i preuzeti tu službu. Premda sam znao i vidio, da je to dosta naporna i odgovorna služba, ja sam je preuzeo iz ljubavi prema Gospodinu Bogu i njegovoj Majci. I vršio sam svoju dužnost savjesno upravo 20 godina. To je sada bila za mene najdragocjenija prilika da sam mogao primati svaki dan Isusa u svetoj pričesti. To i sada još vršim. I sve ove svete mise i svete pričesti, što sam ih kroz ovih 20 godina primao, to sam prikazivao Gospodinu Bogu i Majci Božjoj kao zadovoljštinu za tolike uvrede kojima ljudi vrijeđaju Gospodina Boga i Bezgrješno Srce Marijino«.

NIKAD NIJE OPSOVAO Kako krasna duša zrcali se iz ovih redaka. Ona će i mnogu Bogu posvećenu osobu zastidjeti po svojoj duhovnosti i dubini. A uvijek treba imati na umu: to je otac brojne djece, koji se neprestano borio za njihov kruh svagdašnji ...

»Uvijek sam rado išao k svetoj misi, a osobito kad se govorilo o psovki. Jer je psovka najveći grijh i sramota. I toga sam se ja uvijek strogo držao. Ja i moja obitelj. I, hvala Bogu i Majci Božjoj, koji su me sačuvali od toga strašnoga grijeha da nikada u svojem životu nisam opsovao Boga, Majku Božju i svece Božje.

Premda sam bio u vojsci među takvim psovačima, koji su neprestano grdili i psovali Ime Božje i

Majke Božje takvim psovkama i izrazima, kakvih nikad u svojem životu nisam čuo, nisu me naveli na to zlo. Zato sam uvijek od takvih bježao i nisam htio ostati među takvim zlim i pokvarenim mladićima«.

SRETAN I ZADOVOLJAN Kakav zaključak ovoga života? Kakav je zadnji osjećaj nakon takvoga životnog puta?

»Ja se osjećam sretan i vrlo radostan, jer sam u svojem životu shvatio što znači imati živu vjeru. Ona je najveći Božji dar. Ona je temelj ljudskog društva i blagoslov i sreća obitelji. A gdje nema vjere, tamo i nema sreće ni blagoslova Božjega ...

Ono što sam sada naveo, to nije moja nakana da se hvalim, nego je to moja želja da bude ovo primjer drugima, koji će čuti ili čitati u Glasniku. Da svi koji žele biti sretni na ovom svijetu, da se osvijeste i da tako započnu živjeti novim životom .. «

NA CILJU Dok objavljujemo ove retke tog rijetkog kršćanskog oca, on je već stigao na vječni cilj. Onaj Isus i ona Majka Božja, koje je toliko ljubio i častio za ovozemskog života, pozvali su ga sebi u vječnost. Tomaš Jurak umro je kršćanski kao što je i živio, u Maloj Subotici kod svoga sina svećenika. Rođen je bio 1897. u Svetom Iliji u Hrv. Zagorju. Umro je 16. siječnja ove godine. Pokopan je 18. siječnja ove godine u rodnom selu, Svetom Iliji.

Ovaj članak bit će najbolje završiti riječima, što ih je Župnik iz Podturna izrekao nad otvorenim grobom ovog Božjeg sluge: »Tužno danas zvone zvona ove župne crkve, plaču i ona za svojim prijateljem, s kojim su kroz 20 godina toliko puta razgovarala. A župna crkva sa svoga brijega kao majka gleda gordo i ponosno ovamo, na ovaj brijeg, na ovo sveto mjesto, na kojem će počivati njezin vjerni službenik. Zato ti svetoilijanska zemljo, koju je toliko ljubio: »U tvom krilu daj mu groba, — Tvojim cvijećem grob mu kiti!« — sve do onoga časa, kada će i njegovo izmučeno tijelo od dobrih djela čuti glas Sina Božjega: »Dobro slugo, dobri i vjerni, uđi u veselje Gospodara svoga!«

Pero Bulat D. I.
Misionar

Ivanka i Katica, a pogotovo Ivica, ne boje se nikoga pokraj tate Stipe Jurića iz Beške. A mali Niko se još nije ni rodio.

F: S. Taborski

MISIONARSKE PUTOSITNICE

MISA SAMO ZA MUŠKARCE

Bizovac! Lijepo mjestance u našoj šarolikoj Valpovštini. Poznato je po svojim pjesmama i narodnoj nošnji. I po svojoj urednosti. Prošle godine bilo je nagrađeno kao najljepše selo čitave istočne Slavonije. Nedavno smo slušali bizovačku mladež kako nam preko radia prikazuje svoj glasoviti »divan«.

29. prosinca 1968. Već oko 10 sati prije podne prolaze grupe muškaraca prema središni mjesta. Sigurno na kakav sastanak? Pa i jest tako, samo se to održava u crkvi.

U 10 i po prije podne nalazi se u lijepo uređenoj crkvi oko 300 muškaraca. Nema tu nijedne žene. Pošao sam na oltar služiti svetu misu. Zabruji Kirie eleison. Najprije povede zbor, a domala prihvati čitava crkva. Tu se pjeva onako složno kako to znadu samo Slavonci.

Ministriraju mladići. Milina mi je služiti misu takvom skupu. Tu se slavi Bog bez namještenosti i uvijanja.

Poslije mise ljudi izlaze iz crkve. Puše i razgovaraju. Šale se. Ali nitko ne odilazi kući. Iza kraćeg odmora

svi se vraćaju u crkvu. Misionar drži, ne propovijed, nego predavanje o putovanju prema Mjesecu, toj najvećoj avanturi čovječanstva. Iza predavanja diskusija. Anđeo Gospodnji. I struja muškaraca prolazi selom. Vraćaju se sa staleške mise. Čeka ih bolji ručak nego obično. Jer misionar je ženama zapovijedio da uvijek bude bolji ručak, kad je staleška muška misa...

ZADNJA NEDJELJA

Nije to neka posebnost u Bizovcu. Taj običaj, da se zadnje nedjelje održi ovakva misa, traje sve tamo od misija prošle godine. A misle ga zadržati i u novoj godini.

Župnik se pobrine, da tom zgodom dođe uvijek koji strani svećenik s posebnom temom. Upozorava, da se dobro spremi i za samo predavanje i za diskusiju, koja znade biti vrlo živa. Do sada su bile ove teme: »Glavni naši problemi«, »Važnost svete pričesti u našem životu«, »Ženidba i ženidbene smetnje«, »Vjera, današnja najveća vrednota«, »Značenje muškarca u vjerskom životu župe«, »Važnost i smisao papinske enciklike Humanae vitae«, »Obnovimo svoje obitelji«, »Dokazi da postoji ljudska duša«, »Najveća avantura čovječanstva«.

Vidimo nekoliko obilježja tih tema: One su slobodno izabrane prema uviđavnosti svakog predavača, ali su opet povezane s problemima koji zaokupljaju osobito muški svijet.

DISKUSIJA

Nisu Bizovčani samo nijemi slušatelji. Oni prate svaku riječ. Čovjek ne bi mislio koliko zanimanja pokazuju za vrijeme samoga predavanja. Kad svrši predavanje, onda se ostaje u dijalogu. Koji puta dobrano iza 12 sati. Iza predavanja o ljudskoj duši, palo je zanimljivo pitanje: »Kad je to tako jasno, kako ste iznijeli, zašto ih ima koji ne vjeruju u dušu?«

Padaju i ovakva pitanja: »Koliko se smije popiti da ne bude grijeha?« Za to se valjda zanimao »Bato« koji je s »pola deci« rakije »častio i opio« tri najveća prijatelja slavonske šljivovice u selu. Valjda ga je pekla savjest... Zatim: »Da li će biti što od ekumenizma?« »Je li se što promijenilo u ženidbi između katolika i pripadnika drugih vjera? I zašto je brak nerazrješiv?«

Čule se i ovakve riječi: »Bojimo se da ćemo s dijalogom doći do toga, da ćemo otpasti od svoga, a oni drugi neće ništa prihvatiti našega... I tako ćemo mi biti na šteti. Na to nas navodi naša katolička štampa...

Ili ovo: »Ako ćemo smrznuti moći putovati na druge svjetove, što će kroz to vrijeme naša duša?«

»A koja se tema najviše svidjela ljudima?« upitao sam zvonara Đuru. »Svakako ona o ljudskoj duši-«

I jest tako! Jedan je inteligentan muškarac plakao od žalosti i jada, što baš tada nije mogao doći, kad su mu pripovijedali kako su tekli predavanje i diskusija o duši...

Zanimljivo: muškarce najviše zanima filozofska tema. To bismo trebali mi propovjednici imati na umu da previše ne moraliziramo...

ŽUPNIK I PROFESOR

Bizovački župnik ujedno je i profesor. U isto vrijeme? Da, u isto vrijeme. Pet dana na župi. Vodi, propovijeda, ispovijeda, katehizira. A u utorak sjeda u svoga fiću i putuje u Đakovo. Kroz puna dva dana samo je profesor bogoslovima. Pastoral, liturgika i način propovijedanja... Pa kako može? I ja se pitam. Ali istina je da jedno i drugo dobro obavlja. Jer Bizovac napreduje otkako je uzeo kormilo te župe, a bogoslovi se hvale svojim profesorom...

S njim sam se porazgovorio o jednoj ozbiljnoj stvari, koja mene dosta žulja. A izgleda i druge...

— Čuju se koji puta prigovori protiv pučkih misija kao da su samo plamen zapaljene slame. Iza njih da malo ostane... Što vi mislite o tome?

— Već dulje vremena razmišljam, kako bih o tome napisao jedan članak za naš svećenički Đakovački vjesnik. Ali moje je duboko uvjerenje, da u mojoj župi svete misije nisu bile samo vatra koja je jednom planula i brzo se ugasila. Uzmite već same misije. Kroz punih 12 dana misionari su uspjeli zadržati vjernike na okupu i pred njima obrađivati velike teme. Što je još značajnije, to se vršilo po

staležima. Posebno za ženski svijet. One su imale svoj misijski program prije podne u 9 sati. Nikada ispod 600. Školska djeca su imala svoj program oko podne, kad su najslobodnija. Navečer u 6 sati oženjeni ljudi. Impozantno je bilo gledati one stotine, koji puta i do 500, koji su svake večeri dolazili, slušali, gledali slike kroz puna dva sata. Posebno sam nastojao da im bude što ugodnije. I zato smo donijeli klupe da mogu komotno sjediti kroz cijelo vrijeme svoga programa...

— A mladež? Svaku večer u sedam i po dolazili su, možemo reći, svi!

— Koliko je bilo ispovijedi i pričesti za vrijeme misija?

— Ispovijedilo se oko 2.800 osoba, a pričesti je podijeljeno do 7.000. Uređeno je 10 brakova. Ali onaj dojam, kojega su moji vjernici doživjeli za vrijeme marijanske svečanosti pri zaključku svetih misija — prvi puta je sudjelovala i limena glazba mladih! — to je nešto što oni neće zaboraviti...

— Vratimo se na gore spomenuto pitanje: A poslije misija?

— Ja znam samo ovo: Ima dosta muškaraca, koji mi govore, kao onaj čiča Š.: »Od misija nisam propustio nijednu nedeljnu svetu misu. A prije nisam išao nego samo nekoliko puta na godinu...« Jedna mi je žena rekla: »U našoj kući iza misija još se nije čula nijedna psovka. A prije misija muž je bio veliki psovač«. Psovka je znatno popustila... Za vrijeme adventske ispovijedi ove godine primjetio sam u svojoj filijali Ladimirevcima da ima preko 200 ispovijedi više nego prijašnjih godina. Isto tako u samom Bizovcu. A što se tiče naše staleške mise za muškarce, koja mi je od svega najdraža, ona je niknula i krenula za vrijeme misija... Jedan funkcioner javno priznaje da je dobro što se misije obavišе, jer je manje pijanaca nego prije...

DEVETNICA SPASA

— Posebno poglavlje je pobožnost devet prvih petaka koju obavlja u mojoj župi nakon misija oko 500 osoba. Čujete, to nije mala stvar! Neka ljudi pripovijedaju što hoće, ali kako mi u četvrtak, moj kapelan i ja, sjednemo u ispovijedaonicu, pravo se i ne dižemo do prvoga petka navečer.

— Vi imate i filijale?

— U Ladimirevce moj kapelan odlazi svakog prvog petka oko 9 sati prije podne. Najmanji broj, što je ispovijedio u tom selu, bio je 205. A često i više. Koji puta i 225, pa i 230 osoba. Nema ga kući u prvi petak do kasno navečer.

— Jesu li to same žene i djeca?

— Tu ima muževa i mladića. Jedan mladić iz drugog sela ujutro već u pet sati lupa mi na prozor u Bizovcu. Mora otići na put, a ne bi htio prije ispovijedi i pričesti, i zato, moj župniče, ustaj! I nije mi teško, nego drago. Muškarac, također iz drugog sela, dolazi mi u pola šest na ispovijed i pričest, da to može obaviti, jer ide na posao i nema ga do navečer.

— Ali se moralo prekinuti u Ladimirevcima?

— Jest! Upravo na Novu godinu grupa od 170 osoba primila je diplome obavljene Velike devetnice, kojom Narodno svetište Srce Isusova u Zagrebu priznaje da je dotični obavio tu devetnicu i time se pridružio vjernim štovateljima Srca Isusova, koji mole, trpe i rade da dođe Božje kraljevstvo!

— Kakav učinak ima, po Vašem sudu, ta devetnica?

— Tu su čvrste! Tu su napori! Tu je ustrajnost. To je pričešćivanje i kroz dulje vremena. Vjerni Bog neće toga zaboraviti...

MLADI SVIRAČI

Bilo je za vrijeme misija u Bizovcu. Upravo stvaramo plan za konačnu proslavu Majke Božje.

— Imat ćemo procesiju sa svijećama... Vani u dvorištu. Pjevat ćemo, bit će propovijed... Ali još bi nešto trebalo...

— Što? upita župnik.

— Imate li vi kakvu glazbu u selu? Bilo bi odlično, kada bi limena glazba pratila i vodila pjesmu...

— Stari svirači ne bi htjeli sudjelovati...

— Ali mladi bi htjeli! upade u riječ bizovački kapelan. Oni će svirati neke pjesme...

— Ma gdje će ta djeca znati svirati? čuli su se glasovi odraslih ljudi,

koji su se sjećali vremena tijelovskih procesija uz glazbu... Neće oni to naučiti ni za godinu dana...

— Samo vi meni kažite, koje pjesme trebamo svirati, a ostalo je moja stvar! odgovorio je kapelan u ime mladih.

Dogovorili smo se za pjesme: »Čuj nas, Majko«, »Majko Božja Fatimska«, »Sred te se pećine«, »Zdravo Djevo«... I mladi su napravili nemoguće. Kroz tri dana intenzivnog vježbanja, pod vodstvom svoga kapelana, oni su dali odgovor: »Možemo i hoćemo!« I kad su ovi mladići u župnom dvorištu zasvirali pred masom od nekoliko tisuća ljudi, koji su sa svijećama u ruci pratili njihovu glazbu, čulo se do kraj Bizovca. Oni »malobrojni«, koji su imali svojih razloga da ne prisustvuju tom najljepšem zaključku misija otkako idem na misije, najprije su stajali na drugoj strani ceste... Ali nisu izdržali. Prešli su cestu i kroz željeznu ogradu gledali veličanstveni prizor: Tisuće svijeća, narodna nošnja, procesija s dva misijska križa, tj. iz Bizovca i Ladimirevaca, djeca u bjelini, sveta misa na oltaru postavljenom na četiri »platona« na kojima se nalazili u živoj slici pratioci Gospina kipa, nositelji misijskih križeva, djeca, momci, djevojke... Prekrasno! Oni »malobrojni« nisu mogli izdržati ni iza ograde. Prošli su kroz crkvena vrata, i obišavši crkvu s druge strane, približili se svečanom podiumu na sama tri do četiri metra. Da bolje vide i dožive.

— Toga još nismo nikada vidjeli u Bizovcu! govorili su oni »malobrojni«. Tko bi rekao, da vjera još ima toliki utjecaj na ljude...

POVJERENJE

Još sam nekoliko puta bio u Bizovcu. I mislim, da ću pogoditi, ako ovo ustvrdim: Imaju Bizovčani svojih mana... A Bože dragi, tko ih nema? No jedno je sigurno: Njihov župnik ih voli. On je ponosan na njih. I kad kudi, on ih ne prezire, nego to čini uvijek u mjeri, s prizvukom optimizma i nade u popravak... A oni? Oni također vole njega. Ponosni su zbog njega. Ako se koji puta malo i naljute, brzo zaborave.

Međusobno povjerenje vlada u Bizovcu između župnika i župljana. To je uistinu velika stvar, kako znade češće reći njihov kapelan Ivica...

Pero Bulat D. I.
misionar

Ovo je nada koja struji Istrom. Njezina svježa, vedra i čvrsta mladež sa svojim svećenicima. Mladići iz Kanfanara

KAUZA PETRA BARBARIĆA

Utješna poruka

Prigodom svećeničkog teološkog tjedna u Dječačkom Sjemeništu u Zagrebu početkom veljače ove godine vice-postulator kauze Petra Barbarića upravio je molbu Svetom Ocu Papi Pavlu VI za Petrovu beatifikaciju. Molbu su potpisali svećenici raznih biskupija i službi te redovnici raznih redova.

Otac vice-postulator primio je i odgovor na tu molbu, koji ovdje donosimo u cijelosti u hrvatskom prijevodu.

Državno Tajništvo
Br. 132859

Prečasnom Ocu
O. Josipu Antolović D. I.
Vice-postulatoru kauze
Sluge Božjega Petra Barbarića

Iz Vatikana, 17. veljače 1969.

Prečasni Oče,

Uzvišenom Prvosvećeniku stiglo je u redu veoma uljudno pismo, u kojem su mnogi svećenici obojega klera skupa s tobom usrdno zamolili da se pristupi beatifikaciji Sluge Božjega Petra Barbarića.

O toj stvari mogu ti s veseljem javiti da je Sveti Otac dobrohotnim srcem primio takovu molbu i da ju je predao na ispitivanje Svetome Zboru Obreda, koji ima raspravljati o takvim kauzama.

Njegova Svetost osim toga dala mi je nalog, da tebi i svima onima koji su potpisali molbu žive želje za napretkom kao i da vam priopćim Apostolski Blagoslov, zalog nebeskih milosti.

Međutim, s doličnim poštovanjem ostajem ti privržen

G. Benelli, Subst.

Otac vice-postulator i na ovom mjestu najtoplije se zahvaljuje Svetom Ocu Pavlu VI na Njegovoj očinskoj dobroti i razumijevanju za kauzu Sluge Božjega Petra Barbarića kao i za podijeljeni apostolski blagoslov. Očinska gesta Svetoga Oca biti će draga i utješna ne samo potpisnicama spomenute molbe nego i svima onima koji mole, rade i žrtvuju za beatifikaciju Petra Barbarića Osim toga novi poticaj da još tješnje budemo sjedinjeni sa Svetim Ocem, da s poučljivošću i ljubavlju slušamo Njegove očinske savjete, upute i poruke te da se za Njega i Njegove nakane uvijek rado molimo. Sveti Otac, koji ima toliko briga i poslova, nije zaboravio ni na kauzu Petra Barbarića ni na one koji je promiču. Bila Mu iskrena hvala od svih nas!

Ovim putem želim se također zahvaliti svećenicima i redovnicima koji su za vrijeme svećeničkog teološkog tjedna rado dali svoj potpis na molbu Svetom Ocu za beatifikaciju Petra Barbarića. Presveto Srce Isusovo bilo im svima obilna nagrada!

O. Josip Antolović D. I.
vice-postular

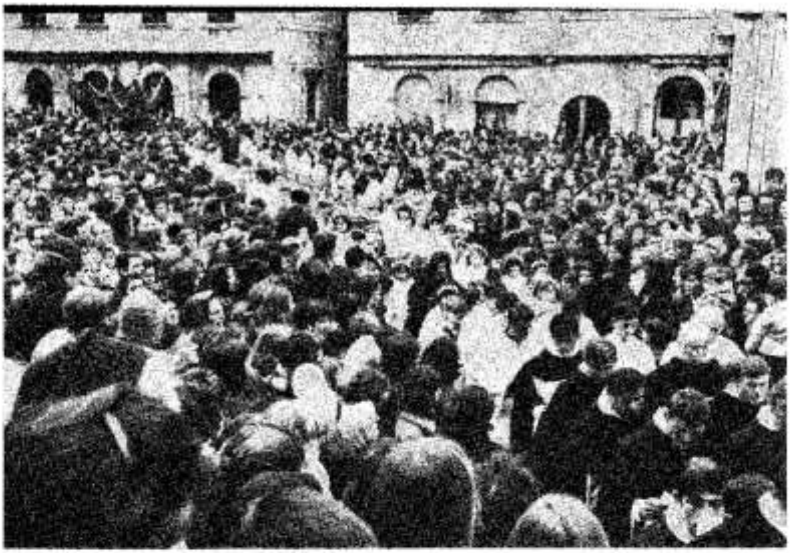

Ovogodišnja proslava sv. Vlaha u Dubrovniku (Foto J. Kerner)

PRAVO JEDINSTVO OBITELJI

POVEZANOST S BOGOM Oduvijek je obitelj bila mjesto molitve. Tu je naš Gospodin uvijek prisutan, jer je rekao: »Gdje su dvojica ili trojica sakupljena u moje ime, tamo sam ja među njima«. Imenom obitelji Crkva naziva čitavu zajednicu vjernika, napose onda, kad se skupe da zajedno mole. Tako je svaka kršćanska obitelj slika velike Božje obitelji, napose baš onda, kad moli. Obitelj je duhovna tvrđava, sigurno utočište i mjesto osvještenja za svakog čovjeka, koji je imao sreću da dođe na svijet u pravoj kršćanskoj obitelji i u njoj bude odgojen u strahu i ljubavi Božjoj.

Prave kršćanske obitelji najbolja su škole u ljubavi prema bližnjemu i uopće u socijalnom smislu. Tu dijete od malena uči poštivati i slušati starije. Ako ima braće i sestara, privikava se na to, da ne mora sve uvijek u životu biti prema njegovim željama, nego da se u korist drugih mora naučti odricati ove ili one stvari, kako bi u obitelji vladala ravnopravnost i pravda.

Napose u brojnijoj obitelji roditelji imaju izobilje prilike, da se nauče razborito zapovijedati i suditi bez pristranosti. Oni moraju uvijek imati pred očima, da u svojoj obitelji zastupaju Božji auktoritet, i da su oni u toj Crkvi u malom kao neki svećenik, dok su djeca vjernici ...

Osamdesetgodišnji Pestalozzi na smrtnoj se je postelji oprostio od svojih ukućana riječima: »Djeco, ostajte povezani i tražite sreću i sređenom okviru obitelji!«

U vrijeme, kao što je naše, kad je obitelj iznutra potkopana lakše ćemo shvatiti svu veličinu Pestalozzijevih riječi. Ako želimo izliječiti čovječanstvo, liječimo u prvom redu obitelj. U pometnji današnjih problema to je bitna stvar. Sva ostala pitanja, sve ostale poteškoće

nestaju pred problemom obitelji. Jedino prava vjera može i mora biti pravi put obitelji, koja želi naći istinsku sreću. Crkva mora doživjeti svoj preporod u srcima, pa i Crkva u malom. Jer samo onaj, koji posjeduje Boga, sposoban je da se odreče sebe i priskoči u pomoć bližnjemu, kako vani izvan obitelji, tako i unutar obitelji.

U naše vrijeme obitelj sve više gubi svoje prvotno kršćansko obilježje. Sve više se zanemaruje obavljanje kršćanskih dužnosti kao što je redovita nedeljna sveta misa, redovita pouka djece u vjeri, redovita molitva prije i poslije jela, prije spavanja i ujutro kod ustajanja. Sve više nestaju iz naših obitelji raspela i svete slike kao nešto zastarjelo. Mjesto toga dolaze posve profane slike, da tako izgledamo pred onima koji ne vjeruju, suvremeniji ... Iz naših obitelji sve više nestaje onaj pravi kršćanski osjećaj, ono kršćansko ozračje, u kojem su se djeca upravo neprimjetno kršćanski odgajala i ostajala u životu vjerna Bogu u sreći i nesreći. Dok je to ozračje vladalo našim obiteljima, slabo su bili poznati brakovi bez Boga, crkve i svećenika.

KOD OČEVA STOLA U obitelji teče ista krv, svi se skupljaju oko istoga stola, svi jedu od istog kruha. Obiteljski kruh je najbolji, osobito, kad ga je umjesila majka svojom ljubavlju. Koliko je taj kruh svet, pokazao nam je sam Gospodin. Sveti Josip i Marija žure se u Betlehem »kuću kruha«, da tamo velikoj Božjoj obitelji, pruže Kruh vječnog života. Lomiti kruh uvijek je bio znak ljubavi, sloge, zajednice. A gdje se to bolje ostvaruje, nego u našim kršćanskim obiteljima?!

No kao što lomljenje zemaljskog kruha spaja članove jedne obitelji u čvrstu zajednicu, sreće, sloge i mira, tako u još većoj mjeri onaj Kruh iz Betlehema proizvodi to čudo.

Obitelj, koja tijesno živi s Crkvom, lako će razumjeti, da se tu radi o Kristovu Tijelu. Gospodin je na posljednjoj večeri učinio neopisivo čudo ljubavi, kad je od našeg obiteljskog zemaljskog kruha stvorio Kruh za naše duše, i od našeg obiteljskog vina nebesko piće. I sam nam je svima rekao:: »Tko jede od ovoga kruha, živjet će dovijeka. Uzmite i jedite, jer ovo je moje tijelo! Uzmite i pijte, jer ovo je moja krv!«

Mali Dragan ne treba nikakve pomoći pokraj svoje čvrste i jake mame Anđelke Barišić.

Kad otac, majka i djeca pristupaju k tom duhovnom obiteljskom stolu i jedu od istog nebeskog kruha i piju od istog nebeskog vina, oni sve više žive novim životom, bivaju sve više jedno srce i jedna duša, jer ih sjedinjuje tajanstveni Kruh i Vino — Krist U svakoj takvoj obitelji možemo doživjeti nešto od ozračja svete nazaretske obitelji.

Krist je ljubav. A tamo gdje je ljubav, ne osjeća se toliko patnja. Znoj rada i žrtve više nema na sebi oznaku gorčine i prokletstva, nego obilježje ljubavi, jer se prolijeva za one koje ljubimo. I ako se dogodi, da obiteljska kola koji puta zacvile i zastanu, i ako se pojedine obitelji moraju ozbiljno suprostaviti zlu, što je možda počelo prodirati u njih, u svim tim slučajevima poteškoće će se najlakše rješavati s Kristom u srcu i pred Kristom u obitelji ili u crkvi po žarkoj molitvi.

Rekli smo: Današnji svijet, zaražen tolikim zlima, može ozdraviti samo ozdravljenjem obitelji. I stoga: vratiti zdravlje obiteljima važnije je nego podizati ekonomski standard .. Dobro je i to, ali ne smije nikad to biti na štetu obitelji. Stožer, oko kojega se moraju odvijati rješavanja socijalnih pitanja nije pojedinac — bez sumnje, ima i on pravo na osiguranje — nego je najvažnije velikodušna pomoć obiteljima ...

J. M.

MOJE SELO

U mojem malom slavonskom selu bilo je 1914. 50 kuća, nešto preko 300 stanovnika, oko 40 školskih polaznika. Iza Prvog svjetskog rata stala se braća dijeliti, jer se jetrve nisu mogle slagati, pa se broj kuća povećao na 70, nešto i broj stanovnika, a broj školskih polaznika ostao je isti. Do 1914. većina je obitelji imala 6 — 8 djece, a među dva rata 2 — 4. U doba rata 1941 — 1945. poginulo je oko 40 ljudi, ponajviše od 20 — 40 godina života. Iza rata neki su otišli u škole i zanate, a drugi u grad radi boljega života, pa su neke kuće porušene, neke su ostale prazne, i tako selo opet broji oko 50 kuća.

Daleko smo od grada, među brdima i šumama, ali imamo električnu struju, radio-aparate i televizore, kauče umjesto kreveta i druge predmete više, građanske civilizacije.

Iz grada je preuzeta i želja za lakšim životom, pa se zato broj porođaja smanjuje na dvoje djece. U školi, koja je otvorena prije pedeseta godina, djece ima sve manje, pa je pitanje koliko će dugo škola još postojati ovdje.

Ima čak slučajeva da školovani ljudi službenici imaju po dvoje i četvero djece, a njihovi suseljani seljaci jedno ili dvoje. Razumije se, to su službenici s više vjerske i rodoljubne svijesti.

Je li danas, uz toliki tehnički razvitak teže hraniti i uzgajati djecu negoli nekada, prije 60 i više godina? Jest i nije. Prije 60 godina djeca su se vrlo skromno odijevala. Sve do pete godine života nosila su košulju od domaćeg platna, zvanu »betevara«, a preko nje katkada šarenu suknjicu, i to ženska i muška djeca. Hodala su bosonoga ljeti i zimi, tako da za snježnih dana nisu izlazila iz kuće. Istom od pete godine dalje dječaci su dobivali hlačice, djevojčice haljine, krojene kao kod odraslih, »krila«, a jedni i drugi opančiće ili cipelice za zimsko doba. Sada se i seoskoj djeci već u kolijevci nabavljaju mnogobrojni komadi odjeće i obuće što sve zajedno predstavlja veliki izdatak i brigu. Jasno je, današnji životni standard to traži, i tome se nema šta prigovoriti. Isto tako, možemo samo biti zadovoljni, što se djeca ljuljaju u lijepim visokim bešikama mjesto nekadašnjih niskih bešika i jednostavnih korita. Međutim, sva ta povećana briga za uzgoj djece ne bi trebala ugroziti životni standard našega seljačkoga svijeta, kad bi se dala povratiti u selo nekadašnja marljivost,

okretnost, žilavost, ustrajnost među seosko stanovništvo.

Prije 60 godina skoro svaka kuća u selu ima kola i konje, po 2 — — 4 krave, 5 — 20 svinja, vinograd s plemenitom lozom, šljivik s oko stotinu stabala, mnogobrojna stabla oraha, jabuka, krušaka, bresaka okolo kuća, po brdima i dolovima, a osobito u vinogradima. U to doba još je uspjevala glasovita jabuka srčika. Konji se i krave svaki dan češu, rede čiste. Svaki se gazda ponosi svojim konjima. Vinogradi se na vrijeme okapaju, režu i prskaju pa u njima nema korova, izgledaju kao najbolje njegovana bašča. Voće se okapa, gnoji i čisti pa rodi skoro svake godine te se u jeseni grane savijaju, podupru kolcima, a koja i slomi.

Danas je kola, konja, krava i svinja upola manje. Površina se vinograda prilično smanjila. Većina je zasađena »tudumom«. Ima vinograda koji se ne okapaju, ne obrezuju, rastu kao šikara, puni su korova, kao da i nemaju gospodara. Voćke su ostarjele, pa su grane više suhe negoli zelene. Na njima ima malo plodova, a po koju godinu ni malo. Veliko nekada seosko orašje sasvim je propalo. Isto se dogodilo i sa seoskom livadom. Oranice stoje razmjerno dobro, možda i nešto bolje negoli nekada. Velik broj kuća nije ožbukan, iako su građene prije četrdeset godina, što na stranca prolaznika čini loš dojam.

Pitam: Zašto je to tako,... Odgovor: Sin me ostavio i otišao u grad ... A drugi i treći sin? ... Odgovor: Aaa ...

Nema onoga koji bi orao, kopao, kosio, žeo. Nema onoga koji bi vinograd obrađivao. Nema onoga koji bi razbijeni crijep na kući zamijenio s novim, čitavim crijepom da kiša ne curi po tavanu. Bilo bi dobro da dođe kakav čobanin iz Bosne da uzčuva krave i svinje. Još bi bolje bilo da dohrani starce i da preuzme kuću i zemlju. Ali ovamo više neće ni Bošnjak. Njega privlači veće i bogatije selo, osobito ako je bliže grada.

Stanje je dakle teško i pretežko. Ne u jednome već u mnogim selima; me samo u Slavoniji već u raznim krajevima lijepe naše domovine. Uzrok je tome i takvome stanju grijeh koji se eto teško osvećuje. To shvaćaju oni koji ispaštaju, kad je već prekasno. To bi trebali shvatiti mladi učeći se pameti na tuđoj nevolji.

Prigovara se da previše pišemo samo o jednom pitanju — o pitanju obiteljskoga života, kao da drugih životnih teškoća i nema. Nije previše. Pitanje obiteljskoga života temeljno je i ključno pitanje našega sveopćeg vjerskog i narodnog života. Ako se to pitanje barem započne sretno rješavati, bit će lakše rješavati i druge teškoće: svećenička i redovnička zvanja, vjerska i moralna svijest, pomaganje bolesnih i siromašnih, dobar primjer djeci i mladeži, katolička književnost i umjetnost. K.

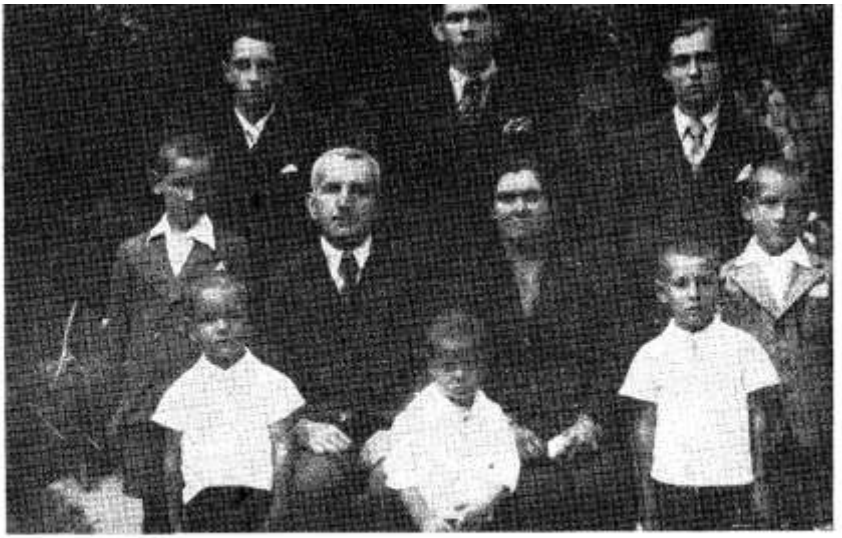

Ivan Eterović i njegova obitelj

USPOMENA NA JEDNOG PRAVEDNIKA

Dok je neka osoba u našoj sredini ne obazirемo se toliko na njezine vrline ili mane. Kada nas ta ista osoba ostavi spremni smo o njoj odmah davati svoje karakteristike.

Dana 7. X 1968. u Pučišćima na Braču preminuo je Ivan Eterović — Antić u 85. godini života. Dok je živio u našoj sredini nismo ga skoro ni opažali. Sada, kada nas je ostavio uvidjeli smo pravu vrijednost njegova života. Bio je to otac, koji je odgojio osam sinova. Cijeli svoj život žrtvovao je za njih. Nije mu bilo lako. Bez zemlje, bez sredstava, ali ne i bez velikog pouzdanja u Boga. Prihvaćao se različitih poslova, kako bi pošteno prehranio svoju brojnu obitelj. Uspio je. Njegova djeca su danas sve odrasli ljudi, koji se ne boje budućnosti. Odgojio je i sina svećenika, vrijednog župnika Pučišća preč. Don Petra Eterović-a. Svoju starost proveo je u njegovu domu. Kad god sam dolazio u njegovu kuću stari barba Ive uvijek je imao u ruci krunicu ili molitvenik. To je i karakteristika njegova života. Bio je vrlo pobožan prema Presv. Srcu Isusovu. Njemu je posvetio i svoju brojnu obitelj. Zadnje njegove riječi bile su Srce Isusovo ...

Sprovodu barba Ive prisustvovalo je mnoštvo ovog dobrog naroda i sedamnaest svećenika, koji su imali koncelebriranu sv. Misu za pokojnika. To je dokaz kako su mještani i svećenici cijenili pokojnika. Na njegovom grobu najstariji sin Toni rekao je i ovo »Zar nije dika vidjeti na jednom sprovodu sedam sinova, a i osmi je ovdje duhom. Oče, hvala ti u ime sviju, za sve ono što si za nas učinio«.

Nadamo se, da je Presveto Srce Isusovo postalo pravo utočište spasenja onome, koji je u njega vjerovao i u njega se kroz cijeli život pouzdavao.

Don Ivica E.

RAZGOVARAMO

[redacted]

Velečasni oče!

Poznam neku obetelj koja do vjere ne drži puno. S gospodom se čak i pazim i znam da se nalazi pred teškom odlukom. Niti joj je muž, a pomalo ni ona za to da rodi dijete koje je na putu. Da li sam, i u koliko sam dužna da tu nešto učinim da se dijete spasi?

Dakako da ste dužni tu nešto učiniti, dakako, što se može, da spasite život koji je u opasnosti pred onima kojima je povjeren. Ništa ne smeta što oni ne drže puno do vjere. Dobro moramo činiti svima, i zlo spriječiti gdje nam je to moguće. Razlozi koji vas neka kod tog lijepog posla spasavanja vode ovi su: Abortus je problem koji se ne smije rješavati samo s medicinskog i sociološkog stanovišta. On je prije svega i iznad svega ljudski i potom religiozni problem. Izravno traženi abortus kosi se naime direktno s objavljenim Božjim zakonom: Ne ubij! — Drugim riječima, mi nismo vlasnici života ni svog ni tuđeg. Iako neki niječu religiozni momenat u ovim pitanjima, njihova se odgovornost pred Bogom, savješću i ljudima ne smanjuje. Ako tako nekoga spriječite da čini zlo učinili ste veliko djelo pred Bogom, ljudima i pred svojom savješću.

[redacted]

Gospodine uredniče!

Završio sam vojsku, a imam i zanat. Sve bi to bilo lijepo kad ne bi bilo nečega o čem bi bilo najbolje šutjeti. Došao sam u sukob sa svojim roditeljima, i ono što me kod svega toga najviše boli jest, da me majka proklela. Vidim da se to prokletstvo na meni doslovno ispunilo. Nesretan sam. Može li se tu što učiniti da se riješim svog kompleksa krivnje i prokletstva?

Nažalost nije rijetkost da roditelji proklinju svoju djecu: »obolio, osakatio, oslijepio, da crko, da grom ubio, da vrag odnio; bio nesretan, neplodan itd.« sto drugih i besmislenijih kletvi. Ružno je to čuti i za bašće, a kamo ne za rođeno dijete. A čuje se to i prečesto, kao da zlo treba zazivati, i kao da ga bez toga nema i previše. — Obično roditelji ništa ne misle kad to govore. Kasnije im bude žao. Teško bi bilo zamisliti da su ozbiljno mislili zlo svome djetetu. No nažalost bude i trajnije mržnje i smišljenih kletvi i proklinjanja. Krivnja bude obično i na jednoj i na drugoj strani. Znaju roditelji zanemariti odgoj svoga djeteta, pa kad ono poraste i otme se svakom nadzoru i utjecaju, onda proklinji. — Što bi trebalo učiniti da se ispravi tako što? Ako ste vi uzrok, nastojte sa svoje strane sve učiniti da se popravite, da poboljšate svoje odnose prema roditeljima. Morat ćete tu štošta žrtvovati, i vremena da im iskažete koju uslugu, da se za njih brinete ako su neopskrbljeni, da zamolite za oproštenje. Ako je krivnja na njima, nemojte ih izazivati i držite se postrance od njih. — Ukratko: vršite svoje ljudske i kršćanske dužnosti prema roditeljima i prema Bogu, stvari će se same od sebe ispraviti, a na ta kojekakva prokletstva nemojte ni misliti, jer svoju osobnu nesreću ne trebate dovoditi u vezu s prokletstvom. Ona je možda posljedica vaše naglosti, vanjskih okolnosti, zlobe ljudi itd.

F: S. Taborski

[redacted]

Velečasni oče!

Ostala sam sama u kući kao duh. Djece nisam imala, niti sam je mogla imati. Nedavno m je umro muž. Rodbina koju sam pomagala kako sam mogla, gleda i dalje da ih pomažem, a svi, i rodbina i sustanari jedva čekaju da umrem. To ja vidim i osjećam na svakom koraku. Smetam im. Već sam skoro očajala i pomišljala sam na svašta . . .

Bakice!

To što vi osjećate, da ste osamljeni, i da na zemlji ima sve manje onih koji vas razumiju i vole, to čeka više manje sva naša ljude. Svak od nas mora osjetiti da su sva ljudska prijateljstva i veze, pa i one najtjesnije obiteljske, samo privremene, nestalne, često vezane uz osobnu korist. Pomalo se moramo uvjeriti i usmjeriti prema onome koji je jedini vjeran, a to je Bog. Ne radi se tu samo o staračkim osjećajima koji uz klonulost nadvladaju čovjeka. To je velika istina o priči ljudskog života, koju mnogi moraju iskusiti dok su još mladi. — A što se tiče pomisli, da si svašta učinite, nemojte biti tako nesmotreni da si vi sami nanesete najveću nesreću.

[redacted]

Velečasni oče uredniče!

Prošlo je već dosta vremena odkad je objavlena neciklika »Humanae vitae«. Tom prilikom ivela sam u svojoj obitelji molitvu, da se Gospodin Bog udostoji učiniti

da ona čovječanstvu bude razumljiva, prihvatljiva, utješna i spasonosna. Međutm, čini se, da je uznemirila ljudske savjesti i zbog toga došla na kritiku. — Istina je, Enciklika poziva na čistoću i žrtvu; a da se to isplati, dokazuju nam brojne obitelji čija su djeca poslušna i plemenita. Poželjno je da uz pomoć Božju i malo dobre volje svim srcem prihvate nauku enciklike i provode je u život. Sveti se Otac nije obazirao na prolazne ugodnosti, nego jer nas ljubi, želi da budemo sretni u vječnosti. Prihvaćajući to i vjerujući u moć molitve možemo se nadati da će nam enciklika »Humanae vitae« biti utješna i napokon sposonosna. Oprostite na slabom pisanju. Uz pozdrav Hvaljen Isus i Marija.

Marija Antalašić, Mala Subotica

Običaj koji ste uveli u svojoj obitelji da molite za Crkvu i njene potrebe u odgajanju zdravih obitelji izvanredna je stvar. Više ćete tako učiniti za naš narod od onih »nazovi proroka« koje spominje Evandelje, da dolaze u ovčijem odijelu, a u stvari su »grabežljivi vuci«. Bog vam neće ostati dužan, i blagoslovit će vaša nastojanja i vašu dječicu.

[redacted]

Poštovani uredniče!

Djevojka sam već preko 30 godina. Propustila sam sve prilike da se udam. Nešto su branili roditelji, nešto sam sama propustila, nešto sam bila izbirljiva. Sad me roditelji mrze; prigovara mi i ostala čeljad, a ja se zbog toga samo uzrujavam i nezadovoljna sam. Željela bih savjeta od vas, jer sam čitateljica Glasnika Srca Isusova. Vidim da dosta pišete o obiteljima i redovnicama, a o nama ovakvima ništa. A nas ima dosta, pa onda nama to izgleda da je ovakav život bezvrijedan i kod Boga i kod ljudi. A ipak slutimo da je Bog tako odredio, slično kao i onima u braku i onima po samostanima. A zašto nas svijet toliko prezire? Odgovorite nešto na to?

NN.

Vaše pitanje nije tako jednostavno da bi se u par redaka dao iscrpan i zadovoljavajući odgovor. Ako imadnete prilike pročitajte prvu poslanicu svetoga Pavla Korinćanima, i to osobito 7. poglavlje, gdje među drugim pitanjima Pavao odgovara i na vaš upit. Napominjem da Pavao nije imao pred očima današnjih redovnika, nego samce svoga vremena koji su u istom položaju kao i vi, koji ili nisu htjeli, ili nisu mogli ući u brak. Evo nekoliko njegovih misli: »S obzirom na djevice nemam zapovijedi, ali dajem savjet kao onaj, koji zahvaljujući Gospodnjem milosrdu, zaslužuje povjerenje ... Vrijeme je kratko. Preostaje da i oni koji imaju žene, žive kao da ih nemaju ... i koji kupuju kao da ne posjeduju; i koji uživaju ovaj svijet kao da ga ne uživaju, jer prolazi vanjski oblik ovoga svijeta. Neoženjeni se brinu za Gospodnje stvari. A oženjeni se brine za svjetske stvari, kako će ugoditi ženi, te postaje razdijeljen ... Ovo velim za vašu vlastitu korist. Ne da vam postavim zamku, već da vas navedem na ono što je časno i što stalno bez podijeljenosti veže uz Gospodina. (1 Kor 7, 25 ...) Ako ste dakle neudati s bilo kojeg razloga, ništa time izgubili smisao svoga života, jer je jedan smisao i oženjenih i neoženjenih, da naime nađu Gospodina i uz njega privežu svoju sudbinu. Opasnost da se izgubi taj prvi smisao, prema Pavlu je čini se veća za one u braku. Uloge koje ovdje na zemlji igramo, privremene su, i nemojmo žaliti što nam nisu povjerene teže i veće odgovornosti. Ako kojiput valja podnijeti prezir onih koji gledaju sve samo s gledišta ovog života, ne valja gubiti hrabrosti, iako je za to potreban kojiput heroizam. Dakle, sve skupa nije tako tragično iako nije ni jednostavno. Kad bi jedini smisao ljudskog života bio brak, onda bismo se pošto poto morali svi poženiti i poudati, ali to nije tako. — A što pišemo o obitelji, nije to zato, da zapostavimo one koji nisu u braku, nego zato što je obitelj u većoj potrebi i njoj valja posvetiti prvu pažnju.

IZ KATOLIČKOG SVIJETA

■ VATIKAN: Kongregacija za redovnički život izdala je na blagdan Bogojavljenja »eksperimentalni« dokumenat »Renovationis causam«, o novicijatskom odgoju redovnika i redovnica. Želja je Crkve da se umnože zvanja, da se što bolje probiru i učvrste, da se formiraju za današnji i sutrašnji svijet, u duhu požrtvovnosti i ljubavi. Zato će se produljiti »kušnja« novicijata, koliko je potrebno, kao što se traži i dulja priprava za novicijat, jer je potrebna. Zavjeti se neće polagati odmah nakon kušnje. Prije posljednjih zavjeta može se uvesti još neko vrijeme da se zvanje prokuša.

Sveti Otac održao je veoma značajan govor korizmenim propovjednicima grada Rima. Orisao je lik svećenika za naše vrijeme, prepuno nutarnjih i vanjskih trzavica. Pohvalio je težnju mnogih svećenika da se približe vjernicima. Ali je osudio krive postavke, kako svećenik može biti svjetovnjak! Svećeničko zvanje mora biti služba, ljubav, pomoć u ime Krista. Upravo zato svećenik mora nositi garanciju svoga poziva nekim osebujnim crtama, kao što su jača molitva, dublji smisao za crkvenu nauku i celibat.

Čini se da svetog Oca zaokupljaju dvije stvari: mir u svijetu, koji visi na tako tankoj niti ljudske samovolje; i sređena reforma u Crkvi, koju mnogi svećenici i laici shvaćaju na svoju, izobličuju i vjeru i moral, i liturgiju i hijerarhijski poredak. Osobito su bolni slučajevi u Kanadi, USA, Holandiji, Španjolskoj, Njemačkoj. Mnogi misle da je to prolazna »pubertetska« pobuna nezrelih duhova, koja će se smiriti. Drugi vide u tome utjecaj čitave današnjice, koja nosi sve očitije znakove raskršćanjenja i sekularizacije. U biti je sav nered unutar Crkve rezultat slabe ili nikakve vjere. Zato je papina dužnost da ojača vjeru svih katolika neobično pojačana.

■ KRAKOV: Potkraj prošle godine održali su poljski biskupi svoju konferenciju u krakovskom biskupskom dvoru. Prema izjavi kardinala Wyszynskoga poljska crkva može biti zadovoljna svojim vjerskim životom. Vjernici su zreli a svećenici dobro pripravljeni za probleme suvremenih ljudi. Kardinal Wojtyla, krakovski nadbiskup, okrunio je na kraju konferencije kip Čenstohovske Gospe u Marijinoj krakovskoj bazilici. Time je završeno »putovanje« Gospina lika kroz župe ove nadbiskupije. Iza krunidbe otpratili su svečano Marijin lik u susjednu biskupiju Tarnow.

U istom starom kraljevskom gradu Krakovu održane su tri sjednice Poljskog teološkog Udruženja. O povijesnim pitanjima govorio je pater Svjetohovski, o filozofskim problemima današnjice isusovac pater Bajćevski, dok je posaborsku teologiju prikazao profesor Aleksy Klavek.

■ ESSEN: Poznato je da njemački katolici preko svojih akcija »Adveniat« i »Misereor« preko kojih skupljaju pred Božić i kroz korizmu pomoć zaostalim i misijskim krajevima čine mnogo dobra. Essenski biskup Msgr Franz Hengsbach poslao je Međunarodnom Karitasu 750 hiljada maraka za žrtve nigerijsko-bijafranskog sukoba. Taj novac biskup je dobio tako da je smanjio izdatke u svojoj biskupiji. Isto tako za žrtve, napose za djecu u Bijafri, skupio je veliku svotu i Kölnski nadbiskup kardinal Frings. To je njegova posljednja karitativna akcija, jer je pod konac veljače napustio službu nadbiskupa. Na njegovo mjesto došao je nadbiskup iz Münstera.

■ CHALONS-SUR-MARNE: Biskup Piérard uređuje svoju biskupiju u duhu prošlog Sabora. Tako je imenovao dva biskupska vikara, koji će mu pomoći da lakše uredi sve poslove i s

laicima i sa svećenicima. Prije imenovanja pozvao je sav kler da reknu slobodno i otvoreno kakve ljude žele na tim odgovornim mjestima. I koga žele kao biskupske pomoćnike. Najviše glasova dobili su vlč. Pierre Gratieux i Pierre Tournant. Biskup je na to proveo savjetovanje sa svojim biskupskim Vijećem (Prezbiterijem), i zatim imenovao oba svećenika za svoje biskupske vikare. Njegova biskupija ima 226.000 vjernika.

■ **BERLIN:** Znamo da je to danas podijeljen i nesiguran grad. Berlinski nadbiskup kardinal Bengsch poduzima razne akcije da ljude podrži u nadi i dobrom raspoloženju. Osobito su mu na srcu radnici i studenti. Nedavno je održan velik sastanak u crkvi svetoga Karla, u Berlin-Grünewaldu, prigodom 40-e obljetnice smrti glasovitog »apostola Berlina« Karla Sonnenscheina. Iza mise govorio je u crkvi profesor Devirat. Opisao je čudesni socijalni karitativni rad toga čovjeka, koji je prozvan i »apostolom preko telefona«, jer je bez prestanka odgovarao na nebrojena pitanja i molbe raznih ljudi.

■ **MARSEILLE:** Nadbiskup ovog francuskog lučkog velegrada Msgr Jacquot upravio je svim vjernicima pismo za korizmu o pokori. Protumačio im je zašto je Crkva ublažila svoje nekadašnje stroge propise. Objasnio je kako pokora mora iz vanjske sve više postati nutarnja, iz propisa se mora preseliti u uvjerenje, da je potrebna. Ukoliko se dokinu propisi o postu i nemrsu na primjer, katolici će sami sebi odrediti način pokore. Treba pronaći baš onaj tip svladavanja, koji pojedincu najviše koristi za vlastito posvećenje i ujedno za pomoć bližnjima. »Najbolje su pokore one najslobodnije izabrane, kaže nadbiskup. A to znači koje pronađemo da odgovaraju volji Božjoj i službi braći ljudima.« Tako će se kršćani odreći luksuznijeg stola, pušenja, kina, televizije, skupih izleta, alkohola. I taj će novac dati onima, koji stvarno oskudijevaju.

■ **CORDOBA (Argentina):** Najveća briga južnoameričke Crkve svakako su duhovna zvanja. Katolicizam tih zemalja ovisi o tome, hoće li biti dosta svećenika i redovnika za pučanstvo koje demografski naglo raste. U socijalnim nesređenim prilikama duhovno je vodstvo kudikamo potrebnije nego u kakvim sređenim zemljama. Zato su na trećem Pastoralnom Kongresu za zvanja pokušali poučiti prije svega svećenike, a zatim probranije laike, kako se u duhu Sabora mora raditi oko pronalaženja, odgoja i čuvanja duhovnih zvanja. Tajnik tečaja, pater Antonio Gaviria, izjavio je da je to pitanje života i smrti njihova katolicizma. Zastupane su bile ove zemlje: Argentina, Brazil, Čile, Paragvaj i Urugvaj.

■ **PORT ELISABETH:** U tom južnoafričkom gradu došao je jedan bogoslov treće godine iz sjemeništa svetog Ivana Vianeya na sretnu misao. Održat će, ako mu dopuste, duhovne vježbe za gluhonijeme iz tamošnjeg zavoda za te bolesnike. On je sam od rođenja gluh, naučio je savršeno »jezik i govor« gluhonijemih, pa će i nakon redenja ostati stalno s njima kao njihov dušobrižnik.

■ **MADRID:** Danas je 40 posto svih klauzurnih redovnica španjolskog porijekla. U samoj Španjolskoj ima ih preko 20.000 u 945 samostana (na svijetu ima 50.000 klauzurnih redovnica, a to znači redovnica koje ne izlaze iz svoga samostana).

NOVE KNJIGE

NEUGASIVI PLAMEN od Ante Jakšića. To je roman već dobro poznatog katoličkog pisca, što ga je izdalo Hrv. književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava br. 21. Cijena je 15 ND.

DNEVNIK JEDNOG SEOSKOG ŽUPNIKA od Georgesa Bernanosa, s franc. preveo Sveslav Slamnig. Djelo je poznato u katoličkoj literaturi. Naručuje se na istu adresu kao i prijašnja knjiga. Cijena 15 ND.

LJUBAV U SLUŽBI ŽIVOTA od Jordana Kuničića. Knjiga obrađuje problem što ga obrađuje i enciklika Pavla VI »Humanae vitae« i nastoji pomoći i svećenicima i bračnim drugovima da bolje shvate misli Papine enciklike. Knjiga se naručuje na gornju adresu. Cijena 8 ND.

SRCE NAJVEĆE MAJKE od Mirka Valdžića. Knjiga ukratko obrađuje pobožnost prema Srcu Marijinu. Naručuje se na gornju adresu. Cijena 2,5 ND.

PJEVAJMO, BRAĆO KRŠĆANI od fra Ivana Glibotića. To je priručnik za zborno i pučko pjevanje. I popravljeno i povećano izdanje. Naručuje se na adresu: Dr. fra Ivan Glibotić, Sumartin na Braču, Cijena 18 ND više potarina. Za sjeminarce 10% popusta.

Rudolf Brajčić: VIDLJIVI I NEVIDLJIVI SVIJET. — Cijena 3 din. — Naručuje se kod R. Breber, Zagreb pp 02-147.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Za ozdravljenje, kao i za sretno završen razred i druge milosti zahvaljujemo Presv. Trojstvu, Majci Božjoj, ocu Leopoldu i pok. kardinalu.. Preporučamo se i nadalje. — Zahvalna obitelj iz Cirkovljana.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Marijinu, koje me je uslišilo. I ubuduće mu se preporučam. — K. G.

— G. R .iz Slavonije zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ostalim svetim zaštitnicima za primljene milosti.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. Neka i nadalje pomažu meni i mojoj obitelji. — Marija Hosi, Bistrinci.

— Srdačna hvala Lurdskoj Gospi što mi je po lurdskoj vodi pomogla da sam ozdravila od neobične otekline na ruci i što mi je pala temperatura na normalu. — Karmen Bogati, Fram, Slovenija.

— Za uslišanje svoga brata zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu H. C., Visoko.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i bl. Nikoli Taveliću. — A. M. Volavje.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu za sretnu operaciju. — Stjepan Šipušić, Kuče.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu, Petru Barbariću i drugim zaštitnicima na uslišanoj molbi u teškoj bolesti. Ujedno se unaprijed zahvaljujem za ozdravljenje i da mi unuka sretno prođe u školi. M. P., Skrad.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj i sv. Josipu na primljenim milostima. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. Janja Barić, Kušinci.

— Na mnogim primljenim milostima zahvaljuje Gospi od brze pomoći, sv. Antunu, sv. Franji Asiškom, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima Janja Crnac, Gornje Kolibe kod Bos. Broda.

— Hvala Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i Leopoldu Mandiću za zdravlje i druge milosti. Neka mi pomognu i nadalje. — Milka Sublin, Markovac.

— Restandić Marija zahvaljuje Gospi od brze pomoći za uspjeh operacije njezine kćeri. — Donja Vrba.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći na uspjeloj operaciji. Preporučam joj se i za potpuno ozdravljenje. — Stjepan Škorvaga, Lukač, zp. Vetovo.

— Zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na primljenim milostima Mirko Slaviček, Slavički — Križevci.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu za ozdravljenje svoga sina i poboljšanje svoga zdravlja. Zahvalna Bara Muktić, Sirova Katalena.

— Od srca zahvaljujem, Srcu Isusovu Gospi od brze pomoći i ostalim zaštitnicima na uslišanoj molbi. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Zahvalna gimnazijalka i njezina mama M. i Anica.

— Zahvaljuje i preporuča se Srcu Isusovu A V., Vidovice.

— U ime svoje i svoje obitelji zahvaljujem Presv. srcu Isusovu i Marijinu, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima na ozdravljenju i drugim primljenim milostima. — Zahvalna I.j.

— Za poboljšanje zdravlja zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svim zaštitnicima. Preporučam im i nadalje sebe i obitelj. — B. E., B.

— Reza Vuković iz Bizovca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za brzo ozdravljenje.

— N. N. iz Podgrića, župa Hrib, zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i Petru Barbariću za uspjelu operaciju svoju i svoja dva sina. Usrno se preporuča i dalje, kao i sina s unucima.

— Za sretan uspjeh svoje male kćerke Anite zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu, Bezgrj. Srcu Marijinu i sv. Maloj Tereziji. I unaprijed je preporučam njihovoj zaštiti. — Ruža Marna, Zlobin.

— Jela Bedenić iz župe Kalnik zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje.

— Za sretno položene ispite zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu u ime svoje unučadi djed Đ.

— Zahvaljujem Majci od brze pomoći za veliko uslišanje upravo na Njezin blagdan. — Redovnica Uršulinka iz Varaždna.

— Za primljene milosti zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu G. M., Nerežišće.

— Ana Požežanac iz Virovitice zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu na primljenoj milosti.

— Zahvaljujem na primljenim mnogim milostima Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Ignaciju Lojoli, sv. Antunu i ostalim svetim zaštitnicima. Ujedno im preporučam teškog bolesnika u obitelji. K. B. S.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. Preporučam im se i nadalje. Zahvalna studentica iz Splita.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti. I nadalje se preporučam njihovoj pomoći. — Ana Mehkek, Hlebine.

— Usrdno zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima na primitku djeteta, na ozdravljenju, na utjehi u teškoj žalosti i na ostalim milostima te i nadalje preporuča sebe i svoju obitelj njihovoj zaštiti D. S. Livno.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću. — Ana J. B. Trilj

— S. Vidović, 18 Wallace St., Morwel, Vic, 3840, Australija, zahvaljuje Majci Božjoj za sretan put i primljenu milost.

— Na primljenim milostima zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i ocu Leopoldu Mandiću, te im se i nadalje preporuča Lj. B., Lun.

— Od srca zahvaljuje Mariji Tereziji Leđuhovskoj, što je po njezinu zagovoru natrag primila već dulje posuđeni novac. D. S., D. Kr., Međimurje.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na mnogim primljenim milostima. — Katica Balažić, Gorjani.

— Za ozdravljenje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu, Tušek, Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje svoje žene i majke od teške bolesti, kao i na drugim milostima. Obitelj N., Šišljavić.

— Zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći sv. Antunu. bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću na primljenim milostima i na ozdravljenju jednog djeteta A. Dž. i P. F. Pješinac, Dubrava. Isto to čine Ruža Džakula i Baja Povlanić iz istog mjesta.

— Na primljenim milostima zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljuje J. R.

— Zahvalna B. P. od srca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za svoje ozdravlejnje.

— Velika hvala Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću na pomoći u teškim časovima. N. Š., Hreljin.

— Marija Vuković, koja živi u Münchenu, zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za svoje zdravlje i za svoju djecu u domovini.

— Za primljene milosti zahvaljuje H. L. iz Mičevca Presv. Srcu Isusovu.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od zdravlja, sv. Vlahu, sv. Antunu na uspjeloj operaciji svog djeteta, na poboljšanju svog zdravlja i na drugim milostima. — Pave Žore, Dubrovnik.

— Na primljenim milostima zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu Aleksandra Žolo, Vrgorac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i Petru Barbariću na primljenim milostima. I nadalje preporučam im sebe i svoga muža. D. I., Pregrada.

— Ivan Franjić, koji živi u Njemačkoj u Pfungstadtu, zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Tadeju, sv. Antunu, Petru Barbariću, ocu Leopoldu i Kardinalu Stepincu za ozdravljenje i druge milosti.

— Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i bl. Nikoli Taveliću zahvaljujem na brzoj pomoći i milostima. — Kata Živoder, Zdenčec.

— Zahvaljujem Majci Božjoj, sv. Josipu, Srcu Isusovu, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima na primljenim milostima, te im i nadalje preporučam sebe i obitelj. — Zahvalna Ana, Jasenovac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ostalim zaštitnicima na uspjeloj teškoj operaciji. Preporučujem i nadalje njihovoj zaštiti sebe i obitelj. — Slavenka Sičić, Ostrvica.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, što sam u tuđini od njih primila, napose što se tiče duševnog i tjelesnog zdravlja. Njihovoj zaštiti preporučam sebe i svoje. — J. Š., Freiburg, Njemačka.

— Mijo Rehak iz Sredanaca zahvaljuje Majci Božjoj na ozdravljenju noge nakon 17 godina bolesti.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti. — Mara Bagarić, Fojnica.

— Od srca zahvaljuje Majci Božjoj od Trškog vrha ili Majci Božjoj Jeruzalemskoj za primljene milosti. Preporučam se i nadalje. — Kristina Puljko, Trški Vrh, Krapina.

— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani, bl. Nikoli Taveliću i ostalim svetim zaštitnicima zahvaljujem za primljene milosti. I nadalje im se preporučam. — Pavao Rakuljić, Krilo — Jesenice.

SADRŽAJ

Djevica siromaha, M. G.

121 Uskrs, Hrvoslav Ban

122 Svitanje zore

125 Znak za obnovu, Mijo Škvorc

130 Žetva je velika, Josip Njavro

133 Aleluja, Nedeljko Travljanin

134 Za Latinsku Ameriku, J. Antolović

137 Tragovi koji zovu, Hrvoslav Ban

138 Ispovijest jednoga oca, P. Bulat

143 Misionarske putositnice, P. Bulat

147 Kauza Petra Barbarića, Josip Antolović

148 Pravo jedinstvo obitelji, J. M.

150 Moje selo, K.

153 Uspomena na jednog pravednika, J. E.

154 Razgovaramo

157 Iz katoličkog svijeta, Fidelis

158 Nove knjige

159 Zahvalnice

NA OMOTU:

Krist Učitelj od Ambrozija d' Asti

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

GLASNIK SRCA ISUSOVA I MARIJINA

V — SVIBANJ — 1969. — ZAGREB, GOD. 60. — CIJENA 1 DIN — POŠT. PLAĆ. U GOTOVU

RAZMATRANJE (5)

GOSPA OD PUTA

1. — Marija, Kristova majka, prolazila je našim prašnim ulicama ... A koliko je puta morala gaziti i po blatu za kišnih dana. No bilo da je stupala prašnim bilo blatnim našim ulicama, ona je uvijek sa sobom i u sebi nosila Krista, i to ne samo za sebe, nego i za nas ...

Ona Ga nosi u Ain Karim, u kuću Elizabetinu, da njime usreći nju i njezina sina Ivana. — Nosila ga je u Egipat, da Ga spasi od njegovih neprijatelja ... Pratila Ga je u Jeruzalem kao dječaka i mladića ... S Njim se je penjala na Kalvariju, da bude sudionica Njegove žrtve za spas svijeta ... Nalazila se u Njegovoj pratnji, kad se je peljao na Maslinsku goru, da se odatle svečano vrati k Ocu od kojega je izišao ...

2. — Gospa od puta! — Milo mi je tako nazivati Mariju. Veoma mi se svida taj naziv meni, koji toliko prolazim ulicama, koji se toliko susrećem s ljudima na prolazu. ... Drago mi je to ime za Nju danas, kada toliki ljudi hodaju našim ulicama, ali prazne duše i praznog srca, bez Boga, bez Krista ... Uvjeren sam, da Gospa od puta ponovo može u mnoge duše vratiti Krista, skrenuti njihov životni smjer putem Božjih zapovijedi. Vjerujem čvrsto, da Ona može pripraviti put Isusu i u srca tolikih umirućih, koji su zaboravili na spas svoje duše ... Ona može očajnike vratiti na put nade i pouzdanja i pokazati im smisao patnje u životu ... A danas takvih očajnika ima veoma mnogo...

3. — I ja putujem kroz život prema vječnosti. Potrebna mi je Marijina pomoć i zaštita. Ne trebam je zvati, jer Ona je uz mene uvijek. Samo čeka da je pozovem u pomoć, da je zamolim za posredovanje. Pozovem li je odmah sada, onda ćemo zajedno. A tko ide s Njom, ne može se izgubiti, jer ona uvijek sa sobom nosi Onoga, koji je za sebe rekao: »Ja sam Put«.

Budem li čitav život prolazio životnim putem praćen Marijom, već napola mogu biti siguran, da sam dodirnuo cilj, jer »tko Mariju ljubi, taj se ne gubi!« Ali uz Nju moram ostati u svim životnim prilikama: bilo da pjevam, bilo da plačem; bilo da uspijevam u poslovima; bilo da me ljudi časte i uzdižu, bilo da me moja okolina prezire i odbacuje ... Uvijek, uvijek ...

Ali neću biti uskogrudan, te sam ostati uz Gospu od puta. Dovodit ću joj svoju braću, da i oni osjete Njezinu blizinu i pomoć. Činit ću to molitvom, riječju i djelom. Onda ću tek u svoj punini shvatiti sreću, što smijem prema vječnom cilju putovati u tako dragom društvu. To će uistinu biti već mali predokus vječne sreće, vječnog cilja...

M. G.

RIJEČ - DVIJE
O POBOŽNOSTI SRCU ISUSOVU

U tridesetčetvrtom poglavlju druge knjige Dnevnika nadahnuti pisac iznosi ovu zgodu: Svećenik Helcija našao je u hramskom spremištu svitak Zakona, koji je suvremenicima bio gotovo nepoznat. Javlja to državnom pisaru Safanu, i kad je ovaj pročitao Zakon iznese slučaj pobožnom kralju Jozui. Kralj je od žalosti rasparao svoje haljine; uzbuđen je pokrenuo čitav dvor; dao je pitati proroka, što bi valjalo činiti, i kad je od proroka čuo odgovor spremna je srca sve učinio što je tražio Gospodin da narod opet stupi u pravu vezu sa svojim Bogom (cf II Dn 34). — Tako je Pentateuh ponovno vraćen Izraelu kao njegovo najdragocjenije blago. Ne biva drukčije ni sa središnjim idejama kršćanstva: Isus Krist, začetnik i stožer kršćanstva toliko je već puta vraćan čovjeku kao njegov najveći dar. Jedno takovo vraćanje bilo je bez sumnje buđenje pobožnosti Srcu Isusovu, u vrijeme kad je janzenizam svojom teologijom zaledio svijet. Bilo je potrebno reći ponovno da je Bog ljubav. — Danas opet proživljavamo nova zahlađenja i krize, i Kristova ljubav »koja prelazi svako znanje« pod oštrim okom modernističke i racionalističke analize dobiva kvalifikacije zastranjenja. Pobožnost presvetom Srcu kao duhovnost zadnjih stoljeća proživljava krizu i to najakutniju u redovima klera gdje je zapravo i nikla. Što nam je o svemu tome misliti, ima nas poučiti spomenuta sudbina Pentateuha i kršćanstva koje po olujama doživljava svoje katarze, a ovih nekoliko misli imalo bi u nama i pred nama opravdati i oživjeti ljubav i štovanje Presvetog Srca stavljajući ovu pobožnost na njene prave temelje. Uočiti nam je da štovanje Presvetog Srca nije pomodna pobožnost, iako je kao pobožnost novijeg datuma; ona nije uspomena na kratko viđenje jedne redovnice, iako je baš jedna skromna redovnica bila njen najvatreniji promicatelj. Ova pobožnost nije ni senzacija koja bi računala s osjećajnom stranom svojih sljedbenika, iako je neki ocr-

njuju misleći i šireći da je to njezina bit. — Da sve ovo uočimo promotrimo ukratko POVIJEST ove pobožnosti, zatim njenu TEOLOGIJU i najzad PASTORALNE PERSPEKTIVE te pobožnosti.

POVIJEST Pobožnost Srcu Isusovu jest novijeg datuma. Kolikogod bismo željeli njen početak staviti što dalje u prošlost ona kao takova ne seže više od par stoljeća unazad. U 16. stoljeću ne nalazimo je kod Ignacija Loyole, osnivača Družbe Isusove (De Guibert: La spiritualite, p. 387). Stvar je značajna radi toga što je baš Družba prihvatila objeručke širenje ove pobožnosti kad je ona izbila na javu. — Pio XII u uvodu u svetopisamsku argumentaciju enciklike *Haurietis aquas*, ne boji se priznati da Sveto pismo nema spomena o pobožnosti Srcu Isusovu. Sličnu konstataciju navodi obzirom na Oce. Oni su praecones — glasnici Utjelovljene Riječi, o pobožnosti Srcu Isusovu nema ništa. Naše je iznenađenje i žalost u ovoj stvari najveća obzirom na Apostola naroda. Pavao ima naime potpuno izrađenu teologiju »srca«. Zašto nije pošao korak dalje i tražio od nas kult fizičkog Kristova srca. Pavlu je srce kao i svim auktorima Staroga zavjeta središte osjetnog, umnog, moralnog života; vrelo čuvstava i strasti, sjećanja i kajanja, veselja i žalosti, svetih odluka i perveznih težnji. Srce je Pavlu put kroz koji se izlijeva milost Duha Svetoga, svetište savjesti gdje su gravirane ploče naravnog zakona neizbrisivim pismenima. Srce je Pavlu mjera čovjeka, ono je sam čovjek, i tu je njemu razlog, zašto je Bog pogledao čovjeka u srce, da bi ga procijenio prema svojoj pravednoj mjeri. (cf Prat: Th. II p. 54). Žalimo što ovaj *vizionar nije došao na ideju* štovanja Božjega Srca, koje je uistinu mjera svih srdaca. Nije i nije. — Pobožnost svoje skrivene početke duguje mističarima 16. vijeka, a svoju organizaciju ocima iz tada osnovanog reda Družbe Isusove. Spomenuti nam je ovdje redovnicu od pohođenja svetu Margaretu Alacoque preko koje je Bog tražio ovo štovanje upozoravajući ljude na svoju ljubav prema čovjeku. Oblici nove pobožnosti naglo su se širile i *poželi zamjerne pastoralne uspjehe*. 1765. papa Klement XIII odobrava časoslov i misu u čast Srca Isusova. Pio IX uvede taj blagdan za čitavu Crkvu. Leon XIII posvećuje čitav svijet Presv. Srcu; Pio XI podiže blagdan Srca Isusova među blagdane prvoga reda; Pio XII izdaje 15. svibnja 1946. enciklika »*HAURIETIS AQUAS*«, svestrano opravdava, preporuča, kanonizira i stavlja na prvo mjesto u kršćanskoj duhovnosti tu pobožnost. — Nakon tog triumfalnog marša kroz par stoljeća nadolaze krize. Zemlje koje su nekoć prednjačile u pobožnosti i zanosu danas prednjače u nemaru; nedavno sjajna pobožnost kadra da podigne mlaka stoljeća iz mrtvila, danas je »nemoćna« da utješi i razočarana svećenička srca. Bilo je potrebno da *dođe do toga*. Pozdravimo oluje koje će ovu pobožnost očistiti od neukusnih oblika. Srčike nećemo i

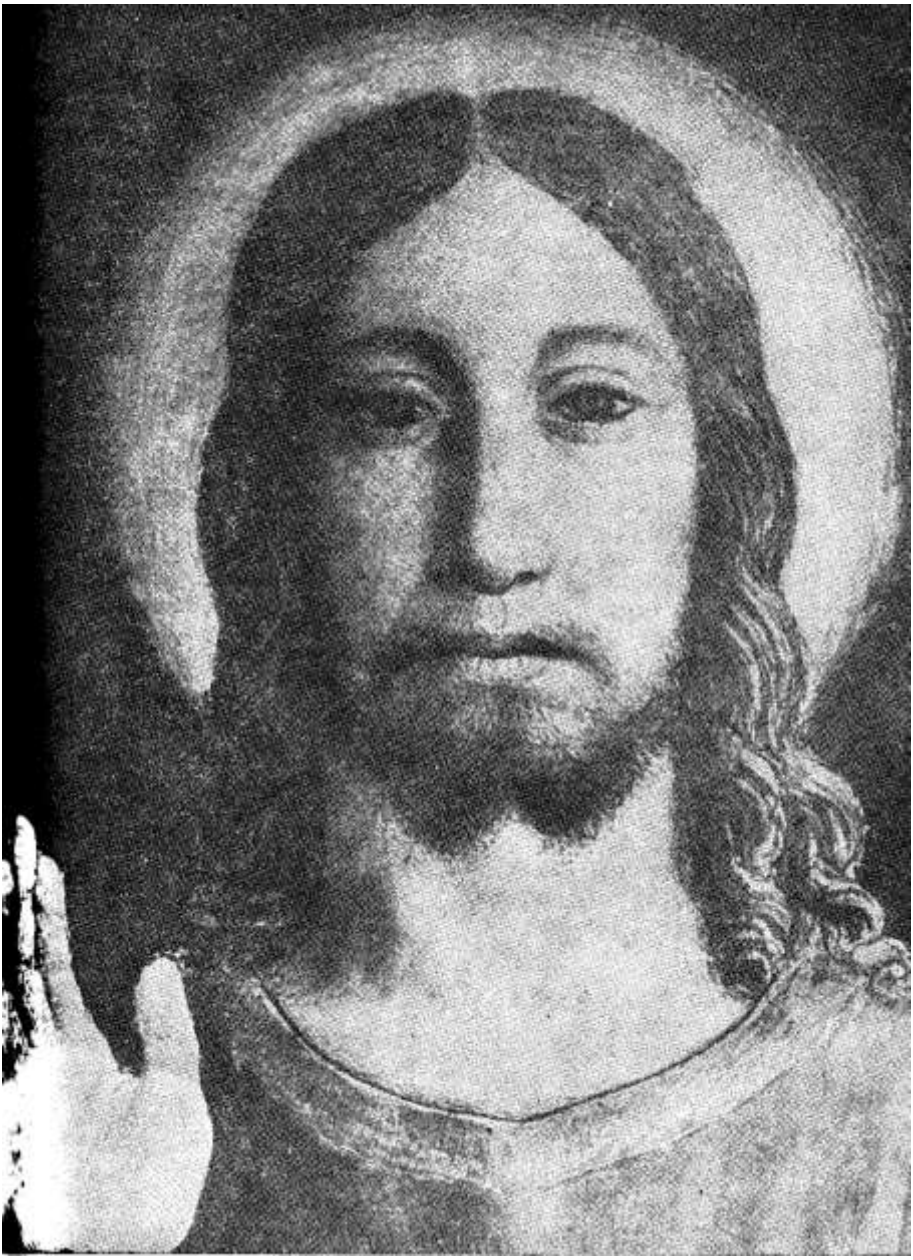

ne smijemo baciti. Što više produbiti nam je teologiju ove pobožnosti, da je postavimo na temelje sigurnije od običnih ljudskih mnijenja.

TEOLOGIJA S teologijom pobožnosti Srcu Isusovu nije kao sa poviješću. Dok povijest bilježi kasan početak te pobožnosti, ona je teološki jasna. Sveto pismo, koje kako smo spomenuli doduše šuti o toj pobožnosti, puno je i prepuno slavljenja Božje ljubavi, koja je predmet ove pobožnosti. »Bog je tako ljubio svijet, da je poslao svoga Jedinorođenca, da nijedan koji u nj vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni«. Radi te velike ljubavi prema čovjeku »Riječ je postala tijelom« i uzela ljudsko srce. — Kad je sveta Margareta Alacoque izjavila, da joj se ukazao Krist s plamenim srcem na grudima i rekao: »Gle ovo srce, koje je toliko LJUBILO ljude . . .« među teolozima nisu se našli ozbiljni prigovori. Ta, Utjelovljena Riječ, ima srce. A zašto to srce ne bi bilo znak prevelike ljubavi »kojom nas je ljubio do kraja«, kad su srca oduvijek simboli onih koji ljube. Bog je progovorio po bezimenoj redovnici jezikom koji mi razumijemo, i kad je to učinio kao da nam je otvorio pisma i shvaćanje. Čašćenjem njegova Srca mi njega zahvaćamo više nego u bilo kojem štovanju. Častedi križ, trnovu krunu, ili same svete rane, mi smo još uvijek dalje od Krista nego kad častimo njegovo Srce koje je u prvom redu središte njegove utjelovljene stvarnosti. — Ovo što slijedi neka bude opravdanje onoga što sam rekao: Naša kršćanska devociologija ne pozna samo jednu pobožnost. Pojedinim povijesnim epohama upravo su karakteristični neki oblici. Tako znamo za velike i ozbiljne pobožnosti svetom križu, svetim ranama, svetom licu, čašćenje torinskog platna te kult jaslica. Razumljivo je da tih pobožnosti nije napadao nijedan vidovitiji teolog. One su bez sumnje dobre. Imaju nešto zajedničko i nešto različito. Različita je polazna točka, te način koji nas vodi u iskazima pobožnosti; različita je nadalje prikladnost da nas prije ili kasnije, posrednije ili neposrednije poveže s Bogom. No kod svih tih pobožnosti nešto jest i mora biti zajedničko, a to je da nas sve pobožnosti moraju voditi Kristu, osobi Kristovoj. Iskazujući naime štovanje predmetima koji su u vezi s Kristovom osobom, naš se kult ne smije zaustaviti na predmetima, to bi bio fetišizam; naš kult preko posrednih predmeta mora doći do Krista. Častimo Krista, a ne drvo od kojeg su istesane jasle ili križ; častimo onoga koji je bio umotan u platno. Dakle sva naša štovanja moraju biti usmjerena prema Kristu i kod njega se zaustaviti. Iz spomenutih riječi očito je da postoji neka hijerarhija među pobožnostima; neke nas naime neposrednije povezuju s Kristom. Tako je križ instrumenat našeg otkupljenja, ali nitko neće poricati da nas čašćenje svetih rana više povezuje s Kristom. Isto tako štujući njegovo presveto lice mi smo mu bliži i draži nego štujući jaslice. Sveti obraz pripadao je Kristu fizički, i kult presvetog lica u sebi je odličniji. A među svim pobožnostima upravljenim Kristu Gospodinu ona

je najodličnija koja ga zahvaća neposrednije, u njegovoj biti; u onom što on jest. To je baš pobožnost Srcu Isusovu. Častimo utjelovljenog Boga, uvjelovljenu ljubav, Boga koji i nas ljubi, koji ima, govorim slikovito, u svojim rukama dokaz svoje ljubavi prema čovjeku, svoje srce. I to »srce«, u smislu biblijskom, u svjetlu analize srca kod Pavla, to srce jest teološki, najkraći put do Boga, do druge Božanske Osobe. Simbol te utjelovljene ljubavi jest Kristovo probodeno Srce, i taj simbol ima svoje izuzetno mjesto među simbolima. I čašćenje tog Srca ima izuzetno mjesto među pobožnostima. »Probatissima religionis forma — najsigurnija pobožnost« zove Leon XIII pobožnost Srcu Isusovu.

Treba li još što reći u prilog ove argumentacije? Jasno je kao dan da nas Bog ljubi, i da je za to Druga Božanska osoba uzela ljudsko srce, te da od svih pobožnosti koje poznajemo u Crkvi štovanje tog Srca ima izuzetno mjesto daleko ispred čašćenja svetoga Križa, presvetog obraza i rana Kristovih, a da se o štovanjima svetaca, pa čak i Bogorodice i ne govori. Sva su svetačka čašćenja mnogo niže i ona nas imaju povezati s Kristom. Pobožnost Srcu Isusovu jest ispred svih pobožnosti, i bilo bi presmiono da ovo što slijedi prvi govorim, ali ću rado ponoviti za Piom XII, da je ispred čašćenja Euharistije, jer, veli Papa, Euharistija jest dar njegove ljubavi, njegova Srca. Svakako dar je manje od onoga koji daje. Ovdje je osobit slučaj, gdje Krist sebe daje u daru, no time se samo ljubav još više očituje. Po njoj je Kristovo Srce dar nama. To su nepresušivi fontes Salvatoris, Izaijina vrela Spasiteljeva, voda bez koje se umire od žeđi.

PERSPEKTIVE OVE POBOŽNOSTI Natuknuo sam da se čudimo kasnom datumu procvata pobožnosti Srcu Isusovu. Kad bi se radilo o nekoj perifernoj pobožnosti lakše bi bilo to shvatiti, ali se tu radi o eminentnoj pobožnosti, teološki opravdanoj bez premca. Kako to da ona svoj početak i svoj zamah ne duguje teolozima, nego pastoralnom kleru, što više jednoj bezimenoj redovnici? Ta nam okolnost nešto govori. Ne osuđujući prijašnja pokoljenja koja su imala svoj put prema Kristu, naše pokoljenje ne smije prečuti poziv Božjega Srca. Ono je ostavilo ovaj oblik pobožnosti za »najnovija vremena, kad u mnogima bude ohladila ljubav«. Naši to vjernici

instinktivno osjećaju, i oni su se u ovo naše vrijeme upravo plebiscitarno izrazili za teologiju Srca. To je stvarnost. Od nas svećenika oni očekuju da budemo vođe i pedagozi, te to sveto oduševljenje usmjerimo na prave puteve, te ne damo da se ono troši u osjećajnosti koja je toliko kompromitirala ovu pobožnost. Dijagnoze su očite. Našoj generaciji valja stvoriti novo srce, novi duh. Za ovu zadaću ne preostaje drugo nego Kristovo Srce kao uzor i jedini čimbenik kovačnice ljudskih srdaca. I tu su perspektive ove pobožnosti, koja sve to više uviđamo, ne bi smjela biti vanjski, masovan pokret, jer se ljudska srca ne prekaljuju masovno, ona se samo masovno zastrašuju; srca treba prekaliti svako napose, jer je svako srce zaseban svijet, i lijepo nam veli suvremeni teolog Rahner: Imam odvažnosti da ustvrdim, da će za svećenika sutrašnjice, a vrijedi to i za svakog pravog kršćanina, pobožnost Presv. Srcu, koju Crkva nije nametala niti će je nametati, biti velika milost, barem za onoga koji će moći i htjeti priznati, da je i on čovjek s ranjenim srcem!

Franjo Šipušić

NI KOČNIČARI — NI RUŠIOCI

U mjesecu svibnju mole Apostoli Molitve »da bi promjene što ih je Sabor zaželio ispunile vjernike sve bogatijom ljubavlju prema Kristu i Crkvi«.

Novinar H. Fesquet duhovito napisa, kako se danas dvokrilna i pet tona teška vrata svetog Petra u Rimu lagano otvaraju. Postavljena na kuglične ležaje, jednostavnim pritiskom na električno dugme, guraju svako krilo na njegovu stranu i puštaju čovjeka u golemu Baziliku. To je slika saborske obnove, dodaje Fesquet. Vrata naše Crkve, podmazana i spojena s elektricitetom, neće više škripati niti će se nepoželjno odupirati, kad svijet bude zaželio da uđe u našu Crkvu.

Neki se katolici sve tjeskobnije zapitkuju: Nisu li se ta vrata Sabora opet zatvorila, zamandalila i zaključala? Nije li svjetlo, koje smo vidjeli kako blista u dvorani Bazilike, sve prigušenije, gotovo utrnuto? Nisu li dokumenti, svih 16 redom, ukusno odštampani, razaslani u svijet, u mnogim krajevima pomno protumačeni, bačeni u biblioteke i na police, gdje potiho plaču u tišini i zaboravu?

Ako je netko kriv što Sabor nije raspalio katolicizma na živodajan život; ako se brzo zaboravlja »najveći događaj stoljeća« i nekažnjeno prešućuje poruka Božjega Duha našim danima, onda je to naša, katolička krivnja. Danas, upravo kao za vrijeme četirigodišnjeg saborskog zasjedanja, naše su katoličke savjesti razvrstane u tri poprilično određena kruga. Neki vuku probuđenu Crkvu u stari vjekovni san i drijemež; neki je uznemiruju i miniraju svojim nesuzdrživim revoltom; ima ih, Bogu hvala, koji bi htjeli prema vlastitoj odluci i kršćanskoj savjesti provesti u djelo odredbe Koncila.

BOJAZLJIVI KOČNIČARI

Oduvijek su oni Crkvi poznati. S njima se je tukao sveti Pavao. Smetali su svim crkvenim reformama i osvježenju. Odupiru se vjekovima svakom zdravom vjetru, koji raznosi nepotrebnu prašinu i smeće,

koje zatrpava i zdravu nauku i zdrav život Crkve. Naftalinske i petrificirane duše, napose kad su dobro uhljebljene i smještene, drže se unosnog načela: Ne dirajte u sveti vjekovni mir! Quieta non movere! Domišljaju sve nove i nove razloge (u tome su napredni!) kako je istina vječna, nepromjenljiva, božanski stalna, otporna za sve novotarije i oluje, nadživljujući vjekovne promjene i novosti. Ne osjećaju, kako se čini da je i Božja Istina, i Božje Poslanje, utkano u našu ljudsku povijest, u našu zakonitost, koja ne može vječnoga dokinuti, ali ga može bolje spoznati, osvijetliti, doživjeti. Obično su to duše triumfalistički raspoložene, usta su im prepuna parola o »Crkvi, koje ni vrata paklena neće nadvladati«, dok sami žive na ruševinama kršćanskog svijeta, ulaze u poluprazne crkve, u kojima ima sve više paučine i tišine. Ne zanima ih ovaj sudbonosni val sekularizacije i nevjere, koji se ruši silom uvjerenja na čovječanstvo. Ne pitaju se zašto su duše sve mračnije, zašto su upravo oni sami ljudima sve nepristupačniji i sve neugodniji, zašto upravo zbog njih ni sama Kristova istina ne probija do ljudskog srca. Možda nisu pročitali izjavu o dinamičnoj Uredbi o Crkvi u suvremenom svijetu »da ne malu ulogu za postanak ateizma mogu imati vjernici, ukoliko treba reći da zanemarivanjem vjerskog odgoja ili netočnim i pogrešnim izlaganjem nauke ili isto tako nedostacima svoga religioznog, moralnog i socijalnog života, pravo lice Boga i religije prije zakrivaju nego otkrivaju« (br. 19).

Kadikad su to ljudi preplašeni nezaustavnim ritmom svjetskih promjena; kadikad opet lijeni da započnu trku bez koje zaostaju vjekovima ...; kojiput su čudno samouvjereni, da sve znadu i sve mogu. Saborsku poruku našem i sutrašnjem čovječanstvu, tu golemu želju da ovo tvrdoglavo vrijeme sve skupnije i sve općenitije civilizacije obasja Krist, da se ostvari melius esse humanum, jedna čovječnija klima, pogodna za milost, tu poruku »kočničari« Sabora ne razumiju. Oni ne čitaju »znakova vremena«, industrijski i tehnički naglasak povijesti, političko-ekonomsko-socijalne prevrate pune uzbune i krika za pravednijim svijetom. Zaboravljaju da je novo doba i kršćanstvu zadalo nove zadatke, obzirom na demografiju, posjed, obitelj, društvo i međunarodne odnose. Krist mora pronaći mjesta u tehnopolisu, u industrijskim blokovima, u sve brojnijim laiciziranim skupinama. Vrijeme atomistike i elektronike, bioprogresa i astronautike svija ljudske misli u krivuljama, koje mogu postati opasno materijalističke, ali treba, prema želji Sabora, učiniti sve da se preobraze u sile novoga Kristova čovjeka.

Nije najtragičnije, što se »kočničari« Sabora sami ne zanimaju za ove i slične probleme. Mnogo je žalosnije što sve poduzimlju da druge odvrate od slova i duha Sabora. Kritiziraju svetog Oca, ne mogu se pomiriti s radom budnih episkopata, zazorni su im svećenici koji ljudima donose bogate darove liturgije, pouke, Svetog pisma, sveopće dobrote i ljubavi. Ljuti su, dakako, i na laike koji bi htje-

li pomoći Crkvi, primiti dio odgovornosti, služiti se svojim pravima krštenja.

BEZOBZIRNI RUSIOCI

O njima ne bi trebalo napose govoriti . I oni su poznati u Crkvi otkako ona postoji. Danas, dobro znamo, o njima piše i govori sav svijet. Čuveni su i razvikani, prosuđivani i osuđivani, poznati pod raznim imenima »modernista, novotara«, »revolucionara«, »otpadnika«... Kadikad su to ljudi poprilično ograničeni i zatrovani tuđim idejama, bez osobne refleksije i dubljeg uvjerenja. Kadikad su to oholice, kojima je stalo do vlastita suda i osebujnih ideja, makar se očito ne slagale s vjekovnim uvjerenjem Kristove Zajednice. Kušaju svojim doumcima na razne načine razvući, preinačiti, zabaciti, zamijeniti brojne istine vjere i zasade morala, što ih je kršćanstvo s pravom ljubomorom čuvalo. Sve Božanske istine oni žele »očovječiti«, sve svete obavljene tajne žele povući na zemlju. Što se od njih može smjestiti u »žirovu kapicu« naše pameti, propustit će. Što je strogo i neprotumačivo otajstvo, odbacuju kao nešto nisko, neljudsko, neshvatljivo.

Povijesna vrijednost i opće uvjerenje u samoj Crkvi malo ih zanima. Gledaju na neopisivo brze mijene svega oko sebe, začarani time žele što brže promijeniti sve u kršćanstvu. Odatle njihove krive izjave o tajnama naše vjere, bez kojih ostajemo nezamislivi: o stvaranju, Utjelovljenju, Euharistiji, milosti, Bogorodici, anđelima, paklu, besmrtnosti.

Uz to znadu rovariti protiv poznatih moralnih i asketskih postavki. Slabe i osobni i obiteljski i društveni život, bacajući u blato dojakošnje povjerenje u autoritet i smisao pravilnog poretka. Dakako da time sve odvlače u nered i kaos. Crkva bez ikakve božanski utemeljene i označene strukture, bez hijerarhije i učiteljstva, bez pravilno odgojenog klera, bez ikakva »staleža savršenstva«, bez milosnog ozračja celibata, bez napora da bude sve svetija, sve siromašnija, sve bližnija... eto, takva bi Crkva bila njihov ideal.

Mnogi od njih osobno valjda žele Crkvi dobro (kao i mnogi »kočničari«!) U to ne treba sumnjati. Ali nastupaju buntovno i pretjerano. To je bilo i to će biti pogibeljno. Naš narod lijepo kaže, da ne valja s prljavom vodom iz korita izbaciti i dijete! Bezobzirni rušioci raskapaju sve, a — često — grade veoma malo. Umjerenost je stožerna kršćanska krepost. Potrebna je prije svega onima, koji vole bilo s kojeg razloga pretjerati.

SAVJESNI VJERNICI

Tkogod će kazati da je ovaj podnaslov — nestvaran. Da savjesnih vjernika, kao neke treće zone, zapravo i nema. Da je Sabor jasno razlučio katolike na »kočničare« i »rušioce«.

Mi prije svega mislimo na sve one, koji misle kao Sabor, kao Sveti Otac, kao toliki prosvjetljeni i odvažni biskupi, svećenici, laici. Mislimo na ljude u kojima plamsa neizvjetreni plamen Koncila. U kojima živi program Duha Svetoga. Koji nose sudbonosno uvjerenje, da Sabor poziva na poniznu vjer-

nost i ljubav, na sve doživljenije rodbinstvo s Bogom i na sve toplije veze s čovjekom. Savjesni vjernici su do srži prožeti mišlju, kako moraju sa svima dijeliti sudbinu suputnika i djece-putnika, koji zajedno i s nadom polaze na put u istu Domovinu, k istom Ocu.

I na tom povijesnom putu, u ovom našem vremenu, savjesni vjernici žele probiti kroz dva kruga opstanka do blještavog kršćanskog središta. Do Krista vodi put iz samoga svijeta i preko same Crkve.

Kršćani danas kroz svjetskost i progresivni zanos žele ugledati svoju Crkvu. Iza Sabora zajednica Božjega Naroda ne želi više ostati u nekoj osami, zatvoru ili getu. Krist je govorio o »malom stadu«, ali je zapovjedio da se Radosna Vijest objavi »svemu svijetu, svim narodima, svakom stvoru«! Crkva ne želi ostati u kažnjivoj nedirljivosti, u samodopadnoj osamljenosti (»splendid isolation«), uvjerena kako posjeduje svu istinu, koju može kao mrvice s bogatog stola pokloniti čak i drugima! Crkva u savjesnim vjernicima postaje »službenica čovječanstva«, kako kaže Sabor. Polazi s dobrotom u srcu, s milošću u duši, s radošću na usnama da svima navijesti prebogato blago Kristovo. Želi se naći u svim situacijama, kulturnim sredinama, narodnim ogradama, klasnim problemima, u svim ljudskim dušama. Želi napustiti kao i njezin osnivač i njezina Glava Krist ugodno i lijeno praznikovanje (određeno za nebesa, gdje neće biti lijenosti, ali će biti ugodno!) Želi reći svoju riječ u doba, kad se ljudi guše od neizvjesnosti ili izvikuju zavodljive parole. Crkva tome svijetu pruža istinu barem za one situacije, koje čovjeka najviše hvataju za grlo i traže najhitniji odgovor: Čemu svijet i život i patnja i rad i napor i nada i bol i tragika i tjeskoba i smrt? Kako da ljudi podjednake tehnizirane civilizacije zadobiju zajednički nazivnik? Kako da im se otkrije nedvoumno siguran i vječan horizont?

No savjesni vjernici žele pomoću saborskih direktiva doznati u samoj Crkvi za njezino autentično blago. Saborska Crkva okuplja hrabrije nego ikad prije svoju djecu oko oltara i razumljivog bogoslužja; oko svetog Pisma i njegovih potresnih objavljenih tema; oko zajedničkih akcija dobrotvornosti; oko sve zdravijih obiteljskih svetišta i ognjišta; oko misionarskog nadahnuća i akcije. U svemu tome savjesni vjernik otkriva divne crte Kristove, njegovu misiju, dušu i milost. Predaje se nutarnjim poticajima Duha i prosvjetljenom vodstvu Učiteljstva, da sav život upotrijebi kao dar. »Neću da moji dani proteku mračni, u tihu lijuć se rijeku vječnosti...! Kuda koracam hoću da bacam snopove zlatne svjetlosti!« (Poljak) Ovu svjetlost savjesni vjernik prima iz saborske dvorane, iz duše naše Crkve, od samoga Duha Svjetlosti, od Oca svih zvjezdanih istina i svake plamene dobrote.

Ovakvi će savjesni vjernici izbjeći Scilu i Haribdu, skrajnosti i pretjeranosti, »kočničare« i »rušioce«. Oni će držati širom otvorena vrata Petrove Bazilike, čitati i proučavati saborske dokumente, podmetati ramena pod teret apostolata i ljubavi, kojom će svjedočiti za Krista

i za Crkvu Kristovu. Kao zajednica molitve savjesni vjernici napose u ovom mjesecu Marijine blizine mole:

»OČUVAJ NAS, ISUSE, OD SVIH POGUBNIH SKRETANJA! NE DAJ DA KOČIMO I USMRĆUJEMO SVETE PORUKE SABORA! NE DOPUSTI DA IH MINIRAMO I RUŠIMO! ULIJ SVOJIM SVJETLOM, PO ZAGOVORU PROSVJETLJENE DJEVICE MAJKE, ISPRAVNE MISLI, ČUVAJ SVOJOM SNAGOM PLEMENITE ODLUKE, OSTVARI SVOJOM MILOŠĆU VELIKA DJELA PREKO NAŠE VJERNOSTI! ZNAMO DA NIJE NA ISPITU SAMO NAŠ DANAŠNJI KATOLICIZAM! OVO SU POTEZI ZA BUDUĆNOŠĆ! SAMO ĆE ONAJ BITI OPRAVDAN NA SUDU, KOJI BUDE VJERAN SVJEDOK TVOJE LJUBAVI I LJUBAVI TVOJE CRKVE!«

Mijo Škvorc

Majka

Ostavimo za čas svoje starije godine i vratimo se u duhu u mladost, pa čak i u djetinjstvo. Ah, zašto su pred nama pobjegli u nepovrat oni tako lijepi dani naše mladosti ...?

SETNJA U PROSLOST Kao kroz maglu nazirem svoje djetinjstvo. Nešto mi je jasnija moja mladost. Rijeka života odnijela je sa sobom u nepovrat tu sreću. Ostale su od svega samo slatke uspomene.

Uspomene se ne mogu zaboraviti. U tihoj noći naviru nam u glavu. Kakve li radosti za nas da mognemo zaploviti mislima u davnu prošlost napose onda, kad nas život šiba i goni kao strašljivog zeca, koji samo teškom mukom pronalazi svoj kutić zatišja.

Pred kućom je stara klupa u sjeni velikog stabla. Tu je majka nama djeci običavala pričati razne događaje i priče, a ja sam stavio glavu na njena koljena i slušao sam dugo, dugo taj dragi majčin glas i čarobno njezino pričanje uživajući u njenim milovanjima ... Kako su bili krasni ti časovi! Zašto su zauvijek nestali? Zašto sam ostavio djetinjstvo? Zašto više nema ni klupe, ni majke, ni debla, ni priča, ni toplog majčinskog glasa, jer bismo možda bili sretniji, vedriji i veseliji ...

Svijet nas može odbaciti, osuditi, da pijemo iz čaše gorčine. Ali i u tim časovima, kad se na pragu naše svijesti pojavi naše djetinjstvo, srce nam uzdrhti i u majčinu liku nad nas se ponovo nadvija vječna dobrota i ljepota milosrdnog Božjeg lica, koje nas hrabri da ne klonemo.

Na tebe jedino mislim, o tebi jedino sanjam, anđele čuvaru moga djetinjstva. Moje pero trese se, a srce mi jače kuca, kad pišem slatku riječ »MAJKA«. Pred očima mi se tog časa pojavljuju dvije nježne majčinske ruke prepune brižnje, koje su me čuvale.

Tko ne osjeća da mu na oči naviru suze, kad misli na onu koju je od prvog časa zavolio ... Mnogi od nas nisu poznavali druge sreće do one prvih dana, kada je jedna majka podigla branu, koja je trebala sačuvati naše djetinjstvo od bujice briga i žalosti ...

NAJLJEPSA RIJEČ Majku ne možemo shvatiti do dna. Ona u svome biću nosi nešto tajnovito slatko i lijepo ... Koliko nam govori majčin poljubac, njezine oči pune suza, njezina molitva ... Doista, majku ne možemo shvatiti potpuno u njenom materinstvu. I stoga nam preostaje samo to, da je svim srcem ljubimo.

Skupina djece htjela bi naučiti novu igru. Netko reče: »Svaki će od nas potražiti, koje je najljepše ime na svijetu. Kad se otac navečer vrati kući, on će prosuditi tko je od nas pronašao najljepšu riječ!«

Djeca su šutjela. Svako se od njih povuklo u svoj kut i razmišljalo o najljepšoj riječi na svijetu. Iza večere eto tata čita pojedine listiće i napokon izriče sud:»Najljepša riječ na svijetu jest riječ »Majka«! Tu rečenicu napisalo je jedno dijete od sedam godina.

I mi bismo mogli ponoviti s jednim mađarskim pjesnikom:

»Reci mi, poznaješ li riječ
Punu glazbe i harmonije,
Punu pjesme i priče,
Punu smiješka i suza,
Punu sunčanih zraka i mjesečeva sjaja,
Punu odraza mora i mirisa ruža?
Ta riječ tako dragocjena i čista,
Ta jedina riječ jest riječ
»MAJKA«
(Istvan Nemeth)

Jednom sam negdje pročitao: »Majka je vatra, a djeca su svjetlost ... A znamo li koliko je vatra jaka? — Majka je trs, a djeca su grozdovi. Na grozdu prepoznajemo da li je trs zdrav. — Majka je drvo života, a djeca su plodovi. Krist je rekao: Drvo ćete prepoznati po plodovima. — Majka je veslo, a djeca su slabi čun. Čun plovi tamo kamo ga veslo upravlja. — Majka je kraljica, a djeca su njezina svojina. Pod žezlom razborite majke djeca žive i rastu u miru...«

Nisam ja prvi koji sam te, majko, nazvao anđelom čuvarom. Tako te je nazvao već sveti Augustin. Majko, ti naš anđele čuvaru, pod tvojim raširenim krilima nalazimo zaklon, pod tvojim okriljem nalazimo pravi put, između životnih stijena i ponora. Nikada nijedan čovjek neće moći izreći, što za njega znači majka. Ali pos-

toji jedna stvar koju mora priznati svatko: to blagoslovljeno ime, koje je izgovorio naš jezik prije bilo kojeg drugog imena i riječi, to ime je najveća milost i najveće dobročinstvo velikoga Boga ...

U isto vrijeme ponizna i ponosna majka sedmorice braće Makabejaca rekla im je prije nego što su pošli na muke: »Nisam ja ona, koja sam u vas ulila duh i život, nisam bila ja, koja sam oblikovala vaše udove ...«

Materinska ljubav je otkriće Božje ljubavi. Veliki umjetnik Rafael više je puta naslikao Gospu kao majku. Sam je rekao kako je to radio. Oko sebe je promatrao likove pojedinih majki i proučavao ih. Kad je otkrio koju crtu lica, koja mu se dopala, zapamtio ga je, a onda je tražio druge crte kod drugih majki. I napokon, od raznih majčinskih crta mnogih majki naslikao je idealnu majku — Majku Božju.

Kao što je taj umjetnik želio prikazati u majci samo ono što je u njoj plemenito i lijepo, i zato se uzdizao nad njezine ljudske nesavršenosti, a tražio samo ono neprolazno, božanski lijepo, tako bi i svaki od nas morao raditi promatrajući svoju majku.

Dogodi li se da neka žena i bude izgubljena, ipak je može preobraziti majčinstvo. Novi osjećaji bude se u njoj kad prelazi prag svetinje materinskog poziva. Biti majka to za ženu znači poziv na ljubav i služenje. Kad se koja djevojka sprema da na sebe preuzme službu materinstva, i kad koja mlada žena nosi pod svojim srcem novi život ili ga već donosi na svijet onda za nju počinje život neprekidnog darivanja.

Lijepo je napisao baron de Hutten:

Majka je čudnovato biće.
Ljubav nije uvijek dar koji njoj pada u dio!
Ali ona jedina daje iz ljubavi
I radi za tebe i bdije nad tobom.
Prašta tvoje pogreške i jedino te ona shvaća.
Jedino ona sačuvana je od tvojih grješnih pogleda,
Jedino ona živi i umire za tebe i samo za tebe!«

Majčinska ljubav kao da prelazi sve granice ove zemlje. Za nju zemlja nema više granica. Njezino dijete za nju postaje njezin drugi »ja«, kojega ona voli više nego svoj vlastiti »ja«. Ispunjena odricanjem, zaboravom, ona zaboravlja uvrede u času, kad su joj nanesene. Svaka bol, nesreća i nevolja što snađe njeno dijete samo je nova hrana za plamen njezina srca. Majka više ne zna za svoju nadu. Ona živi u svijetu, ali pozna samo jedan novi svijet, što ga je ona stvorila. Zna samo za svoje dijete, za svoje obiteljsko ognjište.

SVJETLOST KOJA NIJE OD OVE ZEMLJE Da mogne ispuniti svoje uzvišeno zvanje, Stvoritelj je majku ispunio nebrojenim darovima. U njezino srce usadio je vjernu ljubav, bujnu maštu, tankoćutan osjećaj za bližnjega, revno srce, jednostavnost, sposobnost da se lako spusti do dječje razine. Majci je potreban osjećaj čistoće i reda, oštro oko da lako od prve prosudi ljepotu, koja je toliko potrebna u obitelji. Potrebno joj je srce puno vedrine, koje je spremno da se poigra i našali, nasmije i druge razvedri. Potreban joj je dar da sluša beskrajna pričanja svojih mališana. Ne smije joj manjkati ni dar znatiželje. Kako bi majka, koja nema toga dara, shvatila svoje dijete, čija radoznalost iz dana u dan sve više raste, i na čija se pitanja nikada ne može dati dosta odgovora.

Možda nam se čini, da Bog od žene previše traži i da to nadilazi njezine sile. Mjesto drugog odgovora potražimo bilo koju majku kraj kolijevke njezina djeteta i promatrajmo je. Vidjet ćemo, da se Bog nije prevario, kad je od žene toliko toga tražio, jer joj je dao silnu pokretnu i domišljatu snagu — majčinsku ljubav.

Ovih nekoliko redaka neka bude u čast našim majkama u mjesecu najveće i najljepše Majke ... Pred Majkom o majkama ...

J. M.

LAIČKI APOSTOLAT MISIJA

Za plodan razvoj laičkog apostolata u misijama
(Mis. nakana AM za svibanj 1969.)

MISIJSKI SURADNICI: »Mali Koncil« od veljače ove godine donio je vrlo pobudnu vijest: »U župi Glina pokrenuta je zanimljiva akcija. Uža grupica djece moli i žrtvuje se za misije. Svaki od njih moli svaki dan deseticu krunice za misije. Mjesečno zamjenjuju nakane molitve za pojedine kontinente. Tako djeca mole za cijeli svijet. Oni žele postati »misijski suradnici Svetog Oca«. Za potrebe misija poslali su 3.000 dinara.«

Od svega srca hvalimo i odobravamo tu akciju. Ako pak želimo u još većoj mjeri postati »misijski suradnici Svetog Oca«, onda bi bilo veoma poželjno i hvale vrijedno da se zanimamo za misijske nakane Svetog Oca i da za njih naročito molimo i prikazujemo žrtve. Te velike misijske nakane Svetog Oca tumači i razlaže naš Glasnik svaki mjesec po jednu. Budući da su to Papine nakane, onda on sigurno želi od svih nas da ih upoznamo, usvojimo te da za njih svako jutro prikažemo Božanskome Srcu Isusovu sve molitve, djela i trpljenja dotičnog dana. Glasnik Srca Isusova i Marijina kod nas je jedino glasilo koje donosi i tumači papine nakane. Ne bi li stoga zaslužio da uđe u svaku obitelj, jer je svaki kršćanin već po svetom krstu pozvan da bude misionar. Naš Glasnik preko misijske nakane želi od svih vjernika: velikih i malih, učenih i neukih, siromašnih i bogatih, onih u gradu i onih na selu učiniti misionare. Da bi mogao ispuniti tu misiju neophodno je potrebno da se što više proširi. Tko će ga proširiti? — U prvom redu njegovi sadašnji čitatelji i predplatnici nastojeći pronaći nove predplatnike. I već samo to bit će krasan misijski apostolat.

MISIJSKA NAKANA: Misijska nakana Svetog Oca Pape za ovaj mjesec svibanj ima pred očima razvoj lajičkog apostolata u misijama. Da bismo što bolje upoznali važnost i zamašitost te nakane, nastojmo je upoznati.

Na zahtjev jednog broja biskupa stavljen je u koncilski dekret o misijama odlomak koji se odnosi na lajički apostolat. Taj odlomak započinje vrlo značajnim riječima: »Crkva nije pravo utemeljena, ne živi u punini, nije savršen znak Krista među ljudima, ako ne postoji izvorni lajikat i ako ne radi s hijerarhijom. Evanđelje ne može ući duboko u duhove, u život, u rad jednog naroda bez aktivne prisutnosti lajika. Stoga treba već kod osnivanja jedne crkve posvetiti veliku pažnju stvaranju kršćanskog lajikata koji postizava svoju zrelost.«

Koncil je u cjelini rekao veoma mnogo o lajikatu i njegovu aktivnom sudjelovanju u životu Crkve. Možda je najljepše i najznačajnije mjesto iz dogmatske uredbe »Lumen gentium«. »Kršteni se po preporodu i pomazanju Duha Svetoga posvećuju da budu duhovni dom i sveto svećenstvo, da svim djelima kršćanina prinose duhovne žrtve, i da navješćuju čudesa Onoga koji ih je iz tmina pozvao u divno svoje svjetlo.«

Broj 33 iste uredbe nabraja dužnosti lajika u životu Crkve: »Laici sakupljeni u Božjem Narodu i postavljeni pod jednu glavu u jednom Kri-

stovu Tijelu, bili oni koji mu drago, pozvani su da kao živi udovi sve svoje sile što su ih primili od dobrote Stvoritelja i od milosti Otkupitelja, upotrijebe za porast Crkve i njezino trajno napredovanje u svetosti.

Apostolat je laika sudjelovanje u samoj spasiteljskoj misiji Crkve, i za taj su apostolat svi određeni od samoga Gospodina po krštenju i potvrdi. Po sakramentima se pak, a osobito po Euharistiji, daje i hrani ona ljubav prema Bogu i ljudima koja je duša svega apostolata. Laici su posebno za to pozvani da Crkvu učine prisutnom i djelatnom u onim mjestima i prilikama gdje ona samo po njima može postati sol zemlje. Tako je svaki laik zbog samih darova koje je primio ujedno svjedok i živo oruđe misije same Crkve prema mjeri u kojoj mu je Krist dao svoj dar.

Osim ovoga apostolata, koji spada potpuno na sve vjernike, laici mogu još na različite načine biti pozvani na neposrednije sudjelovanje s apostolatom hijerarhije, poput onih muževa i žena koji su apostola Pavla pomagali u Evanđelju, radeći mnogo za Gospodina. Osim toga imaju sposobnost da od hijerarhije budu uzeti da vrše za duhovnu svrhu neke crkvene službe.

Na sve laike dakle pada slavno breme da rade kako bi božanska odluka spasenja sve više i više došla do svih ljudi svih vremena i u sve zemlje. Neka im zato bude otvoren bilo koji put, da prema svojim silama i potrebama vremena i oni aktivno sudjeluju na spasiteljskom djelu Crkve«.

Sav taj program mora biti ostvaren u konkretnom životu Crkve. Laici moraju biti svijesni svoje odgovornosti prema čitavom Božjem narodu, dakle i prema misijama. No ondje se razvoj lajikata susreće s naročitim poteškoćama.

POTEŠKOĆE: Promotrimo izvore tih poteškoća! Mlade crkve u misijama ne mogu se još oslanjati na dugu kršćansku tradiciju. One se sastoje od vjernika koji još uvijek osjećaju silnu potrebu da ih svećenici vode i savjetuju. Često puta svećenik je jedini koji može prosuditi i odlučiti u raznim pitanjima koja život donosi sa sobom. Njegova je zadaća nadasve čisto misionarska, ali je ipak često puta odgovoran za odgojne zavode ili za medicinsku i socijalnu pomoć. Pastiri duša često puta nose odgovornost za poslove koji bi normalno mogli obavljati i lajici. Na žalost oni još nisu toliko odgojeni i izgrađeni, da bi mogli preuzeti odgovornost za njima vlastite poslove. Radi toga najveći dio vremena mlade se misijske crkve razvijaju pod gotovo isključivim utjecajem autoriteta klera.

Biskupi su najvećim dijelom zaokupljeni brigom za odgoj budućih svećenika, najveću pažnju posvećuju sjemeništima, pa im jedva preostaje vremena i mogućnosti za promicanje odgoja katoličkog lajikata. No valja imati na pameti da ako bude kršćanski izgrađenog lajikata, onda će se u njemu rađati i svećenička zvanja.

ODGOJ LAJIKA: Lajici moraju biti pripremljeni i odgojeni za svoje zadatke u misijskim crkvama, koji su veoma složeni i mnogostruki. Oni moraju biti desna ruka biskupima, svećenicima i domaćima i stranima. Oni će ako su odgojeni moći najlakše voditi potreban dijalog sa svojim sunarodnjacima ili suplemenjacima, koji su još nekršćani. A taj je dijalog veoma važan i bez njega će biti slaba perspektiva svake misijske crkve.

Zato nas naša ili bolje Papina misijska nakana za mjesec svibanj poziva na molitvu za **»plodan«** razvoj lajičkog apostolata u misijskim zemljama. On je jedino moguć u što dubljem i svjesnijem proživljavanju kršćanskih tajna te u što većoj naobrazbi u svim teološkim disciplinama. Bez toga je kršćanski lajik vrlo malo prikladan za rad u Crkvi. Dakako da pomažu i ljudske kvalitete i naobrazba u profanim predmetima. Kao što je težak i složen odgoj klera, isto je tako i katoličkog lajikata. Budući da je i jedan i drugi neophodno potreban za normlan i plodan razvoj Crkve, valja se truditi oko odgoja i jednog i drugog. Naša nakana kroz ovaj mjesec ima naročito pred očima ovo drugo.

Josip Antolović

I. DAN SVIBNJA

BLAGDAN SV. JOSIPA RADNIKA

Prvi svibanj blagdan je »radnih ljudi«. Novijeg je datuma. No začetnik kršćanstva, Isus Krist htio je da se rodi u krilu radničke obitelji. Danas potjecati iz radničke obitelji nije sramota. Onda, prije 19 vjekova bila je sramota. Sveti Josip, Isusov poočim, bio je tesar. Rimljani, pod čiju je vlast tada potpadala i Palestina, držali su nečasnim svaki obrt; nečim, čime su se mogli baviti samo robovi. Ako imamo na pameti da je Isus po krvi bio potomak jedine židovske kraljevske dinastije, od roda Davidova, još je jače odskakao kao nečastan njegov tesarski zanat. No Krist je kao po nekom planu, upravo izabrao tu radničku obitelj nazaretsku u kojoj će se roditi i u kojoj će provesti najveći dio svoga života na zemlji. To nešto znači.

Biskup Korum iz Triera, dok je još bio dječak, nalazio je naročito veselje da pomaže svojoj majci u kuhinji i po kući. Kad je kao bogoslov dolazio kući na praznike, uzimao bi metlu u ruke i pomeo bi stepenice. Majci se činilo, da mu to sada više ne pristaje i da se ne pristoji jednom bogoslovu da mete stepenice. Ali mladi bogoslov dade majci lijep odgovor: »Majko, što će onda ostati od svete kućice u Nazaretu?«

NI PREVIŠE, NI PREMALO Nikada se u povijesti nije toliko govorilo o radu kao u naše vrijeme. Evo, čak imamo i »svjetski blagdan rada« — prvi svibanj. Prije Krista, kako smo već spomenuli, rad je bio prezrena stvar, toliko prezrena, da su se time bavili samo robovi. Iza Krista, osobito u novije doba, prešlo se u drugu skrajnost: počeše rad čak i obožavati. Vrlina je uvijek u sredini. Skrajnost, bilo lijevo, bilo u desno, ne valja.

Sjetimo li se života svetog Josipa, čiji blagdan slavimo prvog svibnja kao blagdan Josipa Radnika, naći ćemo pravi pojam rada i uzor radnika ...

Čitamo u knjizi Jobovoj Božje riječi: »Čovjek se rađa za rad kao ptica za let!« A na početku Biblije, čak tamo na prvim stranicama čitamo, da je Bog postavio čovjeka »u raj zemaljski« da ga obrađuje s naročitom zapovijedi »da postane gospodarom zemlje«. Taj rad na početku nije za čovjeka bio muka, nego zabava, radost. To ćemo još bolje shvatiti, kad znamo, da je i danas iza pada, »rad često izvor užitka«, kako je rekao Voltaire, i da »se sreća sastoji u životu, a život u radu«, prema riječima Tolstoja. I da »zaposlenom čovjeku brže otkucava sat (Werbster); i da »je svaki čovjek dijete svoga rada« (Cervantes); i da »je bolje izlizati se nego zardati« (Cumberland); i da »plodovi stečeni radom pružaju najslađi užitak« (Vauvenargues). Velim, kad je rad još i iza pada čovjekova izvor radosti, što je bio istom prije pada?!

No pad je slijedio. I iza pada sve se pogoršalo. Čuo je prvi čovjek iz Božjih usta presudu: »Jer si popustio molbi svoje prve žene i jeo s drveta za koje ti zapovjedih: »Ne smiješ jesti s njega! — zato neka ti je prokleta zemlja zbog tebe. S mukom ćeš se od nje hraniti sve dane svojega života. Trnje i korov radat će ti ... U znoju lica jest ćeš svoj kruh, dok se ne vratiš u zemlju od koje si uzet. Jer si prah, u prah ćeš se pretvoriti!« Strašne riječi! Teška osuda!

Kao što je čovjeku prije pada zemlja sama od sebe davala što je bilo potrebno, tako se sada iza pada i iza Božje osude, ništa više ne dobiva bez rada: ni seljak u polju, ni či-

novnik u uredu, ni radnik kod stroja, ni domaćica u kući, ni profesor u školi, ni đak uz knjigu. U znoju lica svoga jest ćeš svoj kruh! — Ta Božja presuda neopoziva je za sve ljude i za sva vremena!

No nije je Bog izrekao iz osvete, jer bi tobože uživao u muci ljudi, nego je postupao kao dobri otac i mudri liječnik. Daje tako čovjeku prilike da radeći vrši pokoru, zadovoljštinu, jer je neposluhom pobrkao ustanovljeni red. Tako rad postaje i lijek, i to lijek, koji ujedno priječi da ne dođe zlo, grijeh, a i lijek koji ujedno liječi, ako je zlo, grijeh, došlo. Tako shvaćen rad nije ništa drugo nego dar.

RAD JE UZVIŠENA SLUŽBA BOGU Rad je uzvišena služba Bogu, kako nam dokazuje sveti Josip, služeći svojim radom Isusu Kristu, Bogu. Sveti Josip govori primjerom, što apostol Pavao izriče perom: »Sve što činite riječju ili djelom, sve činite u ime Gospodina Isusa Krista, zahvaljujući Bogu Ocu po njemu!«

Kad bismo uvijek bili svjesni te istine, kako bi nam ona zasladila gorčinu i težinu rada! Prijatelj mladeži otac Doss, razgovarao je s mladim tipografom o potrebama njegove duše. Najednom on prekine mladića pitanjem: »Želiš li postati savršen, svetac?« — Mladić je bio u neprilici što da odgovori na to iznenadno pitanje. No otac Doss nastavi: »Prijatelju, to nije tako teška stvar postati svecem, samo ako hoćeš!« — »Ali, oče, kako bih ja to mogao postići, što da radim?« upita začuđeni mladić. — »Vrlo jednostavno. Ti si slagar. Koliko slova složiš u jednom danu na stroju? Kad bi se naviknuo da svako slovo staviš kako spada, iz ljubavi prema Bogu i na Božju slavu, to bi svakog dana načinio više tisuća kreposnih čina, zaslužnih za nebo, a u isto vrijeme obavljao bi dakle dva posla«. — Mladić je kimao glavom uz primjedbu da bi to bilo jedva moguće, ali obećao je da će pokušati. Nakon nekoliko tjedana susretoše se njih dvojica ponovo. »Ide, ide! — poviče mladić — svaki dan mi biva sve lakše!«

Tako je tome mladiću rad postao pravi dar. To isto može on postati i svakome od nas, samo ako želimo ...

RAD TREBA SJEDINITI S MOLITVOM

Rad postaje dar, kad ga obavljamo radi Boga, kao što je to činio sveti Josip. Rad postaje dar, kad ga i mi, poput svetog Josipa, započinjemo s Kristom. Lijepa je naša stara poslovica :»S molitvom li svoje začneš djelo, pola si ga svršio zacijelo!« Ako se u radu oslanjamo isključivo samo na svoje sile, tko zna, kakav će biti uspjeh? Iako bude vremenitog uspjeha, ali ne uračunava se u »vječni, nebeski staž«, ako smo radili bez Boga, ili još gore, protiv Boga. — Koliko su se namučili graditelji babilonskog tornja da podignu građevinu, koja će sizati do neba?! Ali jer nije bilo Božjeg blagoslova kod posla; jer ga nisu tražili, zato je sav taj golemi posao svršio s ništicom, pa su se morali razići na sve strane svijeta, kad im je Bog pomeo jezike. I još smo i danas u pometnji! Eto, dotle je doveo rad koji je bio bez Boga i protiv Boga! — Lijepo pjeva Psalmista: »Ako Gospodin ne gradi kuće, uzalud se muče koji je grade. Ako Gospodin ne čuva grada, uzalud bdije koji ga čuva«.

Slijedimo primjer praktičnog radinog Amerikanca, koji bi svako jutro ovako sažeto molio :»Dobro jutro, dragi Bože! Što ćemo danas raditi?« — Ne ja sam, ne ti sam, nego nas dva! — *Ili onu dosjetljivost svete Male* Terezije, koja je ovako računala: »Bog je jedan, a ja sam nula, ali Bog i ja, Bog pokraj Terezije jesmo odmah deset!«

Staro načelo »Moli i radi!« treba spojiti kao kemijske elemente. Spojimo li dvije molekule vodika i jednu kisika, eto nam zdrave vode! Isto tako moramo držati pravilan omjer između molitve i rada. Sveci su nam i tu ostavili zgodnu formulu: »Radi kao da ćeš tisuću godina živjeti, a moli kao da ćeš sutra umrijeti!« — Spoji molitvu i rad u pravilnom omjeru, onda će ti svaka molitva biti rad, a rad će biti najveća molitva.

Puno razmišljamo o produktivnosti rada. Što treba sve učiniti da rad bude uspješniji, produkcija veća i bolja?...

Ne zavisi sve samo o fizičkoj snazi i o radnom vremenu. Kvalifikacija radnika, dobro raspoloženje radnog kolektiva, uvjeti rada u samom poduzeću, prvoklasni strojevi i dobra organizacija rada ... — Čovjek, koji je u duši smiren, koga ne tište prevelike brige, a živi u prijateljstvu s Bogom, lakše i radosnije radi... Svakako, koliko je radnik više osobno, cijelim bićem, i tijelom i dušom, zainteresiran za radni učinak, toliko će i sigurnije postići taj učinak. Stoga se danas mnogo govori o stimulaciji i plaćanju po učinku. Sve je to razumljivo. Ali valja imati na umu trku na dugu stazu. A nema dulje staze od vječnosti. »Slikam za vječnost!« govorio je stari klasični slikar. Kako samo pristaje ona riječ naših prvoklasnih radnika, svetaca: »Radi, kao da sve ovisi o tebi, moli se Bogu, kao da sam ne možeš ništa!« Ili ona: »Radi što možeš, moli što ne možeš!« (Augustin).

Čovjek može ispravno gledati na rad i međusobne ekonomske odnose, jedino ako gleda na čovjeka kao na duhovno-tjelesno biće i na zemaljski život kao pripravu za vječnost, za vječni život.

U samostanu leži na umoru brat redovnik. Došao je k njemu kućni poglavar. »Brate, imate li još koju želju?« — »Da, oče, molim da bi sva braća došla do mene!« I došli su svi. — »Brate, imate li još koju želju?« upita poglavar. — »Da, oče, dajte, molim vas neka donesu moje orude, moj alat, kojim sam radio«. — Brat je bio samostanski krojač. Kad mu, dakle, donesoše krojački pribor: škare, konac i igle, uze on jednu od igala u umirućoj ruku te reče :»Braćo, ja se ne bojim smrti! Ova će mi mala igla otvoriti teška nebeska vrata. Ja sam kod svakog uboda igle ponavljao riječi: *Isuse, tebi za ljubav!* — Ja sam radio radi Krista, radio sam za Krista, i on me sada neće odbaciti!« — I ispusti dušu držeći iglu.

Kako lijepa smrt! Svršivši svoj posao, svoj život s Kristom! Eto, rad nam može postati dar: ključ raja.

Sveti Josipe, uzore radnika, moli za nas, da rad ni ne podcjenjujemo, ni precjenjujemo, nego da uvijek o njemu imamo ispravan pojam!

Josip Njavro

PLODOVI ČISTOG DJEVOJAŠTVA

»Ja ću im dati sve milosti koje su potrebne njihovu staležu«

Imamo običaj, da se za vrijeme misija uvijek blagoslovi i ljubi misijski križ. On je simbol misija, jer neprestano u župi naglašava ono osnovno što su misije željele postići.

Križ je simbol onih koji vjeruju u Boga. I zato on ostaje trajna jeka misionarskih riječi — IMA BOG! — Na njemu su napisane riječi: SPASI DUŠU SVOJU! — Upravo ono, što je neprestano bilo na ustima misionara.

Obično taj križ unose u crkvu mladići s gorućim svijećama. Slijedi kratki nagovor o njegovu značenju, zatim sam blagoslov križa. A iza toga prilaze djeca, pa muškarci, onda žene i djevojke — i ljube ga...

Stojim na zgodnom mjestu pazeći na red. Kad eto prolazi jedna mala djevojčica. Devet joj je godina. Pokraj nje naša slavonska snaša. Žena koja se hvata pedesete.

— Jeste li vi baka ovoj lijepoj djevojčici?

— Nisam baka, nego mama!

— Je li moguće? Čestitam vam što ste imali snage vi kao Slavonka roditi dijete već u zrelijim godinama. I to u ovoj župi, u ovom selu, gdje vlada takav strah od djece...

Bilo mi je neugodno, što sam se prevario, ali i drago. Hvala Bogu, još ima vjernosti njegovu zakonu...

JEDNO PISMO

Još nekoliko puta sam se porazgovorio s tom ženom. Ispripovijedila mi je nekoliko zgoda iz svoga života.

— Velečasni, prije nego sam pošla na vjenčanje, dok sam čekala svatove, ja sam toga jutra napisala jedan list. Čuvam ga sve do sada kao najljepšu uspomenu. Evo vam prepisa, pročitajte!

Pročitao sam ga i opet se zadivio nad Božjom milosti i snagom. Iz njega se ocrtavala djevojačka ljepota u žaru jedne svete Janje ili Lucije...

»Komletinci, 30. travnja 1939.

Moj vjenčani dan! U ime IHS!

Sjedim u sobi sama. Mnogo mislim. Očekujem svadbu. Cvjetnim vijencem ovjenčana, bijelom koprenom ovijena, u krasnu vjenčanu haljinu odjevena, još malo i poći ću na vjenčanje u pratnji rođaka i prijatelja.

Jutros u 7 sati išli smo ja i moj zaručnik u crkvu da primimo svetu Pričest. Vratila sam se sretna i zadovoljna. I dosta žalosna što ću se odijeliti od svojih milih i dragih. A to su: otac i majka, dva brata, dvije snaje, dida i starijega brata sin Stipo ...

Danas sam mnogo u crkvi skrušeno molila i mislila kako je sretan dan za nas. Dan pun ozbiljnosti i velikoga značenja.

Prevelika hvala dragom Bogu što danas idem na vjenčanje onako kako je Njegova sveta volja! Nebrojeno puta hvala dragom Bogu, što sam onakva kako On hoće i zapovijeda da budemo do vjenčanoga dana. Neka predobri Bog blagoslovi naš brak, da budemo njegovi do smrti, a poslije ovoga života da Ga gledamo licem u lice, da dragom Bogu ovdje služimo i da Ga ljubimo.

Svi sveci, budite nam u pomoć u ovom najvažnijem koraku života. Želim, da iz našeg braka poleprša-ju anđeli, čiste nevine dječje duše, novi članovi ljudskog društva i novi baštinici kraljevstva nebeskog.

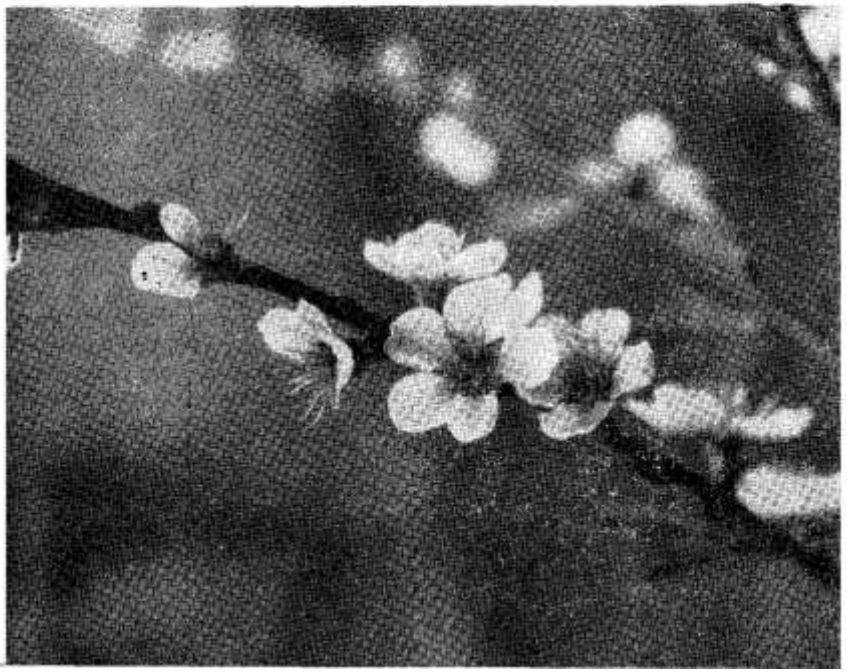

Sve neka bude na slavu Božju! S Bogom neka se počne i dovrši. Iz dubine srca usta govore. — Hvaljen Isus i Marija! — Anica A.«

To je bilo prije! A danas?

PROŠLE SU GODINE

Da, prošle su godine. Rodila je petero djece. Prvo je umrlo. Najstariji Franjo imao je 18 godina, drugi Stipo je imao 14, a najmlađi Jozo imao je 10 godina, kada je zanijela ovu malu djevojčicu, preko koje se kod ljubljenja križa upoznasmo.

Snaja iz sela, mlada i lijepa, a nepametna, grdila ju je dok je nosila Jozu pod svojim srcem: »Šta će ti to? Što takva izlaziš na drum? Ta ti imaš samo sedam jutara zemlje!« Smijala se javno po susjedstvu. Ali, kad je u pobačaju iskrvarila, i kada joj je liječnik rekao da više ne može imati djece, kad je Anica zanijela malu djevojčicu, sada joj je ista snaja drugačije govorila: »Zašto to nije posjetilo našu kuću?« Tada joj je Anica odvratila: »A kako će posjetiti, kad si prije uništavala krv svoje krvi i dušu svoje duše?«

»Dok sam nosila svoju malu — priča Anica — u petom mjesecu spopadoše me nekakvi grčevi. Ležala sam bespomoćno na krevetu. Trpila sam i molila se Bogu. Moj najstariji sin Franjo mislio je da sam pokušala odstraniti dijete, pa je zato bio žalostan. Dok sam ležala, govorio je mojoj svekrvi u kuhinji, da ja ne čujem: »Bako, mama je bolesna od svoje volje! Neka bude što Bog hoće, samo neka nam je ona živa...« — Siromah, došao je do moga kreveta i plakao kao malo dijete, on 18-godišnji momak. I za mnom i za onim što se trebalo roditi...

Srećom nije bilo ništa ozbiljno. Došao liječnik, dao nekoliko injekcija i sve je bilo u redu. Moj Franjo mi ništa nije govorio, ali sam vidjela kako je sretan što ja nisam radila kao i druge, što mu mama nije kao ostale. Za vrijeme berbe kukuruza približio mi se: »Neka ti mamo! Neka dado nosi svoje korpe, ja ću tvoje...«

Otišla sam u rodilište i rodila malu seku. Nama svima najdražu. I to zato, jer je jedina djevojčica i jer je najmlađa. Prve noći, kad sam se vratila iz rodilišta, rekao je zabrinuto: »Mama, pazi da ne bi zagušila seku s dunjom tj. perinom!« I četiri puta je ustajao one noći da je se nagleda. Bio je presretan zbog seke, a iskreno moram reći, i mame, što ona nije učinila ono... Kad danas o tom razmišljam i pitam se, zašto mi je Bog dao takvu djecu, ne mogu drugo nego mu zahvaliti...

— Ja znam, zašto vam je Bog dao takvu djecu. Sjećate se što ste u onom listu prije vjenčanja napisali? »Idem na vjenčanje onako kako je Njegova sveta volja... Neka predobri Bog blagoslovi naš brak da budemo njegovi do smrti...« Majka, kao djevojka, nosi blagoslov ili prokletstvo svojoj djeci. Vi ste im donijeli blagoslov...

— Znate, što mi je još moj Franjo govorio: »Mamo, uvijek mi je žao što naš najstariji bajo nije živ. Kako bi bilo lipo, kad bi nas bilo četiri brata...!«

KUĆA PRVOG PETKA

Mjesec i po dana iza misija došao sam u susjednu župu Otok na duhovnu obnovu. Posjetila me Katica i njezina mama.

— Hoće li za polugodište sada biti četvrtica ili petica?

— Četvrtica!

— A na kraju godine?

— Petica! Isto kao lanjske i preklanjske godine.

Mama sluša taj razgovor, a onda upadne i ispripovijedi nekoliko pojedinosti iz njihova života.

— Katica nema posebnih želja. Da bi ona tražila lutaka, gizdavih haljina i drugo... Ne! Nego voli ići u crkvu. Uvijek pita: »Mamo, da li je zvonilo prvo zvono ili drugo...? Obavlja prve petke.

— A zašto baš prve petke obavlja?

— Pa, eto, sama je željela. Kad je primila prvu svetu pričest, onda je rekla: »Sad je nedaleko prvi petak, ja ću se stalno pričešćivati, a onda ću opet početi obavljati prve petke...« Kad je počela, njoj se pridružila i ona njezina drugarica što ima maloga debeloga baju koga ste vi za vrijeme misija tako zavolili. A zatim i druge prvopričesnice. Sada joj je sedmi prvi petak...

— A kad svršiš ovu devetnicu, hoćeš li prestati?

— Ne, ja ću se pričešćivati u prvi petak kad god mogu.

— To je naučila od svoje bake. Ona je uvijek u prvi petak primala svetu pričest. Bio je baš tako njezin zadnji prvi petak. Obje smo se pričestile, moja mama i ja, a Franjo, bajo, je ministrirao. Kad smo izišli van iz crkve, ona plače. Pitam je, zašto plače? Da li je što boli?

— Plačem od radosti. Tvoj muž Pera palio je svijeće, a ti si se pokraj mene pričestila, a Franjo je držao tacnu za pričest. Toliko mi je drago, tako sam danas sretna... Eto, upravo da umrem, ne bi mi ništa smetalo...

To je bilo u petak. Onda se u nedjelju još pričestila, a u utorak u noći je umrla. To je baš bilo očevidno da joj je Isus dao utjehu u obitelji prije smrti. Moram vam se pohvaliti, da smo ove godine imali tako lijepi Božić, da ga nikad nećemo zaboraviti. Svi smo bili na okupu. Stipo je kupio seki, a da joj prije ništa nije govorio, veliku bebu. Cijela se kuća smijala, pjevala i veselila...

Pero Bulat D. I.
misionar

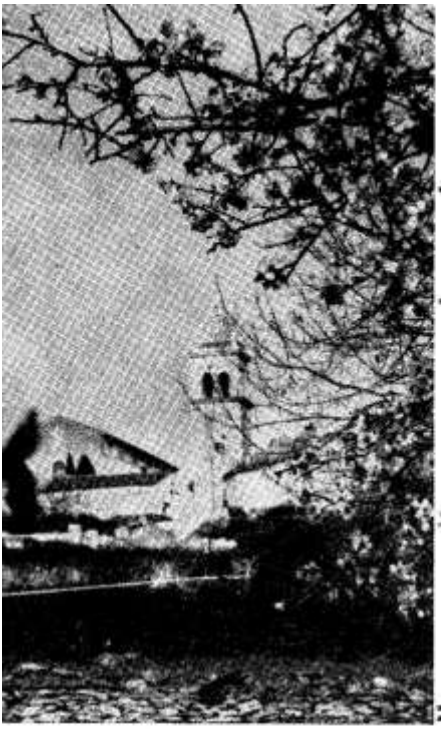

— Istarski tornjevi nam dižu pogled prema Bogu. Obično se nalaze na brežuljcima kao i ovaj sv. Vitala na Brigu.

MISIONARSKE PUTOSITNICE

ISTRO NAŠA!

Ima jedan kraj, koji volim više nego druge. To je moj rodni kraj. Kad god se njemu navratim, uvijek mi srce poskoči od veselja i radosti. I toga se ne stidim. Mislim, da je to dobro...

Prošao sam cijelom našom domovinom. U nekim sam krajevima bio dugo, ali nijedan nisam toliko zavolio koliko — Istru... Kad god autobusom ulazim u Plominski zaljev i ugledam gore na brijegu toranj crkve u Pićanu, a još dalje Gračišće, i zatim se spustim dolje na Voziliće te ugledam vodovod Labina i stari, suri Kršan — a sve u onom specifičnom istarskom blještavilu i zelenilu — uvijek mi srce poigra kao kad ugledam dva crvena tornja crkve moga rodnoga mjesta, koje je nekoliko stotina kilometara daleko od Istre.

Lijepa je i mila za svakoga koji joj se približi. A osobito, koji upozna prave Istrane. Ne one s obale, nego iz unutrašnjosti. Prave i domaće.

Obavio sam u njoj oko dvadeset svetih misija... Istra je bajna, ali je nesretna... Svi uživaju u njezinoj vanjskoj ljepoti, dok joj toliki kidaju komad po komad njezine nutarnje ljepote...

MOTOVUN I MIRNA

Kad god se piše o Istri, uvijek se govori o starom Motovunu, kojega bi trebalo popraviti i obnoviti da bude od koristi kao izvanredna turistička posebnost. Piše se o rijeci Mirni, koju bi trebalo regulirati, Poreču, kojega bi trebalo izgraditi za više turista, Umagu, koji je sunčani grad na domak Evrope, Puli, koja vapije za kreditima da se ulože u nove hotele, Vrbasu, koji da bi se mogao pretvoriti u najveće nudističko naselje Evrope...

Uvijek se piše i govori o zgradama, a rijetko o ljudima... Uvijek o mrtvoj materiji, a rijetko o živom Istraninu. Pa ipak bi trebalo pisati o živom Istraninu, jer njega nestaje. On izumire... Smatrate li da pretjerujem...?

BROJKE

Prošlog ljeta bio sam u Istri baš onda, kada je izišla velika i glasovita enciklika Pape Pavla VI o obiteljskom životu »Humanae vitae«. Među ostalima, koji su na nju graknuli, bili su i neki rođeni Istrani. Tobože, da se ona nas ne tiče, da kod nas nije aktualna, da nama nema što reći... Odlučio sam da provjerim te tvrdnje.

— Don Zvane, zamolih župnika u Raklju, hoćete li me malo provesti po okolici Pule?

— Hoću. A zašto?

— Htio bih obići župne stanove. Pregledati matice, da vidimo bilo života Istre. Baš ovdje oko Pule, koja je doživjela najveći napredak u zadnje vrijeme. Neki govore, da se Papina enciklika ne tiče Istranina. Da vidimo, da li ih se doista ne tiče... To ćemo najbolje ustanoviti na terenu...

Sjeli smo u njegovoga fiću, te smo se uputili iz Raklja u Krnicu. U Krnici uzimamo u ruke matice. Stara je to i poznata župa. Gledamo u maticama brojeve. U Krnici bilo je rođenih:

Godina:	1924	1934	1935	1940	1948	1957	1961	1967
Rođeni:	81	52	59	62	38	19	15	12

MEDULIN I LIŽNJAN

Dva bisera okolice Pule. Medulin poznat po čitavoj Evropi zbog svojih krasnih plaža, a Ližnjan po plodnosti. Pšenica raste doslovno pokraj mora. Rajčice. Ribolov...

Novac teče. Prave se ceste, hoteli, vodovodi... A ljudi? A život?

Ližnjanci su starinom Dalmatinci. Vidi se iz govora. Ja sam uočio još jedan dokaz, koga može opaziti samo onaj koji je dugo proboravio u crkvama jednoga i drugoga kraja. To je specifičan način pjevanja krunice. Ista melodija. Iste stanke u Ližnjanu kao i na Jesenicama kraj Splita... Pogledajmo skalu života u Ližnjanu:

Godina:	1949	1950	1958	1964	1965	1966	1967
Rođenja:	15	14	16	6	4	7	5

A Medulin! Sa svoja dva tornja izgleda kao grad iz bajke, ako ga gledaš iz Ližnjana. Krasan! Nekoliko tisuća turista ostavlja u njemu svoje devize. Tu će struja života sigurno biti jaka... No opet brojke govore i za Medulin:

Godina:	1925	1930	1935	1940	1948	1950	1953	1961	1967
Rođeni:	30	29	25	36	12	6	14	8	4

Medulin je imao prije oko 1800 vrlo dobrih poslenika i gospodara, a sada ima svega 800 stanovnika.

— To je ona prava nepatvorena Istra. Priprosta crkvica, a pred njom nasmijana mladež srednje Istre u sv Mateju.

— Sv. Petar u šumi. I danas jedna od najboljih župa u Istri.

— Djece u središnjoj Istri ima još, hvala Bogu, kao što vidite na slici. Kanfanar 1965.

— Njihovi očevi su im namrli ne samo ljubav prema vjeri, nego i prema svom lipom, milozvučnom jeziku. Ovi mladići s Briga sačuvat će tu ljubav.

— Ovi su pozdravili i otpratili Gospu Fatimsku za vrijeme misija u Gradišću.

— Djevojke s Briga kraj Vižinade sigurne su uz Gospu.

PREMANTURA

Da smo tako velikoga koraka kao Veli Jože, samo bismo iz Medulina dobro zakoračili preko zaljeva i odmah bili u Premanturi. Ali smo morali okolo. Skroz sve do pred Pulu, pa opet na lijepu cestu i prema tom najjužnijem naselju Istre. Veliki i visoki toranj nas izdaleka pozdravlja, a bajne šume, ubava polja, maslinici nam svjedoče o bogatstvu toga kraja. Obala razvedena u stotine zaljeva... Otoci pred nama, a daleko na jugu veliki svjetionik. Čini mi se da se zove Porer.

Dolazimo k starome prijatelju Marijanu u župnom stanu. Upravo mu se čita na licu veselje i radost što je došao njihov misionar iz Hrvatske, kako Istrani kažu. Isto tako je veseo kao i Atilije u Ližnjanu i g. Stanišić u Medulinu, da netko odozgo za njih mari...

Pregledavamo matice i drškćemo od uzbuđenja. I groze... U Premanturi, tom malom raju Istre, nesmiljene brojke ovako očituju snagu života! Nismo mogli dobiti brojeve iz nedavne prošlosti, pa smo zato posegli za brojkama iz prošlog stoljeća. Ali se one nisu mnogo razlikovale od onih prije 30 i 40 godina, kako mi svjedoči župnik. Evo tih brojeva iz Premanture:

Godina:	1852	1859	1950	1951	1957	1962	1963	1967
Rođeni:	28	26	8	12	3	6	3	5

NIJE TO BJEŽANJE U GRAD!

Netko će možda reći, dok ovako čita podatke, da to proizlazi iz toga, što su stanovnici Ližnjana, Medulina, Premanture otišli u samu Pulu. Ona se u zadnje vrijeme jako povećala...

I nije se tako jako povećala! To je još uvijek grad razmjera Slavonskog Broda, Bjelovara... Nipošto ne ide u red većih naših gradova.

Propitao sam se: koliko u jednom razredu Pedagoške akademije ima pravih Istrana, domaćih, rođenih u Istri. Nešto više od polovice. A drugi su doseljenici iz unutrašnjosti. Dakle, nisu rodom Istrani. Pula se jako povećala baš takvim doseljenicima...

Istini treba pogledati u oči: južnoj Istri krv se suši! Naglo, tragično! O tom bi prije svega trebalo voditi računa...

GORNJA ISTRA

Kad smo završili misije u Petruškima na Raškom kanalu, zaputio sam se prema gornjoj Istri, u Vižinadu. To je još dalje od Poreča, a blizu Motovuna, na glavnoj cesti Pula — Trst. Sa mnom, kao dieccezanski misionar, zajednički radi vlč. O., ugledan i vrijedan svećenik. Bio je pravi užitak proboraviti osam dana u njegovom društvu. Skupa s domaćim župnikom vlč. S. mnogo smo razgovarali o problemima Istre. Ispripovijedio sam im svoje dojmove o okolici Pule.

— Tako je u Puli!! A sigurno je drugdje bolje...

— Velečasni! upada u riječ g. O., duhovnik sjemeništa. Nije! U mnogim krajevima Istra je slična Puljštini. Poslušajte! Paz je imao nedavno 1000 stanovnika, a sada je pao na 300. Grimalda od 1000 pala je na 350, Sovinjak od 1000 na 450.

— Vi ste bili u Pićanu župnik. Kako je tamo?

— Pićan je velika župa, odakle se regrutira većina rudara, koji rade u Raši. Narod je dobar i veoma religiozan. Još godine 1958. bila je u toj župi ovakva situacija: stanovnika svega 2800, a na godinu rođenja oko 60.

— A 1967?

— Sada ima samo 2130 stanovnika. Rođenja tek tridesetak. Ima još nekoliko dobrih i sačuvanih župa, gdje život ne propada tako naglo. Tu je Žminjština. Ali općenito uzevši, u nas život nestaje... Starih Istrana, pravih čakavaca, sve je manje i manje...

OKOLICA POREČA

U slobodno vrijeme nismo se odmarali, nego smo obišli još nekoliko župa. Prije svega sam Poreč. On je grad. U njega bi se morali slijevati oni koji nestaju na selu. Ali i tu brojke nemilosrdno govore o protivnom.

Kad se govori o Poreču, treba odmah uočiti da ga se ne može procjenjivati samo iz matice krštenih, jer ima dosta roditelja koji ne daju krstiti svoju djecu. To se ne može reći za do sada nabrojena mjesta, jer tamo takvih praktično nema... Budući da pišemo u vjerskom listu, nas zanima i broj krštenih. I to — opet naglašavamo — u gradu koji je doživio možda najveći napredak u Istri u zadnje vrijeme... Dakle Poreč:

Godina:	1930	1936	1947	1954	1960	1963	1967
Rođeni:	103	76	79	88	70	49	43

Pravu sliku porečke okolice dobivamo ako zagledamo matice u Višnjanu i Fuškulinu. Dva napredna sela blizu toga grada. Višnjan:

Godina:	1949	1951	1953	1957	1963	1964	1965	1966
Rođeni:	47	22	39	36	12	10	19	23

Smatram, da punim pravom mogu reći: što je u Višnjanu porastao broj poroda u zadnje vrijeme, razlog su pučke misije i misijske obnove održane s velikim uspjehom.

Možda će dojaditi to iznošenje brojaka. Ali one puno govore onom, koji ih zna čitati. Završit ćemo sa župom Fuškulin!

Godina:	1907	1911	1949	1955	1962	1964	1965	1967
Rođeni:	46	68	8	10	4	2	2	5

Vratimo se opet dolje u Rakalj. Na Raški kanal. Pokraj starinske rakaljske crkve stere se i groblje starih Rakljana. To su stari mornari, kapetani, kamenolomci, lončari i ribari. Grobovi su lijepi, uređeni.

Obiđem crkvu i nađem se — uz sam zid groblja prema kanalu — pred velikom grobnicom. Tu leži naš hrvatski pjesnik i akademik Mijo Mirković, poznatiji pod imenom Mate Balota...

Simpatičan je to bio čovjek. Rodio se u Raklju. Ali iza prvog svjetskog rata obreo se u našim sjevernijim krajevima. I iz bijednoga osamljenoga pastira probio se svojim sposobnostima i radom do akademika...

Gledam grobove. Poseban je natpis napisao svom ocu, a poseban svojoj majci. I malo osebujan. Ali iz tih lijepih riječi izbija upravo strastvena ljubav prema Istri, čakavštini, Raklju i dobrom istarskom čovjeku...

NATPIS NA GROBU OCA I MAJKE

»Ovde leži Ante Mirković — Od roda Gašpića — Težak, kamenolomac, ribar i klesar — Starinski župan rakaljski — Blagajnik samoupravnog vijeća — Vijećnik velike Barbanske općine — Katastarski stručnjak — Porotnik okružnog suda.

Prvi Rakljanin ki je proštia stotin knig.

»Bija san kakovi ste vi danas:
Do zadnjih dan jak, zdrav i junak!
Vi ćete biti kakov san ja sad:
Umuka glas, spomen, zemlja i prah!«

A nad grobom svoje majke napisao je Mate Balota prekrasne riječi zbog kojih je samih vrijedan da ostane u našoj uspomeni:

»Ovde je zapokana — poli svoga muža — Mara Mirković Gašpićova — lipe Mare Matićeva kći —
Težakinja, brimerica, lončarica-
Pod suncem ni bilo bolj matere od nje...«

UZ SVOJE RODITELJE

Brojni prijatelji su otpratili Matu Balotu do njegova groba u sjeni crkvice, da tu čeka uskrsnuće mrtvih. Na spomenik napisali su mu ove lijepe riječi, pune istarske duše i istarskog srca:

»Ovdje leži pokraj majke Mare i oca Tone — Mijo Mirković — Mate Balota — Putnik zmez grada i svojega sela — Koji vaik piva kako naši stari — Rodila loza grozda dva —

Težak, ribar, mornar, akademik, pjesnik.

Rakljan ki je napisa 50 knjig. — Pokopan uz zvuke dragih roženica...«

Simpatičan nam je Mate Balota, simpatične su lijepe njegove riječi ocu, zvuk istarskih roženica, simpatičan nam je stari Motovun, uređenje rijeke Mirne, hoteli i turistički objekti Pule, Rovinja i Poreča... Simpatično nam je sve...

Ali nam duša plače nad čovjekom! Život se suši, nestaje, gubi se... Istarska se ognjišta gase, domovi napuštaju... Djece nema...

OJ VI, DRAGI SVEĆENICI...!

Postoji li kakva zvijezda nade za obnovu života? Postoji! I zato neću tamnim osjećajem završiti. Ima nositelja nade! To su mladi, poletni istarski svećenici. Domoljubi i rodoljubi, koji su isto tako zaneseni i za Mirnu, i za Motovun, i ljepotu njezina mora i opijeni mirisom njezine kampanje, ali... koji neumorno rade, propovijedaju, jure, skupljaju ono što je istarsko oko svojih istarskih tornjeva. Oni su određeni da Istri pomognu kako bi ponovo našla sebe... I u Raklju, i u Vižinadu, i u Poreču, Višnjanu, Puli, Premanturi... I širom cijele Istre gdje postoji crkvica, gdje postoji istarski kampanil... Ali bi im katolici iz unutrašnjosti trebali više pomoći... Ne bi ih smjeli ostaviti tako očajno prepuštene samima sebi...

Pero Bulat D. I.
misionar

MAMA JE DOBRA KAO ANĐEO

Jožek je nadaren, sposoban. Mogao bi u osmom razredu prolaziti s peticom. A za polugodište je dobio četiri — jedinice. Lijenčina po zanimanju.

Zamolio sam Ivana, da malo s Jožekom radi. Ne, da mu tumači. Toga njemu ne treba. Neka ga smiri, nadzire, navodi na sistematsko učenje. I Ivo se prihvatio posla. Skoro svaki dan preko zimskih praznika, a k tome počesto i u mjesecu veljači, pa nešto i početkom ožujka. Rezultat? Jožek, lijenčina po zanimanju, popravio tri druga reda. Sada kao nabijena puška čeka da ga nastavnica pita, te uzmogne popraviti i četvrti drugi red.

Osvanuo Jožekov imendan. Njegova mama, presretna zbog napretka svoga sina, pozove Ivana na večeru. Sve je lijepo prošlo. Kad iza večere, dobra mama okrene se Ivi:

— Što bi ti htio da ti ja nabavim?

— Vi meni, gospođo, ne trebate ništa nabavljati. Niste vi meni ništa dužni.

— Ti si pomogao mome sinu da se izvukao iz drugih redova. Osim toga, nekako se uozbiljio kraj tebe. Ivo, reci, što hoćeš: novo odijelo, kaput, ili da ti dadem novaca...?

— Nemojte mi s tim dolaziti!

— Ali, ti si mlad, student si u Zagrebu, tebi uvijek nešto treba. Reci, što ti treba?

— Ništa!

Kada gospođa G. nije prestala navaljivati, konačno će Ivan: — Imam jednu veliku molbu, ako je možete ispuniti...

— Samo reci! Što god budem mogla, to ću napraviti... — Gospođa je mislila na jedno, a Ivo na drugo. Ona je mislila na novac, odijelo, cipele, skije, a Ivo?

— Gospođo, molite se, da moji roditelji što dulje žive...

Pripovijedala mi je Josipova dobra mama, gospođa G., da je bila s tim riječima tako iznenađena kao da ju je strijela pogodila. Dok ona računa samo na njegovu korist, mladi taj student ne misli na sebe, na novac, nego na svoje roditelje.

— Eh, kad bi moj Joža bio takav! duboko je uzdahnula.

Otišao sam kasnije Ivinim roditeljima. Otac čvrst i jak, čovjek muževnih crta i ozbiljan. Majka sva u pokretu iz ljubavi prema svojoj djeci. Sjedimo uz crnu kavu. I najednom ću ja banuti s ovim pitanjem:

— Znate li vi, što je vaš Ivo učinio? — Što, što?... nestrpljivo će majka u brizi za svoga sina da nije učinio kakvu glupost, koga uvrijedio, ili još nešto gore. Mlad je. A od mladih sve se može očekivati...

I sada im kažem Ivinu jedinu želju: »Molite se da moji roditelji što dulje žive!«

Da je mama prosuzila, to me nije iznenadilo. Ali kad sam opazio suzu na licu snažnog Bugojanca, onda sam i ja osjetio kako je divan sin niknuo u krilu ove obitelji. Ali uz suradnju Srca Isusova. Jer je Ivo od najmanjih dana rastao u sjeni bazilike toga Srca u Zagrebu. Oblikovao ga je najveći odgojitelj — Isus Krist! U školi svoga Srca. I roditelji već sada žanju žetvu...

Nekoliko mjeseci kasnije sam to opet osjetio. Ive nema kod kuće. Razgovaramo. Ona iznenada skače. »Nešto ću vam pokazati!« Ode do Ivinog molitvenika. Izvuče iz njega jednu sličicu koju Ivo skoro svaki dan ima u rukama. To je njegov osobni svijet, u kojemu on živi... Gdje se sam kreće. Svijet njegovih želja, misli i osjećaja. Bio je uvjeren da se neće nitko ušuljati u taj tajanstveni vrt. Ali mama ne bi bila mama. Ona je otkrila Ivinu tajnu. Na sličici su bile napisane riječi Victora Hugoa, francuskog pisca:

»Mama je dobra kao anđeo!
I bolja od njega!
Ona je takva, da je i sam Bog
zaželio imati Majku.«

Tu misao ima Ivo često pred sobom. Bože, kako Isus Krist oplemenjuje mlada srca! Zašto ga ne približe više mladima...?

RUBRIKA PETRA BARBARIĆA

JEDNO USLIŠANJE

Čitao sam u jednom našem časopisu recenziju nekoga župnoga lista. Recenzent ne škrtari pohvalama listu: kako je napredan, koncilski, suvremen, otvoren dijalogu, i drugim terminima, koje smo već naučeni čitati i slušati. Jedno mu ipak zamjera. A što je to? — Na koncu lista urednik je uvrstio neka uslišanja po zagovoru Sluge Božjega Oca Leopolda Mandića. Svoju zamjerku recenzent obrazlaže mišljenjem, da takove stvari odbijaju današnjega čovjeka, pa i pokoncilskoga kršćanina. Iz toga bi onda slijedilo, da vrijednost Oca Leopolda Mandića pada, kad se on usuđuje pomoći nekome ako ga boli zub, uho ili bilo što. E, jadni naši sveci i Božji ugodnici, danas se ozbiljno moraju čuvati, ako ne žele da izgube popularnost, da ne bi koga ozdravili ili uslišali, jer to eto nije moderno, možda bi netko čak ustvrdio, da to nije ni koncilski. Ja to dakako ne želim tvrditi.

Ako bi kod nas svi dijelili mišljenje uvaženoga recenzenta, onda bi i ova rubrika Petra Barbarića u našem Glasniku bila suvišna, nepotrebna ili dapače štetna, isto tako i ona u »Marijinu Trsatu« o Ocu Vendelinu Vošnjaku, bio bi suvišan i Vjesnik bl. Nikole Tavelića i Augustina Kažotića. No, mislim, da ne ću povrijediti čednost, ako ustvrdim da baš svi ne dijele takovo mišljenje, možda ni veći-

na, dakle onda »Marijin Trsat« neka samo slobodno nastavi svoju rubriku i uslišanja po zagovoru Oca Vendelina Vošnjaka, neka i dalje izlaze Vjesnik Bl. Nikole Tavelića i Bl. Augustina Kažotića, a isto tako i mi ćemo nastaviti u Glasniku Srca Isusova i Marijina s rubrikom Petra Barbarića, dapače i s uslišanjima po njegovu zagovoru, pa makar to neke »šokiralo«.

Ako se dogodi kakvo uslišanje, recimo po zagovoru Pape Ivana XXIII, onda se tome daje velika popularnost u tisku i to nikoga ne »šokira«. I pravo je tako. No mislim da u kraljevstvu Božjem osim Pape Ivana XXIII i drugi Božji ugodnici imaju pravo na zagovaranje, uslišanje i pomaganje. Sam Papa Ivan XXIII, koji je bio čovjek široka srca, ne bi im to zamjerio, a također ni onima koji o tome pišu, jer je i on bio veliki prijatelj i štovatelj Božjih slugu. Kakvu je ulogu u njegovu životu imao na pr. jedan sv. Karlo Boromejski ili sv. Grgur Barbarigo! Papa Ivan XXIII ozbiljno se je bavio mišlju beatifikacije Pija IX, pape Syllabusa, što sigurno mnogi tzv. progresisti ne bi mogli oprostiti čak ni Papi Ivanu XXIII.

Sve ovo bilo je kao uvod za uslišanje, koje slijedi, a koje nam je opisala Marija Pavičić iz Banovaca kod Bebrine. I ona je član Božjega naroda, pa neka se čuje i njezin glas u Glasniku Srca Isusova i Marijina, koji pripada svima i od koicga nije nitko isključen. Mi smo već do sada donijeli više takvih glasova od malih, poniznih i jednostavnih duša, koje su radi vjere i velikog pouzdanja sigurno Bogu drage.

Marija nam piše: »Hvaljen Isus i Marija! — Evo da se i ja javim te opišem kako Presveto Srce Isusovo pomaže po zagovoru Petra Barbarića. Bilo je to godine 1942. u Slavonskom Kobašu. Kćerka mojega brata, Manda Olujević, učenica II razreda, uzela je nož, kojim je moj otac, a njezin dida, rezao domaći duhan. Manda je nešto rezuckala i poreže se po ruci. Tome nismo pridavali važnosti. Mislili smo: to će proći i ničim nismo liječili. Međutim rana se počela gnojiti i oko rane načinio se crni mjehur. Tada je slučajno došao u školu doktor iz Oriovca, i kad je pregledao Mandinu ruku, propisao joj je lijek. Sutradan trebalo je donijeti lijek iz apoteke u Oriovcu.

Kad smo navečer legli spavati, Manda je najedamput počela jako plakati govoreći da je boli ruka. Plakala je i njezina mama, jer joj nije znala pomoći. Onda sam se javila ja, Mandina teta. Ja sam primala Glasnik Srca Isusova i čitala u njemu o Petru Barbariću. Rekla sam: šta ste okrenule plakati? Molite se Presv. Srcu Isusovu i Petru Barbariću te obećajte zahvalnicu. One su počele moliti svaka za sebe. I ja sam molila, jer mi je bilo žao male. Manda je naskoro zaspala i dobro spavala cijelu noć. Kad sam se ujutro probudila, prvo mi je bilo da joj pogledam ruku. Kad smo odvili ruku, svi smo se začudili. Nije više bilo niti rane niti gnoja niti onoga crnoga mjehura, već samo čista mlada kožica. Nije trebalo lijeka.

To smo uvijek nazivali malim čudom. Manda je pisala zahvalnicu Glasniku Srca Isusova, uvijek se sjeća te milosti i moli se Petru Barbariću. A sada, kada se radi o proglašenju Petra Barbarića blaženim, opisala sam to, pa ako je potrebno za proglašenje, uvrstite to u Vaše knjige! To Vam piše Mandina teta, koja se sada nalazi u Banovcima i pozdravlja Vas sa hvaljen Isus i Marija! — Marija Pavičić«.

Kako nije naveden datum pisma, navodimo datum poštanskog žiga, koji nosi nadnevak 5. veljače 1969. I Mariji i svima koji su nam što napisali o Petru Barbariću od srca hvala. Svi su oni pridonijeli svoj dio u napredonju procesa za Petrovu beatifikaciju kao i oni što mole na tu nakanu, osobito svakoga petnaestoga u mjesecu i koji su poslali novčani prilog. Kad bi vicepostulator ostao sam u svome poslu, nikada ne bi došlo do beatifikacije. Ali uz vašu pomoć, dobre, ponizne, vjerne i jednostavne duše, koje imate živu vjeru i neograničeno pouzdanje, sigurno ćemo uspjeti.

O. Josip Antolović D. I.
vice-postulator

RAZGOVARAMO

Poštovani uredniče!

Možda će Vam biti malo teže odgovoriti, ali Vas molim, odgovorite mi makar ukratko! — Ma da sam već poodmakla u godinama još nisam našla svoj pravi cilj, svoju buduću stazu. Osjećam veliku želju da budem dobra, pa što bila da bila, ali ne znam što da izaberem. Ja Vas lijepo molim da mi odgovorite što je u današnje vrijeme bolje biti: ili dobra redovnica ili dobra majka? Pomozite mi, molim Vas! A možda bi bilo dobro i ovako ostati u svijetu? Unaprijed Vam se toplo zahvaljujem... Možda ćete mi reći da se molim, ja to činim...

Djelomičan odgovor na Vaše pitanje imate u prijašnjem broju Glasnika na str. 156. — Ovdje samo nešto čega tamo nema. Pitate, da li je bolje biti dobra redovnica ili dobra majka? — Jedno i drugo je dobro. Da ste pitali da li je bolje biti dobra redovnica ili loša majka, onda bih bez oklijevanja odgovorio, da je bolje biti dobra redovnica. Vrijedi i obrnuto. — Dakle, ako imate želju, da budete majka, i prilike da se udate, nemojte oklijevati. Imat ćete i lijepih i teških časova. Ne dao Vam Bog muža pijanca. Ako odaberete život redovnice, imat ćete teških i lijepih časova. Ne dao Vam Bog zločestu poglavaricu. Ako ste do sada oklijevali da udete u samostan, nemojte se ni sada žuriti. U godinama se ljudi teško privikavaju na život u samostanima. — Ako najzad ostanete tu gdje jeste i kako jeste, nemojte kukati ni za samostanom, ni za mužem, nego se dajte na marljiv rad i umjeren duhovni život, te nadasve i prije svega na djela ljubavi i dobrote prema najbližima i onima za koje se nitko ne brine. Bude takovih, bolesnika, staraca. Bogu možete i tu služiti gdje jeste, a svoj konačni cilj, nitko od nas živih nije našao. Sve su ovo samo privremeni ciljevi, i smiriti nam se u Bogu, koji je jedni naša svrha.

Gosp. uredniče!

Što valja misliti o čudesima u Lurdu, i u kolikoj su ona mjeri potvrda vjere. Da li smo dužni vjerovati u ukazanja i čudesa Majke Božje u Lurdu?

Čudo kao pojava jest pečat u sustavnoj obrani vjere. Nije naime dovoljno da neki osnivač vjere tvrdi da je njegova nauka od Boga, i da on nastupa umjesto Boga. Nije dosta ni to što su život i djelovanje tog propovjednika neporočni. Traži se izričita potvrda nove nauke odozgora, od Boga, u čije se ime propovijeda. Taj znak bit će samo tada valjan, ako je izvanredan, ako je uočljiv, ako nadilazi redoviti tijek zbivanja, ako je u vezi s propovjednikom nove nauke, recimo da ovaj navijesti taj događaj, da se na nj poziva, i da se on konačno ispuni. — Tako je u svom životu na zemlji činio Krist osnivač kršćanstva. Činio je čudesa i pozivao se na njih: »Djela (čudesa) koja ja činim ona svjedoče za me« rekao je. Osobito je značajan čas kad je prorokovao svoju smrt i uskrsnuće, i poziva se na taj znak, kao sas-

vim dovoljan da mu se vjeruje: »Ovaj preljubni naraštaj traži znak (čudo), ali mu se drugi znak neće dati osim znak Jone proroka. Kao što je Jona bio u utrobi ribe tri dana, tako će Sin Čovječji biti u utrobi zemlje.« — Krist se dakle poziva na svoje uskrsnuće kao na pečat svoje nauke i svog poslanja. Na nama je da ozbiljno i pošteno ispitamo povjesna vrela i kad nađemo istinu da je prihvatimo. Da li su osim Kristovih čudesa potrebna još kakva čudesa da utvrdimo svoju vjeru. Reći ćemo da više nisu apsolutno potrebna, ali su korisna. Ako se dakle u Lurdu zbivaju prava čudesa, ona mogu biti od velike koristi narodu Božjem za obranu i utvrđenje vjere. Tim više što su osobito čudesna ozdravljenja pod kontrolom ozbiljne liječničke znanosti i svak ima mogućnosti da se uvjeri o onome što se zbiva. Tu je ujedno i ključ, mjera naših obveza prema tim čudesnim zbivanjima. Dužni smo im pokloniti toliko povjerenja koliko ona zaslužuju, kao i svim drugim zajamčenim činjenicama. Ako bi netko doživio čudo, za njega je taj događaj od osobite važnosti, i zanijekati ga bilo bi nerazumno. Ali povrh vlastitog iskustva moramo vjerovati svjedocima dostojnim povjerenja kao što su to skup liječnika koji konstatira čudesno ozdravljenje. Dakle u lurdska čudesa i ukazanja dužni smo vjerovati vjerom naravnog poštenja kao i u sve dokazane povjesne činjenice. I mamo pravo da ispitamo put, no ipak se naša vjera ne temelji na tim zbivanjima, nego na Evanđelju.

[redacted]

Velečasni oče uredniče!

Ograničavanje poroda nasilnim pobačajem nije nažalost rijetkost. Zanima me što preživjela djeca misle o svojim roditeljima, kad to shvate, da je i njihov život bio u opasnosti i da su možda samo srećom izbjegli najgorem.

To bi i mene zanimalo. Držim da ipak djeca to nikad sa sigurnošću ne znaju, pa je tako ugled roditelja zaštićen, i s pravom, jer se nerijatko roditelji odlučuju na najgore u zao čas. U predpostavci da dijete ipak naide na sumnju koja prelazi u sigurnost, ta

spoznaja može ostaviti teške tragove u duši djeteta. Možda će taj čas pospješiti bijeg iz roditeljske kuće, a i poštivanje takovih roditelja bit će problem br. 1, a povjerenje također.

[redacted]

Velečasni uredniče!

Čini se da vi svećenici volite pretjerivati kad je u pitanju broj djece u obiteljima. Malo i nimalo se obazirete na razloge koji vode bračne drugove u odlučivanju broja djece. Tu je manjak stana, malena zarada, nerijetko bolest, pa zatim teške prilike u odgajanju djece. Djeca nemaju nikakvih perspektiva.

Stav nas svećenika u pitanjima broja djece po obitelji, sudeći po prirastu stanovništva u Hrvatskoj, vrlo je mlitav. Ipak valja reći koju riječ ne u obranu svećenika, nego u obranu brojnih obitelji. Dužnost je svećenika da svoje stado poučava u onom što će ga dovesti ne samo sretnijem budućem životu, nego i boljitku i blagostanju u ovom životu. Hoće li svećenika u tom u potpunosti shvatiti odmah ili kasnije, on svoje mora reći. A jedno što moramo mi svećenici reći našim ljudima jest to da od broja djece u obiteljima ovisi naša budućnost. U našem se narodu uvriježilo mnogo krivih sudova obzirom na ovo. Ne, hvala Bogu, u svim krajevima jednako, ali se zlo širi.

Prvo i najnovije krivo shvaćanje jest, da se u brak i njegov razvoj ne smije nitko miješati, i prema tome bračni drugovi rade što hoće. To je zabluda. Pitanje obitelji, osobito broja djece u obitelji jest općenarodno pitanje; i oni koji su stupili u brak primili su opću zadaću od Boga i od ljudi, bili, oni vjernici ili ne. Obitelji bez djece, narod bez budućnosti, bez radne snage, bez svojih vođa, bez vojske koja će čuvati interese naroda. Ima se zato miješati u »privatna« pitanja braka i Crkva i država, da bdiju nad ozbiljnošću i stabilnošću te prastare ustanove.

Drugo loše shvaćanje koje se kod nas raširilo jest, da je u braku dovoljno imati jedno, najviše dvoje djece. To je shvaćanje upravo pogibeljno. Evo zašto. Iako postoji u čovjeku naravna težnja za održavanjem vrste, jak instinkt za obitelj, mnogi ipak neće moći stupiti u brak. Od onih koji stupaju u brak mnogi neće imati djece, jer ne mogu; ili mogu imati samo jedno, a više ne. Tu se ne da ništa pomoći. — Ako sad i oni koji mogu imati više djece, takvih je ipak većina, špekuliraju samo na jedno ili dvoje djece, dešava se u narodu brojčano nazadovanje. Može se neko vrijeme održavati osjećaj brojnog jačanja, ali u stvari sve više ima staraca, a sve manje mladih ljudi; sve manje radne snage, sve manje mladića sposobnih za vojnu službu. Da bi se održala brojčana ravnoteža i pomladivanje naroda moraju mlade obitelji imati barem po troje ili četvoro djece. Ako dakle želimo brojčano jačati, za čim ide inače svaki normalan i zdrav narod, onda trebamo brojnih obitelji, ne samo kao tu i tamo neki uzorak, nego u određenom prosjeku mnogo brojnih obitelji. Društvo bi moralo pomagati takove familije, takve očeve i majke, koji su doista pravi dobrotvori svog naroda. Uvriježilo se kod nas na žalost krivo shvaćanje tako duboko da se brojnije obitelji prezire. A to je loše.

Još ima tu jedan problem koji valja spomenuti mladim obiteljima. Misle mladi otac i majka, da djetetu, bilo ono jedno ili dvoje njih, osiguraju sve moguće pogodnosti za život. Od malih dana takova djeca moraju sve imati, da ne bi oskudijevali kao što su oskudijevali njihovi roditelji, i gazili jedno drugome po nogama. Dakako da djetetu valja pribaviti sve što mu je potrebno za pravilan razvoj. Ali na žalost taj nesretni »sve« obuhvaća nerijetko silnaset skupih i suvišnih stvari, počevši od igračaka, odijevanja, putovanja i koječega drugoga. To ne vodi nikud. Tako se ne odgajaju djeca. Otac i majka se iscrpljuju da jedincu ili jedinici ništa ne fali. Djetetu su dovoljne jednostavnije igračke. On će više razbuditi svoju stvaralačku maštu kad samo kombinira. — Za dijete je nadalje neobično važno da ima društvo braće i sestara, da stekne prave stavove prema društvu i prema drugom spolu. Ako se dijete nije nikad susrelo s nekim poteškoćama, što će početi kad ga život počne lupati sa svim svojim teškoćama. — Ima, znam ozbiljnih poteškoća u brojnijoj obitelji, ali je protiv svega toga činjenica da ekonomski slabije stojeći krajevi više obiluju djecom od onih koji bi ih više mogli prehraniti. — Kad dakle svećenici govore o brojnijim obiteljima ne miješaju se bez razloga u ta »privatna« pitanja, nego žele dobro samim obiteljima, djeci, narodu i Crkvi.

IZ KATOLIČKOG SVIJETA

● MEĐUNARODNI KRŠĆANSKI TJEDAN ZA TELEVIZIJU održan je u Monte Carlu, na francuskoj rivijeri. Predsjedao je poznati filmski režiser Marcel Pagnol. Na kraju zasjedanja predano je šest nagrada za najbolje filmove koji su bili prikazani za vrijeme festivala. Na ovom prvom međunarodnom kršćanskom tjednu za TV učestvovalo je 25 zemalja. Prikazano je bilo 50 raznih TV komada, uglavnom filmova.

Ekumensku nagradu dodijeliše švedskom dokumentarcu »Sve stvari postaju nove«. Film prikazuje skupštinu Ekumenskog Vijeća Crkava, koja je održana 1968. u Upsali.

U kategoriji strogih dokumentaraca dodijeljene su dvije nagrade. Prva filmu BBC proizvodnje »Otac Pio«, a druga francuskom programu »Katolici i protestanti u dijalogu«.

Nagrada za najbolji prikaz iz života djece i mladeži dobili su Nizozemci za prizore u svom prikazu mladeži »Riječ za riječ«. Kao najbolje muzičko ostvarenje nagrađen je film »Geneza — Postanak«. Kao filmska drama ocijenjen je najboljom ocjenom film »Novi kralj Mida«.

● SVETI OTAC PUTUJE U AFRIKU. Na blagdan svetog Josipa, 19. ožujka, najavio je papa Pavao VI svoju odluku da u drugoj polovici srpnja pohodi Afriku. Evo njegovih riječi: »Živo su nas i više puta zvali biskupi i vjernici da pohodimo Afriku, naročito Ugandu, gdje se užurbano radi oko novog svetišta i gdje je podignut oltar u čast afričkih mučenika, koje smo mi mogli proglasiti svetima. Žele da bismo predsjedali posveti toga oltara i služili svečanu službu Božju zajedno s drugim afričkim biskupima, u prisustvu vjernika čija je potresna proživljenost kršćanskog poziva poznata.

Prihvatili smo, eto, taj poziv. Bit će to i ovaj put brzo putovanje. A bit će, ako Bog da, u drugoj polovici srpnja. Poći ćemo u Kampalu, prijestolnicu Ugande, s pristankom tamošnjih vlasti. Predvidamo, i to od srca želimo, da se sastanemo s biskupima afričkog kontinenta, koji su već pozvani na svoje zasjedanje.

U srcu nosimo duhovnu i građansku sudbinu čitave Afrike. Molimo se i tjeskobno duhom razmišljamo o miru tih naroda, a naročito onoga, što ga poznajemo i toliko nam je drag, naroda Nigerije, što ga razdiru bolni sukobi, svima poznati«.

● STRATEGIJA S NOVOIMENOVANIM KARDINALIMA. Ni najbolji tumači ne mogu se doumiti zašto je sveti Otac imenovao 35 kardinala u omjerima kako je to učinio. Jedno je sigurno: prevladava pastoralna briga za Crkvu. Jasno je i to da je velika pažnja iskazana američkim i afroazijskim zemljama. Od evropskih zemalja najbolje je »prošla« Italija (dobila je osam novih kardinala, od njih samo jedan pastoralac, drugo sve je određeno za Kuriju). Izuzmemo li papinu brigu za upopunjenje kurijalnih službi, stavimo li preda se zemaljsku kuglu i pogledamo gdje su to nove točke s najvišim dostojanstvenicima Crkve, sve očitije izbija pred oči da je sveti Otac želio rasporediti članove Svetoga Kolegija jednomjernije prema broju i važnosti katolika. Po prvi puta dobivaju grimizne Oce Koreja, Madagaskar, Kongo Kinshasa i Novi Zeland. Azija osim toga popunjava broj svojih kardinala s Yu Pinom (nadbiskupom Nankinga, sada na Formozi), Rosalesom (nadbiskupom na filipinskom otoku Cebu) i Perecatillom (nadbiskupom u indijskom gradu Ernakulanu). Za sad osim Vijetnama i nema veće azijske skupine katolika bez predstavnika u svetom kardinalskom zboru.

Odlično je prošla u ovoj rundi imenovanja i Sjeverna Amerika (četiri kardinala — Dearden u Detroitu, Carberry u Saint Luisu, Cooke u New Yorku i Wright u Pittsburgu; zanimljiva je napomena da će Wright doći u Rim i postati kurijalni kardinal). Brazil je dobio dva

nova kardinaal (Scherera u Porto Alegre i dinamičnog apostola rasljanih i zapuštenih Bahijaca de Araujo Salesa u Sao Salvadoru). Po jednoga kardinala dobile su u Americi Kanada (Flahiffa u Winnipegu), Meksiko (Mirandu y Gomeza u MexicoCity), Guatemala (Casariega u prijestolnici Guatemali) i Ekvador (isusovca, bivšeg rektora Gregorijane, Munoz Vegu, nadbiskupa u Quitu).

Evropa je, čini se, prošla »najmršavije, najmršavije, najoskudnije«. Od istočnih zemalja nijedna nije dobila nijednoga kardinala. Od zapadnih, isključimo li Italiju, jedno Francuska može pokazati tri novoimenovana oca (Martya u Parizu, Gouyona u Rennesu i Isusovca oca Danielova, dekana teološkog fakulteta na Katoličkom Institutu u Parizu). Španjolci su dobili dvojicu (Enrique y Tarancona, primasa u Toledu, i Tabera Araoza u Pampeloni). Engleska ima sad kardinala i u Edinburghu, u Škotskoj (Graya), Nijemci su dobili zamjenika kardinalu Fringsu u Kölnu (Höffnera), a Nizozemci svoga kurijalnog kardinala, dosadašnjeg tajnika Tajništva za sjedinjenje kršćana, msgra Willebrandsa.

Spomenuli smo da je najbogatija kardinalska »žetva« u Italiji: osam novih kardinala. Nadbiskup Bologne Poma predstavlja pastoralni kler. Ostali pripadaju ili kurijalnim službama ili diplomaciji. Tajnik Kongregacije za Sakramentalnu disciplinu Violardo, potpredsjednik uprave Vatikanskoga Grada Guerri i prefekt apostolske palače Nasalli Rocca izvađeni su iz vatikanskog gremija. Četiri nuncija (Bertoli, Baggio, Oddi i Paupini) povučeni su sa svojih diplomatskih mjesta. Bertoli i Oddi djelovali su nekoć i kod nas u beogradskoj nuncijaturi. Mnogi će teško shvatiti, čemu toliki broj imenovanih Talijana. Čini se da je sveti Otac napose želio privući bliže središnjim poslovima vješte diplomate. To dakako treba pohvaliti.

Imena dvojice kardinala Papa nije odmah objavio, nego ih je zadržao »u srcu«.

● NOVINARSKA ŠKOLA U MEKSIKU. Novinarski institut i škola »Carlos Septien Garcia« osnovana je u Meksiku od Katoličke Akcije. Nedavno je proslavila dvadesetu godišnjicu opstanka. Za vrijeme proslave direktor škole Aleksandar Aviles, predsjednik južnoameričkog Saveza Katoličke Štampe, osvijetlio je rad ove škole i spomenuo da je iz nje izašlo 16 generacija novinara. U posljednje vrijeme rad je neobično pojačan, jer su mladi veoma zainteresirani za ovaj način apostolata. Znakovi vremena ne daju spavati: Sabor, izjave posljednjih papa, biskupska konferencija u Medellinu, strahovite napetosti i prevratni potezi u južnoameričkim zemljama, sve to sili na refleksiju i mlade oduševljava za apostolat preko štampe.

● EKUMENSKO MISIJSKO DJELO. Danski katolici (kojih je procentualno veoma malo) zajedno s braćom protestantima izveli su zajedničko djelo: salezijanskom zavodu i školi »Aberdeen Technical Scool« darovali su mnoštvo najmodernijih strojeva, potrebnih za izobrazbu, s potrebnim knjigama i drugim sredstvima. Tako će ovaj zavod u Hong Kongu, gdje salezijanci rade na još sedam drugih mjesta, pripomoći azijskoj mladeži da se spremi za tehničku suradnju i izgradnju.

● »ŠPEK-PATER« I NJEGOVI »GRADITELJI«. Otkako je iza rata premonstrat p. Werenfried van Straaten objavio svoju lozinku »Našu pivu i komadić slanine«, dobio je nadimak »špekpater« i započeo divno svoje djelo. Pozvao je mlade ljude da pomognu izgraditi stanove za izbjeglice iz raznih zemalja. Oduševljenje je raslo. Njegova organizacija mladih prozvala se I. B. O. (Internationale Bow Orde — Međunarodni Red Graditelja). »Bijeli graditelji« (prozvani tako radi bijele odjeće u kojoj rade), radili su prošle godine na kojih 40 raznih radilišta (u Francuskoj, Italiji, Njemačkoj, Belgiji, Švicarskoj, Španjolskoj i drugdje). Među njima su izbrojili 1514 mladih Belgijanaca, 824 Talijana, 804 Nizozemca, 683 Njemca, 413 Francuza, 170 Čeha i Slovaka, 134 Švicara, 132 Austrijanca, 121 Kongoanca, 118 Alžiraca, 78 Venezuelanaca, 68 Gvinejaca, 65 Ruandeza i 61 Španjolca.

Braća Graditelji ne žele potpomagati ničiju lijenost. Oni priskaču u pomoć bijedi. Zato osnivaju kooperative, učlanjuju u njih ljude kojima su potrebni stanovi. Tko može i koliko može uplaćuje i radi sam. Tko ne može, tome pomažu Graditelji. Osobito pritječu u pomoć starcima, bolesnicima, brojnim obiteljima. Jedan dio ove zajednice rada pripada Svjetovnom Institutu. Oni se i zavjetom obvezuju da će ljudima graditi domove. Drugi daju samo neko obećanje i obvezuju se na neko vrijeme. Ima i drugih vjeroispovijesti na djelu: tako su u Alžiru većinom muslimani.

Dosad je u 16 godina opstanka duhom ove zajednice odgojeno preko 100.000 mladih ljudi-graditelja. Gdjegdje se na poslu udružuju sa Emauskom braćom abbé Pierrea. Ponajčešće s drugim dobrovoljcima. Mnogi se nalme oduševe za sličan karitativan rad gledajući mlade, koji nisu izgubili smisla za braću kojima u ime Božje treba pomoći.

NOVE KNJIGE

PROSTI, GOSPODINE, priredio don Božidar Medvid. To je brošura, u kojoj su skupljeni korizmeni himni, psalmi i druge pjesme, koje se običavaju pjevati u našim krajevima. Knjižica će vrlo dobro doći i svećenicima i vjernicima. Cijena joj je 2 ND više poštarina. Naručuje se na adresu: Don Božidar Medvid, Jelsa na Hvaru, župski ured.

IMA LI BOG?, napisao dr fra Anđeo Mutić. Knjižica obrađuje ukratko dokaze o Božjoj opstojnosti iz razuma i objave. Njom se mogu poslužiti vjeroučitelji i polaznici vjeronauka. Cijena joj je 5 ND. Naručuje se na adresu: Ćirilo-Metodska knjižara, Zagreb, Kaptol 29.

KLETVA, roman Augusta Šenoe izašao je u seriji »Zlatno pero«. To je skraćeno izdanje. Cijena mu je 10 ND. Naručuje se kod Društva sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava br. 21.

Ponovo je počeo izlaziti časopis za promicanje duhovne glazbe **»SV. CECILIJA«**. Uređuje ga Institut za crkvenu glazbu pri Bogosl. fakultetu u Zagrebu. U svakom broju bit će glazbeni prilog. Prvi broj već je izašao, a godišnje će izaći 4 broja. Godišnja pretplata 20 ND. Naručuje se kod Hrv. knjiž. Društva sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, trg Kralja Tomislava 21.

KRALJICA SRDACA, napisao dr. o. Jeronim Šetka. Auktor u 32 razmatranja govori o dostojanstvu Majke Božje, o njezinim povlasticama i krepostima; o njezinoj ulozi u djelu otkupljenja, u životu Crkve, društve, kršćanske obitelji... ; o Marijinim svetkovinama... Knjiga je namijenjena svim svećenicima, posebno župnicima, kao priručnik za svibanjsku ili listopadsku pobožnost; zatim redovničkim i drugim pobožnim osobama kao priručnik za razmatranje. Cijena je 8 ND. Naručuje se na adresu: Uprava lista »Marija«, Split, Kazališni trg 3.

OD VULKE U VELEBIT, napisao Augustin Blazović, Gradišćanski Hrvat. To je novela, koja opisuje sadašnji pozitivni odnos između Gradišćanskih Hrvata i njihove stare domovine. Novela je dobila nagradu Hrvatskog štamparskog društva iz Željeznog. Naručuje se na adresu: »Hrvatsko štamparsko društvo«, 7001, Eisenstadt, Postfach 26, Osterreich.

GOVOR MOJE DUŠE, zbirka pjesama Mirka Validžića. Ova zbirka pjesama nosi izrazito rodoljubno obilježje. Iz nje izbija velika ljubav prema domovini Hrvatskoj. Narudžbe se šalju na adresu: Mirko Validžić, Zagreb, Vramčeva 12.

Pod naslovom »GOSPODIN GOVORI« tiskano je 50 propovijedi dr. Čedomila Čekade na 243 stranice teksta. Obrađene su Isusove riječi iz Evanđelja zaključno s 8 blaženstava. Vrlo će dobro doći za propovijedanje, razmatranje ili duhovno štivo svećenicima, redovnicama i svim vjernicima. Cijena s poštarinom 12 din. Dobiva 10% popusta tko naruči bar deset komada. Narudžbe prima izdavač: KAPTOL VRHBOSANSKI, Sarajevo, Rad. Lakić 7.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Puni vjere i odanosti u Presveto Srce Isusovo i Bezgrješno Srce Marijino zahvaljuju im za sva primljena dobročinstva uvijek zahvalne majka Manda i kćerka Ana Bilić iz Bošnjaka.

— Zahvaljujem Presvetim Srcima Isusa i Marije, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima za sretno odslužen vojni rok i sretan povratak kući. Preporučam im se i nadalje. — Ivan M. Ves., župa Sv. Martina.

— Antun Dermić iz Bartolovaca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na sretnom porođaju svoje žene. Ujedno preporuča sebe i svoju čitavu obitelj i nadalje njihovoj pomoći.

— Na primljenim milostima zahvaljuje obitelj Rožić iz Radovanaca Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu i Petru Barbariću.

– Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, ocu Leopoldu Mandiću i ostalim zaštitnicima na primljenim milostima. — S. F., P.

– Božanskom Srcu Isusovu, Bezgrješnom Srcu Marijinu, sv. Maloj Tereziji i Petru Barbariću zahvaljujem na uslišanoj molbi i primljenm milostima. — J. M.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i ocu Piju za ozdravljenje od teške upale očiju i vratobolje. — Danica Kaurić, Zagreb.

– Od srca zahvaljujem sv. Judi Tadeju za brzu pomoć ozdravljenja. V. Z., Osijek.

— Na sretno položenom diplomskom ispitu i brzom zaposlenju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svim svojim zaštitnicima. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Zahvalna nastavnica Đ. P.

– Na ozdravljenju očiju i glavobolje zahvaljuje Božanskom Srcu Isusovu, sv. Bartolu i sv. Vidu Cecilija Kolonić, Goričan.

– Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima. — Andrija Pirhač, župa Čađavica.

- Preporučamo se za pomoć Srcu Isusovu i Marijinu, Petru Barbariću, Leopoldu Mandiću i dr Ivanu Merzu u velikoj potrebi , a i da nam budu na pomoći u drugim zgodama života. — M. J., Zagreb.

– Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i bl. Nikoli Taveliću. I nadalje im preporučam sebe i sve svoje. — N. A., Karlovac.

— Molim za pomoć i utjehu u teškoj boli Presv. Srce Isusovo i Marijino, te Petra Barbarića. Unaprijed im se zahvaljujem. — Šteře Gabri, Sl. Orahovica.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoj, sv. Josipu i ostalim svetim zaštitnicima na uslišanoj molbi. I nadalje se uzdam u njihovu pomoć. — Marica P., Klokočevci.

– Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Tadeju, ocu Mandiću, sv. Antunu i sv. Maloj Tereziji zahvaljujem na primljenim milostima. Preporučam im se i ubuduće. — B. Mogorović.

— Gospi od brze pomoći zahvaljuje za pomoć W., Opatija.

— Za sretan porod moje kćeri i život njezinog djeteta zahvaljuje Gospi od brze pomoći Klara Funarić, Stari Perkovci.

— Od srca zahvaljujem Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i svetim zaštitnicima na ozdravljenju, i nadalje im se preporučam. — Kata M.

— Za dvije primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću. — Anđelka Bogatić, Split.

— Zahvalujem Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, Leopoldu Mandiću i Anti Antiću za primljenu milost. I ubuduće stavljam u njihovu zaštitu svu svoju obitelj. — Marija Vekić, Metković.

— Hvala Božanskom Srcu Isusovu na svim primljenim milostima. Preporučam se i nadalje za pomoć. — F. D., Pučišće.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za pomoć u teškoj bolesti. I nadalje se utječem njegovoj zaštiti i molim za ozdravljenje. — Katica Komad, Žabno.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, kao i bl. Nikoli Taveliću zahvaljujem za primljene milosti. I ubuduće neka mi budu u pomoći. — Stoja Marić, Drežnica kod Mostara.

— Zahvaljuje za primljenu milost Petru Barbariću Jakica Stjepandić iz župe Čardak.

— Za pomoć u obraćenju grješnika zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i Petru Barbariću H. K., Retkovec.

— Zahvalujem Presvetom Srcu Isusovu, koje mi je posredovanjem oca Ante Antića udijelilo tražene milosti. — A. Bakrač, Zadar.

— Magdalena Vrebac iz Fojnice zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenoj milosti.

– Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i sv. Judi Tadeju za razne primljene milosti. — Zahvalna Katarina G., Split.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i sv Josipu za mnoge primljene milosti. — J. K., Dragočaj, Barlovci.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Leopoldu Mandiću, Petru Barbariću, bl. Augustinu Kažotiću i ostalim zaštitnicima, što su mi pomogli u teškoj bolesti. I nadalje im se preporučam. — Ivka Raljić, Jesenice kod Splita.

— Zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću na ozdravljenju djeteta. — Mirna Poščić, Opatija.

— Zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i sv. Antunu na primljenoj milosti Mare Grubić ž. Ante Bumbaša. Preporuča im se i nadalje.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te svetim zaštitnicima za mnoge milosti primljene tijekom života. I unaprijed molim za obraćenje svoje djece i za sretnu smrt. — L. S., Vinodol.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Lucija Tvrtković, Kiseljak kod Sarajeva.

— Zahvaljujem Duhu Svetom, svetoj Obitelji, sv. Nikoli i sv. Maloj Tereziji na svim primljenim milostima. — A., Dubrovnik.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i Duhu Svetom na položenim ispitima svoje djece. — Ana Tumpić, Terezino Polje.

— Za ozdravljenje noge zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Lurdskoj, sv. Josipu, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — P. A. Sigetec.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći za primljeno zdravlje i ostale milosti. — Marija Štimac, Lokve, Gorski Kotar.

— Od srca zahvaljujem Srcu Isusovu, Majci Božjoj Žalosnoj i sv. Antunu za ozdravljenje i uslišanu molitvu, uz daljnju preporuku. — M. T., Tršće.

— Na sretno položenom ispitu zahvaljujem Petru Barbariću. — R. Š.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Petru Barbariću za primljene milosti. — A. H, Sarajevo.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu na položenom ispitu. — S. M., Zenica.

SADRŽAJ:

Gospa od puta, G.

161 Riječ-dvije o pobožnosti Srcu Isusovu, Franjo Šipušić

167 Ni kočničari, ni rušioci — Mijo Škvorc

172 Majka — J. M.

175 Apostolat laika u misijama, Josip Antolović

177 Blagdan sv. Josipa radnika — Josip Njavro

180 Plodovi čistog djevojaštva, Pero Bulat

184 Misionarske putositnice, P. Bulat

190 Mama je dobra ko anđeo, B.

192 Jedno uslišanje, Josip Antolović

194 Razgovaramo

197 Iz katoličkog svijeta, Fidelis

199 Nove knjige, zahvalnice

NA OMOTU:

Madona od Andrea della Robbia

NA POLEĐINI:

Bazilika Majke Božje u Fatimi

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 32-469. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

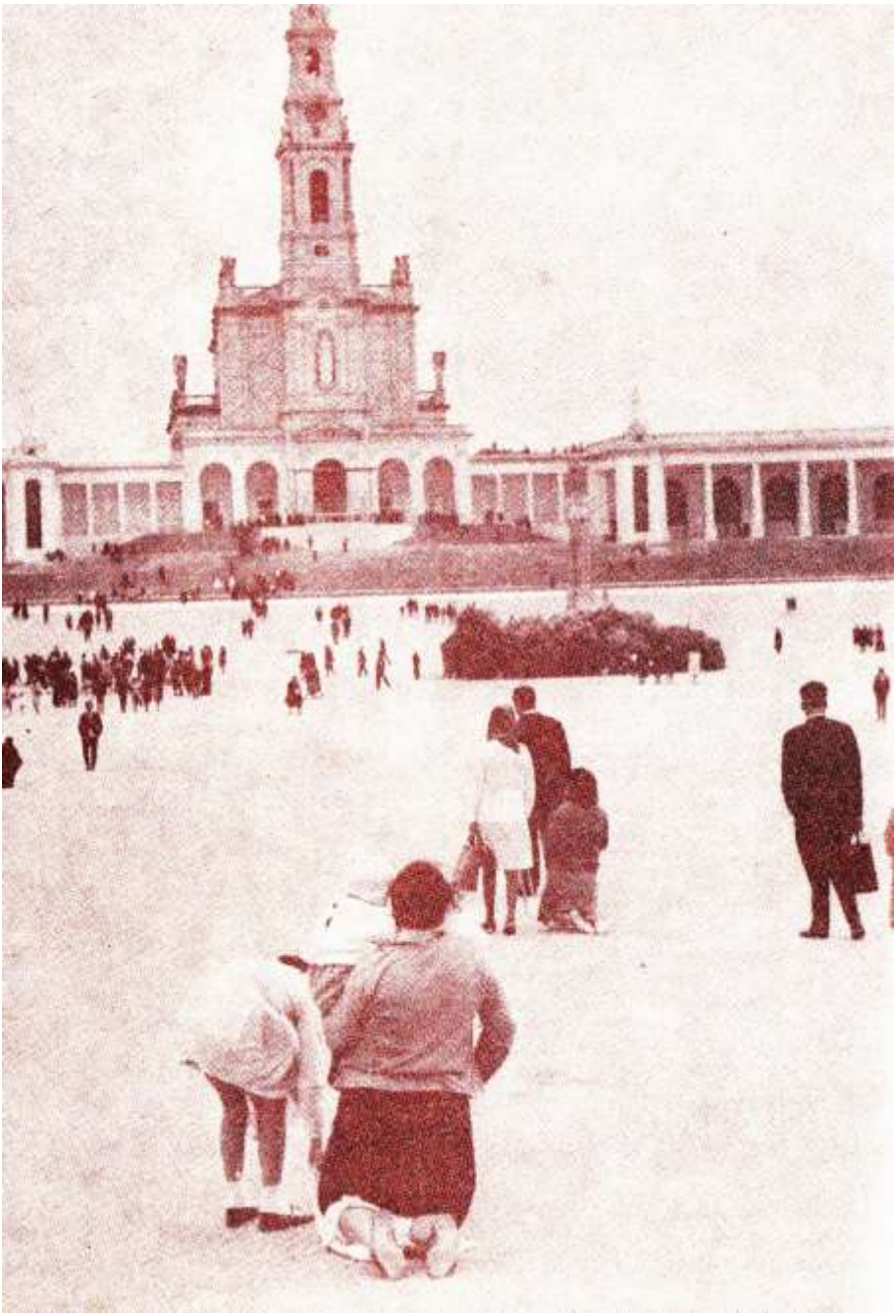

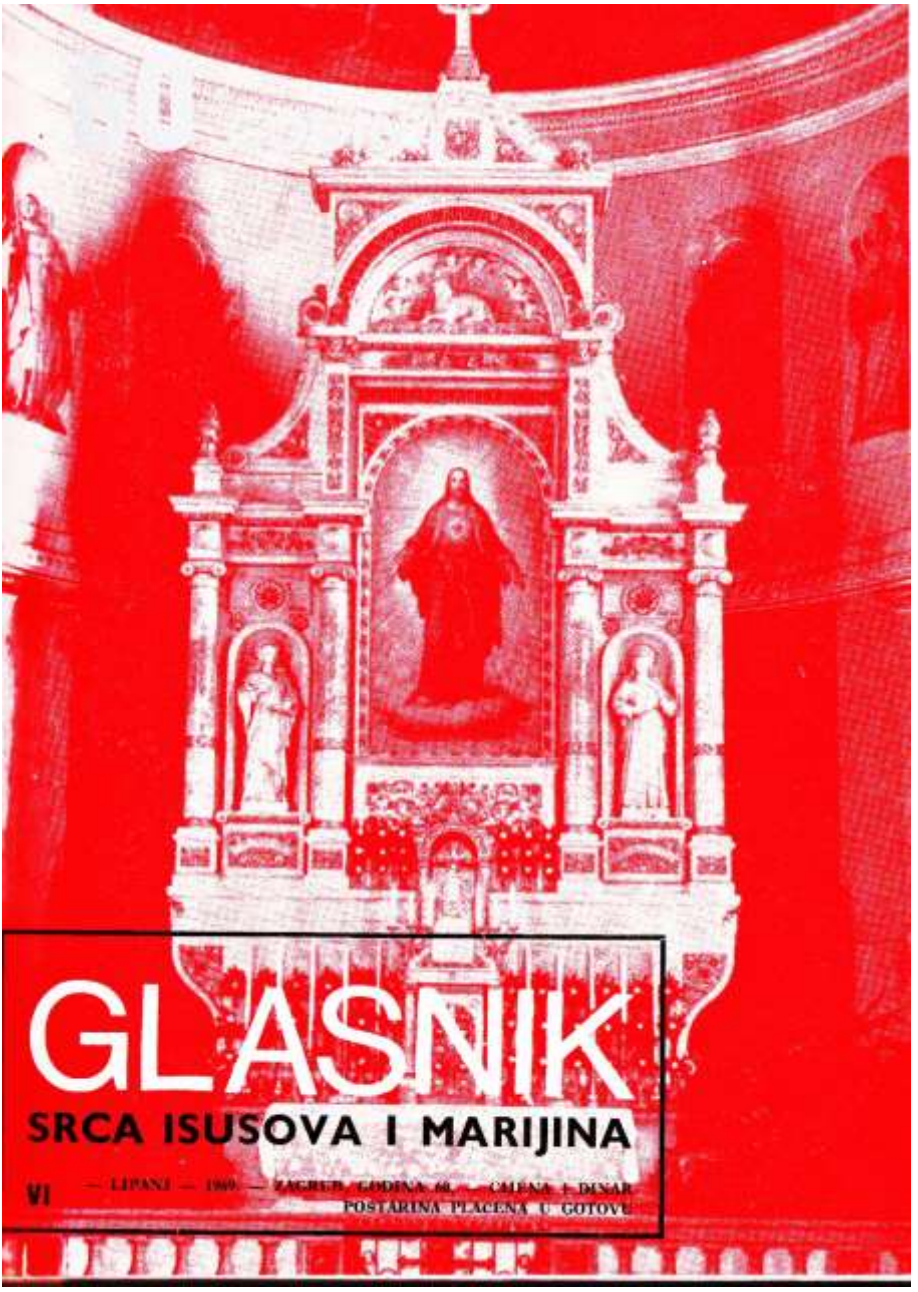

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

VI — LIPANJ — 1969. — ZAGREB, GODINA 60. — CIJENA 1 DINAR
POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

Razmatranje (6)

Gospa od Presvetog Srca

1. Sretan je bio dan za zaručnike u Kani Galilejskoj, kad je Krist pretvorio vodu u izvrsno vino. No to je bio još sretniji dan za sve nas, jer je tada Krist otkrio koliku moć ima Marija nad njegovim Srcem. Da Gospa nije posredovala, Isus ne bi učinio to prvo čudo. Ali ona je izrazila svoju želju, a Isus nije mogao odbiti nju, koja nikada nije njega odbila.

   Od toga dana otkrivena nam je svemoć Marijine molitve. Sve, za što ona moli, Bog uslišava. Gospa dobro pozna Srce svoga Sina i stoga zna, kako će od njega nešto isprositi u našu korist. Ona je uistinu »Gospa od Presvetog Srca«.

2. Tko se obrati na Gospu, može biti uvjeren, da će postići ono što traži, samo ako traži s pouzdanjem i potpunim predanjem u volju Božju. Gospa nam prije svega pomaže u duhovnim potrebama, jer joj je puno stalo do duhovnog napretka naše duše i do našeg vječnog spasenja. No ona nas neće odbiti ni onda, kad je molimo da posreduje kod svoga Sina za materijalne stvari, samo ako one koriste našoj duši. Ona je spremna pomoći bolesnicima u njihovim bolima, siromasima u njihovoj bijedi. Spremna je izmoliti slogu razdvojenim obiteljima, mir ojađenim srcima, snagu i hrabrost onima koji su napastovani od tijela, svijeta ili pakla. Marija je uistinu vedrina i svjetlost u mraku. Ona je ljepota, koja privlači naš pogled trgajući ga od niskih stvari. Tko da opiše kolik utjecaj vrši ona na pojedine duše! . . . ona priskače u pomoć svima onima, koji je zazivaju u smrtnoj borbi i nastoji ih sretno provesti kroz vrata smrti u sretnu vječnost.

3. Možda i ja od Gospe tražim pomoć i zagovor, ali kao da me ona ne čuje. I možda se je osjećaj nepovjerenja u njezinu moć počeo širiti mojim srcem.

   Da li je krivnja na Gospi? Nije li prije na meni? Istražit ću, što ja zapravo molim od nje, kako molim i za što molim. Možda ne molim ono, što mi je uistinu potrebno. Možda ima nešto važnije što bih morao tražiti, a ne tražim. Možda prije nego što budem uslišan moram nešto drugo učiniti sam . . . A Marija, budna, oprezna i mudra majka, čeka upravo to. Kad ja maknem zapreke, mogu biti uvjeren, da će onda i ona posredovati za moje istinsko dobro. Tada će ona učiniti i najveće čudo: moje srce bez ljubavi, bez mira, bez radosti, ispražnjeno kao posuda u pustinji, bit će ponovo ispunjeno čudesnom milinom, živom vodom. Pod njezinom majčinskom brigom procvjetat će i trnje, koje mi je do tada zadavalo toliko muke i straha. Zemlja moje duše postat će opet plodna za Božje namjere sa mnom ovdje i u vječnosti . . .

JUBILEJ NAŠEG GLASNIKA

Glasnik Srca Isusova i Marijina navršava ove godine svoju šezdesetu godinu izlaženja. Dužnost mi je da se uz ovaj jubilej osvrnem na njegovu prošlost. Taj osvrt može biti suhoparan, ali je potreban. Da naime ocijenimo život nekog časopisa posegnuti nam je za datumima, brojkama, imenima: Godina rođenja Glasnika jest 1892. Od te godine on izlazi kao mjesečnik, godišnje 12 puta, u neprekinutom nizu sve do svršetka drugog rata. U listopadu 1963. počinje opet izlaziti, nakon stanke od 18 godina. Opet mjesečnik s 12 brojeva godišnje. Tako je lipanjski broj ove godine 709. broj po redu. Ukupni broj štampanih stranica iznosi, bez ovog broja što ga imate u rukama, 18.720 stranica. Ovdje nisu uračunate stranice omota niti stranice oglasa međuratnog glasnika. — Rodno mjesto Glasnika je Sarajevo. Prvi naime urednik bio je svećenik Franjo Venhuda, župnik u Sarajevskom polju. Prvo godište tiska se u Brnu u Moravskoj, drugo u Sarajevu; od trećeg godišta štampa se u Zagrebu, od 1922. pa sve do prekida izlaženja, u vlastitoj tiskari. — 1894. preuzeli su uređivanje Glasnika isusovci iz Travnika i Sarajeva. 1907. seli se i uredništvo u Zagreb. Urednici iz Travnika i Sarajeva bili su o. Josip Celinščak i o. Kamilo Zabeo, koji je bio urednikom i u Zagrebu sve do kraja 1911. U poslu su ih naslijedili oci: o. Stjepan Babunović od 1912. — 1918; o. Josip Vrbanek, o. Ante Alfirević, opet o. Josip Vrbanek; od 1927-30. o. Milan Pavelić; zatim o. Filip Mašić do rujna 1933, zatim o. Andrija Glavaš do rujna 1937; godinu dana o. Milan Pavelić, pa opet o. Filip Mašić do 1941, kad nastupa o. Ivan Nikolić i ostaje do siječnja 1944. Zatim se mijenjaju kod uredništva o. Petar Božić, o. Stjepan Zec i o. Stjepan Dragičević. Urednik obnovljenog Glasnika jest pisac ovih redaka osim 11 mjeseci, od listopada 1965. do listopada 1966, kad je urednikom bio o. Srećko Cetinić.

Perspektive sadašnjeg Glasnika slične su pomalo svim našim perspektivama. Radimo što možemo i koliko možemo, a ne koliko bismo morali, i koliko bi bilo potrebno. Za ovoliki posao valjalo bi okupiti više ljudi. Nakana nam je da i dalje ostanemo obiteljski vjerski časopis, da po onome što Glasnik donosi svi rastemo u spoznaji Isusa Krista.

o. Franjo Šipušić

Oltar u kapeli Srca Isusova u Splitu

PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA U HRVATSKOM NARODNOM SVETIŠTU U ZAGREBU

8. do 15. lipnja — **TJEDAN PRESVETOG SRCA ISUSOVA.**

8. do 11. lipnja — Večernja sveta Misa i propovijed.

12. lipnja — četvrtak navečer: Misa, propovijed i zajedničko moljenje časoslova Srca Isusova.

13. lipnja — petak: **BLAGDAN SRCA ISUSOVA.** — Cijeli dan izložen Presveti Sakramenat na klanjanje. Prilika za ispovijed i pričest kroz cijeli dan. Tihe svete Mise svakog punog sata. U 10 sati pjevana sveta Misa i propovijed. Navečer u 6 sati tiha sveta Misa i propovijed, iza Mise blagoslov s obnovom posvete Presvetom Srcu.

14. lipnja — subota: Večernja sveta Misa i propovijed, kratka adoracija i pobožnost na čast Srca Isusova.

15. lipnja — nedjelja: **VANJSKA PROSLAVA BLAGDANA SRCA ISUSOVA.** — Ispovijedanje i pričešćivanje kroz cijeli dan. Tihe svete mise svakog punog sata. Zadnja u 12 sati. U 9 sati propovijed za hodočasnike. U 9 i po sati svečana sveta Misa.

Poslije podne u 4 sata propovijed i blagoslov za hodočasnike. Navečer u 7 sati pjevana sveta Misa i propovijed. Iza Mise blagoslov s pomirbenom molitvom Srcu Isusovu.

ŠTOVATELJ BOŽANSKOG SRCA ISUSOVA! Pozivamo vas ovih milosnih dana u HRVATSKO NARODNO SVETIŠTE SRCA ISUSOVA da svi zajedno uzveličamo Kristovu ljubav. Molit ćemo svi zajedno Božansko Srce da blagoslovi naše duše, naše obitelji i naš narod.

LIPANJ — MJESEC
SRCA ISUSOVA

UGRIJMO SVOJA SRCA! Mjesec lipanj redovito je mjesec sunca i topline. No svejedno je, bio lipanj topao ili hladan, on je uvijek posvećen Srcu Isusovu. Na našem suncu grijemo svoje tijelo koje je sito zime. No u to vrijeme ugrijmo svoje srce, jer i ono je željno topline srca, topline ljubavi. Da ugrijemo tijelo, dosta je stati na suncu. A da ugrijemo srce, potrebno je da uđemo u srce, i to ne u bilo čije srce, nego u Srce utjelovljenog Sina Božjega.

Čašćenje Srca Isusova ima zadaću da nas privede na izvor svega: obnovi srca po Srcu. Iako je radi o srcu, to je najmuževnija od svih pobožnosti: bez sladunjavosti, bez sentimentalnosti, bez suvišnih suza, bez lažnih jecaja. Pobožnost Srcu Isusovu traži da uđemo u sebe, u nutrinu, u srce, u središte koje sve pokreće: obnova srca po Srcu!

Svako doba ima svojih zabluda. Moderna je zabluda — površnost. Živimo u svijetu parada i fasada, reklame, propagande i rekorda, bleferanja i zasljepljivanja — jednom riječju: u vijeku plitkosti.

Tempo života i povijesti dobiva vrtoglavu brzinu. Tako je čovjeku sve teže da se barem za koji čas otrgne od vanjskog svijeta, da stane i da se vrati — k sebi, da uđe u se, u svoje srce.

Kao što životinja živi posve izručena vanjskim silama i okolnostima prirode — tako je i današnji čovjek prisiljen, da vječno živi izvan sebe. U tom je korijen zla, uzrok materijalizacije života i početak poživinčenja čovjeka: sve je na periferiji, u plitkosti i površnosti.

Objava Srca Isusova upravo u u naše doba ide za tim, da nas same vrati k nama samima i k Sebi. Kako? Ne tim, da se cijeli jedan mjesec mole litanije Srca Isusova, ili prebire zlatna krunica, ili obavi posveta, ili održi devetnica, osmina, trodnevnica s nekoliko propovijedi, ne, nego tim da uđemo u se — u svoje srce, i tu u srcu susretnemo se s Bogom — sučelice srcem u Srce. Obnova srca po Srcu!

BOG NAM DOLAZI SA SVOJIM SRCEM U vremenu kad su ljudi postali bez srca, dolazi Bog sa

svojim Srcem: da slušajući kucaje njegova Božanskog Srca pročistimo kucaje svoga ljudskog srca: i prema Bogu i prema bližnjemu.

A gdje možemo prisluškivati kucaje Srca Kristova? U Evanđelju! Dobro. A u Evanđelju nema puno riječi o »Srcu«. Čak ni tamo gdje bismo najviše očekivali, tamo naime gdje učenik ljubavi, Ivan Evanđelista posebno opisuje kako je to Srce probodeno. Evanđelista kao namjerno izbjegava riječ »Srce«. Izričito piše: »Probodoše mu bok, i poteče krv i voda«.

U cijelom Evanđelju nema puno riječi o Srcu. Zašto? Jednostavno zato, jer je cijelo Evanđelje puno Srca. Zar ispod svakog slova u Evanđelju ne čujemo kucaje Srca? Zar cijelo Evanđelje nije povijest jednog Srca?! Bilo da uzvikuje: »Jao vama, bogataši! Jao vama, licemjeri! Jao vama, po kojima dolazi sablazan!« Bilo da osam puta u obrnutom smjeru uzvikne: »Blago vama, koji ste siromašni, koji ste čista srca, koji ste progonjeni koji žeđate pravde ...« »Gdje je blago tvoje tu je i srce tvoje!« — Svejedno: bilo jedno, bilo drugo: iz njega govori Srce i kad se prijeti i kad obećaje. Iz punine srca usta govore.

Bilo da Krist govori o Ocu: »Ja i moj Otac jedno smo!« — Bilo da govori o Majci — sad u Kani, sad pod križem ... U oba slučaja iz Kristova Srca plamte vatrometi ljubavi: sad prema Ocu, sad prema Majci.

Bilo da plače nad grobom svoga prijatelja Lazara, bilo da plače nad Jeruzalemom, tim grobom svoga naroda, — u oba slučaja plače Kristovo Srce bolno i nježno, familijarno i nacionalno!

Znao je plakati, ali nikad nije izustio riječ očaja. Znao se veseliti, ali nikada da bi izgubio vlast nad sobom. Zna se raznježiti i milovati djecu, a zna prihvatiti i za bič da istjera iz hrama trgovce. Zna za blage i milosrdne riječi prema grješnicima, bludnicama, carinicima, ali zna i za oštre riječi prema starozavjetnim svećenicima i vođama narodnim. Znao je ljubiti prijatelje kao nijedan prijatelj na svijetu, ali i neprijatelje kao nitko prije njega niti itko više iza njega.

Prelistamo li cijelo Evanđelje prisiljeni smo reći: Krist je sav Srce. Krist je samo Srce! Osjećajan do krajnjih granica, ali nikad preko granice. Ima u sebi vulkansku snagu, ali tako obuzdanu da je izgledalo kao da njim ravna djetinja ruka. Krist je savršen čovjek — čovjek Srca! Nježnog kao u majke, jakog kao u junaka! O tom govori cijelo Evanđelje. Zato evanđelisti ne spominju posebno riječ »Srce«, pa čak ni najmiliji mu učenik Ivan, koji je jedini od ljudi imao povlasticu: prisluškivati kucaje tog velikog Srca.

Kod Hölderina čitamo: Mrzim sve barbare, koji si umišljaju da su mudri, ali oni više nemaju srca!« — No da li čovjek uopće može biti bez srca? Smiješno je i pomisliti, da u nama nema onog mišića koji tjera krv po tijelu. No srce nije samo pumpa za krv, nije samo krvni zdenac u našim prsima, ne, ne, srce je nepresušivi izvor za sve što je veliko, lijepo i jako u čovjeku. Sva veličina i sva jakost, sva ljepota i sva uzvišenost mora biti prožeta srcem, polirana srcem, prelive-

na srcem, ljubavlju srca, požrtvovnošću srca, oduševljenjem srca i vjernošću srca. Čudesan je organ srce: ono je ujedno i tjelesni organ i duhovni organ!

Onaj, koji nema srca, jest barbarin! I samo nebo zna kako mnogo takvih barbara ide zemljom! Ljudi bez srca samo su strojevi za zbrajanje, ljudi bez srca samo su motori za energiju! Barbari su — kako veli Hölderin — iako imaju anđeoski razum, iako imaju jaku volju poput granita, barbari su, ako nemaju srca. Srce čini čovjeka čovjekom! Ali ne samo čovjeka, nego Srce čini i Boga — Čovjekom i Bogom!

Evanđelje nam o tome govori preko četvorice evanđelista. A u naše dane progovorilo nam je i samo Srce preko svete Margarete Marije Alacoque, s nakanom da postanemo ljudi srca, ljudi po Srcu Božjem.

U ŠKOLI SRCA Često se čuje kako je odgoj današnjeg čovjeka jednostran. Isključivo se odgaja razum i volja. Razum u školama, volja u kasarnama. Posvećuje se i velika briga tijelu. Noge se vježbaju na nogometnim stadionima, mišice na gimnastičkim spravama, oči u streljačkim družinama, uši u koncertnim dvoranama. A srce, gdje je odgaja ono? Tko još i misli na srce? Kristova Crkva!

Ona nas zove cijeli mjesec lipanj svake godine u školu srca. Lekcija je kratka: »Isuse, blaga i ponizna srca, učini srce naše po Srcu svome!« Tu je jedan jedini učitelj — Isus Krist, koji uvijek daje istu lekciju: »Učite od mene, jer sam blaga i ponizna srca!«

A što ljudi rade? Polaze razne škole bez srca, mimoilaze Kristovu školu srca. Prolaze kroz život bez srca. Zato nisu sretni. Čovjek, iako mu je razum bogat znanjem kao kakav leksikon, iako mu volja funkcionira poput najmodernijeg robota, čovjek čeličnih mišica, brzih nogu, sjajnog vida i dobrog sluha, ali bez srca, nije potpun čovjek. On je kljast, sakat, siromah, bogalj.

No ne smijemo naprečac osuditi čovjeka, napose ne današnjeg iza kojeg stoje dva rata, a nije prestao strah od trećeg — da je postao bešćutan, bez srca. Pomislimo, što je morao proživjeti u dva zadnja rata, gdje se nije tako demonski razaralo nijedan grad i nijednu utvrdu kao što se razaralo ljudsko srce.

Na povratku iz rata, inače dobar i pametan čovjek, reče gorku istinu: »Na mene više ne može ništa djelovati, pa ni sama smrt!« — I na licu mu se pokaza strahovita bol, ne samo radi toga što mu je rat uništio roditelje i kuću, nego što mu je uništio vlastito srce. Tko da tome čovjeku predbaci bešćutnost? Nitko tko je išta proživio od strahota koje su bjesnile iznad naših glava, nitko tko ima imalo srca.

Pa što da činimo s tako bešćutnim ljudima? Pristupimo k njima ljudski, s puno srca. Ta oni su izgubili najveće blago — svoje srce! Najprije ih nagovarajmo da uđu u se. Tu u grudima nije još posve prazno. Još mogu naći svoje srce. Zatim, neka pogledaju oko sebe. Tu među ljudima nije sve bezosjećajno. Još ima ljudi u kojima će naći srca. Inače bismo već hodali

četveronoške! Na koncu neka dignu oči: iznad vlastitih grudi i iznad svih ljudi jedno je biće, koje nije drugo nego samo Srce, i koje govori: »Gle ovo Srce, koje toliko ljubi ljude!«

O kako je dobro znati, da ima jedno Srce, koje me neće nikada napustiti i kad me sve drugo na svijetu ostavi. O kako je dobro osjetiti da postoji Ljubav, koja liječi sve rane, suši sve suze! Pod utjecajem zraka toga Srca, kao pod toplim zrakama lipanjskog sunca, može svako ljudsko srce postati toplo, osjećajno i čisto.

Svi slomljenog srca dođite amo! Svi ledenog srca, svi kamenog srca zavapimo u jedan glas: »Stvori u meni novo srce, o Bože! Srce, koje će biti otvoreno za Tebe i za bližnjega! Učini srce naše po Srcu svome!« Gospodine, obnovi srca po — Srcu.

Josip Njavro

Euharistija

središnje sunce kršćanstva

Apostoli molitve po svem svijetu mole u mjesecu lipnju »da bi kršćani shvatili Euharijstijsku žrtvu i Tajnu kao središte svoga života« .

Nitko još nije pronašao Arhimedove čvrste točke izvan zemlje, odakle bi po proračunima toga fizičara pomoću koloturja pokrenuo zemlju. Na sreću, Bog je ljudima velikodušno dao središnju čvrstu točku odakle se pokreću sve ljudske sudbine. To je Isus Krist, prisutan u svijetu. Njemački publicist Jacob u glasovitoj knjizi »Šest hiljada godina kruha« razmatra protestantskom dušom tu značajnu tajnu, da je Bog u povijesti »ljudskoga kruha« unio i povijest nebeskog, anđeoskog, spasonosnog kruha. Kao što ispisujemo povijest pšenice i riže, tako moramo opisati povijesno značenje presvete Euharistije, koja — veli Jacob — u ovom stoljeću postaje centralna točka kršćanstva.

Posljednje godine zamutile su obzor i podigle prašinu oko oltara i pokaznice. Neki su bogoslovi zajedno s novinarima pokušali uvjeriti kršćane, da Euharistija nije središnje sunce kršćanskog života, kako to naučava Katolička Crkva od svog početka. Sveti Otac je u više navrata odbacio slične misli i

zaželio je da se svi kršteni još sinovskije okupe oko Kristove presvete Nazočnosti.

Tko shvati u Kristovu duhu da je Euharistija jedina žrtva i najveća Tajna Božanske prisutnosti, neće oklijevati da je stavi u centar vlastita života.

ŽRTVA

Još uvijek na cjeniku vrijednosti žrtva stoji na prvome mjestu. Bez nje nitko ne može živjeti. Dijete »jede« svoju mamu, mama je njegova žrtva. Bolesnici žive od ljubavi bolničarki, one su njihove žrtve. Mladi prikazuju žrtve jedni za druge, muž i žena zasnivaju sreću svoga doma na dnevnim žrtvama. Bez žrtve nema sućuti, obazrivosti, pomoći. Bez nje se ne rađa akcija koja pridiže ni simpatija koja tješi. I liječnik i učitelj i tehničar ... i vođa naroda i obični čovjek rada ... napose socijalni i karitativni radnici ... svi oni moraju računati sa žrtvom. Žrtva je najbolja valuta, kojom se isplaćuje izmjenična ljudska sreća. Drugi žive od naše žrtve, mi živimo od njihove.

I duhovni svijet zahtijeva žrtvu. Kadgod zaželimo neki duhovni uspjeh, preko žrtve treba pokucati na nebo i zamoliti. Kad je čovjek stvarno grješan, Bogu je stvarno nemio. Hoće li mu omiljeti, mora ga umilostiviti. Da ga umilostivi, potrebno je da mu prikaže nešto Boga dostojno. Uvijek su ljudi osjećali da na svojim drhtavim i nemoćnim rukama moraju nebesima prinijeti neki prinos hvale, zahvale i zadovoljštine. Da moraju tražiti preko dara! Nevolja nas pritisne kad pregledamo srce i dušu, pothvate i djela, kad izmjerimo ljubav i odanost, svoju veličinu i vrijed-

nost. Odmah shvaćamo kako je promjer svega toga sitan, kako je vrijednost svega toga ograničena. Ne dosiže do neba. Ne dira duboke vječnosti.

I sad eto rješenja. Bog otvara srce i šalje u ljubavi Sina. Njegov presveti Sin i naš predragi Brat u punini krvave ljubavi, u ime sve svoje braće ljudi, postaje žrtva. Iskrvario je prije svega na vješalima Križa. Prizvao je probodenim Srcem blagoslov i oproštenje na svijet. I odlukom milosne ljubavi ostavio je sebe kao trajni prinos i žrtvu u našoj sredini. Mjesto starozavjetnih junaca i juničina pepela, umjesto svih poganskih krvavih obreda i očajničkih prinosa, mjesto bilo kojeg drugog čovjeka i bilo kojeg ljudskog pothvata, postavio je pred Oca sebe —i svakodnevno se diže pred Očevo Srce preko naših, ljudskih, posvećenih ruku. Preko našega srca, po našoj zamolbi. Ostaje tako jedina Žrtva, dignuta pred nebesa, vjekovno prinošena zahvalnošću Zajednice — Crkve. Ovjekovječuje se i posadašnjuje, prenosi presvetim transferom Božjim u naše dane i u naše muke, kao božanska otpjevana dionica, koja vjerno odjekuje vjekovima. »Ovo činite meni na uspomenu!«

Kad se u duhu prikazanja i žrtvovanja okupimo oko istoga Krista, pred istim Ocem, s istom zajedničkom nakanom da nam njegova Žrtva bude zalog posvete i zajedništva, s istom zahvalnošću na tom daru, Euharistija kao žrtva postaje blještavo sunce života. Skupni vapaj, zajednička odanost, uzvrat naše male uplašene ljubavi.

TAJNA

Još uvjek vjerujemo u tajnu opstanka, tajnu života, tajnu smrti. Napose dirljivo zvuči tajna života. Što sve u sebi krije? Što je sve za nju potrebno? I mladi i stari znadu, da je život nemoguć bez hrane, bez pića, bez energije, bez kalorija. Treba ga puniti, obnavljati, otimati od smrti.

S dušom je isto tako, uči nas Bog sam. Njezin je život sav satkan od istine i dobrote, od zanosa i ljubavi. Ako taj život ne obnavljamo i ne pridižemo, može potpuno zamrijeti. Krist je obećao da će postati vrelo života u svakom srcu, koje ga iskreno primi. Ulazi kao istina. kao presveta dobrota, kao žarka ljubav u mezgre našeg života, u sve naše napore i muke, u svu našu nadu i tjeskobu. Prisutan je u najponiznijem liku hrane i pića na oltaru; ulazi ponizno u ljudsko srce; ostvaruje u duši milost i sreću; podanašnjuje u našoj zajednici Božjega Naroda ljubav s Večere, ljubav s Golgote. Hrani nam pamet besmrtnom Istinom. U nas usađuje svoje misli, pred nama otvara svoja obzorja, životu daje svoju orijentaciju. Počinjemo misliti i zaključivati i o Bogu i o sebi njegovim duhom. Time postajemo zajednica istog mišljenja i uvjerenja.

On je u nama hrana naše volje, snaga naše sudbonosne odluke, da budemo dobri i sveti. U njemu dozrijeva naša duhovna poduzetnost. Bez njega ne možemo ništa učiniti, kako nam sam reče. Ali u njemu možemo sve, kako je nadodao Pavao. Kad nadođe trenutak najvećih i najtrajnijih odluka zvanja i rada, pothvata i žrtava, onda je Krist

prepotreban. Upravo time Krist ostvaruje zajednicu odlučnih i ustrajnih!

Krist je uz to hrana našega srca. Srcem gladujemo za toplinom i ljubavlju. Srcem ne tragamo za predmetima, nego za srcem! Tko može i čuti i doslušati njegove otkucaje za besmrtnošću? Samo Besmrtni! Tko može ispuniti njegove bezdane gladi i samoće? Samo Sveprisutni, Neizmjerni! Nijedno srce, kao ni Augustinovo, ne nalazi smirenja izvan Boga. I tko želi da u sebi ovjekovječi svako predanje i svu ljubav, mora u svoju ljubav uliti »nešto vječne, neumrle ljubavi«, rekao je mladi Vinicije della Vecchia.

Euharistijska tajna uvijek je proizvodila velikodušne duše. Svijetu je davala najhrabrije. Obitelji je punila blagoslovom, obasjavala je mlade, davala smisao odraslima. Sjala je nadasve u časovima tjeskobe, kad ostale ideologije zanijeme i druga se srca nepovratno i nemoćno udalje.

SREDIŠTE

Svakom je životu potrebno neko središte, osovina, temeljac. Inače se sve rastepe, dani se izgube, djela raspršе, život izmrvi. Kršćani znadu da njihov život postaje postojan i cjelovit, kad se okupi i sabere oko svoga središta, oko Euharistije. Stari su to zorno prikazali na zdanjima veličajnih katedrala. Njihova su pročelja nalik na pokaznice. U sredini se žari rozeta, kamena rascvala ruža, koja svojim krakovima i raznobojnim staklom blještavo ovija bijelo središte. Bila je to slika svake duše — katedrale, u kojoj se sve okuplja oko Prisutnosti i Tajne Kristove.

Naše novije crkve kušaju i svojim nacrtom osigurati Kristu središnje mjesto. Oltar usred puka, da se oko njega okupe svi koji vjeruju i žele više ljubiti. Tu se stvara životna zajednica Božjega Naroda. Na putu u vječnost naše su crkve prave oaze. Pustinja života pozna samo ta živodajna vrela. Naš je studenac prisutno preduboko Srce našeg Boga.

Svjedoče o tome »uspjele kršćanske duše«. Svetački karakteri. Od onih prvih, koji su kod Gozbe u predvečerje smrti primili zalogaj ... nadalje svi prenosnici radosne Bogovijesti, na raznim krajevima zemlje, pod svim kutovima opstanka, u svim trenucima burne povijesti, u najmučnijim situacijama duše i tijela ... svi su crpli iz istoga vrela. Kako je potresno opisao mučenika romanopisac Bertrand! Krv mučenika istjecala je iz Krvi Kristove! U afričkim rudnicima, baš kao u španjolskim kamenolomima, upravo kao pred giljotinama francuske revolucije, jednako kao u logorima smrti ... mučenici-svjedoci hranili su svoju ljudsku dušu Kristovom Prisutnošću i Snagom. Sv. Ciprijan kao i Sv. Hermenegildo, radnik Marcel Callo kao i isusovac Leone ... Od istoga Krista stvara svoje životno središte, sav svoj program i svu utjehu majka Felicita, žrtvujući sedam sinova mučenika, i majka Vaughan, darujući Bogu 11-ero djece ... Nije li Euharistija othranila Malu Terezију i velikog kardinala Newmana? Nije li ona vezala u jedno sve energije našeg Barbarića i Merza? Ne govori li pjesnik Clau-

del da njoj, Euharistijskoj presvetoj Tajni, zahvaljuje svoj duhovni opstanak, svoj dnevni kršćanski nebeski boravak, svoju zavičajnost u Trojstvu, svoju sigurnost za nebo?

Središnja je točka života i odgovornost za život. Krist je to središte, on je ta odgovornost. »Ostanite u meni i ja u vama . . .!«

Apostoli molitve znadu sve ovo. Oni će o tome i razmišljati i razgovarati i moliti. Neće se pokolebati neukusnim izjavama da Isusa nema na oltarima, da je nepotrebno dolaziti na poklon i razgovor, da se ne treba pripravljati na dolazak Isusa Spasitelja, da mu ne treba zahvaljivati iza svete Pričesti. Svojom će budnošću dolaziti u Presvetu Blizinu, razgovarat će otvoreno i zaufano, klanjat će se ponizno i zahvalno. Najljepše riječi vadit će iz samoga Kristova Srca, jer najbolje u nama moli sam njegov Duh.

Uzmimo češće u ruke sveto Evanđelje, otvorimo posljednja poglavlja svetoga Ivana, čitajmo i razmatrajmo. Počnimo slobodno riječima:

»Ja sam trs, vi ste mladice. Tko ostaje u meni i ja u njemu, rodi mnogo roda. Bez mene, naime, ne možete ništa učiniti. Ako tko u meni ne ostane, bacit će se kao mladica napolje i osušit će se. Takve se potom skupljaju i u oganj bacaju da gore. Ako ostanete u meni i ako moje riječi ostanu u vama, tražite što god hoćete, i bit će vam. Moj će se Otac proslaviti tim što ćete roditi mnogo roda i pokazati se moji učenici.

Kao što je Otac mene ljubio, tako sam i ja vas ljubio. Ostanite u mojoj ljubavi! .. Ovo vam rekoh da moja radost bude u vama te da vaša radost bude potpuna!« (Iv 15, 5-11).

Mijo Škvorc

Vjerska sloboda u Aziji

Da se među svima narodima Azije uspostavi vjerska sloboda. (Mis. nakana A M za mjesec lipanj 1969.)

Tokom stoljeća Azija se je pokazivala više ili manje prijazna i sklona prema kršćanstvu, kako je to ranije bila i prema budizmu. Razvoj i širenje budizma najbolje je svjedočanstvo službenih reagiranja u Aziji. Rođen u Indiji budizam je gotovo sasma podjarmio Hinduse, a zatim se uz ogromne poteškoće i krvava progonstva proširio po čitavom Dalekom Istoku. Kinezi, Japanci i toliki drugi smatrali su ga kao tuđu religiju, koja sa sobom donosi zahtjeve što ruše obiteljsku i političku zajednicu. Stoga su ga proganjali, osim ako bi se u međusobnom rivalitetu pojedini vladari njime koristili kao polugom vlastitih interesa i propagande. Nešto slično kako su u XVI stoljeću njemački knezovi možda i radi međusobnog rivalstva ostajali katolici ili prelazili na protestantizam te prisiljavali i svoje podanike da ih u tome slijede.

Kršćanstvo istočnoga obreda i u nestorijanskoj sekti nastojalo je uhvatiti korijen u Aziji uz pomoć Mongola. Ali iza kako je doprlo čak do Pekinga te u Kini zadobilo službeni status, nestalo je gotovo netragom uslijed raznih političkih trzavica. Proširenju velikih religija pomagale su društvene i političke prilike no također uzroci čisto religioznog karaktera. I povijest azijskoga katolicizma u XIX stoljeću vezana je također uz različite faktore koji su mu ili pomagali ili sprečavali širenje.

Danas se kršćanstvo u Aziji u nekim zemljama divno širi, cvate, raste i napreduje, dok u drugima doživljava nemilosrdno progonstvo, više administrativnog nego krvavog značaja.

Kršćanstvo doživljava najjače udarce u Kini te je prisiljeno živjeti u potpunoj skrovitosti. Prije dolaska komunizma na vlast Kine bilo je 6 milijuna kršćana, od toga 3 milijuna katolika s tridesetak domaćih biskupa i nekoliko tisuća svećenika. Kad je započelo progonstvo, izgnani su iz zemlje svi strani misionari i misionarke, među njima i hrvatski franjevac O. Aleksije Benigar. Od biskupa jedini je izuzetak Monsignor Walsh, Amerikanac, koji je osuđen na tamnicu te još u njoj čami. Također je u Pekingu mogla obstati grupica franjevaca, koji su vodili škole za djecu diplomatskoga zbora. No i oni su na veoma ružan način izgnani za vrijeme tzv. kulturne revolucije. Danas, dakle, nema više stranih misionara u Kini.

Što se pak tiče domaćega kineskoga klera, bilo je više pokušaja od strane državnih vlasti, da se pomoću njega osnuje takozvana narodna crkva. U tu svrhu svetogrdno je posvećeno četrdesetak biskupa, koje Rim nije priznao. Sve je to bilo još za pontifikata Ivana XXIII. Iza toga pala je na sve sjena. Strani posjetnici mogli su tu i tamo još vidjeti po kojega kineskog svećenika, ali iza kulturne revolucije naprosto ih je nestalo.

što je danas sa 6 milijuna kineskih kršćana, ima li ispod pepela, u koji su pretvoreni još po koja iskra, nitko izvan Kine ne zna.

Slična je sudbina kršćana Sjeverne Koreje, samo još možda zategnutija. U Sjevernom Vijetnamu unatoč veoma teškim prilikama kršćani su se ipak uspjeli održati, dapače i umnožiti uz pomoć domaćeg klera. I tu je bilo pokušaja otcjepljenja od Rima i stvaranja narodne crkve, ali su ostali bezuspješni ili neznatni. Vijetnamski katolici znaju da je njihova vjernost Rimu jamstvo njihova opstanka. Koncem prošle godine Papa Pavao VI poslao je poruku nadbiskupu Hanoja prigodom stogodišnjice dijeceze, u kojoj izriče želju kako bi želio osobno posjetiti hrabre vijetnamske kršćane, ali su vrata zasad zatvorena. Sjevernovijetnamski biskupi nisu mogli sudjelovati na Koncilu. Sloboda Crkve u Sjevernom Vijetnamu kao i u Kini i Sjevernoj Koreji samo je na papiru.

I na otoku Cevlonu kršćanstvo je u nekoliko navrata doživljavalo razna ograničenja slobode, ali se je situacija danas nešto popravila. Ondje postoji i djeluje redovita hijerarhija s kardinalom, biskupima i redovničkim poglavarima na čelu. Dakako da Crkva mora biti veoma oprezna u svom radu zbog opasnosti da je ne optuže s prozelitizma. U Burmi je također sloboda kršćana veoma ograničena. Razlog je isti kao i na Cevlonu: pretjerani nacionalizam, koji smatra budizam jedinom nacionalnom vjerom te vjerska nesnošljivost. Sličnih pojava ima i u nekim predjelima Indije, Nepala i Buthana.

Od muslimanskih država Azije još je uvijek zatvoren prema kršćanstvu Afganistan, koji ima jednog jedinog misionara, a i taj se bavi drugim poslovima koji mu omogućuju prisutnost u toj zemlji. Slična je situacija u Arabiji, a gotovo ista i u Turskoj, makar je ona danas zemlja s velikim sloboštinama. Iran je prava iznimka zahvaljujući eliti, koja zabacuje svaki fanatizam i prema tome je veoma tolerantna prema kršćanstvu. Većina je tih zemalja doduše potpisala deklaraciju o pravima čovjeka, koja u članu 18. kaže: »Svatko ima pravo na slobodu misli, savjesti i vjere; to pravo uključuje slobodu promijeniti svoju vjeru ili vjerovanje i slobodu da se, bilo pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, ispoljava vjera ili vjerovanje učenjem, obredima ...«

Zašto se onda ne drže te deklaracije? Ima više razloga, a kao glavne možemo navesti: ideologiju, politiku, strah da b prelaženjem na kršćanstvo bilo razbijeno narodno jedinstvo, renesansa domaćih religija i napokon posve subjektivno i samovoljno shvaćanje deklaracije o pravima čovjeka.

Sloboda je isto tako kao i ljudska ličnost nedjeljiva. Ona može imati neka ograničenja. Nitko ne može tražiti za sebe veću slobodu nego što je ima njegov bližnji. Nitko ne može i ne smije nametati nekome ono što bi bilo nasilje nad dostojanstvom ljudske osobe. I sam Bog poštuje ljudsku slobodu, i ne čini joj nikada nasilje premda je apsolutni i vrhovni gospodar i darovatelj slobode.

Stoga Koncil s punim pravom u lijepoj deklaraciji o vjerskoj slobodi kaže: »Nitko ne smije biti prisiljen da radi protiv savjesti, a niti sprečavan da radi po savjesti osobito u religioznim stvarima. Prakticiranje religioznosti sastoji se prije svega u nutarnjim svojevolinim i slobodnim činima. Te čine ne može nalagati niti braniti nijedna čisto ljudska vlast. Ali sama čovjekova narav traži da i na vanj ispoljava nutarnje čine religioznosti te da ispovijeda svoju vjeru i u komunitarnom (zajedničkom) obliku. Osim toga vjerska sloboda traži da vjerske zajednice ne budu sprečavane u slobodnom očitovanju posebne uspješnosti svoje nauke, koja neka ima mogućnost davanja života čitavoj ljudskoj djelatnosti. U samoj ljudskoj naravi koja je društvena te u samom značaju religije nalazi se temelj prava što ga imaju ljudi vođeni religioznim osjećajem da slobodno održavaju sastanke ili da stvaraju odgoine, kulturne ili socijalne ustanove.«

Kako smo u mnogim zemljama još veoma daleko od slobode na ta osnovna prava religioznog čovjeka. Neke zemlje još će dozvoliti slobodno sastajanje u crkvi na vjerskim obre-

dima, ali im ne pada na pamet da s time čovjek još ne uživa potpunu vjersku slobodu. On kao religiozno biće morao bi imati slobodu da razvija punu djelatnost na odgojnom, kulturnom, karitativnom i društvenom području i morao bi imati na raspolaganju za tu djelatnost sva potrebna sredstva. Sloboda kulta nije još puna religiozna sloboda, ona je tek dio slobode, a čovjekovo dostojanstvo traži punu slobodu. Na nju ima pravo svaki čovjek. Ako religiozan čovjek ne uživa punu slobodu, onda je nužno građanin drugoga reda i prema njemu se vrši diskriminacija.

U mnogim azijskim zemljama ljudi su lišeni i najosnovnijih prava vjerske slobode. Molimo kroz ovaj mjesec da takovo abnormalno i nepravedno stanje što prije prođe te da svima zasja punina svake pa i religiozne slobode.

Josip Antolović

KARL RAHNER

ŠTOVANJE SRCA ISUSOVA DANAS

Predavanje Karla Rahnera bogoslovima na blagdan Srca Isusova.

Dopustite mi da počnem ovo blagdansko predavanje neznatnom zgodom. Kod prvog ili drugog zasjedanja Vatikanskog koncila dobio sam od nekog nepoznatog španjolskog svećenika jednoga dana list. U njemu me on zaklinje neka se zauzmem za to da Koncil izjavi nešto također u obranu i njegovanje pobožnosti prema Srcu Isusovu. Ta ipak je sam Gospodin zaželio to štovanje u svojoj Crkvi i svoje veliko obećanje spojio s tim. Koncil se mora o tom izjasniti ako hoće biti poslušan Duhu koji potiče Crkvu. No takovo nešto povesti ili samo potaknuti bilo je daleko od meni povjerenih dužnosti i mogućnosti. Koncil nije ni u jednom od svojih šesnaest, često dugih, dekreta ništa kazao o tom štovanju, niti se u bilo kojem činu ili svečanosti izričito obratio Srcu Isusovu. Premda je npr. na ta oba načina (naukom i činom) poticao na štovanje Bl. Djevice i naširoko se izjasnio o štovanju svetaca uopće, o pobožnosti Srcu Isusovu nije ništa kazao, iako je kod koncilskih raspravljanja i svečanosti sigurno bilo prilika i za tu pobožnost.

SUTNJA KONCILA POTVRDA ZA POBOŽNOST SRCU ISUSOVU

No ako se promotri povijest o štovanju Srca Isusova posljednjih 150 godina do one posvete tom Srcu (1900. g.), zatim činjenica da je blagdan bio dignut na najviši liturgijski stepen, onda enciklike koje o tom govore, od Leona XIII do Pija XI i Pija XII, tada se doista ne može kazati da je ta šutnja Koncila čisto slučajna, i da

joj ne bi trebalo pridavati značajne važnosti, ni postavljati o tom pitanja. Kad Pavao VI u svom pismu raznim crkvenim redovničkim poglavarima izjavljuje da štovanje Srca Isusova mora i danas ostati živo, i u Crkvi se i dalje gajiti, onda je onim pitanjima o šutnji Koncila potvrđena upravo veća važnost pobožnosti nego da je na to pitanje dan kakav izravan odgovor. Ta su pitanja već po svojoj prirodi takova da bi se i papina opomena mogla prečuti. Takav je naime poziv potpuno ovisan o dobroj volji ljudi, i svatko može šutke prijeći preko te opomene, a da se kod toga ne ogriješi o dužnu poslušnost. Jer i štovanje Srca Isusova pripada, kao i još mnogo toga, nekoj određenoj kršćanskoj pobožnosti i u kršćanskom životu onakovim vježbama koje se, hvala Bogu, ne mogu konačno zakonom odrediti ili naložiti kao dužnost, niti napokon jednostavno propisati. Postoje i ostaju također kod liturgijskih zakona i natpastirskih opomena poticaji koji su povjereni i prepušteni na slobodno i neproračunljivo upravljanje Duha u slobodnoj ljubavi srdaca.

KOD NEKIH NESTAJE POBOŽNOSTI SRCU ISUSOVU

Bilo bi ludo i kukavički htjeti se zatvoriti pred spoznajom da je pobožnost prema Srcu Isusovu došla u kritično stanje. Da li će ona u Crkvi stvarno izumrijeti?

Srce Isusovo Gimignani - Aluisia u crkvi sv Križa u Firenci

Izumrijeti, ne toliko zbog glasnog protesta takvih koji je otklanjaju, nego zbog nehajne šutnje onih koji se ne osvrću na nju i ne osjećaju potrebu za nju, osim da o njoj vode računa najviše kao još prisutnom ostatku, kao o kapelici »Četrnaest pomoćnika u nevolji« ili o Praškom djetetu Isusu, koje je u prošlim vremenima resilo ormar ili komodu naših baka, te još sada stoji negdje u kršćanskim obiteljima? Da li će od pobožnosti Srca Isusova za 20 godina ostati štogod više od službeno-liturgijskog blagdana, kakvih ima mnogo, a koji su nekoć nastali kao liturgijsko ostvarenje jedne žive pobožnosti, pa onda po običaju ili zakonu ustrajnosti liturgije više ne iščezavaju, premda se je život koji ih je proizveo već davno ugasio?

Hoće li za 20 godina kod nas u zajednicama još biti prvoga petka Srca Isusova, ili će samo nekoliko pobožnih duša, možda u sestarskim samostanima, »obdržavati prve petke« (kako se obično kaže) tek kao ostatke vjerski-sociološkoga starijeg doba, no koje je već u biti prošlo?

Hoće li se iza 20 godina (vrijeme danas brzo leti) naziv Srce Isusovo, ako bude gdje izrečen, sa začuđenjem slušati kao kakva riječ iz jezičnog područja, a koja nema više pravoga značenja, tako da se još tek s mukom mora rastumačiti što se pod tim zapravo misli i zašto se o iznesenoj stvarnosti upotrebljava upravo ta riječ?

KAKAV ĆU STAV ZAUZETI JA?

Može se doduše zastupati mišljenje da dio tih pojava krize treba svesti na današnje prilike koje ne smiju ostati i koje, uz sudjelovanje Duha Crkve, jednostavno neće ostati: ona grozničava užurbanost i poduzetnost kod vjernika i svećenstva; neka općenita racionalistička suhoća srdaca, nestanak onog molitvenog i mističnog djelovanja u Crkvi, nestašica teologije na koljenima, napast da se sav spas za Crkvu očekuje jedino od propisanih promjena. Ali i kad se sve to uzme u obzir, pače ako se očekuje i to da će iza ove zime u novom obliku nastupiti novo proljeće onoga molitvenog i mističnog, ipak time nije potpuno riješeno pitanje kritičnog stanja u pobožnosti Srca Isusova.

Povijest u Crkvi ne biva pregažena. Ona nastaje iz odluka vjernih i prema milosti upravljenih srdaca. Pravo pitanje koje si moramo postaviti nije dakle: što će doći, nego: na kakvu se budućnost ja odlučujem, u pozivu i milosti koja je moje breme i moje određenje, da izvršim svoju dužnost, a sve druge prepustim šutljivom Upravitelju i Gospodaru povijesti? Ipak je jasno ovo: tko na koncu želi unaprijed držati samo s tobože jačim bataljunima, tko nema srčanosti da pristane uz ono čemu se protuslovi, što nema po svoj prilici budućnosti, taj je kukavica, u stvari bez savjesti, objekt, a ne subjekt u povijesti.

To vrijedi i za život u Crkvi raspetoga Krista: onome koji nema nikakve nade, pripada pobjeda; ona ide one koji se nadaju protiv svake nade.

Pod tom pretpostavkom usuđujem se reći: Razumijevanje onoga što se misli pod Srcem Isusovim i štovanjem prema njemu može i

svećeniku sutrašnjice biti neizrecivа milost. Tu jednostavnu izreku želio bih malo razjasniti...

SLIKA SVEĆENIKA I KRŠĆANINA U BUDUĆNOSTI

Da rastumačim našu rečenicu, pođimo od ovog pitanja: Kakav će morati biti te izgledati svećenik sutrašnjice da bude kadar donekle udovoljiti svomu poslanju i zadaći? Držim da se na ovo pitanje može odgovoriti a da čovjek ne mora biti prorok. On će biti još daleko manje nego već danas činovnik jedne ustanove, koja se uspješno probija već svojom društvenom moći. On se neće iskazivati toliko po Crkvi, nego će se Crkva iskazivati po njemu. Neće moći svoju službu staviti kao društveni ugled i pravo, nego će se morati sam iskazati i dokazati valjanom silom duha i snage, nepatvorenom dubinom doživljavanja Boga u sebi. On ne smije biti činovnik koji ispunja neku crkvenodruštvenu službu kao građansko zvanje s odmjerenim i određenim dužnostima, da onda uz to još — napokon — smije biti i privatnik čiji se život »nikoga ne tiče«. On mora biti muž pun najuvjerljivijeg iskustva u vjeri, ufanju i ljubavi. Njegovo se zvanje konačno i ne da naučiti, dapače, ako se potpuno uzme sa svim što se traži u svećeništvu i u njemu je uključeno, ne može biti sasvim saopćeno ni kao opus operatum (podijeljeni dar) u svećeničkom ređenju; to je milosni dar — karizma, i veći od onoga u kakova mudraca ili pjesnika; dar milosti koji mora biti prisutan i proživljavan i na crkveno-društvenom području, dapače i na profano-društvenom, premda u naše vrijeme na nešto promjenljiv način. Život mu mora biti uložen u njegovo zvanje; njegovo zvanje mora mu ostati isto tako cijeli njegov život, i ako ga ne bi mogao više vršiti kao zvanje u građanskom smislu, kao što su glazbenici u pravom i plaćenom smislu razlikuju time što su neki zato muzičari jer ih to hrani, a drugi ostaju muzičari i ako kod toga umiru od gladi. Svećenik sutrašnjice bit će muž do kojega će naći put zreli ljudi, ako građansko društvo i ne bude tjeralo djecu k njima. On će biti muž koji tešku tamu života sa svom braćom i sestrama stvarno suosjeća i ujedno zna da je tome prvi izvor, a isto tako i razjašnjenje, u tajni ljubavi koja pobjeđuje u neshvatljivosti križa.

SVEĆENIK I KRŠĆANIN BIT ĆE SASVIM BOŽJI LJUDI

Svećenik sutrašnjice bit će muž (inače to uopće neće biti) koji zna saslušati, kojemu je svaki pojedinac važan, premda taj društveno-politički ne znači ništa; bit će netko komu se čovjek može povjeriti; netko koji vrši svetu ludost ljubavi Božje, koji nosi ne samo svoj teret nego pomaže nositi i teret drugoga; netko koji bi imao mogućnosti uživati, ali ne sudjeluje u očajničkom bolesno-živčanom lovu za novcem, užitkom i drugim uspavljujućim lijekovima protiv nesnosnog životnog razočaranja, nego svojim životom dokazuje da je svojevoljno odricanje iz ljubavi prema Raspetom moguće i donosi oslobođenje. Svećenik sutrašnjice neće biti netko tko ima vlast od društvene vlasti Crkve, nego tko ima srčanosti da zbog toga bude

nemoćan; tko vjeruje da život dolazi iza smrti, a ljubav, nesebičnost, riječ s križa, milost Božja imadu dosta snage da provedu ono o čem jedino sve ovisi: da se naime čovjek dobrovoljno prepusti neshvatljivosti svoga životnog bitka u vjeri i pouzdanju da svim time upravlja neshvatljivost Božja kao spasenje i dobrohotna ljubav koja u tome samu sebe saopćuje i daruje. Svećenik sutrašnjice bit će čovjek, čije se zvanje sa svjetovnoga stanovišta najmanje može opravdati jer njegov pravi uspjeh uvijek se gubi u tajni Boga, a on baš nije psihoterapeut (liječnik duševnih bolesti) u staromodnoj odjeći magičara. Govorit će tiho, neće misliti da on može mračne strane života i stalna sporna pitanja o vjeri svojom raspravom svečano ukloniti i unijeti u sve to jasno svjetlo. Odano će pustiti neka pobjeđuje Bog, i tamo gdje on sam doživljuje poraz; vidjet će još na djelu milost Božju i tamo gdje je on sam svojom riječju i sakramentima ne može više tako iznijeti da bi upravo po tom bila prihvaćena; neće snagu milosti obračunavati brojkama vjerske statistike, a ipak će biti uvjeren da je uzet u Božju službu i poslanje, premda je osvjedočen o tome da Božje milosrđe i bez njega može izvoditi svoje djelo. Jednom riječi: Svećenik će sutrašnjice biti čovjek probodena srca, iz kojega će jedino dolaziti snaga za njegovo poslanje. Čovjek probodena srca: Probodena od bezboštva života, probodena od ludosti ljubavi, probodeno od neuspjeha, probodeno od proživljavanja vlastite bijede i dubokih sumnja, vjerujući da se jedino po takvu srcu izručuje drugima snaga poslanja, da se sva vlast službe, sva objektivna vrijednost riječi, sva djelotvornost kao opus operatum — moć sakramenta pretvara u djelo spasenja po milosti Božjoj samo ako dolaze čovjeku kroz tu neiskazanu sredinu probodena srca. Kažem: to je čovjek probodena srca, jer on ima voditi ljude u najdublju sredinu njihova bitka, dakle na dno srca; a jer on to može samo ako je našao vlastito srce, jer tu sredinu bitka, dakle srce, naći će on i drugi samo ako tu spremnost, da bude probodeno, dragovoljno prihvati, da bude probodeno od neshvatljive ljubavi kojoj se je svidjelo da pobijedi jedino u smrti.

MUŽ PROBODENA SRCA

Dakako, s pravom se može reći: takav treba da je svećenik u svako doba, takvim se on mora uvijek smatrati. Ali upravo to što tako nerazdruživo spada na bit svećeničke službe i života, postojat će iz dana u dan sve očitijim i svećenička odluka će se neumoljivije zahtijevati, jer svećeništvo će, jasno, sve više prestajati biti jedna društvena veličina. Svećenik će morati sve više raditi u dijaspori među nevjernicima, u Crkvi malog društvenog značenja, u svijetu nezamjetljivog Boga. A pitanje je neće li u budućnosti biti još mnogo više okrnjen dosadašnji svećenikov društveni položaj, premda time nije još ni izdaleka rečeno da je to upravo ono što naslućujemo u tom budućem svećenikovu položaju, za čim već sada mi sami moramo svjesno ići i što moramo ubrzavati. Svakako stoji ovo: Konstatinski vijek ide općenito kraju ne samo za

Crkvu nego i za svakog svećenika pojedinca. On ne upravlja više svojim poslanjem kao u maloj crkvenoj državi, nije više nikakav papa u selu, ne broji se više neosporno među ugledne. Društvene povlastice i prednosti iščezavaju. Postepeno mu ostaje još samo ono što on mora biti: čovjek koji pripada Bogu, homo religiosus, muž koji vjeruje, uzdaje se i ljubi. Okolnosti ga kušaju da li je uistinu ono što mora biti: čovjek probodena srca, koje je pravi hram Božji, izvor duha, prava snaga njegova poslanja i vjerodostojnosti.

Ako sada čovjek sutrašnjice, koji mora takav biti u najdubljoj dubini, a s milošću Božjom to i jest, preopterećen i s odviše zahtjeva na sebi, zabrinuto pita gdje će naći ono što od sebe nema, pa kad u onoj praznačajnoj jednostavnosti može uvijek iznova vidjeti što bi on sam morao biti, tad može učiniti samo jedno: obratiti se na svoga Gospodina, kojemu služi, gledati njega, koga su proboli, i štovati probodeno Srce Isusa Krista.

»SRCE« ZNAČI SREDINU I JEZGRU

Prije nego što pokušamo o iznesenom kazati još nešto jasnije, valja podsjetiti na ono što već znate: da je »srce« osnovni biblijski pojam; to je prariječ koja znači izvornu sredinu čovjeka, mjesto gdje on kao jedinstven, zbiljski, čitavim bićem stoji pred Bogom. Srce u prenesenom smislu ne znači fiziološki — tjelesni organ kao metafora ili slika za kakvu apstraktnu ideju, nego prvotno znači ono središte čovjeka u kojem se nalazi i zbiva njegova vječnost. Čovjeku su potrebne značajne čarobne prariječi ako se ne misli osušiti u racionalističkoj pustinji, te o tajni svoga postojanja znati uistinu još samo ono što o tom kaže u pojmovnim određenim izrazima, i ništa više — jer su onda pojmovi izgubili onaj viši transcendentni putokaz u prvotnije iskustvo u kojemu je doživljen sam čovjek, Bog i njegov Duh — a to je upravo u srcu. U bit pobožnosti Srca Isusova spada doduše (ako se uistinu na nju misli) da se spominje Gospodinovo Srce, ali se ne zahtijeva nužno da se neposredno na samo Gospodinovo Srce upravljaju molitve i obredni zazivi. Sasvim je dovoljno, dapače je i bolje tamo gdje bi preobilje osjećaja ispalo indiskretno, zazivati samoga Gospodina »njegovim Srcem«, tražiti ga i ljubiti »s pogledom na njegovo Srce«.

SRCE ISUSOVO UZOR I SNAGA MUŽA SUTRAŠNJICE

Pretpostavivši to može se reći ovako: svećenik sutrašnjice naći će svoju vlastitu bit ako bude gledao na Srce Gospodina. To je Srce koje je u sebe pustilo tamu svijeta i njegov grijeh, Srce koje je i svoju zapuštenost od strane Božje povjerilo u ruke Očeve, Srce koje nije htjelo druge vlasti osim one u ljubavi praštanja, Srce koje je bilo probodeno i tako postalo izvor svega Duha. Tu je srce svijeta, ona sredina u kojoj su Bog i svijet, vječnost i vrijeme, život i smrt, Božja riječ i čovječji odgovor nepodijeljeni i nepomiješani postali jedno, u kojoj se jedinstvo biti, nazvano hipostatička unija, prenosi u egzistencijalno zbivanje, te istom tako dolazi do svoga posljednjeg smisla

i prave potpunosti. Tu su sve zbiljnosti Očeve Riječi koja je tijelom postala i sva nepregledna raznovrsna iskustva što ih mi zajedno s njim stječemo ujedinjena i usklađena u svom izvoru. Kad kažemo Srce Isusovo, tad prizivamo ono središte koje sve iznutra sjedinjuje, u isti čas neshvatljivo, a opet samo po sebi tako razumljivo, koje se u povijesti Isusa iz Nazareta odvija i ostvaruje, koje toj povijesti i svakom događaju u njoj daje svoj smisao, smisao Boga, njegove neshvatljivosti, njegove ljubavi, života, koje u smrti nalazi samo sebe. To Srce nije »slatko«, nego strašno u svojoj mračnoj smrtnoj tjeskobi, strašno u neshvatljivoj tajni ljubavi, u kojoj Bog sama sebe izlaže na milost i nemilost svojemu stvorenju, njegovu grijehu i besmislu, strašno u bezuvjetnosti s kojom nas traži i uvlači u svoj život, strašno u povjerenju što ga pruža našoj nestalnosti. I ako je to Srce »slatko«, tad to znači onu svetu zrelost ljubavi koja pobjeđuje u smrti, a koju shvaća samo onaj koji je njezin strašan udes zajedno s njom pretrpio. S tim probodenim Srcem mora se susresti svećenik sutrašnjice, da postane muž probodena Srca.

BIT POBOŽNOSTI ZA SVA VREMENA

Nemojte misliti da je to štovanje Srca Isusova staromodno, da pripada preživjelom načinu pobožnosti. Što je staromodno? Što je moderno? Prvo, moderan kršćanin nije onaj koji prihvaća kratkotrajnu pobunu protiv prošlosti i pada u zamku današnjici, drži plitku površnost za budućnost, nego onaj koji podržava staro i anticipira u istinu buduće. U onome što se u Crkvi često samo čini starim, nerijetko je već anticipirano ono buduće, prije negoli je svima postalo očito. Tko je u vijeku naivnoga individualizma imao srčanosti da vrši koju pravu crkvenu pobožnost, već je anticipirao vijek koji istom sada počinje. Onaj koji je u Ignacijevoj školi svršio prave duhovne vježbe da izabere nešto važno, taj je već unaprijed preuzeo pravi teološki egzistencijalizam u samoći stvorene odluke, koji će možda tek sutra biti pravo shvaćen. Oni rijetki koji su se samostalno opredijelili, koji nalaze sutrašnje u jučerašnjem, oni nose pravu sadašnjicu. Tako to može biti i kod pobožnosti prema Srcu Isusovu. Ona ima u biti malo posla s barokom. Ne označuje nikakav luksuz vjerskog navraćanja u sebe, njegovanje lijepe duše, luksuz koji bi postao tuđ našem suhom, za posljednja pitanja tako neskladnom vremenu. Ovdje se naime štuje Srce koje se je zaboravilo i zakopalo u smrtnosnu zapuštenost našega grijeha i strašnu neshvatljivost Božju i tako se prepustilo mučnoj svakidašnjosti običnoga dana u teškoj službi svagdašnje kušnje. Na stabljici baroka rasla je sjemenka koja padajući danas u zemlju, sutra donosi plod: snažni plodovi odlučivanja u samrtnom srcu, plod vjere usred nevjere, plod doživljavanja Boga usred svijeta koji lakomisleno i zabrinuto viče: Bog je mrtav; plod međusobne ljubavi, koja je nešto drugo od lukava i nasilna preračunavanja opće sebičnosti, plod ludosti križa i hrabrosti umrijeti pored svijeta koji drži da je nadvladao

smrt zato jer je sakrio bolesne u bolnice i misli da daje život time što produljuje smrtnu borbu. Čovječje je srce uvijek nepoznata zemlja koju otkriva istom budućnost, prvi početak do kojega još uvijek nismo prispjeli. Stoga je shvaćanje Isusova Srca u vjeri, ufanju i ljubavi duga, uvijek nova pustolovina koja svršava istom kada čovjek dospije do svoga srca, i otkrije da je ta strašna praznina ipak ispunjena Bogom. To vrijedi za pojedinca i za općeniti položaj naše sadašnjosti.

DUBOK KRŠĆANSKI ŽIVOT VODI K POBOŽNOSTI SRCU ISUSOVU

Takvim apstraktnim povijesnofilozofskim i teološkim razmatranjem ne može se nikom uliti odluka za štovanje Srca Isusova, a još manje u teološkoj retorti ili posudi proizvesti milost i karizma takova štovanja. Time se može samo upozoriti na pitanje na koje onda mora pojedinac za se odgovoriti: da li k onome što se tu kaže dolazi u susret iz najnutarnjega središta egzistencije moga bića u zbilji ono što te riječi znače, a koje bivaju shvaćene istom onda kad sama milost snažno čovjekovoj nutrini nadahne što te riječi navješćuju. No smogne li tko srčanost da doživi milost, dakle srčanost za osamljenost srca, srčanost za vjernost, za nenagrađenu savjest, srčanost da ljubi najdaljega i najbližega, taj otkriva svoje jadno srce, taj počinje shvaćati što se zapravo pod srcem misli. I ako se takav, vjerujući i moleći, uzdajući se i ljubeći obrati na svog Gospodina, Sina čovječjega, da u njemu nađe uzor prema kojem je stvoren, za koji je pozvan, tad će taj s blaženim zaprepaštenjem iznenada opaziti kako iz doživljenosti vlastitoga srca, toga svoga Gospodina zaziva njegovim vlastitim Srcem. Opazit će da mu je ponuđena milost štovanja Srca Isusova. On će je prihvatiti, trudit će se oko nje, dati joj da raste, razborito, bez trošenja kićeno-pobožnih riječi, računajući na nužni, stvorovima svojstveni pluralizam i u duhovnom životu, koji se mora razviti u mnoštvo raznih vježba, da se ostvari ono jedno za čime sve treba da teži. Zapazit će da upravo ona diskretna umjerenost u načinu današnje pobožnosti rađa upravo ono obećano područje samoće i tišine u kojem se doživljava ona trijezna opojnost duha, sveta vatra ljubavi prema Bogu koja pali, i groza umiranja s Bogu odanim Raspetim. Promatrat će onoga kojega je i on sam probo, i osjećati rane koje mu je taj Probodeni sve do duboke nutrine zadao. Možda će se ipak, na taj način potresen, uvijek iznova buditi iz pospane svakidašnjosti crkvenog namještenika. Strah da ne bi postao nevjeran svome pravom poslanju i milosti, probadat će njegovo srce te će od sebe bježati u zaštitu njemu koji je jedina naša nada i budućnost i molit će: GOSPODINE, ZAKLJINJEM TE TVOJIM SRCEM, UČINI ME SVEMOĆU SVOJE MILOSTI, ČOVJEKOM PROBODENA SRCA, KAKAV JEDINO SMIJE BITI TVOJ SVEĆENIK.

S njemačkog preveo
Josip Badalić D. I.

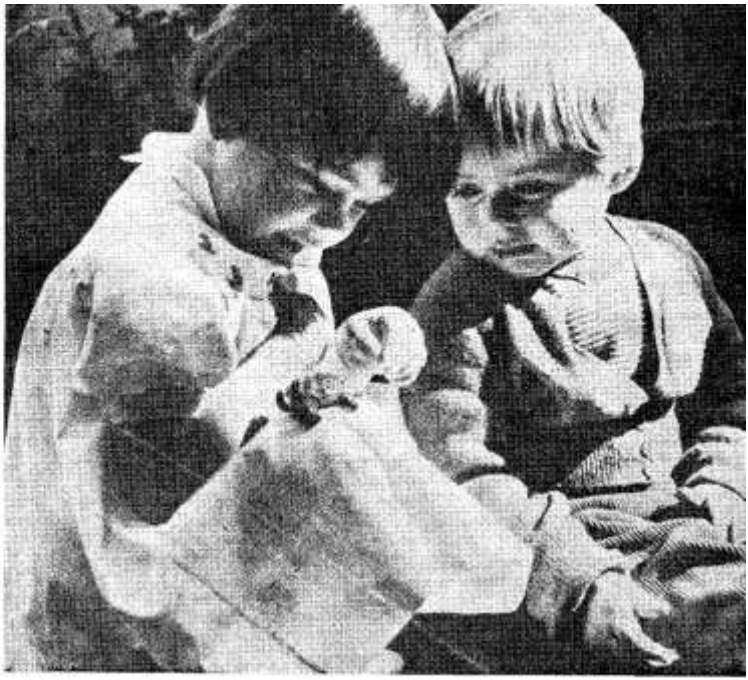

BLAGOSLOVLJEN KOJI DOLAZI U IME GOSPODNJE

Kada djevojka dođe do punine svoga djevojaštva, ona je sposobna da svoje srce i cijelo biće pokloni jednom čovjeku, svome izabraniku, i da s njime zajedno osnuje obitelj. Njezino tijelo, srce i duša spremni su i zreli za veliki poziv materinstva.

KAD SE DIJETE POJAVILO Tajna i čudo života, koji su se nebrojeno puta u povijesti ljudskog roda ponovili, uvijek obnavljaju u srcu svake žene, koja postaje majkom, one neizrecive osjećaje materinstva. To je već morala osjetiti i prva žena i majka — pramajka Eva, kad je očekivala svoje prvo dijete. A uz nju je tu sreću dijelio i njezin muž Adam.

Muž i žena nikad nisu jedno drugome tako blizu i tako tijesno povezani kao onda, kad saznaju da su postali otac i majka, da je njihova uzajamna ljubav urodila plodom — djetetom.

Imao je pravo Victor Hugo, kad je napisao: »Kad se pojavilo dijete ..., njegov pogled bio je pun sjaja. I taj pogled unio je sjaj u oči svih . .. Kad ugleda nevino i veselo dijete, i najžalosnije čelo se razvedri i briše bore briga . . . .«

Majka može reći slično kao što je rekla blažena Djevica, kad ju je rodakinja Elizabeta pozdravila kao Spasiteljevu majku: »Velike mi stvari učini Svesilni!« Jer po materinstvu na svaku se majku spušta milost i

blagoslov neba i posvećuje njezin život. Ta ona otvara put prema Bogu i Crkvi jednom novom stvorenju . . .

S koliko žara ljubavi okružuje majka ono malo biće, kojega ona još i ne pozna! S nestrpljenjem ona očekuje dan, kad će njezin materinski pogled po prvi puta otpočinuti na njemu.

SMIJEŠAK Sveto Pismo kaže za Saru, Abrahamovu ženu, koja je već poodmakla u godinama, da se nasmiješila, kad je čula da će postati majkom. Taj smiješak bio je predznak buduće radosti.

U vrijeme iščekivanja djeteta majka je na poseban način otvorena svim Božjim milosnim poticajima. Kakvog li čuda, kad se nebo nadvilo nad nju u tim velikim časovima, da se i ona otvara djelovanju nebeskih milosti!

Poučena vjerom, majka zna, da povijest njezina djeteta ne počinje tek onda, kad je bilo začeto pod njezinim srcem, nego puno ranije. Prije nego što su postojale zvijezde i čitav ovaj svijet, njezino je dijete živjelo u planovima Božje providnosti. Već ga je čekalo stvaranje i otkupljenje. Bog je sve upravljao prema njemu sve do časa kad je ono trebalo stupiti na pozornicu svijeta.

U tom razdoblju iščekivanja djeteta sve je u obitelji upravljeno prema njemu. No koliko se više približava čas njegova dolaska na svijet, toliko se više majčin smiješak miješa s patnjom. Za nju sve više iščezavaju vanjske stvari, a njezin je pogled usmjeren prema unutra. Ona prati svaki pokret svoga djeteta.

Nijednoj majci ne smije biti svejedno kako se razvija u njoj njezino dijete. Stoga će brižno paziti na sve što bi djetetu moglo naškoditi. Čuvat će se prevelikih napora i poslova koji je iscrpljuju. Izbjegavat će prevelika uzbuđenja. To ne znači, da ne smije obavljati svoje običajne kućne poslove, koji je previše ne umaraju.

IŠČEKIVANJE VELIKOG DOGAĐAJA Što se više približava čas porođaja, tim više neka majčinske misli budu usmjerene na taj veliki čas njezina života i života njezina djeteta. U to vrijeme najvažnija stvar je molitva. Tajna, koju majka nosi u to vrijeme u srcu, jedino je Bogu poznata. Osjećaji, koji ispunjaju njezinu dušu i srce, takve su prirode, da ih samo Bog može potpuno razumjeti, jer on je sazdao materinsko srce i kao utjelovljeni Bog htio je imati majku. Stoga će on majčinu molbu lako razumjeti i onda, kad bude samo napola dorečena.

Majka neka se osobito obraća u molitvi najvećoj Majci za pomoć. Marija će je štititi u tim velikim i sudbonosnim časovima.

Očekujući čas porođaja, dobro je da majka te dane provodi u čistoći srca i duše. Stoga, ako ikako može, neka primi svete sakramente. Neka joj Krist bude hrana koja će je jačati u tim trenucima! Neka svoju i djetetovu sudbinu potpuno stavi u Božje ruke.

POŠTIVANJE BUDUĆE MAJKE Budućoj majci treba iskazivati poštovanje i čast. Prvi potporanj mora joj biti njezin muž, koji se mora truditi da shvati svoj poziv očinstva i zaštitništva. Pravi će muž nastojati zamijeniti svoju ženu u tim časovima u mnogim njezinim dužnostima. I u ophođenju s njom bit će vrlo pažljiv, jer je ona u to vrijeme vrlo osjetljiva za svaki znak pažnje. Tako isto neka prema njoj budu obazrivi i ostali ukućani, napose starija djeca, ako joj to nije prvo dijete koje očekuje.

Dobro je djecu pripraviti na to da će dobiti bracu ili seku, ako su djeca manja. Ako li su odraslija, onda ih treba potaknuti da majci budu spremna pomoći, da joj iskazuju više ljubavi i nježnosti nego obično.

Na taj se način cijela obitelj aktivno pripravlja za doček novog člana. Tako nijedno dijete neće to povećanje obitelji smatrati teretom nego srećom i radošću. Tako će majka s mnogo više optimizma dočekati veliki čas, kad bude na svijet dala novog čovjeka, novo Božje dijete i novog člana svete Crkve . . .

Danas je posebno potrebno hrabriti one majke, koje očekuju treće, četvrto ili peto dijete, jer zbog svog materinstva često moraju podnijeti tolika poniženja, zlobna dobacivanja, đavolska nagovaranja da se riješe ploda prije vremena. . . Tko zna za takve majke naći utješnu riječ ili riječ ohrabrenja, taj je učinio veliko djelo za tu obitelj, za svoj narod i za Božju Crkvu. Današnja naime civilizacija svim se silama i sredstvima bori protiv materinstva i protiv brojnijih obitelji.

Ta borba za djecu i čast materinstva još je teža, kad znamo, da su strahom od djeteta već zaražene i mnoge kršćanske obitelji, koje se priznaju praktičnim katoličkim obiteljima, ali se zadovoljavaju s jednim ili dva djeteta. Danas se svaka prava kršćanska majka mora suprotstaviti bujici javnog mnijenja i plivati protiv bujice, a to nije lako. Stoga, s Crkvom pomozimo takvim majkama i takvim obiteljima. Razbijajmo u svojoj okolini krivo poimanje o djeci i pozivu na materinstvo. Možda ćemo bar malo pomoći, da se počne mijenjati javno mišljenje . . . u korist brojnijih obitelji . . .

J. M.

CRTICA IZ ŽIVOTA

Ona i gospodin Marko

MLADA MISA Svanulo je divno nedjeljno jutro 22. kolovoza. Bio je to ujedno i blagdan bezgrješnog Srca Marijina. U noći je pala tiha kišica i oprala naslage slavonske prašine s lišća i cvijeća, s krovova i puteva. Cijela je priroda odisala svježinom. Bila je slična djetetu koje izjutra naspavano i umiveno vedro očekuje što će donijeti dan. — Oblaci su se razišli, pa je i nebo bilo plavlje nego obično. I samo je sunce veselije sjalo. I zvona su veselije zvonila.

Ljudi su obukli svečana odijela, te su pojedince i grupama žurili prema župnoj crkvi maloga slavonskoga grada. I četica djece u bjelini žurila je u crkvu. Očito se tamo sprema neko neobično slavlje, jer su sva lica razdragana.

Doista, cijela župa žuri danas u crkvu da prisustvuje rijetkoj svečanosti, mladoj Misi jednoga svog sina.

»Blago majci«! govore jedni, a drugi dodaju: »I zaslužila je tu sreću. Ta živjela je samo za Boga i za svoju djecu!«

Gospoda Danica doista je zaslužila ovo priznanje. Za života svoga muža ona je doslovno držala tri ugla kuće, jer joj je muž uvijek pobolijevao. A kad je on umro, pritisnuo je i četvrti ugao svom težinom njena mlada ramena. Ta nije bila još navršila ni 30 godina kad je ostala udovica sa sitnom dječicom.

Gospoda je Danica intelektualka. Junački se je prihvatila posla, jer je sada morala svojoj djeci biti i otac i majka. Najviše je nastojala oko toga da svoju djecu lijepo kršćanski odgoji. I sama je bila dosta slaba zdravlja, pa je trebalo mnogo Božje pomoći i razboritosti u radu da je teret života ne slomi. Samo je dobri Bog vidio i brojao njezine žrtve i napore. A ona ih je prikazivala za djecu, i pri tome žarko molila, da bi se Gospodin udostojao u njenoj obitelji izabrati žeteoce za svoju veliku žetvu. Sreća je bila za nju i za njezinu djecu što je njezina duša bila puna veddrog pouzdanja u Božju očinsku providnost i u Marijin zagovor. Ta ona je od rane mladosti bila Marijino dijete.

Mnogi od onih, koji su samo izvana pratili, kako hrabro stupa naprijed, a nisu znali za njezine križeve i teškoće, zvali su je »mulier fortis — jaka žena«.

I tu ženu i majku naziva narod danas sretnom. S potpunim pravom! Danas, na blagdan svoga bezgrješnog Srca Marija, njezin veliki uzor i zagovornica pred Bogom, odgovorila je na njene molitve da bolje i ljepše nije mogla. Taj mladomisnik koji će danas prikazati svoju prvu svetu Žrtvu, njezin je Benjamin, njezin najmlađi sin.

Procesija s mladomisnikom stigla je pred crkvu. Na crkvenom pragu dočekao ih je domaći župnik s djecom u bjelini. Zaredale su deklamacije jedna za drugom, dok jedan hrabri dječak nije junačkim glasom i mimikom izgovorio ovu pjesmu:

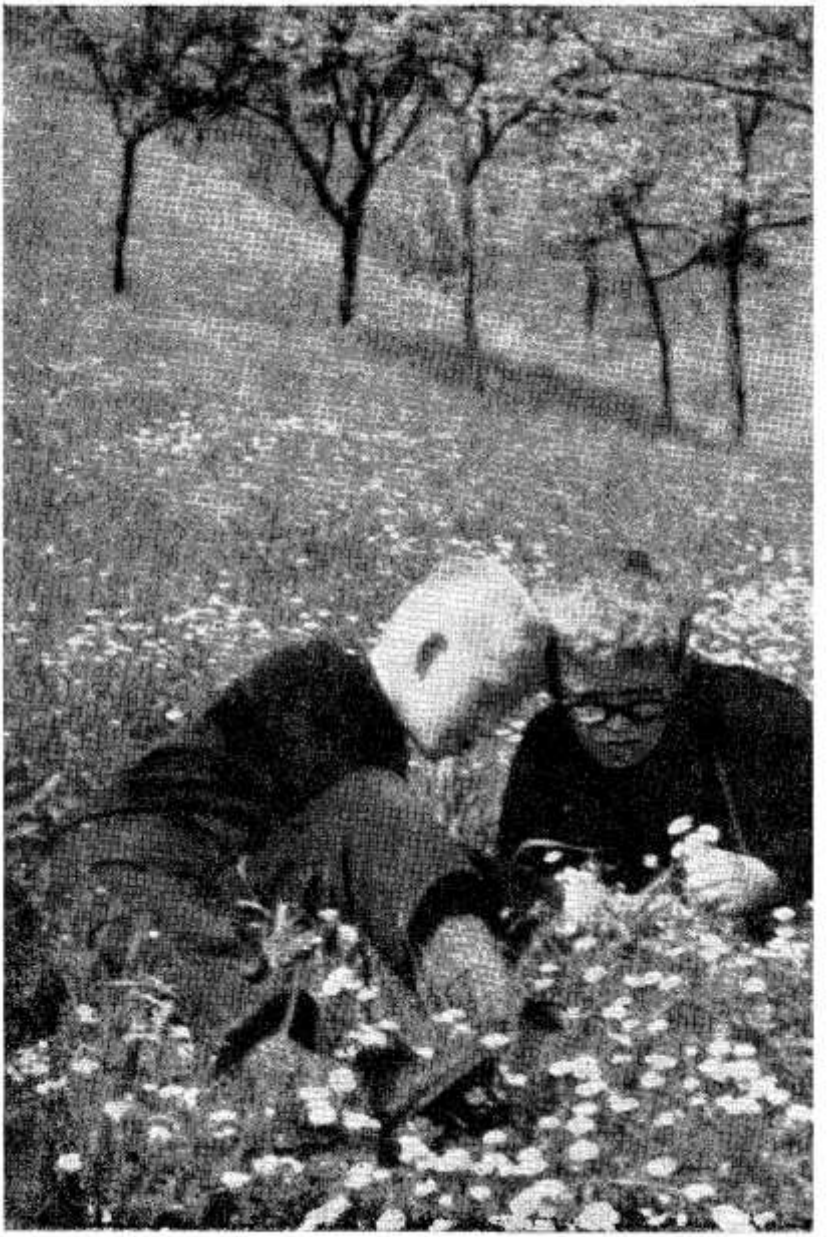

Radost sveta prožela ti dušu,
Oči tvoje sijevaju od sreće,
Misno ruho pokrilo ti tijelo,
Noga tvoja do oltara kreće.

Čistim srcem, zanosnom ćeš dušom
Prinijet Bogu prvu žrtvu svoju.
Stupi sada Božjemu oltaru,
K Bogu koj' veseli mladost tvoju.

Prve zrake iz Hostije bijele
Cjelivat će tebe, svećenika.
Prve kaplje iz kaleža sjajna
Orosit će usne miljenika.

Pođi sada k svetome oltaru!
Narod čeka u velikom broju.
Mi ćemo te pratit do oltara
K Bogu, koj' veseli mladost tvoju.

Kroz špalir djevojaka u narodnim odijelima i okružen djecom krenuo je mladomisnik do oltara. S kora su pjevali svečani »Ti si svećenik«. Sveta je Žrtva je započela ...

Svi su se natjecali da uzvišeni čin bude što svečanije izveden: i orguljaš sa zborom, i propovjednik, i sav Božji narod. Sve su oči bile uprte u oltar, a mnogi su se pogledi svraćali i na majku koja je klečala u klupi lijevo od oltara. Njezine su oči počivale na dragome sinu, a suze sreće nisu se dale zaustaviti.

Najganutljiviji je bio čas, kad je sin najprije pričestio majku, pa zatim rodbinu i puk, među njima i svoje bivše suučenike. Iza svete Mise i opet je prvu blagoslovio majku, koja je do njegova polaska u sjemenište svake večeri prije počinka njega blagoslivala. A majka je zatim poljubila ove sada posvećene ruke koje je ona nekoć sklapala na molitvu i učila, kako se čini znak svetoga križa.

KOD MLADOMISNOG RUČKA **Za stolom je majka sjedila pokraj sina na pročelju stola. Redale su se čestitke i zdravice sinu i majci. Svaki je govornik rekao koju i o ulozi majke u odgoju svećenika. Srce gospođe Danice udaralo je uzbuđeno i sretno kao i jutrošnja zvona. Riječi**

◄ F: S. Taborski

govornika budile su u njenom srcu uspomene, a oči joj se zaustavljale na susjednom stolu, gdje su sjedili sjemeništarci i bogoslovi. I dođe joj misao: »Reci im nešto, tima mladima!« Nikada prije ni u snu nije pomislila da bi tom zgodom i ona nešto govorila. A sada joj je bilo kao da ju je netko uzeo i podigao je.

Kad je gospođa Danica ustala, nastala je za stolom tišina kao u crkvi, a svi su uprli pogled u nju, pa i gospodin Marko, crkveni tutor .

Činilo joj se, da to netko drugi govori, kad je začula svoj glas.

»Ne mogu srcu odoljeti, a da na sve ove zdravice nešto ne reknem«, počela je ona. »U prvome redu želim izraziti veliku zahvalnost koja mi ispunjava srce. Hvala dobrome Bogu, koji se udostojao moga sina pozvati u svoju žetvu. Zatim, od srca zahvaljujem svojoj nebeskoj Majci Mariji, posrednici svih milosti, koja je mome sinu izmolila sveto zvanje. Konačno zahvaljujem tolikim sugrađanima, koji su na bilo koji način pomogli, te sam doživjela ovaj sretni dan.

Nemojte od mene očekivati naučen i kićen govor, nego želim reći samo nekoliko riječi od srca k srcu, koje želim u prvome redu upraviti našim mladim sjemeništarcima i bogoslovima.

Gotovo svaki govornik je spomenuo svećeničku majku, pa mislim, da ne moram istom dokazivati kako je važna uloga majke u odgoju svećenika. Nitko nije u tolikoj mjeri sudbina djeteta, pa i svećenika, koliko dobra kršćanska ili, ne dao Bog, loša, neozbiljna majka. Ako tvrde, da su sve velike ljude odgojile velike majke, onda možemo s punim pravom reći da su svi dobri svećenici imali dobre, pobožne majke. I vi, mladi, koji se spremate za buduće svećenike, zacijelo imate dobre roditelje, napose majke. Ta majka je prva odgojiteljica i učiteljica svoga djeteta. I vaše su majke zacijelo prve u vaša srca usadile klicu svećeničkog zvanja.

No, da ova klica svetog zvanja uzraste do snažnoga stabla, koje neće slomiti bure života, potrebno je mnogo toga. Potreban je sistematski odgoj uma i srca, potreban je intenzivan vjerski život, život s Bogom i u Bogu, i — budnost. Jednom riječju: potreban je velik kršćanski idealizam. Davno je zaboravljena ona divna alegorija od Požežanina Napoleona Špun-Srižića koja slika ulogu majke u odgoju toga kršćanskog idealizma u duši sina, a glasi:

SOKO I NJEGOVA MAJKA

Mlađan soko na kamenu sjedi,
sjetno sjedi i u nebo gledi.
U visine letio bi rado,
k sunašcu ga vuče srce mlado.
Ali soko govori mu stari:
»Miruj, dijete, mladosti ne kvari!
Nisu za te visine beskrajne,
ni sunčane carevine sjajne.
Sunce bi ti krila opalilo,
vid bi jasni tebi zaslijepilo.
Miruj, dijete, drž' se doma svoga!«
Sluša majka sokola staroga,
sluša majka, pa govori sinu:
»O moj sine, dušo materina!
Ako tebe k suncu želja vuče,
i u tebi smjelo srce tuče,
a ti leti nebu pod oblake!
Naudit ti neće sjajne zrake!
Tko se boji, samo tom krilašca
pali vatra ognjenog sunašca.
Tebi sunce pozlatit će krilo,
jer je nebu smjelo srce milo!«
Tako majka sinu govorila,
sokola je mladog ohrabrila.

Diže sinak ponosito čelo,
u visine poletio smjelo.
Do zlatnog je sunca doletio,
zlatna krila natrag je donio.
Zlatna krila sinku dika bila,
a majka se sinom ponosila«.

Kao u nekom zanosu govorila je gospoda Danica. Sve su oči bile uprte u nju, a gospodin Marko upravo je gutao svaku riječ. Ona je nastavila:

»I vama mladima govorit će stari soko — svijet i materijalistički nastrojeni prijatelji — neka se kanite visokih ideala — svećeništva i spasavanja duša — jer od toga se ne živi i ne jede kruh u današnje vrijeme.

Silvije Strahimir Kranjčević u pjesmi »Mojsije« napisao je ove stihove:

I tebi baš što goriš plamenom
od ideala silnih, vječitih,
ta sjajna vatra crna bit će smrt.
Mrijet ti ćeš kad počneš sam
u ideale svoje sumnjati«.

Kranjčević je iskusio, što znači posumnjati u ideale silne, vječite. Kao student teologije u Rimu na Gregorijani posumnjao je, izgubio zvanje i svemu okrenuo leđa.

Nije Kranjčević jedini koji je posumnjao u ideale i proigrao svećeničko zvanje. Ne kaže naš Gospodin uzalud: Bdijte i molite, da ne padnete u kušnju! — Priljubite se čvrsto uz Gospodina, koji je vaš najuzvišeniji ideal, jer On je put, istina i život. A Gospu, Njegovu i svoju Majku, vazda molite, neka vam u srcu čuva plamen svetih ideala, da nikad ne posumnjate u njih«.

GORKA PRIČA GOSPODINA MARKA Iza govora gospođe Danice najviše su pljeskali mladi za drugim stolom. Ali gospodin Marko podupro je čelo na dlanove i duboko se zamislio. Onima, koji su sjedili blizu njega, činilo se da plače.

Gospoda Danica nije ni opazila da se njezin desni susjed udaljio od stola. Najednom osjeti da netko s desne strane uzdiše. Okrene glavu, a to kraj nje sjedi gospodin Marko, a oči mu pune suza.

»O gospođo!« započe on uzbuđeno. Vaše su me riječi do dna duše potresle i probudile u mom srcu bolne uspomene iz mladosti. O, da je kojom srećom tako mislila i govorila moja majka, danas bi ja bio sretan svećenik. A ovako sam brodolomac . . .«

»Smirite se, gospodine! Možda i nije vaš slučaj tako žalostan, kako se vama čini. Možda niste imali zvanja?«

»To je baš ono najteže, što sam i danas uvjeren, da sam bio pozvan u svećenički stalež. Čujte moju tužnu povijest!«

Ni gospođa Danica ni govornik nisu opazili da svi oko stola šute, gledaju neobičan prizor i nastoje da uhvate koju riječ.

»Ja sam se rodio u istome selu gdje i vi. No vi ste već kao malo dijete odselili s roditeljima u drugo mjesto, zato ne možete poznavati ni mene ni moju sudbinu.

Već kao dječak rado sam ministrirao i već onda osjetio u srcu želju da budem svećenik. Bio sam jedinac bogatih roditelja, koji su uz lijepu kuću imali i 40 jutara najbolje zemlje. Vi sigurno znate, da u našem selu vlada bijela kuga. Jedno dijete, koje kasnije treba oženiti ili udati za isto takvog jedinca ili jedinicu sa puno zemlje, da se spoje dva grunta! A vrhunac njihovih želja bio je, da taj jedinac ide u školu i postane gospodin, po mogućnosti advokat. Ovaj drugi san o sinu jedincu sanjali su i moji roditelji u vezi sa mnom i poslali me amo u grad u gimnaziju. Učio sam odlično i kroz svih osam godina osjećao u srcu sve veću želju da budem svećenik. Po savjetu svoga kateheta, koji mi je bio i ispovjednik, nisam o tome nikome govorio. Istom kad maturiram trebao sam reći roditeljima.

Položio sam maturu i dobio diplomu sa samim odličnim ocjenama od vrha do dna. A moj kateheta već me prije uputio da napišem biskupu molbu da budem primljen u bogosloviju. S ta dva dragocjena dokumenta u ruci, s maturalnom diplomom i biskupovim odgovorom, ja sam krenuo kući. U duši mi je sve pjevalo od sreće i uzvišenih planova.

Kad su moji roditelji ugledali moju diplomu, nije radosti i oduševljenju bilo kraja. Ali kad sam im rekao, da sam odlučio poći u bogosloviju i postati svećenik, bio je to za njih grom iz vedra neba. Bili su zaprepašteni. Njihov jedinac da bude svećenik! Ni pomislili nisu nikad na tu mogućnost.

»Sine moj!« jadikovao je otac, »čitav se život mučimo i zgrćemo da tebi bude život što ljepši, a ti ovako hoćeš da nas razočaraš, da nas ostaviš. Zar je sva naša muka bila uzalud? «

»Nije, oče, sve ću vam to vratiti sinovskom ljubavlju i zahvalnošću. Kad dobijem župu, preselit ćete se k meni i bit će vam lijepo«.

»Nikad ja neću ostaviti svoju djedovinu, svoj lijepi grunt!«

No najteže su mi bile suze materine. Točila ih je od jutra do večeri i kukala: »Ao, sine moj, što nam to učini! Ti da nas ostaviš i sve ovo dobro, što smo ti stekli ... Da u starosti kukamo osamljeni uz pusto ognjište bez unučadi!«

»A zašto nije mislila na unučad, kad je sama trebala radati? Gdje su joj druga djeca? O, taj roditeljski egoizam! Dok su mladi, misle samo na što udobniji život, a kasnije bi htjeli ono jedino dijete zarobiti i prisiliti da se podvrgne njihovim planovima«, rekla je gospoda Danica.

»Tako je, gospodo! Ja sam u dnu duše uvjeren, da sva tragika moga svećeničkog zvanja dolazi baš od toga strašnog poroka, od bijele kuge. Da su moji roditelji imali više djece, lakše bi mene pregorjeli, a poslije bi možda ipak shvatili, da ih je dragi Bog upravo počastio, kad im je sina pozvao u svećenički stalež.

Moja je majka dan i noć kukala. Niti je jela, niti spavala, i sve je više propadala. Otac je samo hukao i nije sa mnom htio ni govoriti. Ljetna vrućina i teški poslovi žetve i vršidbe, a još više teška žalost srušili su moju majku na smrtnu postelju. Jedva joj je naš seoski liječnik spasio goli život, ali ona nije više sličila mojoj nekada kršnoj majci.

»To si ti učinio od nje!« predbacivao mi je gorko otac. Sažalila mi se moja majka i ja sam na koncu praznika pisao biskupu, da sam odustao od nakane da budem svećenik.

U meni se nešto slomilo. Bilo mi je potpuno svejedno što ću studirati i što će od mene biti. Pa kad su roditelji izrazili želju da studiram pravo, ja sam bez prigovora pošao. Svršio sam pravo, ali diplomirao nisam nikada. Čemu? Za koga? Ta već su mi bili našli i djevojku, naravno jedinicu sa 40 jutara i s dukatima do pojasa. Namjestio sam se kao koncipijent, te sam kao takav radio u mnogim advokatskim kancelarijama. Oženio sam izabranicu mojih roditelja. Nije ona kriva što je bila priprosta seljanka uskoga duševnog horizonta, ali mi smo živjeli jedno uz drugo, a ne jedno s drugim, jer smo bili dva svijeta. Ništa od planova mojih roditelja nije se ostvarilo. Advokat nisam nikad postao, niti sam u braku našao sreću. Moji su roditelji umrli uz pusto ognjište još dosta mladi ne dočekavši unučadi, jer djece nisam nikada imao. Kako živimo u gradu i nismo sami obradivali zemlju, i ženina i moja zemlja su nacionalizirane. Ništa, ali baš ništa od svega onoga, radi čega sam se oglušio Božjem pozivu, nije se ostvarilo. Što sam stariji, to više uvidam kako sam u svemu podbacio.

Jedino što mi je ostalo i što mi je dalo snage da s takvom tugom živim i ne zdvojim jest duboka vjera i pouzdanje u neizmjerno Božje milosrđe. Zato sam dobrome Bogu od srca zahvalan što mi je dao snage da ga uvijek i svagdje riječju i činom priznajem. Uvijek mi je najteže, kad vidim revne svećenike kako rade na Božju slavu i za spas duša, a u dubini srca čujem kao da mi netko govori: »Da si ostao vjeran, i ti bi sada bio među njima. A ovako tvoje je mjesto ostalo prazno«.

Kad bih mogao doviknuti svima mladim bogoslovima, neka se bore za svete svećeničke ideale i ustraju do konca, jer je strašno gorko i tužno na koncu života reći s grižnjom savjesti: »Ti si dezerter, zatajio si, tvoje je mjesto ostalo prazno«.

Gospodin Marko s velikim je poštovanjem poljubio gospođi Danici ruku te tužan i pokunjen otišao kući.

Gospodin Marko umro je prije dvije godine. Tamo u vječnosti tek je shvatio potpuno koliko je duša pretrpjela štetu, jer je njegovo mjesto ostalo prazno ...

Stanislava

MLAKOST VLADA NAŠIM KRAJEVIMA

STRAŠNE RIJEČI ...

»Tako govori Onaj koji je sama istina: Znam tvoja djela da nisi studen ni vruć. O, da si studen ili vruć! Ali jer si MLAK, ISPLJUVAT ĆU TE IZ USTIJU MOJIH. Govoriš: bogat sam i obogatio sam se i ništa ne trebam. A ne znaš da si kukavan i siromah i slijep i gol.«

Tko da ne zadršće pred ovim prijetnjama Spasiteljevima nad bogatim gradom Laodicejom, industrijskim, trgovačkim i medicinskim središtem jednoga dijela Male Azije. Nijednu crkvu Isus tako oštro ne kori kao laodicejsku.

ISPLJUVAT ĆU TE ...

Što znače te strašne riječi koje govori Bog?

Znači da mlaka župa, mlaki narod, mlaka duša pobuđuje kod Isusa Krista Bogočovjeka takvo gađenje, da se to ne može izdržati, te je na putu da ih od sebe odbaci. I On će ih doista odbaciti, ako se ne poprave.

Bogočovjek počinje odbacivati jednu župu, narod ili dušu lišavajući ih posebnih milosti, koje im je prije davao. To su oni nezasluženi izvanredni darovi vanjski ili nutarnji, — mir, sloboda, mogućnost posla u domovini, ljubav prema životu, obiteljski blagoslov! — koje Bog može dati ali ne mora. Istina, bez njih se netko može spasiti, ali vrlo, vrlo teško. Kao što i činjenice pokazuju: vrlo teško...

Najprije se narod počeo udaljivati od Božjega zakona ne slušajući nutarnji glas milosti i težeći samo za vanjštinom, a sada dolazi do hladnoće, ravnodušnosti od strane Božje ... Bog se sa svoje strane odvraća od takvog kraja, naroda ili duše i prepušta ih sebi samima. No, on se odvraća polako i da ih pozove k sebi, On ih opominje da će ih početi odbacivati »ispljuvat ću te iz svojih ustiju.«

O, kad bismo mogli shvatiti ovaj jezik ljubavi svoga Boga i vratiti se Njemu srca skrušena i ponižena. U kajanju i pokori ...

MLAKOST JE NAŠ GRIJEH ...

Za vrijeme pučkih misija imam običaj pročitati i stare zapise o župi. Župske su spomenice koji puta bogate krasnim zapažanjima i konstatacijama. I evo, što pročitah u jednom našem mjestu. Nekoliko samo riječi, ali su doslovna slika mlakosti.

»Fatalno za N....: nemar za svetu Misu, osobito muškog svijeta, i mrtvilo glede pohađanja djece na vjeronauk.«

Dakle, nije u pitanju VJERA! Oni vjeruju. I ljutili bi se kad biste im rekli da nemaju vjere. Nije u pitanju ni blagoslov kuća. Oni svi žele svećenika s »križecom«. Oni svi žele djecu krstiti. Ali pokazati LJUBAV PREMA BOGU RASPETOME za nas? O, to ne! Ni za živu glavu. Dakle ni ljubav, ni mržnja, nego MLAKOST! To znači

— religija bez križa ... Evo te mlakosti izražene u brojkama!

Župa ima 1506 duša. Kuća svega 359! Dok je u jednoj godini kršteno samo 11 djece — i rođeno, jer se svi krštavaju — u isto vrijeme je 30 mrtvih. Samo se tri nova braka sklopiše kroz godinu dana.

U cijeloj župi ima 34 samo civilno vjenčanih. Velika većina bi se mogla vjenčati. Ali ne odlučuju se. Nisu oni protiv vjere! Mlaki ...

U čitavoj župi za godinu dana dosta intenzivnog nastojanja — dušobrižničkoga — podijeljeno je svega 810 svetih Pričesti. Za Uskrs samo 250 osoba obavlja svetu ispovijed. Premda imaju mogućnost da svoje bolesnike lijepo opreme prije smrti, čak ih je 8 umrlo bez svetih sakramenata.

Nedjeljom dolazi na Misu svega 20 do 80 osoba. Od 150 djece svega 40 ide na vjeronauk. Velike psovke psuje 60 posto župljana, a 40 posto svih župljana su pijanci. I žene, ne samo muževi ...

Glas Koncila samo 15 komada! Mali koncil 5! Sv. Antun samo jedan, Glasnik Srca Isusova 5, Marija 3, Tavelić 3. Bijedna slika praznine i tuposti intelektualne i vjerske.

Pokušajte im reći samo jednu riječ, da nisu vjernici, da nisu kršćani, da su paralizirani i uzeti! Uvrijedit će se. Zamjerit će vam do groba. Proklet će vas ... Mlakost ...! A mnoštvo je takvih župa širom naše domovine. Mnoštvo!

DIGLI VELIKU PRAŠINU ...

— Što? Digli veliku prašinu? Tko?

— Župljani te župe?

— Pa to je nevjerojatno! Oni nisu za to sposobni. Što bi to moralo biti što bi ih pokrenulo u našoj vjeri da oni dignu prašinu???

Doslovno ispisujem iz Spomenice: »Neka su svatovi, zabava, leti se onamo. A crkva i Misa zapostavljeni. U nedjelju iza Spasova bilo ih je samo 42 na svetoj Misi. Ta, zabava je. U II razredu ima 20 djece koji su za prvu svetu pričest, a još ih nisam vidio. Djevojaka nema ovih prošlih nedjelja, a o mladićima da i ne govorim. Djece nema u crkvi više od desetak. Svaki pohod u N. jest jedno krvarenje svećeničkog srca u tom Božjem kamenolomu ...

Ali kad se ovih dana jedan pijanica objesio, a mi uskratili ukop prema Crkvenom zakoniku — jer uvjerenje da je to učinio u ludilu od liječnika nije imalo bolničkog žiga — digla se na nas velika prašina. Uistinu svećenika ne trebaju, osim da im pokapa brojne mrtve. Brojnije nego rođene. I to upravo zato jer im ne treba ...«

DVA KLEČANJA ...

Evo kako je opisan važan dan klečanja pred Presvetim Sakramentom, kada čitava župa treba pozdraviti najstarijeg Domaćina — Isusa u svetohraništu.

»Dan klečanja ... Rana Misa 20 osoba. Onda je nekoliko osoba adoriralo puna dva sata, da ne ostane crkva prazna, i do poldanice nije bilo nikoga. Pola sata pred poldanicu nekoliko osoba do 1 sat. Zatim do 3 sata nitko,da se poslije prikupi 40 osoba na završetku klanjanja. Svetih pričesti 10 osoba ...«

Samo radi ilustracije iznijet ću podatke kako sam zabilježio na dan klečanja u župi PRIVLAKA pokraj Vinkovaca. I to 21. IX 1967. Djevojaka — 35, mladića — 45, djece 568, muževa — 120, žena — 300. A napisao sam u svoj notes »pilića« tj. male djece koja još ne idu u školu ili kako kaže župnik u Štitaru »koji idu u nikoji razred« — oko 120. Osim toga posebno još bake i bratimke. Svega je na klečanju 1.188 evidentiranih osoba. Nisu računati oni brojni koji su bili posebno na Misama u 6, 8, 11 i 18 sati ... Ali zato je natalitet 84, a mrtvih ima u župi na godinu dana 29. Kakva razlika!

JOŠ NEKOLIKO SLIKA ...

Iznesimo još nekoliko slika mlakosti. Tipične za neke naše župe i domove koji se udaraju u prsa kao veliki vjernici i kršćani ...

— Od 184 kuća u jednoj seoskoj ulici 74 imaju tri ili manje člana. A sedam dugačkih, lijepih gazdinskih kuća jedna pokraj druge nikoga u kući samo djed ili baka.

— Kad se Anica, lijepa i pristala djevojka, odgojena u dobrom kršćanskom osjećaju, htjela vjenčati za do-

Dugi redovi mladeži pred ispovjedaonicom u Janjevu, nevideno gdje vlada mlakost

Župnik Rajko ih je nazvao »Fatima-džez« iz Crnkovaca. — Takvih prizora nema u mlakim župama

broga i valjanog momka, kako red zahtijeva u crkvi, njezina majka ne da. — Zar ćeš se ti udati za slipca? Ta mama vjeruje u Boga. Ide u crkvu. Ali tjera svoje dijete u bogatu kuću. A u njoj momak nije dobar. Sklon je piću. No, glavno je da je bogat. Momak nije lijep. Ružan je. No glavno je da je bogat. Momak ne voli Anicu ali je Anica bogata. Anica ne voli momka. Ali on je bogat ...

— Je si li ti blesava? tako pozdravlja jedna komšinica drugu, koja nosi treće dijete pod srcem ...

—A što sada rade te iste jedinice mlakih majki. Bogate mirazom i gruntom nisu zadovoljne time. Odilaze u Njemačku da budu — kelnerice. Švabima ...

— Kad počnu svete misije, onda takvi mlakonje viču na sva usta: — Mi to sve znademo! Mi smo dobri kršćani ako i ne idemo u crkvu. Ali mi ne možemo doći. Mi imamo marvu! Mi imamo 15 komadi u štali i devet komada svinja ...

NIČU NOVOVJERCI ...

Na takvim bunjištima mlakosti i vjerskoga nemara niču različiti novovjerci. Pokazuju se puni Svetoga pisma i nekoliko izvadaka iz njih, traže jednu ili drugu vanjsku stvar ili zapovijed, osuđuju sve druge u vječnu propast i — naš svijet im odilazi kao ovca na sol.

Mladom bračnom paru umrlo dijete od dvije godine. Nisu htjeli imati više djece, nego samo to jedino. Živeći kojekako pokvarili su se, tako sada više ne mogu imati nove djece. A što sada? Treba oživjeti umrlo dijete ...

— Dijete ti ne će vidjeti lica Božjega dok ne pređeš na našu vjeru? Paće, ako pređeš na našu vjeru, dijete će ti oživjeti ...

— A što trebamo činiti?

— Ponovo se krstiti u Dunavu. Svetkovati samo jedan drugi dan u tjednu a ne nedjelju. Jer nedjelja je od đavla. Svi koji je štuju bit će odbačeni ...

I naš se mladi bračni par dao nagovoriti. Krstili su se ponovo u rijeci. I još sada, da obave jednu formalnost kako će im dijete oživjeti, počeli su paliti svijeću u prozor točno u 12 sati u noći da im se dijete vrati s groblja ... I danas to čine. Čekaju dijete ... Razumije se da ga ne dočekaše. Niti će ga dočekati ...

Ali su, premda prevareni i izigrani, ostali novovjerci ... Tipično za krajeve gdje vlada mlakost, gdje nema Euharistije i Srca Isusova.

PUTOKAZ I DRUGIMA ...

U jednoj takvoj župi leži vremešnij čovjek na smrtnom logu. Svećenik dolazi do njega da ga ispovijedi.

— Toga meni ne treba!

— Pa čovječe Božji, vi se niste jako dugo ispovijedili. Mnogo ste grijeha skupili na svojoj duši. Pomirite se s Bogom.

— Ja nisam grješan!

— A vaša duša? Kako će ona proći?

— Čovjek nema duše. Ništa nema iza smrti. Nije se nitko vratio s drugoga svijeta. Nema ni pakla, ni neba...

Svećenikovo nagovaranje bilo je uzaludno. Kada nije mogao riječima, utekao se Majci Božjoj s jednim kratkim SPOMENI SE ... Okrene se oko sebe i ugleda u sobi dvije male unučice toga teškoga bolesnika.

— Djeco, sada vi kleknite i izmolite jednu Zdravo Mariju za svoga djeda.

Uistinu! Oba mala anđela kleknu. Starija je predmolila a manja za njom tepala. Učinile su to tako dražesno da su svima u sobi suze provrle na očima. Kad su izmolili Zdravo Mariju, obje se dignu, poljube svoga djeda u lice. Nisu ništa više govorile riječima, nego samo svojim dječjim, toplim pogledima ...

Stari se grješnik raznježio. Bio je tronut. I, kad je mala skupa sa svećenikom ponovila »Daj Isuse mome djedu da se ispovijedi, kako bi Tebe sutra mogao primiti u svoje srce« — starac se rasplače i obeća svetu ispovijed. Promijenio se u jednom času ...

Mlakost se goni ljubavlju, ognjem, žarom, toplinom. A sve to izvire iz onoga Srca kojemu je posvećen čitavi mjesec lipanj. Zapalimo naše domove ljubavlju Božjega Srca. Inače će nas Isus ispljuvati iz svojih usti-ju.

o. Pero Bulat D I
pučki misionar

SREĆA JE U OBITELJI

Papi - iz Janjeva

Bilo je nedavno u papinskoj nuncijaturi u Beogradu. Pred Nuncijem Msgr. Cagnom nalazi se župnik iz naše hrvatske župe Janjevo. Pruža mu jednu povelju. Napisanu i na talijanskom i na hrvatskom jeziku.

— Izvolite, Preuzvišeni, ovo predati Svetom Ocu!

— Tko to šalje?

— Janjevačke majke. Vi ste bili kod nas u našoj župi i rekli ste da Janjevo ne ćete nikada zaboraviti. Majke iz Janjeva se žele ZAHVALITI Papi na enciklici Humanae vitae.

— U kojem smislu?

— Taj list potpisale su 53 janjevačke majke koje su dosad rodile 648 djece. One izrazuju svoju zahvalnost što se Papa zauzeo za brojne obitelji i što je takvim obiteljima vratio sigurnost, mir i zadovoljstvo.

—Pa to je nešto nevjerojatno! Kažete — 53 majke, a rodile 648 djece! Ah, to ću svakako pokazati Sv. Ocu. I bit će lijepa zadovoljština Njemu za sve uvrede koje je primio od vajnih katolika i nekatolika, jer izbjegavaju zakone obiteljskoga života.

— Mi smo to nazvali »APLAUZ PAPI PAVLU VI. IZ JANJEVA.«

— A ja vam kažem, nastavi Papinski Legat da će Pavao VI. prirediti takav aplauz janjevačkim majkama, da će se to čuti po ČITAVOM SVIJETU ...

TAKO JE!

Bio sam u Janjevu. Držao sam nekoliko tečajeva Duhovnih vježbi za pojedine staleže. I mogu istinu reći da je sasvim normalna stvar ovaj aplauz. Ništa pretjerano. Ništa namještено. On je izišao iz janjevačke duše i srca. Objavljujemo u našem obiteljskom listu Srca Isusova taj aplauz. Neka ostane trajan dokumenat našim katoličkim majkama i očevima, kako se još uvijek Božja providnost brine za svoje vjerne. Ali i kako još uvijek ima vjernih koji se uzdaju u Božju Providnost. Upozorio bih samo na neke momente!

»Znamo stoga za sve probleme i teškoće u braku ...«

»Mi nismo iz neke zaostale sredine pa da ne znamo za drugu alternativu. Mi znademo

Sveti Nikola već godinama čuva vjeru i poštenje Janjevaca

što je pilula, što je kontracepcija, ali znamo i što je Božji zakon, pa smo se svjesno odlučile za njega.«

»Sveti Oče! Providencijalnu ste gestu napravili enciklikom. Duh je Sveti iz Vas, drugog Petra, progovorio Crkvi i čovječanstvu.« Evo tog vrijednog povijesnog dokumenta kojim se može ponositi cijeli naš narod!

— NJEGOVOJ SVETOSTI PAPI PAVLU VI — RIM, VATIKAN

— SVETI OČE!

S iskrenom žalošću slušamo i čitamo kako toliki po svijetu, pa među njima i neki katolici, bezobzirno i bez ikakva poštovanja prema najvišem auktoritetu Crkve vrijeđaju Vašu Svetost i strastveno je napadaju zbog Vaše najnovije enciklike o bračnom moralu »Humanae vitae« .

Napadaju Vas za ono zbog čega bi se morali s Vama ponositi; zbog čega bi morali, zajedno s čitavom Crkvom Božjom dan i noć zahvaljivati Bogu. Samo zato Vas napadaju što ste ustali na obranu ljudskog prava na život; na obranu časti i dostojanstva osobe, braka, žene; na obranu kršćanske duhovnosti. Napadaju Vas zato što ste od svih nas zatražili da vjerujemo u Boga i u viši, vječni smisao života. Samo zato što ste Evanđelje Gospodinovo sačuvali od falsifikata, a kršćanski moral od kapitulacije pred zahtjevima tijela i krvi, pa ste tako u očima svih ljudi koji misle podigli auktoritet Crkve do najviše visine. Napadaju Vas samo zato što ste tim svojim apelom na idealizam života zaštitili narode i čovječanstvo od izumiranja i degeneracije, od utapanja u materijalizam i bolesni luksuz, pa time postali za svijet sutrašnjice spasitelj i socijalni dobrotvor.

Mi smo, Sveti Oče, u ovom času Vašeg ponižen ja i boli, čitavim svojim srcem uz Vas! Suosjećamo s Vama. S Vama se u svemu solidariziramo. U svemu ćemo Vas poslušati.

A mislimo da to možemo izjaviti s puno pouzdanja i s puno prava. Žene smo i majke koje žive u braku i rađaju djecu. Nas 53 majke rodile smo dosad 648 djece. Mi smo majke koje svoje prvo dijete donosimo na svijet u cvijetu svog 18-godišnjeg života, a posljednje kada već prelazimo 40. godinu života. Mi smo majke, poznate diljem naše »svete i pobožne Hrvatske«, kao majke koje rađaju po osmero, devetero, jedanaestero, trinaestero, pa i petnaestero djece. I

zato želimo i hoćemo da se čuje i naš glas. Siromašne smo. Muževi su nam mali radnici i obrtnici, koji idu po svijetu i muče se, kako bi sebi i nama svojim ženama i djeci na pošten način zaslužili komad kruha. Živimo u planinskom i bezvodnom mjestu Janjevu, u dubokoj dijaspori, u skopskoj dijecezi, kamo su naši pređi doselili još prije 600 godini iz dubrovačkog kraja ko rudari — kolonisti, i za sve to vrijeme do danas, sačuvali smo u moru inovjeraca, pravoslavnih i muslimana, i svoju katoličku vjeru i svoj hrvatski jezik i narodnost. Znamo stoga dobro za sve probleme i teškoće u braku, za sve roditeljske terete i brige, za sve svagdanje materinske žrtve. Ali znamo i za sve materinske radosti i za materinski ponos i sreću. A svaki dan na sebi osjećamo i blagu očinsku ruku božanske Providnosti. Iako živimo skromno, naša djeca nisu gladna; zdrava su nam i vedra. I dobra su nam: mi se njima dičimo! Najveće su nam blago, najveće čisto i plemenito veselje! Mi nismo iz neke zaostale seoske sredine pa da ne znamo što je to pilula, što je kontracepcija itd, ali znamo i što je Božji zakon pa smo se svjesno odlučile za njega.

Uvijek smo brak i obitelj smatrale svetinjom. Uvijek smo svoju bračnu ljubav oplemenjivale kršćanskom duhovnošću, samozatajom, uzdržljivošću, čistoćom. Zato su nam obitelji i ostale, uza sve križeve bračnog života, čvrste i sretne.

Gradili smo svoje obitelji, mi i naši muževi, na tvrdom temelju vjere. Vjere, za koju su naši oci — ne jednom u burnim i krvavim vremenima što su prohujala iznad ovih krajeva — podnijeli i mučeništvo. Gradili smo i gradimo svoje obitelji na temelju svetog straha Božjeg, na temelju kršćanske nade i na temelju više, nadnaravne snage, što je crpemo iz Presvete Euharistije i sakramenata. Šest svetih Misa imamo nedjeljom u župi. Na svim je naša, velika, ali siromašna crkva puna. Tri naša svećenika u župi ne mogu naodoljevati vjernicima i djeci koja im dolaze na ispovijed. U župi imamo oko 1100 djece, mladića i djevojaka, i gotovo svi redovito pohađaju vje-

Župnik Anto sa svojim najmanjim kapelanom

Mladići iz Janjeva na duhovnim vježbama. Na jednom tečaju bilo ih je 90.

Baka iz Janjeva uz svoga sina Ignacija oca desetero djece

Kapelan Ivica ne smije izmiliti iz Konaka. Čim se pojavi postaje zarobljenik malenih.

Mladići Janjeva iza duhovnih vježbi.

Janjevčani grade novi župni stan. Svi pomažu.

Nada Janjeva

ronauk. U župi ima oko 4200 vjernika, a godišnje se podijeli preko 100.000 svetih pričesti. Natalitet nam se približava brojci od 50 promile. Odnedavno su naši župljani počeli obavljati duhovne vježbe. U ovoj godini je oko 200 naših muževa i oko 250 majki obavilo trodnevne duhovne vježbe.

Neka se samo katolički vjernici širom svijeta rado i pobožno mole, neka se u obitelji zajednički mole, neka se revno ispovijedaju i pričešćuju, pa će odmah, i prije braka i u braku živjeti sveto i uzdržljivo i neće vikati za »pilulama«!

Sveti Oče! Mi toplo pozdravljamo Vašu encikliku. Neka ovo naše pismo bude snažan aplauz Vašoj enciklici. Vi ste nam, sveti Oče, sada dali za pravo ... Pokazalo se opet, jasnije nego ikada, što su Crkvi i kršćanstvu, pa i čovječanstvu i kulturi Papa i papinstvo.

Sveti Oče! Hvala Vam. Molit ćemo se svaki dan za Vas i za svetu Crkvu. Živjet ćemo i od sada kao »sinovi svetih« (Tob 2, 18). Odgajat ćemo u svemu svoju djecu kao prave kršćane. Blagoslovite, Sveti Oče, i našu djecu, i našu župu i nas majke iz Janjeva ...

Janjevo, 11. listopada 1968.

Na kraju ćemo navesti riječi kojima je župnik vlč. Anto Baković popratio 54 fotografije tih majki, objavljene u njihovim janjevačkim novinama:

»Kako se može razumjeti radost i sreća ovih mnogobrojnih obitelji osim ako se ne kaže da Srce Isusovo vlada na počasnom mjestu u njima? Mnoge janjevačke obitelji nisu bogate, a ipak imaju mnogo članova. Nitko nikome ne smeta, svatko strpljivo podnosi svakoga, jer u tim kućama vlada duh Isusova Križa. Svi cvatu od veselja i sreće. Bog je unio taj mir i tu sreću u njihova srca.«

Pero Bulat DI pučki misionar

IZ KATOLIČKOG SVIJETA

TOKIO — JAPAN: Japanska je vlada nedavno podijelila odlikovanja najzaslužnijim osobama s raznih područja rada i zasluga. Među 85 izabranih nalazi se i majka **MARIJA EUGENIJA LAKER**, rodena u američkoj državi Missouri. U Japanu radi preko dvadeset godina. Odlikovanje Reda Svetoga Blaga primila je zbog svog djelovanja među japanskom mladeži. Vladin izvještaj ističe napose divni primjer njezina života.

MÜNCHEN — BAVARSKA: Poznato je da stari tip propovijedanja — propričavanja Evandelja sve manje zanima današnjeg čovjeka. U Münchenu su došli na dobru misao, kako će »posuvremeniti« nedjeljnu evanđosku poruku. Svakog tjedna **MÜNCHENSKI BISKUPSKI LIST** donosi posebno zanimljiv dijalog između jednog laika i svećenika. U tom se »razgovoru« dovoljno jasno tumače one točke Evandelja i biblijske pouke, koje su po sebi nedovoljno jasne, a možda najviše zanimaju čitaoce. To je dakako pomoć svećenicima da uspješnije propovijedaju.

DINGDEN — NJEMAČKA: Nedavno je iz Zapadne Njemačke otišlo 110 »dobrovoljaca« u neka nerazvijene zemlje. Kroz šet godina katolička Ustanova za Službu pomoći poslala je u 27 zemalja 2.100 specijalista raznih zvanja, da ondje svojom profesionalnom strukom pomognu nerazvijenim narodima. Prije nego što se upute u pojedine afričke, azijske ili južnoameričke zemlje, »dobrovoljci« moraju u Njemačkoj svršiti jedan pripravni tečaj.

BANGALORE — INDIJA: Početkom travnja primilo je prvih **TRINAEST KATEHISTA** u Bangaloru diplomu iz ruku nadbiskupa bangalorske nadbiskupije msgra Lourdumsamya. Oni su sretno završili dvogodišnji kurs i time se pripravili za tešku službu apostola. Nadbiskup

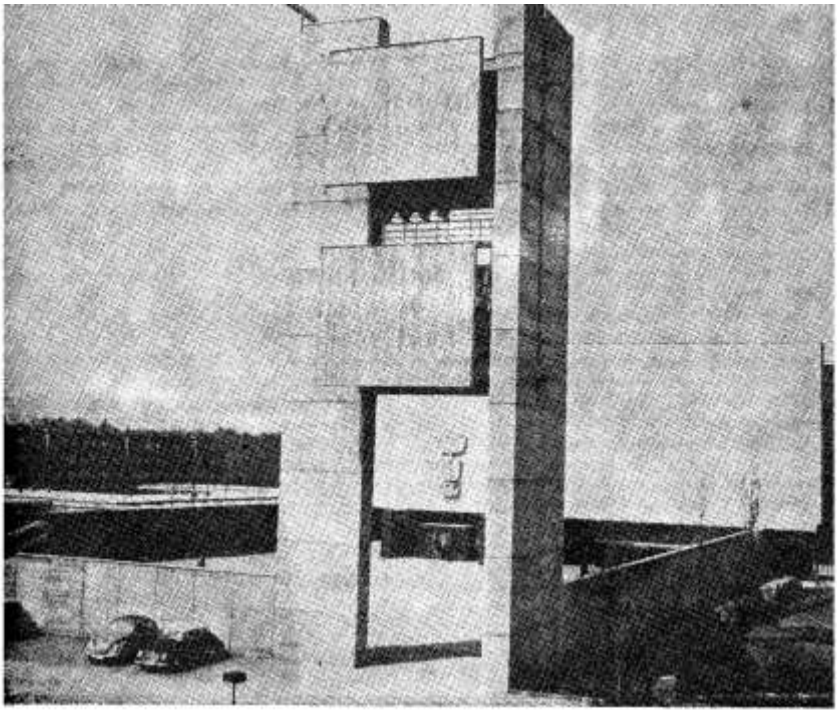

Spomen-crkva Majci Božjoj — kraljici mučenika u Zap. Berlinu

je u prigodnom govoru proglasio katehiste svojim najužim suradnicima. Oni moraju njegovu pastirsku misiju proširiti po svim krajevima nadbiskupije.

CLEVELAND — USA: Treći godišnji SASTANAK NARODNOG UDRUŽENJA LAIKA Sjedinjenih Američkih Država održava se ove godine u hotelu Sheraton-Cleveland od 19. do 22. lipnja. Razgovori će se voditi o teškoj i odgovornoj temi, kako izgraditi svijet. Skupu će prisustvovati predstavnici laikata iz svih federalnih američkih država.

WASHINGTON — USA: Ovog će ljeta biti u Moskvi velika izložba i natječaj o odgoju. Prema izvještaju Američke Agencije za informacije, Katoličko Udruženje za odgoj poslat će na tu izložbu film pod naslovom »TOWARD TOMOROW — PREMA SUTRAŠNJICI«. Film je dobio prvu nagradu toga odgojnog Udruženja. Nakon izložbe i natječaja u Moskvi (1. srpnja), prikazivat će ga i u drugim evropskim gradovima. Možda i kod nas.

PHILADELPHIA — USA: U toj dinamičkoj katoličkoj nadbiskupiji osnovali su URED ZA KOORDINACIJU (pravilan rad i postupak) RAZNIH SOCIJALNIH, EKUMENSKIH I KARITATIVNIH DJELA. Taj Ured pripada mjesnoj komisiji za Ljudske Odnose. Radit će na mnogim sektorima. Brinut će se na primjer za ljetni odmor mladeži; rješavat će probleme nezaposlenosti; pomagat će u župama oko pravilnog odgoja i podizanja obitelji; uspostavljat će među raznim vjerskim zajednicama i raznim slojevima ekumenske veze i razgovore. Ovog lipnja organizira taj Ured veliku zajedničku manifestaciju za sve kršćane u samoj Philadelphiji.

IZJAVE FILOZOFA I TEOLOGA: Američko Katoličko Filozofsko Društvo održalo je svoj godišnji sastanak u New Yorku početkom travnja. S tog su sastanka javnosti predali zajedničku izjavu »potpune vjernosti svetom Ocu« i to napose u pitanjima koja se tiču jedinstva Crkve. »Izjavljujemo da smo vjerni svetom Ocu; pomoći ćemo koliko možemo svojim silama njegovo nastojanje, da dođe do nutarnjeg smirenja u Crkvi; radit ćemo oko što višeg stupnja sređene slobode. Ma kako teško bilo u ovim uzburkanim prilikama, nadamo se da će sve sretno svršiti.«

U Krakovu (Poljska) Poljsko teološko Društvo organiziralo je nedavno pod pokroviteljstvom kardinala nadbiskupa Wojtyle simpozij — bratsko raspravljanje o temi: »Teološki studij u svjetlu Vjerovanja, što qa je 30. lipnja 1968. izrekao papa Pavao VI.« Na tom simpoziju obradili su pojedini profesori specijalna pitanja (o svetom Pismu i predaji, o istočnom grijehu, o Euharistiji, o Gospi, o posljednjem čovjekovu udesu, o Crkvi i Ekumenizmu, o crkvenom Učiteljstvu, o teologiji zemaljskih vrijednosti, o brizi Crkve za čovjeka). Iz nadbiskupskog dvora poslali su pozdrav i izraze sinovske odanosti Kristovu Namjesniku.

LOURDES — FRANCUSKA: Oci Montfortijanci vode veliko hodočašće u lurdsko svetište, preko sedam hiljada hodočasnika, a među njima 650 BOLESNIKA. Sve će molitve i propovijedi tumačiti izjavu: »UPOZNAJMO I PRIMIMO BOGA DANAS!« Računaju da će to biti nadasve dragocjeno za bolesnike, kojima je potrebno otvoriti pogled na Providnost u trenucima najveće patnje.

BENSBERG — ZAPADNA NJEMAČKA: Akademija svetog Tome Morea u Bensbergu, nedaleko Kölna, sazvala je na savjetovanje preko 120 arhitekata, umjetnika, teologa i novinara. Razgovarali su i raspravljali O SUVREMENOM SHVAČANJU BOGOŠTOVNIH ZGRADA. Nije lako pronaći u svim mjestima prave funkcionalne i estetski uspjele oblike za bogoslužje Božjeg Naroda, kako je to zaželio Sabor. Zato je razumljivo da su rasprave svih pozvanih (iz Njemačke, Švicarske i Nizozemske) bile žive i napete.

PARIZ — FRANCUSKA: Za novog predsjednika Konferencije Svetog Vinka Paulskog izabran je HENRI JACOB. Nasljedio je u toj međunarodnoj organizaciji kao njezin vođa profesora Chouarda, koji je bio predsjednik 14 godina. Novoizabrani predsjednik ima 48 godina, a dosad je bio tajnik karitativnog katoličkog pokreta. Izjavio je da Konferencija svetog Vinka mora doprinijeti sve što može da se svijet oslobodi od materijalnih i moralnih nevolja. Mora služiti s dušom opće Crkve svaki dan, u najtežim prilikama, čovjeku danas, kako bi se izgradio bolji i čovječniji svijet za sutra.

»ZNAK NAŠEG VREMENA«: Novine su donijele vijest o **PUTOVANJU SVETOG OCA U ŽENEVU** (Švicarska), gdje će prisustvovati ovog lipnja proslavi pedesete obljetnice **MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE RADA.** Papa je prihvatio poziv, koji su mu poslali iz kalvinske metropole Ženeve, iz nekadašnjeg sjedišta Društva Naroda. U svom govoru 16. travnja, objavljujući odluku da pođe na Lemansko jezero, progovorio je sveti Otac o temi, koju je pred kršćane snažno iznio prošli Opći Sabor.

A to je važna spoznaja, da kršćani moraju dobro motriti »znakove vremena«, potresne događaje i preokrete povijesti, koji navješćuju novost života i zauzetosti same Crkve. Takva je pojava opći zanos za proizvodnjom, napose industrijskom i masovnom. Rad je na skali ljudskih vrijednosti postao pravi izazov. Kršćani moraju iz punine svoje svijesti i primljene Božje Objave domisliti, što im Bog poručuje za ovo vrijeme. Sveti Otac divno govori, kako je potrebno proniknuti kroz sva zbivanja do srca »svete povijesti«, koja odgovara na pojedine probleme. Usput je opomenuo kršćane da ne nasjedaju dvostrukoj pogibelji u tom tumačenju »znakova vremena«. Neki bez ikakve kritike kušaju u svemu pronaći »čudesne« događaje, pa svojim »profetskim«, karizmatičkim tobože duhom, nastoje posvuda otkriti čudo i objavljenje. Sveti Otac jasno ističe da je svako pronicanje u značenje našeg vremena vezano uz zaključno tumačenje crkvenog Učiteljstva. Druga je pogibelj »naturalistička«, za razliku od prve »karizmatske«. Ima ljudi koji sadašnjost i budućnost gledaju u statistikama i grafikonima. Njima je sve poznato iz brojeva i mjerenja. Sociologija je veoma korisna, kaže Papa. Ali ona nije teologija. Ne računa s Božjim Interventom, s djelovanjem milosti, s utjecajem nadnaravnih faktora. Ako želimo ostvariti pravi »slobodni svijet«, svijet sve manje podložnosti zemaljskim i svemirskim silama, a sve jačeg prianjanja uz duhovno oslobođenje, moramo biti vjerni Evanđelju, vječnim zasadama Božje Riječi. Moramo ostati neobično budni.

U subotu, 19. travnja, mogli su TALIJANSKI BISKUPI dobro ispitati savjest. Bilo ih je pred svetim Ocem, u vatikanskoj Klementinskoj dvorani na okupu 270! Svršila je njihova GODIŠNJA BISKUPSKA KONFERENCIJA. Zamolili su preko kardinala Urbania, predsjednika Konferencije, da im sveti Otac rekne nekoliko riječi.

Papa ih je pozdravio, a zatim spomenuo da je toliko toga što bi im želio reći, da nema vremena za sve. Svakako moraju svi postati svjesni svoje apostolske odgovornosti ne samo kao pojedinci biskupi, nego kao episkopat za čitavu Italiju, kao što su odgovorni za svoje zemlje i povjereni puk episkopati drugih naroda. Na svojim sjednicama, kaže Pavao VI, mnogo su toga raspravili i pregledali. Ali to ne smije biti ništa akademsko i samo spekulativno izrečeno, ništa retorično i bombastično. Treba prijeći što prije na djela!

Kako spoznati idealnu sliku biskupa? Papa upozorava da je iza Tridenta započeo niz velikih pastira poput sv. Karla Boromejskog, Grgura Barbariga, Alfonza, Pia X i Ferraria. Kakav mora biti biskup nakon II Vatikanskog Koncila? pita se Pavao VI? Kako ga je oslikala Uredba o Crkvi »Svjetlo naroda«? Kako dekret o biskupima »Krist Gospodin« i pastoralna uredba »Radost i nada«? O tome se može naduboko i naširoko razmišljati. Tu se upoznaje »dostojanstvo, poslanje, služba, ljubav« — a to su oznake onoga koji sa strahom prima apostolsko nasljeđe. Bitna je biskupova briga — skrb za duše. Ona zahtijeva evandeosku ispravnost, siromaštvo, jednostavnost, nutarnjost i svetost, pastirsku i misionarsku aktivnost, proboj i snalaženje u suvremenom svijetu. No prije svega biskup mora navještati Božju Objavu preko kateheza i propovjedanja.

Zatim sveti Otac upozorava na odliku koja nezostavno mora sjati s današnjeg biskupa. Nedavno, znamo, biskupi su bili autoritativni, rezervirani, povučeni, podaleko i povisoko od svoga klera i naroda (osim časnih iznimaka, razumije se). »Oggi non più! — Danas više ne!« kaže Sveti Otac. »Biskup se mora kretati posred Božjega naroda kao otac, pastir, brat, prijatelj, opominjač i tješitelj!« Ljudi se moraju obiknuti na njegovu prisutnost. Autoritet biskupov mora biti jak i sladak, mio. Razgovor s njime omogućen i familijaran. Zato je umnožena njegova briga i umor. Strpljivost mu je stavljena na teŠku kušnju. Ali će i njegov utjecaj, uspješnost rada i pothvata, neobično porasti. Papa nadasve želi, da biskupi budu što bliži svojim svećenicima i sjemeništarcima.

ISUSOVCI U POSABORSKOM VREMENU

Uoči blagog dana Kraljice Družbe Isusove (21. IV. 1969) primio je sveti Otac u prijestolnoj dvorani SKUPINU ISUSOVAČKIH POGLAVARA, provincijala i asistenata, na čelu s prečasnim Ocem Generalom Pedrom Arrupe. Govor, što im ga je očinski toplo i papinski zauzeto upravio, može se nazvati novom potvrdom autentične Družbe Isusove. Papa je pokazao radost što može razgovarati s poglavarima Reda, koji od svog početka čezne za tim da bude Svetoj Stolici na što uspješniju pomoć. U latinskim rečenicama odzvanja papinsko pouzdanje da će to Družba ostati i nadalje.

Družba će živjeti po zdravom Institutu, ako usvoji duh svog Osnivača i vjerno ga provede u novim prilikama. Danas, misli Papa, postoji sve očitija veza između sudbine Crkve i sudbine Družbe Isusove. »Communis quaedam sors . . . — zajednički neki usud!« Družba ima u Crkvi označenu, ali »izvanrednu« službu. Zato se u sudbini Družbe očituje donekle sudbina Crkve. Ako Družbi nešto značajnije pode za rukom, to će osjetiti katolička zajednica. Ako se u Isusovačkom Redu nešto ruši, drhtaj prolazi cijelom Crkvom. »Quod esset miserandum — a to bi bilo jadno!« kaže sveti Otac. Isusovci moraju dobro ispitati koliko u njima raste vjernost prema papinskim željama i potrebama duša.

Sveti Otac ističe još jedan razlog svoje očinske ljubavi prema Družbi.

»Crkva, kao što dobro znate, proživljava sada naročito vrijeme. Ponajprije obzirom na porast, što ga duguje snažnom poticaju Koncila, što ga je nedavno održala; a duguje ga podjednako i iščekivanju naših suvremenika, koji žude za novom objavom kršćanske blagovijesti. S druge strane javlja se uzbuna i metež, koji može nanijeti štetu ne samo njenom dobru ukoliko ga gledamo kroz prizmu povijesti, nego mnogo više samoj slavi Božjoj i spasu mnogih, pače premnogih duša. Ovo je

vrijeme, kad je stavljena u životno pitanje sama duhovna i povijesna snaga Crkve. I sami predobro znate kakve su prilike u Crkvi i oko nje. Njezino buduće stanje može biti ovisno o putevima, na koje se zaputi u današnjim prilikama . . .«

Isusovcima realistično spominje, da u tome imadu golem udio. Crkvi je potrebna prije svega »nutarnja veza duša, pravilno shvaćeno bratstvo i shvaćanje zasnovano na ljubavi.« Potrebno je jačati ispravnu svijest o autoritetu, o svećeničkom životu, nadasve o svetosti celibata. Treba probuditi sve sile laikata, kako da Crkva ojačaju iznutra i izvana. »Crkva mora dokazati na nov način da može služiti ljudima današnjega društva u siromaštvu, mudro i s ljubavlju. Ne smije popustiti lijenosti u socijalnim pitanjima i olako dopuštati socijalne zločine; ali se ne smije prepustiti niti lažnoj snazi kojom se spušta do pobuna i nasilja.« Mora ostati vjerna svojoj vjeri i studiju; svojoj intimnoj molitvi i liturgiji. Mora čeznuti da se sva kršćanska obitelj okupi, no da time nikako ne strada čistoća vjere i temeljnih istina. Potrebno je da Crkva provede u život sve odredbe II Vatikanskog Sabora. Pri tome ne smije dozvoliti da utrne začeta nada ili se sve izvjetri na neispravnim stazama. Nema vremena, kaže Papa, da nabroji sve ostale potrebe, gdje očekuje Isusovačku pomoć. »Pokažite svima sada, u ovim prilikama s toliko pogibli ali pogodnima da zapale duše, što još mogu Ignacijevi sinovi izvrsno da urade«.

Zatim svraća pogled svim članovima Družbe na djelo posljednje XXXI Generalne Kongregacije i njezine dekrete. I zaključuje s tri očinska poticaja (hortamenta): Prije svega moraju cijeniti i provoditi u život, u život Družbe i Crkve, Duhovne Vježbe Svetog Ignacija. Duhovne vježbe napose (enixe) preporučuje!

Nadalje moraju dobro shvatiti i proučiti dvostruku svoju zadaću — vlastito posvećenje prema vlastitim Uredbama i apostolsko djelovanje prema svojim propisima. Neka ne popuštaju naturalizmu, koji ih želi uvući u svijet, a ne dopušta da se svijet pridigne Bogu.

Napokon treće, i najvažnije, papino upozorenje vapi samo za jednim: Ljubite Isusa! Jesum diligite tamquam viventem personam — ljubite Isusa kao živu Osobu! Kao svoga Učitelja, kao jedinoga Prijatelja, kao Spasitelja svih duša. To dolikuje prije svega onima, koji nose ime njegove obitelji i prijateljstva: Drugovi Isusovi — točnije: Njegovi prijatelji!

Blagoslov svetog Oca, što ga je na kraju podijelio, mora biti jamstvo da Isusovci uza sve peripetije i teškoće u Redu mogu nadvladati povijesne neprilike i pokazati Crkvi neobično svjesnu vjernost. U tom je smisao njihova opstanka.

Fidelis

Germanikum Bl. Marku Križevčaninu

Već treću godinu po želji i odredbi svetog Oca Pape Pavla VI slavimo nedjelju Dobrog Pastira kao dan duhovnih zvanja. Svrha je toga dana svratiti pažnju svega Božjega naroda na veliku potrebu Crkve, a ta je svećenička i redovnička zvanja. Budući da ove godine pada 350-godišnjica mučeničke smrti Bl. Marka Križevčanina, papinski njemački zavod u Rimu Germanicum organizirao je baš za dan zvanja vrlo uspjelu proslavu te u povijesti zavoda važne godišnjice, jer je Marko Križevčanin nekoć bio pitomac Germanicuma. Za tu zgodu sastavio je naš poznati književni radnik Hrvoslav Ban vrlo uspjelu, sadržajnu, psihološki duboku i proživljenu te povijesno vjerno dramatsku kroniku u dva dijela s pet slika pod naslovom »Marcus Crisinus«. Autor je dramu napisao na hrvatskom jeziku, a pitomci Germanicuma preveli su je i izvodili na njemačkom.

Vrijednost drame veoma je povećana time što je u većini sačinjavaju povijesne ličnosti prikazane s mnogim značajnim osobinama. Autoru je pomogao kao povijesni savjetnik poznati naš povjesničar O. Stjepan Sakač D. I. Tom dramom Hrvoslav Ban pokazao je i dokazao sposobnost pisanja povijesnih drama. Zagrebački biskupi Bratulić i Dimitrović prikazani su kao ličnosti kakvi su prema pisanim povijesnim izvorima doista i bili. Glavni junak Marko Križevčanin doista je u centru drame prikazan kao simpatičan mladić, koji

se nakon vojne akademije i studija filozofije u Beču i Grazu ozbiljno želi posvetiti Bogu u svećeničkom staležu. Kao student u Germanicumu prijateljuje s hrvatskim skladiteljem patrom Ivanom Lukačićem, pravim duhovnim sinom raspjevanoga trubadura iz Asiza i oduševljava se za glazbu. Nakon redenja i povratka u Zagreb spremno odlazi u Ugarsku na poziv kardinala Pazmany-a, gdje ostaje vjeran i u najtežim mukama do mučeničke smrti.

Uživljavanje publike u samu dramu veoma su pomogle slike Zagreba, Rima i Košica projicirane iz projekcionog aparata na desni zid uz pozornicu. Za Hrvate koji stalno žive u Rimu naročito je bila impresivna slika staroga Zagreba s Kamenitim Vratima. Drama je bila protkana glazbom iz Lukačićevih moteta i Jelićevih djela, koja je izvodio na orguljama bogoslov Ivan Dogan, a nešto je i otpjevao dobro izvježban zbor pod vodstvom Manfreda Lochbrunnera. Režija je bila također na zamjernoj visini. Glumci ukusno obučeni, diskretno maskirani, pozornica uređena po svim pravilima zdrave dramske umjetnosti. Glumci su bili njemački bogoslovi, jedan Madžar i jedan Hrvat. Nijemcima valja priznati da su se s mnogo truda a i ljubavi savršeno uživjeli u hrvatske prilike i neprilike na početku XVII stoljeća.

Predstavu su počastili svojom prisutnošću: kardinali Slipyj i Šeper, general franjevaca konventualaca, P. Karlo Balić, P. Fuchs DI, u ime Gregorijane, Monsignor Đuro Koška, rektor hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu, P. Schasching, rektor Germanicuma, P. Ivon Čuk iz Zagreba, te gotovo čitava kolonija hrvatskih svećenika, redovnika i studenata u Rimu. U prostranom atriju zavoda priređena je i prigodna izložba s autogramima Bl. Marka Križevčanina, dokumentima koji govore o njegovu životu, radu i mučeništvu, starija, novija i najnovija literatura o njemu. Mislim da je čitava priredba bila velika afirmacija ne samo ličnosti blaženoga Marka, koji je prikazao život za svoje mučitelje kalvine, što danas u doba ekumenizma ima veliko ekumensko značenje za zbližen̄je među kršćanskim religijama, nego i afirmacija hrvatske crkvene i kulturne prošlosti pred jednim velikim forumom koji će danas sutra sigurno igrati veliku ulogu u životu Crkve u Njemačkoj, Austriji, Švicarskoj i Sloveniji.

Bio bi svakako velik prinos hrvatskoj kulturnoj baštini kad bi se tiskala drama Hrvoslava Bana i to u ovoj jubilarnoj godini blaženoga Marka, da se s njome a preko nje i širi slojevi upoznaju s jednim hrvatskim velikanom koji zaslužuje da mu uspomena među nama neprestano traje. Svakako je za pohvaliti, kako je to priznao i jedan ugledni Holandez u Rimu, entuzijazam i Hrvoslava Bana i hrvatskih studenata u Germanicumu, koji su uložili mnogo vremena i truda za uistinu dostojnu proslavu jednoga velikoga hrvatskoga sina. Na koncu želim spomenuti i mogućnost kanonizacije blaženoga Marka. Kolika je ta mogućnost? Bila bi uistinu velika, ako bismo po njegovu zagovoru izmolili barem jedno veliko i očito čudo. Bez toga stvar ne će ići tako lako naprijed. Ako nam je stalo do kanonizacije, onda ustrajno i s čvrstom vjerom molimo za čudo.

O. Josip Antolović D. I.

Gradnja kapele u Širokoj Kuli u Lici

Za vrijeme rata bila je porušena crkva u širokoj Kuli i kako je većina katolika iselila, a prostalo svega šezdesetak domaćinstava, ukinuta je u mjestu župa i pripojena župi Lički Osik. No želja je stanovnika široke Kule, da dobiju barem kapelu, u kojoj bi svaki mjesec imali svetu misu i gdje bi se za njihovu djecu održavao vjeronauk. Ali oni sami previše su siromašni, da bi mogli podići željenu kapelu. Stoga se preko svoga župnika obraćaju braći u domovini i izvan nje, da bi im pomogli svojim doprinosima. Osobito računaju na pomoć svojih Ličana bilo gdje oni nalazili.

Imena darovatelja bit će upisana u posebnu knjigu spomenicu.

Prilozi se šalju na adresu: Alojzije Kukec, župnik, Lički Osik, župski ured. Na pošiljci valja označiti »Za Široku Kulu«.

Unaprijed zahvaljujem svim dobročiniteljima u ime stanovnika vjernika široke Kule.

Nauči me moliti

Gospodine, nauči me moliti.
Nauči me sklapati ruke
u poniznosti

i klečati

u odricanju.
Nauči me otvarati dlanove
u iskrenom darivanju sebe
bez sustezanja
i škrtosti.

Nauči me napokon
da iz dana u dan
iz časa u čas
utvrđujem svoje srce
za kušnju Ljubavi.
Da zaboravim i krv i tijelo —
Da ga osjećam samo
u doživljavanju Tvoje žrtve.

A. MARIUS

Dva puta — prvi puta

PEPINA I PEPINIČINA BOCA Čast muškarcu i kad pije i kad ne pije. Ali ipak nije lijepo, kad netko pije. Tko bio da bio. Nije lijepo, to kaže i stari Pepo u najpijanijem stanju. A uvijek je u takvom stanju. On ni nema drugog stanja ni imanja. Rakija mu je jedino blago na ovome svijetu. I to je jedino dobro i lijepo, smatra Pepo, i toga se drži kao pijan plota. Ali on se drži boce, a ne plota, i kad je pijan. Pepo lijepo kucka, pijucka i pjevucka. Pjevucka uvijek jednu te istu: »Eto tako ja patim polako!«, pa opet: »Eto tako . . . «Samo kad mu netko dovikne: »Pepo, nije lijepo, da je stalno »eto tako«, a on opet, eto tako, ali ne »Ja patim polako«, nego: »Ja mučim polako«. A muka je to biti pijan i jednom u životu, a pogotovo čitav život. Zna to i Pepo i Pepina žena, baba Pepinica.

Sama je kriva. Uvijek ona na Pepu: »Jadan bio, proklet bio, žalostan bio . . . Crko, krepo . . . Rakija te ugušila, zagušila, prigušila... Kosti ti popila, sasula, rasula . .. Živ u šibicu stao, i bilo ti i dugo i široko . . .«

Dojadilo Pepi njezino proklinjanje i jednog dana s pune dvije boce u ruci dođe kući tri-

jezan ko nikad prije. »Pij!« izderao se na Pepinicu, a ona neće. Nikad u životu nije pila. Zamrzila je rakiju, kako se udala za Pepu, jednako kao i Pepu. »Pij, dok ti nije kolac na ledima!« Laća se Pepo kolca, a Pepinica boca. Ispočetka silom, a kasnije milom pije. Nazdravlja i Pepi. Naziva ga lijepim. Više nema pogrda, i ne naziva ga grdobom. Sad je njezino sunce, i med, i pekmez, loj i salo, i sve što je njezino srce znalo da je dobro i lijepo, to je bio Pepo.

Napila se i zaspala nasred sobe kao dijete, kad je dobro nasisalo majčina mlijeka. U snu se smijala, njihala tamo — amo, vozila se u visinu, padala u nizinu, u nešto duboko i crno, i probudila se. Tada je zajaukala i to glasno i jasno, da je i Pepu probudila. A Pepo leži lijepo i smijucka se. Doziva Pepinica sve svece i svetice, i seoske babe, ali sve badava. Sjeti se i Pepe: »Stari, ej stari bolan! Stari u mraku sluša buku i šuti. »Crko, da Bog da, crko, što se ne probudiš. Umirem, joj, joj, jadna me majka rodila, što uradi od mene! »Što ti je, bona?« proteže se Pepo. Zijeva kao da se tek sad probudio. — »Što mi je? Zlo mi je« tek se sada razjauka baba Pepinica. »Raspade mi se glava, crknut ću, da Bog da, crkla, kad se i opi, i tko me napi!«

»Teško, je li? Boli?« pita Pepo ona lijepo, a u duši se veseli babinoj muci. — »Boli, boli, sve boli. Gotova sam, crknut ću. Kako ti to možeš svaki dan, bolan Pepo?« pita ga ona tako nježno kao nikad do sada.

»Eto, vidiš kako. Nije lako. Razumij, stara bona, muka je to muka!« preuze Pepo inicijativu u svoje ruke. Izjada se babi prvi puta i jednom za uvijek. A to je i htio. Htio je, da joj i djelima i riječima dokaže i pokaže, da nije lako biti pijan. Uspio je, i sada bez babinog proklestva i dalje pije. Pijucka i pjevucka: »Eto tako ...« Hrapavo, tužno i mucavo u jarku kraj seoskog puta. Navikli ljudi na njega tako, pa im je svejedno.

A takav je i Čorluka Luka. I on nikada nije trijezan. Samo se on pijan ne drži boca, nego je razbije, a onda psuje, kune, proklinje. Sve i svakoga. Pepo ne psuje. I Pepo nema djece. Pomrla i izginula, a Luka ih ima petoro. Kažu, da su gola i bosa, bez ruha i kruha. Plaču i prste žvaču, a kroz kućicu vuci viju. Žena tuđu predu prede, a on zaradeni novac otima.

Ima ih još u našem selu takvih, koji piju...

KAD JE PIJANA ŽENA... Moj otac popije, a ne pije. Čašu, dvije i dosta. Krivo mi je što se nekad ne napije. Ovako izgleda da je škrtac ili sirotinja. A nije ni jedno ni drugo. Može ko svatko u selu i krvi bi ti dao iz obraza, ali ne rakije: »Od rakije kuća oplakuje. Tog se mani i svakom braniš!« To bi uvijek i svakom govorio, samo nije mami. Znam zašto. Ona je pila i opijala se. Po dva tri i četiri dana bila bi pijana. A kad je pijana, onda galami, viče, priča, svjetuje, kori, moli, a ne psuje. A teško onom tko bi spomenuo rakiju ili samo slutio da je pijana. »Što u me buljiš? Misliš da sam pijana? Nosi mi se s očiju!« derala bi se na sestru, kad bi je kradom pogledala, kako joj rakija trese ruke. A tek onda sestra bi se zagledala, luda jedna, naborala usnice i zaplakala. A to je meni bilo smiješno i krivo. Pijana, a ne da reći da je pijana. Onda kaže, da rakiju mrzi ko vraga, a vidim da joj je draga.

»Nosi mi je s očiju. Taj otrov, taj čemer. Nosi, nosi, nosi, Bog ti pamet uzeo, kad ti je nije dao!« vikala bi na oca, kad bi joj onako pijanoj stavio čašu u ruke. Ipak bi je čvrsto uhvatila, na brzinu do dna iskapila, a onda zatresla glavom i stala vikati: »Što mi je dade? Kud je popi? Što će mi taj čemer, čemer te odnio.« Opet bi tresla glavom, mahala rukama. Pravila se da je na mukama. Ali jok! To bi joj godilo i dalje nastavljala piti. Onda bih joj ja stavio punu čašu u ruku: »De, mama, de!« — »Nosi mi je ispred očiju, gori si od čaše. Isti si. Ti misliš, da ja to volim. Nosi mi je s očiju!« I ona je ispred očiju brzo sakrije u usta. A onda bi sestra nalila... A ja i otac i sestra nismo joj to od srca nudili. Ne znam zbog čega ... Da joj pokažemo, koliko nam je teško što pije? Možda! Koliko sam puta htio reći da ne pije. Ali nisam imao snage. Ni otac, ni ja ni sestra. Mama bi nas razoružala, čim bi se otrijeznila. Tada bi postala šutljiva i tužna. Sakrila bi se u svoju sobu i plakala. Stidila se. Pogled bi krila od našeg pogleda. Borila se, stvarala odluku: »Neću više!« To smo znali. Ali nemoć je najjača moć.

Jednom je otac pod ključ stavio rakiju, ali to je bio užas. Mama je jaukala i vikala: »Smatraš me lopovom, od mene se krije i korica kruha!« Otac je šutke otključao podrum i s kosom otišao. Navečer se vratio ranjen. Kosom je posjekao lijevu nogu. Jadan, nije mislio na otkos, kosu i bosu nogu, dok je kosio, nego na mamu. A ona je u krevetu pijana molila krunicu. Glasno, kao da predmoli čitavom selu ...

»Mama, zašto piješ?« jednom sam je ipak upitao. Oči su joj se najednom napunile suzama. Rasplakala se i odmah nekud otišla. Bilo mi je žao, što je upitah, a opet sam želio znati zašto pije. Znam, da nije pila, dok sam bio mali. A otac kaže da nije pila ni

ranije. Uvijek je pazila na se. Bila je najskromnija djevojka u selu, kaže otac. Ipak sam doznao, zašto se propila. Kad sam se ja razbolio u drugom razredu gimnazije, ona je samo plakala. Otac ju je tješio rakijom. Ona je tu utjehu prihvatila i u rakiji zaboravila bol koja ju je sapinjala. Kako sam to doznao, više mi nije bilo krivo što pije. Kad god bih došao s puta, donio bih joj bocu rakije. Pružao bih bocu odmah s vrata, i ona je znala da je to od srca. Nije kao prije.

Ali više nije tako. Već nekoliko godina ne donosim boce. Mama ne pije. Kad sam se jednom vratio iz Italije, ocu sam donio za poklon lijepu lulu, sestri krunicu, a mami bocu rakije pakovane na talijanski način. »Iz samoga Rima. Papa ju je blagoslovio!« našalio sam se, ali ona je ozbiljno rekla: »Hvala ti. Možda će mi taj blagoslov pomoći da više ne pijem!« — »Samo ti pij! rekao sam ja. — »Skupa ćemo!« rekla je tiho i nalila svakom po čašu. Otac i ja smo se napili. Prvi puta u životu. Ona nas je dugo, dugo promatrala pijane. Onda se u njoj nešto počelo gubiti, lomiti i radati, da tako kažem. Veliko i silno:

Bože daj mi snage! Oslobodi me! Pomozi mi! Šaptala je. Zatim je uzela krunicu i molila. Bilo mi je sve jasno, iako sam sve to promatrao u magli svoje pijane duše.

Taj događaj za mene je bio i ostao drag kao svetinja. Ja sam ga prozvao: »Dva puta prvi puta. Prvi puta da se mama nije napila, i prvi puta da smo se otac i ja napili. Mamin prvi puta sada je svaki puta. Čašicu najviše dvije, i dosta. A naš prvi puta više se nije ponovio ni jedanput.

»Opijati se nije lijepo, to zna i pijani Pepo«, ispriča mi lijepo znanac i prijatelj. Inače je šofer jednog luksuznog autobusa. Mnogo vozi, a najviše turiste u inozemstvo. Odgovoran posao. Možda ga je dobio zato, što ne pije. A kome ima zahvaliti? Možda maminoj mani i snazi da se te mane ostavi ...

Stjepan Džalto

BOŽJI PUTEVI, napisao Juraj Gusić D. I. To su duhovne vježbe po načinu svetog Ignacija Lojole, kako ih obavljaju i daju Isusovci. Knjiga je prije svega namijenjena svećenicima, redovnicima i redovnicama. Ima 600 stranica. Knjiga je pisana prema najnovijim smjernicama za duhovne vježbe svetog Ignacija. To se posebno opaža u prvom dijelu, gdje su razmatranja najprije kristološka, a onda klasična. Uz to su dodana razmatranja posebno za redovnike primjenjujući vječne istine posebno na redovničke zavjete i općenito na redovnički život. Knjiga je pisana za osamdnevne duhovne vježbe, ali tako da se može dva puta obaviti duhovne vježbe a da se razmatranja ne moraju ponavljati. Na kraju je stavljen raspored razmatranja za duhovne vježbe od osam dana, šest dana, pet i tri dana. — Knjiga može poslužiti i za svagdanja razmatranja kroz pola godine, jer je jedna točka dosta za jedno razmatranje.

Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Palmotićeva 31. Cijena joj je 30 ND.

Nove knjige

SREĆA JE U OBITELJI, napisao naš pučki misionar o. Pero Bulat, isusovac. To je drugo izdanje knjižice. Naručuje se kod Rudolfa Breber, Zagreb 02-147 Palmotićeva 33. Cijena 2 ND.

Uvodne riječi te knjižice pokazuju važnost njezinu i suvremenost. Tu čitamo: »Rijetko je koji narod doživio toliko nutarnjih potresa kao mi Hrvati. Cijeli svijet već naselismo. U opasnosti smo da sebe RASELIMO, u opasnosti smo pogotovo zato, jer nam je obiteljska snaga života oslabila kao nijednom narodu Evrope. Pitanje glasi: kako zadržati taj val bježanja iz sela u gradove, iz Bosne i Dalmacije u Slavoniju, iz Slavonije u Zagreb, a iz svih naših krajeva u tuđinu? Kako smiriti našega čovjeka, kako mu vratiti zdravo samopouzdanje?«

Želite li dobiti odgovor na ta pitanja, uzmite tu knjižicu u ruke. Knjižica bi morala ući u svaku kuću gdje se čita Glasnik Srca Isusova.

TEBI, MAJKO, ZBORIMO — jest zbirka marijanskih pjesama za deklamacije. U zbirci se nalaze pjesme za svaku zgodu u godini: za svibanj, Bezgrješnoj, Marijino uznesenje, Majci Mariji, te zborne marijanske pjesme. Naručuje se na adresu: Salezijanci, Zagreb V, Omiška 10. Cijena s poštarinom 10 ND.

KLIČITE GOSPODINU, uskrsne pjesme, psalmi i himni. Sabrao Don Božidar Medvid. Tu su skupljene pjesme, psalmi i himni, koji se običavaju pjevati u našem narodu od Uskrsa do Presvetog Trojstva. Knjižica je nastavak na knjižicu »Prosti, Gospodine«, koja je bila izdana za korizmeno vrijeme i vrijeme Muke. Knjižica će vrlo dobro doći i svećenicima i vjernicima. Naručuje se na adresu: Don Božidar Medvid, Jelsa na Hvaru, župski ured.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću, što nam je unuk sretno položio završni ispit i maturu. I nadalje se preporučamo njihovoj zaštiti. — Juraj i Marija Pavlinac, Sisak.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isovu i Marijinu na svim primljenim milostima. I ubuduće neka mi budu u pomoći. — Ana Kuvačić, Gata.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu za pomoć u teškoj bolesti. I nadalje se utječem njegovoj zaštiti i molim za ozdravljenje. — Marica Damiš, Pašac —Grobnik.

— Zahvaljujemo dobrom Srcu Isusovu i Srcu nebeske Majke za ozdravljenje svoje kćerke Borke. — Zahvalni roditelji Borke Bojanić, Vrisnik, na otoku Hvaru.

— Na primljenoj milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ivanu Bosku, sv. Tereziji i ocu Leopoldu Mandiću. — M.

— Od srca zahvaljujem Gospodinu Bogu i Gospi od brze pomoći, što su me sačuvali od zavodnika. — Marijan, Slavonija.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem, što su pomogli meni i mome sinu da ponovo dođemo do zdravlja. — D. I. O., Tijesno.

— Božanskom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ostalim svetim zaštitnicima zahvaljujem, što su mi pomogli kod teške operacije moga unuka. I ubuduće stavljam sebe i cijelu obitelj pod njihovu zaštitu. — B. Svirče.

— Za povratak sluha nakon preboljene gripe zahvaljujem Papi Ivanu Dobrom. I nadalje mu se preporučujem u potrebama. — Marija Balić, Gornja Vrba, Slav. Brod.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Ivanu Krstitelju, bl. Nikoli Taveliću i dušama u čistilištu na primljenoj velikoj milosti. I nadalje im se preporučam. — M. P. Polje na Krku.

— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Ivanu Dobrom, Kardinalu Stepincu i biskupu Langu zahvaljujem na uslišanoj molbi. — N. N. Jaska.

— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu preporučujem svoju kćer da se sretno vrati iz Njemačke, kao i ostalu svoju djecu, da ih čuvaju od opasnosti za dušu i tijelo. — Projić Dragomila, Trilj.

— Za ozdravljenje od kostobolje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Maloj Tereziji, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima. — Božica Berak, Tijesno.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Vidu i Petru Barbariću na ozdravljenju svoga unuka i što je sretno položio ispit. I nadalje se preporučam njihovu zagovoru i pomoći. — Vidoje Šutalo, Boljuni, p. Burmazi.

— Zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti Magdalena Vrebac, Fojnica.

— Preporuča se zaštiti Presv. Srca Anica Rajnpreht iz Podr. Podgajaca.

— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i svojim svetim zaštitnicima na mnogim primljenim milostima zahvaljuje Perina ud. Vrandetić, Pučišća, Brač.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu na primljenim milostima. Preporučam se i dalje njihovoj pomoći. — Nevenka Kružić, Zlobin.

— Od srca zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima, te im se i nadalje preporuča Zorica Žterović, Pučišća, Brač.
— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu preporuča zdravlje svoje i svoga muža Josipa — Eva Marić, Vukovar.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu, što mi se sin sretno vratio iz vojske i sačuvao svoje sveto zvanje. — Zahvalna majka K. E., Sl. Kovačica.
— Za udijeljenu milost zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu — Jozić, Zagreb.
— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću zahvaljujem na primljenim milostima. I nadalje im preporučam sebe i svoju obitelj, kao i obitelji svoje djece. — Kata Dodik, Sem. Ponikva, Vareš.
— Zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu za pomoć u obitelji K. P., Prilesje, Vrbovec.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, sv. Antunu, ocu Leopoldu Mandiću na primljenim milostima. I nadalje preporučam svoju obitelj, napose svoju djecu. — M. S., Feričanci.
— Za ozdravljenje oka zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu P. N., Sarajevo.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i sv. Josipu za sretan uspjeh operacije. — Živka Gazić, Pašac, župa Grobnik.
— Za primljene milosti zahvaljuje Gospi od brze pomoći, sv. Ani i sv. Antunu te im i nadalje preporuča sebe i svoju djecu Magdić Barica, Mičetinac kod Đurdevca.
— Za sva primljena dobra i milosti zahvaljujem Gospi od brze pomoći, te se i nadalje njoj preporučam s cijelom obitelju. — N. N., Jastrebarsko.
— Hvala Božanskom Srcu Isusovu, bezgrješnom Srcu Marijinu, Petru Barbariću i Leopoldu Mandiću na primljenim milostima. — M. N., Gornji Vakuf.
— Zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću na jednom velikom uslišanju. — Anka Ordanić i sin joj Mijo, Cernik kod Nove Gradiške.
— Na primljenim milostima zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ostalim svojim zaštitnicima — Ana N., Ludbreg.
— Eva Knežević i Marta Šarac iz Tornjanaca u Baranji zahvaljuje Gospi od brze pomoći za sretnu operaciju i brzo ozdravljenje, kao i za druge milosti. I nadalje joj se preporučuju.
— Zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za mnoge primljene milosti Bara Tucelj, Donja Jelenska.
— Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani i sv. Josipu zahvaljuje, što joj je kćerka sretno rodila, te njihovoj zaštiti preporuča nju i dijete — A. B., Dražice, Jelenje.
— Zahvaljuje od sveg srca Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima zahvalna obitelj Vidović, Split.
— Na primljenim milostima zahvaljuje Stjepan Lončar, Bergisch Gladbach, Njemačka.
— Zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti, te im se i ubuduće preporuča — Matko Livajušić, sveć., Ogulin.
— B. S. iz Banja Luke zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu za ozdravljenje.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu za uslišane molitve. — Barica Jurišić, Brodski Stupnik.
— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu zahvaljujem što mi je sin položio ispit, kao i na drugim milostima. — L. A., Popovača.
— Za svako duhovno i materijalno dobro i sreću u životu zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu Iva Vukoja rođ. Mikulić, Ledinac, Hercegovina.
— Zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti R. P., Mošćenička Draga.
— Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te im preporučam svoje zdravlje. — M. M., Sl. Požega.
— Za sva primljena dobra, milosti i uslišanja zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu, kardinalu Stepincu i Petru Barbariću. Ujedno im preporučam svog unuka u Njemačkoj. — Agneza Zahalka, Vel. Zdenci.
— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presv. Trojstvu, Majci Božjoj, sv. Antunu i sv. Tereziji. — Jelena Domin, Zagreb.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na primljenim milostima. — Lj. Š., Jaska.
— Na primljenim milostima zahvaljujem Srcu Isusovu. — M. I., Strizivojna.
— Za sretnu operaciju nećaka zahvaljuje Blaženoj Djevici Mariji, bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću Marija Jaklić, Karlovac.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Petru Barbariću za zdravlje moje obitelji i svoje uspješno liječenje. — A. L., Zagreb.
— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i svetim zaštitnicima zahvaljuje na primljenim milostima. — A. A., Dubrovnik.
— Za ozdravljenje sina zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, svetim zaštitnicima i dušama u čistilištu, te se i ubuduće preporuča zahvalna M. K., Gruda kod Dubrovnika.
— Zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću na primljenim milostima — Katica i Tonči Babić, Pos. Podgajci.
— Hvala Božanskom Srcu Isusovu i Nebeskoj Majci na ozdravljenju od neugodne bolesti, kao i na drugim milostima. I nadalje im preporučam sebe i svoju djecu. — Zahvalna Ana Stanko, Legrad.
— Za uspjeh operacije zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, biskupu Langu, o. Anticu i o. Leopoldu Mandiću. — Terezija Zgrebac, Zagreb.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima, te im se i nadalje preporučam. — Pavao Mihelčić, Zagreb.
— Na sretnoj operaciji zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj, sv. Josipu i sv. Stjepanu. — Stjepan Škorvaga, Lukač Požeški.
— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na primljenim milostima. —T. J., Ivanska.
— Za ozdravljenje brata zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu — Š. L., Mače.

ISPRAVAK

U svibanjskom broju objavili smo sliku uz koju piše da je Sv. Vitala na Brigu. Mjesto toga treba biti »sv. Martina u Ližnjanu.«

SADRŽAJ:

Gospa od Presv. Srca
201 Jubilej našeg Glasnika, F. Šipušić
202 Program proslave balgdana Presv. Srca u Narodnom svetištu u Zagrebu
203 Lipanj — mjesec Srca Isusova, J. Njavro
206 Euharistija — Mijo Škvorc
211 Vjerska sloboda u Aziji, Josip Antolović
213 Štovanje Srca Isusova danas, Karl Rahner
221 Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje, J. M.
223 Ona i gospodin Marko, Stanislava
229 Mlakost vlada našim krajevima, Pero Bulat
233 Papi iz Janjeva, Pero Bulat
238 Iz katoličkog svijeta, Fidelis
242 Germanikum Bl. Marku Križevčaninu, Josip Antolović
244 Gospodine, nauči me moliti, M.
244 Dva puta — prvi puta, S. Džalto
246 Nove knjige
247 Zahvalnice

NA NASLOVNOJ STRANI:
Glavni oltar u svetištu Srca Isusova u Zagrebu

NA POLEDINI:
More u predvečerje

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara Izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

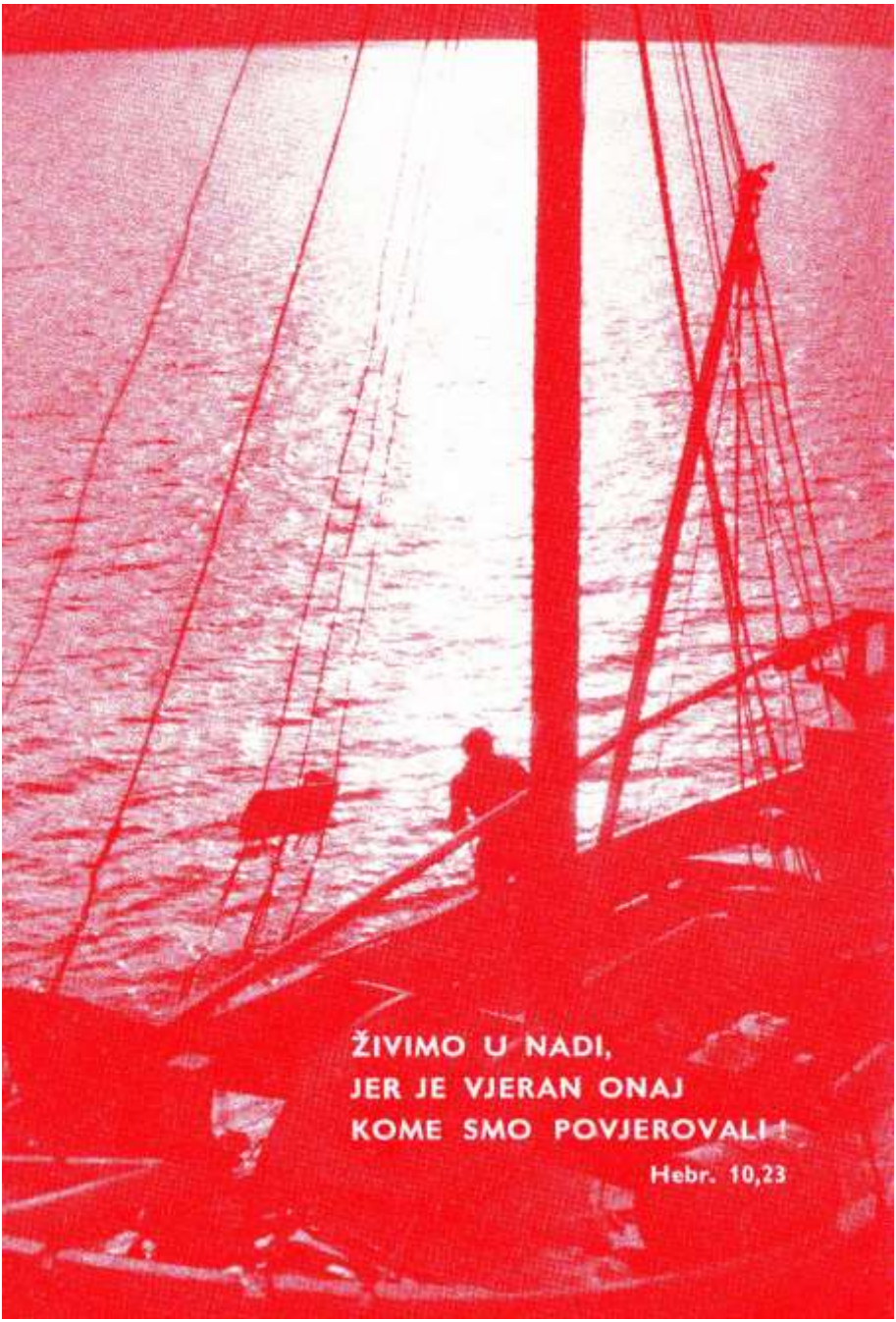
ŽIVIMO U NADI,
JER JE VJERAN ONAJ
KOME SMO POVJEROVALI!
Hebr. 10,23

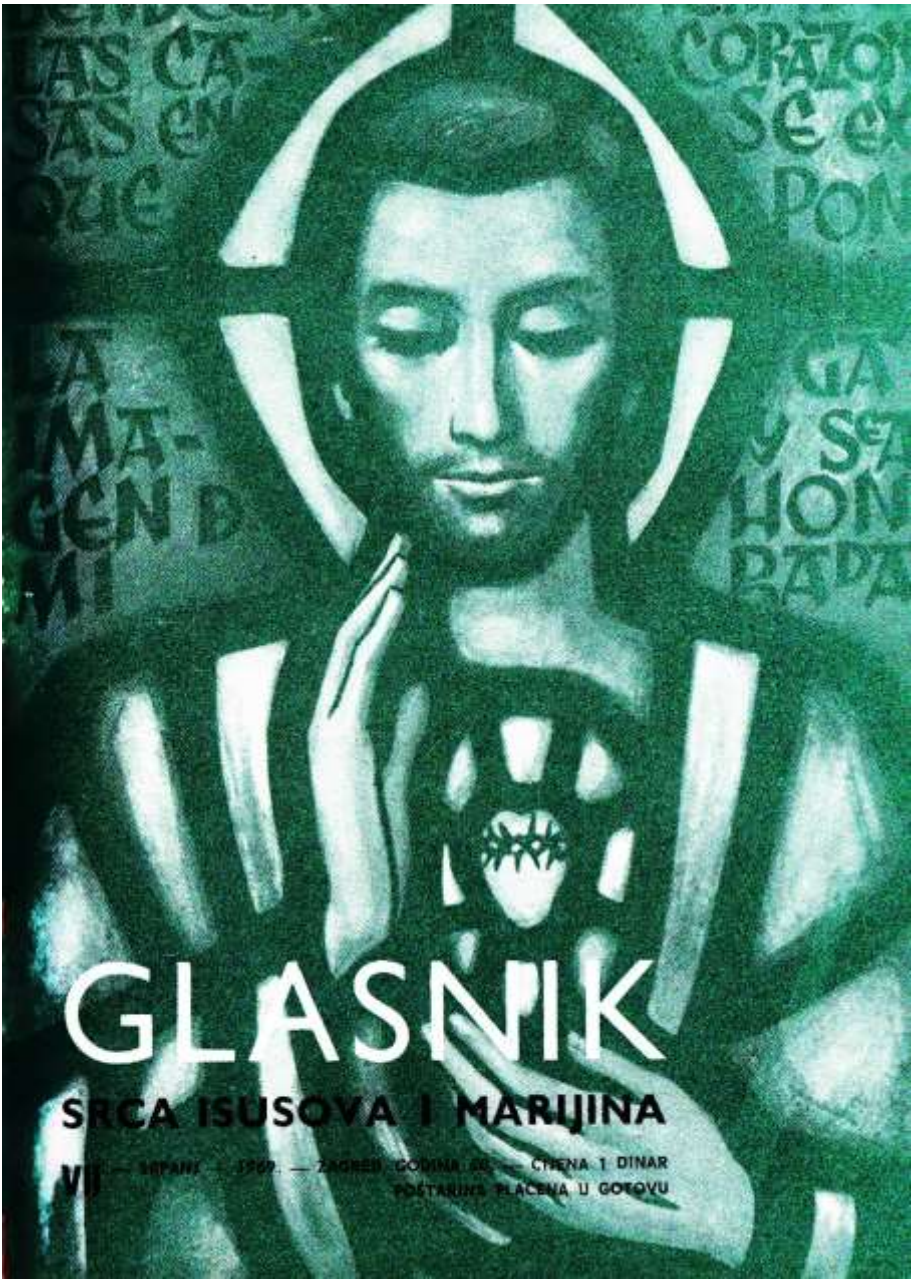

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

VII — SRPANJ — 1969. — ZAGREB, GODINA 68. — CIJENA 1 DINAR
POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

RAZMATRANJE (7)

Zajednička majka

1. — Marija je majka svih ljudi. I onih, koje susrećem na ulici, i onih, koje nalazim u uredima i trgovinama, po kućama i po tvornicama; i onih, koje poznam, kao i onih, koje ne poznam; poštenih i nepoštenih; onih, koji se bore protiv grijeha, kao i onih, koji se predaju grijehu; onih, koji slijede Krista, kao i onih, koji bježe od njega. Ona je majka mase, koju ja možda nazivam gomilom. Za majku, naime, ne postoji gomila, nego postoje pojedini sinovi i kćeri, i njezino srce pripada svima: djeci i odraslima, radnicima i seljacima, intelektualcima i neukima, bogatima i siromašnima, zdravima i bolesnima ... Svima bez izuzetka ... Ona je majka svih. Ipak, ako postoji izuzetak, onda je on u tome, što prednost kod nje imaju oni, koji je najviše muče, najviše trebaju, koji su najbolesniji, oni za koje kao da Krist ne može sada učiniti drugo nego da ih prepusti njoj, svojoj Majci.

2. — No k njoj se posebno obraćaju Isusovi sljedbenici. U njoj, u njezinom djevičanskom srcu Gospodin nam je svima dao svaku nadu, jer je njoj povjerio svaku milost i spasenje svakoga od nas. I k njoj neprestano vape: žalosni, bolesni, grješnici, zavedeni, nesigurni, siromašni, apostoli, misionari, vjernici ... K njoj se diže vapaj iz bolnica, zatvora, gradskih i seljačkih kuća, iz ureda, trgovina, svečanih dvorana, iz crkava i samostana, s ulica u času nesreće, u avionima, automobilima, u rudnicima, u operacionim salama, sa kreveta umirućih ... Srca ranjena, izmučena, nevjerna, čista, strastvena ... Iz svih se diže vapaj: Pomoćnice kršćana! Utočište

Zvijezda mora

Dokonča borba ... Sklopi se vir;
Olujno nebo se vedri.
Na moru pokoj i mir.
... Nevidljiv i gust metulja se roj
Po nijemim vodama prosu;
Ostrvce blista ko ljubičast cvijet
Što čeka večernju rosu.
Po zatonu rujnom i uz drage sve
Bruj riječi tamnih romona;
Slađano, tiho — a ne znaš gdje —
Brenčaju srebrna zvona.
... Dokonča borba. Lešine leže
Gore na brdu plavom.
Sunce što tone vjenčava čelo
Blistavom krvavom slavom.

---

grješnika! Utjeho žalosnih! Zdravlje bolesnih! Moli za nas sada i na času naše smrti ...

Iz Marijina materinskog srca dolazi snaga, pomoć, mir, hrabrost, oproštenje.

3. — Ona je majka puka, jer je Božji narod ljubi i slavi kao svoju Kraljicu i Gospodaricu. Ona je radost Crkve, slava kršćanskog naroda. Njoj narod podiže najljepše crkve, daje najljepše pohvale, pripravlja joj najveća slavlja. I u najopustošenijim dušama i srcima za Mariju se nade ljubavi i čežnja za njezinim majčinskim milovanjem. Koliko je kršćanski puk voli, pokazuje činjenica, da samo pojava njezina kipa ili slike na trgu, na ulici, u procesiji budi vjeru, pouzdanje i ljubav u Nju i njezina Sina Isusa.

A što Marija želi dati svome puku? Želi mu dati najljepši poklon: Krista u srcu, Krista u obitelji, i veliki mir u životu usprkos najvećim olujama. Jer ona nam je od Boga zato darovana, da nas vodi k svome Sinu, a po njemu k Bogu i našem vječnom spasu.

M. G.

Umiru borci; daleki vjetar
U vječnost nosi ih, gona ...
Slađano, tiho, u vodi, u zraku
Brenčaju srebrna zvona.

Velebna, sjajna iz morskog vala,
Svjetlo dok večernje mrije,
Očiju punih blistavih suza,
Prosutih kosa, sklopljenih ruku
Prikaza uvis se vije.
... Diže se, a bojno polje
Blijedi i krvca tamni;
U tankoj kopreni plavoj
Gase se odsjevi tamni;
Diže se, tjemenom nebu,
Kristalne svodove tiče,
Pod petom mlađak joj sija,
U oku zvijezda joj niče.
... O kućo zlatna, o zvijezdo morska,
O kulo bjelokosti!
Ostani burnim nad morem našim
Ti majko od milosti!

Izmori rat nas, vihor nas skrši,
Slični smo zgaženoj travi.
Sini nad morem naše oluje,
Ti Majko od ljubavi!
Slađano, tiho, ali ne znaš gdje,
Brenčaju srebrna zvona.
Dubok i tajnen romona sklad
Bruji niz ostrva ona.
Valovi tamne, zvijezde blješte,
Mrak pada na bila gorska.
Svjetlosti blage s nebeske ceste
Valovljem pramena baca
Zvijezda blistava morska.

VLADIMIR NAZOR

Mijo Škvorc

Kršćanska nedjelja suvremeni problem

U vrućem srpnju Apostoli molitve toplo će moliti »DA KRŠĆANI SAVJESNO SVETKUJU DAN GOSPODNJI«.

PRED SUCEM U KARTAGI

Nije gospodinu prokonzulu Anulinu bilo najugodnije. Njegovo sudište u Kartagi (u današnjem Tunisu) još nije vidjelo takve skupine. Tridesetijedan muškarac i osamnaest žena iz Abitene stadoše pred sudsko vijeće, optuženi da su prekršili edikt uzvišenog Dioklecijana. Car je zabranio da se kršćani sastaju, bojeći se da na skupovima ne bi rovarili protiv državne vlasti. Toga presudnog dana u veljači 304. morali su dokazati svoju nevinost.

»Moramo slaviti Dan Gospodnji« — reče svećenik Saturnin, voda male zajednice. To je naš zakon.«

»Da, dodao je Emerit, stasit mladi čovjek u čijoj su se kući sastajali. u mojoj smo kući slavili Gospodnji dan. Ne možemo živjeti, a da ne slavimo dana Gospodnjega.«

Nervoznog je prokonzula savršeno osupnula mlada Viktorija, prekrasna nevina djevojka, izrekavši odlučno svoje priznanje: »Prisustvovala sam zajedno s njima, jer sam kršćanka.«

Time je rekla sve. Osudila je nasilje, koje ne da vjernicima da časte Boga. Osudila donekle sve one koji se hvastaju kršćanskim imenom, ali ne bi mogli zajedno s mučenicima iz Abitene reći za se i svoju obitelj: »Ja prisustvujem svake nedjelje Bogoslužju i obdržavam dan počinka, jer sam kršćanin«.

Čini se da je sve manje krštenih za koje nedjelja blista kao »dan svjetla, radosti i uskrsnuće od mrtvih«, ko što reče Abul Barakat. Jedva će moći većina katolika svrstati sebe u red onih, za koje sveti Atanazije napisa, da su umrli grijehu i žive po Bogu, te stoga smatraju nedjelju svojim živim danom. Teški postotak današnjih vjernika (!) neće nedjelje priznati »za gospodara svih drugih dana« s jednim starim piscem. Zapravo, oni više i ne znaju što je nedjelja, što da rade u taj neradni dan, kako da ga prožive?

DIES DOMINICA — DAN GOSPODNJI

»Crkva prema apostolskoj predaji, koja potječe od samog dana Kristova Uskrsnuća, slavi svakog osmog dana uskrsnu (pashalnu) tajnu. Taj se dan s pravom naziva Gospodnjim Danom (dies Domini, dies Dominica). Toga se naime dana kršćanski vjernici moraju zajedno sastati. Neka se sjete Muke, Uskrsnuća i Slave Gospodina Isusa; neka zahvaljuju Bogu koji ih je preporodio na živu nadu po uskrsnuću Isusa Krista od mrtvih (I Petr 1, 3) Nedjelja je stoga prvobitni blagi dan što ga treba predložiti i istaknuti za pobožnost vjernika. Isto tako mora biti dan radosti i počinka od rada. Neka joj se druge (crkvene) proslave, nisu li zbilja od najveće važnosti, ne predpostavljaju, jer je ona temelj i jezgra čitave liturgijske godine.« (Liturgijska saborska uredba »Sacrosanctum Concilium«, 106)

Znamo da su se Oci posljednjeg Koncila, u ime prisebnog kršćanstva, hrabro zaputili na same izvore, jasno dočuli naredbu i želju samoga Boga, punosvjesno i odlučno pozvali štovatelje Kristove Tajne, da shvate nedjeljno značenje. Nisu ispisivali kao nekoć pisci i crkveni oci svih razloga, zašto je nedjelja dignuta nad sve ostale tjedne dane. Prema prastarom uvjerenju svijet je stvoren u nedjelju. Mnogi su vjerovali da je u nedjeljni dan Krist pod srcem Djevičinim primio našu ljudsku narav.

Sabor je usvojio misli P. Jounela i ostalih liturgičara, da je nedjelja prije svega **»uskrsni divni spomendan.«** »Kristovo uskrsnuće od mrtvih, piše Jounel, njegovo ukazanje zajednici, užina koju je užinao sa svojim učenicima, dar Duha Svetoga i misionarski zadatak predan Crkvi: to je eto kršćanski Uskrs — Pasha u svojoj punini. To je središnji događaj u povijesti spasenja koji je zauvijek označio prvi dan tjedna. Sve tajne što će ih nedjelja slaviti, već su tu, u uskrsnom danu. Nedjelja neće biti ništa drugo nego tjedna proslava uskrsne tajne, pashalnog misterija.«

U nedjelju iza Uskrsa Otkupitelj se javio svojoj zajednici proslavljen i za njih zauzet. Pokazao im je rane, spomen s Golgote, krvavi pečatnik Žrtve; izrekao je želju na račun izbjeglice Tome, da svi njegovi u »vjeri« budu jedno. Takva će prisutnost označavati svaku nedjelju Kristove obitelji.

Nedjelju će posvetiti i duhovska oluja, nalet Ljubavi Božje, dan veselja i apostolske preobrazbe, fantastični dan kršćanskog uvjerenja i snage. U nedjeljne su dane, razabiremo iz Pavlovih pisama (I Kor 16, 2) učenici skupljali milostinju za siromašnu braću. Apostol je u Troadi na taj dan, »prvi dan tjedna«, okupio oko sebe općinu krštenih (Dap 20, 6—12). Nedjeljni je sveti dan apostolu Ivanu otvorio nebesa, odakle je doznao tajne svoga Otkrivenja (Otkr. 1, 10).

Nitko više neće moći kršćane prebaciti na subotu! Subotnji je blagdan i počinak za krštene duše izbrisan Uskrsnućem Kristovim. Njima okuplja dušu i srce novi dan, »osmi dan«, Dan Gospodnji, dies Domini. Vatreni biskup Ignacije iz Antiohije opisuje Magnežanima tadanje uvjerenje Crkve: »Oni, koji su živjeli prema starom (židovskom)

poretku, došli su do nove nade, ne obdržavaju više subotu nego nedjelju (dan Gospodnji), dan u koji je uskrsnuo naš život po njemu i po njegovoj smrti!«

NEDJELJA — DAN BOGOŠTOVLJA

»U dan se Gospodnji skupite na lomljenje kruha i euharistiju, nakon što ste ispovjedili grijehe da vam žrtva bude čista!« zapovijeda prvim kršćanima časni spis »Didahe« (14). Da su Kristovi učenici vršili apostolsku preporuku doznajemo podjednako od laika apologete Justina, mučenika († 165. g.) kao i od bitinijskog carskog prokonzula i pisca Plinija Mladega. Taj prefinjeni poganin piše 112. g. svome gospodaru Trajanu, kako su mu optužili kršćane kao krivce protiv ustaljenog poretka. Njihova krivica i zabluda, piše taj rimski klasik, u tome je »što su se običavali sastajati u određeni dan (nedjelju) pred zoru da zajedno pjevaju pjesme Kristu kao Bogu« a uz to skupno uzimlju nevinu hranu (euharistiju). Sveti Justin u svojoj prvoj Apologiji (Obrani) kaže da kršćani spominju dan, u koji je Bog stvorio svijet, a naš Spasitelj uskrsnuo od mrtvih. »Na dan koji nosi ime od Sunca (dies solis) skupljamo se na jednom te istom mjestu, iz grada i sa sela, čitamo uspomene Apostola i spise Proroka . . .«

Uza sve to nije nam poznata stroga obveza da se nedjelja mora svetkovati bilo bogoštovljem bilo počinkom sve do početka četvrtog stoljeća. Sabor u Elviri, održan nekako u isto vrijeme kad su mučeni »nedjeljni« mučenici iz Abitene, propisao je ovo: »Ako netko ne dođe kroz

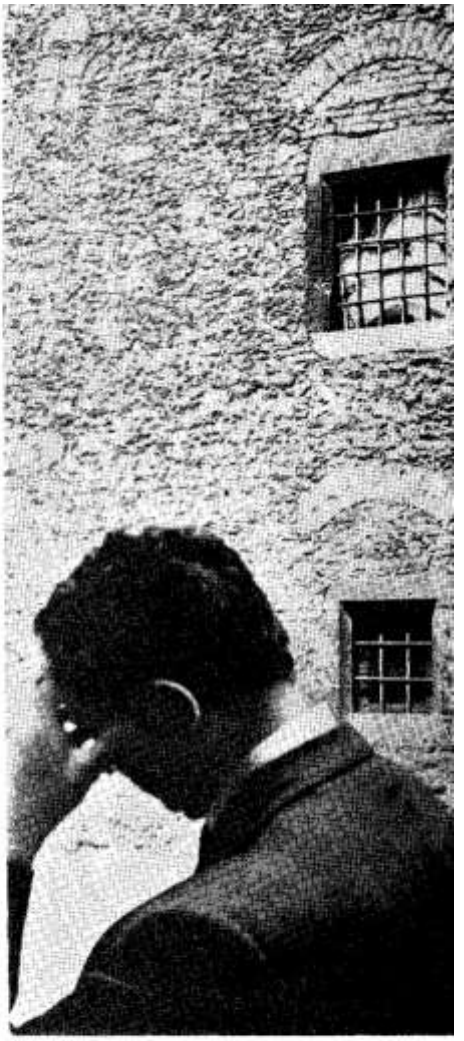

KROZ REŠETKE MOŽE SUNČEV SJAJ, AKO SE ODGRNE ZASTOR — U DUŠU MOŽE MILOST, AKO SE KAJANJEM OTJERA GRIJEH!

tri nedjelje u crkvu, a stanuje u gradu, neka se ukori«, a valjda i izopći. U vrijeme konstantinskog smirenja, pa pod carevima koji su kršćanstvo proglasili državnom vjerom, uz vanjsku slobodu kao da je rasla i »sloboda« od nedjeljne obveze. Zato tijekom šestog stoljeća više sabora na Zapadu iznova sankcionira odredbu da se nedjeljom kršćani sastaju na Bogoslužje. Uz Crkvu su donosili zakone i pojedini vladari. Tako je kralj Dagobert II dao naredbu za svoje franačke zemlje (u VII stoljeću), a 1016. sveti Stjepan za ugarske krajeve zapovijeda svećenicima i grofovima da nedjeljom »natjeraju« u crkvu sve osim onih »koji moraju ostati kod kuće radi ognjišta« (qui ignes custodiunt).

Vjekovima se praksa i zakonodavstvo ponešto mijenjalo. Bitno je ostalo: vjernici su dužni dolaziti na svetu Misu, ako nisu zakonito od toga ispričani. Ali se javiše teškoće: koje dijelove mise treba slušati? Tko je zapravo zakonito ispričan? U kojoj crkvi treba obaviti nedjeljnu dužnost?

Tako je sveti Antonin izričito učio da vjernik ne mora slušati svećenikovu propovijed, ako sam pobožno razmišlja o Bogu i svetim stvarima! On je uz to naveo listu ispričanih (bolesnike, majke nejačadi, žene koje moraju dvoriti bolesnike, udovice nakon sprovoda muževa, i sve one koji bi radi mise bili na znatnom materijalnom gubitku!)

Leon X dozvolio je 1517. da se misa može slušati i u crkvama prosjačkih redova, samo se isključuje prezir prema vlastitom župniku. Tu će dozvolu Klement VIII protegnuti 1592. i na crkve Isusovačkog Reda. Napokon je 1899. dana dozvola da se nedjeljna dužnost može obaviti u javnim i polujavnim bogomoljama (oratorijima).

Kako je propadala zrela kršćanska misao, množila su se nebitna i ponešto smiješna pitanja: koliko se mise može izostaviti bez teškog grijeha? Pa je Dominik Soto tvrdio da se do poslanice, možda i do Evanđelja može ispustiti sve bez grijeha, što bi ga trebalo ispovijediti! Azpilcueta je dodao da si čovjek može sam to nadoknaditi iza mise! Suarez ga je grdio, ali je sam dopuštao da se može bez grijeha izostaviti prvo Evanđelje, jer na kraju mise ima čovjek drugo. Taj veliki učenjak držao je da je bitno u misi posveta i pričest. Nitko bez opravdanja ne može izostaviti ta dva bitna djela.

Ni današnje zakonodavstvo nije posvema riješilo sva pitanja. Moderni život množi probleme (radio, televizija, turizam, vikendi ...) pa se moralisti muče da ih do kraja razmrse. Uglavnom se postavljaju za kršćane ova pravila:

Neispričani katolici moraju prisustvovati svetoj Misi tako, da budu moralno prisutni kod same žrtve. (Ne smiju biti od zajednice ili mjesta bogoslužja udaljeni više od 44 metra. Teško je reći zašto je upravo to mjera »moralne prisutnosti«? Netko gluh i slijep, netko manje pažljiv, može biti moralno »neprisutan« makar bio bliže, drugi može biti dušom prisutan bio on i mnogo dalje ... sjetimo se golemi kongresnih sastanaka!)

Uglavnom se moralisti slažu sa iskazom da treba svakako prisustvovati »kanonu«, a to znači onim dijelovima bogoslužja, koji nam doča-

ravaju i posadašnjuju posljednju Večeru, a to su pretvorba i Pričest. Uz to je potrebna »nazočnost duha, pažnja«, te je zapravo izostavio misu posjetnik koji nešto drugo čita, ili samo gleda slike i napise po crkvi, ili druge stalno smeta, ili duboko spava . . .

Ne mora prisustvovati nedjeljnoj misi čovjek koji za to ima »poprilično ozbiljan razlog« (causa mediocriter gravis). Ukoliko bi mu to škodilo duši (kao grješna prigoda) ili bi gubio neko veliko vremenito dobro (recimo ima priliku za sjajan ugovor i prodaju . . .), ne mora doći na misu. Ispričava bolest, udaljenost (nije lako odrediti koja, svakako nije ista mjera za selo i grad, u lijepo ili ružno vrijeme . . .); djevojke ispričava stid (ako su nesrećom bile zavedene), radnike, započet posao, zarada ukoliko može biti dvostruka!

Mnogo su »svetiji« razlozi i motivi ljubav prema bližnjemu, kad se stvarno radi oko tjelesnog i duhovnog dobra bolesne ili grješne braće. Ispričnica je svaka veća dužnost (majke, sluge, vojnici, milicajci...) Kadikad i uvedeni običaji daju ljudima (novoporodiljama, udovicama odnedavno obudovjelima, navještenima za vjenčanje . . .) dovoljan razlog da ne dodu na misu.

NEDJELJA — DAN POČINKA

Neki će pomisliti da je s počinkom lakše nego s bogoslužjem. Nedjeljni (kod Židova subotnji) počinak nije ljudska uredba. To je Božja odredba. U naše vrijeme kao da se natječu pojedine vlade kako bi podanicima osigurali što više slobodna vremena, što stvarnijeg i ljudskijeg odmora. Zašto bi Crkva morala napose naglašavati nedjeljni odmor? Nije li u čovjekovoj prirodi da se odmara?

Židovi su obdržavali zakon o suboti gotovo prekomjerno. Spasitelj je s njima ozbiljno diskutirao i bjelodano dokazao da nije čovjek radi subote i njezinih propisa, nego je to dan koji mora pomoći čovjeku da se više očovječi. Kršćani prvih stoljeća nisu počivali u subotu, prenijeli su misao o počinku na nedjelju. Sveti Augustin, čini se, dobro pogada ondašnje uvjerenje kad veli, da treba kudikamo više paziti na to da ne griješimo, a ne na to da nedjeljom ne radimo! Car Konstantin, štujući ponešto nedjelju a ponešto rimski »dan sunca«, zabranjuje na taj dan javne radove. Prvi crkveni zakon o nedjeljnom počinku donosi 29. kanon laodicejskog sabora: Kršćani ne smiju počivati u subotu (ne smiju »židovati — iudaizein«), nego se moraju odmarati u nedjelju. Radi grješnih prizora, ispada i prigoda, koncil u Kartagi (401. g.) zabranjuje gledanje »kazališnih igara«. Carevi će zabraniti sudske procese. Od VI do IX stoljeća na spisak »zabranjenih« stvari dolaze tzv. »opera ruralia — seoski poslovi«, tada jedini pravi teški poslovi. »Ne smiju se u nedjelju volovi ujarmljivati, niti se smiju obavljati drugi poslovi, osim u slučajevima kad je to slobodno«, govori sabor u Auxerreu (578. g.) Karlo Veliki zabranit će lov, sajmove, javnu prodaju, i svaki prijevoz ako ga nužno ne iziskuje »ljubav prema Bogu ili strah pred neprijateljem«.

Suvremeno zakonodavstvo Crkve zabranjuje »opera servilia, forensia, civilia — teške radove, javne sudove i trgovinu«. Možda se lakše snalazimo ako znamo što se nedjeljom

bez grijeha može raditi? I tko smije raditi?

Rad je dozvoljen ako postoji »težak razlog — causa gravis«. Može se raditi na polju i na livadama ako prijeti kiša ili tuča. Mogu raditi kućne pomoćnice i majke, koje kroz tjedan nisu mogle pokrpati ili oprati rublje; majstori koji moraju nešto nužno popraviti (kvar na autu, kolima) ili brzo načiniti (krojači ili cipelari). Rad može zahtjevati sama pobožnost (da se uredi crkva i oltar), još više ljubav prema bližnjemu. Gdjegdje postoji zakonit običaj da se nedjeljom smije plijeviti ili natapati vrt. Kažu da je dopušteno zaposliti čovjeka u vrtu ili u kući kako bi ga očuvali od krčme ili zla društva.

Kršćanima je, za razliku od Židova, slobodno u nedjelje putovati, voziti razna prevozna sredstva, utovarivati i istovarivati vagone i kamione (kada to traži opća korist), pisati, tipkati, slikati, fotografirati, brijati i uređivati ljude. Dozvoljen je lov i ribolov. Razumije se da kršćani smiju nedjeljom kuhati (i nešto bolje nego običnim danima), čistiti kuću, odijelo, dvorište ...

Treba li dozvola za teški posao, koji traje preko dva sata, potrebno je upitati župnika i s njim se o svemu dogovoriti. Izakako je papa Aleksandar III († 1181.) pisao trebinjskom biskupu da može dozvoliti svojim primorskim vjernicima ribolov sardina (izuzimaju se samo najveći blagdani), naročito u mjesecima kad se očekuje bogat ulov, davale su se bez naročitih poteškoća dozvole za posao u nedjeljne dane. (Možda bi i danas dobro došla napomena da se jedan dio ulova ili uroda podijeli siromašnim crkvama ili jednostavno »Christi pauperibus — Kristovim siromasima«, kako je to od našeg trebinjskog biskupa zahtijevao papa Aleksandar).

Crkva nigdje ne propisuje kako da se sprovede, gdje da se proživi, s kim i kako dugo taj nedjeljni počinak. Ne treba isticati da je njezina majčinska želja: odmor mora koristiti tijelu i duhu, mora biti bez grijeha i raskalašenosti, mora biti natopljen radošću i zahvalnošću.

NEDJELJA U SUTRAŠNJEM SVIJETU?

Čekamo novo zakonodavstvo svete Crkve. Dok se ne donesu novi zakoni, prilagođeni i budućem vremenu, kršćani su dužni obdržavati sadašnje propise. To ne znači da ne smiju razmišljati i samoj Crkvi, ako misle da je zgodno, predlagati kako da se uredi svetkovanje nedjelje u budućnosti.

Neki se obrisi sve određenije zacrtavaju.

Promjena svijeta nije samo kvantitativna, nego kvalitativna. Nešto se lomi u dosadašnjim socijalnim i međuljudskim strukturama. Nešto otpada, nešto se usvaja. Sigurno je da će u duhu posljednjeg, II Vatikanskog Sabora, nedjelja ulaziti u srce vjernih kao sve doživljeniji dan, ako se sprovedu saborske odredbe kako zajednica Božjega naroda mora sudjelovati u samom Bogoslužju. Dobijemo li uz narodni jezik, slobodnije i puku bliže pjevanje, raznolike formulare kanona, bogatije molitve vjernih još i sve shvatljiviju strukturaciju same Mise, to će nesumnjivo djelovati na nove generacije. Uz dobru katehetsku pouku, uz porast vjerničke svijesti, uz obimniju doživljajnost — liturgija će postati duhovna slast za

POZDRAVIMO ŽIVOT — OSOBITO KAD SMO PUNI BOŽJEG SVJETLA! NEKA PO NAMA BOG POZDRAVLJA SVE OKO NAS!

budućeg čovjeka. Upravo stoga, jer mu svijet postaje sve teretniji i materijalniji, sve tehničkiji i sve sumorniji, ljudski će duh kriknuti i zatražiti svoju domovinu i svoj kruh. A to je duhovna blizina Bož-

ja, prije svega preko svetog Bogosastanka, svete liturgije.

Ne smijemo zaboraviti jednog stvarno nužnog pitanja: Hoće li prevladavati zajednica župe, zajednica staleški obojena (na primjer studenti, radnici, majke, liječnici ...) ili zajednica doma kod liturgijskih sastanaka? Znamo da će u skoro vrijeme svi ljudi moći pratiti u svojim stanovima preko malih, kasnije i većih ekrana, Bogoslužne čine. Svakako će to biti utjeha i sreća za starce, nemoćnike, bolesnike, u kući zaposlene. Neće li i drugi smjeti, barem u određenim rokovima, možda upravo radi obiteljske intime i srodnosti, zajedno okupljeni oko svetih prizora, na taj način izvršiti nedjeljnu misnu dužnost?

Što se vremena tiče, idemo polako tome, da se iz opravdanih razloga, pod vodstvom biskupa, izdaju dozvole za »anticipirane« mise, za mise u subotu, kojima se može zadovoljiti za nedjelju. To su tzv. izletničke mise. Kako se bude povećavao broj »neradnih, slobodnih, ferijalnih« dana, nije nemoguće da se i dozvola za drugim »misnim vremenom« i danom pomakne i na koji drugi dan.

Možda je interesantnije pitanje nedjeljnog počinka. Čini se da je pojam »rada i posla« ponešto drugačiji nego nekoć. Isto tako i pojam odmora. Prije svega industrijski rad na »vrpci«, serijski, u golemim mnoštvima, zahtijeva drugačiji odmor nego seljački, otvoren, zračan, s drugom satnicom i drugom naplatom. Danas može za nekoga biti odmor, što je nekoć bio umor! Koliki se od živčane premorenosti odmaraju kopanjem u vrtu ili možda u vinogradu? Neki misle da bi trebalo uvesti razliku između poslova koji donose naročit dobitak i druge koji se rade iz potrebe ili želje za odmorom. Seljaku smo zabranili raditi na polju, isto tako radniku na radilištu, ali piscu nismo zabranili pisati čitav nedjeljni dan. Zar njemu ne treba odmora?

Tko zna, neće li sutrašnji svećenici morati daleko češće odlaziti u planine ili prilaziti na žal mora i rijeka, a rijeđe ostajati u sve praznijim gradskim pa i seoskim crkvama? Jer tamo se okupljaju mnoštva, među njima i naši vjerni, koji nagnani potrebom i običajem odlaze iz asfaltne gradske surovosti na svježinu i zdrav propuh. Nećemo li morati poučiti vjernike da na nedjeljnim sastancima, izletima, vikendima, kroz neko vrijeme zaustave »vrijeme«, dokinu pustu dokolicu, jurnjavu, penjanje, kupanje ... pa se okupe oko svojih tranzistora i prenosivih TV-ekrančića, saberu pamet, otvore srce, zajednički mole i duhovno jačaju?

Dok o tome razmišljamo, ne smijemo zaboraviti sadašnje želje našeg nebeskog Oca, Spasitelja Krista i drage Crkve, koja nas poziva, a donekle i tjera, da nedjelju posvetimo Bogu i sebi. Bogu bogoslužjem, sebi počinkom. Ta svijest mora porasti, ne želimo li da se do kraja rastruje i uništi čovjekov duh; da mu ne propadne tijelo zajedno sa živcima; da se očuva toplina kuće i obitelji, koja zahtijeva nedjeljne trenutke za svoju obnovu.

Neka apostoli molitve iskreno mole na tu nakanu. Obrazac će naći u svom vlastitom srcu, koje nije zaboravilo ni Boga ni čovjeka.

AGAPA IZA PRVE PRIČESTI PRVOPRIČESNIKA ŽUPNE ZAJEDNICE U SLAVONSKOM BRODU I

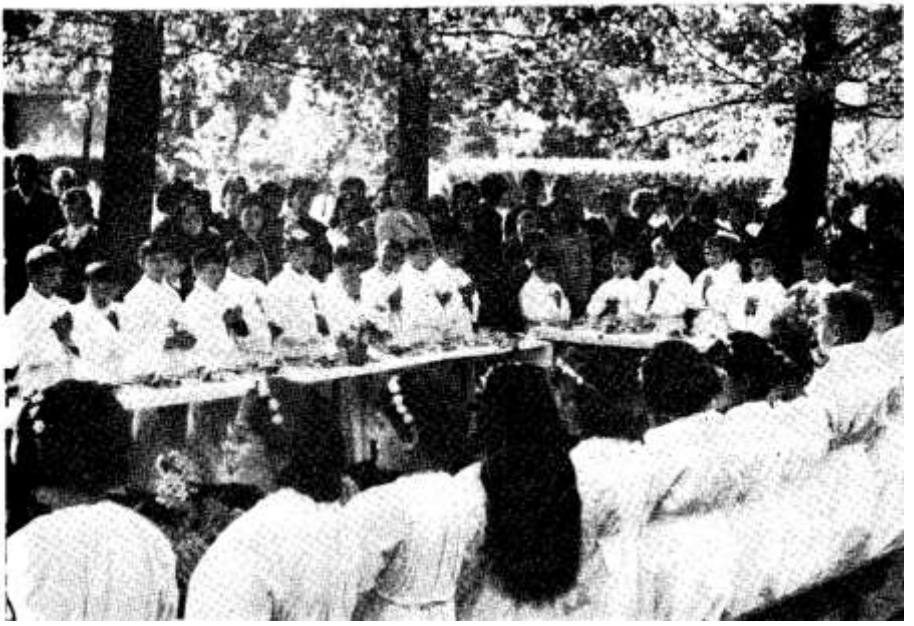

Katoličke škole u misijskim zemljama

Da se nadvladaju poteškoće s kojima se susreću katoličke škole u misijskim zemljama (Mis. nakana A M za srpanj 1969.)

Crkva je oduvijek školstvu posvećivala veliku pažnju i brigu. Škole kao ustanove, možemo mirne duše reći, da su crkvenog podrijetla i to počevši od osnovnih pa do najviših. I kod nas su isusovci otvorili prvu gimnaziju u Zagrebu, koja se kasnije razvila u sveučilište. Crkva je i u misijama uz crkve gradila i sve vrste škola. Ona to čini i danas, samo se u školskom radu susreće s mnogim poteškoćama. O njima je riječ u ovoj našoj misijskoj nakani. Poteškoće dolaze jednim dijelom od kritike na račun katoličkih škola. Ta je kritika općenito upravljena na dvoje. Prigovara se katoličkim školama u Aziji i Africi da se nisu dosta ukorijenile u domaće tlo te da su slabo prilagođene stvarnim potrebama društva.

Prvi prigovor dokazuje se gotovo isključivom upotrebom zapadnih jezika u školskoj nastavi i premalom brigom za proučavanje domaćih pradjedovskih kultura. Dakle ne samo da se đacima predaje na stranom jeziku nego ih i najvećim dijelom poučavaju u našoj zapadnoj evropsko - američkoj kulturi. Stoga se danas sve više i jače čuju glasovi o potrebi afrikanizacije, indijizacije školske obuke. Sigurno da je takav razvoj obuke poželjan, jer ako djeca drukčije govore kod kuće, a drukčije opet u školi, nastaje opasnost da se u njima stvara dvostruki svijet. Korisno je da djeca u školama uče strane jezike, ali ostala obuka mora biti na materinjem jeziku. Samo takav, barem početni i srednjoškolski studij, pogoduje razvitku potpuna čovjeka.

Ostvarenje pak takve obuke spotiče se o mnoge poteškoće. Prva je nestašica nastavničkog osoblja, koje bi barem najvećim dijelom potjecalo iz domaćega kraja. Njoj se pri-

družuje i druga poteškoća takozvano »kidnapiranje mozgova«. O čemu se tu radi? Više razvijene zemlje i narodi verbuju za sebe najsposobnije i najnaobraženije ljude iz nerazvijenih zemalja nudeći im veće mogućnosti za rad, a dakako i daleko bolju plaću. Od toga trpimo i mi Hrvati, jer često puta vođeni željom za što većom zaradom naši najsposobniji ljudi odlaze na rad u inozemstvo, a mi u domovini ostajemo zbog toga kratkih rukava, što je dakako velika šteta za naš kulturni i ekonomski razvitak.

Poznato je na primjer da ima manje liječnika Malgašana na čitavom golemom otoku Madagaskaru, gdje bi bili i te kako potrebni, nego samo u pariškoj pokrajini. Samo je jedna trećina liječnika rođenih Kamerunaca zaposlena u svojoj domovini, dok ostale dvije trećine djeluju drugdje po svijetu.

Trebalo bi osim toga da tehnička i ideološka kultura, tako značajne za moderni svijet, budu naučavane, izricane, formulirane u domaćem jeziku svake zemlje. Dakako preko školske nastave. To je dakako pothvat koji se ne može ostvariti u hipu već traži duži rok. Dapače i Kina, koja se nipošto ne želi povoditi za Zapadom, još i danas veći dio više nastave vrši na engleskom ili ruskom jeziku. Tako je nekako lakše, jer postoje odlični priručnici, koje bi bilo teško prevoditi i tiskati na kineskom jeziku. A s pravom se nameće i pitanje da li je svaki jezik Azije i Afrike uopće sposoban da asimilira moderni svijet i njegovu znanost, osobito na područje tehnike? Pridolazi i nova poteškoća: upravo nevjerojatno mnoštvo jezika i dijalekata. Da li je moguće na sve te jezike prevoditi stručne priručnike za visoko školstvo? Da li je moguće na svim tim jezicima izdavati stručne časopise i literaturu? Da li bi se to uopće financijski isplatilo, pogotovo ako dotičnim jezikom ili dijalektom govori samo mali broj ljudi?

Naći lijek svim tim poteškoćama nije baš tako lako i jednostavno. Sigurno da pred školama stoje veliki zadaci. I pred katoličkim školama. Naše je ne da im svjetujemo rješavanje problema već da ih pomažemo molitvom moleći im svjetlo odozgora, koje je i te kako potrebno u tako zapletenim upitnicima što se nameću sa svih strana.

Drugi prigovor odnosi se na činjenicu da sadašnji tip nastave ostaje općenito slabo prilagođen praktičnim potrebama društva. Svuda se radi samo tako da bi jedini cilj škola, počevši od dječjih vrtića, bio dovesti mlade ljude do studija na sveučilištu koje će im omogućiti da postanu dobri državnici, činovnici, funkcioneri, tehničari, liječnici, injžinjeri. Ali većina učenika inak ostane na pola puta zbog bilo kakvih okolnosti. To je za mnoge veliko razočaranje, frustracija, a na žalost nitko im ne daje pouku da bi se mogli posvetiti drugim zvanjima: obrtu, poljoprivredi, industriji.

Tu bi bilo lako baciti kamen na odgojitelje koji ne znaju prilagoditi obuku stvarnim potrebama. Ali ako se stvar gleda izbliza oni su općenito pokušavali da to učine, ali su bili izloženi dostrukom pritisku: potrebi pripremiti pojedinim narodima ljude koji će u prvom redu biti sposobni voditi svoju zemlju u svoj zamršenosti modernoga svijeta; zatim strasti mladih za onaj tip studija, koji će im omogućiti što viši položaj u društvu, i njihov strah pred studijem koji bi ih prema njihovu mišljenju ostavio na nižem nivou.

Zato valja stvoriti posve novu pedagogiju, koja će omogućiti da se mladi ljudi zainteresiraju za sve grane ljudskoga života: obrt, poljoprivredu, tehniku, civilizaciju i kulturu. U tu svrhu bit će potrebno revidirati

plan školskog rada te pružati mladima više stručno nego enciklopedijsko, sveobuhvatno znanje. Danas je civilizacija i kultura tako svestrano razvijena da je nemoguće biti polihistor, sveznadar i enciklopedista, već se valja zadovoljiti stručnim znanjem ograničivši se samo na jednu struku te u njoj postati uistinu stručnjak, a u drugim granama steći samo neku opće potrebnu naobrazbu.

Mnogi afrički mladići ne pokazuju gotovo ništa smisla na primjer za tehniku navodnjavanja. A kad bi bilo školovanih stručnjaka na tom području, koliko bi se podigao u mnogim krajevima standard života zahvaljujući razvoju privrede koji je vezan uz navodnjavanje. Tu bi školstvo prilagođeno stvarnim potrebama moglo učiniti neizrecive usluge te silno pomoći razvoju nerazvijenih zemalja.

Za pravilno i normalno funkcioniranje školstva od velike su važnosti i stalne financije. Bez njih nema škola ni učitelja ni profesora. U Africi za nacionalni odgoj, dakle školstvo ide samo 25 — 30% godišnjeg budžeta, a time je obuhvaćeno tek 15 — 20% djece. Onda velik dio djece, često preko polovine, ide u privatne misijske škole, katoličke i protestantske, koje od države dobivaju malu ili nikakvu subvenciju i mogu funkcionirati jedino uz pomoć izvana. A u školstvu se ne radi samo o izgradnji prikladnih prostorija, već učenike valja opskrbiti i knjigama, bilježnicama i svim drugim potrebnim za školu. A znamo da nisu dosta ni gole prostorije. Treba da budu snabdjevene svim suvremenim školskim pomagalima: bibliotekom, kabinetima, laboratorijem, gimnastičkom dvoranom, glazbenim instrumentima i tako bismo mogli redati bez kraja i konca. Tu još nije uračunata plaća učiteljima i profesorima, koja mora biti takva da mogu ne samo pristojno živjeti nego se i dalje baviti istraživanjima i usavršavanjem struke. Svim tim potrebama ne mogu udovoljiti same obitelji đaka, ni Crkva, pa ni država. Potrebna je pomoć izvana od bogatijih i razvijenijih zemalja Europe i Amerike. To je i apel enciklike Pavla VI »Populorum progressio«.

U svome školstvu Crkva mora surađivati s državom i roditeljima đaka. Ta suradnja nije uvijek i svagdje laka, ali je ipak potrebna da katoličke škole ne bi postale nešto što razjedinjuje zemlje i narode umjesto da ih združuje i povezuje.

Nabacili smo samo neke poteškoće s kojima se susreću katoličke škole u misijskim zemljama. Već to može biti za nas velik poticaj da barem molimo kroz ovaj mjesec za nadvladavanje tih poteškoća. Mi znamo vrlo dobro da sama molitva još ne rješava sve proleme, ali isto tako znamo da veoma pomaže njihovu rješavanju. Novozavjetna Božja objava veoma inzistira na molitvi. Kome to od nas, ako imalo čitamo Evanđelje, nije poznato? A i Koncil u konstituciji o Crkvi »Lumen Gentium« poziva sve vjernike da »sva djela, molitve i apostolske pothvate, bračni i obiteljski život, svagdanji rad, odmor duha i tijela, ako se vrše u Duhu, dapače i tegobe života, ako se ustrpljivo podnose, prinose Ocu s prinosom Gospodinova Tijela i tako povećuju Bogu sam svijet« (br. 34).

Kao članovi Crkve, ili bolje kao sama Crkva, ili barem njezin dio, moramo uvijek biti zainteresirani za sve njezine pothvate, poteškoće i probleme. Ne bi bilo kršćanski da se od njih ogradimo u svoj mali sićušni možda čak sebični svijet. Crkva nam je i majka, njezine brige moraju biti i naše, moramo ih skupa s njome dijeliti. To je ono najljepše što nas uči naš Apostolat Molitve i naše svagdanje jutarnje prikazanje Presvetom Srcu Isusovu.

J.Antolović D. I.

DIJETE JE ROĐENO

DIJETE BOLI Od pada prvog čovjeka u raju rađanje je povezano sa suzama, krvlju i patnjom. Svako dijete koje se rađa moglo bi se nazvati Benjamin, tj. »sin boli«, kako je žena patrijarha Jakoba Rahela nazvala svoje drugo dijete. Patnja majke i plač djeteta dio su sudbine, što ju je Bog povezao s našim životom na zemlji. Pravo kaže jedna talijanska poslovica: »Majka znači mučenica«. Prije naših dana, kada još medicina nije toliko napredovala, često su se kod rađanja susretali život i smrt. Dijete bi došlo na svijet, a majku bi nakon toga nosili na groblje kao žrtvu života.

Danas, najveći broj žena, pogotovo u gradu, ide na kliniku, kad im se približi čas da dadu dijete na svijet. Tu one nalaze sve potrebno, da se sačuva njihov i djetetov život. Iako se kaže da majka rađa u bolovima, ipak je to danas posve prirodna stvar bez posebne opasnosti. Svaki dan rađa se širom svijeta na tisuće djece, i na tisuće žena postaju majkama. Svima njima Bog pomaže da prijeđu to teško razdoblje svoga života.

Isus je u Evanđelju rekao: »Žena je žalosna kad rađa, jer je došao njezin čas, ali kad rodi dijete, više se ne sjeća muke zbog radosti što je rodila čovjeka na svijet« (Iv 16, 21).

S BOŽJOM POMOĆU Kad je Eva nakon što je bila sa svojim mužem istjerana iz raja, rodila prvo dijete, puna je radosti uskliknula: »Čedo sam stekla pomoću Gospodina« (Post 4, 1). Tako je ljudski život sazdan od suza radosnica i od patnje, koje nisu nikad tako blizu jedna drugoj kao u času, kad nastaje jedan novi život. Uz suze radosnice i patnju majke rađa se obitelj.

Rođenjem tog novog bića, te nove duše, koja se utjelovila tek prije nekoliko mjeseci uvijek je čudo svoje vrsti. Vrhunac zemaljske radosti za jednu ženu svakako je čas, kad ona po prvi puta prima u naručaj svoje dijete. Ona ga diže iznad sebe, privija k sebi, preplavljuje ga suzama. Svaka majka može reći ono, što je rekla jedna majka u tom velikom času: »Duboki mir i tiha radost ispunjaju moju dušu. Cijelog

NI TATA NIJE OČAJAN — NI MAMA BEZNADNA — KAD IM SRCA POVEZE U ISTOJ NADI PLOD NJIHOVE POSVEĆENE LJUBAVI

svog života čeznula sam za tim časom, i gle, ta neopisiva sreća napokon je ostvarena: Moj život, moj san i moja briga utjelovila se u tom malom biću«.

Kakvu neizrecivu zahvalnost duguje majka svemogućem Bogu, od koga joj dolazi ta radost i taj život. Jedna je majka u tom velikom času rađanja svoga djeteta zahvaljivala

presvetoj Djevici: »Hvala ti, Gospo, što si mi pomogla da postanem majkom i što si sačuvala život meni i mome djetetu!«

Kakva je radost čas djetetova rođenja, ne samo za majku, nego i za oca, koji je s toliko zabrinutosti i napetosti iščekivao da napokon ugleda svoje dijete i da ga smije zagrliti! Kakvog li iznenađenja otkriti duh koji je oživio to malo čedo, otkriti u njemu svoje crte, u tim malim začuđenim očima otkriti svoje oči, čuti njegov glas, osjećati kako sam postaje malen u tom djetetu, i zaboraviti na godine koje ga sve više udaljuju od njegove vlastite kolijevke i približavaju sve više prema grobu ... Kolike li sreće u tome, da se osjeća opet malenim, jednostavnim, zaboraviti na muški ponos, na prve nabore lica, na životna razočaranja, na sve krive korake jednog dugog života ... To je uistinu posebna radost što je Bog daje čovjeku, koji postaje ocem.

Dijete ima veliko poslanje. Ono je anđeo čuvar oca i majke, jedina prava veza bračnih drugova. Bračna se ljubav još više razgara. Ona roditeljima daje smisao njihova opstanka u bračnoj i obiteljskoj zajednici. Mnogi ljudi postaju ozbiljniji, kad na sebe preuzmu odgovornost očinstva. Male dječje ručice često izmiruju zavađene roditelje i uklanjaju mnoge razmirice i trzavice iz obitelji.

MNOGI ĆE SE RADOVATI U životu jednog naroda rođenje svakog djeteta jest vrlo ozbiljna stvar. Za svako dijete može se reći ono, što je anđeo rekao za rođenje svetog Ivana Krstitelja: »Mnogi će se obradovati njegovu rođenju« (Lk 1, 14).

Kada je 1222. godine sveta Elizabeta u Wartburgu rodila svoje prvo dijete jedan je glasnik jašući na konju u galopu odnio tu radosnu vijest njezinom mužu Luju. Za nagradu je dobio velik dar. Luj se požurio kući. Put ga je kući vodio preko neke vode, preko koje je bio podignut drveni most. Na uspomenu tog velikog događaja Luj je dao napraviti novi kameni most. Taj most još i danas postoji, a nedaleko njega nalazi se mala kapelica sagrađena na spomen tog istog događaja.

Prigodom rođenja svetog Franje Saleškog njegovi su roditelji priredili gozbu siromasima. I danas kršćanski roditelji imaju običaj, da prigodom rođenja djeteta dadu veći milodar u crkvi i za sirotinju.

AH, TO JE SAMO DJEVOJČICA! O novorođenom Mojsiju kaže Sveto pismo, da je bio lijep. (Izl 2, 2). Ali koje dijete nije lijepo ... barem u očima svoje majke! Ipak, dogodilo se koji puta, da se sjena nadvila nad radošću rođenja djeteta. Želje su roditelja nekada čudne. Očekivali su dječaka, a eto rodila se djevojčica. Nije dobro unaprijed se previše radovati. Trebalo bi misliti na to, da ljudske želje imaju malo utjecaja na prirodu. Često se događa da baš djevojčica, koju su roditelji primili s prilično slabim raspoloženjem, kad odraste, postane oslon obitelji.

Neka majka i otac ne budu utučeni, ako im se dijete rodi slabunjavo ili s kojom manom. Newton je bio zapostavljen od svojih roditelja, jer je bio slabunjav. Ipak od

njega je kasnije u životu postaje veliki učenjak.

Može se dogoditi, da se dijete pojavi tek u majčinoj četrdesetoj godini ili da u to vrijeme dođe posljednje dijete na svijet. Ne treba se radi toga stidjeti. Bog ima svoje puteve i svoje planove s pojedinim obiteljima. Koliko je tako kasno rođene djece Bog pozvao u svoju službu, a koliko je roditelja baš toj djeci zahvaljivalo da u starosti nisu bili ostavljeni i zapušteni.

Majka je za dijete sve. Ona je najljepše Božje otkriće u cijeloj prirodi. Ono što svaki čovjek osjeća pred tajnom rađanja, lijepo je izrazio neki mladi otac očekujući rođenje svog prvog djeteta.

»Nema ništa novoga u kući. Porođaj je predviđen za tri tjedna. Kakav teret prima i nosi žena time što postaje majkom! Ja se pored svoje žene osjećam malen i bijedan. Što se to tako neshvatljivo veliko događa ... Mislim, da u naravnom redu ništa ne otkriva tako veliku stvar kao što taj dar života. Kao čovjek i budući otac ja se osjećam u usporedbi s majkom posve nekoristan ...«

Krasno izražavaju poziv očinstva i materinstva i ovi stihovi:

»Na Duhove, u svjetlu
svojih srdaca,
mi smo u tajnosti zasadili
drvo naše ljubavi.
Plod života je sazrijevao
okupan u našoj krvi,
zaliven našim suzama,
hranjen našim poljupcima.
I naše srce napredovalo
je s njim ...
Neka zima i snijeg i hladnoća
imaju smilovanja
s plodom našega tijela«.

Da, velik je poziv materistva, ali ga danas mnoge žene ne shvaćaju i zato ga se odriču. Ali baš radi toga, što im je ljubav ostala neplodna, i njihov život ostaje prazan, neplodan, pust ... Kamo sreće, kad bi se takvima napokon otvorile oči i kad bi pošle za glasom svoga srca i čitavog bića, te ostvarile veliko stvarateljsko djelo materinstva u svome životu! Onda bi bile čvršće naše obitelji i ujedno bi počela svitati zora boljih dana našem narodu, jer na majkama počiva budućnost svakog naroda, pa i našeg.

J. M.

Obitelj čika Jakova

»Ja ću sve njihove poslove popratiti bogatim blagoslovom.«

Mnogo sam puta osjetio da Isus Krist izvršuje i ovo svoje obećanje nad onim obiteljima koje mu se predaju. Ali rijetko toliko kao na sam prvi dan Nove 1969. godine ... Nalazio sam se u Bizovcu. Župnik mi predloži:

— Idemo posjetiti jednu kršćansku i hrvatsku obitelj. Nešto ćeš vidjeti i doživjeti ...

Sjeli smo u njegovoga fiću, i po ledenoj i skliskoj cesti došli u selo Topoline. Zaustavimo se pred velikom i prostranom kućom. Zidanica u ključ. Gospodarske zgrade velike i uredne. Namještaj u sobama lijep i dotjeran. Vidi se — gazda nije siromah ... Ali puna kuća čeljadi.

— Koliko vas je bilo danas na ručku?

— Oko trideset, odgovara kućegazda, ne baš stari čika Jakov i nastavlja: Ali prije užine, kad sam molio pred svima, zagrcao sam i nisam znao izmoliti Zdravo Marijo ...

— A zašto, čika Jakove?

Nisam čekao odgovor. Shvatio sam i bez riječi o čemu se radi. Nakon 11 godina vratio se sin Pero iz Australije sa ženom i dva djeteta. Bio je tu i Josip iz Zagreba sa svojom obitelji, Vinko iz Orahovice, Andrija, Pavao mladi gospodar kuće, seka Zorica ... Nakon mnogo godina, svih osmero braće i sestara. I kada je otac molio pred svojom djecom zajednički skupljenom, uhvatilo ga više u srcu nego u grlu i nije mogao Zdravo Marijo dovršiti.

U TORBI SAM DICU NOSIO...

Sjeli smo župnik i ja za obilati stol. Velika soba bila je tijesna, ali su srca bila veoma otvorena i radosna. Gledam ih i promatram. Sve: muško i žensko lijepo obučeno, skoro gospodski. Sva djeca, što se okolo igraju, do-

Čika Jakov zna zašto živi. Napatio se, ali sada mu nije žao pokraj svoje vjerne i dobre žene i čestite djece.

bro izgledaju. Uistinu, to je obitelj koja je uspjela u životu.

— Čika Jakove, odakle ste vi rodom?

— Iz Dalmacije, sinko. Od Zagvozda prema Imotskom .

— Pa kako ste vi osvanuli ovdje u Slavoniji?

— E, to ti je duga pripovist. Kad nam za vrime rata sve bilo spaljeno, skupio sam ja svoju dicu i krenuo ovamo gore. Putovali smo, ja i moja žena i osmero dice, punih osam dana dok nismo došli do Vučkovca. Svoju najmanju dicu, Peru i Zoricu, u torbi sam nosio. A nismo ništa pod Božjom kapom imali nego samo jedan jedincati tanjur. Iz njega smo jeli ono što smo na putu zaradili.

— Kako ste dalje?

— Malu neku kućicu sam nabavio. Počeo raditi u mlinu za 25 kg brašna plaće. U isto vrijeme na mašini, u vršidbi, pa gdigod se dalo nešto zaraditi da prehranim svoju dicu ...

— Pa jeste li dovoljno zaradivali?

ZAŠTO NE BISMO U ČAMCU ŽIVOTA VESLALI ZAJEDNO, U RITMU RAZUMIJEVANJA I LJUBAVI!

— Nisam! Zato sam svoju dicu poslao da idu i oni raditi. Svakoga su se posla prihvaćali. A svi smo zajednički dilili. Kako su rasla, slao sam ih u zanat, i svi su pomagali svakome da može krenuti dalje u životu ...

— Pa, kako danas stoje vaša djeca?

Tu sam osjetio ponos. Zadovoljstvo. Čika Jakov je samo okružio pogledom po malim i velikima kao da nam je htio reći: Što pitaš kako im je danas, zar ne vidiš da im je dobro, da su svi ljudi ...

— Dica imaju sedam vlastitih kuća. Četiri automobila. Svi imaju svoje zanate, svi dobro zaraduju. Kćeri sve poudate za dobre zetove... Dva su u Osijeku, jedan u Orahovici, jedan u Zagrebu, jedan u Australiji, a jedan mi drži kuću ovdi u Topolinama.

— A koliko unučadi imate, čika Jakove?

—Ravno dvadeset!

Međutim, nesta graja u sobi. Čuju se s ove a zatim s one pa i s treće strane glasovi mladih muževa i žena ... Dok napokon netko ne zagalami:

—Za sada dvadeset! Ali bit će ih još!!!

Veseli žamor odobravanja prođe sobom. I kad gledam njihove ožarene pogleda, sigurne i samostalne kretnje, uređenu djecu, nisam ni jednoga časa posumnjao da će čika Jakov postati još bogatiji u svojim unučadima — kako Slavonci kažu ...

TAJNA USPJEHA ...

— Čika Jakove, kako ste vi uspjeli u onim teškim poratnim vremenima ne samo dobro odgojiti svoju djecu, nego ih i tako dići na noge?

— Ja sam sa svojom dicom Boga molio, radio i bio pošten!

Veliki odgovor. Izvrsna pedagogija. Nije rekao: Učio sam svoju dicu moliti, raditi i poštenju nego: JA sam sa svojom dicom molio, radio i bio pošten. PRIMJER pobožnosti, radinosti i čestitosti, to je tajna njegovoga uspjeha.

— A jeste li znali popiti čašu vina?

— Jesam! Ljo sam i pio, Boga molio, Gospu i svetoga — Antu. Ja i moja žena otišli smo na Lurdsku Gospu u Košku. Ondje smo se zavitovali da ćemo ići Gospi Sinjskoj, ako nas bude čuvala ... Sin mi je poslao novaca i ja sam bio u Sinju ... I sada svaki dan molimo krunicu uopćeno, čitava obitelj koja je na okupu.

— Jesu li vam ostala djeca katolici i dobri kršćani?

— Svi do sada, hvala Bogu!

— A jesu li svi vjenčani u crkvi?

— U moju kuću ne ulazi tko se nije vinčao kako Bog zapovida.

Sada su već i sinovi i kćeri upadali u riječ. Oni su htjeli dopuniti očevo pripovjedanje.

—Uvijek smo skromno živjeli. Nismo u djetinjstvu bili razmaženi. Bili smo koji puta gladni i žedni. Ali smo se naučili raditi. Nikada nikoga prevariti. Pošteno i čestito ...

— Osim toga bili smo jedno srce i jedna duša. Brat za bratom i sestrom smo uvijek čuvali osjećaj. Bili smo složni. Ja bih i danas prodao svoju kuću i sve što imam, ne samo da pomognem ocu i majci, nego i svome bratu, kad bi zapao u nevolju. Mi smo jedan drugoga školovali, mi smo jedan drugoga podizali. Svi za sve, i svaki za svakoga ... I zato se i danas tako volimo ...

— Moja je žena rodom Austrijanka. Kad sam s njom nakon 11 godina došao iz Australije na zagrebački kolodvor, dočekao me najstariji brat Jozo i drugi brat. Mi smo se pola sata grlili i ljubili. Žena je time bila toliko iznenađena, ganuta, da je zaplakala i rekla: Toga kod nas u Austriji nema ...

— Kod nas je uvijek stariji zapovijedao mladima. Ali ne samo zapovijedao, nego i brigu brinuo. I sada to čini ...

— Imali smo još jednoga brata, upada sekа u riječ, ali on nam je umro još malen. I svi ga i sada još žalimo i prežaliti ne možemo ...

Opet i opet sam upoznao snagu ljubavi bratske i sestrinske. Ali i bijedu, osamljenost, nesigurnost, siromaštvo jedinaca i jedinica ...

MALI MOJ IMENJAK

Ta sigurnost, međusobna povezanost, navezanost i odanost, urodila je još jednim drugim osjećajem u toj obitelji. A to je — ljubav prema vjeri i domovini.

— Vi živite u Australiji i došli ste u goste kući nakon 11 godina, okrenem se jednom između sinova. Kako prolazite ondje?

— Dobro! Ja sam građevni poduzetnik. Ne mogu se potužiti na zaradu. Probio sam se ...

— A da li je to dobro što naši odlaze u Australiju?

— Nije dobro ići u Australiju! Mi smo na krivom putu. I ne donosi nam sreću onaj tko nas onamo šalje ...

— Zašto?

— Teško je živjeti daleko od svoje domovine. Teško je živjeti daleko od svojih, teško je živjeti u tuđem i sebičnom svijetu. Mene uhvati tolika čežnja za svojim domom, jer nikada mi ne će ondje biti dom premda sam mlad onamo došao i premda sam još mlad,

DRAGOM DJEDI I MOJOJ BAKI POKLANJAM OVU SLIKU OD MOJIH PRVIH DANA POLASKA U ŠKOLU. PERO!

da me srce boli. Koji puta mi izgleda kao da će puknuti ...

— A da li vam djeca znaju hrvatski?

— Pitajte ih! Pero, okrene se on malom sinčiću od kakvih pet godina prpošnoga i sigurnog izraza lica.

— Pero, upitah ja svoga maloga imenjaka, jesi li ti Australac?

— Nisam!

— A što si ti?

—Ja sam Hrvat! izgovara mali sasvim pravilno svaki slog, premda se rodio u dalekom svijetu. Samo mu slovo »r« malo teško ide ... Njegova mlada mama se blaženo smješka. Ponosna je na svoga sinčića kako on znade što je i kome narodu pripada. Obratim se njoj:

— Gospodo, iz kojega ste vi našega kraja?

—Ja sam iz Austrije, odgovara ona glatko i jasno hrvatski, a nikada nije bila do sada u našoj zemlji ... Da, da iz Austrije. Ondje smo se moj muž i ja upoznali. Najprije je on krenuo u Australiju, a zatim je i mene pozvao ...

— Ali tko vas je tako lijepo naučio našim jezikom govoriti da i svoju djecu to učite?

— Moj dobri muž!

Ostao sam zapanjen. To je svijest! To je osjećaj za svoj jezik. Taj mladi Dalmatinac svoju ženu strankinju naučí hrvatski da njegovu djecu ona uči hrvatski. Kako je na krivom putu onaj »intelektualac« o kojem sam pisao nedavno u Glasniku čija žena nijednu riječ ne zna hrvatski, kao ni njihova djeca, da ne bi ispali »nekulturni« i dobili osjećaj »niže vrijednosti«. Postavio sam tom mladom čovjeku odlučno pitanje, a dobio odgovor koga bi trebalo zlatnim slovima pisati na svim knjigama o pravom i iskrenom domoljublju.

— Što vas goni da vi svoju ženu i djecu u tuđini učite hrvatski?

— Ja ne bih mogao pogledati u oči svome ocu i majci, svojoj braći i sestrama kada moja djeca ne bi znala govoriti mojim materinjim i bratskim jezikom ...

— Ide li vaš sinčić u školu?

— Već ga pomalo šaljem. Ali dat ću ga u katoličke škole. Ondje ima, osim državnih, i katoličkih škola. Meni je stalo da moja djeca budu ne samo dobri Hrvati nego i dobri katolici. I zato mi ne će biti žao godišnje dati 55 dolara da se odgoje u katoličkom duhu kod časnih sestara ... Sve se može kad se hoće...

MLADOŽENJA »BLAGOSIVA« KUĆE

Međutim nisu takvi oni samo u tuđini. Nego i kod kuće. Evo što se dogodilo prije nekoliko godina. Župnik, preč. Mato Bešlić, trebao je blagoslivati kuće u Topolinama. I to baš 31. prosinca 1964. godine. Sutra, 1. siječnja bit će svatovi u kući čika Jakova. Ženi se Andrija. I čika Jakov ne može stoga sa župnikom ići na blagoslov kuća. Treba mnogo spremiti u kući. Ta, sutra su svatovi ... Ali tko će sada naći drugoga čovjeka u selu? Župnik je u neprilici.

— Velečasni, ja ću s vama, kaže mladožonja Andrija.

— Ti? Pa ti se sutra ženiš?

— Ništa zato! Danas će sve obaviti moj otac i braća, a ja ću s vama blagoslivati kuće.

I uistinu, Andrija je taj dan prolazio kroz selo, a u kući mu se spremaju svatovi. Istina, zamijenio ga je i Vinko nešto vremena. Ali, glavno je da župnik nema neprilika. Treba mu biti pri ruci ...

POZVANI SMO NA VJENČANJE ...

Morali smo se žuriti. Imamo u Cretu svetu Misu u četiri sata, a u Ladimirevcima u 5,30. Opraštamo se od svih srdačno i veselo. Kao stari znanci. Na kraju će nam čika Jakov:

— I jednoga i drugoga, a to znači župnika i misionara, pozivam na vinčanje!

— Čije?

— Moje!

— Kako vaše? Ta zar vi niste vjenčani?

MOJ ROD

U doba, kad se toliko raspravlja o broju rođenih i smrtnosti i donose propisi o sređivanju obiteljskoga života, bit će korisno čuti nekoliko podataka o 190-godišnjoj povijesti jednoga roda.

Moji su stari g. 1780. došli iz Like u Slavoniju. Došli su kao tri bračna para. Ni u obitelji ni kod župnika nisu se na žalost sačuvali dokumenti o ličkom prazavičaju, o naselju iz kojega potječe moj rod. Po svemu se čini da je to bila okolica Perušića.

Od g. 1780-1800. rodilo se od tri bračna para u jednoj zadružnoj kući 40 djece, dakle svake godine oko dvoje. Pomor djece u kolijevci bio je strašan. Ivan, rođen 1800, prvi je od dječaka koji je doživio tu sreću da odraste, da se oženi i da ostavi djecu, unučad i praunučad.

Ivanov stric Antun odijelio se od zadruge i prešao u drugu zadrugu da prehrani djeda i babu bez potomaka. Svoju je zadaću izvršio, ali je oko g. 1850. i sam izumro — bez potomaka.

Mato je imao pet sinova: Jozu, Luku, Stipu, Grgu i Đuru, a Ilija samo sina Tomu. G. 1848. sagradili su veliku zadružnu kuću od kamena, najveću u selu i jedinu od kamena, po ličkom običaju. Kad su se svi ti sinovi pooženili pa kad su se počeli ženiti i Matini unuci, bilo je u kući 40 čeljadi, i kuća je postala tijesna. Oko g. 1880. sto godina nakon dolaska iz Like u Slavoniju, velika se zadruga podijelila u 6 dijelova: svaka je grana dobila oko 6 jutara zemlje.

Moj pradjed Stipo imao je dva sina (mislim na one koji su odrasli i oženili se), moj otac 6 sinova, a moja braća i sinovci netko više netko manje.

—Za sedam godina ćemo slaviti ja i moja gazdarica zlatni pir. Već se sada dogovaramo kako ćemo svi doći. Ali baš svi. Iz svih krajeva svita. Nemojte da i vi ne dođete koji ste nas danas obišli ...

Obećali smo. A tko i ne bi? Ta, poziva nas čika Jakov Puljak iz Topolina, župa Bizovac u Slavoniji ...

o. Pero Bulat DI
pučki misionar

Prije pedesetak godina bilo nas je u selu 11 kuća i oko 50 čeljadi, a danas je 6 kuća i oko 20 čeljadi. Posebno je zanimljivo da je prije pedesetak godina samo se jedan naš rodak iselio i u drugom selu prižemio, a sada ima sedam obitelji koje potječu od našega roda i žive daleko od našeg rodnog sela. No kad zbrojimo svu rodbinu u selu i izvan sela i usporedimo s brojem našega roda prije 50 godina, stojimo nekako podjednako, zapravo malo slabije.

Od 1948 — 1968. 8 mladih ožemjenih parova imalo je oko 15 djece, računajući one u selu i dalje od sela.

Činjenica je da kao rod stagniramo tj. ostajemo kao cjelina pri jednakom broju čeljadi već punih stotinu godina, niti rastemo niti se širimo niti cvatemo. Koji je tome razlog? Ima svakako u novije vrijeme i želje za lakšim životom. No postoje i drugi razlozi koji su spriječili jačanje i širenje roda.

Jednu je obitelj uništila tuberkuloza: od nje su umrla oba odrasla brata (od toga jedan oženjen, zajedno s djetetom). Druga je obitelj imala kćeri i dva sina od kojih je jedan umro kao dijete, a drugi poginuo u ratu, pa se obitelj posve rasula i od nje nema više nikoga na životu. I kod treće obitelji bila su dva sina od kojih je jedan umro kao dijete, a drugi poginuo u ratu, dok roditelji i kćeri još žive. Četvrta je obitelj imala više djece: muški su nestali, ženske se razišle, pa je kuća srušena a zemlja rasprodana. U petoj je obitelji od šestero djece bio samo jedan sin. Šesta i sedma ostadoše bez djece, valjda zbog neplodnosti. Osma je obitelj imala tri kćeri i jednog sina koji je umro kao dijete, pa je tako obitelj nestala. Deveta je obitelj imala dvije kćeri koje su se izudale: jedna je primila u kuću zeta, a to je učinila i kći i unuka. Na djedovskom zemljištu moga roda ima sada pet kuća moje rodbine i pet kuća doseljenika.

Ostale još žive obitelji ne spominjem. Općenito prevladuju ženska djeca što znači jačanje plemena, a stagnaciju ili slabljenje roda.

Drugi rodovi u selu stoje različito: jedni su od nas jači, drugi slabiji, i to oni ličkoga podrijetla, a jači bosanskoga. Kroz posljednjih 100 godina izumrla su dva roda i oko 30 obitelji pa je otprilike toliko novih obitelji naselilo prazne kuće.

Kome je stalo do toga da se Božja slava vrši i da nam narod ne propada, mora pozdraviti Papinu encikliku o umnožavanju ljudskoga roda. Naši su je biskupi prihvatili, a svećenici narodu objavili. Razna planiranja obitelji, javna i privatna, koja se protive rečenom Papinu pismu, donose nam sigurnu vjersku i nacionalnu štetu. Kad to tvrdimo, onda to tvrdimo jednako iz vjerskih i nacionalnih pobuda, iz želje da se vrši Božja volja i narod čuva od propasti, jer je to po našem uvjerenju jedna ista nedjeljiva stvar. Pitanje nataliteta jest osobito važno vjersko-moralno pitanje koje Crkva mora proučavati i ljudima objašnjavati. Nijekati Crkvi to pravo znači smetati Crkvu u vršenju njezine zadaće. Vidjeti u cijeloj toj stvari nekakav sukob između vjersko-crkvenih i nacionalno-ljudskih interesa znači krajnju površnost i neznanje.

Kovilj.

Potomci starih hrabrih Graničara — muževi iz Štitara — i danas kao jedan jesu — Za krst časni!

Malo je sela u Slavoniji gdje se lijepa naša narodna nošnja sačuvala kao u Štitaru.

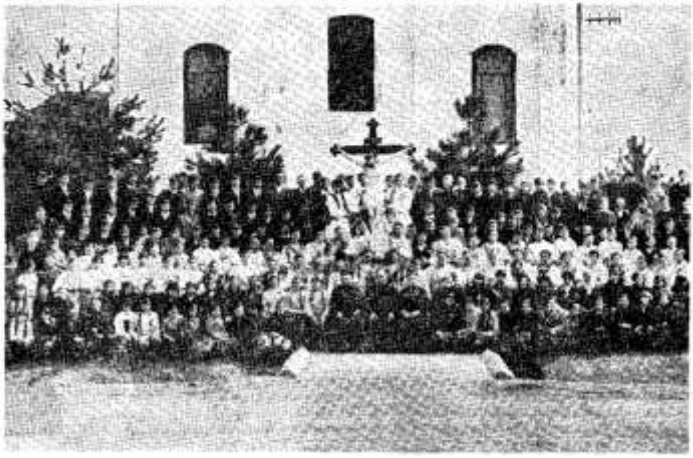

Mladež u Štitaru punih deset dana dolazila je sto po sto na svoj posebni misijski program.

JOSIP WEISSGERBER

Njezino veličanstvo savjest

Sveti Toma More

MLADOST TOME MORA Toma More rođen je 1478. godine u obitelji, koja je imala šestero djece. Njegov otac John (Đon) bio je jedan od najvještijih pravnika svoga vremena u Engleskoj. Toma je uz oca upoznao pravo bolje od mnogog svršenog pravnika. Ali srce ga je vuklo književnosti i teologiji. Odlučio je postati svećenik. Na preporuku kardinala Mortona došao je sa 16 godina na oxfordsko sveučilište. Kod svećenika Graya (Greja), ondašnjeg najboljeg engleskog greciste, naučio je odlično grčki. Kao klerik održao je jednom u crkvi svetog Lovre konferencije o djelu svetog Augustina »De civitate Dei«. Svaki dan išao je na svetu misu, mnogo je postio, nosio je pokorničku kostrijet, za uzglavlje stavljao si grubi smotak šatorskog krila.

No savjest je progovorila u duši toga mladog revnog klerika. Osjetio je, da nije pozvan za svećenika. Privlačio ga je život u obitelji. Nije on bježao od strogosti i žrtava, ali spoznao je, da svećeništvo nije njegov životni poziv. Strogi život provodit će on cijeli život kao otac obitelji.

Svršio je pravo i u dobi od 22 godine. 1500. godine dobio je advokaturu. Iza pet godina oženio se s najstarijom od triju kćeri essexskog grofa Johna Holta, 15-godišnjom Jane (Đejn).

TOMA MORE KAO OTAC OBITELJI Jane mu je poklonila četvero djece. Iza toga je umrla. Toma se brzo ponovo oženio jer je svojoj djeci morao naći novu majku. Druga žena bila je Alice

(Elis), koja mu je dovela i pokćerku (Elington). Od sve djece najviše se spominje kćerka Margareta. Ona je bila Tomina povjerenica. Njoj je potajno davao od vremena do vremena svoju pokorničku košulju, da mu je opere. Jednom je to opazila snaha, žena Tomina sina Johna, i dosta prpošno se nasmijala. Ocu Tomi bilo je to vrlo neugodno.

Dosta mu je brige zadao zet Roper, muž kćeri Margarete. Bio je sklon luteranstvu. Toma je često s njime raspravljao, ali uzalud. Jednom je pisao Margareti o njezinu mužu: »Dugo već podnosim tvog muža. Raspravljao sam s njime o vjerskim pitanjima i uvijek sam mu davao svoje siromašne očinske savjete, ali opazio sam da sve ovo nije kadro privesti ga pameti. Stoga neću više raspravljati s njime. Napuštam ga, pa ću imati više vremena da se za nj molim Bogu«. Bog mu je uslišao molitvu. Godine 1525. »bolest znojenja« — kako su je zvali — dovela je Margaretu gotovo na rub groba. To je opametilo Ropera. Učvrstio se u vjeri i ostao je do konca života gorljiv katolik.

Već prije Tridentskog crkvenog sabora, koji je sistematizirao pouku u vjeri, Toma je to činio u svojoj obitelji savjesno i revno.
Rano je polazio na počinak, a ustajao bi u dva sata noću, da se bez smetnje dade na molitvu i studij teologije, Svetog pisma i djela crkvenih otaca. Svoj teološki studij nastavio je kroz cijeli život i stekao je natprosječno znanje, dublje od mnogog svećenika. Iza pet sati molitve i svetog studija probudio je svoje ukućane. Kad su se svi pospremili, zajednički je s djecom izmolio litanije svih svetih i sedam pokorničkih psalama. Svaki bi dan svi sudjelovali kod svete mise u kućnoj kapeli. Do svršetka pobožnosti nije se nikome odazivao. Svaki petak bi čitav posvetio molitvi i studiju. Za objeda članovi obitelji naizmjence bi čitali iz Svetoga pisma. Toma je, naime, želio da njegova obitelj što bolje upozna svoju vjeru.

Toma More je najistaknutiji humanist engleske renesanse. Kućni mu je prijatelj bio Erazmo Rotterdamski. Godine 1526. naišao je u London slavni slikar Holbein. Bio je baš Božić. Toma ga je pozvao da portretira sve članove njegove obitelji. Ta je slika ušla u povijest umjetnosti.

U njegovoj kući vladala je sretna kombinacija discipline i duha slobode. Njegovi ukori često su bili duhovite rugalice u duhu renesanse. Kad je postao državnim kancelarom, njegova žena Alice smatrala je, da se sada mora više dotjerivati. Jednog dana smiješeći se rekne joj Toma: »Zaista, Madame, ako vas Bog ne pošalje u pakao, bit će nepravedan, jer tako skupo plaćate i toliko se mučite da onamo dođete«.

3. rujna 1529, dok se Toma vraćao s diplomatskog puta iz Francuske, saznao je od glasnika, da su mu izgorjele pojate i sve žito. Svojoj ženi piše s puta: »Uza sve dužno poštovanje prema Bogu to je golem gubitak. Međutim, kad se Bogu svidjelo, mi se moramo ne samo predati vodstvu Božje providnosti, nego se i radovati zbog njegove odluke. On nam je dao sve što smo sada izgubili, i ako je uzeo

natrag, neka se vrši njegova volja«.

Požar je počeo kod Mora, ali je zahvatio također susjedove pojate i žito. Stoga Toma piše: »Makar nam ne ostala nijedna žlica, nijedan siromašni susjed ne smije trpjeti zbog onoga što je kod nas počelo. Molim te, da ti i naša djeca i sluge budu radosni u Bogu!« — Kako je negdje poput melema na ranu djelovalo ovo pismo na zastrašenu i unesrećenu obitelj.

U teškim danima raskola i vjerskih trzavica piše Toma svojima u Chesle (Česlu) iz Londona, gdje je živio kao kancelar: »Mi ne možemo očekivati da ćemo doći u nebo uživajući na krevetu od perja. Nije to pravi način. Naš Gospodin prolazio je kroz boli i iskušenja. Sluga nema pravo očekivati da će mu biti bolje nego Učitelju. Lako je ostati dobar, kad je krepost nagrađena, a zlo kažnjeno. Svi vas vode u nebo kao plivača koga drže pod bradom. Ako živite u vrijeme lošeg primjera, pa ostanete čvrsti i vjerni Bogu uz pogibao života, onda makar bili i samo napola dobri, Bog će s vama postupati kao da ste bili potpuno dobri«. — Osjećaju se plodovi svagdanjih razmatranja i svetog studija.

TOMA MORE KAO PISAC Toma More najveći je engleski humanist. Proslavio se po svoj Evropi naročito djelom »Utopija«. Osim toga napisao je dosta knjiga, većinom teološkog sadržaja. Četiri knjige napisao je protiv krivovjerja onog vremena. Protiv Lutera i Tyndala napisao je »Dijalog«. Kad je Simon Fich u spisu »Molba za prosjake« zastupao mišljenje da se crkvene zadužbine zaplijene, Toma mu je odgovorio spisom »Molba duša«. Tu prikazuje duše u čistilištu kako zaklinju, neka se ne ukidaju misne zaklade.

Nešto više valja reći o »Utopiji«. Toma je sam skovao tu riječ, koja je postala zajednička svim današnjim jezicima. »Ou topos« znači grčki: nigdje na svijetu. O tom romanu Toma More stavlja u usta moreplovca Hitlodeja opis jedne čudne zemlje, koji je neizravna oštra kritika socijalnih prilika njegova vremena. On uspoređuje kraljevstvo u »Nigdjevoj zemlji« s okolnim zemljama, koje imaju sve mane engleskog društva. U samoj »Nigdjevoj zemlji ili Utopiji« ne posti se, nema slika ni kipova u bogoslužju. Svećenici su oženjeni. Svi žive dragovoljno kao u nekoj redovničkoj zajednici. — Inače je Toma More uvijek branio svećenički celibat, pisao u obranu štovanja slika, sam je mnogo postio, bičevao se i nosio kostrijet. Ako je svećenike u »Utopiji« zamislio kao oženjene, dobro je da znamo kako je opće mišljenje katoličkih bogoslova sa svetim Tomom Akvinskim na čelu, da bi prije istočnog grijeha ženidba kao jedini sakramenat bila iznad djevičanstva. — Utopija je dakle knjiga kulturnih, socijalnih, a nadasve religioznih ideala jednog svetog katoličkog humaniste, koji je pred smrt u tamnici rekao svojoj kćeri Margareti, da je cijelog života čeznuo za redovničkim staležom«.

TOMA MORE KAO DRŽAVNIK Na upravi Engleske kao kancelar bio je Toma samo dvije i po

godine iza kardinala Wolseya, a samog Tomu naslijedio je zloglasni Cromwell.

Mladi pravnik Toma zamjerio se već prijašnjem kralju Henriku VII, kad mu je u parlamentu osujetio prijedlog da se povise porezi za besmisleno ratovanje u Francuskoj. Nasljednik Henrik VIII brzo je upoznao sposobnost mladog Tome Mora. Kralj je zaplijenio papinsku lađu u Southhemptonu po starom saksonskom pravu brodoloma. Brodolomom izgubljeno smatralo se ničijim. Međutim papinska je lađa bila samo oštećena. Papinski nuncij uze za odvjetnika Tomu. On je tako sjajno obranio pravo papinskog nuncija da je lađa vraćena. Kralj se okladio: »Ovaj neće više braniti interese drugih, nego moje«.

1517 . godine, kad je Luter pribio na crkvena vrata u Würtembergu svoje teze i prezreo bulu pape Leona X, Henrik VIII uze Tomu Mora za člana privatnog savjeta. Slijedeće godine bio je Toma među potpisnicima ugovora između Engleske i Francuske, po kojem se francuski prijestolonasljednik imao oženiti kćerju Henrika VIII, Marijom Tjudor. Venecijanski poslanik Sebastiano Giustiniani piše svojoj vladi kako mu je kancelar kardinal Wolsey rekao, da je Toma More najpametniji i najkreposniji čovjek Engleske. Kardinal Wolsey bio je iskreni prijatelj Tomin. Imenovao ga je neke vrste ministrom socijalne skrbi, predao mu je »sudište za parnice pučana«. Kralj Henrik cijenio je Tomu više od ijednog drugog savjetnika. Toma je zaista bio savjetnik, a ne laskavac. Prije nego što je umro prijestolonasljednik, Henrikov stariji brat Artur, Henrik je mislio postati svećenikom, pa se i ponosio, što jedini od evropskih vladara zna nešto teologije. Kralj je bio nesolidno i osjećajno pobožan. Rado je stoga zvao Mora, prvorazrednog teologa, i s njima obavljao pobožnosti. Iza toga bi sjeli, raspravljali o astronomiji, geometriji i teologiji promatrajući s krova zvijezde. Godine 1520. Toma je pratio kralja u Francusku. Od 1521. do 1525. Toma je ministar i dobiva naslov »sir«. 1523. godine htio je kardinal Wolsey po kraljevoj želji dobiti od parlamenta povišenje poreza za 800.000 livra. Kroz četiri godine porez bi se za jednu petinu povećao. Parlamenat je izabrao Tomu za svoga govornika. Prije toga parlamenat je ledenom šutnjom popratio Wolseyev govor. Toma je ustao i na savršen diplomatski način obilazio oko vruće kaše. Dugo je govorio, malo toga rekao i završio zagonetno, da ni sam ne zna da li je Wolseyev postupak protiv starih prava parlamenta. Kardinal Wolsey otišao je uvrijeđen i razočaran. Sad je Toma nagovorio parlamenat da pristane bar na polovicu svote, što parlamenat odobri. I kralj i Wolsey iza nekog vremena ljutine bili su napokon Tomi zahvalni, što je postigao bar toliko.

Henrik je imao dvorski savjet od 20 članova. Među njima 10 je članova moralo stalno biti u Londonu. Toma je bio među njima. Od tih deset četvorica su morala stalno biti na dvoru. Toma je bio među njima. Od te četvorice dvojica su morala stalno biti uz kralja. Smjeli su se udaljiti samo s njegovom dozvolom. Toma je bio jedan od te

dvojice. Jednom je kralj iznenadio Tomu u Chelseu (Čelziju) izvan Londona i zamolio da kod Morovih blaguje. Lady More sve se užurbala od ponosa i brige da dostojno počasti kralja. Iza objeda šetao se kralj s Tomom zagrlivši ga oko vrata. Navečer, kad je kralj otišao, reče zet Roper svome tastu Tomi: »Morate biti sretni što kralj s vama postupa kao ni s jednim drugim«. Ali Toma je prozreo opasnu ćud Henrikovu. Odgovorio je svom zetu: »Njegovo veličanstvo pokazuje meni naročitu sklonost... Međutim, sine Roper, mogu ti reći, ako bi za moju glavu mogao osvojiti i jednu tvrđavu u Francuskoj, moja glava ne bi više stajala na ramenu«.

Toma More bio je protiv Wolseyeve politike u Francuskoj. Wolsey je smatrao da Engleska nije velesila, ako ne ratuje na kontinentu. Toma je bio protiv rata u Francuskoj, jer je »najljepše i prvo kršćansko kraljevstvo četiri puta jače od Engleske«. Bio je i protiv rata sa Španjolskom, »jer je Karlo V najjača obrana protiv Turaka«. Premda će jednom umrijeti za duhovnu papinu vlast, ipak je bio protiv politike pape Julija II, vladara glavne talijanske države, jer je ovaj sklopio savez protiv francuskog kralja Filipa. Toma More bio je za mir sa svima. Kralj Henrik VIII, nedoučeni teolog, napisao je spis protiv Lutera »Assertio septem sacramentorum«. Kralj pobija Luterovo djelo »Sužanjstvo Crkve u Babilonu«. Toma More, natprosječni teolog, koji će umrijeti za papin primat, prigovorio je kralju, da pretjerano hvali papu i da bi trebalo razlikovati između pape kao poglavara talijanske države i pape kao Petrova nasljednika. Kralj nije htio ni čuti o ispravcima, jer da je krunu dobio od pape. — Luter je odgovorio na Henrikov spis. Na to je Luteru odgovorio Toma More pod pseudonimom Gulielmus Rosens. Tu on brani Henrika protiv Luterovih napadaja.

Toma More bio je, dakle, neobično siguran i umjeren u svim državnim i teološkim pitanjima, da mu se moramo diviti.

POLITIČKA KARIJERA Tomu Mora pratila je jedna kobna sjena. Opasnost i tragedija počela je već prije Tomina uspona, kad je naslijedio Wolseya kao kancelar Engleske. Ta se sjena i opasnost zvala: kralj Henrik VIII, neobuzdani bludnik. Od pokojng brata Artura uz papinu je dozvolu uzeo za ženu njegovu udovicu, Katarinu Aragonsku. Ona je bila kćerka španjolskog kralja Karla V. Brak je bio nesumnjivo valjan. Ali se kralj zagledao u dvorsku damu Anu Boleyn. Jednog dana povjerio je Tomi Moru tajnu, tj. svoj plan da zatraži poništenje braka s Katarinom Aragonskom i da se oženi s Anom Boleyn. Toma je protrnuo, jer je odmah vidio, što će se iz toga izleći. Nitko, pa ni papa, ne može razriješiti brak s Katarinom Aragonskom, a tu je i Karlo V, Katarinin otac, kralj Španjolske, car Njemačke, u čijem posjedu je i Nizozemska, čitav habsburški obruč oko Francuske, Španjolskoj je pripadala i Lombardija i kraljevstvo obiju Sicilija te Napuljsko kraljevstvo. Toma u to doba nije još bio kan-

celar. Kralj je od njega tražio otvoreno mišljenje. Toma je izmicao. Rekao je da nije sposoban tu stvar prosuditi, zamolio je nekoliko dana vremena da razmisli. Iza nekoliko dana upitao je kralj ponovo Tomu za mišljenje. Toma je, međutim, pripravio izjavu izmjerivši svaku riječ. Rekao je kralju: »Veličanstvo, niti ja, niti biskup od Durhama i Batha, nismo podesni savjetnici u stvari Vaše savjesti. Mi odviše Vama dugujemo i ovisimo o Vama. Zabrinuti smo za svoje interese. Najbolje će biti da potražite savjetnike, koje neće skloniti da Vas varaju ni zabrinutost za interese, niti strah od ikoga na svijetu. A to su crkveni oci sveti Jeronim, sveti Augustin ...« Onda mu je pokazao skupljena mjesta iz svetih otaca, koja nisu bila u prilog kraljevu mišljenju. Toma je u svojoj kućnoj biblioteci imao djela glavnih crkvenih pisaca i kroz te je dane rano ujutro iza dva sata ispisivao mjesta iz njih. Kralj je obećao, da ga više neće uznemirivati tim pitanjima. Kasnije se toga obećanja nije držao i Toma More platit će tu kraljevu riječ glavom. Njezino Veličanstvo Savjest progovorilo je u duši Henrika VIII i u duši Tome Mora. Henrik je zagušio taj glas u sebi. On će se šest puta ženiti, a uz to će podržavati i druge grješne veze. Mnoge od njegovih ljubavnica platit će glavom.

Kardinal Wolsey, dotadašnji kancelar, smatrao je Anu Boleyn običnom bludnicom i nije toga krio. Zato je morao odstupiti. Sam je kralj predložio za svoga kancelara Tomu Mora. Godine 1519. Toma je imenovan kancelarom. Prihvatio je, premda je znao kakvoj se opasnosti izlaže. Nadao se, da će svojim utjecajem na kralja spriječiti ono najgore. Na žalost, samo je odgodio tragediju i sam pao kao žrtva kraljeve strasti iza tri i po godine. Kralj je brzo pogazio obećanje da ga neće uznemirivati svojim problemom. Nekoliko dana iza primljenog kancelarstva zamolio je kralj Tomu da poradi za »njegovu veliku stvar«. Toma klekne pred kralja na koljena izjavljujući da bi rado dao i koji od svojih udova, kad bi čiste savjesti mogao pomoći kralju. Radi svoje strasti Henrik je mučio savjesti svih čestitih oko sebe, a uskoro i savjesti čitave Engleske. Henrik se iznenadio na takvu Tominu reakciju, pa mu je obečao ponovo, da će druge upotrijebiti za taj posao.

Papa Klement VII postupao je što je mogao opreznije. Bilo je jasno, da se prvi brak ne može poništiti. No Henrik nije bio zadovoljan s papinim odgovorom. Tražio je da se proglasi nevaljanom bula Julija II, kojom je Henriku podijeljena dispenza za sklapanje prvog braka. Papa je poslao učenog i opreznog crkvenog dostojanstvenika Campaggioa, koji je na engleskom dvoru bio rado viđen. Prije 11 godina donio je kardinalu Wolseyu kardinalski šešir. Papa mu je dao uputu da ništa ne istražuje, nego neka nastoji kralja odvratiti od nauma. Ako ne uspije, neka se ponovo obrati Rimu. Kralj je tvrdoglavo htio dokrajčiti parnicu pred papinskim poslanikom. Starac Campaggio teško se digao na svoje bolesne noge i završio riječima: »Neću izreći presude u ovoj stvari, koja je previsoka za me«. Henrik je bio

bijesan i znao je sada jasno za mišljenje Rima. Iza 15 dana naredio je saziv parlamenta. Zbilo se to u srpnju i kolovozu, a u listopadu godinu prije toga Toma je preuzeo kancelarstvo. Zloduh Cromwell nagovarao je Henrika da zaniječe papinu vlast. Kralj je oprostio parlamenat poreza da ga predobije za sebe, a od svećenstva je tražio da ga prizna »jedinim zaštitnikom i vrhovnim poglavarom Crkve i svećenstva u Engleskoj«. Svećenstvo je protestiralo. Kralj je poslao ispravak: »vrhovnim poglavarom iza Boga«. Svetac i kasniji mučenik, nabiskup Ficher išao je do zadnje mogućnosti. Zahtijevao je blijedu klauzulu: »u onoj mjeri u kojoj dopušta Božji zakon«. Svećenstvo je u parlamentu šutjelo u dvoumici. A netko od kraljevih ljudi viknu: »Tko šuti čini se da pristaje«. U općoj zabuni svećenstvo je potpisalo izjavu. Toma je More bio ogorčen što je bitka sa svećenstvom tako slabo ispala. Thomas Granmer predložio je da sveučilišta riješe pitanje kraljeva braka. Dva od kralja ovisna sveučilišta riješila su problem u prilog kralju. Sve ostale evropske univerze proglasile su prvi kraljev brak valjanim i nerazrješivim. 6. siječnja 1531. nosio je Toma kralju odgovore sveučilišta. U parlamentu Toma je ponovio kraljevu izjavu — inače čisto pretvaranje — »da on sve poduzima iz grižnje savjesti da poništi brak, a ne što bi se zaljubio u drugu ženu«. Kralj je i po drugi put prekršio svoje obećanje tražeći od Tome da objavi tu izjavu u parlamentu. Jedan od dvorjanika upitao je javno u parlamentu Tomu, što on misli o toj stvari. Toma je oprezno odgovorio: »Ja sam svoje mišljenje rekao osobno kralju«. Svima je bilo jasno da je on za prvi brak kraljev. Kad je već kralj protiv danog obećanja gurnuo Tomu u taj problem, Toma je na skrajnje oprezan način počeo Henriku usrdno govoriti u prilog Katarine Aragonske, ali kralj je bijesno sijevnuo očima. Toma se usudio poći još dalje. Rekao je kralju, da je strašno zbunjen radi naslova koji je Henrik svojatao da je »poglavar Crkve u Engleskoj«. Izrazio je spremnost da napusti kancelarstvo.

Kralj je bio potpuni rob svojih strasti. U lipnju 1531. otjerao je s dvora Katarinu Aragonsku. Sada je Rim progovorio bez dosadašnje suzdržljivosti. Papa Klement VII naredi Henriku kao članu katoličke Crkve, da Katarinu vrati u dvor. Pod prijetnjom izopćenja zabranio je papa da se parnica o Katarininu braku vodi izvan Rima. Bula je objavljena u Flandriji na crkvenim vratima. Henrik je rekao nunciju, da ne mari za papino izopćenje. Toma More bio je do dna duše potišten. Engleska se može još spasiti samo odlučnim gestama i krvlju.

15. svibnja 1532. prisilio je kralj dio svećenstva, karijeriste, koji su došli u parlamenat, da potpišu izjavu kojom se kralj priznaje »poglavarom engleske Crkve radi izvanredne mudrosti i žarke revnosti«. Ovaj dodatak mnoge je prevario da su pomislili kako se radi samo o prolaznom aktu. Kralj je naprosto gazio savjesti. Ali njezino Veličanstvo Savjest progovorila je sutradan jasno na usta jednoga koji je znao slušati njezin glas. 16. svibnja 1532. Toma More predao je ostavku na kancelarstvu »radi ja-

kih i stalnih boli u prsima«. Svima je bilo jasno da se radi o boli vjernog katoličkog srca Tome Mora. Toma je ostao bez prihoda. Raspustio je služinčad. Mnogi sa suzama izjaviše da će služiti i bez plaće. Toma nije htio pristati. Svoj poslugi našao je nova mjesta kod druge gospode. Lađu s osam veslača poklonio je Tomi Audleyu skupa sa dvorskim zabavljačem.

Kad se krunila Ana Boleyn, poslaše Tomi 20 livra da se opremi i dođe na svečanost. Primio je novac jer je bio u skrajnjoj nevolji, ali na svečanost nije došao. Godinu dana prije svećenstvo mu je skupilo 5000 livra kao nagradu za knjigu protiv Tunstalla. Taj novac nije htio primiti. Henrik nije mogao podnijeti ovaj uspravni lik Tome Mora, ovo utjelovljenje njezinog Veličanstva Savjesti. I za godinu dana uspio je Tomu dovesti na stratište. Ali time i na oltar katoličke Crkve.

(Nastavit će se)

Josip Weissgerber

MISIONARSKE PUTOSITNICE

Bog svojih ne ostavlja

Prije 12 godina donijele su novine izvještaj o teškoj nesreći u Spačvi. Prigodom utovara klada u vagon stradao je mladi muž Pero D. Iza sebe je ostavio udovicu Ružu sa četvero djece. Djeca i žena dobili su socijalnu opskrbu.

Nitko više nije pitao što se dogodilo s tom ženom, kako je ona prošla u životu.

Baš 14. siječnja ove godine susreo sam tu ženu. I opet sam se zadivio nad tim našim narodom. Dok imamo ovakvih junakinja, ne moramo se bojati budućnosti ...

ON JOŠ NIJE UMRO ...

— Kako se to dogodilo?

— Toga jutra. 8. veljače 1957. probudio se sam. Inače sam ga uvijek morala ja buditi. Još kad je pošao, ja kažem: Daj pokrij djecu. — Dvije su nam djevojčice ležale u dječjem krevetiću. On ih je pokrio. — Zbogom! Zbogom! odgovorila sam. Nismo se ni oprostili. Toga nisam očekivala. Jedna ga je klada prignječila. Prenesen je u bolnicu i nakon tri i po sata bio je mrtav.

— Koliko ste godina živjeli zajedno?

— Sedam godina. Imali smo petero djece. Jedno nam je umrlo. Napravili smo sami malu kućicu. Kad smo se uzeli, nismo imali ništa. Možete misliti kako mi je bilo gledati našu malu dječicu. Kad bi ih poslagali kao lonce od pola litre pa najviše do dvije litre. Takve su bili veličine. Ja mislim, da nije bilo ničijeg oka, kad je to vidjelo a da nije prosuzilo. Ja sam u to vrijeme mislila, da to neću podnijeti. Neću moći opstati. Najstarija je imala 4 godine i tri mjeseca, a najmlađa godinu dana. Katica je

Otok kod Vinkovaca: Djeca s majkom na grobu nastradalog oca: Katica, Marija, sin Petar i najmlađa Anica

prva, pa onda Marija, sin Petar, a najmlađa je Anica.

— Tko vam je dao snage da ste u onom času mogli izdržati?

— Ja sam se preporučila Majci Božjoj i ona mi je bila u pomoći. Žrtvovala sam se i molila. I sada mi najstarija ide u drugi razred gimnazije. Druga ide u trgovačku školu. A mali završava osmi razred osmoljetke. Anica je sada u šestom razredu. I, hvala Bogu, ja sam zadovoljna. Samo mi je žao još to što mi sin kojega sam imala prvoga, nije ostao živ.

— Ali to bi bila za vas samo nova muka, nova usta za hraniti, novo čeljade za prati i oblačiti.

— Ne bi to za mene bilo ništa strašno. Imala bih sina koji bi sada imao 17 godina. Već bi bio odrastao. Premda, ja bih sigurno imala još djece, da je moj muž ostao živ. On je uvijek govorio, da neće samo jednoga sina. To nije ništa samo jedan sin ...

— A kakav je bio čovjek vaš muž?

— Moj muž je umro, sad će 8. veljače biti 12 godina, ali on još nije umro u mojoj kući, jer svaki dan se ja i moja djeca sjećamo njega moleći se za njegovu dušu. A mislim da ga neću zaboraviti u molitvi dok sam živa. A kako bih ga mogla zaboraviti onakvoga dobroga i kršćanskog muža? Nije on znao ni za pijanstvo, ni za karte, ni za kakvo zlo, od čega mnoge žene trpe od svojih muževa. Živio je samo za svoju obitelj. Bogu se molio i uvijek ga poštivao ...

KUĆU SAM SAZIDALA ...

— Koliko ste dobili penzije za svoga muža?

— U ono vrijeme 5.500 dinara i uz to još 2.700 dinara dječjeg dodatka. To je danas 350 i 142 dinara. Ne samo da smo živjeli, nego smo se s tim hranili i odijevali, time sam školovala djecu, i kroz to vrijeme podigla sam novu kuću. Kuća je dugačka 19 metara, a pet metara je široka. Dvije sobe, kuhinja smočnica i drvarnica. To je sve novogradnja. Imam jutro zemlje, stoke nemam. Sve sam čuvala i pazila na svaki dinar. Nisam se na veliko ni oblačila ni za sebe trošila. Nisam nikada izlazila, samo do crkve i groblja. To mi je bilo najviše ... Voljela sam šiti, pa sam na kredit nabavila mašinu. Šila sam do kasno u noć. Ljudi su vidjeli u mojoj kući svjetlo do dva sata poslije ponoći. Cijeli dan bih radila na po-

ljudi, navečer spremila djecu, a iza toga sjela za mašinu i šila. Teški su bili dani moga života. Mnogo neprospavanih noći je bilo, ali hvala Bogu. Dao mi je moje četvero djece i znam za koga radim, pa sve to nije teško trpjeti.

— Djeca su ne samo teret, nego također pomoć i obrana...

— I jest tako. Znam, da više puta sagriješim, kad pomislim, da bih možda bila sretnija, da ih nisam imala. Ali kad promislim onako zrelo: A gdje bih se nalazila, da ih nije bilo? Kakvu bih ja odigrala ulogu i kakav bi se za mnom čuo glas? Ali, hvala dragom Bogu, On je mene s njima zaposlio tako da s njima živim po Božjem zakonu.

— Jesu li vas drugi ljudi uznemirivali? Vi ste bili mlada udovica.

— Mogu reći, da do sada nijedan muškarac nije stavio ruku na mene u vezi nečega što ne valja... Uvijek sam bila ozbiljna, nisam zalazila u takva društva... Neću si dozvoliti da moja djeca nešto loše na meni vide ili o meni čuju. Jer ako od mene vide nešto loše, onda će to i nasljedovati... Ostala sam udovica u 26. godini svoga života. Uvijek sam se uklanjala od takvog društva, nisam zalazila među takve osobe koje bi me mogle upropastiti...

ODGOJ BEZ MUŠKE RUKE

— Vaš muž je živio s vama samo sedam godina. Bio vam je dobar. Ali zar niste osjetili u odgoju djece, da vam on nedostaje?

— Sigurno. I svaki dan. Ali ja sam svoju djecu uvijek odgajala po Božjem putu i u Božjem strahu. Mogu vam reći, da smo do sada uvijek zajednički molili. Bude zapreke, kada su djeca raštrkana, osobito sada kad su veća. Ali većinom nastojim da zajednički molimo krunicu. Kad su djeca bila manja, svako je molio po jednu desetku tako da je i mene jedna dopala. A i prve petke svi obavljamo. Ja poslije smrti svoga muža do danas redovito, a i djeca isto. Kako su primili prvu svetu Pričest, tako su odmah počeli prve petke. Uz prve petke obavljam i prve subote na čast Bezgrješnom Srcu Marijinu. Ona je moja velika pomoćnica. Nikad se nije oglušila na moju molbu. Ja ću se Njoj i dalje utjecati s pouzdanjem. A tko će mi pomoći, ako neće ona, koja je dobra majka sviju ljudi, a napose sirota...

— Godine prolaze, djeca rastu, pohađaju škole. Da li vam je sada lakše nego prije?

— I lakše i teže. Lakše, jer djeca već sama sve rade u kući, ali teže, jer su djeca veća, pa je i veća briga. Svijet ih za sobom povlači. To je za mene dosta bolno, jer je moja jedina želja da budu uz Crkvu i Isusa Krista. Ali se nadam, da me dobri Bog neće ostaviti...

PORUKA ŽENAMA

— Vi ste prepatili i namučili se u životu mnogo. Cijela vaša obitelj.

Isto društvance Ruže Dugač u vlastitoj avliji, Otok

Što biste vi poručili ženama koje se plaše djece?

— Obraćam se ženama i majkama našega sela i svih krajeva, da se ne boje djece. Kad je mene Božja providnost provela sa četvero nejačadi bez muža u maloj kućici u polju, te sam mogla odgajati i podignuti ih i sada pomalo i kruh im davati u ruke, neka se i one ne boje... Neka vide da se za njih nebeski Otac brine. Koga je Bog stvorio, i za njega se pobrinuo. A prije će majka zaboraviti ono što rodi, nego će Bog što stvori. Mnogo mi je žena do sada reklo, kako ja to sve mogu: i kuću praviti, djecu školovati i po kući pomalo sređivati? Odakle toliki novci, jer mi ne vjeruju da to mogu od penzije i nešto malo što zaradim na šivanju. Da je to nemoguće, jer je moja penzija tako mala... Ali neka se ludo ne varaju. Bogu se moli i radi, on će blagosloviti, jer je on u pustinji nahranio 5.000 ljudi sa pet kruhova i dvije ribe. Ove naše Hrvatice, bile to Šokice, Dalmatinke, Bosanke ili Hercegovke — one se više boje djece negoli raka, koji tako mnogo ljudi ništi. Znam za pojedine da imaju mogućnosti da imaju desetero djece, a ona neće više nego dvoje. Kad joj kažem, a ona se na mene otrese: — A što će mi? Teško je s njima. Treba to hraniti, treba oblačiti. A što će mi druge reći? Kud ću s njima? Ne zna jadnica da se žena može najbolje spasiti po rađanju i odgajanju djece. A kad im to kažeš, one će reći: — Kud druge, tamo ću i ja. Neću biti u paklu sama, i tamo će biti društva... Ne želim ih osuđivati, jer je Isus rekao: Ako nekoga osudiš, bit ćeš osuđen. Ali one ne znaju sa svojim blagoslovom osigurati sebi vječnu sreću...

— Kakvu želju imate?

— Ovih mojih nekoliko riječi doživljaja moga života stavite makar u kut neke knjige. Možda će nekom ipak u životu dobro doći. Vidjet će kako Bog svoje ne ostavlja.

— Odakle ste rodom?

— Rođena sam 1930. pokraj Perkovića u Dalmaciji. Sada živim u O. kraj Vinkovaca.

KAŽU, DA JE VJERA OPIJUM

Da, vele, da je vjera opijum kojim se zanose osobito ženske osobe nebeskim ljepotama, pa zaboravljaju na svoje zemaljske i ljudske dužnosti.

Da, vele, da je vjera droga kojom se uspavljuju osobito ženske osobe i ne čine svojoj djeci ono čime bi ih spremile za solidan ljudski život, nego samo sanjaju o nebu.

Kakva ironija, kakvo nepoznavanje života!

Ova žena, obična naša priprosta Dalmatinka, koja se u Slavoniji snašla kao u svom kraju, pobija te tvrdnje i dokazuje, da je vjera najbolji poticaj ne samo za vječnost, nego i za zemlju. Ona je snaga i jakost koja je od ove žene učinila korisnog člana naše narodne zajednice, koji je više učinio za naš narod, odgojivši tako svoju djecu, nego ona koja je trošila na sebe i svoju djecu zanemarivala, a na sva usta se razbacivala kako je njoj puno stalo za sreću našeg naroda...

Ovakve majke, kao ova mala Katice, Marije, Anice i Petra, najbolji su graditelji ne samo vječne nego i vremenite domovine.

RAZGOVARAMO

Čitamo na sve strane u štampi kako Crkva skida svece sa neba. Što o svemu tome valja misliti?

Ne radi se o nikakvom skidanju svetaca s neba, nego se radi o tome da se u javnom Bogoštovlju dadne što više mjesta životu s crkvenom godinom. Crkvena je naime godina s blagdanom božićnog, uskrsnog i duhovskog ciklusa tako uređena da se kroz nju slave i proživljavaju sva središnja otajstva naše vjere i spasenja. Pravo je da se tome dadne prednost. Mnogi od »ukinutih« svetaca i dalje će se slaviti čak i u liturgiji ali samo u pojedinim crkvenim pokrajinama, ili redovima kojima su pripadali. Osim toga rade već stoljećima čitave skupine učenjaka da prouče život svetaca. Rezultati se njihova rada primjenjuju i legende koje su se okupile oko nekih svetaca doživjet će dakako svoj svršetak.

Imam 15 godina. Da li bih smjela ići na ples? Išla bih sa svojim vršnjakinjama ili sa bratom. Mama o tome ne bi smjela znati.

Na ples za koji mama ne bi smjela znati, nemojte ići. Roditelji imaju dužnost a zatim i pravo da u tome nadziru i usmjeruju svoju djecu.

Ja sam jedna od čitateljica Vaše štampe. Vidim da ste mnogima dali snage, pomoći i savjeta, pa sam i ja pošla tim putem. Predprošle godine dobili smo Glas Koncila za Uskrs i u njemu je pisalo nešto veliko za cijelu našu obitelj. Mi smo mislili taj Uskrs posebno proslaviti i zapamtiti. Ali nam se nade nisu ispunile. Radi se o mješovitim ženidbama, da bi oni koji su takvim ženidbama mogli ostati u svojoj vjeri i vršiti svoje vjerske dužnosti... Mi se pitamo, tko to ne da da se ta pitanja srede. Hoće li doći dan njihova vjenčanja, ispovijedi i sakramenta. Molim odgovorite što prije.

I. M.

Za pitanje sklapanja mješovite ženidbe, to jest ženidbe između katoličke stranke i člana istočnih crkava, obratite se svome župniku. On je jedini pozvan da to riješi, a ako stvari prelaze njegovu vlast on će se obratiti na biskupa. Davati izdaleka savjete, ne poznavajući prilika ni zapreka, nije baš zgodno. — Ako za bilo koji brak postoje zapreke koje sprečavaju sklapanje ženidbe, neće Vam nitko moći pomoći. Kad Crkva stoji iza nekih propisa onda moramo reći da ima nekog razloga za takav stav; ili se radi o Božjem zakonu gdje mi ljudi nemamo više što reći, ili se radi o nekom iskustvu na koje Crkva ne može zaboraviti. A s mješovitim ženidbama Crkva ima bogato iskustvo.

Vjernik sam katoličke Crkve, i religiozna sam... Materijalno sam prinuđena da držim podstanare. Njihovo mi se ponašanje ne sviđa. Ne radi se o mojim mušicama. Što da učinim, savjetujte me!

Ako ste primorani držati podstanara ili podstanarku, nitko Vam to ne može i neće zamjeriti. Ali ne morate držati baš ovoga, ili ovu koja se ne drži reda. Upozorite, savjetujte, ako nema popravka zaprijetite otkazom, što i učinite kad si nadete čestitije čeljade.

Što se tiče Vaše odgovornosti moralno zlo spriječite, koliko možete, ako ne možete, niste odgovorni.

Moja najstarija djevojčica oduševljava se za samostanom. Ne bih željela ništa učiniti što se Bogu ne mili, ali sam isto tako zabrinuta, što će biti ako mi se dijete vrati. Netko joj je napunio uši, da može u samostan uteći, jer da joj nitko ne može braniti da ide u samostan.

Pitanja što ste ih postavili nisu tako jednostavna. Ne bih ni ja htio ništa savjetovati što se protivi Božjim pozivima i naumima. No valja roditeljima naglasiti više stvari: odlazak u samostan nije veći rizik nego kad se djevojka udaje. Za jedno i za drugo traži se zrelost i velikodušnost, možda za samostan veća od one za brak. Radi se naime o koraku koji u slučaju napuštanja tog zvanja povlači za sobom napuštanje čitavog idejnog svijeta i kad ga netko napušta teško se snalazi u običnim zvanjima. Zato oprez. Zvanje treba ispitati i prokušati. Zato su i novicijati i priprave na redovnički život. Ima tu nešto što mnogi ne uočavaju. Novicijat, vrijeme pripreve jest vrijeme u kojem se kandidat upoznaje s načinom života koji ga čeka, s obavezama koje će na se primiti. Ako vidi da nisu za njega, ili ako red vidi da kandidat nije za njih, valjalo bi se u miru razići. Roditelji i društvo trebalo bi takove opet primiti. Ali se događa drukčije. Mnogi i mnogi shvaćaju odlazak u samostane, pa čak i sam odlazak u sjemeništa neopozivim. Ako Crkva smatra to vrijeme privikavanjem i kušnjom, u kojoj će naravno biti i odstupanja ako se shvaća ozbiljno, onda i roditelji mogu to smatrati takovim, to jest vremenom u kojem njihovo dijete može početi i drukčije misliti, to jest vratiti se u život običnih ljudskih zvanja.

Ima li dijete pravo da pobjegne u samostan? Možda se ta stvar isticala u starim životopisima kao krepost. Međutim, dok je dijete pod brigom roditelja, ne valja da bez njihova blagoslova i pristanka odlazi bilo u brak bilo u samostan. Iskustvo pokazuje da ti koji su silom bježali u samostane i sjemeništa znaju vrlo brzo promijeniti svoje mišljenje. Zato je bolje da ga kod kuće promijene ili da se u njemu utvrde do te mjere da kao zreli ljudi mogu na se preuzeti teškoće života žrtve. A kad su ga jednom kao zreli ljudi preuzeli na se znat će da ne cvatu ruže niti na drugim putevima, pa će im biti lakše nositi njihov teret.

Ima li tko pravo da nagovara, da ne velim huška, Vaše dijete za svoje namjere. Nema i ne smije. Svaki moralni pritisak u tom smjeru dolazio on ne znam odakle, ne može se odobriti i povlači za sobom teške posljedice suodgovornosti. Moralni pritisak ili strah onemogućuju da se sklopi valjana ženidba, a isto tako da se polože valjani zavjeti u redovničkim zajednicama.

Nove knjige

SVETAC I NJEGOV DEMON jedno je od zrelijih Hünermannovih djela. Iznosi pred nas sudbinu i uspon jedne od najdivnijih svetačkih pojava prošloga stoljeća — sv. Ivana Marije Vianneya, bolje poznatog pod imenom arskog župnika. Priča nam o prvim danima njegova djetinjstva koje je bilo zasjenjeno strahotama francuske revolucije; o poteškoćama i prerpekama kojih je sve više bilo na putu što je bliže bio svome cilju — svećeništvu, osobito za mučnih školskih dana, jer se latinska gramatika teško probijala u tvrdu seljačku glavu: o njegovoj divovskoj borbi s grijehom i sotonom, kad mu se činilo da je postao obična igračka između neba i pakla; o njegovom »zatvoru« u ispovjedaonici u kojoj je proveo dvije trećine svoga života kao zarobljenik ljudske bijede... Knjiga je pisana s puno srca, obiluje vedrim i zdravim seljačkim humorom, odlikuje se lakoćom pripovijedanja i stila, čita se kao roman... S jednakim će je zanimanjem i užitkom čitati stari i mladi, učeni i neuki, ljudi duhovnog sta-

leža kao i svjetovnjaci. Zato je svima toplo preporučujemo, osobito župnicima kao obiteljsko štivo za njihove vjernike.

Knjiga se naručuje kod: Rudolf Breber, Palmotićeva 31 — Zagreb 02-147.

OSPORAVANJA I SVJEDOČENJA, napisao Jean Daniélou. On je, naime, uočio neke pretjeranosti i opasnosti u istupima pobornika progresizma i sekularizacije u Crkvi, te je na vrijeme počeo otkrivati i drugu stranu medalje. Ova će brošura dobro doći svećenicima i katoličkim intelektualcima, da dobiju pravu sliku kako treba posuvremenjivati Crkvu povezujući stare i nove vidike.

Knjižica se naručuje kod: Hrv. književnog društva sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, trg kralja Tomislava 21. Cijena je 5 ND.

DJEČAK I LIMENA TRUBA, napisao Ivo Balentović. To je priča za mladež. Opisuje zgode i nezgode malog cirkusanta Žana, koji nenadano ostaje bez majke, te se sam mora snalaziti u životu. Knjiga se čita sa zanimanjem.

Naručuje se na istu adresu kao i prijašnja knjižica. Cijena joj je 10 ND.

AKO ŽELIŠ BITI SAVRŠEN, prema knjizi Hermana Skolastera priredio fra Vjerko Kulier. To je 30 čitanja za duhovnu obnovu za svećenike, redovnike i redovnice. Naručuje se na adresu: Fra Vjerko Kulier, Fojnica kod Sarajeva, Franjevački samostan.

Proštenja na TRŠKOM VRHU

1. Duhovsko proštenje — 25. svibnja
2. Proštenje Pohođenja Marijina — 6. srpnja
3. Margaretsko proštenje — 18., 19. i 20. srpnja
4. Božjeličnо proštenje — 8. 9. i 10. kolovoza
5. Bartolovsko proštenje — 30. i 31. kolovoza
6. Prva nedjelja u rujnu — 7. rujna
7. Proštenje za Malu Gospu — 12., 13. i 14. rujna
8. Zahvalnica — 26. listopada

Glavna svečanost jubilarne godine obavit će se na Malogospojinsko proštenje 14. rujna u prisutnosti preuzvišenog Biskupa.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Na uslišanoj molbi za ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. — K. D., Krapina.

— Za postignuto zdravlje zahvaljuje Manda Abrić iz Cernika kod Nove Gradiške Bezgrješnom Srcu Marijinu i slugi Božjem Petru Barbariću.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu na položenom razredu i na sretno položenom ispitu. I ubuduće se preporučam. Zahvalna A. S., Petrinja.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim mnogim milostima. — M. i P. Gubić, Zagreb.

— Presvetom Srcu Isusovu zahvaljuje na poboljšanju u bolesti, te se nada da će po Srcu Isusovu napokon postići i potpuno ozdravljenje Marga Čukić iz Seone, župa Našice.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svim svetim zaštitnicima na udijeljenom zdravlju. Ujedno im preporuča svoju teško bolesnu unuku — C. M., Vrbnik.

— Na postignutoj milosti zahvaljuje Marija B. iz Dubrovnika Božanskom Srcu Isusovu i Bezgrj. Srcu Marijinu, te sv. Antunu i sv. Tereziji. Ujedno moli, da je njihova pomoć i ubuduće prati.

— Tonka D. iz Stonskog Primorja zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Tereziji na uslišanim molitvama. Preporuča im se i nadalje.

— Za ozdravljenje svoje žene utječe se Pavao Rakuljić iz Krila Jesenica Presvetom Srcu Isusovu, Gospi Sinjskoj, sv. Ani, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Trsatskoj, sv. Josipu, Petru Barbariću i Leopoldu Mandiću na ozdravljenju. I nadalje im se preporučam. — Marija Žic, Punat na Krku.

— Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i bl. Nikoli Taveliću zahvaljuje za mnoge primljene milosti Terezija Pope, Mrzović.

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći na uspjeloj operaciji oka, jer mi je prijetila potpuna sljepoća. — N. N., Slavonski Brod.

— Za ozdravljenje od teške bolesti zahvaljuje Gospi od brze pomoći Eva Delić iz Zagrade.

— Po zagovoru Gospe od brze pomoći zahvaljuje starac iz sela Kolibe na ozdravljenju od teške bolesti.

— Hvala mojim zaštitnicima sv. Josipu, sv. Roku i sv. Judi Tadeju na primljenoj velikoj milosti. — Ana V., Ogulin.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći na primljenoj milosti. — Marija Žužić, Tovarnik kod Šida.

— Hvala Presvetom Trojstvu, Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na milosti što me je mimoišla operacija. Preporučam se i nadalje njihovoj pomoći. — P. J., Zagreb.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, te slugi Božjem Petru Barbariću za više uslišanih molitava i primljenih milosti ,napose sada u velikoj nevolji. — Franjica Troha, Tršće, Gorski Kotar.

— Na pomoći u teškoj bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i Petru Barbariću. Molim ih, da mi i nadalje budu na pomoći. — J. N., Pučišća, Brač.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i svim svetim zaštitnicima na mnogim primljenim milostima i darovima. I nadalje im preporučam sebe i cijelu svoju obitelj. — V. T., Uljanik.

— Presvetom Trojstvu, Srcu Isusovu i Marijinu ,sv. Josipu i Petru Barbariću zahvaljujem za sretnu operaciju i za sretan ispit svoga sina, te se i nadalje preporuča Draga Žalac, Ljubljana.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Antunu za sretno uspjelu operaciju. Preporučam se i nadalje. — Slavica Pražak, Breza.

— Božanskom Srcu Isusovu i Majci Božjoj zahvaljujem što mi se brat prije smrti ispovjedio. Nije se ispovjedao već deset godina i bojala sam se da će umrijeti bez svetih sakramenata. Molila sam devetnicu i milost ga je Božja taknula. Hvala! — Z. S., Odvorci.

— Presv. Srcu Isusovu, Gospi od Zdravlja i sv. Antunu zahvaljuje za ozdravljenje očiju Ivanica Marov, Tijesno.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Maloj Tereziji i Kardinalu Stepincu na mnogim primljenim milostima. — Marica Pavišić, Velika Gorica.

— Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj, sv. Josipu i sv. Antunu. Zahvalna R. F., Sarajevo.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi Lurdskoj na primljenim milostima — Š. Z., Podravska Moslavina.

— Za ozdravljenje od teške bolesti zahvaljuje Jelica Purgar iz Završja, župa Rečica, Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i Petru Barbariću.

— Presvetom Srcu Isusovu, kardinalu Stepincu i Petru Barbariću zahvaljuje za mnoge milosti S. P., B.

— Od srca zahvaljujem božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći, svetom Josipu i sv. Maloj Tereziji na primljenim milostima, te im se i nadalje preporučam. — F. M., Brodski Varoš.

— Zahvaljujemo Presv. Trojstvu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima na svim primljenim milostima, napose što nam je kćerka sretno diplomirala. I ubuduće im se preporučamo. — Obitelj J. M., Slav. Brod.

— Na uspjeloj operaciji i ozdravljenju teško bolesne noge, kao i od drugih bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu i Petru Barbariću. I nadalje im se preporučujem. — Kata Šafranić, Pleso kod Velike Gorice.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na položenom razredu. Preporučam im se i ubuduće. — P. S., učenik, Križevci.

— Na obilnim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i drugim nebeskim zaštitnicima. Preporučam im se i nadalje. — Marija Žagar, Z., Gorski Kotar.

— Od srca zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu na mnogim primljenim milostima. — Anica Dijanović, Črnkovci.

— Presvetom Srcu zahvaljuje na primljenim milostima — Z. I., Strizivojna.

— Zahvaljujem bl. Marku Križevčaninu i Petru Barbariću za sve milosti primljene njihovim zagovorom. I nadalje im preporučam vrlo potrebnu milost. — H. R., Đurđevac.

— Na ozdravljenju bez operacije zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ocu Leopoldu Mandiću. — Andrica Muškaradin, Dragozetići, Cres.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na mnogim uslišanim molitvama, te se i ubuduće preporučam. — E. M., Mihovljan, Hrv. Zagorje.

— Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. I nadalje se preporučam njihovoj pomoći. — Marija Salaj, Hlebine.

— Na mnogim milostima zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te se i nadalje preporuča njihovoj zaštiti. — M. K., Molve.

— Presv. Srcu Isusovu i Marijinu zahvaljujem na svim primljenim milostima, napose za svoju djecu, a osobito za sretan uspjeh u školi najmlađeg sina — C. I., Pazin.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu na uslišanoj molbi. Neka i nadalje pomažu meni i mojima. — Lovro Šokić, Vidovice.

— Hvala Srcu Isusovu i Majci Božjoj što mi je dijete ozdravilo od meningitisa. — Nike Klešković Mandaljena,

— Lovrić Anđa iz Krčevina zahvaljuje Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti.

— Zahvaljujem Blaženoj Djevici, sv. Luciji i sv. Riti za ozdravljenje očiju svoga djeteta. — N. N., Mrkopalj.

— Zahvaljujem slugi Božjem Petru Barbariću, što mi je izmolio ozdravljenje. — J. V., Karlovac.

— Za primljenu izvanrednu milost zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Josipu. — V. B., Zagreb.

— Za poboljšanje zdravlja zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i sv. Antunu. Preporučam im nadalje sebe i obitelj. — I. K., Omišalj.

— Za ozdravljenje svoje kćeri zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Ignaciju i sv. Ivanu Krstitelju. Ujedno molim za pomoć svojoj unuci na maturi. B. M., Osijek.

Sadržaj:

Zajednička majka, J. G.

249 Zvijezda mora, Vladimir Nazor

251 Kršćanska nedjelja — suvremeni problem, Mijo Škvorc

260 Katoličke škole u misijama, Josip Antolović

263 Dijete je rođeno, J. M.

267 Obitelj čika Jakova, Pero Bulat

271 Moj rod, K.

274 Njezino veličanstvo savjest, Josip Weissgerber

281 Bog svojih ne ostavlja, P. Bulat

285 Razgovaramo

286 Nove knjige

287 Zahvalnice

NASLOVNA STRANA:

Srce Isusovo od J. Torresa

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636 — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

I ovdje stanuju
besmrtne duše.
Da li sam kojoj
od njih objavio
dobrotu i milost
Božju?

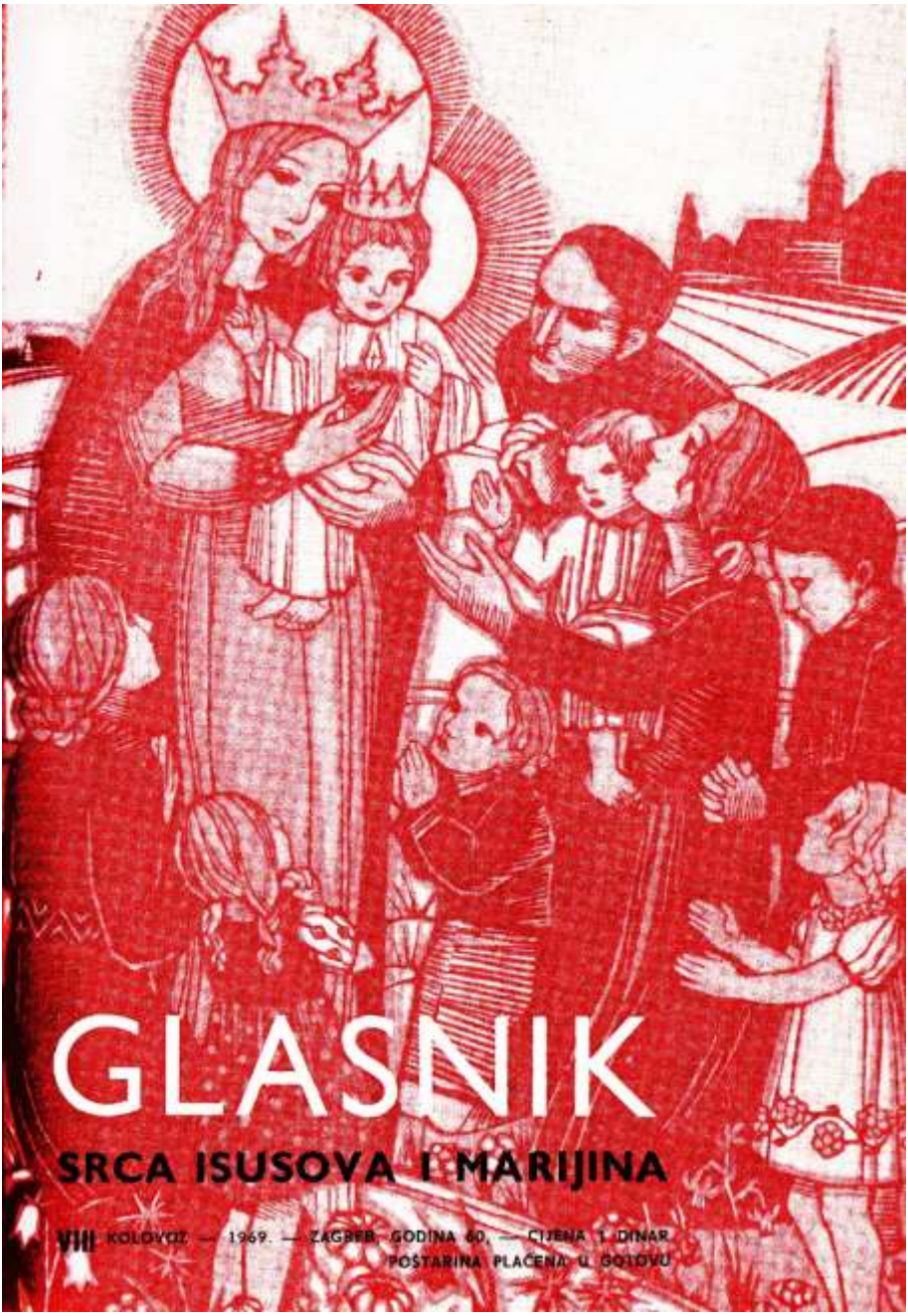

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

VIII KOLOVOZ — 1969. — ZAGREB GODINA 60. — CIJENA 1 DINAR
POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

RAZMATRANJE – VIII

GOSPA od polja

1. Na otvorenom polju, na raskršću, na vrhu brežuljka možemo naići na male Gospine kapelice ili slike postavljene u kakvu udubinu. Tu Gospa kraljuje nad našim poljima u svako doba godine: u jeseni, kad zemlja prima u svoje krilo sjeme, u zimi čuvajući to sjeme pod snježnim pokrivačem, u proljeće blagoslivajući rast novih usjeva, i ljeti, kad se počnu žutjeti njive spremne za žetvu. Znali su naši djedovi zašto su postavljali Gospin lik među svoje usjeve. Bili su uvjereni, da nisu mogli naći boljeg čuvara od Nje.

Ali dok tako promatramo Gospin lik među njivama, ne doziva li nam u pamet usporedbu između Nje i naših njiva ... Naše nam njive daju žito za kruh naš svagdanji. A nije li nas Marija opskrbila još mnogo važnijim i boljim Kruhom, živim Kruhom, koji hrani duše i srca?

U našim vinogradima raste vinova loza i daje vino, koje veseli ljudsko srce. A nije li Marija tajanstvena loza, koja je dajući Kristu tijelo napunila bezbroj kaleža Vinom spasenja, Kristovom krvlju?

2. No Gospa s naših raskršća i naših njiva, koja drži u naručju Kruh života i Piće besmrtnosti, poziva nas, da najprije tražimo kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, a sve će nam se drugo dodati. Ona nas poziva, da se sjetimo Kristovih riječi: »Ne brinite se tjeskobno za svoj život: što ćete pojesti ili popiti; niti za svoje tijelo: u što ćete se obući ... Pogledajte ptice nebeske! Niti siju, niti žanju, niti sabiru u žitnice, i vaš ih nebeski Otac hrani. Zar vi niste mnogo vredniji od njih? ... Promotrite poljske ljiljane kako rastu. Niti siju, niti žanju. A ja vam kažem da ni Salomon u svoj svojoj raskoši nije bio obučen kao jedan od njih. Pa ako tako Bog odijeva poljsku travu koja danas jest, a već sutra se baca u peć, zar neće mnogo radije vas, malovjerni?! ... Zato najprije tražite kraljevstvo Božje i njegovu pravednost, a to će vam se nadodati« (Mt 6, 25 — 33).

3. Gospa čuvarica naših njiva i sama je bila njiva, u koju je božanski Sijač bacio nebesko sjeme. Ali prije te sjetve Utjelovljenja Sina Božjega Gospa je revno pripravljala njivu svoga srca za taj veliki čas. Obradivala ju je vjerom, ufanjem i ljubavlju, te svim čudorednim krepostima nije se kod toga uplašila ni pred kakvim poteškoćama i kušnjama. Ustrajno je išla naprijed i tako se pripravila dostojno za veliku sjetvu ... Kako je ta sjetva bila uspješna, pokazala je kasnija žetva: Krist, njezin Sin, sa svim veličanstvenim djelima našega spasenja.

I moja duša je Božja njiva, a sjeme je Kristova milost, njegova riječ, njegova ljubav. Hoće li to sjeme u meni donijeti ploda? Ovisi u velikoj mjeri o meni kako ću čuvati i njegovati tu njivu svoga srca i duše.

Učit ću od Gospe, potpomognut njezinom majčinskom brigom, kako treba čuvati ljetinu svoga srca tijekom čitavog života. I kao što se Ona nije bojala poteškoća, muka i zapreka u tome poslu, tako ću i ja nastojati ustrajno i hrabro čuvati Kristovu milost u svome srcu ne samo radi svoje osobne koristi, nego i radi tolikih duša, koje će kod mene tražiti oslonac na životnom putu, duhovnu hranu Božje riječi, dobrog primjera, ponizne molitve, bratske ljubavi i nesebične požrtvovnosti, u želji da postignu vječnu sreću u Božjoj žitnici.

29. XI u katedrali

OTAC BISKUP, MSGR. FRANJO KUHARIĆ ZAREDIO JE U ZAGREBAČKOJ KATEDRALI NA PETROVO 25 SVEĆENIKA. BROJNIM VJERNICIMA ODRŽAO JE KRAĆI NAGOVOR I PRISTUPIO OBREDU REĐENJA. REĐENJE NOVIH SVEĆENIKA OD BITNE JE VAŽNOSTI ZA ŽIVOT CRKVE. O NJIHOVU BROJU I SPREMNOSTI DA ODGOVORE SVOM POZIVU OVISI BUDUĆNOST BOŽJEG NARODA. DOBRO JE DA SE SVEGA OVOGA SJETIMO, PA DA SVOJIM MOLITVAMA, ŽRTVAMA I NA DRUGE NAČINE PODRŽAVAMO SVOJE SVEĆENIKE.

Uzroci krize pobožnosti Srcu Isusovu

Danas je pobožnost Srcu Isusovu mnogima postala »pretoplom« i neukusnom. Jedva da je koji od bivših glasnika Srca Isusova u svijetu zadržao svoje ime. Stide se i samog imena te pobožnosti. Radi te nove struje protiv pobožnosti Srcu Isusovu papa Pijo XII izdao je encikliku »Haurietis aquas«, u kojoj brani i opravdava tu pobožnost. Međutim, od te enciklike do danas stanje se nije popravilo, nego još pogoršalo.

Odmah na početku priznajemo, da ima opravdanih prigovora. Male duše, mali slikari, mali sastavljači molitvica unijeli su dosta neukusnosti u oblike pobožnosti Srcu Isusovu. Mnogi su to krvavo ispaćeno Srce shvatili sentimentalno. Krist Gospodin ne zove nas, da nad njim plačemo, nego da se po njegovu primjeru odlučimo za život napora i žrtve. Male duše sve iznakaze što god uzmu u svoje sićušne kalupe. A kad se radi o Kristu Gospodinu, onda su nam te nakaznosti nepodnosive. Zato u kritici pobožnosti Srcu Isusovu ima i zdrave kritike revnih duša. Na jednu opasnost upozoruje i enciklika »Haurietis aquas«, naime na crnu romantiku, sentimentalni pesimizam, na bijeg u male patnje i boležljivosti kao navodni život zadovoljštine. Krist Gospodin hoće život revnosti, radost u patnji, križ koji vodi uskrsnuću, a ove duše gaje neku besplodnu tugu i sitnim patnjama bježe od velikih odgovornosti. Jedan je pisac rekao: Pilat je dao razapeti Isusa, Herod ga je izrugao, ali su ga učinili još većim i dražim ljudima; jedino su male neukusne duše uspjele Krista Gospodina učiniti dosadnim . . .

Nijedna druga pobožnost nije tako delikatna i ne traži toliko autentičnosti, zrelosti i emocionalnog ukusa kao upravo pobožnost prema intimnoj strani Kristove osobe. Nije dosta neprestano ponavljati: »Srce Isusovo, Srce Isusovo!« i slikati po zidovima srca poput zaljubljenih srednjoškolaca, da budemo štovatelji Srca Isusova. Traži se muževan, neumoran rad.

Jedan od pravih štovatelja Srca Isusova bio je sarajevski nadbiskup Stadler. On je u svome životu imao mnogo neprijatelja i protivština, ali je uza sve to sačuvao vedrinu. Sve je to razumljivo, kad je u srcu mir i sreća, jer onda se čovjek može nasmijati i na klevete i na uvrede. Nadbiskup Stadler bio je poznat kao veliki veseljak. Izgleda da smo blizu da odgonetnemo tajnu njegova života, ako ustvrdimo, da je on svoje srce reformirao po uzoru Isusa Krista i po uzoru blažene Djevice Marije. Zato je smogao sila da čitav jedan zapušten kraj obnovi u Božjem Srcu. On je bio zaista reformator po Božjem Srcu. Kad takav čovjek, koji je bio doktor filozofije i teologije, i koji je bio neumorni radnik za Božju stvar, rekne: »Božansko Srce Isusovo, smiluj mi se!«, onda to sasvim drugačije zvuči, nego kad se neka sentimentalna plašljiva duša ogradi naslikanim srcima kao oklopom da se obrani od životnih odgovornosti i svoje male glavobolje i neraspoloženja proglasi zadovoljštinom za grijehe svijeta.

Pokušajmo analizirati zašto današnji čovjek bježi od »pretople« za njega pobožnosti presvetom Srcu Isusovu.

Sveti Ivan apostol rekao je: »Ako je Krist položio život za nas, i mi smo dužni položiti život za braću« (1 Iv 3, 16). Ako je Bog velikodušan prema nama, onda bi bio red da i mi budemo velikodušni prema njemu. A jer moderni čovjek ne želi biti velikodušan, zato mu smeta što je i Bog prema njemu velikodušan.

Prosječni današnji čovjek ima pred sobom neograničene mogućnosti da se obogati i stiče uvijek višu razinu blagostanja. Ta ekonomska utrka posve ga je zaokupila, tako da u njegovoj nutrini ima malo prostora za išta drugo. On gradi raj na zemlji. Pojam žrtve i odricanja sve više blijedi i gubi za njega smisao. Zato nema smisla za djevičanstvo i muči se da dokaže kako ni blažena Djevica Marija nije bila djevica. Želi da ukine svećenički celibat.

Križ mu je pretjeranost. Možemo ustanoviti da je progon vjere za religioznog čovjeka manja opasnost nego bogatstvo. Današnji kršćanin treba da riješi jedan problem budućnosti za sve nas: da bude vjeran Bogu i da sačuva smisao za žrtvu u blagostanju. Teži je to zadatak nego ostati Bogu vjeran u siromaštvu i progonu. Njemački svećenici priznaju, da su za vrijeme Hitlerovih progona Crkve imali tolik broj zvanja da nisu mogli sve ni primiti. Sada su im prazne bogoslovije i novicijati.

Čovječanstvo, čini se, čeka razdoblje sve većeg blagostanja, jer su znanost i tehnika otvorile neograničene mogućnosti. I nadajmo se, da će današnji kršćani prebroditi ovu krizu u koju su sada upali, pa će se naučiti spojiti napredak i život žrtve.

Svećenstvo je iza Drugog vatikanskog sabora htjelo doći u susret modernom čovjeku, ali tako da iz kršćanstva odstrani sve što bi ga moglo smetati. Upravo grozničavo mijenjaju sve. Uhvatio ih je osjećaj manje vrijednosti. Sve više zapuštaju tradicionalnu filozofiju i teologiju, studiraju profane znanosti. Dolaze fizičarima kao fizičari, liječnicima kao liječnici, inžinjerima kao inžinjeri, radnicima kao radnici. Nema struke koju ne studiraju. Sve je to pohvalno, ali zašto zapuštaju ono izvorno njihovo radi čega ih svijet treba. Što onda mogu dati posebno fizičarima, liječnicima, inžinjerima ili radnicima? Ono, što ovi već imaju, i neko blijedo pod svaku cijenu prilagođeno kršćanstvo, više filantropizam nego autentičnu kršćansku objavu.

I jer sve manje današnji čovjek nailazi na autentično kršćanstvo, to je i sve manje spreman da bude velikodušan prema Bogu. Stoga i sve manje vjeruje u Božju velikodušnost prema nama ljudima.

Znamo, da je Papa Pavao VI pokušao ponovo objaviti autentično kršćanstvo, kad je na Petrovo prošle godine javno izgovorio dugo vjerovanje Božjega puka. U uvodu izričito kaže da kao Petrov nasljednik smatra svojom dužnošću da utvrdi svoju braću u vjeri. To, dakle, nije bio njegov privatni Credo, kako su pokušale ustvrditi neke katoličke novine zapada.

Hoće li moderni čovjek napokon povjerovati u Božju velikodušnost i onda odgovoriti na nju svojom velikodušnošću, teško je reći. Ne vrijedi li i za naše vrijeme Isusova tužba svetoj Margareti Mariji Alacoque: »Gle ovo Srce, koje je toliko ljubilo ljude, a za uzvrat prima nezahvalnost i nerazumijevanje!«

Na nama je, štovateljima Srca Isusova, da svojim primjerom, molitvama i žrtvama poradimo, kako bi opet ljudi povjerovali u Božju velikodušnost i na nju onda odgovorili svojom velikodušnošću. Kod Boga nije ništa nemoguće, pa ni to, da opet zapali svijet svojom ljubavlju . . .

Nakon osamdeset godina povijesti Belišća, pristupilo se izgradnji crkve i župnoga stana. Već prije rata bila je pokrenuta slična akcija. Sada je osnovana župa, koju su preuzeli franjevci trećoreci. Iz temelja treba graditi duhovnu i materijalnu crkvu što sve iziskuje veliki napor i ogromna novčana sredstva. Župa sa osam tisuća vjernika bez crkve i stana, traži vašu pomoć!

Unaprijed zahvaljujemo na vašem razumijevanju i daru!

o. BERNARD RUBINIĆ župnik

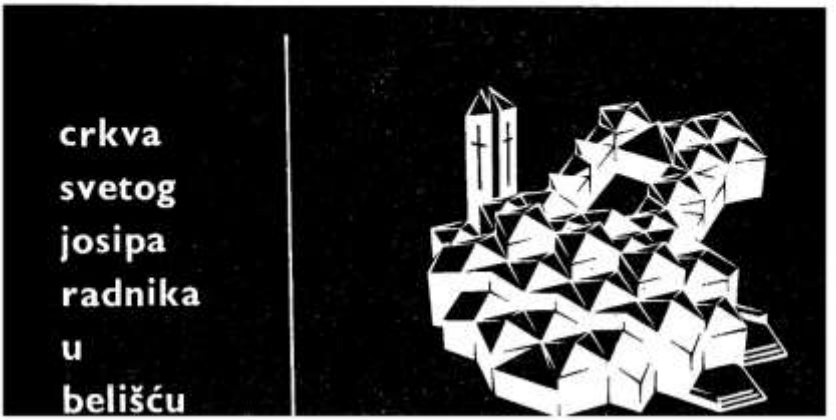

Apostoli sutrašnjice

Mjesec kolovoz poslužit će apostolima molitve za veliku nakanu: »DA LJUDI, KOJI NEMAJU PRAVE VJERE, DOĐU DO SPOZNAJE ISTINITOG BOGA ZBOG LJUBAVI I PRIMJERA KRŠĆANSKOG ŽIVOTA.«

KRISTOFOR IZ PINE STREETA

Božić je prošao. Jedan mali šestgodišnji dječak izvezao je na ulicu Pine Street, u San Francisku, nova dječja kolica što ih je dobio kao božićni dar. Otišao je u obližnju crkvu, uzeo maloga Isusa iz betlehemskih jaslica, stavio ga u svoja kolica i povezao ulicom. Kad ga je mama opazila, potrčala je za njim i gotovo prestrašena kriknula. »Što to radiš?« — »Ali mama, branio se mališ, zar ja nisam obećao Isusu da ću njega prvoga provesti ulicom u kolicima ako mi ih pokloni za Božić?«

Mnoge odrasle kršćane može taj mali Kristofor — Kristonoša postidjeti. Iza svoga krštenja, kad su primili Isusa u dušu, na veliku životnu odgovornost, nisu ga nikad »provezli ulicom«, nikad ga nikome objavili, nikad za njega svjedočili. Kasnije se gjekoji začudi i pita: Kako je moguće, da oko mene ima toliko nevjere? Malo koga lupi u glavu spoznaja: Ja sam za to kriv! Nitko ne ljubi osobe koje ne pozna! Ako ja, koji Krista poznam, o njemu ne govorim, ljubavlju i primjerom za nj ne svjedočim, jasno da sam kriv što je upravo Krist za našu generaciju tolika nepoznanica.

Ova bi nakana AM htjela probuditi kršćansku apostolsku svijest. Dovodi pred kršćansku savjest ljude bez vjere, koji često nisu krivi za svoju nevjeru. Pred njih bi željela dovesti kršćane prije svega po praktičnoj ljubavi i punosvjesnom primjeru života, koji vuče prema Bogu. Treba uz to pripomenuti da kršćani mogu i moraju svjedočiti za Krista i riječima. Tako smo pronašli tri bitne točke kršćanskog apostolskog djelovanja: Riječ, Ljubav i Primjer.

APOSTOLAT RIJEČI: DIJALOG!

Otac Rahner u »Priručniku pastoralne teologije« (II, 1 — str. 267.) veoma zorno tumači kako se današnji čovjek, odrasliji i zreliji od prvašnjih generacija, mora uvesti u Božju istinu nekako »objavljenije«, potresnije, doživljenije i dublje. Ne

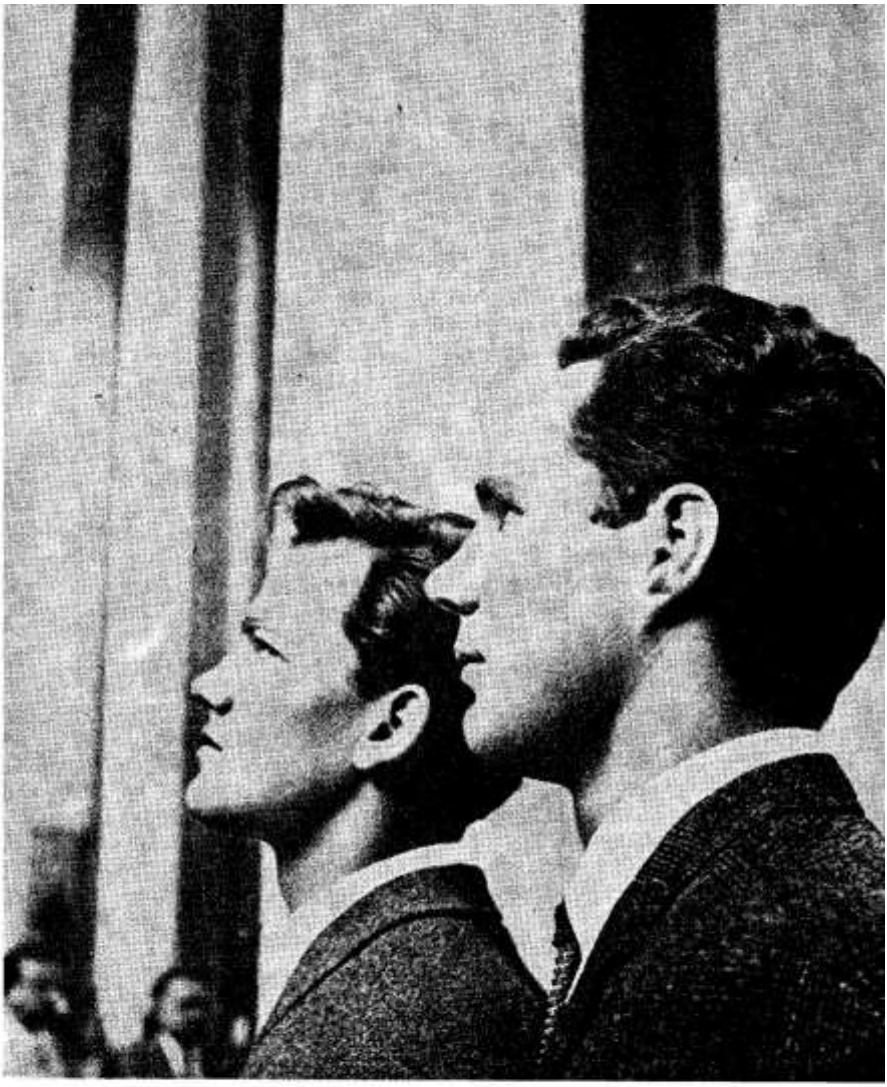

BLAGOSLOVI, GOSPODINE, SVE ONE KOJI NE PROKLINJU PROŠLOSTI I SVE ONE KOJI U SUTRAŠNJICI ČEKAJU TVOJ BLAGOSLOV. SRETNA BUDUĆNOST PRIPASTI ĆE U DIO ONIMA KOJI ĆE PREPOZNATI ZNAKOVE VREMENA I U OZBILJNOM RADU SPREMATI STVARNE PLODOVE POTOMCIMA

snalazi se pred starim horizontom, jer mu je preuzak i bez odgovora na mučna pitanja. Na svemirskom i povijesnom polju niklo je mnogo velikih upitnika. Bog mora postati dovoljan prostor za sva rješenja. On se ne smije svesti na okvire uske ideologije, jer je takvih ideologija na pretek. Upravo njihovi nedovoljni odgovori jamče, da se istina nalazi u daleko široj slobodi.

Zato današnji bogovjesnik, čovjek Božjeg povjerenja i poslanja, a to je zapravo svaki kršćanin, sroden s Kristom, posinovljen i uveden u obitelj Trojedinoga, mora ući u taj dijalog s bližnjim ne samo čovječnije i prirodnije nego nekoć, u doba »autoriteta«, nego i bogatije oboružan znanjem o Bogu, svijetu i čovjeku samome. Tako će u okviru i na stazi slobodne kozmologije, kozmogonije i kozmoprogresa moći dogledati svu problematiku antropologije, spoznaje o čovjeku, koja čovjeka najviše od svega privlači. U jednoj zaokruženoj viziji moći će postaviti sva pitanja o čovjeku (o tijelu i duhu, o pojedincu i društvu, o pravima i dužnostima, o vremenitoj i vječnoj sudbini) pod reflektore Božje Obavijesti, povezati ih u jedinstvo i utkati u sam Božji život, pronaći im smisao i značenje.

U dekretu o apostolatu vjernika laika (AA 6) poručuje Sabor: »Pravi apostol traži prilike da navijesti Krista riječima . . . nevjernicima kako bi ih priveo k vjeri . . .« U velikoj pastoralnoj uredbi »Radost i nada« (20) saborski oci rekoše da te »blagovijesti« nevjernicima nema bez »iskrenog i razboritog dijaloga«. Papa Pavao VI opisao je još podrobnije kako se mora zamisliti i izvesti razgovor s onima koji ne vjeruju. Napose je zadaću i način dijaloga s nevjernim svijetom obradio dokumenat, što ga prošle godine izdade »Tajništvo za nevjernike«.

Kad se sve sabere i zaokruži, onda kršćanin spoznaje da je dijalog jedna neobično velika zadaća i milost. To je obveza samoga krštenja; to je poziv samoga Boga.

Dijalog, razgovor s onima koji nemaju vjere, nije pusto brbljanje, nikakvo beznačajno naklapanje o svaštarijama, dnevno zanovijetanje. To nije praporac koji bezuspješno ječi i zveči . . . Nije to ni duševno »ratno stanje«, borbena nakostrušenost, stalna ofenziva, ratnohuškačka polemika. Dijalog nije ni nametljivo tobože matematski jasno dokazivanje Božjeg opstanka, kršćanskih privilegija pred Bogom, ili nekih sigurnih formula »spasenja« . . .

Dijalog je ponajprije ozbiljan ljudski posao. Čovjek ima dušu, ima srce. Čovjek razmišlja, muči se, odlučuje. Čovjek osvaja, sukobljuje se, pada. Svaki je čovjek makar i rijetko, ipak barem kad tad zamišljen nad svojim životom. Naročito kad je uzdrhtan i potresen u trenucima boli, neuspjeha, smrti. Kad mu obične iluzije i snovi zamiču, protjerani stvarnošću. Onda kroz suze, zamišljen i otvoren za svaku dobru riječ, srcem razmišlja, pita, traži, želi razgovarati.

Ako u takvoj prilici bratu čovjeku odškrinemo vrata, reknemo riječ dvije o nepoznatome, pokažemo na neke signale stavljene uz put našeg života, postupamo dijaloški. Shvaćamo ga, pružamo mu kao olakšicu svoje iskustvo, iznosimo kao lijek istinu koja i nas drži na životu.

Lakše je razgovarati s prijateljem, negdje na poslu, u tihom raz-

govoru kod kuće ili na šetnji, napose u danima kad imamo više vremena i kad nas usrdnije moli. Teže je razgovarati s nekim pred mnoštvom. Najteže je govoriti s mnogo ljudi, a da stvar unaprijed ne propadne. Javljaju iz misija (iz Japana, Indije, Afrike) da se većina novokrštenih obraća preko »privatnih razgovora, u četiri oka«, u časovima zajedničkog traženja, tihe molitve i povjerljivih ispovijesti. Daleko manje ljudi pristupa Bogu i Kristu radi propovijedi, predavanja, diskusija ili javnih upozorenja. Ukoliko netko osjeća da ne može razgovarati sam, neka pozove u pomoć drugoga. Dobro je misliti na dobar časopis, na hranjivu knjigu.

Crkva, znamo, ne zazire ni od apostolata »katedre«, javnog poučavanja, propovijedanja, »okruglog stola«, otvorenog i šireg dijaloga. Ali njeni apostoli u tim prilikama moraju biti dobro pripravljeni i u srcu i u pameti. Bez dobre priprave sve se iskrene naopako, zlo po nas i stvar Božju.

APOSTOLAT PRIMJERA: DIJETE!

Mnogo brže dolaze k Bogu Ocu svi nevjernici, ako u nama opaze crte Božje djece. Divno napominje sabor u dekretu o apostolatu laika (AA 6): »Laici imadu nebrojeno mnogo prilika da provode apostolat radosne vijesti i posvećenja. Samo svjedočanstvo kršćanskog života i dobra djela izvršena u nadnaravnom duhu, posjeduju silu da privuku ljude k vjeri i k Bogu; kaže naime Gospodin: Vaše svjetlo neka tako zasja pred ljudima da vide vaša dobra djela ljubavi te slave vašega nebeskog Oca! (Mt 5, 16)«.

Ne vara se sveti Ivan Zlatousti kad piše: »Kad bismo mi bili kršćani, ne bi bilo pogana!« Uvijek će, rekoše pametni ljudi, gram dobra primjera prevagnuti sto kilograma riječi! Riječi prolaze, primjeri privlače!

Zanimljivo da to potvrđuju i sami nevjernici. »Nismo protiv kršćanske vjere, nego protiv nekršćanskog života tolikih kršćana!« rekao je nedavno jedan francuski bezvjerac. »Morat ću pobjeći odavle, kazala je neka Kineskinja pokojnom piscu Daniel-Ropsu. Moja djeca ne bi smjela gledati ovakav strašan život vaših sugrađana koji se zovu kršćani!« Druga je neka njena zemljakinja svoju djecu vodila na sovjetske filmove, jer je u njima, kako je govorila, manje nemorala nego u onim »zapadnjačkima«. Češki marksistički mislilac Milan Machovec javno je rekao u Rimu, da bi kršćani i ateisti morali zajedno studirati Sveto pismo. Kad bi kršćani živjeli prema duhu te knjige, razgovor bi s njima, kaže taj filozof, bio veoma koristan. Otvorenost i dosljednost kršćanskog života zahtijeva i vodeći francuski marksist Roger Garaudy.

O Bogu najbolje pripovijeda život s Bogom. O Kristu, život s Kristom. Takav život postaje pravi »lijek za ateizam« (»Radost i nada«, 21). Nevjernici se počinju zanimati za Boga onda, kad spaze uspjeh života po Bogu. Takav »čestiti život Crkve i njezinih članova« djeluje i vuče prema horizontu istine i dobrote.

Kad se Bog objavi u svim kritičnim situacijama, u obiteljskom, radnom, zabavnom, istraživačkom, profesionalnom životu, život ulazi u svjetlo. On jasno govori i tumači, bez nepotrebnih riječi, pun plemenitosti. I danas možemo doznati ka-

ko na strance djeluju »četvrti kršćanskih obitelji«, razne skupine i zajednice vjernih porodica, naselja ljubavi, pokušaji modernih »redukcija«, u kojima se život provodi po načelima Svetog pisma.

APOSTOLAT LJUBAVI: DJELO!

»Bog koji je stvorio srca, htio je da se ljudi pronađu i povežu srcem«, rekao je sveti biskup Prohaszka. Bog je ljubav. Bog se javlja preko ljubavi. Bog je tako ljubio svijet da je poslao svoga Sina ... Njegov Sin je ljubio srca i predao sebe za svako srce ... Bog i danas djeluje po ljubavi. Po svima koji ljube. Sabor je objavio tu istinu Duha Božjega (»Radost i nada«, 21): »Da se objavi Božja Prisutnost, najviše tome pridonosi bratska ljubav među vjernicima, koji jednodušno surađuju oko vjere u Radosnu Vijest i javljaju se kao znak jedinstva.« Nije li to najjači sjaj iz Dvorane Ljubavi, Posljednje Večere: »Ako budete ljubili jedan drugoga, po tom će svi upoznati da ste moji učenici!« (Iv 13, 35)

Ljubav je živa djelotvornost. Ostvaruje život. Puninu života. Puninu radosti. Nadjačava smrt. Takva je ljubav prave mame, koja bdije nad svojim porodom. Još je bogatija ljubav duše, koja bdije nad svakim ljudskim životom. Hrabro preskače sve ograde, samoljublja i obzidanost, u svakome nazire sliku Božju, u svakoj duši susreće Dijete Božje, samoga Krista. Takva ljubav, živa u svijetu nevjere, nužno skače u oči, prodire u srce, dobiva građansko pravo u svakom ispravnom ljudskom životu.

Zato je ljubav, s prezimenom Žrtva!, od prvih kršćanskih vremena (čitajmo Djela Apostolska) pa do naših dana (čitajmo pisma logoraša!) bila jedini savršeno plodni propovjednik. Govori najotvorenije onda kad svi drugi propovjednici pobjegnu. Čujemo je s Križa, zvoni iskreno bez namještenosti, neiskrenih obzira, fraza. (Zanimljivo je na primjer čitati, kako danas u Čehoslovačkoj veoma teško rehabilitiraju svećenike. Pitaju se: Čemu ti ljudi služe? Kakva korist društvu od njih? No kad se radi o sestrama, koje se žrtvuju za siromahe i bolesnike, ulazeći u posljednju tajnu Raspeća i Križa, i nevjernici osjećaju da su »od koristi«! Da su ljudima potrebne kao kruh, voda, zrak i svjetlo. Mi bismo rekli — kao sam Bog!)

»Kršćanska ljubav može pretvoriti predvorje pakla u predvorje raja« napisao je hrabri Kristov svjedok kardinal Faulhaber. Jasno. Dobro srce ne može imati zla Boga. Toplina ne dolazi od leda. »S trnja se ne beru smokve!« Kršćanin svojom ljubavlju otkriva vrelo ljubavi. Ispravno je razmišljao obraćenik dr Ivan Wu: Kad isti Krist osvoji ljudska srca, smjesti u njih svoj sjaj i istinu, obdari ih svojim duhom i snagom, pošalje ih k braći milošću i žarom Duha, a oni ne iznevjere te ljubavi, ne uvrijede ni Krista ni brata čovjeka, onda ljudsko srce počinje prepoznavati u nama crte Božje! Tako su gubavci na Molokaju brzo stekli pojam o dobrom Bogu, jer ih je ljubio dobri otac Damjan ... zatočenici u Mathausenu postajali su sve zaraženiji »dobrotom«, jer je Marcel Callo, mladi radnik, unosio u njihovu zajednicu toplinu Isusova Srca ... mali zapušteni Rimljani zavoljeli su

maloga Isusa, jer im ga svojim ljubeznim riječima i darovima objavio čudesni dječak Livio Tempesta ... umirući po kalkutskim ulicama vide Kristovo lice u izmučenim potezima naše majke Tereze ... i tako redom, u nedogled. Gdjegod se pojavi sunce ljubavi, topi se led mržnje i nepovjerenja. Nije teško pogoditi, zašto je Ivan XXIII mogao govoriti o proljeću Crkve, kad znamo kako je ljubilo njegovo srce.

Napokon, jedva će itko moći zanijekati istinitu izreku Ivana od Križa, da ćemo svi u predvečerje svoga života biti suđeni po ljubavi! Po njoj ćemo biti procijenjeni. Ona će nas braniti ili osuditi. Krist je rekao, da je procedura posljednjega obračuna zasnovana na — ljubavi. Sjećamo se. »Bio sam gladan ... žedan, bolestan ... gol ... u tamnici ... a ti si otvorio srce i darovao mi ljubav ...!« U ime svih spasenih Krist će kazati: Hvala! Dođite, blagosloveni!

Apostoli Molitve, apostoli su riječi, primjera i nada sve, apostoli ljubavi! Molit će u mjesecu Gospina Uznesenja:

»Marijo! Nauči nas dobro razmišljati u dubini srca, kako bismo mogli riječima objaviti istinu tvoga sina! Nauči nas živjeti po mjeri kreposti, da objavimo svima primjerom pravednoga života samu pravdu Božju! Nauči nas ljubiti, iskrenim i predanim srcem, da ljubavlju objavimo poput Tebe utjelovljenu i razapetu ljubav Isusovu! Marijo! Stvori od nas djelotvorne apostole sutrašnjice!«

Mijo Škvorc

RAME UZ RAME, RUKU UZ RUKU, UZ PRAVO RAZUMIJEVANJE MLADI BEZ STRAHA GLEDAJU U BUDUĆNOST. TO IH UČI VJERA. OTAC KOJI SE BRINE ZA LJILJANE U POLJU, VODI RAČUNA I O NAMA, MALOVJERNIMA

Putevi i metode u navještanju EVANĐELJA

Da se u naviještanju Evanđelja razborito i smiono upotrebljavaju metode i putovi koji odgovaraju stanju kulture i mentaliteta naroda (Mis. nakana AM za kolovoz 1969.)

IZMEĐU DVIJE VATRE: Jedan mi je župnik rekao: »Ono što se piše u Glasniku Srca Isusova i Marijina velikim je dijelom iznad glava našega svijeta. Čitajući članke u Glasniku često puta sam se pitao koliko će od toga razumjeti njegovi čitatelji. Kod svijeta vlada velika nepoučenost, stoga pišite jednostavno, da svatko može razumjeti. Ako je pisano nešto jednostavno i razumljivo to rado čita i inteligentan čovjek.«

Na župnikov prigovor odgovorio sam: »Moj Prečasni, ali ima opet takovih, i to mnogo, koji kažu da mi u Glasniku pišemo odviše pučki, jednostavno, nemoderno, zastarjelo i prema tome Glasnik za mnoge nije više zanimljiv.« Župnik je odvratio: »Postoji literatura i za inteligentniju publiku, a vi pišite u Glasniku jednostavno, da vas svatko može razumjeti i da možete svakoga poučiti, a to je najvažnije.«

Moram priznati da ima daleko više prigovora ove druge vrste, jer mnogi kažu: danas više nije ni selo ni seljački svijet ono što je prije bio, danas i u selu ljudi gledaju televiziju, čitaju Arenu, Vjesnik u srijedu, Adama i Evu, idu u kino i zabavljaju se kao i oni u gradu. Mnogima ide čak i na živce kad počnemo govoriti »naš svijet«, »naš narod«. Možda bi bilo bolje da se manje živciraju te pokušaju više upoznati psihologiju toga našega čovjeka, koji je ipak stvarnost i kao pojedinac a bome i kao narod.

Ovo što imamo u minijaturi kod nas, naime dva stava, dva gledanja kako da se pristupi današnjem čovjeku u naviještanju Evanđelja, to imamo daleko u većoj mjeri u misijskome radu Crkve, koji je već po svojoj naravi i zamašitosti daleko složeniji i teži. Misionari se u svom radu susreću s najrazličitijim kulturama, sasma drukčijima od naše zapadne, a one dakako stvaraju i veoma različit mentalitet. Približiti evanđeosku poruku, ostavši joj dakako u potpunosti vjeran, svim tim ljudima nije laka ni jednostavna stvar. Stoga valja tražiti nove metode i putove, a i tu opet stojimo između dvije vatre: s jedne strane razborito, dakle oprezno, a s druge opet smiono, jer bez smionosti i rizika nema nikad napretka, pa onda ni uspjeha.

NEKI POKUŠAJI: Da ne ostanem odviše apstraktan i dosadan razlaganjem, radije ću navesti nekoliko konkretnih pokušaja modernog naviještanja Evanđelja u misijama, koje ide uistinu novim putovima. Jedan je takav pokušaj u Japanu, koji se zove »Good Shepherd Movement« — Pokret Dobrog Pastira. Već samo ime pokreta označuje i njegov program. Dobri pastir ne brine se samo za one ovce koje su u toru, na sigurnom mjestu, nego i za one vani, a takvih je u Japanu ništa manje nego 99%, jer velika većina Japanaca još uvijek ne zna ništa o Isusu Kristu, pa prema tome ni o spasenju po Njemu, a mi dobro znamo, da bez Krista i mimo Krista doista nema spasenja.

Pokret Dobrog Pastira izradio je dva programa: »The Light of the Heart« — Svjetlo srca. To je redovit religiozni program na japanskom radiju. On se prenosi preko 109 radio-postaja na 28 radio-mreža. Od god. 1959. kad se je započelo s tim programom, izvedeno je preko 3000 specijalnih programa.

Drugi se program zove »The Smile fo the Sun« — Smješak sunca. On je nadopuna prvome. Procjenjuje se, da ta dva programa sluša svaki dan oko 6 milijuna slušača. U njima se obrađuju sva važnija životna pitanja: odgovori na razne obiteljske probleme, pitanja koja se odnose na odgoj djece, mladeži itd. Svrha toga programa nije prvenstveno povećati Crkvu u Japanu, nego naprosto služiti ljudima u njihovim stvarnim svagdanjim potrebama. No ipak obrađujući goruća pitanja i dajući na njih odgovor iznose se i kršćanska načela i to ne u teoretskom obliku, nego u vezi s ljudskim životom. Na tom se nivou ne može više ni učiniti. Osim toga slušačima programa »Svjetlo srca« šalju se badava brošurice, koje izlaze svaki mjesec i koje su kao neka nadopuna programa na radiju. Potražnja je za tim brošuricama veoma velika, svaki dan stigne preko 100 narudžaba.

Jedan takav program ne smijemo ocijeniti samo kao uspjeh u upotrebi sredstava društvenog saobraćaja. On odgovara daleko većim i dubljim potrebama. Osnovni je problem kršćanskog naviještanja tako naviještati evanđeosku poruku, da odgovara stvarnim potrebama današnjega čovjeka. S time se svi slažemo. U današnjem sekulariziranom društvu nema mjesta za Crkvu koja ne bi odgovarala na probleme s kojima se susreće naše društvo i naša civilizacija. Danas se od nas više ne traže dokazi koji će potkrijepiti našu nauku, nego da li ta nauka stvarno odgovara na probleme koji se postavljaju pred današnji svijet. To je uvjerenje i polazna točka čitavog Pokreta Dobroga Pastira. Ono mora biti u središtu svega našega naviještanja.

VJEČNO EVANĐELJE: Koncilski dekret o misijskoj djelatnosti Crkve tvrdi stoga, da je misijska djelatnost intimno povezana s ljudskom naravi i njezinim težnjama i da je u ljudskoj povijesti Evanđelje bilo kvasac slobode, napretka, klica, zametak bratstva, jedinstva i mira. I u tome je baš snaga i vječna suvremenost Evanđelja. Ono računa s čovjekom svih vremena, ono želi odgovoriti svim njegovim potrebama, ono mu želi služiti, da postane više čovjek, da postigne vrhunac na koji se uopće može popeti. Evanđelje je dakle više život nego teorija, više praksa nego apstrakcija.

Svrha je dakle evangelizacije, naviještanja Evanđelja i izgradnje kršćanskih zajednica stvarati vezu između kršćanske poruke i modernog društva, koje valja impregnirati, proželi, proniknuti duhom Isusa Krista. Briga za socijalni i ekonomski život naroda također je prema Evanđelju

dio misije Crkve u suvremenom svijetu. Crkva doduše mora propovijedati duhovne vrednote, ali mora također pomagati u izgradnji novih, boljih, pravednijih, ljudskijih, bratskijih struktura u današnjem društvu. I to ima kao cilj Pokret Dobrog Pastira u Japanu. To nam također tumači i opravdava zanimanje i rad tolikih misionara u odgoju te promicanju razvoja i napretka. Taj rad ne odvraća ih dakako od njihove prave misije, već je konkretan, praktičan način kojim se kršćanska poruka ugrađuje u život jednog naroda i pokazuje svu svoju vrijednost i plodnost.

OPASNOSTI: Ipak kako god bilo potrebno zalaganje i na vremenitom polju ono uvijek predstavlja opasnost. To valja imati na pameti. Prva dužnost misionara ostaje uvijek propovijedati poruku Isusa Krista. On lako može doći do toga, da uslijed velike vanjske preopterećenosti ne može ispunjavati svoju prvu i glavnu zadaću. I čini se da je upravo to onaj pravi razlog radi kojega se toliko govori o »misionarskoj krizi«. Crkva mora biti uvijek znak i sakramenat spasiteljske Božje ljubavi među ljudima, a ona ne ispunjava dosta tu zadaću.

U Indiji se priprema obnova Crkve u duhu II Vatikanskog sabora preko jednog nacionalnog seminara, koji ima kao glavnu temu »Crkva u Indiji danas«. Tom nacionalnom seminaru prethodit će pokrajinski, a podijeljeni su i upitni arci, da se može sakupiti što više ideja i refleksija. Na pitanje što obrađuje zapreke koje sprečavaju napredak Crkve gotovo jednodušno odgovaraju svi: Crkva ne predstavlja Krista u dostatnoj mjeri. U zemlji koja posjeduje bogatu duhovnu tradiciju te nebrojena središta molitve, šutnje, sabranosti, kamo se zalazi da se pronađe Bog preko duhovnih poglavara, naši kršćanski centri, naše župe i misije ne pružaju pravu sliku Crkve.

Osim toga u Indiji postoje i kršćanski centri za odgoj, za socijalne potrebe. Oni bez sumnje čine mnogo dobra, ljudi u njih dolaze po savjet i pomoć za ekonomski napredak. Indijski kršćani sastaju se također u crkvama na liturgijsku službu i pouku — ali to za njih nisu pravi centri molitve i šutnje. Naši bi se nadriliturgičari, koji smatraju, da je liturgija isključivo dostatna za duhovni život te sve drugo zabacuju kao suvišno i nepotrebno, sigurno zaprepastili nad takvim poimanjem. A možda i ono ima ipak barem zrno istine, koju ne bismo smjeli jednostavno smetnuti s uma vičući u sav glas: samo liturgija!

Sigurno da je kršćansko shvaćanje duhovnog života različito od hinduskoga, jer ne dozvoljava izbjegavanje odgovornosti pred životom i radom. No ipak i u našem shvaćanju, ako ga ne želimo izopačiti, Bog uvijek mora imati prvo mjesto. Svećenik u koliko je Božji čovjek, makar bi ga mnogi kod nas htjeli ne samo deklerikalizirati nego i desakralizirati, mora uvijek kod ljudi predstavljati onaj drugi, viši, duhovni svijet, koji dolazi od Boga i koji nadilazi čisto naravna pitanja i potrebe. Uvijek ostaje istina da čovjek ne živi samo od kruha nego od svake riječi koja proizlazi iz Božjih usta. Isus je došao da nahrani mnoštvo i izliječi bolesnike, ali također i nadasve, da dade kruh života, onoga života koji se sastoji u »spoznaji Boga i onoga koga je poslao, Isusa Krista«.

Molimo dakle da Crkva izvrši i danas svoju mnogostruku misiju u isto vrijeme i razborito i hrabro. Valja tražiti nove putove, ali i koračati pametno i oprezno da se izbjegne riskantni avanturizam, koji ne bi donio nikakva ploda a možda udaljio od Crkve ljude koji su naučeni na neke načine života i rada u Crkvi. U is-

to vrijeme valja imati i hrabrosti, invencioznosti, mašte. Stvarati novi svijet zahtijeva otvorenost i spremnost na žrtvu.

Nitko vidovit ne će nikada ništa imati protiv zdravog i pametnog traženja novih putova i metoda. Poteškoće, barem psihološke naravi, a one uvijek igraju veliku ulogu, nastaju tek onda kad neki tražitelji novih putova počnu pljuskati po svemu starome kao da ono nema uopće nikakve vrijednosti i kao da je Crkva počela živjeti tek II Vatikanskim saborom, ili još točnije, njihovim otkrićima i metodama. Svima nam je potrebna čednost i ljubav: starijima, da mogu nešto naučiti od novih ideja i pokreta, mlađima, da znaju da je Crkva i prije njih živjela i vršila svoju zadaću, možda čak bolje nego danas.

Josip Antolović

PREPOROĐEN VODOM I DUHOM SVETIM

Rođenjem novog djeteta pojavila se na ovom svijetu jedna nova duša. No ona je u Božjim očima bijedna i gola, bez odijela posvetne milosti. Iza pada prvih ljudi u raju čovjek se rađa na ovaj svijet bijedan i siromašan. Ali jer je Bog ljubav, poslao je na zemlju svoga Sina, da ljudima donese odijelo posvetne milosti, da ih učini djecom Božjom i baštinicima kraljevstva nebeskog. Tu veliku milost svaki od nas dobiva na svetom krštenju. Kad svećenik polijeva dijete vodom i izgovara riječi: »Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!« u tom času čudesnim djelovanjem Duha Svetoga dijete se rađa na novi, svrhunaravni život milosti.

STAN ŽIVOGA BOGA Mučenik Leonid približio se kolijevci svoga djeteta, uzeo ga u naručaj i privinuo ga na grudi govoreći: »Kako je divno moje dijete! Ono je živo prebivalište samoga Boga! Jer Bog Otac i Sin i Duh Sveti izabrali su u času krštenja u njemu svoje prebivalište«.

U djelima i stvorenjima Božjim mogu se razlikovati tri reda: red naravi, red milosti i red slave. Onaj je pravi kršćanin, koji je svjestan te Božje slave što je nosi u sebi nakon krštenja. Kakva će tek biti njegova radost, kada bude u punom svjetlu promatrao nebo, što ga sada ovdje promatra u zagonetki i slici. »Oko ljudsko nije vidjelo, uho ljudsko nije čulo i u srce ljudsko nije ušlo ono, što je Bog pripravio onima koji ga ljube«.

Možemo dakle iz ovoga zaključiti kolika je odgovornost majke, da se ne brine samo za zemaljsku sreću svoga djeteta, nego i za nebesku. O-

na mu mora pokazati taj put prema vječnosti.

Neka odmah počne bdjeti nad plamičkom vjere svoga djeteta. Taj plamičak je vrlo slab i lako se može ugasiti. Nekoć, kad je vjera bila kod našeg naroda duboka i živa, obično bi dijete još istog dana, čim bi se rodilo, nosili na krštenje. Pravi kršćanski roditelji ni danas neće dugo čekati s krštenjem, nego će se pobrinuti da im dijete što prije počne živjeti milosnim životom, to jest da što prije njegova duša postane živi stan živoga Boga. Jer između krštenih i nekrštenih veća je razlika, nego između onih koji vide i onih koji su slijepi.

NAŠA MAJKA CRKVA Crkva tako kraj kolijevke djeteta zauzima mjesto kao njegova druga majka, ona koja mu daje vječni život. Eto, zašto mi Crkvu nazivamo svojom majkom. U ime Isusovo ona poziva dijete da ga očisti u krsnoj vodi. U času kad takvo dijete kumovi donesu u crkvu, tu ga dočekuje zajednica svetih, Ono će biti dijete Božje u kući Božjoj. Tu će ono biti pripušteno sakramentu pokore i sakramentu Euharistije, tu će primiti sakramenat potvrde, tu će primiti i sakramenat ženidbe, ako bude Božja volja.

Još nekoliko riječi o kumovima. Djetetovi roditelji neka ih zrelo odaberu. Krsni kum nema samo dužnost da u obredu krštenja drži svoje kumče i u njegovo ime odgovara na svećenikova pitanja. On mora djetetu biti pravi uzor kršćanskog života i njegov vodič kroz životne poteškoće i opasnosti. Izgubi li dijete roditelje ili ako oni zanemare da ga odgajaju prema kršćanskim načelima, kumovi su dužni da preuzmu brigu za odgoj svoga kumčeta. Oni su, naime, postali njegovim duhovnim roditeljima.

Na žalost, malo ima kumova, koji bi bili svjesni te velike zadaće što su je preuzeli na sebe, kad su se prihvatili kumstva. Mnogi misle, da su ispunili sve svoje obaveze prema kumčetu, ako su mu poklonili kakav krsni dar. No ni najskupocjeniji dar ne može ih osloboditi odgovornosti da se brinu za kršćansku budućnost djeteta. Stoga je važno, da roditelji ne gledaju kod izbora kumova na ekonomsku stranu njihovu ili na njihov društveni položaj nego da prije svega paze jesu li ti budući duhovni roditelji njihovog djeteta praktični vjernici.

PUSTITE MALENE! Kad je bio kršten sin Napoleona III, francuskog cara, bilo je prisutno 75 biskupa, a kumovala je švedska kraljica. Ipak, uza sav sjaj obreda i svečanosti koje su iza toga slijedile, pred Bogom to krštenje nije imalo veće značenje od krštenja djeteta nekog običnog radnika. Krštenje proizvodi u duši krštenika takvo čudo da ono odjekuje do neba. Preko svojih kumova dijete se odriče sotone i posve se posvećuje službi Božjoj. Svećenik izgoni zlog duha iz djetetove duše i daje da se u nju naseli Duh Sveti. Svećenik pravi znak križa nad djetetovim čelom, što ima značiti da Krist pruža svoju ruku nad tog novokrštenika. Iza toga stavi stolu na dijete i uvodi ga u crkvu do krstionice. Kroz to vrijeme svi prisutni mole Vjerovanje Apostolsko i Očenaš. Kod krstionice svećenik maže dijete katekumenskim uljem na prsima i leđi-

ma. Nakon toga dolazi sam čin krštenja. Svećenik zahvaća nešto krsne vode i polijeva dijete po glavi govoreći kod toga riječi krštenja: »N., ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!« Od toga časa duša je djetetova zaogrnuta haljinom Božje milosti i započinje svoj životni put stupajući za Kristom. Da mu to označi u slici, svećenik mu pruža zapaljenu svijeću i govori kod toga: »Primi goruću svijeću i neporočan čuvaj svoje krštenje. Vrši Božje zapovijedi, da Gospodinu, kada dođe na svadbu, možeš poći u susret zajedno sa svim svetim u nebeskom dvoru i da živiš u vijeke vjekova«. I onda doda posljednje riječi: »Idi u miru i Gospodin bio s tobom!«

TKO PRIMI JEDNOGA OD ONIH NAJMANJIH, MENE PRIMA. — ISUS

Sveti je Zenon Veronski rekao: »Uvijek je sretan onaj, koji misli na to da je preporođen po vodi krštenja. Još je sretniji onaj, koji je zaboravio što je bio prije krsnog preporođenja. No, ipak je najsretniji onaj, kome se nikad neće moći oduzeti njegovo stanje Božjeg djetinjstva«.

Da dijete postane svjesno onoga što je *primilo* na svetom krštenju, dobro je, da mu roditelji o tome govore čim malo poodraste. Neka ga povedu u crkvu do krstionice i pokažu mu mjesto gdje je postao dijete Božje i stekao pravo na nebo, gdje je postao član Isusove Crkve i dobio pravo da prima i druge sakramente. I kao što se slavi rođendan, da tako isto bude slavljen i krsni dan, tj. godišnjica krštenja. Koliko je Crkvi stalo do tog sjećanja na krštenje, potvrđuje nam obred Velike subote, u kojem svi prisutni vjernici obnavljaju krsni zavjet. A za obnovu krsnog zavjeta na samu godišnjicu Crkva je podijelila potpun oprost.

U kršćanskim obiteljima, koje žive bujnim kršćanskim životom, sjećanje na krštenje i roditelja i djece bit će vrlo živo. To će u dobroj mjeri pomoći djeci da ostanu vjerna krsnom zavjetu i u godinama mladenačkih kriza, kao i u kasnijim životnim borbama . . .

BLAGOSLOV MAJKE I DJETETA U Starom Zavbio je propis da majka nakon poroñaja djeteta mora doći u hram i tamo se podvrći obredu čišćenja i da se zahvali Gospodinu na sretnom poroñaju. Za mušku prvorođenu djecu bila je dužna prinijeti dar, a dijete prikazati Gospodinu. Tom obredu očišćenja i prikazanja podvrgla se i presveta Djevica Marija iza Isusova porođenja. Tog se otajstva sjećamo na blagdan Svijećnice.

U mnogim našim krajevima lijep je običaj, da majka dođe s djetetom u crkvu i tu moli od svećenika blagoslov za sebe i za svoje dijete. Svećenik takvu majku svečano uvodi u crkvu i moli: »Svemogući, vjekovječni Bože, koji si poroñajem blažene Djevice Marije boli vjernih rodilja okrenuo u radost, pogledaj milostivo na ovu svoju službenicu, koja veselo stupa u tvoj sveti hram, da ti zahvali, i podaj, da zaslugama i zagovorom te iste blažene Marije bude dostojna doći sa svojim čedom poslije ovoga života u radost vječnoga blaženstva«.

Vrlo je lijep običaj, da majka tom zgodom prikaže svoje dijete Majci Božjoj i moli Gospu da ga čuva tijekom čitava njegova života. To prikazanje može izreći svojim riječima, kako joj srce govori. Može to učiniti i riječima svete Elizabete, kad je prikazala svoju kćerku Gertrudu: »Gospodine Isuse, tebi i tvojoj svetoj Majci posvećujem ovo *drago čedo, plod svoga krila*. Tebi, Bože, prikazujem cijelim bićem ono, što sam od tebe primila. Ti, Gospodaru života majke i djeteta, uzmi ovo dijete, poškropljeno mojim suzama, blagoslovi ga i daj da ti tijekom cijelog života uvijek vjerno služi«.

J. M.

RADOSNA OBITELJ VESELOVAC

ŠOKAČKA KUĆA

Ove godine u nedjelju 16. veljače misionari su u Podravskim Podgajcima bili čitavi dan u velikom poslu. U 8 sati za djecu sveta Misa, u 10 sati samo za oženjene ljude. Puna, puncata crkva. U pola 12 za mladež. Svi! U pola četiri poslije podne za žene. Krcato! I negdje oko šest sati zaputili smo se u selo Đurađ da obiđemo jednu ili drugu našu obitelj.

Zadržali smo se malo dulje kod seoskog trojača, tako da smo tek oko osam sati prispjeli u jedan od sokaka Đurađa. Fićo je po običaju zapao u snijeg. U neprilici smo što ćemo?

— Ne bojte se, ima nas ovdje dosta čeljadi. Lako ćemo mi s fićom! začujem iz avlije pred kojom smo stajali. I zaista, pojavi se nekoliko muškaraca. Za čas je fićo postavljen na sigurno. Ulazimo kroz tipičan slavonski trijem u veliku toplu kuhinju.

— Hvaljen Isus i Marija! — Uvijeke hvaljen, odgovor dolazi iz barem 25 grla. — Da li se to skupilo čitavo selo ovdje? Ili barem sav komšiluk? Kako da je puna kuhinja muškaraca, žena djece, mladeži . . .?

— Ne, mi smo svi svoji! Mi smo svi čika Fabijanovi. Četiri njegova sina, njegove žene, tri kćeri, zetovi, unučad i praunučad . . . I još nisu svi. Još neki nedostaju.

— Recite mi: Jeste li pravi domaći Šokci , domoroci?

— Potpunoma! Odavle rođeni! Svoji . . .

Čovjek čisto ne bi vjerovao. Pa to je kao u Janjevu ili gdje u Hercegovini. Takvih primjera ima u Slavoniji danas i više nego se misli, govori i piše. Hvala Bogu. Na nama je da to sačuvamo . . .

DURDICA PJEVA . . .

Kakvim duhom diše čika Fafijanovo potomstvo odmah sam osjetio. Proguraše malu Đurđicu, trogodišnju plavokosu djevojčicu, iz čijih očiju nebo odsijeva, da zapjeva OČENAŠ. Nije se dala dugo moliti. Mala Šokica zapjeva čvrsto, snažno. Melodija je tobože ona kako se pjeva u crkvi, ali je njezina stoposto. Osobito je značajan njezin reski i snažni — Ameeen.

Slijedi pjesma MAJKO BOŽJA FATIMSKA malog dečka od četiri godine, pa recitiranje molitvica. A zatim zbor malih Šokaca i Šokica —

OVO NIJE MALA ĐURĐICA, ALI ONA ISTO TAKO LIJEPO PJEVA KAO I ĐURĐICA.

njih desetak ispod osam godina — pjevaju složno i zajedno:

»Ja sam momče sa sela,
uvijek srca vesela !
Preko sela pao mrak.
Jašem konja visoka!
Ne znam gdje ću na konak. . .«

Iskreno rečeno: prava mala mačja derača. Ali srdačna i vesele djece koja se sigurna osjećaju pokraj svojih roditelja, stričeva, snaša i ujaka.

TAKVOG TATU NITKO NIJE IMAO

— Kako se zove vaša obitelj?

— Veselovac! Naš dada Fabijan umro je prije 6 godina, a imao nas je sedmero. Četiri sina i tri kćerke. Tata nam je svim ostavio kuću. U ruke svakome ključeve od gotove kuće. Osim toga i lijepi posjed. A svim kćerima čestiti miraz.

— Takvog tatu nitko nije imao, upadne u riječ jedna snaša.

— Jeste li vi BROJNA djeca bila uzrok njegova nazadovanja ili njegova napredovanja u gospodarskom smislu?

— Mi računamo da smo mu pomogli. I on nam je to priznao više puta — da ne bi toliko stekao i privrijedio da nas nije imao. Radili smo svi: čim smo došli do svoje šeste godine, odmah smo morali ići s kravama, svinjama itd. I privređivali smo ocu. Svoj kruh nismo jeli zabadava. Kad sam mogao konje tjerati, onda sam konje tjerao. Danas i traktor. On sigurno ne bi toliko zemlje stekao, da nije imao tako brojnu djecu s jednostavnoga razloga što ne bi imao interesa raditi... Ali, usprkos tolike djece, on je uvijek držao kod sebe po jednoga ili drugoga slugu.

— Zašto?

— Zato jer je bio uvjeren da je glavno imati dobru pamet i dosta ruku da čovjek ide u gospodarstvu naprijed. To nam je često naglašavao.

— Kako vas je tata odgajao?

— On je uvijek govorio: Nemoj djecu tjerati da piju! Naučit će se sami i bez tebe. Ali ih tjeraj da rade i mole, jer toga kasnije ne će naučiti, ako ne nauče dok su malena. Uvijek nas je upozoravao da se čuvamo onoga što je zlo, da radimo dobro.

Ogledavam se po kući. Slika SRCA ISUSOVA na lijepom istaknutom mjestu. Gledajući ih ovako zdrave, vesele, brojne, zadovoljne i smirene sa svojim župnikom i misionarom, opet i opet sam osjetio da Srce Isusovo uistinu izvršava obećanja koja je dao obiteljima ako ga štuju u svojoj sredini. — Da li se u vašim kućama Bog skupa moli? — Svaki dan prije i poslije jela. Za blagdane jedan je sin bio glavni predmolitelj.

MEĐU OVIMA IMA DOSTA UNUKA I PRAUNUKA ČIKA FABIJANA

Najljepše uspomene su nam bile, dok je tata bio živ, kako smo zajedno tračili Božić, Uskrs i drugo svetkovine. Slama je za Božić uvijek u našim kućama barem pola metra na podu. Nikada je ne iznosimo dok se kuća ne blagoslovi. To smo naučili od tate ...

VJERNI ZEMLJI

Pokušao sam ih iskušati. Vidjeti da li su oni potomci čika Fabe — tog profesora života i životne razboritosti — nešto naučili od njega za današnji život. Zato sam ih upitao:

— Što vi mislite s vašom djecom? Vidim da ih imate lijep broj. Kuda ćete s njima?

— Ja mislim, prihvati jedan muž u najboljim godinama, da ih prilagodimo svom poslu u poljoprivredi. Kao što i ja šutim i radim pa imam, tako neka i oni čine. Pa će imati. Nek budu dobri, pa će se i za njih naći život ovdje na selu. Ako budu bili pošteni, ako budu htjeli raditi, imat će svoj kruh, ne će morati biti ničiji sluge, ulizice, puzavci ... Bit će pak gazde u svojoj kući. Neka ostanu vjerni zemlji ...

— A što vi žene velite na to?

U riječ upade žena srednjih godina. Snažna, jaka, zdrava. Ona ima već oženjenog sina. Rekla je riječ kao prava kćerka čika Fabe. A nije, nego snaša. Ali se od njega naučila životnoj mudrosti.

— Ja sam zadovoljna što je moj sin ostao kod kuće. Kažem: hvala Bogu, jer ga vidim još uvijek ujutro kada se ustane kako se prekrsti, pomoli. A da si ti otišao u svijet, ti bi bio kao i toliki drugi koji ne znaju zašto žive ... Zaboravio bi Boga, i ja bi plakala nad tobom i zbog tebe, kao što mnoge danas plaču u selu. Ti si kod mene, i mi tvoju djecu odgajamo kako znamo. Zajednički se veselimo, radimo, molimo i trpimo ... Zadovoljna sam i zbog toga što imam jednu kćerku u časnama. Svaki dan je išla na misu. Jednoga dana mi veli: — Mamo, meni se ne sviđa svjetski život, ja mislim da se Bogu posvetim i samo za Njega da živim ...

Okrenem se malom Zdravku pa ću onako ozbiljno: — A što ćeš ti biti kad budeš velik? — Ja ću biti župnik, a Veljo, mlađi brat, veli da će biti moj zvonar ...

SLOŽNA BRAĆA KUĆU GRADE...

Često sam već osjetio kako je u mnogim brojnim obiteljima sačuvan osjećaj za slogu i zajednicu. Pravu bratsku i sestrinsku ljubav.

— Nijedan dan ne prođe da ja nisam barem tri puta kod moje braće i sestara. I oni kod mene ... Kad dođu oni najveći poslovi da se ne možemo ni maknuti možda baš ne. Ali inače: kome ću ako ne svome bratu ili seki ...?

—Ako idemo sijeno kupiti, idemo zajedno IAko idemo kopati, opet zajedno. To je naša snaga i jakost: složni smo.

— Kad ujutro trebam koga, ne bojim se ni na jedna vrata zakucati i kazati: Dižite se, trebate mi. Ako je kakav god posao velik, oni su prvi. Ali i obratno. Ja i moja kuća smo na raspolaganju svakom bratu i seki. Evo vidite — zajednički se i veselimo. Nema svinjokolje koja bi se zasebno obavljala, a ni Božića koga ne bismo skupa otračili ...

Vidio sam i osjetio: puna kuća topline, srdačnosti, života, sigurnosti i zadovoljstva. E, kako ne znaju

živjeti oni koji se zakore u sebičnosti i ne znaju što je brat i seka posvadivši se s njima ili ih nište ili onemogućuju i prije rođenja ...

NAPREDAK U DOMOVINI!

Nema danas razgovora ozbiljnijega među našim ljudima, da se ne povede riječ i o odlaženju u inozemstvo. Kad sam upitao kako oni gledaju na taj problem, čuo sam vrlo zanimljiv i dobar odgovor. Govorio je mladi čovjek. Ispod tridesete. Oženjen. Inteligentan. Bistar. Gleda život svojima očima. Misli vlastitom glavom.

—Nije tome dugo da je otišao neki čovjek u Njemačku. Već prve slobodne subote, radio je privatno i zaradio 18.000 dinara. Donio ženi i šopio na stol i rekao: — Evo ženo, bit će para kao pljeve!!! I to mnoge golica u našem selu da krenu tim putem. Znam, ima ih kojima je uistinu nemoguće kraj s krajem spojiti. Da oni odu, nemam ništa protiv. Neka idu i neka zarade. Ali neka i oni paze: nije sve u zaradi. No, mnogi između nas o toj stvari krivo sude. Istina je, da svi skupa moramo mnogo raditi. Mnogo nam se toga od posla ovdje i oduzima, ne priznaje. Svaki dan su potrebe sve veće. Današnja djeca sve više trebaju. Moda, škola ... Ali što se tamo zbiva? Ona koja je otišla, postala je sudoperka, a on radi na kanalima. Rade i po 16 sati na dan. I kažu da su zadovoljni. Nije istina! Oni se prave da su zadovoljni, ali nisu. Kod kuće, kad nije morala skoro ništa raditi, nije htjela ni drva nacijepati, nego je muž i to činio kad se vratio s posla. A znao joj je donijeti i 800 dinara. Hiljadu. Imala je bašču, nešto njive, i mogla je mirno živjeti. Kao i svi drugi. Ali ZAVIST za drugima ih je tjerala u Njemačku. Za novcem. Vidi ona da se ovaj vozi u automobilu, ona se vozi u Opelu, u Rekordu, to bi ona htjela ... I zato odilazi na onaj kuluk.

Dobro je rekao taj mladi Veselovac! I moje je iskustvo kao misionara slično! Zašto baš najviše HRVATI odilaze u Njemačku i inozemstvo? Nije to zbog toga što smo najsiromašniji. Nego imamo VEĆE OČI NEGO ŽELUDAC. Nismo zadovoljni ne zato što bismo bili najbjedniji u Jugoslaviji, nego što smo jalniji od drugih ...

— Prije 10 godina nismo imali ni struje. Ja se sjećam kad je naša mama štrikala čarape pri maloj žiški. Kad se smrači, idemo na spavanje. Ta mrak je. A danas moraju sva naša djeca imati i televizor i radio. Sve mora biti i u seoskoj kući što vide u gradskoj. Ako nema, trči, zaradi novaca da imaš ... A da li se time postizava sreća? Da li se time gradi gospodarski i ekonomski napredak? Sve je to nešto privremeno. Evo gdje je sreća: u obitelji, veseloj, zdravoj, složnoj. Evo napretka: u pametnim glavama i zdravim i čvrstim rukama. Na svom tlu! U svojoj domovini! Ništa mi ne ćemo tim NAGLO stečenim novcem TRAJNO stvoriti. Jer, ako ode i milijun donese, a što je to danas? Za godinu dana biti će kao i prije ...

Potpisao bih svaku riječ ovom jednostavnom čovjeku, koji ima zdravu pamet, bistro oko i čvrsto pouzdanje u samoga sebe. Ali i u svoju brojnu braću i sestre. I u svoju domaću — grudu ...

INTELEKTUALAC U KUĆI ...

— A što vi velite na to, upitao sam mladoga muža od Katice, naj-

mlade kćerke čika Fabe. Gdje vi studirate?

U B.! Višu Ekonomsku komercijalnu školu. Računam da ću u budućnosti tu negdje raditi u Miholjcu. Žena mi radi tu, pa bismo zajedno. Ona radi i ide u školu.

— A imate li djece, Katice?

— Nemam! Netko iz ženskog kruga doda brzo: — Ali će biti skoro! — Srednju školu završavam, nedostaje mi još ova godina. Želim da ne budem zadovoljna s najmanjim. Moj mi je tata uvijek govorio da je dobro steći mnogo znanja. Udata sam žena, idem u školu — nosim dijete, ali se sve dade podnijeti, kad se slažemo i volimo . . . Tata je imao 58 godina kad sam se rodila. Sigurno da mojoj starijoj braći i sestrama to nije bilo ne znam kako drago, ali znam da nisam bacila svoju braću natrag i da im neću biti na teret. Paće, od sve braće i sestara ja ću jedina završiti visoke škole. Udana sam ja jedina za intelektualca. Bog se pobrine za one koji su mu vjerni . . .

HVALA TI, ŽUPNIČE!

Vozeći se u župnikovom fići nakon srdačnog oproštaja sa svima, rekoh župniku Rajku:

— Znaš, hvala Ti što si me uveo u tu obitelj. Ovakvi posjeti su i za mene misionara doživljaji prvoga reda. Kao da sam bio na sveučilišnom predavanju o temi SREĆA JE U KRŠĆANSKOJ OBITELJI . . . To ću napisati u naš Glasnik, neka ljudi čitaju i neka nasljeduju ono što je dobro . . .

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

NJEZINO VELIČANSTVO SAVJEST

SVETI TOMA MORE

(nastavak)

USPON NA KALVARIJU Henrik VIII nije bio samo bludnik, nego i oholica nesnosnih razmjera. Još nije mirovao. Sve je moralo pokleknuti. U ožujku 1534. izglasan je zakon da je Ana Boleyn zakonita žena Henrikova, a njezino potomstvo da ima pravo nasljedstva. Svi se moraju zakleti na zakon. 13. travnja 1534. pozvaše Tomu Mora da položi prisegu. Toga dana ustao je vrlo rano, ispovjedio se i pričestio. Čekala ga je komisija: žalosni vjerolomnik nadbiskup Cranmer, Audley — kome je poklonio svoju lađu — vojvoda od Norfolka i Cromwell, novi kancelar. Kralj je već dao mig da Tomu upropaste.

Toma je pred kraljevim ljudima rekao da nema nakanu protiviti se zakonu i osuđivati one koji se zaklinju, ali njegova mu savjest ne dopušta drugo osim općenite zakletve vjernosti nasljednicima Henri VIII. Komesari se posavjetovaše, a njemu rekoše neka uđe u toplu sobu. Nije htio. Čekao je vani na studeni. Pozvaše ga ponovo. Prigovoriše mu što je uporan. Toma je odgovorio da je spreman pismeno iznijeti poteškoće. Rekao im je, da

neće biti radosnijeg čovjeka od njega, ako bude mogao položiti zakletvu. A ako mu ne dopuste iznijeti prigovore i poteškoće i ako se to ne može bez opasnosti, onda je pravno sasvim krivo prigovarati mu da je uporan.

Nadbiskup Cranmer pokušao ga je izbaviti: »Ako drugima ne prigovarate što se zaklinju, to je zato, zar ne, jer ne smatrate da je stvar sigurno zla. Prema tome, i vi se mirne savjesti možete zakleti«.

Iz svega vidimo da je Toma bio uvjeren da ne smije položiti zakletve, ali je nesigurnost pretpostavljao kod drugih ljudi manje prosvijetljenih i manje učenih od njega. Cranmerovo pitanje pogađalo je bit i vrlo je vješto postavljeno. Značilo je otprilike: Ako ste zaista nesigurni, onda ste slobodni. — Cranmer ga je htio izbaviti, ali je Toma bio siguran što je pravo i nije u to sumnjao. Tako ga je nadbiskup Cranmer stavio u veliku opasnost. Toma je razmišljao i rekao opasnu rečenicu: »Po mojoj savjesti meni se ne čini da je istina na kraljevoj strani«. Cranmer je brzo prekinuo raspravu, da položaj još više ne pogorša. Pozvao se na parlamenat, koji mirne duše zahtijeva i polaže prisegu. Toma oprezno zasijeće u bit problema: »Onda bi u svim slučajevima, gdje crkveno učiteljstvo oklijeva, kraljev nalog izdan u bilo kojem smjeru riješio sumnje. Takve vlasti nema ni jedan vladar. Sve kršćanstvo misli drugačije«. Toma More i Rim govorili su o sumnjivom i još neriješenom pitanju da dobiju vremena i omoguće kralju da se opameti. Znali su, da pitanje nije sumnjivo, nego posve jasno: brak Henrikov s Katarinom Aragonskom bio je pravi nerazrješivi brak. Cromwell je na zadnje Tomine riječi planuo: »Radije bih vidio jedinca sina bez glave nego da ovo slušam. Kralj će sigurno smatrati vas krivim«. Toma mu je sa sigurnošću odgovorio: »Ne mogu sebi pomoći osim uz pogibao duše«.

Dali su Tomi četiri dana na razmišljanje. Kad je došao kući, rekao je zetu Roperu: »Radujem se, sine, što sam tako dobro izigrao demona i što sam dotle došao s ovom gospodom, da više ne mogu uzmaknuti bez velike sramote«. Ova četiri dana bili su zadnji dani Tomini na slobodi. Još nije završena duševna borba u Tominoj duši, ali pobjeda njezinog Veličanstva savjesti bila je osigurana. Njegova žena Alice svjedoči da je jedva što spavao. Prevrtao se u krevetu i molio se. Kad god se probudila našla ga je budna.

Kad je Henrik VIII dobio izvještaj o Tominom držanju, htio je da mu se odmah sudi, ali mu savjetnici rekoše, da se Toma savršeno besprijekorno vladao i da će ga porota osloboditi. Kralj je bijesan rekao, da će sam prisustvovati suđenju. Savjetnici kleknuše pred kralja i zamoliše ga da toga ne čini, jer lordovi neće slušati. Morovo je ime za sada skinuto s optužnice.

Navest ćemo i dva slučaja koji su se zbili prije saslušanja 13. travnja 1534. Cromwell je u dva maha nastojao uvući Tomu u druge parnice. Elizabeta Burton, junačka, ali egzaltirana žena, proricala je da će kralj za šest mjeseci izgubiti prijestolje, ako uzme Anu Boleyn za ženu. Elizabeta i dva franjevca koji su bili uvučeni u tu stvar, bili

su pogubljeni. Za vrijeme parnice Cromwell je isticao veze Elizabete Burton s Tomom More i nadbiskupom Fisherom. Kad je to Toma čuo, pisao je kralju i Cromwellu, da je on privatno ukorio Elizabetu Burton. Uvjerava ih o svojoj vjernosti i spremnosti da ponovo proučava stvar kraljeve ženidbe i, ako bi mogao krvlju zasvjedočiti istinu, »ne bi od njega bilo sretnijeg čovjeka na svijetu«. Kralj i Cromwel dali su ovoj zadnjoj rečenici drugo značenje nego što ga je dao Toma. On će zaista dati krv za istinu.

Drugi slučaj je bio ovaj: Neki podlac optužio je Tomu da je dobio od Karla V vrč dragulja, kako bi mogao raditi protiv Henrika. To je bilo odviše glupo da bi naškodilo starom pravniku Tomi. Toma je bio kratak. Odgovorio je na optužbu: »Jest, dobio sam veliki vrč dragulja, ali sam ih za Novu godinu poklonio gospodinu Parnellu, koji me tuži«. Sudnica je prasnula u smijeh. Zavjerenike je bilo stid dalje stvar natezati.

Iza četiri dana pozvan je Toma ponovo pred kraljevsku komisiju. Opet je odbio prisegu. Zatvorili su ga. Jedini bi izlaz bio da kralj popusti i dopusti bar dodatak zakletve, koji se drugima dopuštao: »Koliko se dade spojiti s Božjim zakonom«. Nadbiskup Cranmer, koji je htio spasiti nadbiskupa Fishera i Tomu Mora, predlagao je taj dodatak. Tomu po svoj prilici ne bi spasio ni taj dodatak o Božjem zakonu, jer ne bi na to pristao. Članovi njegove obitelji položili su zakletvu s dodatkom. Taj dodatak je zapravo nejasno nijekao zakletvu. Toma nije zamjerao drugima, koji nisu jasno vidjeli, što su polagali zakletvu. No on je jasno znao o čemu se radi. Poštivao je savjest u svakom čovjeku bila ona jasnija ili mutnija.

30. travnja, dvije sedmice nakon Tomina zatočenja, Cromwell i komesari pozvaše ga u sjajnu dvoranu da sjedne među njih. Toma je to odbio. On više nije računao na život. Stojeći rekao je kraljevim komesarima da se ne kani miješati u pitanje titula kralja i pape. On da je vjeran podanik kraljev, »a ako to nije dosta da ostane na životu, nije mu stalo do života«. Na koncu tog oproštajnog govora tako je ganutljivo govorio o svojoj smrti, da je i okrutni prepredeni Cromwell bio potresen. Toma je izrazio želju, da bi njegova »smrt bila na korist kralju i njegovoj duši«. Sve su pokušavali, ali iz ustiju velikog pravnika nisu izmamili riječi kojom bio izričito nijekao kraljevu vlast nad engleskom Crkvom, ali je nije tvrdio.

Iza sedam dana ponovo su ga pozvali. Komesari su došli u samu tamnicu. Tražili su od njega da prizna kralja poglavarom engleske Crkve. Toma je odgovorio: »Teško će biti nagovoriti me da izaberem gubitak duše umjesto uništenja tijela«. No još nisu dobili izričito nijekanje da bi ga mogli osuditi. Imali su posla ne samo sa svecem nego i s pravnikom kome nisu bili dorasli. Tek lažna podmetnuta izjava poslužit će za osudu. Toma More točno je razlikovao ono, što englesko pravo naziva »pitanja žedna krvi« i nije na njih odgovarao.

PISMA IZ ZATVORA Iz zatvora je Toma pisao svojoj kćeri Margareti: »Moja

draga i dobra kćerko. Hvala našem Gospodinu, ja sam u dobrom tjelesnom zdravlju i u velikom duševnom miru. A što se tiče stvari ovoga svijeta, ne očajavam nad njima više nego što sam to ikada činio. Molim Boga da vas sve razveseli nadom u nebo. I neka Gospodin u vaše duše stavi one stvari o kojima bih želio malo govoriti s vama, i neka vas njegov Duh blagoslovi i očuva. Napisano komadom ugljena od vašeg nježnog oca koji vas ljubi, pa ne zaboravlja u svojim molitvama nijednoga od vas, niti od djece, niti od ukućana koji se brinu za vas djecu, nijednoga od vaših dobrih muževa, ni razboritu suprugu vašeg oca, ni druge vaše prijatelje. I tako vam želim od svega srca svako dobro nemajući više papira«.

Margareta je živo željela razgovarati s ocem. Računala je da otvaraju pisma, pa da lakše dobije dozvolu, nagovarala je oca u listu na zakletvu. On joj je otpisao žalosno pismo, da se čudi što ona ne razumije njegov postupak, kad im je toliko govorio, da sve to čini »iz poštovanja prema svojoj duši«. Margareta mu uvijeno i neizravno odgovara: »Svima nam je najljepša uspomena Vaš pobožni život i kreposni primjer, kao i sigurnost da ćete ne samo nastaviti istim putem, nego također da ćete se popeti još više po Božjoj milosti«.

Napokon su Margareti dozvolili da posjeti oca. Kad je došla, izmolili su po kućnom običaju litanije svih svetih i sedam pokorničkih psalama. Kćerka nam je sačuvala neke očeve izjave: »Margareto, držim da oni, koji su me ovamo spremili, misle da su mi nanijeli veliko trpljenje. No ja te uvjeravam u ime vjere, draga kćeri, da nije moje žene i vas, moje djece, koju smatram najvažnijim dijelom svojih dužnosti, odavno ne bi drugo učinio nego se zatvorio u ovakvu ili još užu ćeliju«.

Lady Alington, Tomina pokćerka, koju je njegova druga žena Alice dovela, kad se za njega udala, poduzela je sve da spasi svog poočima. Ona je položila zakletvu s dodatkom i smatrala je, da je Toma odveć plašljive savjesti. Stoga mu je poručila, da na sebe prima svu krivnju, samo neka položi zakletvu. To dobro i jednostavno stvorenje previše se pouzdavalo u sigurnost svoje nepoučene savjesti. Radi svoje nepoučenosti bila je u dobroj vjeri, ali objektivno u teškoj zabludi. Toma joj je poručio iz tamnice po Margareti, neka ne igra ulogu zmije u raju. »Nemam namjeru — poručio joj je da natovarim svoju dušu drugome na leđa, jer ne znam kamo bi je mogao odnijeti«. Sada je Margareta izašla sa zadnjim dokazom. Priznala je da je i ona položila zakletvu s dodatkom, koji Tomi nisu dopustili. Toma odgovori Margareti: »Evo riječi dostojnih jedne Eve: nudi Adamu plod koji je sama okušala«.

I Tomina žena Alice poduzela je sve da muža oslobodi. Pisala je kralju, skupljala milodare, ponizivala se pred drugima, prodavala je odijela samo da smogne novca za utamničenog muža. Kralj je bio neumoljiv, jer nije kraj svoga bludnoga i ohologa veličanstva podnosio njezino Veličanstvo savjest, utjelovljenu u Tomi.

Iz tamnice piše Toma jednom svećeniku, koji je odbio da potpi-

še zakletvu: »Ako bih ikada podlegao i položio prisegu, možete biti uvjereni, da bi mi to bilo istrgnuto samo zlim postupkom i torturom. Nadam se, da neće upotrijebiti nasilnih sredstava, kako bi me prisilili. A ako to učine, Bog će mi svojom milošću dati odvažnosti da se oprem«. Ponizni poznavalac ljudske slaboće računa na sve i uzda se u snagu odozgora.

ŽRTVA ŽIVOTA Došlo je do sudbonosnog okršaja. Opet su se našli skupa branitelji kraljevi sučelice branitelja savjesti. Cromwell je odlučno počeo: »Sada pada glava, ako tko niječe vrhovnu vlast kraljevu nad engleskom Crkvom, kao što je prije bio heretik koji nije priznavao tu vlast papi«. Toma More na to je odlučno odgovorio: »Razlika je između zakona cijelog kršćanstva i nacionalnog zakona«. Cromwell je postavio krvoždno pitanje bez ikakvog okolišanja: »Da li smatrate novu konstituciju zakonitom?« Pravnik Toma odgovara: »Ništa ne odgovaram«. Cromwel vidi da se prenaglio, zapita Tomu: »E pa, ako ne držite do života, zašto odbijate izjasniti se protiv tih zakona?« — Toma je dao odgovor, najljepši i najdublji u čitavoj istragi. Odgovor, koji otkriva duboku poniznost i svemoćnu vjeru ovog religioznog čovjeka i diva:

»Nisam čovjek koji je uvijek sveto živio da bi imao odvažnosti ponuditi se Bogu, bojeći se da me ne kazni radi preuzetnosti i pusti me da padnem«.

Staro kršćansko iskustvo iz prvih vjekova. Toma ga je našao kod crkvenih pisaca. Koji su se junački hvastali, pouzdavali se u sebe i nudili se za mučeništvo, vrlo često su zatajili. Takve Crkva nije smatrala mučenicima.

Cromwell je zajamčio Tomi da će ga kralj pomilovati, samo ako potpiše prisegu. Toma je odbio. Ali izričite izjave da kralja ne priznaje poglavarom engleske Crkve nisu dobili. Pravno je ostao indiferentan: niti priznaje, niti ne priznaje. Premda su svi znali što misli, pravno je bio neopredjeljen.

12. lipnja došao je Tomi istražni sudac Robert Rich, koji je prevario nadbiskupa Fishera. Taj je podlac pukom laži omogućio da je Toma bio osuđen na smrt. Ovako je počeo: »Pretpostavimo da ima zakon parlamenta i da cijelo kraljevstvo mora mene Roberta Richa smatrati kraljem. Ne biste li me, mister More, smatrali kraljem?« Toma je odmah znao kamo to cilja. Kratko je odgovorio: »Sigurno« Ali sada Toma nastavi: »Ali još viši slučaj. Kad bi bio zakon parlamenta koji glasi da Bog nije više Bog«. Rich je odgovorio: »To je nemoguće!« I spretno je nastavio: »Uzmimo srednji slučaj. Parlamenat kralja imenuje poglavarom Crkve«. Krvoždno pitanje. Toma na to odvrati: »Ništa ne odgovaram«! Podlac Rich svejedno će tvrditi da je Toma izričito rekao kako parlamenat nema te vlasti. Toma se zakleo Bogom, da Robert Rich laže i dodao kao potvrdu svojoj zakletvi: »Kad meni ne bi stalo do savjesti i zakletve, ne bih bio ovdje. Ne vidio Božjega lica, ako sam tako rekao. Da tako nije, ne bih govorio ni da steknem cijeli svemir«.

Svejedno su ga osudili kao veleizdajnika. Kad je vidio da je osu-

đen i da je tako s jedne strane Bog primio njegovu žrtvu, a kraljev sud prisilio da se pravno osramoti, odbacio je sve beskorisne maske i rekao: »Sedam godina studirao sam pitanje. Nijedan svjetovnjak ne može postati vrhovni poglavar Crkve«. Završio je: »Jednako kao što je Pavao čuvao odijela dok su kamenovali Stjepana, pa su obojica sveci na nebu, isto tako premda ste vi, gospodo, na zemlji moji suci, molim žarko Gospodina da se nađemo u vječnom spasenju«.

William Kings, zapovjednik tamničke tvrđave Towera, nije se mogao suzdržati, briznuo je u plač. Proplakali su i stražari, koji su natrag Tomu vodili u tamnicu.

6. srpnja 1535. došao je Toma Pope u tamnicu Tomi Moru i rekao mu, da će biti smaknut u 9 sati. Pope je briznuo u plač. Na samom stratištu Toma More, izmučen od tamnovanja, zamolio je tri časnika, da mu pomognu kod uspinjanja na stratište: »Molim vas, izvedite me do gore. Za silazak nećete imati brige«. Zatim se Toma okrenuo mnoštvu i izjavio: »Umirem kao vjerni kraljev službenik, ali sam najprije Božji«. Krvnik ga je po običaju zamolio za oproštenje. Toma ga je poljubio: »Ti mi iskazuješ najveće dobročinstvo što ga ikoji čovjek može dati. Budi hrabar, ne boj se vršiti svoj posao. Imam kratak vrat, pripazi da ne udariš postrance, tako ćeš sačuvati dobar glas«. Nije dao da mu drugi vežu oči, sam ih je svezao, spustio se i namjestio glavu na panj. Zadnja mu je riječ bila: »Nikad nisam počinio veleizdaje!« Krvnik je zamahnuo.

Krv je natopila nezahvalnu Englesku, koja je počinila sudbinski grijeh, koji je sramoti do danas. Kulturna ljaga leži na njoj i još je nije oprala. Većinom svojih sinova slijedila je kralja bludnika, koji je imao šest žena, koji je posegnuo za crkvenom vlašću u svojoj oholosti, mjesto da slijedi najvećeg moralnog genija svoje povijesti. Sveti Toma More moli se za svoju domovinu i čeka sretan čas kada će se Engleska opet vratiti u krilo Katoličke Crkve i tako popraviti ono, što su pokvarili preći u svojoj slabosti.

Josip Weissgerber

MISIONARSKE PUTOSITNICE

Oduševljenje u Podravskim Podgajcima

IZ MISIJSKOG DNEVNIKA

»ČRNKOVCI, selo od 1.100 stanovnika, doživjelo je 2. veljače 1969. novi život. Kao nekada u davno doba, kada su ljudi čekali Spasitelja Krista da se pojavi u kojem židovskom gradiću ili selu, tako su i ovih dana našli seljani dočekali dane misija. Počele su na Svijećnicu.

I narod je svim silama hrlio prema crkvi. Pored ženskog svijeta, tu su bili muškarci, različitih godina i staleža. Bili su svi zadovoljni. Svaka je riječ odzvanjala kao riječ Božja. Mi mladići i djevojke imali smo svoj posebni program u 19,30 i nestrpljivo smo čekali čas svojih predavanja. Pažljivo smo slušali svaku riječ i opijali se onim što nam je Misionar

ČRNKOVČANI SU SAMI OVAJ KRIŽ DONIJELI U PODGAJCE DA KAO BAKLJA ZAPALI KRIJES VJERE U ISUSA KRISTA

TA MLADEŽ IZ ČITAVE ŽUPE OBEĆAJE VJERNOST ISUSU I MARIJI.
UZ ŽUPNIKA RAJKA MISIONAR o. FRANJO IVANUŠEC

PRIZOR S PROSLAVE U ČAST MAJKE BOŽJE U ČRNKOVCIMA

UVIJEK NAM SE DUŠE NAPUNJAJU SNAGOM, KAD VIDIMO MUŠKARCE KAKO STOJE UZ KRIŽ, KAO OVDJE U PODRAVSKIM PODGAJCIMA

govorio. A govorio je kao i svaki drugi čovjek, ali se ipak razlikuje . . . On je svima omilio, a najviše nama mladima kojima je bio najbolji . . .«

Tako je djevojka M. M. iz Črnkovaca zapisala dojmove sa svojih prvih doživljenih svetih misija. U istom stilu bismo mogli opisati čitave te misije. Uistinu, selo se odlično odazvalo. Ali nije taj misijski plamen bio zadržan u samome selu. Na vrlo originalan način preniješe Črnkovčani misijsku baklju i u središte župe u Podravske Podgajce.

KAO OLIMPIJSKA BAKLJA!

Misionari su svršili u Črnkovcima svete misije u subotu 8. veljače. I već sutradan ujutro su morali započeti u Podrav. Podgajcima. Htjeli su odmah sa sobom uzeti kip Fatimske Gospe. Ali ga Črnkovčani ne daju.

— Molim vas, mi trebamo Gospin kip sutra u Podgajcima!

— Da li odmah na otvorenju misija?

— Ne! Nego sutra navečer. Bez njega ne možemo imati misije, jer je Gospa prvi i najglavniji Misionar . . .

— Vi ćete ga dobiti u 17,45 u župnoj crkvi . . .

Misionari su klimali glavom. Ali ljudi nisu htjeli popustiti. Htjeli su Gospu što dulje zadržati u svojoj sredini. Međutim, što su napravili? Samo od sebe, spontano, prirodno došlo je do ovoga . . .

Cijela ta nedjelja u Črnkovcima bila je kao mala Fatima. Do pola pet poslije podne klečali su i obavljali svoje pobožnosti pred veoma lijepo uređenim oltarićem s likom drage Gospe. A u pola pet poslije podne su se srdačno oprostili oni koji nisu mogli ići pješke zbog nevremena i skliskog terena. To su bili dani najgore zime i najvećega snijega ove godine. A od Črnkovaca do Podgajaca ima 4 kilometra. Otpratili su Gospu do mosta i vratili se natrag. Tamburaši su krenuli s platonom malo kasnije. Bili su uvjereni da voze i kip Gospin u posebnom drvenom sanduku. Još su dovikivali kočijašu da ne tjera tako jako da ne bi slučajno kip nešto stradao. Međutim, kad smo došli do pred Podgajce, imaju što gledati: velika grupa svijeta iz Črnkovaca ide prema župskoj crkvi.

— A što to one djevojke u narodnoj nošnji nose?

— Pa to je Gospin kip!

— Nemoguće! Pa zar nije ovdje u kutiji?

Otvoriše kutiju. A ona prazna. Nisu ni znali da su se ljudi po onakvom nevremenu odlučili NOSITI kip u Podgajce. I uistinu. Kad su došli bliže gledaju veliku skupinu muškaraca na čelu kako nose misijski križ svoga sela i baklje idući pred kipom koga su nosile djevojke u slikovitoj narodnoj nošnji. Djeca su trčkarala sa zapaljenim svijećama oko ljudi i kipa sretni što i oni smiju pratiti kip Majke Božje. Nose misijski plamen skupa sa svojim majkama, koje su išle iza kipa, da ga zapale u podgajačkoj crkvi, u kojoj je Misionar u to vrijeme molio krunicu i brigu brinuo kako će to Gospa na vrijeme prispjeti . . .?

LJUDI IZ AUTOBUSA POZDRAVLJAJU

Što je zanimljivo: na ovaj teški i naporni put po snijegu i skliskoj cesti krenule su mnoge osobe, koje jedva da idu u crkvu i kada je lijepo vrijeme. Bilo je kao na putu za Aljmaš. Djevojke su svoje pjevale, snaše svoje, nikome nije smetalo što svaki pjeva ono što mu je najviše na srcu. Čekali su samo da predaju olimpijsku vatru, koja je bila zapaljena u njihovu selu, te ona plane i u župskoj crkvi. Priča jedan očevidac:

— Tako oduševljenje još nisam doživio, premda sam bio i na Mladim misama i na dočeku Kardinala u Đakovu. Ovako spontano, prirodno i nenamješteno. Mi nismo ni znali kako će to biti? Samo smo rekli da ćemo donijeti kip u Podgajce. Osobito je bilo iznenađujuće gledati tolike muškarce kako ponosno stupaju uz križ.

Pred selom svirači — To je onaj Fatima-džez kako ih je nazvao njihov župnik! — priključili se grupi. Svirali su marijanske pjesme, hodajući. Nije im bilo baš lako. Ni onom što je svirao harmoniku, ni tamburašima. Najteže je ipak bilo berdisti. Ali je izdržao . . . Mnogi putnici su mahali iz autobusa koji su prolazili. Neki su se zaustavljali i bodrili putnike da što više proslave Majku Božju.

— Pokažite da ste katolici i Hrvati!

Cijela je procesija ušla u dupkom punu crkvu. Čovjek se pita i danas kako se to uspjelo probiti u crkvu. Muškarci s misijskim križem, djevojke s kipom i svirači došli su do glavnoga oltara. Svečani pozdrav uz pjesmu, svirku, molitvu, deklamacije. Njihovo oduševljenje prešlo je i na stanovnike Podgajaca, Durnda i Bočkinaca. Sveti misijski plamen je bio zapaljen u župskoj crkvi . . .

Navečer su se Črnkovčani sretni i zadovoljni vratili u svoje selo. Nitko nije žalio što je podnio toliki trud.

A KAKO JE BILO U PODGAJCIMA?

Znam da ćete to pitati. Ja bih odgovorio protupitanjem: — A kako je i moglo biti

poslije ovakvoga odličnoga početka? Već pri kraju misija u mladenačkoj pošti što je misionari dobivaju da na nju odgovore, palo je i ovo pitanje: — Kakvi su vaši dojmovi s misija u Podgajcima?

Odgovorio sam da nije čista PETICA, nego SAMO MINUS PET. A minus pet dobiti, zar nije to izvrsno? I to za misije! I to u današnje vrijeme? I to u ovako lijepim i naprednim selima kao što su Podgajci, Durad i Bočkinci. Evo samo nekoliko činjenica:

—Na programu za žene znalo ih je biti preko 500, a kućnih numera oko župske crkve ima nešto preko 500.

— Misijski križ je poljubilo 425 muškaraca. Rekli bismo preko 90% svih prisutnih. I što je najljepše: velika ih je većina dolazila od prvoga dana redovito na svoje zasebne programe. Njima u najzgodnije vrijeme od 17,30 do 19,30. U crkvi su im bila osigurana sjedala za sjedenje. Crkva je bila zagrijana, topla s velikim bubnjem na pilotinu. Ako je bilo nekoliko žena na njihovom programu, one su bile u sakristiji . . .

— Mladež se doslovno SVA odazvala. Nema skoro nijednoga koji nije svaku večer dolazio. I to ne samo nekoliko dana, nego punih devet dana, jer su misije prestale tek u utorak.

— Na 2.218 ispovijedi podijeljeno je oko 9.000 svetih Pričesti. Bilo je dosta ljudi koji se ne ispovjedište i preko 30 godina. A onih sitnijih ribica ispod 10 godina da se i ne broji.

— Gospa je Fatimska i ovdje bila srce misija. Njezin tako lijepi oltar kako se rijetko gdje vidi uvijek je bio u svjetlu. I pred njom uvijek su klečale i molile osobe za svoje duševne i tjelesne potrebe. Razumije se da matica župe nije htjela izostati u proslavi Gospe u subotu. Napravili su tako slavlje, procesiju, okitili dva platona da na njima stanu oni koji su nosili kip Gospe Fatimske, Gospe Lurdske i misijske križeve, odakle se izvršila posveta župe Srcu Marijinu — da je to bila milina gledati i doživljavati . . .

NEKA MLADI SVJEDOČE . . .

Već smo otpjevali TEBE BOGA HVALIMO. Moj subrat o. Franjo Ivanušec, koji je prvi puta bio sada na misijama u Slavoniji i koji je ostao zapanjen nad širokim slavonskim srcem, dobi jedan list. Preko veze u crkvi. Pročitam i pružim župniku. Potpisana je MLADEŽ iz župe P. Podgajaca. Evo što napisaše:

»Dragi Misionari! Još do nedavno naša majka Presveta Djevica Marija gorko je plakala. Onda ste došli vi, naši dragi misionari. Sada je u našim dušama sve tako čisto, naša majka Marija blista od sreće i zadovoljstva.

Hvala Vam što ste došli, hvala za vaš sav trud, hvala našem Župniku što Vas je pozvao u našu župu. Da ne bi ostalo bez rezultata ovo što smo zajednički postigli, OBEĆAJEMO da ćemo moliti. Molite se i Vi da ne bi na licu majke Marije opet bile suze . . . U ime naših očeva i majki, baka i djedova, Vaša zahvalna mladež župe Podravski Podgajci.«

Uistinu treba moliti —I vi čitatelji Glasnika Srca Isusova to činite — da ona obećanja što ste ih dali, Vi mladi, ne iznevjerite; da one odluke što su učinili Vaši stariji brzo ne ishlape. Uzdamo se mi misionari u Vašega župnika da će on isto tako lijepo nastaviti čuvati plodove Misija, kao što je i ove odlične misije spremio . . .

POSEBNO POGLAVLJE

Njihov Župnik Rajko posebno je poglavlje, i zato ga ne smijem uvrstiti među ostale. Je li spremio temeljito narod za misije? — Jest! Je li proveo široku molitvenu akciju za Božji blagoslov? — Jest! Je li u crkvi bilo toplo, jesu li klupe i stolice donešene za sjedenje čak iz Veliškovaca, je li na koru uredio tribine za 70 muškaraca koji su sjedeći sve vidjeli? — Jest! Je li sa svojim malim fićom podnio najteže vjetrove i zimu veljače, kada smo svaki dan četiri puta išli u Črnkovce i natrag, a koji puta i kroz nanose preko pola metra i to u 10 sati navečer? — Jest! Je li nas misionare svako jutro budio novom gramofonskom pločom u veselju i radosti? — Jest!

Kad njegov fićo prolazi selom, djeca trče prema ćuprijama. Kao na komandu. Najmanji mašu rukama i kapama, veći stoje pozor i salutiraju prateći njegov fićo dok ne prođe. Ne samo da mahne iz automobila svakom čovjeku, nego i svakom djetetu. Mladež — to je njegov specijalitet! Drži vjeronauk za mladež u četiri različite župe. I uvijek s lijepim učinkom. Svagdje ga vole.

A kad je s djecom, onda je u svom elementu. Osobito je zabavno gledati kada »pale bombe«. Skupe se oko njega kao pilići. Gledaju netremice u njega. I sada počinje: najprije se svi skupa počnu spuštati u čučanj i čuje se dugački, otegnuti »zzzzz«. Onda se dosta naglo svi usprave, a oštri »fijuuuuu« zazviždi svima iz ustiju. Dok na kraju ne prasne gromoviti »bum . . . . . Aaaaaaaaa . .. !«

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

UZ BLAGDAN UZNESENJA MAJKE BOŽJE

ŠTOVANJE MAJKE BOŽJE DANAS

Čini se, da je iza Koncila Marija potisnuta malo u stranu. U propovijedima se često čuje o »uskrsnom misteriju«, o siromašnim »socijalno ugroženim«, ali se malo čuje o Gospi. Koji puta to se zna dogoditi i u Marijinim prošteništima i na hodočašćima... Kada to uspoređujemo s prošlim vremenima čini se da je štovanje Marije u opadanju. Da li je to, dakle, napredak? Ili možda nazadak? Ili prolazna moda kao i svaka moda? — Tako postavlja pitanje jedan čitatelj u talijanskom časopisu »La famiglia cristiana«.

Na to pitanje daje odgovor mariolog René Laurentin. Evo njegovog odgovora!

Pitanje je posve na mjestu. I ima razloga da se ono postavi. Uistinu postoji vidljiv zaokret upravo što se tiče Gospe. Uklonjeni su neki kipovi »u stranu«, koje je puk veoma volio. Isto tako i neke pjesme, kao i neke knjige, koje sada spavaju pod prašinom po bibliotekama, te cijeli jedan stil propovijedanja i tolikih pobožnosti. Pa čak i sama krunica proživljava jednu vrstu evolucije.

No takve pojave ne pogađaju samo Gospu. Čitava Crkva se prilagođuje vrlo brzoj transformaciji, koja sa sobom donosi promjene. Uostalom, svaka promjena, u koliko je konstruktivna, nužno sa sobom donosi isključenje, napuštanje prijašnjih oblika. Automobili su isključili stare kočije i njihovu idiličnost. Vlakovi su potisnuli poštanska kola. Vlakove i brodove potiskuju avioni. Pralje zaboravljaju što znači prati

rublje uz potoke i sušiti ga po granju.

Aristotel je definirao zakon promjene: »Rođenje jednog oblika znači propadanje jednog drugog oblika«. Jedno zrno mora istrunuti u zemlji da se može pokazati klas nad zemljom. To je dvoznačnost i rizik svake evolucije. Radi se o tome da se učini bolje. I tu je sav problem Sabora.

Nije moguće izbjeći da se neki duhovi poklone s preuranjenim divljenjem svemu što se istom rađa, također i ako se još ne radi o veoma lijepom djetetu. Isto tako se ne može izbjeći da drugi duhovi ne nariču i leleču nad svim onim što počima umirati, nestajati.

Kakav je sada slučaj s Gospom? Promjene, izmjene su veoma osjetljive, jer se radi o stvarima, koje su nam i te kako na srcu i što je i te kako pustilo duboko korijenje u našu duhovnu osjećajnost.

Možda je upravo ovdje osjetljivije, naglašenije nego igdje drugdje zbog naročitih razloga. Prije svega, to područje bilo je malo obnavljano. Djevica je za mnoge bila utočište i sigurnost. Oni koji u Crkvi gledaju nepromjenjiv stan, boravak gdje se mogu uteći, kada sve ostalo propada, ruši se, srozava se, po koji puta tako su grčevito privezani na neke određene oblike pobožnosti prema Mariji. No ipak i ovdje, kao i drugdje, koncilska obnova, pomlađivanje moralo je zahvatiti. I zahvatilo je.

U posljednjim stoljećima razvoj Marijina štovanja imao je za cilj: obraniti Gospu od protestanata, koji su je napadali. Tako su marijanske pobožnosti, može se reći, zauzimale neki polemički stav i stil borbe i otpora. Na nekim slikama po crkvama, gdje su katolici izmješani s protestantima, glavu zmije, koju Marija satire svojom nogom, zamijenili su s Luterovom glavom. Prijeći od te borbene i ratničke Djevice na Majku izmirenja i jedinstva traži prilično veliku izmjenu. I Pavao VI nije bez razloga Mariju nazvao »Majkom Crkve«.

Neke pobožnosti prema Gospi bile su koji puta obavljane s nekim smiješnim žarom i zbog toga su bile pretjerane, iako ostaje zauvijek istina: »O Mariji nikad dosta«. Pretjeranost nije se sastojala u tome da su previše ljubili Gospu, nego u tome što su izmišljali, tražili tjeskobno, da uvijek nešto materijalno više čine za nju. Dakle, te su se pretjeranosti odnosile više na vanjštinu, a na štetu nutrine. Zbog toga nikada kraja ni konca nizanju raznih naslova, zaziva, djela, knjiga ispod osrednjosti, koje zbilja nisu zaslužile da ugledaju svjetlo. Upravo ta ispodosrednjost tolikih nabožnih knjiga o Mariji škodila je samoj pobožnosti prema Gospi, jer se u mnogim kršćanima, napose muškarcima, porodila neka vrsta bezosjećajnosti prema svemu što je bilo »marijansko«, kao npr. sladunjave Marijine slike i još sladunjavije pjesme... Tako kršćani, koji bi zaista Mariju prigrlili kao majku, postali su alergični na sve što je mirisalo »marijinski«. Sve do desetak godina unatrag su šutjeli, sada naprotiv likvidiraju svoj kompleks i njihova potajna razdražljivost po koji puta tako je glasna i često vrlo neugodna. Njihov način reagiranja sliči reagiranju pubertetlija koji počnu odbacivati običaje starijih generacija tražeći stil nove generacije. Što se tiče čašćenja Gospe, mirne se duše može reći, da su dalje otišli »progresisti«, no što su u kočenju otišli »konzervativci«.

Nipošto se ne smije pretjerivati ni na jednu ni na drugu stranu. Ono što je bitno, Sabor je i te kako Mariji dao pravo mjesto u Crkvi dvadesetog vijeka. Ako neki tipovi — da tako reknem — već dulje vremena kliještre Mariju i ne miruju dok je i kod drugih ne umanje, dotle Sabor i pokoncilsko vrijeme stavljaju Ma-

riju u Bibliji na pravo mjesto i u pravo svjetlo i naglašava njezinu važnost. Koliki danas poštuju i duboko proživljavaju primjer Gospe, što nam ga ona pruža kod Navještenja. Koliki su znali otkriti iza Kraljice, koja je današnjem čovjeku manje više kao nepristupačna, ako ne i odbojna, daleka, tuđa i umjetno namještena kao na pozornici, iako u neka vremena i te kako poštivana, jednostavnu, siromašnu ženu iz Evanđelja, koju je Bog i te kako ljubio upravo radi njezine poniznosti. Pjesnici su u tome već dugo prednjačili. Peguy, Bernanos, Max Jacob govorahu: »Slava toj maloj djevici, seljačkoj djevojčici, koja je postala Božja zaručnica«. »Pohodio ju je anđeo. Vidjela ga je svojim očima... « »Nije ona drugo nego seljačko dijete«. »Njezina je obitelj iz siromašnog puka«.

Tako eto bolje shvaćamo, da Djevica nije neka magična, čarobna moć. Nalazimo je u Kristu, povezanu sa svetima po jedinom i sigurnom putu vjere i ljubavi. Pouzdanje u Djevicu, koja obječuče sipa milosti, umanjeno je, doduše, ali teološka vjera koja u njoj prepoznaje »službenicu Gospodnju«, narasla je kao i pažnja na njezine riječi, što ih je izgovorila ne samo u Nazaretu kod Navještenja, nego i u Kani kod prvog čuda: »Činite sve što vam rekne!«

Za vrijeme svetih misa molimo manje krunica. Ali gdje je liturgija ispravno shvaćena, Gospa i tu nalazi svoje pravo mjesto koje se i te kako uklapa u cjelinu. Shvatili smo, da se pobožnost prema Mariji ne sastoji u tome da neprestano pronalazimo nove pobožnosti, nego da shvatimo njezino pravo mjesto, tj. da je u prvom planu njoj mjesto koje zauzima u liturgiji adventa i božićnog vremena, i mjesto koje ima u svakoj Misi u Confiteroru i u Kanonu mise. Svaki je dan častimo prije pretvorbe u misi, prema formuli koja potječe od 2. stoljeća: »U zajedništvu s cijelom Crkvom častimo spomen ponajprije slavne Marije vazda Djevice...« I tu je bitno što pripada na pobožnost prema Gospi.

Shvatili smo, da ona nije utočište za one koji spavaju. To je Djevica od pohoda, koja se smjesta diže da drugome pomogne, a ne da uživa u svojim povlasticama; žuri se da i drugima donese veselu vijest Navještenja, zato se odmah zaputila preko brda da stigne do Elizabete.

To je Djevica koja nestrpljivo očekuje dolazak Božjega kraljevstva, ona koja ima otvorene oči za potrebe ljudi, kako je to učinila u Kani, kad je jednostavno upozorila Sina: »Nemaju vina!« Tim riječima kao da mu kaže: »Sinko, ti si ih stavio u nepriliku, jer su s tobom došli i tvoji učenici, a mladenci sigurno nisu računali na njih u tolikom broju. Sada ih izbavi iz neprilike!« I tako je nastao novi preokret. Nastala je »nova pobožnost«, a sastoji se u tome, da zajedno stanemo pred Boga, slijedeći njezin primjer, nadahnjujući se na njezinu uzletu, živeći u Bogu po uzoru kako je ona doživljavala Božju prisutnost.

I sama Krunica danas je i te kako u modi, nije zastarjela, samo je obnovljena na taj način, što se traži više šutnje i sabranosti mjesto mnoštva riječi. »Zdravo Marijo — Ave Maria« prema Evanđelju je bolje prevesti »Veseli se, Marijo!« To danas radije sluša čovjek koji ima toliko razloga da ne bude veseo. Kako je imao pravo sv. Filip Neri, kad je molio: »Hvala ti, o Bože, u srcu tiho, što stvari ne idu kako bih ja htio!« Razmišljanje 15 otajstva, ne isključivši ni ona »žalosna«, potiču nas na razmišljanje cijelog Evanđelja, te vesele vijesti. Krunica ni nije drugo nego Evanđelje u malom. Evanđelje nije nikada zastarjelo, pa prema tome ni Gospina krunica, sa-

mo je treba znati moliti uzdignute pameti k Bogu preko Marije.

Što se tiče hodočašća u Gospina prošteništa, ne treba ništa dramatizirati. Za Lurd se mogla čuti kritika: »U Lurdu se više ne govori o Mariji, i tu se više ne moli«. To je sigurno pretjerano. U stvari, ne znam kako hodočastiti bilo u Lurd bilo u koje drugo prošteništе Gospino, a da kod toga ne osjetimo kako nas je njezina prisutnost i blizina zaogrnula, i da se spontano ne bacimo na koljena pred njezinim likom, svejedno je bio to kip ili slika, i tako je zapravo susretati posvuda: kao moć, kao pomoć koja podiže i krijepi radosno, majčinski, sestrinski, ljudski. Sad nam je pred očima ljupka, kako ju je vidjela Bernardica, sad žalosna, kako ju je vidjela Melanija, sad ozbiljna, kako su je gledali Lucija, Franjo i Hijacinta. Djevica je po svim svojim prošteništima kao majke, koje u šutnji trpe, mole i rade. Sva Marijina prošteništa morala bi biti puna Marije, Djevice koja iz sva četiri ugla govori: šuti, moli, radi i trpi...

Morali bismo znati shvatiti na ispravan način reagiranje današnjeg čovjeka, jer bilo je pretjeranosti, samo ne smijemo ga još više tjerati u pretjeranost u koju zapada upravo zbog toga što nije shvaćen u dijalogu, nego se stalno s dijaloga prelazi u polemiku. A polemika samo pojačava napetost. Dugo su slušali kako se nezgodno izražavaju svećenici s propovjedaonice o Mariji i postali su »alergični« na neke stilove i na neke načine propovijedanja. Svakako vrlina je u sredini. Idemo u Marijina prošteništa. A što tamo Marija od nas traži? Svakako ono što je rekla u Kani: »Činite sve što vam rekne!« A što mi tražimo od Marije? Ono, što su tražili betlehemski pastiri, mudraci i mladenci u Kani: — Isusa! Po Mariji k Isusu!

Marija ne samo da ne gubi na važnosti kod katolika, nego u zadnje vrijeme i protestanti, koji su bili »vjekovni Marijini neprijatelji«, ali ne uvijek svojom krivnjom, počeše se više zanimati za Mariju. Čim katolici u štovanju Marije postaju diskretniji, ozbiljniji, trjezniji, stvarniji, i protestanti se počinju oslobađati svoga odbojnog stava i pronalaze Marijin lik u Evanđelju. Eto nam očitog znaka prave pobožnosti prema Mariji: ne udaljavati se sami od Evanđelja i ne udaljavati Mariju iz Evanđelja i od Evanđelja. Tako će nas upravo zajednička Majka i ujediniti. A eto to je zajedničko otkriće: Mariju otkriti u Evanđelju prije nego u bilo kojem njezinu prošteništu, kipu ili slici. Mi katolici nalazimo Mariju u Bibliji, dok je protestanti pronalaze preko Biblije. Na taj način Marija iznova postaje ono što nije nikad prestala ni biti: čimbenik sjedinjenja, majka izmirenja. A ne može drukčije ni biti. Zar nije ona svijetu dala Onoga, koji je donio mir, izmirenje? Zar nije Marija uvela Boga u ljudsku rasu? Zar nije ona oblikovala njegovo tijelo? Njegov život? Njegovu ljudsku, čovječju duševnost?...

Uloga Majke Božje i te kako je usko povezano s tajnom Utjelovljenja i Otkupljenja. Rastavimo je od tih otajstava, u opasnosti smo da nam ona posve iščezne. No bilo kako bilo, Mariji nitko neće oduzeti mjesto u ekonomiji spasenja. Kakva god bila sadašnjost, što se tiče štovanja Marije, prošlost nam jamči, da je Marijina budućnost u Crkvi velika.

Josip Njavro

Iz katoličkog svijeta

»DAN BIJELOG OCA« U ŽENEVI

Novinari su rekli gotovo sve. Teško je izreći do kraja ono, što je sam Sveti Otac doživio kad je s visina sletio u alpsku kalvinsku prijestolnicu na Lemanskom jezeru. Prilično rezerviran doček, s dosta nepovjerenja mnogih protestanata, svakako je dirnuo Rimskog Biskupa, koji je napokon »prodro« u srce kalvinizma. Sva četiri »presudna susreta« bila su plodonosna. Prije svega papina pojava i govor pred »Međunarodnom Organizacijom rada«, gdje je zastupstvo 121 naroda pažljivo doslušalo što Crkva u današnjem industro-tehničkom svijetu misli o radu i radnicima, značio je dobar početak. To je stvarno podanašnjenje, aggiornamento, svih ideja, koje su nadahnjivale veliku uredbu II Vatikanskog Sabora »Radost i nada«, gde je duh socijalne crkvene brige ozakonjen. Drugi po značenju sastanak bi bio ostvaren u Sjedištu ekumenskog vijeća kršćanskih crkava. Neke je članove tajništva papin govor ponešto razočarao, jer su očekivali zanosnu molbu da bi i Katolička Crkva postala ravnopravni član te organizacije. Pavao VI gleda mnogo šire i dalje. Još nije vrijeme da se do kraja riješe svi problemi koji su na putu uže suradnje između katolika i ostalih kršćana. Ipak je i ovdje rimski prvosvećenik molio zajednički s predstavnicima ostalih kršćanskih sljedbi. Papa je uz to razgovarao s katoličkim biskupima švicarske federacije, a vjernicima je u parku La Grange održao svetu misu i propovijed. Napokon je razgovarao o problemima Bijafre i afričkog kontinenta s etiopskim carem Haile Selasiem.

Kad se je napokon kasno uvečer avionom dizao nad snježne vrhunce Alpi, skretao prema Rimu i Vatikanu, sigurno je nosio u duši jedan od najbogatijih dana svog papinskog života. Svjedočio je u ime Krista Radnika i založio se za ljudskiji svijet rada. Rekao je odijeljenoj braći kršćanima da misli na sve krštene i posve iskreno želi sve jače zbliženje. Bio je to svakako opet jedan »smioni« izlet apostolskog Pavlova srca!

SVEČANOST NA KAPITOLU

Neobična svečanost u američkom parlamentu: pred okupljenim poslanicima i senatorima proslaviše 15. travnja ove godine osamdesetu obljetnicu smrti patra Damjana De Veustera, apostola gubavaca na havajskom otoku Malokaju. Havaji su najmlađa država Sjedinjenih Država. Havajska vlada poklonila je centralnoj vladi u Washingtonu kipove svojih velikana: oca Damjana i kralja Kamehameda I. Statuu apostola gubavca izradila je kiparica Marisol Escobar, porijeklom iz Venezuele. Kogregaciju Presvetih Srdaca, kojoj je otac Damjan pripadao, zastupao je njezin vrhovni upravitelj p. Henry Systermans i provincijal te redovničke zajednice za Ameriku. Najprije je biskup iz Honoluga prikazao potresnim riječima život čovjeka, koji je postao pojam žrtve i ljubavi za bližnje. Nakon toga je rodak pokojnog Damjana p. Ernest Claes otkrio bistu, a belgijski ambasador u ime Damjanove domovine Belgije iznio je vrline »belgijskog heroja, koji ulazi u Kapitol«! Štampa je veoma simpatično opisala tu dirljivu svečanost.

AMERIČKI KATOLICIZAM U BROJKAMA

Kolikogod brojke bile suhe, znadu reći mnogo toga. Tako doznajemo o američkom katoličkom životu iz njihova službenog katoličkog Godišnjaka za 1968. koliko ima vjernika, koliko svećenika, redovnika i redovnica, koliko škola, učitelja i studenata svih stupnjeva, koliko bogoštovnih objekata.

Broj vjernika je porastao, sada ima u Sjedinjenim Državama 47,873.238 katolika. Obraćenika je bilo 102.864, (manje nego prijašnje godine). Pučkih i srednjih škola 13.428, u njima je bilo upisano 5,033.270 učenika, a poučavalo ih je 204.957 učitelja i učiteljica. Od njih je gotovo 40 posto laika, ostali su uglavnom pripadnici raznih redovničkih zajedica. Povećao se broj studenata u katoličkim višim i sveučilišnim zavodima. Studiralo je 435.717 studenata. I to na 297 raznih kolegija. Opao je broj svećenika: na početku 1969. bilo je 59.623 svećenika (183 manje nego na početku 1968.). Mnogo su teže pogođene redovnice: bilo ih je 167.167 (znači 9.174 manje nego godinu dana prije!) Povećao se broj župa, ali se smanjio broj bogo-

štovnih zgrada! Isto tako manji je broj svećeničkih pripravnika: ima ih 33.990 (a to je gotovo za 6.000 manje nego prijašnje godine).

Američki biskupi mnogo razmišljaju o svim tim pojavama, jer one pokazuju neku stanovitu sliku razvoja i zastoja u općem katoličkom životu.

ZAGREBAČKI BOLESNICI NA BISTRICI

Nikad još naš hrvatski Lurd, naša Marija Bistrica, nije imala sličnog hodočašća. U zagrebačkom središtu djelotvorne ljubavi, na Kaptolu, dozrela je misao da nemoćnici i bolesnici našega grada hodočaste u najveće hrvatsko marijansko svetište. Svim župnim uredima poslan je dopis, s točnim uputama kako da se i kamo da se jave bolesnici i dobrovoljci, koji će im pomoći da hodočaste. Prijavilo se i u Bistricu pošlo preko 500 bolesnika. Prevezli su ih organizatori autobusima (sedam autobusa), kombi-kolima (četvora) i privatnim automobilima (kojih dvadesetak). Kolona »ljubavi« stigla je na Mariju Bistricu 28. lipnja iza 10 sati. Ondje je otac biskup Kuharić služio za njih svetu Misu, održao im očinski topli nagovor, bacio svjetlo na njihovu patnju, na njihovo mjesto u Kristovoj ekonomiji spasenja, u svijetu zla, gdje se bez patnje ništa ne otkupljuje. Nekoliko svećenika dijelilo je svetu Pričest ispred crnoga Gospina Lika, ispred toploga Marijina Srca. Gotovo svi bolesnici, ispovijedeni i utješeni, primili su svetu Pričest. Nakon svete mise bio je objed. Nešto se donijelo od kuće, juha se spremila u Bistrici, osim toga dijelilo se kruh sa salamom, svi su osjetili da su bratski podvoreni. Za vrijeme ručka i nakon toga svirali su VIS-ovci »Kristofori«, isusovački klerici, s kojima je došlo više njihovih kolega da pomažu bolesnima.

U tri sata bila je procesija s Presvetim, slična procesijama u Lurdu. Molile su se i pjevale Litanije sa zazivima i nakanama, koje je cijela ta zajednica Ljubavi htjela preporučiti Bogu. Iza blagoslova započeše pojedinci ulaziti u svoja kola i autobuse, vraćavši se u Zagreb, gdje će — mnogi — s nadom čekati slično hodočašće Majci Božjoj.

Glavni teret i brigu oko hodočašća vodili su gdica Jelena Brajša, klerik Ivan Bošnjak, grupa oko »Glasa Koncila«, napose oni koji vode brigu oko rada u sekciji »Tko je moj bližnji?« Zagrebački nemoćnici osjetili su toga lipanjskog dana, 28. lipnja, da postoje bližnji, njihova braća u Kristu i Bogorodici.

Fidelis

NOVE KNJIGE

PETAR PRERADOVIĆ, napisao Ljubomir Marković. To je studija o našem pjesniku Preradoviću. Iz nje upoznajemo mnoge pojedinosti iz Preradovićeva života, pa nam tako daje o njemu i njegovim pjesmama puniju sliku. — Na kraju knjige donesena je bibliografija Markovićevih djela i članci koji govore o tom našem književnom kritičaru.

Knjiga se naručuje na adresu: Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg kralja Tomislava 21. Cijena je 8 ND.

BOŽJI PUTEVI, napisao Juraj Gusić DI. To su Duhovne vježbe po načinu sv. Ignacija Loyole, koje su prije svega namijenjene svećenicima, redovnicima i redovnicama, a veoma će koristiti i svjetovnjacima koji žele provoditi dublji kršćanski život. Knjiga broji 600 stranica. Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb, Palmotićeva 33., pp. 02-147. Cijena joj je 30 ND.

Od istog auktora mogu se dobiti i knjige: **»MLADIĆU, ZNAŠ LI LJUBITI?«** i **»DJEVOJKO, ZNAŠ LI LJUBITI?«** Prva stoji 8 ND, a druga 6 ND. Knjige su namijenjene mladeži od 17. godina dalje i veoma dobro mogu poslužiti kao putokaz u vrijeme poznanstva i zaruka, kao i u prvim godinama braka. Roditelji, koji žele pomoći svojoj odraslој djeci da se sačuvaju u poštenju, svakako će im nabaviti ove knjige. Narudžbe se šalju na istu adresu kao za knjigu »Božji putevi«.

Naskoro će izaći iz tiska drugo izdanje knjige **»VRHUNCI ZOVU«**. Prvo je izdanje bilo rasprodano u roku od nekoliko mjeseci. Knjiga obrađuje predmet izgradnje značaja. Namijenjena je mladeži od 14. godina dalje. Veoma dobro može poslužiti i kao vjeronaučni priručnik za više razrede osmoljetke ili za gimnazijalce. Cijena će biti naknadno javljena.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći za primljene milosti, te joj se i dalje preporučam. — Janja Janjić, Torjanci.

— Za primljene milosti zahvaljujem presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i Petru Barbariću. — N. N., Brinje.

— Od srca zahvaljujem presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na pomoći u najvećoj potrebi. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — M. L., Bač.

— Zahvaljujem presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj od brze pomoći i sv. Josipu za primljene milosti. — Ida Špacir, Filipovac.

— Josip Galović iz Prhoča, župa Desinec, zahvaljuje presv. Srcu Isusovu, bl. Nikola Taveliću i Leopoldu Mandiću za ozdravljenje.

— Na primljenim velikim milostima zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Vinko Begić, Dubrovnik.

— Od srca zahvaljujem božanskom Srcu Isusovu i bezgrj. Srcu Marijinu, te sv. Josipu i sv. Antunu što su mi pomogli u bolesti. I nadalje im se preporučam. — M. B.

— Za sva primljena dobra i milosti zahvaljujem Gospi od brze pomoći, što mi je pomogla u školi. — Š., Goručica, Sinj.

— Zahvaljujem presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima za ozdravljenje noge i za sve druge milosti, te im se i ubuduće preporučam. — M. I., Novo selo.

— Na primljenim milostima zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću, bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću. I nadalje im se preporučam. — K. C., G.

— Od srca zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Marijinu na svim primljenim milostima. Neka mi i nadalje budu u pomoći. — A. L., župa Sv. Ilija.

— Zahvaljujem presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i drugim svetim zaštitnicima na primljenim milostima, osobito što su pomogli mome sinu jedincu na ispitima. — Zahvalna udovica M. P., Zagreb.

— Ivan Klarić zahvaljuje presv. Srcu Isusovu za svoje zdravlje i za zdravlje svoga praunuka Josipa, koji se nedavno rodio.

— Mara Madunić Stipić iz Ciste Provo, Dalmacija, zahvaljuje presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljenu milost uz preporuku unaprijed.

— Zahvaljuje Gospi od brze pomoći za ozdravljenje sestre Št. Vukina.

— Zahvaljujem božanskom Srcu Isusovu na svim primljenim milostima, napose na sretnoj operaciji svoga unuka. — Ana Rušanac, Donji Miholjac.

— Za ozdravljenje zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Papi Ivanu. — J. V., Zagreb.

— Preporučam se presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu za svoje potrebe i cijele svoje obitelji. — M. F.

— Od srca zahvaljujem božanskom Srcu Isusovu i Srcu Marijinu, te sv. Josipu za svoje obraćenje i na sretnoj operaciji. — Ilija Mijatović, Tolisa.

— Kata Mijatović iz Tolise zahvaljuje presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu na ozdravljenju od tuberkuloze i od raka.

— Na sretno uspjeloj operaciji zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Lurdskoj. I nadalje im preporučam sebe, svoju djecu i unučad. — Ivka Janeš, Turki, Gorski Kotar.

— Za sva primljena dobra i milosti zahvaljujem presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu. I ubuduće ih molim za pomoć. — D. I., Orlovac.

— Zahvaljujem presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i Petru Barbariću na mnogim milostima, napose što su me sačuvali kod pada, da se nisam ozlijedila. Neka mi budu u pomoći i nadalje. — B. I., Varaždin.

— Na ozdravljenju svoga sina od raka zahvaljuje Petru Barbariću, po čijem zagovoru smo postigli kod Gospodina Boga ovu veliku milost, majka Petra Sudara iz Donjeg Miholjca.

— Molila sam milost od presv. Srca Isusova po zagovoru Petra Barbarića i uslišana sam. Hvala! — O. Suton, Mostar.

— Od srca zahvaljujem presv. Srcu Isusovu na mnogim milostima što sam ih primila po zagovoru sv. Antuna i oca Leopolda Mandića. Zahvalna Ana Pernek, Dubrovnik.

— Na sretnoj operaciji svoje kćeri i drugim milostima zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. — Milka B., Sunja.

— Lektorović Stjepan iz Lomnice zahvaljuje presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Josipu za ozdravljenje.

— Na primljenim milostima zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Judi Tadeju i Petru Barbariću. — I. A., Draganić.

— Za poboljšanje zdravlja zahvaljujem presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i bl. Augustinu Kažotiću. I nadalje molim za pomoć. — A. R., župa Gradec.

— Zahvaljuje presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu, sv. Josipu i Petru Barbariću za primljene milosti i preporuča im svoje zdravlje Mara Martinović, Midland, W. A.

— Zahvaljujem na ozdravljenju od glavobolje svoga sina presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Antun Dermić, Gromačnik.

— Marija Žic iz Sydneya, Australija, preporučuje se presv. Srcu Isusovu i Marijinu da ozdravi.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Tadeju, kardinalu Stepincu, Petru Barbariću i Leopoldu Mandiću, te ujedno molim za zdravlje. — I. S., Zagreb.

— Magdalena Bartulić iz Zagreba zahvaljuje presv. Srcu Isusovu i Marijinu za zdravlje obitelji.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Gospi škapularskoj i sv. Antunu na uspjeloj operaciji, kad mi je život bio dva puta u opasnosti. Molim ih da mi pomognu doći do potpunog ozdravljenja. — F. K., Đakovo.

— Presvetom Srcu Isusovu, Gospi Sinjskoj, sv. Ani, Petru Barbariću, Leopoldu Mandiću i bl. Nikoli Taveliću zahvaljujem što su mi pomogli u bolesti. I nadalje se stavljam pod njihovu zaštitu. — Marta Rakuljić, Jesenice.

— P. H. iz Podgradine zahvaljuje presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Petru Barbariću i Leopoldu Mandiću za razne primljene milosti, te se i unaprijed preporučuje.

— Od srca zahvaljujem Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Antunu za primljene milosti. — Marica C., S.

— Od srca zahvaljujem Srcu Isusovu i Majci Božjoj na uslišanim molitvama, posebno na zdravlju. Neka mi i ubuduće budu u pomoći i bdiju nada mnom i mojom obitelji kod kuće. — S. Marunčić, djevojka iz Njemačke.

— Zahvaljujem presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu, bl. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću, Leopoldu Mandiću za ozdravljenje moje majke od teške bolesti. — Kćerka Vesna Vuković, Dobrota.

— Zahvaljujem bezgrješnom Srcu Marijinu na pomoći u bolesti. — H. G.

— Za sretno položene ispite svoje unuke zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i bezgrješnom Srcu Marijinu. — M. Č., Bjelovar.

SADRŽAJ:

Gospa od polja, J. G.
289 Redenje u katedrali
292 Uzroci krize pobožnosti Srcu Isusovu
294 Apostoli sutrašnjice, Mijo Škvorc
300 Putovi i metode u navještanju Evanđelja, Josip Antolović
303 Preporođen vodom i Duhom Svetim, J. M.
307 Radosna obitelj Veselovac, Pero Bulat
312 Njezino veličanstvo savjest, Josip Welssgerber
317 Oduševljenje u Podravskim Podgajcima
322 Štovanje Majke Božje danas, Josip Njavro
326 Iz katoličkog svijeta, Fidelis
327 Nove knjige
328 Zahvalnice

Na poleđini: **REDENJE U KATEDRALI**

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajlna Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636 — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26 — 1969. — List izlazi svakog mjeseca. Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju

I ZAČUH GLAS SVEMOGUĆEGA KOJI REČE: »KOGA DA POŠLJEM? TKO ĆE IĆI PO NALOGU MOJEMU?« — JA ODGOVORIH: »EVO MENE, POŠLJI ME!«

IZAIJA 6, 8

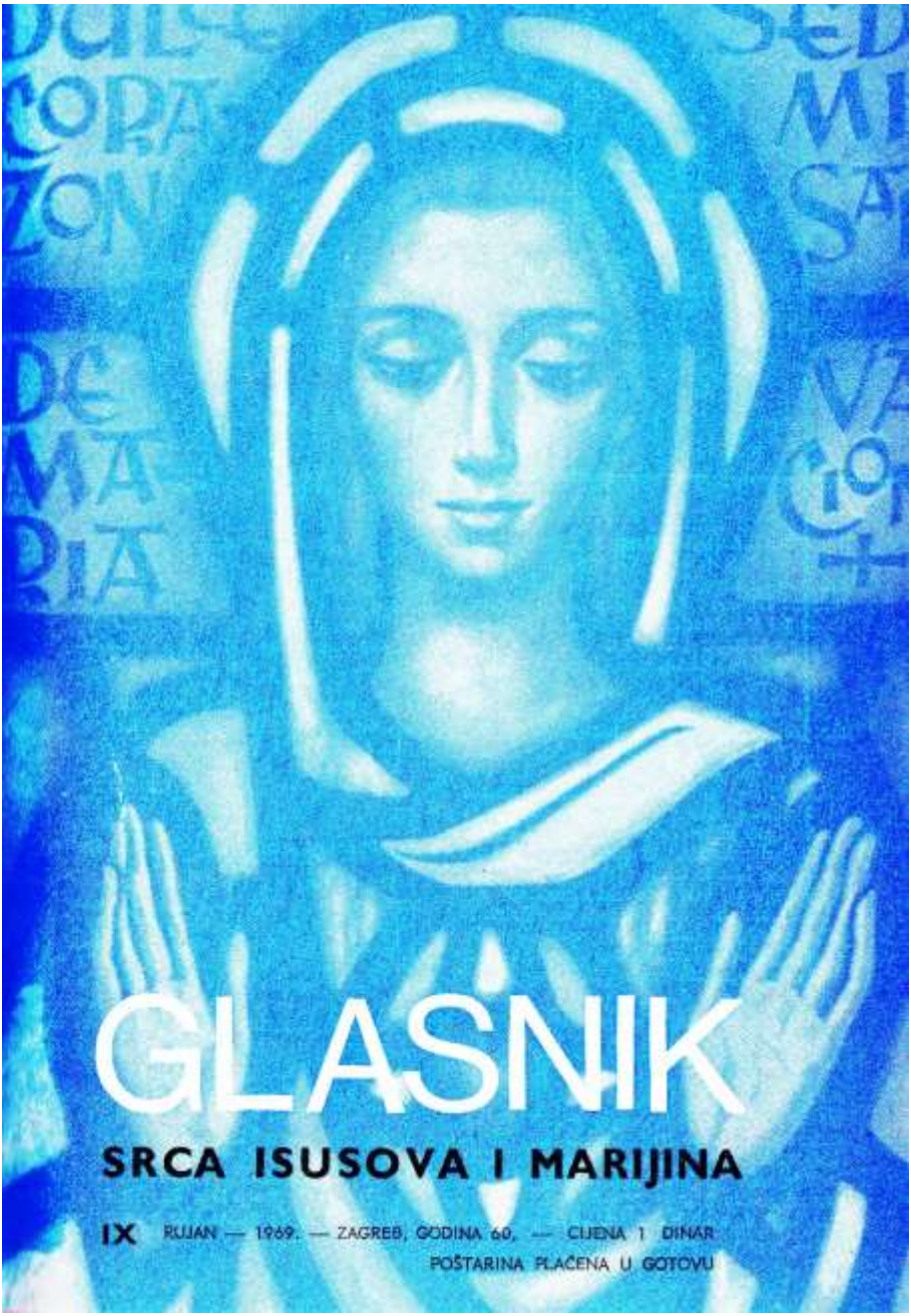

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

IX RUJAN — 1969. — ZAGREB, GODINA 60. — CIJENA 1 DINAR
POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

RAZMATRANJE - IX

GOSPA od izvora

1. I danas postoji u Nazaretu izvor žive vode na koji je svaki dan dolazila Gospa s krčagom da zagrabi vode. I Isus je često dolazio na taj izvor, da zamijeni svoju Majku. Danas taj izvor nazivaju »Marijinim izvorom«, i nema hodočasnika koji, kad dođe u Nazaret, da ne bi pio na tom izvoru.

Izvor žive vode često se spominje u Svetom pismu, jer je to bila razumljiva slika za svakog Židova. U Palestini nema tako obilno vode kao kod nas, pa su ljudi često bili i te kako željni vode, napose za vrućih ljetnih dana. Sjetimo se prizora, kad se Isus zaustavio na Jakobovu zdencu, da se tu odmori od puta. Nailazi neka žena Samarjanka s vrčem da crpi vodu. Isus je moli: »Ženo, daj mi piti!« On počinje toj ženi govoriti o materijalnoj vodi, da onda neopazice prijeđe na duhovnu vodu, o kojoj je toliko puta govorio Gospodin Bog u Starom zavjetu. Tu Bog govori za sebe, da je on izvor žive vode. Tako i Isus govori ovdje ženi o sebi i svojoj nauci kao izvoru žive vode.

2. Nazaretski izvor nazivaju »Marijinim izvorom«. Ali ne postoji li još jedan drugi Marijin izvor, na kojem ne samo da je Gospa sama pila, nego kojega je ona sama zazdala i velikodušno poklonila čednom ljudskom rodu? Ona, kao Isusova Majka, dala nam je najdragocjeniji izvor, izvor života i spasenja, vodu koja gasi žeđu duše i žeđu srca. Voda iz ovog izvora jest voda božanskog života, voda koja najbolje zalijeva cvijeće svih kreposti, voda koja najsigurnije gasi vatru svih ljudskih strasti, voda koja pere od svih duhovnih prljavština svaku dušu koja dođe da se u njoj opere. Ta voda liječi rane duše i srca, u njoj se duša pomlađuje i zadobiva novi životni polet za borbu sa poteškoćama i kušnjama.

Isus nas sam poziva, da dođemo na taj izvor, što nam ga je poklonila Gospa: »Ako je tko žedan, neka dođe k meni, i neka pije tko vjeruje u me. Kako veli Pismo: Iz njegova će nutrine poteći potoci žive vode« (Iv 7, 37—38).

3. Toliko toga moram reći Gospi od izvora.

Stat ću kraj nje i pustit ću srcu da joj govori. Pričat ću joj o svojoj žeđi. Osjećam u sebi nešto što mi je teško izreći, nešto što me uznemiruje, što mi u dušu unosi nezadovoljstvo. Osjećam, da nisam dosta čist i da vatra strasti previše pali i muči moje srce. Osjećam, da su moje kreposti zakržljale biljke duhovnog vrta. Cijelo moje biće čezne za vodom živom, za njezinim »Marijinim izvorom«.

Ali ja žedam i za svojom braćom ljudima, koji još ne poznaju taj izvor života, kojeg im nudi moja i njihova Majka. Želio bih što više njih dovesti ovamo da ne skapavaju od žeđi na putu prema sreći za kojom čezne i o kojoj sanja cijelo njihovo biće. Govorit ću joj i o njima. Želim, da se što više nas napije na »Marijinu izvoru« ...

ODGOJITELJI KLERA

Svi Apostoli Molitve mole kroz mjesec rujan Gospodinovo Srce da bi svi »KOJI ODGAJAJU I POUČAVAJU BUDUĆE SVEĆENIKE, OBASJANI DUHOM SVETIM, ŠTO SAVRŠENIJE IZVRŠILI SVOJU ZADAĆU«.

»VI STE SOL ZEMLJI . . .

. . . Ali ako sol obljutavi, čim će se ona osoliti?« (Mt 5, 13) Ta je misao mučila saborske Oce, dok su u dekret o svećeničkom odgoju unosili brižno sastavljeni 5. broj o svećeničkim odgojiteljima. Ista je misao nadahnula riječi kardinala Garronea kad je na prvoj Sinodi biskupa (1967.) iskreno zamolio prisutne oce da promotre i nešto odluče o izobrazbi i odgoju svećeničkih odgojitelja. Riječi Objave da »učenik nije nad učiteljem« htjele bi nesumnjivo istaknuti baš to, da učitelj mora dozreti za svoju presudnu službu. Napomena Svetog pisma da je najgore »ako slijepac vodi slijepca«, svodi se na isto. Svaki pravi učitelj, prema zamisli Spasiteljevoj, mora dobro poznavati »novo i staro«, kako bi srcu svoga učenika mogao otvoriti beskrajna obzorja, gdje se vidi Bog, svijet i čovjek.

Nakanu ovog mjeseca bolje ćemo razumjeti, za nju ćemo zdušnije i toplije moliti, ako shvatimo da svećenički odgojitelji moraju biti, napose u ovo kritično i prelomno doba, **znanjem ispravni, značajem jaki** i **životom bliski** svojim odgajanicima. Što to znači?

LJUDI ZNANJEM ISPRAVNI

Ili da upotrijebimo izraz iz dekreta o svećeničkom odgoju **»Optatam totius«**, ljudi u kojima prebiva **»solida doctrina«**, čvrsta nauka, temeljito i bogato znanje. Crkva ne želi da to budu »žive enciklopedije na dvije noge«, burad u kojima su naslagane kao u elektronskim mozgovima čarobne formule, glavurde prepune citata i savršeno nabubanih odgovora. Crkva ne želi da njeni učtielji i odgojitelji budu staromodne kupusare, »knjige staroslavne«, repetitoriji vjekovnih izreka bez duha, bez misli, bez inspiracije, bez perspektive.

Isto tako Crkva ne želi da njeni učitelji i odgojitelji budu čudaci,

koji prema viziji apostola Pavla »neće podnositi zdrave nauke, nego će prema svojim strastima nagomilavati učitelje da im škaklju uši, te će odvratiti uši od istine, a okrenut će se bajkama« (2Tim 4,3-4). Znamo kako kobno stradaju i »velike glave«, kad ih nadahnjuje velika oholost. Ne tražeći pod svaku cijenu istinu, traže pod svaku cijenu sebe, svoje vlastite idejice i nazorčiće, kojima često truju zrak oko sebe. Tako su nastala na račun oholosti i ograničenosti, povodljivosti i samovolje gotovo sva krivovjerja.

Crkva želi da njeni učitelji budu **slika, odsjev**, neke vrsti **utjelovljenje** »jedinoga učitelja«, **Isusa Krista.** Ljudi Pavlove duše, Ivanova nadahnuća, Petrove vjernosti. Uronjeni u presveti Duh Istine, zaljubljeni u jedino Sunce i Svjetlo svijeta, tražeći do kraja smisao Božje objave za ovaj naraštaj. U njima mora gorjeti Istina sve jačim žarom. Istina o Bogu, o svijetu, o čovjeku. Svojim prirodnim razumskim svjetlom učitelji i odgojitelji svećenika moraju pronalaziti puteve k Bogu Božjim tragom u prirodi, u duši, u povijesti. Moraju ozbiljno razmišljati nad udesom svijeta oko čovjeka, čovjeka usred svijeta. Moraju budno razaznavati sve skretnice ljudske misli, upozoravati svoje gojence na raskršća velikih mislilaca, odakle se razabire ljudska sudbina i donekle rješava njezin posljednji udes. Kako vihori i munje prijete najviše najvišim vrhuncima, to se i učitelji Božje istine moraju dobro osigurati. Ne smije ih zanositi plitki relativizam niti crvotočna opća sumnja. Stojeći na temeljima zdrave pameti, vjerujući u zakone zdrave refleksije, pomoći će mladim dušama da se u zbrci pojmova i u »svjetskom ratu« nebrojenih sistema snađu i protuku naprijed. Neće nasjedati čarobnim imenima pojedinih filozofija i glasovitih filozofa. Sve će po preporuci svetog Pavla vidjeti, prosuditi, okušati, i što je dobro usvojiti. Učitelji klera nikad ne preziru starih istina na račun novih senzacija. Štuju neoboriva načela otačke i srednjevjekovne misli, premda dobro znadu u čemu su i stari razmišljali neuspjelo, govorili neispravno i poučavali nezgrapno.

Dakako da je mnogo važnije **ispravno poučavati samu objavljenu Riječ Božju.** Danas je to opasno i nužno. Odgovorno i naređeno. »Idite u cijeli svijet i propovijedajte Radosnu vijest svakom stvorenju!« (Mk 16,15).

»Tkogod prekrši i jednu od ovih i najmanjih zapovijedi i nauči druge da tako rade, bit će najmanji u kraljevstvu nebeskom . . .« (Mt 5,19).

U općoj zbrci, kad se Bogu ne vjeruje ili vjeruje samo napola; kad ljudi unose na račun »aggiornamenta« i podanašnjenja vječne Božje poruke svoje domišljaje, nije se lako snaći. Mnogi profesori bogoslovskih škola ne znaju pravo što bi. Ako opetuju stare formule, jedva ih tko razumije. Ako upotrijebe nove i dosad neobične, mogu iznevjeriti pravovjernost. Kako se samo muče da odrede što je u Svetom pismu kojega smisla? Što je tu rečeno doslovno, što slikovito i preneseno, što samo naznačeno? Kako je mučno odrediti pravi »književni rod i vrstu«, koja sakriva i otkriva značenje Božje Riječi? Kako je teško razaznati u poučavanju svetih Otaca i crkvenih učitelja, što je tu prava predaja a što njihovo osobno razmi-

šljanje? Nisu li danas toliki učitelji upravo zbunjeni, kad treba progovoriti o istočnom grijehu i »grijehu svijeta«, o milosti i naravi, o Kristu povijesti i Kristu vjere? Kako se naopako, pod utjecajem suvremene biologije i medicine, shvaća i tumači Utjelovljenje Kristovo i Djevičanstvo Bogorodičino? Koliko je krupnih a neispravnih riječi rečeno o tako zvanim »anonimnim kršćanima« i kršćanskim »kriptoateistima«? Pojmovi koji se koče u suvremenoj teologiji i sve jače prožimlju suvremenu bogoslovsku nauku, nisu još razjašnjeni i dosljedno opravdani. Znamo ih: zemaljske vrijednosti, zvanje, rad, tjeskoba, bolest, smrt, znakovi vremena, sekularizacija, sudbonosni odnosi između svećenika i biskupa (o čemu su raspravljali nedavno biskupi Evrope u Churu), svećenika i laika (što je na tapetu još od predsaborskih dana), đakonat, revolucija, misijski stav Crkve i slično. A naši bogoslovi, utopljeni u svjetsko uskovitlano vrenje, upravo to čekaju. Stare formule mogu naučiti i sami. Sve je to napisano na strpljivom i šutljivom papiru. Ali suvremene potrebe, koje žderu živce, traže Bogovijest upravo za ovo i buduće vrijeme, koje ne trpi odgađanja. Profesori ne smiju izmicati. A ne smiju ni samovoljno bulazniti. Moraju razgovarati s Bogom o Bogu, s Bogom o čovjeku, s Bogom o svijetu, s Bogom o povijesti. O tome je potrebno raspravljati na sjednicama, tečajevima, posebnim sastancima.

Ne treba spominjati kolika je odgovornost na onima koji duhovno vode i prosvjetljuju mlade! Danas više ne govore o »duhovnom vodstvu«, nego o »duhovnim savjetnicima«! Neka je i savjetnik, ali ne smije biti slijepac, jer ako »slijepac vodi slijepca . . .«

Vidimo da je Sabor zaželio nešto presudno golemo kad je rekao, da u srcu učitelja mora prebivati »solida doctrina — o svemu tome temeljito znanje«.

LJUDI ZNAČAJEM JAKI

Sabor je to u 5. broju dekreta »Optatam totius« izrekao kratko i zbito: »Učitelji i upravitelji sjemeništa neka se izaberu između **najboljih muževa** . . .« »Ex optimis virisl« To bi morala biti prevedena ona Kristova: Vi ste svjetlo svijeta . . . I ona druga: Budite savršeni kao što je savršen vaš nebeski Otac . . .

Od njihova naime načina mišljenja i djelovanja, nastavlja Sabor, ovisi uspjeh odgoja. »Primjeri privlače«, govorili su stari. Magneti magnetiziraju. Struja pokreće. Ispravni znakovi upućuju. Dobrota osvaja. Svetost svjedoči.

Nije teško zamisliti beznačajne profesore i poglavare. Uvjereni smo da ih je na svijetu sve manje. Ali bi dobri morali postati još bolji. Ako saborski dekreti i opći jauk Crkve traži svete, ponizne, jednostavne, iskrene, ljudski otvorene, siromašne, čiste i oduševljene svećenike, njihovi im učitelji ne bi smjeli stajati na putu svojim zlim primjerom. »Bolje bi im bilo da se objesi mlinski kamen . . .« Uzmimo kao primjer samo jednu činjenicu. Socijalni imperativ naših dana zahtijeva svećenike, koji će sjati kao Krist — jednostavni i siromašni. Svijetu ne treba bogatih, nego požrtvovnih svećenika. I sad se pred mladim ljudima pojavi figura jednoga gavana, koji

smišlja na sve načine da se tu, na planetu, dobro okući i ljudima predstavi kao magnat novca. Ne samo da luksuzno i na velikoj nozi živi, leti okolo skupim kolima, troši na glupe izdatke i beskorisna putovanja, ima sve moguće aparate, rasipa na svoje rodake i znance, skupo naplaćuje usluge, bijedno plaća sluge... kakva karikatura Kristova poslanika!

Karakterne pogreške mogu niknuti i na drugom polju. Postane li tko svjetovnjački raspoložen, zalazeći rado imućnima, prezirući sirote; gubeći se u neukusnim avanturama; propijajući se i raskalašeno živući; ogovarajući druge i bacajući im klipove pod noge... uz to, recimo neki postanu pretjerani pušači, nervozni i neraspoloženi, prepuni cinizma i omalovažajući druge profesore, nesnosni i okrutni prema klericima, upadno razdražljivi i u svemu hiperkritični... koga će povući na svjetlo, prema dobru? Budu li, recimo i to, bučni, okretni na jeziku, zaljubljeni u svoje vodstvo i umsku premoć, nema od njih pogubnijih ljudi.

Učitelji i odgojitelji ne moraju, kadikad niti ne smiju biti redovnici, ali moraju biti predvodnici! (Ne velimo time, da su redovnici sveci! Kamo sreće da su sveti i uzorniji nego što jesu) Odgojitelji moraju primjerom i savjetom, opomenom i poticajem, požrtvovnošću i stvarnom ljubavlju puniti srca gojenaca pouzdanjem u život i radošću Božjom. »Dobar pastijer jer što kaže inom i sam svojim potvrđuje činom!«

Jak značaj uvijek uključuje i razborit sud i čvrstu volju. Kad se muška volja upregne u pravilna načela, život se izgrađuje u jak značaj. Upravo bi to u naše doba, kad izmedu tisuća ljudi jedva možemo pronaći jednog značajnog čovjeka, moralo sjati pred mladim bogoslovima i od njih stvarati značajne predvodnike sutrašnjice.

LJUDI ŽIVOTOM BLISKI

Ili, da se opet poslužimo saborskim riječima, takvi učitelji i odgojitelji, koji će u sjemenišnim zajednicama s Rektorom **ostvariti »obitelj«**. Ta će obitelj milosti i susretljivo brige obuhvatiti sve gojence. U zajednici »pozvanih« dozret će Kristova želja, da svi budu jedno! U svim dušama klerika zazvonit će radost jer će doživjeti ljepotu zvanja. Prednjačiti mora biskup, jer je određen za oca i vodu u svakom dobru. »Neka se pokaže gojencima kao pravi otac u Kristu!«

Velike, prevelike, sjemenišne grupe trebalo bi prema želji Sabora podijeliti u manje familijarne skupine. Svaka bi se morala sljubiti s nekim poglavarom i s nekolicinom profesora. U njima bi morali pronaći stariju braću, koja im pomažu savjetom i radom; prave duhovne savjetnike, možda i ispovjednike, koji će motriti njihov duhovni rast; grupne vođe u školskom i izvanškolskom radu, napose u svakodnevnom apostolskom, pastoralnom spremanju.

Sabor želi da odgojitelji budu »pastoralno iskusni, posebno duhovno poučeni i pedagoški spremljeni«. Prirodno vješti psiholozi, istančana sluha za sve duhovne krize i skretanja, dovoljno jaki da sve čuju, Božji ljudi koji sve razumiju, ni nad čim se ne sablažnjuju, sve sva-

TREBA SE I ODMORITI! SAMO DA NE BUDE NA RAČUN UČENJA. IZGLEDA DA JE OVO SAMO »RATNO« ŠKOLSKO VIJEĆE. VIDJET ĆEMO ŠTO ĆE ZAKLJUČITI.

ćaju, sve podnose, u svemu se nadaju i sve vedro vode k Bogu i k ljudima.

S klericima (i s ostalim učiteljima) moraju postupati i živjeti »dijalogalno« po želji Sabora (br. 19) i to mnogo više primjerom duše koja je puna Krista i ponizne ljubavi, negoli stručnim predavanjima i propisima ... Praktična dobrota i dobra volja, vjenčana s odlučnošću u kritičnim trenucima, najbolje odgaja i vodi.

Iskrena blizina i suradnja uvjerit će gojence da je divno živjeti u Kristovoj zajednici. Tako će mladi naučiti pravi odnos prema poglavarima, upiti i duboko proživjeti spasonosnu poslušnost na temeljima povjerenja i ljubavi, smisao za zajedničke ideale i skupno dobro, zaljubljenost u besmrtne duše i nakane suvremene Crkve. Ta će ih poglavarska i profesorska blizina jače pobratiti ali bez poniženja, prožeti duhom ekipnog i promeditiranog rada bez gušenja osobne inicijative, oduševiti za vedar i bogat duhovni život, koji računa sa žrtvom, bez trunka malodušnosti.

Kardinal Garrone nije postigao sve što je želio na rimskoj sinodi biskupa, ujesen 1967. On je među ostalim predložio da se osnuje Zavod, u koji bi se slali budući poglavari, odgojitelji i učitelji. Gdje bi dobivali ne samo stručne savjete, nego bi se i praktično vježbali u svim potrebnim kvalitetama, što smo ih kratko izbrojili. To nas još više sili da iskreno molimo Velikog Svećenika i Jedinoga pravoga Učitelja, zajedno s Majkom svih svećenika, neka i bez planiranog Instituta dade našim sjemeništima kao predvodnike ljude ispravnog znanja, jaka značaja i života bliska i pristupačna svim klericima.

Mijo Škvorc

MALO STATISTIKE PUNO RAZMIŠLJANJA

U nekoliko redaka želim pred naše hrvatske katoličke obitelji iznijeti malo statistike o svećeničkim kandidatima, da se vidi, iz kakvih obitelji dolaze ti mladići.

Brojke znaju biti i utješne i zabrinjavajuće. Ove ovdje su jedno i drugo. Za sadašnjost su velika utjeha, jer nam govore, da imamo, hvala Bogu, još prilično zdravih kršćanskih obitelji. Za budućnost su te iste brojke velika opomena, ili bolje, osuda svih onih koji misle, da je pravo rodoljublje i kršćanstvo spojivo s »modernim« shvaćanjem o braku i porodu. Ove brojke uvjerljivo dokazuju, da je to »moderno« shvaćanje braka i poroda siguran put samolikvidaciji vlastitog naroda, a kad je riječ o duhovnim zvanjima, i siguran put samolikvidaciji sjemeništa, zvanja, a po tome i vjere.

Pažljivo pročitajte slijedeće brojke, pa mi morate dati pravo.

U biskupskom sjemeništu u Splitu bilo je na početku ove prošle školske godine 136 sjemeništaraca. Najbrojniji su bili prvi i drugi razred. Jedan je brojio 45, a drugi 46 đaka.

I. RAZRED - SPLITSKO SJEMENIŠTE

Kad bi roditelji te djece bili »modernog« shvaćanja, te rodili samo dvoje djece, onda u prošlogodišnjem prvom razredu ne bi bilo niti jednog sjemeništarca. Zamislite katastrofalnog omjera 45:0! — U drugom razredu bilo bi umjesto 46 đaka samo 2. Dakle 46:2. Čitavo sjemenište ne bi brojilo nego 4 đaka. Pročitajte još jednom dobro i pažljivo taj omjer: 136:4! Pomislite, da to nije samo mrtvi broj, nego se radi o životima, o mladosti. Prošećite duhom po njihovim sada prepunim razredima, pa zamislite tu samo jednog, dva ili nijednog đaka. Tko bi pametan u tom zavodu živio i u toj školi radio? No ne mislite, da će vam puno popraviti sliku ni oni nazovimo ih «polumoderni» roditelji, koji misle da je dosta da imaju troje djece. Kad bismo i njih pribrojali u splitskom sjemeništu, ne bi bilo više od petnaestak đaka. Žalosnu bi sliku davao taj broj. Đi u razred koji broji tek tri do četiri đaka. U blagovaonici za svakim stolom bio bi jedan umjesto njih devet. U kapelici tužna praznina, jer bi umjesto prepune kapelice vidio tek u svakoj drugoj klupi po jednog mladića. A tek slika zajedničkog života u što bi se pretvorila? Niti pjesme, niti sviranja, niti igre, jer kud god kreneš i što god zamisliš, nemaš s kim ostvariti.

Obitelji sa četvero djece dale bi sjemeništu tek nekakovo životarenje, jer kad se i njih pribroji gornjima, sjemenište bi imalo tek trećinu današnjeg broja, dakle 45:136! Oni, koji pune sjemenište, jesu roditelji od petero, šestero i više djece.

Eto vam slika prvog i drugog razreda splitskog sjemeništa. Tko bi pametan mogao reći, da bi bilo bolje, kad bi umjesto tih velikih skupina mladića bilo tu na okupu njih samo nekoliko?! Zar bi tu bilo tada toliko života, vedrine i radosti? Evo vam slike dvojice od njih. Još izgledaju kao bezazlena djeca. Tko bi pametan mogao reći, da bi bilo bolje, da te djece nema? A da su njihovi roditelji bili »modernog« shvaćanja, njih ne bi bilo na svijetu, jer je jedan jedanaesto dijete u roditelja, a drugi potječe iz obitelji sa devetero djece.

Roditelji, koji se još priznajete i koji se spremate da postanete roditelji, i svi koji tvrdite da ljubite svoj narod i svoju vjeru, dobro se zamislite u ove brojke, ili bolje rečeno, u ove činjenice! Ponosite se s time, ako ste roditelji brojne djece; častite i branite pred svakim čast roditelja koji se ne plaše brojne djece, jer na takvima počiva nada u budućnost naroda i vjere u našem narodu.

Vama roditeljima brojne djece hvala u ime sjemeništa, koje se veseli vašoj djeci i po njima živi! Hvala vam u ime Crkve, koja će po vama i dalje živjeti u našem narodu! Hvala vam u ime cijelog hrvatskog naroda, koji želi još živjeti, a živjet će jedino po takvim roditeljima, koji mu daju brojne mladiće, što ga pomlađuju, brojne ruke koje će ga hraniti i braniti, brojna srca koja će ga ljubiti.

Ante Jurić
duhovnik bogoslov. sjemeništa
u Splitu

KATOLIČKI TISAK U MISIJAMA

Za razvoj katoličkog tiska i sredstava društvene komunikacije u misijama (Mis. nakana AM za rujan 1969.)

Neki je bretonski župnik na nedjelju Sedamdesetnicu ovako započeo propovijed: »Što mislite, što bih učinio, kad bih bio đavao?« U crkvi je nastao tajac, a župnik je nastavio: »Možda mislite, da bih vas napastovao kad bih bio đavao, da petkom jedete meso, da psujete, da kradete, da se među sobom mrzite, da griješite grijesima, za koje sv. Pavao kaže, da se ne bi smjeli ni spominjati među kršćanima? Ništa od toga! Kad bih bio đavao, pokrenuo bih pokvarene novine te vas obvezao da se na njih pretplatite i čitate ih. Uvjeren sam da bi za vrlo kratko vrijeme počinili sve spomenute grijehe i da bi pomalo sasma zanemarili brigu za spasenje duše. Eto, to bih ja učinio, kad bih bio đavao i ništa drugo!« - završio je župnik sočnu i kratku propovijed.

A đavao je to davno već i učinio ne pokrenuvši samo jedan list ili novine već čitav niz novina, revija, magazina. Ali ne samo to! On je upotrijebio i sva ostala sredstva društvene komunikacije: radio, kino, televiziju, da preko njih širi nemoral, pokvarenost, ubijajući čast, čestitost i poštenje u milijunima ljudskih srdaca. »Nema nikoga - tvrdi s pravom Paul Bourget - koji ne bi nakon brižnog ispita savjesti morao priznati, da bi danas bio drugačji da nije pročitao ovu ili onu knjigu.« Njegovu misao možemo mirne duše proširiti: da nije gledao ovaj ili onaj film ili neki komercijalni« program. Sredstva društvene komunikacije danas su velesila koja stvara javno mišljenje, koja gradi ili ruši, već prema kvaliteti robe koju nudi. Od njih nitko ne ostaje pošteđen, ona su prešla preko svih granica, željeznih i bambusovih zavjesa, ona su prodrla pod igluse Eskima, u džunglu i prašumu, pod šator nomada i beduina. S njima mora računati i Crkva u misijskom radu.

Naša misijska nakana ima pred očima plodan i pozitivan razvoj sredstava društvene komunikacije u svrhu služenja izgradnji čovjeka pru-

živši mu spasonosnu evanđeosku poruku. Misionari su uvijek osjećali potrebu i obvezu da provode vjersku pouku u domaće, urođene jezike. Tek u posljednja vremena uspjelo je više ili manje domoći se kakove tiskare na biskupskom ili čak na nacionalnom nivou, koja tiska vjerske knjige i časopise. Za promicanje katoličkog tiska specijaliziralo se je i nekoliko misijskh redova i družba. Četiri takove družbe, po jedna u Italiji, Francuskoj, Švicarskoj i SAD stavile su se pod zaštitu sv. Pavla, za koga misle, da kad bi danas živio, da bi sigurno bio novinar.

Iako književna izdanja sv. Pavla, takozvane »edizioni pauline« nemaju pred sobom isključivo misijsku svrhu, nego imaju mnogo širu tematiku, to ipak čine misijskim edicijama velike usluge misijama.

Osim spomenutih družba, koje se isključivo bave tiskom, ima i drugih, koje posvećuju tisku veliku pažnju. Tako su na primjer Bijeli Oci pokrenuli u Dakaru veoma ugledan tjednik **»Afrique Nouvelle«** - (Nova Afrika). Isusovci nešto slično imaju u Libanu i na Madagascaru. Tiskom se bave i Oblati. A ne smijemo mimoići ni misijsku Družbu Božje Riječi, koja se posvećuje Kristu baš u koliko je Riječ.

Prema vrlo uglednom djelu kanonika Prélot-a: **»La presse catholique dans le Tiers Monde«** - Katolički tisak u trećem svijetu) veoma prilično se je uznapredovalo na polju katoličkog tiska u misijskim zemljama. Tako na primjer u Tanzaniji postoje 4 biskupske tiskare, 1 institut za publikacije, te napokon peta tiskara veoma velikog ugleda. Iz njih proizlazi 5 publikacija od kojih jedan dvotjednik ima tiražu od 25.000 primjeraka. S druge pak strane Radio-Tanzanija daje tjedno 1 sat katoličkog programa, što se smatra tek skromnim početkom.

Drugi je primjer Japan s radioemisijom **»Svjetlo srca«**, koja se od g. 1968. daje tri puta tjedno. No tu valja imati na pameti, da je Japan zemlja s najviše razvijenim školstvom na svijetu, s najviše sveučilišta, da je također najveći potrošač ne samo televizije i kina nego i tiska, jer se u Japanu tiskaju dnevnici s najvišim tiražom na svijetu. U toj hiperprodukciji katolička sredstva društvene komunikacije više su nego skromna.

Dakako da se danas više ne radi samo o katoličkom tisku. Oči se mnogih punim pravom okreću prema sredstvima društvene komunikacije, koja se nazivaju **»mass-media«**. To je radio, simboliziran tranzistorom, TV - televizija, koja se počinje sve više širiti, zatim kino, elektrofoni i gramofonske ploče. Danas mnogi ljudi posvećuju televiziji tjedno prosječno do 18 sati. Dok govore da za čitanje nemaju vremena, to isto za televiziju ne kažu. Zato je utjecaj televizije svakim danom veći.

Budući da danas još uvijek ima na svim kontinentima 1 milijarda nepismenih, oni sve više dolaze u kontakt sa svijetom preko tzv. **mass-media:** kina, radija, televizije. Mnoge nerazvijene zemlje prolaze od tam-tam na radio preskočivši pisanu riječ. Afrikanci su poznati kao ljudi jakog pamćenja. Zahvaljujući toj sposobnosti veoma su pristupačni radiju i televiziji. U koliko ta sredstva stoje misionarima na raspolaganju, u toliko se pružila i velike, te uspješne mogućnosti evangelizacije.

U borbi za duše Crkva u misijskim zemljama, ali ne samo tamo, mora se i te kako boriti i za sredstva društvene komunikacije, jer ona mogu učiniti velike, neprocjenjive i nenadoknadive usluge. To je za Crkvu pitanje savjesti. A preko pitanja savjesti ne smije se olako prelaziti. To je dobro da znaju oni koji Crkvi osporavaju uporebu sredstava društvene komunikacije. Kad se Crkva ne bi za njih borila, ona bi izdala i zatajila svoju misiju, jer apostol piše Timoteju: »Zaklinjem te - pred Bogom i Kristom Isusom koji će suditi žive i mrve - i njegovim dolaskom i njegovim kraljevstvom: **propovijedaj riječ** - pristupi (k vjernicima) - bilo da im je zgodno, bilo nezgodno - kori, prijeti, opominji u svoj strpljivosti i svakoj vrsti pouke. Jer će doći vrijeme kad ljudi neće podnositi zdrave nauke, nego će prema svojim strastima sebi nagomilati učitelje da im škaklju uši, te

će odvratiti uši od istine, a okrenut će se bajkama. A ti budi trijezan u svemu, podnesi patnje, **vrši djelo propovjednika Radosne vijesti,** ispuni svoju dužnost do kraja!« (II Tim 4, 1-5).

A i sam Isus Krist naložio je apostolima: »Što vam kažem u tami, recite na svjetlu, što čujete u skrovitosti, propovijedajte na krovovima!« (Mt. 10, 27). To bi se današnjim jezikom moglo mirne duše reći: preko televizijskih i radio-antena na krovovima kuća nastojte prenositi evanđeosku poruku, a pri tom: »Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, a dušc ne mogu ubiti! Bojte se radije onog koji može i dušu i tijelo uništiti u paklu« (Mt. 10, 28).

Josip Antolović

MISIONARSKE PUTOSITNICE

AUSTRALIJA--OBEĆANA ZEMLJA?

SVJEDOK — SVEĆENIK!

Krajem svibnja imao sam svete Misije u tri filijale župe Mala Subotica u Međumurju. Svi su se okupljali u selu Orehovici. Misije je organizirao i vodio domaći župnik g. Ivan Jurak, o čijemu smo tati nedavno pisali u našem Glasniku. Kad smo svršili s misijama, sjedili smo u autobusu, putujući prema Zagrebu, i među nama se raspreo ovaj razgovor:

— Ivek, čujem da si ti proputovao cijeli svijet?

— Nisam baš cijeli svijet. All mnoge države i kontinente jesam. Prošao sam svu Evropu osim Rusije, zatim cijelu Aziju sve do Australije. U Australiji sam živio tri mjeseca kao dušobrižnik naših iseljenika. Zatim sam proputovao Ameriku. Predsjednika Kenedya sam slušao izbliza na nekoliko koraka, kada je govorio u Otawi u Kanadi one glasovite riječi: »Naše su zemlje, Kanada i USA, toliko ekonomski moćne, da mi moramo pomoći nerazvijenim zemljama. To je naša obveza. Jer, ako mi to ne činimo, i oglušimo se na Kristove riječi »gladnoga nahraniti«, stići će nas kazna Božja da ćemo izgubiti ne samo suvišno nego i nužno.«

— Ti si, Ivek, bio dakle u Australiji i poznaš je. Zašto oni čine toliku propagandu da se odilazi k njima? Govore da svaki odmah ima ondje svoj posao, pa ondje teče mlijeko i med. Posebni emisari osobito u Austriji, verbuju naše ljude za Australiju. Reci po duši, po svojoj svećeničkoj savjesti, zašto to oni čine?

— Poznam Australiju dobro! I navest ću vam dva razloga zašto Australci naše ljude mame onamo. Iskreno ću govoriti. Odgovaram za svaku riječ da je istinita. Jer ne govorim — čula, kazala. Samo ono što sam svojim očima vidio. Što sam osobno doživio. Samo ću to izniječi . . .

1. RASISTIČKI RAZLOZI

— Kad se naš brod približavao Sidneyu, već sat prije nego će pristati uz kopno, još dok smo bili na pučini, do nas je doplovio

mali patrolni čamac. Pregled broda. Temeljit i detaljan. Osobito nemilosrdno uništavaju sve voće i povrće. Kao i svako sjeme. Bacali su u more gdjegod su i štogod takvoga zatekli. I to zato da se ne bi pojavile bolesti na njihovom voću i usjevima. Ali isto tako NEMILOSRDNO VRAĆAJU i ne puštaju u Australiju sve OBOJENE. To znači — Kineze, Japance, Malajce, crnce i druge. Samo Bijelcima dopuštaju da se približe Australiji. Ne radi se ondje o pomaganju ljudima, nego je to sve postavljeno na RASISTIČKU bazu.

— Samo bijelcima dozvoljavaju dotaknuti se kopna! A zašto ne ostalima?

— Australija je opkoljena sa 700 milijuna Kineza, 100 milijuna Japanaca, 100 milijuna Indonežana, 400 milijuna Indijaca. To znači — milijarda i tri stotine milijuna. Oni bi imali naravno pravo da se ondje naseljuju. Međutim bijeli RASISTI ondje vladaju isto tako kruto i nesmiljeno kao i u Južnoj Africi i Rodeziji. I novi bijelci im trebaju najviše zato da BRANE njihove položaje i interese. Da budu danas-sutra vojnici, koji će prolijevati svoju krv protiv obojenih. Da budu hrana noževima obojenih, kada se ovi jednoga dana budu sručili na Australiju. Razgovarao sam sa BISKUPOM Djuikom, 92 godišnjim starcem. On već dugo godina živi u Australiji. Potomak je starih Iraca koji su je naseljavali bježeći iz ogladnjele svoje domovine. Rekao mi je ovu misao: — Da! Na to paze da ne bi došli predstavnici drugih rasa. Ali ništa ne paze na to da li ti bijelci uistinu MORALNO VRIJEDE ili ne vrijede, koji dolaze k nama. Gledaju se samo fizičke i tjelesne osobine. Vanjštinal Kao na stoki. A moralna bijeda se neprestano uvodi u Australiju. Jest! Ovdje ostaju često oni koji ne vrijede mnogo u moralnom pogledu. Ili ako dođu dobri, u vrlo velikoj su opasnosti da se brzo iskvare. Glavno je da bude što više bijelaca. Za čas obračuna s obojenima . . .

2. NESMILJENO IZRABLJIVANJE

— Drugi razlog, zašto se čini tolika propaganda u korist Australije, leži u tom da BOGATAŠI I KAPITALISTI po novoj radnoj snazi povećavaju SVOJE BOGATSTVO.

— Čudna tvrdnja? Na koji način to rade?

— Ondje leže čitava prostranstva u koje nije stupila ljudska noga. Gdje nikada nije zahvatila ljudska ruka. Silne prerije i džungle leže djevičanski netaknute. Krasno je voziti se avionom kroz te krajeve ili automobilom juriti pokraj tih divljina lijepim asfaltiranim cestama. Divno je to raslinstvo. Ptice najšarenijih boja. Neobične životinje. Kad naš svijet dođe u Australiju često završava baš u takvim krajevima divljine, prašume i džungle. To su predjeli puni komaraca. Bez zaštitne mreže se uopće ne može spavati. Tu su tropske bolesti. Tu, u osamljenosti, zaraduju teško svoj novac. Ili krče nova područja i na taj način zapravo obogaćuju samo svoje poslodavce. Često se u toj pustari predaju alkoholu — osobito neoženjeni muškarci — i ostalim opačinama, pa mnogi svršavaju ili u ludnicama ili se ubijaju. Jedan se naš mladić bacio s mosta dolje u ponor. Ostavio je list na kojemu je napisao slijedeće riječi: »Imao sam novaca. Zaradio sam ga. Ali nisam našao sreću. Život mi je prazan. Ja se ubijam daleko od domovine, daleko od svojih milih i dragih.«

— Strašno je to! Ali ne svršavaju svi u tim divljinama?

— Australski bogataši imaju načina kako da iscrpe ono što je teško zarađeno na tim poslovima. Svakih nekoliko godina iznude oni tako zvane UMJETNE KRIZE. Jednostavno blokiraju banke. Onemogućuju daljnje kreditiranje. Zahtijevaju naglo povraćanje svih kredita. Podignu cijenu živežnim namirnicama. I na taj način prisile radnike da brzo istroše sve rezerve. Cijene su naglo visoke za sve produkte. Teško se dobija nova zarada. Plaće postaju malene. I ljudi, u borbi za život, troše zarađeno i zaštedeno. Na taj se način novac brzo PRELIJE iz sirotinjskih dežpova u velike tresore bogataških banki i moćnika. Oni se mogu nositi u takvoj nerazmjernoj situaciji, raspolažu s većim kapitalom. A doseljenička sirotinja ostaje često bez onoga što je najpotrebnije za život. To mogu činiti, jer ne postoji socijalno osiguranje, i jer još vlada potpuno kapitalistička eksploatacija bogatih anglikanaca na račun doseljene sirotinje.

— Ali često se čuje: ovaj je otišao u Australiju i već za dva mjeseca ima auto. Nabavio si je za nekoliko mjeseci i kuću. Kako je to moguće?

— Kredite odmah dobivaju za sve samo ako dokažu da su zaposleni. I to mnoge naše ljude prevari. Nabave sebi vrlo brzo automobile. Isposluju dozvolu za gradnju kuće i često ih brzo podignu. No, vrlo su skupe različite usluge. Tako na primjer za popravak automobila. A često se našim ljudima dešavaju automobilske nesreće, jer nemaju iskustva u onom prometu. Usluge su velike i za uređivanje kuća. Da se mogu kuće i automobili i ono sve što se uzelo na kredit uzdržavati, ljudi pozajmljuju novac na kamate prije nego su ot-

platiti dužni kredit. Tako su ljudi izloženi neprestano dugovima i otplaćivanjima. Nikada ih se riješiti. Uviljek se nešto mora novo plaćati. Dobro je, ako čovjek može držati tempo i nekako uravnotežiti jedno s drugim. Ali često dođe do kraha. Veći su krediti i pozajmice nego mogućnosti. I sada dođu bolesti u obitelji. Dolazi do gore navedenih umjetnih kriza. A posljedica? Ljudi ostaju bez ikakve zaštite i sredstava. Prepušteni sami sebi u svojim bijedama. Opijaju se od očaja i bijede. Jedan Poljak mi se tužio: — Ma, kakvi su ti vaši ljudi? Spavali su prošle noći po drveću u parkovima — to su drveća širokih krošnji i grana — pa je jedan pao, prelomio ruku i nogu. Doletjeli novinari. Policija. I saznalo se da nisu mogli platiti svoje dugove i različite kredite. Da su sve izgubili, da nisu imali pristojnoga stana, nego se penjali kao majmuni po drveću .. I tako je došlo do tragedije . . .

VJERSKE PRILIKE . . .

— A kakve su ondje vjerske prilike? Ti si bio dušobrižnik među našim ljudima, te ćeš to najbolje znati!

— Još prije nekoliko godina ondje su živjela samo četiri naša svećenika. Ali ni oni nisu složni. Angažirani su stranci i ne suraduju odviše. Ne postoji nijedna hrvatska župa, nego naši svećenici vrše svoje obrede samo u posuđenim crkvama. Bez osjećaja da su svoji na svome. Kad sam odanle odilazio, ljudi su me toliko zaklinjali da ostanem, baš zato jer se nisam stranački nigdje angažirao, da su me htjeli formalno KIDNAPRATI, kako bi imali svoga misnika u svojoj sredini. Razumije se da su moralne i religiozne prilike u takvim okolnostima porazne. Ljudi su prepušteni sami sebi. Osobito su oni nesretni koji nemaju sreće u svom obiteljskom životu. A teško je ondje i srediti sebi pravi dom. Teško je pogoditi pravoga bračnoga druga, kada je sve bez čvrstog tla pod nogama. Oni, koji su uspjeli sklopiti ovakav brak, izgledaju kao malo oaze sreće i mira u velikoj pustinji. I ondje je sreća — JEDINO U OBITELJI. Bio sam u jednoj obitelji našega Slavonca. Kršćanski je to dom u punom smislu riječi. Križ! Svete slike! Zajednička molitva prije i poslije jela. Sreća na licima i u srcu što im se navratio misnik iz domovine. To su bili nezaboravni časovi zadovoljstva za tu obitelj. Za ručka djeca pristupaju roditeljima i ljube im ruke. Ja sam se tome vrlo začudio. — Nemojte se tome čuditi, velečasni, odgovara meni kućedomaćin. Pravi naš Slavonac. Mi znamo da sve što posjedujemo dobivamo od Boga. Ali i djeca moraju zarana osjetiti i shvatiti da im Bog sve daje preko naših ruku. I zato, ljubeći naše ruke, ljube blagu ruku Božju. — Kuća im je krasna. To je obitelj koja je uspjela ondje. Probila se. Ima sve najmodernije! Ali badava! Na rastanku naš kućedomaćina, snažan i jak muškarac, mi reče: — Sve bih dao samo kad bih mogao natrag svojoj kući. Svojoj domovini . . .

— Uistinu, ne rade pravo oni koji svoju domovinu na olaku ruku ostavljaju.

— Koji se drže vjere, bolje se drže. Mnje očajavaju. Spas i sreća je i ondje u dobrim kršćanskim obiteljima. Nedavno mi je jedna djevojka iz Siska, koja radi u Austriji, pokazivala listove svoje sestre što je u Australiji. Nesretna je i plače i uzdiše u tudini. Ovako piše: »Molim te pošalji mi novaca za povratak. Ja ću ti dvostruko vratiti. Jer, ovdje ne mogu izdržati.«

— Da li, usprkos takvoga stanja, ljudi doseljuju u Australiju?

— Propaganda uspijeva. Kao i svagdje tako i ovdje zanosi svijet. Vidio sam dva broda puna mladih Španjolaca. U jednom samo mladići, a u drugom samo djevojke. Idu da budu branitelji australskih bogatuna koji grabe — iskreno govoreći — prirodni prostor za proširenje bližih rasa. I koji će taj prostor — ne dao Bog! — jednoga dana i silom sebi osvajati . . . Kako će naši onda prolaziti? Neka im se smiluje dobri Bog!!!

POLJUBITE RODNU GRUDU!

— Ti si ostao u Australiji tri mjeseca. Odanle si, po odredbi Nadbiskupa, otišao. Kakvi su tvoji dojmovi bili, kada si ostavljao tu zemlju i te naše siromašne ljude?

— Kada sam bio na putu iz Australije vozeći se avionom preko Pacifika za Ameriku, razmišljao sam što je to što čovjeka tako silno privlači domovini?Pa i u dalekom svijetu. Pa i ondje, gdje bi dobro živio. Tako silno privlači da mogu reći: ja ne bih u Australiji NI MRTAV HTIO OSTATI! Što je to? Kakva je sila taj rodni kraj, koji tolikom snagom vuče našoj maloj Hrvatskoj sve naše Hrvate raspršene širom čitavog svijeta? Sebi sam zamislio da je to nešto kao magnet. On ima svoje čestice, koje skupljaju sve ono što je slično njemu. Tako smo i mi tjelesno i duševno kao nekim česticama privezani uz našu rodnu grudu. Hrana, zrak, voda! Sve to nas je toliko povezalo uz naš kraj, uz svoju zemlju, da se mi toga osloboditi ne možemo. Mi smo nesretni i nezadovoljni drugdje. I htjeli

bismo se vratiti izvoru toga magnetizma. U svoju milu i dragu domaju. Gdje se »čuje naš mili i dragi kaj«, gdje »se bili naš lipi Splite, gdje »piva naša Slavonija pusta«, gdje »se čuje glas naših istarskih roženica«. Privlače nas izvori odakle smo nikli. Tako da ne možemo odoljeti ni za čitavo blago ovoga svijeta u dalekoj tuđini. Nemate pojma koliko je silna žrtva onih koji MORAJU ostati. Nije čudo da su mi mnogi govorili na povratku.

— Kad dodjete u domovinu, kleknite i poljubite rodnu grudu. Mjesto nas . . .

To su ista ona raspoloženja koja su proživljavali i stari Izraelci u Babilonskom tuđem kraju. Ovjekovječio ih je besmrtni Psalam 137. Psalam zarobljenika u tuđini, psalam tuge i žalosti za rodnim krajem:

»Na vodama babilonskim sjedili smo i plakali spominjući se Siona.

O vrbama tamo vješali smo harfe svoje.

Ah, ondje su iskalili od nas, koji nas zarobiše, da pjevamo, koji nas oboriše, da se veselimo: »Pjevajte nam pjesmu sionsku!«

Kako da pjevamo pjesmu Gospodnju u zemlji tuđoj?

Ako bih zaboravio tebe, Jeruzaleme, neka usahne desnica moja!

Neka mi jezik prione za nepce, ako se tebe ne bih spomenuo, ako ne bih držao Jeruzalem visoko iznad svake radosti svoje«.

Pero Bulat

Što će biti od ovoga djeteta?

Kad se rodio sveti Ivan Krstitelj, susjedi i rođaci su govorili: »Što će biti ovo dijete?« (Lk 1,66) Svijesno ili nesvijesno to isto pitanje lebdi nad kolijevkom svakog djeteta. Lijepo je rekao jedan mađarski biskup: »Srce je djeteta slično ponosnoj grani, no tragovi sjekire, kojom je bilo udareno u mladosti, opažaju se još i u starosti«. Dijete tako može biti kao mladica puna soka i kao osušena grana.

OTKRIVENA BUDUĆNOST Prije nekoliko stoljeća tražio se odgovor na ovo pitanje u zvjezdama. Već kod djetetova rođenja njegova se majka obraćala astrolozima i od njih tražila horoskop.

No još i danas mnogi postavljaju veliku važnost na vanjske znakove. Ima li dijete kovrčastu kosu, bit će pametno, dok će ono s glatkom kosom biti slabunjavo. Ono koje ima rijetke zube, poći će daleko u svijet . . . Sve je to obično praznovjerje. Ako baš želimo saznati djetetovu budućnost, onda znajmo, da je ona u dobroj mjeri stavljena u naše ruke.

Za neke izabrane duše Bog je dopustio, da se otkrije zastor, koji je sakrivao njihovu budućnost. Tako nam Sveto Evanđelje iznosi proročanstvo Zaharijino što ga je izrekao o svome djetetu svetom Ivanu Krstitelju: »Ti, dijete, zvat ćeš se prorok Svevišnjega, jer ćeš ići pred lice Go-

NE MISLITE DA ON SAD NIŠTA NE MISLI! SAM RAZMIŠLJA, DA NE MORA PREPISIVATI OD DRUGIH. NADA SE ODLIČNOM USPJEHU.

spodnjim, da mu pripraviš putove, da poučiš narod njegov, da je spasenje njegovo u oproštenju grijeha njegovih . . .« (Lk 1,76-77).

O svetom Ivanu Krstitelju već je arkanđeo Gabrijel prije njegova začeća prorekao njegovu ocu Zahariji, kad mu se javio u hramu: »Tvoja će ti žena roditi sina, i nadjeni mu ime Ivan. I bit će radost i veselje tebi, i mnogi će se obradovati njegovu rođenju, jer će biti velik pred Gospodinom. Napunit će se Duha Svetoga već u utrobi svoje majke. I mnoge će sinove Izraelove obratiti Gospodinu Bogu njihovu. I on će ići pred njim u duhu i sili Ilijinoj, . . . da pripravi Gospodinu spreman puk« (Lk 1, 13-17).

Nešto slično govori se za neke svece, kao za svetog Paulina, svetog Efrema, svetog Kamila . . . No kako god bila sakrivena budućnost pojedinog djeteta njegovoj okolini, ipak treba znati, da će prvi i možda glavni kovač sretne ili nesretne budućnosti njegove biti njegovi roditelji. Budu li oni uistinu kršćanski živjeli i tako odgajali svoju djecu od prvih dana njihova života, budu li oni bdjeli nad njegovim godinama dozrijevanja i rasta, budu li se oni mnogo i žarko molili za svoje dijete, onda možemo reći, da će konačna sudbina tog djeteta biti sretna, makar se dogodilo da u kojem razdoblju života možda i zastrani s pravog puta. Nije Gospodin uzalud rekao: »Molite i dobit ćete, tražite i naći ćete, kucajte i otvorit će vam se!«

MAJKO, NE PLAČI! U majčinu srcu nižu se slike i pitanja od onoga časa, kad je osjetila da je postala majka. Rođenje djeteta samo ih je umnožilo i pojačalo. Ona sanja o najljepšoj budućnosti svoga čeda. Ali, dok se naginje nad njegovu kolijevku puna krasnih snova i planova, u dušu joj se uvlači potajni strah, neće li ga izgubiti prije vremena, neće li ga pokositi smrt u nejakoj dobi.

Tko da opiše patnje jedne majke, kada bolest pohodi njezino dijete?

Zar će morati umrijeti onaj, koji je tek ugledao svjetlo ovoga svijeta? Zar će utrnuti njegov smiješak i radost što živi i što se nada? Uzalud ga majka miluje, uzalud ga zove. Nekoliko sati je dosta da pokopa nastojanja i očekivanja dugih mjeseci. Brzo su majku iscrpile njezine suze, a da nisu zaustavile avet smrti nad kolijevkom njena djeteta. Malo tijelo leži blijedo i nepomično bez života u kolijevci.

Neka stara legenda pripovijeda: Bila nekoć jedna majka, koja je imala najljepše dijete na zemlji. Ali ono se razbolilo i Gospodin ga je uzeo k sebi. Majka se nije nikako mogla utješiti. Jedne noći ugledala dijete pred sobom. Na glavi je imalo krunu i bilo je zaodjeveno mrtvačkim plaštem. Tada se obratilo majci s molbom: »Majko, ne plači, jer inače ne mogu spavati. Gledaj, ovaj plašt je sav mokar od tvojih suza!« Majka se zamislila, pa je i manje plakala. Slijedeće noći ponovo joj se javi dijete i reče: »Gledaj, majko, moj plašt je već skoro suh, sad mogu mirno spavati u grobu«. Od tog vremena majka se sve više svladavala od suza. Dijete joj se više nije javljalo. Sigurno je u miru spavalo . . .

Mašta puka izrekla je iste osjećaje, koje izriče i Crkva kod pokopa nejakog djeteta.

Kršćanska majka u vjeri će naći snagu da svlada bol zbog izgubljenog djeteta. Kad je francuska kraljica Klotilda izgubila svoje prvo dijete, ovako je molila: »Svemogući Bože, stvoritelju svijeta, zahvaljujem ti što si se udostojio k sebi uzeti plod moje utrobe. Moje srce ne smije se žalostiti. Ja vjerujem, da moje dijete, koje je u nevinosti ostavilo ovu zemlju, živi kod tebe i veseli se gledajući tvoje lice!«

Sveti Arški župnik napisao je grofici Garets, koja je izgubila dijete: »Blažena majka, blaženo dijete! Kako je milostiv bio Bog, koji je dozvolio da se djetetovi dani borbe skrate na zemlji, pa da tako brzo može zaslužiti nebo!«

Bolno je gledati mrtvo dijete na odru i kraj njega rascviljenu majku. Ali mogli bismo nad grob svakog takvog djeteta staviti natpis, što se nalazi na jednom dječjem grobu u Tirolu:

»Tvoj život bio je kratak kao san. Ali nijedna radost ne može biti ravna tvojoj, drago dijete! Ti si se još nalazilo u zori života, a smrt te je već ugrabila, da te čistog odnese u nebeski mir i pokoj!«

Da, kraj mrtvačkog odra djeteta jedino nas može utješiti vjera!

J. M.

Pero je dobio šesto dijete

»Da mi Balak dadne svoju kuću punu srebra i zlata, ne bih mogao prestupiti zapovijedi Boga svoga!« (Sveto Pismo)

Ugodno je u toi nabujaloj rijeci psovke naći čovjeka, muškarca, koji će ti reći čvrsto i odmjereno ono što mi je rekao Pero Glavaš iz Otoka u Slavoniji:

—Još se nisam ni Bogom zakleo. Trideset i šest mi je godina. . .

— Što te je, imenjače, držalo da nisi psovao?

— Mogu reći da me je to OTAC naučio. Otac mi je umro 1965. godine. I to baš prvog studenoga. Nikada ga nisam čuo opsovati. Pitao sam i svoju majku: — Majko, da li si ti čula oca da je psovao, ti ga prije poznaš nego ja? Majka kaže da mu je najveća psovka bila »pakleni direk« ili »crnu ti zemlju tvoju«. To mi je iks puta rekao: - Pero, dat ću ja tebi, crnu ti zemlju tvoju! A kad sam s njim radio, uvijek mi je govorio: - Sinko, nemoj psovati. . .

NAJVEĆE PIĆE: FLAŠA PIVA!

— Pero, odakle si ti rodom?

— Iz Bosne, župa Bukovica, sa slavnoga brda Topuza. Otišao sam u svijet 1954. godine. Radio sam najprije u Zenici. Poznam ja život i poznam ja ljude. Bilo je u Zenici na hiljade radnika. Na dvije su kapije ulazili. Ništa manje, ako ne i više, ali sam došao u kontakt s deset hiljada radnika. I uvijek sam sebi rekao: Najbolje je živjeti kao čovjek i kao kršćanin. . . Šest puta sam bio vjenčani kum. Znaš, veselje, to se kuma tiče. Nisam ja od toga bježao. Jesam i pio. Ali meni je najveće piće - flaša piva. . . I uvijek sam vidio, da je najbolje biti čovjek i Bogu i ljudima.

— Jesi li ostao u Bosni?

— Nijesam! Došao sam u Srijem. Na pustaru Grabovo, pokraj Sotina. Tamo sam radio sedam i po godina, a iza toga dođoh ovamo u Otok.

— Koliko imadeš djece,

— Petero živih!

— Zar tebe nije strah toliku djecu rađati u današnja vremena? To treba prehraniti i odgojiti. Na što ti računaš?

Čvrst, energičan i ozbiljan odgovor sam dobio da ga nije strah djece. Kao iz puške. Kao u čelik zabijeno. Malo se zamislio, a onda uzeo riječ:

— Otkako sam počeo raditi neprestano radim kao fizički radnik. Mogu vam pokazati svoje ruke. Zamišljam ovo: da nemam djece, možda i ne bih radio. Možda bih se propio, a možda i probećario. Moj otac nije znao ni za Njemačku, ni za Ameriku i ostale strane zemlje. I hra-

KAD GLEDAMO OVU VEDRU I NASMIJANU DJECU SA BAKOM SHVAĆAMO DA PERO IMA ZA KOGA RADITI I MOLITI.

nio nas je sve skupa. Uzdržao nas je i podigao na noge. Jednoga je i izškolovao. On je danas svećenik. Ako ćemo pravo, danas se više nudi prilike čovjeku, samo ako hoće raditi. Može da zaradi. Može uzeti i pet jutara zemlje u arendu. Ne mora svoju raditi, ako nema, ali može s pola, s trećine ili petine. Ako sam ja ljenčuga onda neću nijedno dijete prehraniti. Mi uzimamo svake godine dva jutra kukuruza na petinu. Oni posiju, mi okopamo. Dobiješ peti red. Već kako se dogovoriš s gazdom. Može se, samo treba htjeti. . . Meni je otac uvik govorio: - Sinko, neka Bog dade zdravlja, a ljudi posla, ne bojim se ja da neću moći prehraniti i dvostruko čeljadi. . .

SINE, SVE TI BOG DAO. . .

— Vidim da puno spominješ svoga oca! Živi li on i sada?

— Nije više živ. Bio sam kod njega kada je bio na umoru. Srce me je vuklo da ga još jednom vidim. Pitam ja njega: - Tata, kako je ?

— Sine, loše! Di sam tu sam. Ali prije nego umrem, htio bih te blagosloviti. Sine, sve i Bog dao! Od mene ti alal u ime svega! Sine, nisi nikad pogriješio. .

— Tata, jel ti žao umrijeti? - Jer, to je mene uistinu interesiralo. Bio sam naime prvi puta prisutan kad je netko umirao .

— Nije sine! Nije mi žao što sam ostario, nije mi žao što ću umrijeti, nego mi je samo žao v a s ostaviti... Svoju dobru djecu ucviliti. . .

Uistinu kao smrt starozavjetnoga patrijarhe. Poštenje, čestitost! Predanje u Božje ruke! Ljubav prema djeci! Blagoslov prije smrti! To je naš narod. Toga u našem narodu još ima! Otkrivajmo ovo naše narodno blago valjanosti, jer - iz toga se živi. Iz toga će živjeti i naši potomci. Ne trčimo za tuđinom i tuđinskim životom. Za stranim načinima rada, življenja i umiranja. . .

BIO SAM PONOSAN. . .

— Sesto mi se dijete zanijelo prošle godine. A rodilo se na samo Nikolinje. Otišao sam toga dana na posao i pitao našega brigadira, da li bih mogao otići kući. Imam pravo na bolovanje kad žena rodi. On je rekao:

— Pero, ne može, jer nemamo radnika. Vidiš da su sezonci - radim na ciglani - otpušteni. Ali ipak ja ću ti dati dva dana, pa kako se sredimo. Ili ti to odradi priko vrimena ili ćemo to odbiti od godišnjega dopusta.

Ja sam bio zadovoljan i otišao. Drugi sam dan došao na posao, pa su svi saznali da sam dobio šesto dijete, a trećega sina. Bio sam, da vam pravo kažem ponosan. Kad sam došao poslovođi, nazovem mu - dobro jutro. Onaj koji je bio glavni poslovođa stane pred mene pa će nekome drugome:

— Čuješ, Tomo, Glavaš je dobio šesto dijete. Kako ga nije sram?!

A ovaj drugi je odgovorio: - Nikola, on se osjeća sposoban, ima dobru ženu, slažu se i pusti ga na miru. Čovjek je svoj gazda.

Ja sam zašutio. Dvije tri minute sam mislio. Ali, kad sam vidio kako mi Tomo ništa ne prigovara onda sam se obratio poslovođi: - Da, Nikola! Da sam napravio šestu kuću, onda bi ti meni čestitao i rekao: Ded, pozovi me Pero na slavu. . . A ja ti kažem: tim da sam dobio šesto dijete i trećega sina, ja sam bogatiji nego da sam podigao šestu kuću...

— Ne, kaže on, ali kako ih misliš toliko hraniti?

— Pa tako kao i ti svoga jedinoga ili drugoga. Kao i do sada. Gdje je mjesta za peto, bit će i za šesto. Gdje je hrane za dosadašnje, bit će i za moga novoga sina. . .

— Kako ti najmlađi napreduje?

— Velečasni, Bog dao, pa je umro. Bilo mi je žao kao za jedinim. I sad mi je žao. I ženi i meni. I našoj djeci. ..

OVO JE SVETI NIKOLA!

Kad se taj mladi muž raspripovjedio o ljubavi prema svojoj djeci, nije se mogao zadržati a da ne govori i o njihovoj međusobnoj ljubavi. O međusobnom obiteljskom životu, koji odiše pravom životnom srećom...

— Onda sam vidio ljubav između djece. Imam sad kćerku, na sv. Blaža je navršila tri godine. Kad sam ja došao s posla poslije poroda najmlađega sina, ona je pritrčala prida me:

— Tata! Tata! Mama nam kupila živu bebu! Ti dao novaca, a mama kupila.

Došao sam ženi i pitam je: Kako je? — Eto, dobro, hvala Bogu! Mala je opet upala u riječ: — Moj je Braco! Ovo je sveti Nikola!

Mi smo naime govorili Nikola, Nikola. Oko Nikolinja će se roditi, i ona ga je odmah proglasila svetim Nikolom. Pa i jeste sveti Nikola. Jer je brzo iza krštenja umro. On je sada sigurno u nebu. Pravi sveti Nikola... Došli su komšije i mi se tako častili rakijom. Opet će mala curica:

— Seka, onu najstariju zovemo seka, ima Matu Dada, druga mi kćer svetoga Nikolu...

Tu sam osjetio radost. Tri su dana tekli: krštenje, upis, bilo posla pune ruke, ali sam gledao na svoju majku, sestru, brata. Svi su se veselili, svejedno kao da se prvo rodilo... Gledam i ljubav moje djece. Više su se oni njega prihvaćali, nego ja i žena. Pazili ga i tetošili. Mali Nikola je osvojio našu kuću na juriš... Ali mi je žao: Bog ga je uzeo k sebi...

NE BIH ISAO U NJEMACKU...

Zanimalo me što sudi ovaj naš obični, prosječni muškarac o odilaženju naših ljudi u inozemstvo.

— Što ti kažeš što naši ljudi odilaze u Njemačku?

— Kad bih samo o kruhu živio, ne bih mogao ostaviti svoju djecu i ženu da ih današnje vrijeme odgaja bez mene. Ja sam im potreban ne samo kao hranitelj nego i kao odgojitelj. Da je tamo samo zlato, ne bih išao...

Čovjek ne bi vjerovao koliko je tu svijesti, odgovornosti očinske. On zna što je prvo kod djece: dati im svoju vjeru i svoje poštenje. A zato nije dovoljno samo nekoliko dana u godini, nego trebaju djeca uvijek gledati svoga oca kao čovjeka i kao kršćanina. ..

— Ipak je muška ruka potrebna kod odgoja djece. I zato se ne bojim da će moja djeca poći krivim putem, dok sam ja s njima. Ako ona i ne će uvijek imati sve što imaju djeca onih koji odilaze u Njemačku, naučit će se odricanju, žrtvi, pa će i s manjim

biti zadovoljna. A bi će sposobniji da pošteno i čestito sebi rade i zarade kad odrastu.

— Kako ste proveli Božić u kući?

— Božić smo imali prekrasan u kući. Oraha... Jabuka... Valjali se po slami. I ja i djeca. A svima nam je bilo žao što nema maloga Nike. Jest mi je teško u životu, ali nikada ne sustanem, kad vidim svoju djecu. Kad idem na posao, za njih ja molim. Krunicu imam kod sebe već godinama. Svaki je dan molim kad idem na posao kroz selo... A kad s posla, onda se žurim svojoj djeci, svojoj obitelji. Ona me tjeraju i na prekovremeni rad. Ali ja ne pijem. Ne prorajtam ni dinara. Uopćeno molimo svaku večer. Ja pred njima, kako je to činio i moj otac. Svi oni za mnom. Mamu imam, hvala Bogu, živu i zdravu. Ona uvijek pomaže mojoj dobroj ženi. I sloga je u kući. A to mi je od svega najdraže. . Uzdamo se u Boga i u Presveto Srce Isusovo i u Gospu...

PUTOKAZ MUŽEVIMA...

Koji puta su naši muževi u neprilici. Previše im se prikazuje naša vjera na ženski način. Prilagođena ženama. A oni su često uvjereni da i nema potpunih, zaokruženih muškaraca koji bi na primjer molili krunicu svaki dan...

Pero je izvadio iz svoga džepa, dok je govorio zadnje riječi, krunicu. Vidio sam je. Nije se sjajila što bi bila nova. Starija je. Izlizana. Znači da se uistinu njom i služi. . . Na dobro svoje obitelji... I uvjeren sam da će biti dobro. Dao Bog!

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

Dželat

Jure je bio siromah čovjek. Sada kao da mu sve pjeva u kući i oko kuće. Mlad čovjek više godina radio u Njemačkoj, i tako sad je njegova kuća skroz gradska sa svim komforom. Čak se vidi na njoj i antena od televizora. No koliko je god napredovao u materijalnim stvarima, toliko je izgleda izgubio u duhovnom pogledu. Omrvio nekako ići i k misi, a ako se i moli, nije kao prije. Kad se prekriži kao da tjera muhe sa lica; ako nešto i izmoli bude to veoma kratko i brzo. Što ćeš? Para ne da mira. Najdraže mu je nedjeljom u birtiju, pa rakijicu jednu po jednu, i kući u kasno doba. Zatim galama na ženu i djecu itd.

Jedne zimske večeri bilo je na vani jako hladno. Žestoka je bura urlala i parala tanke slojeve snijega sa zemlje i kojekuda ga nosila kao prašinu. Djeca su otišla na počinak, a Jure i žena mu Ana nešto su živo raspravljali. Ana je brisala maramicom suzne oči, a on je šetao po toploj kuhinji, galamio i prijetio:

— Moraš sutra u grad k doktoru, dreknu on i zaprijeti se pesnicom.

— Ne mogu, ne smijem, pokarat će me Bog, i mene i tebe, završti Ana.

On ljutito baci na sečiju svežanj hiljadarki i reče:

— Ako sutra ne odeš, onda seli kud znaš. Nećeš više biti moja žena! — Lupi vratima i ode u sobu na spavanje. Ona je ostala zabezeknuta. Plakala. Previjala se. Molila Boga i zvala sve svece: »Jadna ti sam ja, što sam dočekala. Da ubijem svoje vlastito dijete pod srcem. Kamo

sreće da se nikad nisam udala. Eto sad moram mjesto majke postat ubojicom. Kuku meni. Jadna ja do Boga svoga! Kud ću sad? Ako odem do doktora, bit ću ubojica i razbojnik; ako ne odem, moram bježati i ostaviti ono moje dvoje djece . . . tako je buncala, vrištala, čupala kose i sva se umazala od suza. Tako je i jutro dočekala. Skamenila se. Uzela onaj nesretni i prokleti novac i ravno na autobus . . . Neki nesavjesni liječnik stavio je zasluženi novac u džep, a ona se vratila kući bez duše. Sjela je na onu nesretnu sečiju, a on je ušao i sa smiješkom je pozdravio:

— Tako, sad ćemo biti mirniji. Nisam ja budala da narodim punu kuću djece kao lonaca, kao što su naši stari glupani radili. U životu se treba provesti i živjeti kao čovjek. Ne boj se ti, vidio sam ja svega u svijetu. Drži ti ovaj život. Što je tamo, tko to zna. Nije se nitko vratio s onoga svijeta.

Ona je šutila i nije ga ni pogledala. Tako su bez ijedne riječi više otišli na počinak. Ona je ustala ranije, opremila se i ravno u crkvu. Primakla se k ispovjedaonici. Kao da su joj se obje noge prosjekle. Smogla je snage i klekla, i kroz plač i jezu spomenula grijeh ubojstva. Svećenik je malo šutio a zatim reče:

— Koliko imate djece?

— Dvoje, velečasni.

— Svejedno ti je da si ubila pištoljem ili nožem jedno od tih dvoje. Ne, još strašnije. Oni su bar kršteni. Težak si zločin učinila, a muž će ti biti više krivac pred Bogom, jer te na to natjerao.

Ona je gotovo gubila svijest.

— Ženo, budi jaka. Bilo, pa bilo. Ima takovih razbojnika i u nebu. Bog oprašta raskajanim grješnicima pod uvjetom da iskreno žale svoj zločin i čine pokoru.

— Da sam baš sve znala da je tako, volila bih u vodu skočiti nego to učiniti. Nema te sile koja bi me ubuduće na to natjerala. Neka prosim, neka trpim svake muke, ali s pomoću Božjom to više neću učiniti.

Ustala je vedrija i mirnija i još je dugo plakala i molila u crkvi . . . Vratila se kući i radila svoje kućne poslove i gotovila ručak. On je bio negdje u selu. Oko podne se i on vratio. Za ručkom je bila mrtva tišina:

— Ti si ono mene psovao i korio, danas ću ja tebi pokazati, prekinula je šutnju žena. Srami se Boga i ljudi. Ubojico, kateline, dželatu jedan. Ja sam došla za te da budem majka, a ne katelin i ubojica svoga djeteta. Ti si od mene napravio razbojnika. Boga se stidio. Kamo sreće da smo živjeli siromašno kao i prije. Ne bi ti to ni palo na pamet. Prokleta Njemačka i onaj ko ti kaza put u nju. Sutra u crkvu i moli da ti se oprosti taj grijeh.

Krivac je šutio. Buljio u kut, a kad je ustao promrmljao je: »Imaš pravo!« — Morat ću i u crkvu!«

Fra Blago Karačić

ZAJEDNIČKA SV. MISA NAŠIH SVEĆENIKA NA BOLESNIČKOM HODOČAŠĆU U LURD.

Nagrađeno pouzdanje

Gdje je Srce Isusovo Kraljem, tu je milost kraljicom. To u prvom redu vrijedi za obitelji. Time ne kažemo, da takove obitelji neće nikada imati nikakvih poteškoća. Ljudi su slabi. Ali Srce Isusovo uvijek ih sve više jača i krijepi. Ono pomaže riješiti sporove, izmiruje zavađene, tješi žalosne, pomaže potrebne. Samo traži da mu se posve predamo, ako je moguće i po posveti.

Evo jednog slučaja, gdje je Srce Isusovo upravo opipljivo pomoglo jednoj obitelji! Priča o tome majka te obitelji:

»U kući nam je zavladao razdor. Uvrijedila sam muža. To ga je silno naljutilo, te me jednog dana ostavio samu s djecom. Otišao je u grad, odakle je poručio, da se nikad više neće vratiti kući. Što ću i kuda ću? Išla sam k njemu tri puta, a on ni čuti o povratku. Nije me više htio ni primiti.

Napokon odlučim posvetiti obitelj Srcu Isusovu. Ispovjedim se s djecom i pričestim. Nabavimo lijepu sliku Srca Isusova i okitimo je. Pozvala sam župnika pa nas je on posvetio Presvetom Srcu.

Sutradan nakon posvete eto muža kući. Sav razdragan reče: Draga ženo, zaboravimo sve. Oprosti ti meni, kao što i ja opraštam tebi! Od jučer nisam imao mira. Neki nutarnji glas silio me da se vratim kući i da se izmirim.

Odmah sam vidjela, da je to učinilo Presveto Srce Isusovo. Ispripovjedila sam mužu, kako smo se jučer posvetili. Bio je veseo i zaželi da ponovo s njime obavimo posvetu. To smo i učinili sljedećeg dana, nakon što se on ispovjedio, a onda svi zajedno pričestili. Sada smo upravo sretni, jer među nama kraljuje Presveto Srce Isusovo!«

Marko Cvitkušić

PRVO HRVATSKO HODOČAŠĆE BOLESNIKA U LURD

18. lipnja ove godine krenulo je iz Zagreba prvo hrvatsko hodočašće bolesnika u Marijin grad Lurd. Hodočasnici su putovali vlakom, jer se tako lakše moglo smjestiti bolesnike i olakšati im naporno putovanje.

BISKUP BLAGOSIVA NA STANICI Sve je hodočasnike ugodno iznenadio gospodin biskup Franjo Kuharić, kad se pojavio u hodočasničkim vagonima. Zanimao se za zdravstveno stanje pojedinih bolesnika, svakome od hodočasnika kazao nekoliko riječi, a zatim je svima podijelio svoj biskupski blagoslov.

Tako smo krenuli u srijedu, 18. lipnja sa zagrebačkog glavnog kolodvora na daleki put u pohode Lurdskoj bijeloj Gospi.

U PADOVI KOD NAŠEG ZEMLJAKA Na putu u Lurd zaustavili smo se u Padovi, ne toliko da posjetimo grob svetog Antuna, nego grob našeg svetog zemljaka, oca Leopolda Mandića. Uputili smo se dakle u kapucinsku crkvu, gdje se nalazi njegov grob, i tu smo imali koncelebriranu svetu misu. Vjernici hodočasnici imali su prilike da se tu ispovjede i prime svetu pričest, te se preporuče zagovoru oca Leopolda.

DOLAZAK U LURD U Lurd smo stigli oko 9 sati navečer u petak. Od kolodvora do grada prevezli smo se autobusima. Naše su bolesnike uistinu bratski primili u bolnici, i tu su se za njih brinuli sa svom ljubavlju. Dvorile su ih ne samo časne sestre, nego i dobrovoljne bolničarke iz Francuske, Španjolske i Italije.

U MARIJINU GRADU Subota je osvanula oblačna i kišna. Požurili smo u Gospinu baziliku. Tu smo imali svetu misu, a onda smo pošli pred Masabjelsku spilju. Tu je bio naš pozdrav Nebeskoj Majci.

Iako se Gospina prisutnost osjeća ovdje na svakome mjestu, ipak smo je posebno doživjeli tu, gdje je Bernardica s Njome razgovarala.

NAŠI BOLESNICI NA PROCESIJI S PRESVETIM Svi smo bili ugodno iznenađeni, kad je generalni vikar lurdskog biskupa odredio, da ćemo mi Hrvati imati svoju procesiju s Presvetim Oltarskim Sakramentom, koja završava blagoslovom bolesnika. Premda te procesije inače vode biskupi, pošto s nama nije bio nijedan biskup, to je generalni vikar odredio našeg duhovnika hodočašća da je vodi. Cijela asistencija sastojala se od naših svećenika, a naši su muževi nosili nebo nad presvetim Oltarskim Sakramentom.

OVDJE SE VJERA NE DOKAZUJE ... Uz procesiju s bakljama jedna je od najpotresnijih procesija ona s bolesnicima. Molitve i zazivi koji se tada mole prodiru do u dno srca. Drago nam je, da su i nama Hrvatima dozvolili, da uz sve velike narode i mi smijemo aktivno sudjelovati u svim javnim molitvama i pjevanju. Pobožno i snažno molili su i pjevali svi naši hrvatski hodočasnici.

Kod procesije s Presvetim bolesnici leže u prvim redovima. Tad se ne čuje ništa drugo osim zaziva kojima svi od Isusa po Gospi mole milost ozdravljenja kako na duši tako i na tijelu.

Naš vrijedni Miloš iz dalekog Mljeta, koji se može samo puzanjem kretati, reče iza takve procesije: »Velečasni, ovdje se vjera ne dokazuje, ovdje se vjera pokazuje!« Imao je pravo.

DA LI JE BILO ČUDESA U LURDU? U samom Lurdu nije ozdravio nijedan naš bolesnik. No Blažena je Djevica bila milostiva prema mnogima već prije njihova dolaska u Lurd. Tako je ovo hodočašće za njih bilo hodočašće zahvalnosti.

Jedna majka vodila je svoga sina Branka, komu je sad 14 godina. Do 7. godine nije mogao od paralize ni stajati. Tad ga je majka zavjetovala Lurdskoj Gospi. Od te godine je prohodao. Došao je da se zahvali i izmoli još potpuno ozdravljenje.

Ili drugi primjer. Gospodica Zlata iz Sarajeva, liječnica, ustanovila je da je oboljela od raka. To su ustanovili i njezini kolege liječnici. Zavjetovala se Gospi Lurdskoj. Već više godina bolest se ne pojavljuje. Sad je došla da izvrši zavjet. Ona je puna pouzdanja u volju Božju.

Ali zar nije čudo, što svi bolesnici, koji pohode Lurd, iako ne zadobiju tjelesno zdravlje, odlaze odanle smireni kući, puni predanja u Božju volju. Koliki od njih počinju dub-

lje shvaćati smisao patnje u svome životu i postaju apostolima žrtve prikazujući svoje boli na Gospine nakane.

KOD LURDSKOG BISKUPA PETRA THEASA Neki hodočasnici izrazili su želju, da posjete tarbsko-lurdskog biskupa Monsinjora Petra Mariju Theasa. Primio nas je sve u institutu za apostole laike. Nakon kratkog pozdrava, koji mu je održao duhovnik hodočašća u ime svih hodočasnika vrlo je srdačno odgovorio. Osobito se srdačno obratio našim bolesnicima. Potaknuo ih je na molitvu i žrtvu za druge, osobito one koji su bolesni na duši. Grješnici se spasavaju molitvom i trpljenjem. To je naučila i sveta Bernardica u školi Marijinoj, rekao je biskup.

Na kraju primanja naši su hodočasnici poklonili biskupu kao uspomenu naš hodočasnički znak — medaljicu Majke Božje Bistričke s hrvatskim grbom. Na rastanku nas je biskup sve blagoslovio i onda se srdačno od nas oprostio.

POVRATAK KUĆI Završili su nam brzo ti dani milosti i trebalo se oprostiti od tog dragog mjesta, jer je valjalo krenuti kući. Svima nam je bilo pomalo teško ostaviti dragu spilju. No kako god smo se tijelom morali rastati s Lurdom, sigurno je svaki od nas u srcu ponio duboke utiske. A što je tko od Gospe dobio za svoju dušu kao životni dar, to je za druge ostala tajna. Svakako svi ćemo se dugo sjećati tih dana milosti i mnogome od nas bit će uspomena na njih poticaj za kršćanskiji život i produbljeniju ljubav prema Nebeskoj Majci. A zar to nije najbolji plod jednog hodočašća? . . .

Mato Jović

Boli i nade

Trpljenjem je teškim označen jasno
Moj život bio od djetinjeg doba,
A ipak mi žiće teklo je krasno,
Jer ljubav me krijepila Isusa moga!

I suze je gorke rosilo oko,
Leda mi tištilo preteško breme,
Al u srcu Krist je bio duboko,
A bio je zalog, i utjehe sjeme!

Nabrajat bih mogla tako bez kraja,
No čemu, kad On me svim Srcem voli;
Godine, dane, daleko od raja,
Ja Njega još ljepše vidim kroz boli!

Isuse dragi, i dobri i blagi,
Ja zato tek Tebi pripadat želim,
I tu milost Tvojoj dugujem snagi,
Što služit Ti želim vijek srcem bijelim.

Barica Drenški

PRAZNICI SU PROŠLI. ALI ŠUMA, VODA, POLJE . . . UVIJEK ZOVU.

IZA IZLETA SLADE SE UČI I MOLI.

Iz života katoličkih intelektualaca i studenata širom svijeta

Na čelu čovječanstva koje se naglo mijenja stoje intelektualci danas, a studenti, budući intelektualci, stajat će sutra. Svi smo čuli kakve su pobune, osporavanja, prave duhovne revolucije posljednjih godina potresale svijet studenata. Ni stariji intelektualci nisu ostali posvema neutralni. Katolici, organizirani u svoje velike međunarodne organizacije, budno prate sva ta zbivanja. Znadu dobro da se nešto mora promijeniti, nečega mora nestati, nešto se mora roditi. Prije svega ljudi traže ozbiljnije zajedništvo, općenitiju skrb za sve narode, klase i pojedince, a nada sve duhovno osmisljenje svega rada, istraživanja, napora i života. Donosimo neke događaje iz života »Međunarodnog pokreta katoličkih intelektualaca« i »Međunarodnog pokreta katoličkih studenata«. U tim se zbivanjima javljaju ideje koje ih nadahnjuju.

I. MEĐUNARODNI POKRET KATOLIČKIH INTELEKTUALACA (MIIC)

■ Sastanak stručnjaka u Louvainu

U središtu katoličkog intelektualnog belgijskog života, u Louvainu, održalo je 35 stručnjaka (sociologa, teologa, novinara, urednika stručnih revija, povjesničara) razgovor o temi: **»Osobnost i Ustanova** — socijalni i religijski međuodnosi«. Prvi dan prisustvovao je i kardinal Suenens (poznat u posljednje vrijeme zbog svojih otvorenih izjava o reformi u Crkvi), te je održao kratki nagovor o poslušnosti unutar crkvene zajednice.

Svaki dan su obradili jedan vidik na zadanu temu. Nakon glavnog izlaganja bile su žive diskusije i rad po grupama. Evo glavnih razrađenih rasprava: profesor louvainskog sveučilišta Jean Rémy iznio je misli o sociološkim i psihološkim pogledima na to kako djeluje autoritet jedne ustanove; David Hay, iz Nottinghama, zadržao se na prikazivanju psiholoških momenata u primjeni institucionalnog autoriteta. Zatim je Jan Grootaers, urednik bruxellske revije »De Maand« govorio o krizi autoriteta u Crkvi, a Nizozemac Walter Goddijn neustrašivo je prikazao stanje u uzburkanoj Nizozemskoj.

Pomoćni westminsterski biskup, benediktinac Dom Butler, iznio je

teološke poglede na suvremene poteškoće obzirom na poslušnost i slobodu u Crkvi, dok je poznati sociolog, kanonik Franjo Houtart pokazao kakva se perspektiva otvara katoličkim intelektualcima u budućnosti što se tiče odnosa između njih i crkvenog autoriteta.

Sve će ove toliko suvremene rasprave i diskusije biti tiskane. Tada će se i našim intelektualcima moći prikazati opširnije to ozbiljno i teško pitanje.

■ Intelektualci o svećenicima

U Johanesburgu, Južna Afrika, »Udruženje Kolbe« (nazvano tako po poznatom mučeniku ljubavi, konventualcu franjevcu Ocu Maksimilijanu Kolbe), organiziralo je sastanak — simpozij o **»današnjoj ulozi svećenika«**. Govornici i slušači razvili su neobično hranjivu i živu raspravu. Riječ je bila o posebnoj svećeničkoj ulozi danas (zvanje izvan ostalih zvanja, za ostala zvanja!), o svećeničkom radu na župi, o celibatu, o razlozima radi kojih neki napuštaju svećenički život.

Jedan govornik zatražio je da se ispita i dotumači što je to i tko je kršćanin. Takva spoznaja i doživljaj pomoći će krštenima da dublje dožive svoje dostojanstvo i ulogu Kristovih učenika.

Nadbiskup Capa kardinal Mc Cann prisustvovao je nedavno jednom sastanku istog »Kolbeovog Udruženja«. Postavljali su mu razna pitanja. Odgovorio je napose uvjerljivo na ova: što je papinska nezabludivost, kako treba birati papu, što treba misliti o reguliranju poroda. Kardinal je i povijesno i teološki obrazložio značenje papinskog autoriteta, smisao biskupske kolegijalne suodgovornosti za Crkvu, razlog zašto je ustanovljena Sinoda biskupa, te napokon kako katolici s Papom gledaju na teški problem današnje demografske prenapučenosti i kontracepcije.

■ Katolički intelektualci u Evropi

Međunarodni pokret katoličkih intelektualaca održao je važno zasjedanje od 16. do 20. srpnja. Gotovo stotina predstavnika iz raznih naroda razgovaralo je u švicarskom gradu Fribourg **o budućnosti katoličkih intelektualaca.** Da li im se smiješi ili ih tjera u tjeskobu i malodušnost? Uglavnom su svi bili optimisti.

U njemačkom gradu Ulmu, nad kojim se diže najviši crkveni zvonik na svijetu, pod predsjedanjem profesora Vrooma, skupili su se izaslanici **»Međunarodnog Udruženja kršćanskih Umjetnika« (SIAC).** Razmotrili su 7. i 8. svibnja zaključke kongresa koji je bio održan u Zürichu prošle jeseni. Odlučili su da se za sjeverne krajeve Evrope pojača kršćanska umjetnička djelatnost, pročišćena i smiona. O tome će raspravljati na skorom svjetskom kongresu svoga Društva, koji će se održati u baroknom alpskom Salzburgu ovog rujna.

U talijanskom gradiću Luino održan je sastanak, 15. po redu, **za katoličke profesore** (od 26. do 31. srpnja). Sociolog Lucien Huyse iz Louvaina i generalni tajnik katoličkih studenata Jürgen Nikolai, iznijeli su temeljne postavke o »kršćanskom profesoru sučelice revolucionarnom i osporavateljskom pokretu mladih u svijetu«.

Spomenuti tajnik Nikolai sudjelovao je na sastancima, što ih je međunarodna ustanova za kulturu »UNESCO« organizirala o **»međunarodnoj suradnji u višem školstvu«.** Svi su naglasili da je neobično važno što bolje organizirati rad studenata na suvremenim pedagoškim i tehničkim temeljima.

II. MEĐUNARODNI POKRET KATOLIČKIH STUDENATA (MIEC)

■ Južnoafrički studenti u zatvoru

Deset studenata, bijelaca, pripadnika Kršćanskog studentskog pokreta (MEC), nisu mislili da će tako nastradati ... Oni su u Trufloopu (u sjevernom Transvalu) pribivali **pogoslužju zajedno sa svojom crnom braćom.** Policija ih je pohvatala i radi toga prekršaja kaznila kaznom od 14 funti ili sudskim procesom protiv svakog od njih, jer su bez dozvole »prodrli u bantu-područje«! Nedavno su studenti organizirali pravu demonstraciju, želeći obznaniti vlastima i narodu da imadu pravo stupati u redove Kršćanskih Studenata i sudjelovati s crncima na zajedničkim vjerskim sastancima.

■ Pobijeni studenti u Kongu

Vlada Kongo-Kinshasa naredila je da se puca **u studente sveučilišta Lovanium,** koji su tražili da im se povise stipendije. Bilo je trideset mrtvih, među njima tri djevojke. Ostalo je na životu nekoliko desetaka ranjenih. Vlada nije dozvolila rodbini da preuzme tjelesa žrtava. Dali su ih potajno sahraniti na groblju Kalina, u noći između 4. i 5. lipnja. Šest studenata, koje su smatrali kolovođama demonstracija, strijeljali su iste noći i tjelesa im spalili. Uhapšeno je bilo preko šest stotina studenata. Svi su podvrgnuti okrutnom ispitivanju. Ne smije čovjek odviše vjerovati ni vladi »katolika« generala Mobutua!

■ Ljetovanje za odgoj kadrova

Savez Katoličkih studenata Gane (Afrika) organizira od 22. do 28. rujna kamp **za odgoj kadrova.** Osnovna je tema: **Intelektualni apostolat.** Organizatori žele prožeti sve studentske vođe sviješću, koliko se moraju ravnati socijalnom odgovornošću, koliko moraju razmatrati probleme mladeži. Nacionalna organizacija za socijalnu skrb i razvoj obilno pomaže ovu katoličku zamisao.

U Nigeriji, poznatoj zbog rata s Bijafrom, Savez Katoličkih studenata nastoji na više strana ublažiti bijedu, koju rat izaziva, te popraviti bar štogod od ruševina koje su u ratnom vihoru nastale.

■ Ubijen Studentski duhovnik

Sva je svjetska štampa registrirala zvjersko ubijstvo, kojim je ubijen pater **Pereira Neto,** duhovnik katoličke mladeži u Recife. Otac Neto bio je poznat kao suradnik hrabrog socijalnog nadbiskupa Heldera Camare. Generalni sekretarijat katoličke mladeži poslao je oštro protestno pismo brazilskoj vladi, tražeći istragu o tom zločinu. Na više katoličkih sveučilišta održan je spomendan za pokojnika.

■ Kardinal protestira

Nadbiskup grada Lime (Peru) franjevac kardinal J. Landazuri-

TEOLOZI P. DE LUBAC D. I; MSGR TSCHIBANGU I KAN. VANNESTE RASPRAVLJAJU O POSABORSKOJ MISIJSKOJ TEOLOGIJI — KOLIKO PROBLEMA, KOLIKO NADA.

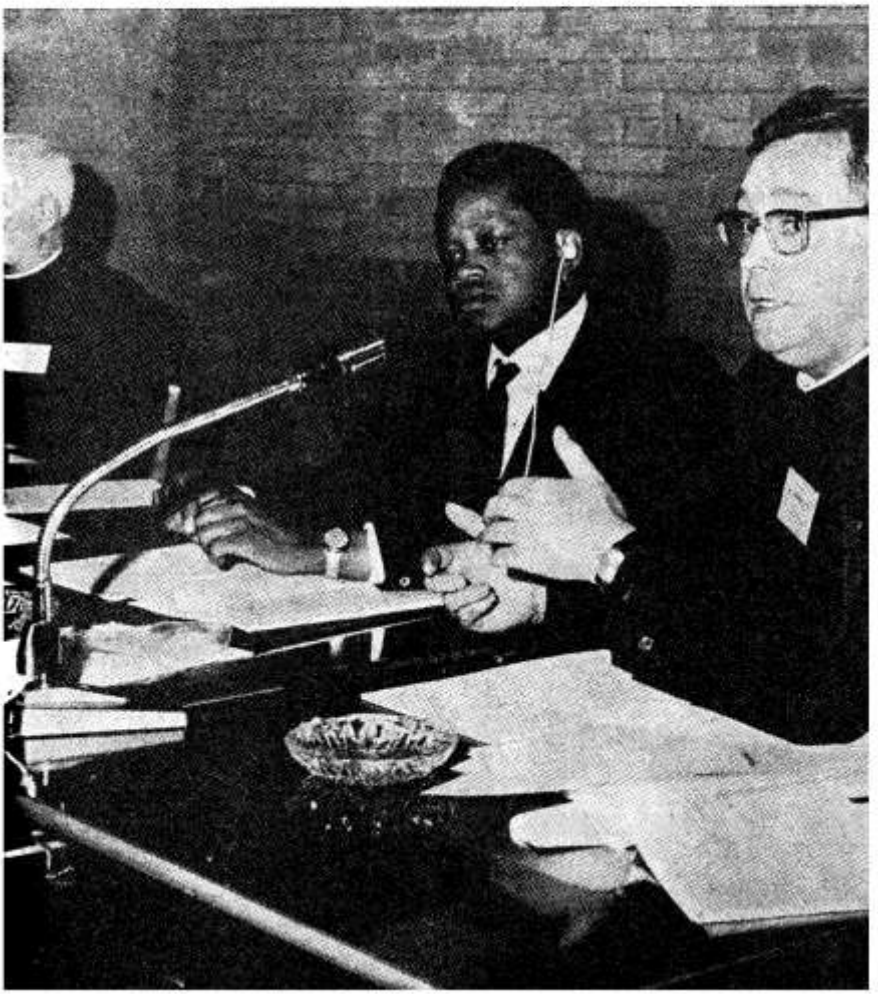

Rickets poslao je peruanskoj vladi oštar prosvjed **protiv ulaska policije u zgradu sveučilišta Svetog Marka u Limi.** Tom su zgodom policajci neobično grubo postupali s rektorom sveučilišta, isusovcem p. Felipom Mc Gregorom. Kardinal je zatražio da se protiv svih provalnika-policajaca povede istraga, napose protiv onih koji su incident prouzrokovali i najokrutnije se ponijeli.

■ Duhovnici za južnoameričke studente

U Rimu su se 18. travnja sastali duhovnici za studente strance koji studiraju u Evropi. Tada su se napose razgovarali duhovnici za skupine južnoameričkih studenata. Potužili su se na poteškoće koje nastaju s više strana. Ponegdje ih ne razumije hijerarhija, na više mjesta nemaju pogodnih prostorija niti drugih materijalnih uvjeta za rad, često manjka dovoljna priprava za tako ozbiljan posao. Da bi njihovo nastojanje urodilo plodom, trebalo bi dobro razmisliti kako da se organizira »studentski pastoral«, povezan s radom oko evropskih i ostalih neevropskih studenata katolika. Zatražili su da se obilnije pomognu sadašnji duhovnici, da se pozovu u pomoć redovničke zajednice, da se bolje povežu s organizacijama u Južnoj Americi, da imenuju generalnog tajnika, da ustanove jedan fond za uzajamnu pomoć.

■ Problemi zagrebačkih studenata

Katehete zagrebačkih studenata sastali su se tijekom prošle školske godine nekoliko puta, uglavnom pod vodstvom dra Josipa Ladike i franjevca p. Tadije. Priznali su da muče podjednaku muku. Jedva da je negdje broj polaznika vjeronaučnih i religioznih tečajeva porastao (izuzmemo li velik broj novopridošlih kod svetog Petra, gdje je držao predavanja don Ivan Cvitanović). Nitko se ne može potužiti da nema dosta centara za pouku. U Zagrebu su studenti mogli birati između 17 raznih mjesta. Uz to im je otvorena svake subote crkva svete Katarine za njihovo specijalno bogoslužje. (Studentska liturgijska subota možda je bila najsvjetlija točka ovogodišnjeg rada). Pogdjegdje su se zanimali socijalno-karitativnim kršćanskim nazorom i djelom: više grupica pomagalo je da se uredi po župnim i redovničkim crkvama pjevanje; tu i tamo pomišljali su da se sprema za »laičke apostole«, koji bi svjedočili izvan Zagreba, pred svijetom odraslih i mladih; zajednički su organizirali hodočašća u Bistricu i na Tekije; neki zborovi opet svoja posebna; na više mjesta propagirali su katolički tisak. Šteta da je zanimanje za »Koncilsku misao« u katedrali gotovo presahnulo. Čini se da je bilo premalo zajedničkih diskusionih sastanaka, premalo karitativnih nacrta i pothvata, premalo rekreacionih večeri, gdje bi se ugodno povezalo s korisnim. Na to će u budućoj godini katehkete morati dogovorno svratiti pažnju.

Fidelis

Križ čika Živka

Čim sam prvi puta ušao u župnu crkvu u Štitaru pokraj Županje, pao mi je u oči krasan križ. Na lijevoj strani, pokraj klupa i nehotice privlači čovjeka da pred njim klekne i pomoli se Raspetoj Ljubavi. Upitao sam župnika:

— Koji je majstor napravio taj križ?

— Nije nikakav majstor, nego domaći čovjek. Samouk. Čika Živko.

Odlučili smo da ga uzmemo i posvetimo kao misijski križ. Bit će kudikamo bolji nego obične daske kakve se, koji puta vide, na mjestu misijskog križa. Na kraju misijskih dana čitava župa se slikala pod ovom zastavom križa. Djeca na obali Save. Ostali pred crkvom. Žene ne dođoše na red, pa im se muškarci kao malo rugaju, da nisu dosta pobožne slikati se s križem čika Živka.

KAKO STE DOŠLI NA TU MISAO?

Sjedimo u župnoj kancelariji. Dični starina, sijedoga brka, sijede kose, ali uspravna stasa. Kao jablan. Svjež i otvoren pogled. Junačko držanje. Pravi potomak starih, hrabrih Graničara.

— Kako se vi zovete?

— Zovem se Živko Vincetić. Rođen sam u Štitaru 1898. godine. Ovdje živim i radim na zemlji.

— Mene, čika Živko, zanima kako ste vi došli na tu misao da pravite ovakav križ?

— Ja ću vam to, velečasni, lijepo, ukratko ispričati. Poželio sam prije osam, devet godina ići u Zagreb. Na Velesajam. Volio sam vidjeti onu mašineriju i slične stvari. Kad sam došao u Zagreb, prvi moj posjet je bio prema onoj velikoj zagrebačkoj crkvi, katedrali. Ušao sam unutra. Bio na Misi. Poslije Mise prošao sam kroz katedralu. Stao sam i zagledao se osobito u jedan veliki križ. Isus u naravnoj veličini. Najdulje sam se zadržao baš kod njega. Dugo sam ga i pažljivo promatrao i mislio — kako bi bilo lijepo da i naša župna crkva imade ovakav križ u naravnoj veličini. Otišao sam u grad, sve pregledao. Vratio se kući u Štitar. Nisam htio više na križ misliti. Ali mi se neprestano vrtilo po glavi da ja moram napraviti isti križ za našu crkvu...

— Vi ste o tom razmišljali. To znači da ste sigurno išli u neku školu ili raspolagali kakvim specijalnim alatom?

— Nikakvih viših škola ja nisam vidio. Niti sam imao kakvoga osobitog alata. Da nisam taki i ne znam sam sebi alat napraviti, ne bih ni danas imao alata. Mnogo je bilo neprospavanih noći. Nešto me gonilo na posao. Ali se nisam mogao skaniti. Danas odlučim. Sutra sam prestajao s odlukom. Budio sam se u noći. Nemir po danu.

— Koliko je dugo to trajalo?

— Punu godinu dana ja sam to u sebi nosio. I mislio sam da od toga ne će biti ništa. Šteta da se patim i mučim, kad od toga ne će biti koristi. Više puta mi je bilo kao da se

prenem od sna: — Bože, sveti Bože, ne mogu se oteti od toga, ne mogu zaspati! Ne će san na oči... Kako da se toga riješim? I, konačno sam rekao sam sebi: — Kad počnem raditi pa pokvarim, bit će gotovo. Više onda neću raditi niti se kinjiti. Bit ću miran, vidjet ću da za to nisam sposoban.

OČENAŠ U SUZAMA...

Kako vjerno i duboko ovaj jednostavan čovjek pripovjeda o plodu svoje duše. Kao da majka nosi dijete u sebi i s njim računa, na njega misli. Tako je čika Živko kroz godinu dana nosio u sebi sliku svoga budućega djela, svoga križa. I taj čovjek izraz je našega naroda, koji u sebi krije neslućene energije i neslućena bogatstva. Trebali bismo se u današnje doba kudikamo mi okretati više prema ovim svojim izvorima. Otkrivati i pokazivati ih drugima...

— Gdje ste sebi napravili »verkštat?«

— Na stanu, salašu, na onoj strani prema Šiškovcima. I ja sam smislio da mogu tako prići poslu. Dođem u šupu. Tamo je bila ta klada. Velik je to bio klenov balvan. On je prikladan, prilično čvrst. Drvo nije previše mekano, niti previše krhko, pa se mogu i sitne stvari raditi. Ja uzmem sjekiru i dođem do drveta. Kad sam došao do te klade, znate što sam napravio? Klekao sam i izmolio jedan Očenaš u suzama. I na koncu sam ustao i rekao ovo: — Isuse, moj mili i dragi, moj Nebeski Umjetniče, Nebeski moj Majstore, sad nemoj me ostaviti...

Trebalo je gledati čika Živka dok je to pripovijedao i slušati dok je to govorio, da se osjeti sva snaga te jednostavne ali snažne molitve prije novoga posla. U oku plamen, glas podrhtava od nutarnjega uzbuđenja. Izraz nutrine koja vapije za pomoć Božju u ovom času.

— Kad sam izmolio, sjekirom zamahni i počeh grube poslove. Nekoliko sam dana to radio, a onda počeo štelovati... A zamislio sam čvrsto: kad zapnem pa mi posao više ne ide, onda sam gotov. I čekao sam kad će to biti. Ali ne dočekah. Vi, velečasni, meni sve vjerujte. Ja sam se prekjučer ispovjedio. Pred vama govorim ali do jednoga slova samo istinu. Jednoga jutra, nikada to neću zaboraviti, uzeo sam čekić u ruke i počeo raditi. Kladu sam podigao jedan metar visoko na nosače. Gledam i opazim. Pa, Bože, jesam li ja to radio? Je li moguće da je to moja ruka izradila? Izgledalo mi je kao da je netko drugi po noći dotjerao ono što sam napravio...

— Koliko ste i kada radili?

— Svaki dan pomalo. Koji puta cijeli dan, a koji puta samo malo. Već kako su poslovi dozvoljavali. Oko godinu dana. Bilo je tako da sam radio polako. Oprezno. A i nisam mogao po zimi. Počeo sam raditi u proljeće, cijelo ljeto, jesen i u zimi do Božića. Glavu mi je bilo najteže napraviti kao i pojas oko bokova. To me teretilo. Noge ruke, to je čini mi se bilo lakše.

— Svaki takav majstor ima nekakav uzorak prema kome on gleda i čini. Koji je bio vaš uzorak?

— Ni iz čega nisam kopirao. Više puta sam znao reći bratovu sinu: Skini, Stipo, košulju i ded mi napravi to. Pokazao sam kako da raširi ruke, kako da se sagne. Ja samo malo pogledam. U to se zagledam. I vidim cijeli dan. Više on meni ne treba. To mi je pomagalo da vidim kako izgledaju ramena, mišići. I tako malo pomalo posao je došao kraju...

PRIMOPREDAJA KRIŽA

— Kada ste napravili križ sigurno ste župnika zainteresirali za njega. Kako je to bilo da je on uzeo križ u crkvu?

— Počeo sam raditi na križu za župnika Željka P. Ali on je brzo otišao. Iza njega došao je G. Matej N. Za ono kratko vrijeme dok je bio kod nas, on je primio križ. Prihvatio ga i uzeo za crkvu. Blagoslovio i postavio na sadašnje mjesto.

— To znači da je bio zadovoljan s križem?

— Nekako iza Božića je bio križ gotov. Najavim se župniku i zapitam bi li došao pogledati i reći svoju riječ. Odgovorio mi je da ne će odmah, nego za vrijeme blagoslova kuća. On se ne će navraćati u našu kuću po redu. Preskočit će je. Ali zato, kada bude svršio pred podne naš sokak, onda će doći do nas da ima više vremena dobro pregledati. Tako je i bilo. Čim je ušao na vrata, odmah je stao i promjerio pogledom cijeli križ. Onda je prošao s jedne strane i dugo promatrao. A sve bez riječi. Zatim se nagnuo nad glavu i detaljno kontrolirao. Onako velik i jak, ozbiljan, samo je šutio i gledao. A u sobi je bilo sedam ljudi iz komšiluka. Tišina da se muha može čuti. Za mene je to bilo mučno, kad li napokon podiže glavu i priđe prema meni te mi kaže: — Čika Živko, ja vama čestitam! Zatim se okrene prema drugim ljudima u sobi pa će: — Ljudi, koji ste ovdje na skupu. Ja ću vam nešto reći. Kada je čika Živko došao k meni i najavio što ono radi, zamislio sam da će on napraviti neku nakazu.

Ali sada vidim, na svoje veselje, da je ovo uistinu nešto vrijedno i dobro. Dostojno da se stavi u našu župnu crkvu...

Župnik je Matej N. poduzeo korake kod Biskupa, blagoslovio križ. I otada je on u štitarskoj crkvi. Čini mi se da je to najvrednija stvar u čitavoj crkvi. Korpus, tijelo Isusovo, veličine je čika Živka. To znači oko 180 cm.

— Čika Živko, još jedno pitanje! Da li vam je drago što je sada vaš križ postao misijski križ?

— Vjerujte, kad sam to doznao da su mi suze granule na oči. Išla je povorka s križem u crkvu noseći svijeće. Oni mladići naprvo. A morali su ga nositi petorica. Ja nisam mogao zaustaviti svoga ganuća kad su ga uspravili i kada ste ga blagoslovili. Rekao sam: — Bože sveti, hvala Ti što sam i to doživio. Nije mi žao za one neprospavane noći i za onaj trud! Mladići ga nikako nisu uspravno mogli nositi, nego su ga digli na ramena. To je sada zastava našega sela. Ljudi se ponose tim križem...

IDEJA VODILJA

Na kraju je čika Živko dao svoju ideju vodilju. Duboku i snažnu misao koja je lebdjela pred njim dok je radio svoj križ. Staru ali uvijek suvremenu. Osobito u današnje vrijeme. Bilo bi dobro, kad bismo je svi zapamtili i nosili u svojoj pameti:

— Još bih vam na kraju nešto rekao. Mislim da ću reći dobro. Sve je u našoj crkvi i u katoličkim crkvama ovoga svijeta lijepo. Ali ništa nije tako vrijedno kao što je vrijedan križ i Isus. To je nešto najveće i na nebu i na zemlji. Jer sve što se nalazi u crkvama i ponutricama dobiva vrijednost po Isusu i njegovu križu...

Bosanci bi rekli: Aferim, čika Živko!

Križevci svom velikom sinu

Grad Križevci pripravlja se da dostojno proslavi 350-godišnjicu mučeničke smrti svoga velikog sina blaženog Marka Stjepana Križevčanina.

Blaženi Marko rodio se u Križevcima 1589. Još danas predaja govori, da se njegova roditeljska kuća nalazila na uglu današnje Zakmardijeve ulice i ulice Kralja Zvonimira. Isto tako sačuvana je predaja, da je Markova obitelj imala jedan mlin blizu grada.

Da je blaženi Marko uistinu rođen u Križevcima, o tome je pisao profesor dr Josip Buturac, koji navodi povijesni tekst kao dokaz, u kojem doslovno stoji: »Marcus Crisii natus — Marko Križevčanin rođen u Križevcima«. I pavlinski povjesničar Berger, koji je živio u Križevcima samo stotinu godina kasnije, opisao je mučeničku smrt blaženoga Marka. Dakle, u stotinu godina nije moglo biti zabune, gdje je Marko rođen. Tekst, kojim Berger svjedoči za bl. Marka, da je iz Križevaca, nađen je u arhivu Čazmanskog kaptola u Varaždinu. Inače se bl. Marko u svim ispravama potpisivao kao Hrvat.

Marko je gimnazijske nauke svršio u Beču na isusovačkoj gimnaziji. Godine 1606. kao 18-godišnji mladić pošao je na sveučilište u Graz, da tamo sluša filozofiju. Tu je osjetio svećeničko zvanje, pa je 1610. godine stupio u zagrebačku bogosloviju. Međutim, nakon godinu dana poglavari su ga poslali u Rim u zavod Germanikum, da odatle pohađa papinsko sveučilište Gregorijanu. U Germanikumu sačuvan je njegov potpis »Marcus Crisinus, Croata — Marko Križevčanin, Hrvat«.

Nakon svršenih bogoslovskih nauka vrati se 1615 u Zagreb, no tu je ostao samo godinu dana. Bog ga je trebao na drugom polju rada. Godine 1616. pozove nadbiskup Petar Pazmany bl. Marka u Madžarsku, jer je čuo za njegove sposobnosti i kreposni život.

Da se bolje shvati, u kakve je prilike u Madžarskoj došao blaženi Marko, treba znati, da su u to vrijeme tu zemlju razdirali ratovi s Turcima i nutarnji nemiri, osobito vjerske borbe između katolika i kalvina. Kalvini su u to vrijeme dosta ojačali, pa su katolike silili na otpad od vjere. Otimali su katolicima crkve, progonili njihove svećenike.

Petar Pazmany pokušao je svim silama pomoći Crkvi. Stoga je pozivao u pomoć i blaženog Marka. U početku mu je dao upravu bogoslovnog sjemeništa. Iste godine postao je Marko u Trnavi kanonikom i arcidakonom kaptola. No kako ga je želja vukla da radi među običnim pukom, koji se sve više otuđivao od vjere, napokon mu nadbiskup povjeri kao polje apostolskog djelovanja tešku opatiju Szeplak, ili slovačkim imenom nazvanu Krasna nad Hornadom. Ta opatija se nalazi blizu Košica. Kao upravitelj opatije Krasna nad Hornadom upoznao se s isusovcima ocem Stjepanom Pongraczom

i ocem Melhiorom Grodzieckim. Pongracz je apostolski djelovao u Košicama i okolici, a Grodziecki je bio vojni kapelan među njemačkim i češkim vojnicima u Košicama.

Sva ova trojica apostola navukli su svojim radom mržnju klavina, koji su čekali samo priliku da ih se riješe. Prilika im se pružila prije nego što su se nadali. Kalvinska vojska provalila je u Košice 5. rujna 1619. na čelu s Franjom Rakoczijem. Istog dana postavio je Rakoczy stražu oko kuće u kojoj su se nalazili isusovci Pongracz i Grodziecki. Toga dana bio je kod njih i Marko Križevčanin, koji se običavao svraćati k njima, kad je u službenom poslu dolazio u Košice.

Kalvinski pastori u početku su nastojali nagovoriti Marka i njegove drugove da se odreknu katoličke vjere i priđu k njima. Kad nagovaranja nisu koristila, Rakoczy je dao svu trojicu mučiti. U noći od 6. na 7. rujna provalilo je nekoliko vojnika s gorućim bakljama najprije k dvojici isusovaca. Uhvatili su ih i odveli na tavan kuće. Ovamo su zatim doveli i Marka. Svu trojicu su svezali za uže i tako ih potezali dok se mučenici nisu onesvijestili. Kad su opet došli k sebi, krvnici su ih objesili o grede. Da im muke budu veće, objesili su im za noge teške terete. Iza toga su ih palili gorućim bakljama. Mučenici su se međusobno bodrili na ustrajnost. Mučeništvo je trajalo cijelu noć. U zoru 7. rujna skinuli su ih, a onda su blaženome Marku i blaženome Melhioru Grodzieckiju odrubili glavu, a tijelesa su bacili u jamu za nečist. Blaženog Stjepana Pongracza udario je jedan vojnik bakljom po glavi i misleći da ga je time usmrtio, bacio ga je još živa u istu jamu na tijelesa druge dvojice mučenika. Tu se još mučio kroz 20 sati i izdahnuo u mukama na Malu Gospu ujutro.

Tijelesa mučenika ostala su u jami nekoliko mjeseci, dok do njih nije došla pobožna grofica Katarina Palffy, koja ih je dala sahraniti u crkvi svoga dvorca. Sada se nalaze u crkvi uršulinki u Trnavi u Slovačkoj.

Narod je svu trojicu mučenika počeo štovati i zazivati u pomoć odmah iza njihove mučeničke smrti. Tome su mnogo pridonijela mnoga uslišanja po njihovom zagovoru. Već šest godina nakon njihove smrti dopustio je papa Urban VIII na molbu kardinala Pazmanya i raznih državnih dostojanstvenika, da se časte njihove slike i da ih vjernici smiju zazivati u pomoć kao Božje ugodnike. No kasnije se nije radilo oko njihova proglašenja blaženima. Tek godine 1859. proglasio ih je papa Pijo IX časnim slugama Božjim, a godine 1905. papa Pijo X uvrstio ih je u broj blaženika.

U Rimu je ove godine svečano proslavljena 350-godišnjica Markove mučeničke smrti u zavodu Germanikumu, gdje se Marko odgajao. U Križevcima, rodnome gradu blaženoga Marka, bit će svečana proslava 350-godišnjice 7. rujna ove godine, tj. na samu godišnjicu njegova mučeništva. Križevački župnik vlč. Vito Cipriš predvidio je ovaj program proslave:

Uoči blaženikova blagdana održat će se svečana trodnevnica 4., 5. i 6. rujna.

Na sam blaženikov blagdan, 7. rujna, u nedjelju bit će:

u 7 sati ujutro župnik otvara izložbu o blaženome Marku;

u 8 sati bit će rana sveta misa i propovijed o blaženiku;

u 9 sati dolaze župe iz križevačke okolice sa svojim svećenicima, kao i drugi hodočasnici;

u 9.30 sati biskupska sveta misa iza koje biskup blagoslivlje sliku bl. Marka, koja će iza toga u procesiji biti prenesena do njegove crkve, gdje će se izložiti na oltar uz kratki govor i molitvu za sve hodočasnike;

u 11.30 sati tiha sveta misa u crkvi blaženoga Marka;

u 3 sata popodne Prikazivanje iz života bl. Marka. Izvode salezijanski klerici.

Na ovu proslavu moralo bi doći što više vjernika, da tako iskažu štovanje našem velikom i slavnom zemljaku, za kojega je već zamolen sveti Otac Pavao VI da bi uspostavio proces za njegovo proglašenje svetim.

J. G.

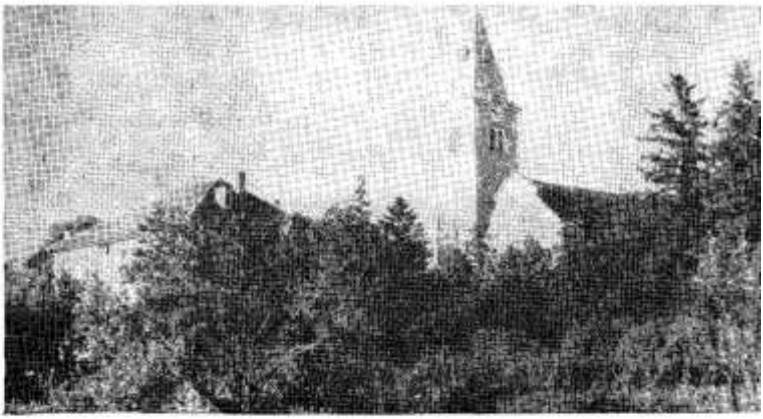

JUBILEJ STENJEVAČKE ŽUPE

Župa Stenjevac, koja se prostire zapadno od Zagreba, spominje se već 1334. godine. Stoga je 1934. godine proslavljena njezina 600 godišnjica. Posvećena je Marijinu uznesenju u nebo. Prošla je kroz stoljetni razvoj društvenog života i prilika te proživljavala mnogo raznovrsnih promjena. Danas je naseljavaju uz domorodce mnogi doseljenici iz drugih naših krajeva te predstavlja jedno šarenilo ljudi i običaja.

Sadašnja župna crkva Marijina uznesenja u nebo smjestila se na polju zapadno od Zagreba uz cestu i prugu, a ispod zapadnih obronaka Zagrebačke gore. Sagrađena je i dovršena 1769. godine za župnika Đure Popovića. Posvetio ju je biskup Stjepan Puzc 7. svibnja 1769. Ove je dakle godine 200 godišnjica njezina posvećenja. Budući da je ta crkva hodočasnička crkva, kamo ljudi hodoča-

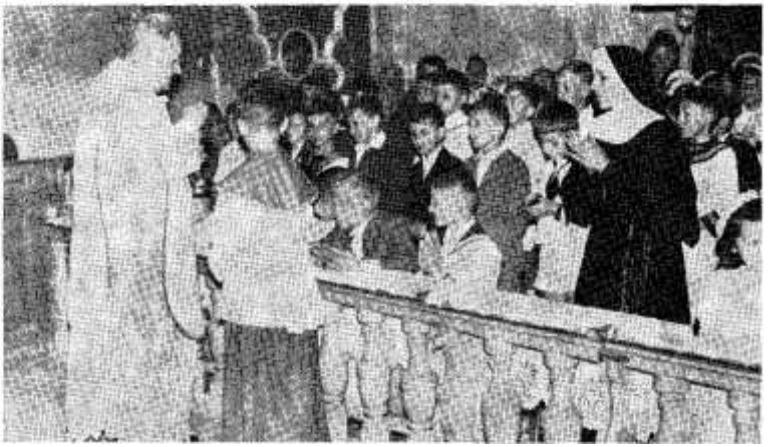

ste svake godine na Veliku i Malu Gospu, da se preporuče nebeskoj Majci u svojim potrebama, upozorovaju se štovatelji Gospe stenjevačke, da će svečana proslava toga jubileja biti na 17. nedjelju po Duhovima, 21. rujna ove godine. Svečanosti će prisustvovati i zagrebački preuzvišeni biskup. Za tu zgodu izdane su sličice Gospe stenjevačke s posebnom molitvom.

Štovatelji Gospe stenjevačke, nemojte zaboraviti na ovu svečanost! Dođite i počastite svoju nebesku Majku!

Stjepan Birač
župnik

IZ ŽIVOTA ŽUPE CAVTAT

Obred posvete Srcu Marijinu dne 25. V Tjelovska procesija dne 8. VI. blagdan Srca Isusova sa posvetom 15. VI.; bili su ove godine posebni prolaz Božjega Duha i njegove milosti kroz o-

vu župu. Velik broj vjernika, osobito omladine na Pričesti u sve navedene dane, osvježenje vjere, regeneracija mnogih savjesti, vanjska manifestacija pred očima mnogobrojnih turista — sve je pokazivalo da milosna Majka Marija i Njezin Sin još uvijek ovdje vladaju. Djevojčice u bjelini, brojni ministranti, crkvene zastave, pjevanje, vanjski dekor privuklo je stotine turista da skupa sa našom župom dožive i prožive časove radosti i milosti, da fotografiraju momente koji se ne zaboravljaju, prateći Presveto kamenitim ulicama i pločnicima koji su bili prebogato posuti cvijećem za ovu prigodu.

A zapalilo se još jedno svjetlo na terenu ove župe: Dne 22. VI. o. g. blagoslovljena je u zaseiku Obod, mala kapelica u čast Sv. Ivana Krstitelja. To je opet bio dan radosti župne zajednice kao i obitelji koja je dala sagraditi kapelu kao zavjet i zahvalnost za primljene milosti tokom II svjetskog rata. I ovom je zgodom župa osjetila jedan milosni udarac u bok, kao ono sveti Petar u tamnici: Ustani . . .! Spadaju verige grijeha, nastaju lomovi duša, gomilaju se milosti i sakramenti, pojavljuju se iz zatišja i zakutaka moderni Nikodemi. Opet more svijeća, cvijeća, radosnih suza, stvarnih doživljaja iz Kane i Tabora . .

Marijino kraljevstvo nikada ne umire, ono se dapače svakodnevno sve više obnavlja na bezbroj varijacija i načina. Marija ni Njezin Sin nisu nikada dosadni kršćanskoj duši. Ona je vjerni pra-

tilac svakog putnika. Njezino Srce je mila i očekivana oaza u pustinjskom pijesku kojim luta moderni nomad, tražeći vodu milosti i osvježenja. To je bilo očigledno ovih dana. Zvukovi fatimske poruke, tako davne, a tako prisutne, odjekivali su srcima, dušama, ulicama, zrakom... uzgibali mnoštvo, pregibali koljena. Marijo, hvala Ti! Ostani sa svojim Sinom i nadalje s nama...

D. M. B.

NOVE KNJIGE

AKO ŽELIŠ BITI SAVRŠEN, napisao Vjerko Kulier. To su razmatranja za duhovne obnove za redovnike, redovnice i svećenike. Cijena je 15 ND. Naručuje se na adresu: Fra Vjerko Kulier, Fojnica kod Sarajeva. Tko naruči dvije knjige plaća 25 ND, a tko uzme tri i više ima popust od 10%.

NOVI DANI — dvadeset pjesama koje se nalaze na repertoaru VIS-a «KRISTOFORI». Ova skromna zbirka duhovnih šansona želi prije svega mladima i zagledanima u budućnost baciti pregršt sjaja na staze života. Bratski jednostavno, toplo i iskreno.

Ako pokoje mlado srce u taktu i zvuku ovih napjeva pronađe nadahnuće, da sebe bolje upozna, a Boga više zavoli, onda su sve ove pjesme pravi životni dar. Nešto poput modernog psalma i suvremenog himna.

20 pjesama u notama i sa posebnim oznakama za sviranje uz pratnju gitare. Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb, Palmotićeva 33., pp. 02-147. Cijena 3 din.

POKLONI DUŠE - zbirka duhovnih pjesama s. Benite Prkačin. Knjiga je izdana o stogodišnjici Kongregacije školskih sestara III. Reda sv. Franje. Knjiga je ukusno opremljena. Na 204 strane nalazi se stotinjak pjesama. Naručuje se: Samostan školskih sestara, Zagreb, Nevesinjska 28.

OSOBNA POSVETA — Knjižica p. Alcaniza o načinu štovanja Presv. Srca po osobnoj posveti. — Cijena 1. din. — Naručuje se kod Rudolf Breber, Zagreb pp. 02-147.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Od srca zahvaljujem Gospi Lurdskoj, sv. Ani, sv. Josipu, sv. Ivanu Krstitelju, sv. Antunu i Petru Barbariću, što mi je kćerka sretno rodila, a unuka sretno prošla u školi. Ujedno preporučam svoga sina u inozemstvu kao i svu ostalu svoju djecu njihovoj zaštiti. — A. K., Rijeka.

— Zahvaljujem Presv. Trojstvu, Srcu Isusovu, Srcu Marijinu i ostalim zaštitnicima na velikim milostima, napose što je sretno prošao jedan opasni put. — Marija Horvat, Kešinci, župa Semeljci.

— Velika hvala Isusu Kristu, Njegovoj Majci i Petru Barbariću za položeni diplomski ispit. — Zahvalni student T. Ž., Zagreb.

— Presv. Srcu Isusovu i Petru Barbariću od srca zahvaljuje na primljenim milostima Ivan Novaković, Pučišća, Brač.

— Na primljenoj milosti zahvaljuje presv. Srcu Isusovu i Marijinu Kata Korotaj, Dubrovnik.

— Zahvaljujem Majci Božjoj i svetim zaštitnicima za primljene milosti. Molim i za daljnu pomoć. — N. N., Rijeka.

— Za velike milosti zahvaljujem presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ignaciju Lojoli, bl. Nikoli Taveliću, Leopoldu Mandiću i dušama u čistilištu. Preporučam im i nadalje sebe i sve svoje. — K. K., Dubrovnik.

— Maturantica Ana iz Sigeteca zahvaljuje Presv. Srcu susovu, Bezgrj. Srcu Marijinu, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima na svim primljenim milostima tijekom školovanja, napose na položenoj maturi. I nadalje se preporuča.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za ozdravljenje unuke Marije Rogina iz Zlatara. — Njezina baka.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu što sam nakon obavljene velike devetnice dobila namještenje. — Luca Grbić, Mandaljena.

— Na položenoj maturi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Tereziji od M. I., sv. Ivanu Bosku i Leopoldu Mandiću. I nadalje im se preporučam. — Ž. Z., Zabok.

— Za ozdravljenje zahvaljuje Anica Blažević iz Bizovca Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te ocu Leopoldu Mandiću.

— Na sretno položenom ispitu našeg sina kao i na drugim milostima zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Petru Barbariću. Zahvalni roditelji Stjepan i Marija P., Gornja Stubica.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani i ostalim zaštitnicima. I nadalje im se preporučam. — Marija Šimunec, Sesvete.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, dušama u čistilištu i Kardinalu Stepincu na primljenim milostima. Neka mi i ubuduće pomognu. — P. B., Gračani.

— Za ozdravljenje noge i za jednu posebnu milost zahvaljujem Presv. Srcu susovu i Marijinu.— Štefica Š., Začretje.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu na sretno položenom prvom razredu gimnazije. I nadalje im se preporučam. — Zahvalna učenica Marijana i njena mama.

— Za sretno položenu maturu zahvaljuje Milica Lončarić iz Zagreba Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svetim zaštitnicima.

— Za ozdravljenje i sretan povratak svoje kćerke zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu. I nadalje im preporučavamo svoju obitelj. — A. i J. J.

— Do sada me nije nikada ostavilo Presv Srce Isusovo u nijednoj potrebi, pa tako ni sada u bolesti moje žene. Zato zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu i sv. Tadeju. — Mr. M. Đ. i Z. — Zagreb.

— Preporučam bl. Nikoli Taveliću, da mi bude na pomoći te da se vrati muž k meni i našoj djeci. — A. K., München.

— Za sve primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijanu, te Petru Barbariću. — K. M., Dubrava kod Zagreba.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti. — N. J., Prelog.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu za primljene milosti. Neka mi i ubuduće budu na pomoći. — I. V., Čačinci.

— Božanskom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu zahvaljujem za primljenu milost. I ubuduće im se preporučam. — V. B.

— Puno zahvaljujem Gospi od brze pomoći za pomoć koju mi je isprosila i za sreću u dalekoj zemlji u kojoj se nalazim na radu. — Zvjezdana Bukvašević, Gammertingen.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću što sam sredila svoj brak i što mi je zdravlje krenulo na bolje. I nadalje im preopručam sebe, muža i kćerku. — Marija S., Osijek.

— Od srca zahvaljujem Majci Božjoj Lurdskoj na ozdravljenju svoga sina od teške bolesti gangrene. — Zahvalna majka Magda Kovač, Donji Kraljevec.

— Na primljenim milostima hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. I nadalje im preporučam svoju obitelj. — Marija N., Gornja Bebrina.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Tereziji i sv. Antunu na primljenim milostima. — Matilda Babić, Zagreb.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu na svim uslišajima. Preporučam mu se i nadalje. — Kata Jašinski.

— Za sretan porod i druge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Ani i sv. Antunu. I nadalje im se preporučam. — Bauer, Zagreb.

— Na primljenim milostima hvala presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i drugim svecima. — J. K., Koška.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te svim zagovornicima na pomoći u teškoj nevolji i što mi je unuka nastavila školu. — Zahvalna Lj. B., Osijek.

— Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i sv. Antunu zahvaljujem za razne milosti, napose za ozdravljenje moje unuke od kožne bolesti, kao i za sretnu operaciju. I nadalje im se preporučam. — N. N., Vrpolje.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. I ubuduće preporučam im sebe i obitelj — Iva Bošković, Forkuševci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i svim hrvatskim blaženicima za svoje ozdravljenje i ozdravljenje svoje unuke Katice. — Marica Bartić, Privlaka.

— Zahvaljujemo Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću za zdravlje naše majke. — Ljudmila, Ivanka i Nada.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svim zaštitnicima na primljenim milostima. — Obitelj Janković, Zagreb.

— Za sretnu operaciju svoje sestre zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Petru Barbariću. Sv. Judi Tadeju posebno zahvaljujem za jedno uslišanje. — A. M., Vukovar.

— Na uspješnoj operaciji moje mame i na drugim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. Preporučam im se i nadalje. — Marica G., Nevinac.

— Za sve primljene milosti tijekom svoga života zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu Georg L., Waghäusel, Njemačka.

— Od srca hvala Majci Božjoj Bistričkoj što mi se sin vratio s lošeg puta i što se vratio kući. — Zahvalna majka.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Tadeju, sv. Josipu, sv. Riti i Leopoldu Mandiću za primljene milosti. I nadalje im se preporučam. — S. K., Varaždin.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Ljuba B., Gospić.

— Od srca hvala Presv. Srcu Isusovu za jednu primljenu milost. — D. B., Pregrada

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te svim zagovornicima na završenom razredu. Preporučam im se i nadalje. — Zahvalna R. P.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću. — Olga Žeravica, Sarajevo.

— Zahvaljujem Majci Božjoj i Duhu Svetom na primljenoj milosti. — Učenica Ekonomske škole, Bos. Brod.

S A D R Ž A J

Gospa od Izvora
329 Odgojitelji klera, Mijo Škvorc
334 Malo statistike — puno razmišljanja, Ante Jurić
336 Katolički tisak u misijama, Josip Antolović
338 Australija — obećana zemlja? — Pero Bulat
341 Što će biti od ovoga djeteta, J. M.
344 Pero je dobio šesto dijete. Pero Bulat
347 Djelat, Blago Karačić
349 Nagradeno pouzdanje, Marko Cvitkušić
350 Hodočašće bolesnika u Lurd, Mato Jović
352 Boli i radosti, Barica Drenški
354 Iz života kat. intelektualaca i studenata širom svijeta, Fidelis
359 Križ čika Živka, B.
363 Križevci svom velikom sinu, Juraj Gusić

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636 — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

DOLAZI JESEN–
-ŠKOLA-PRIJATELJI
A VJERONAUK?
ONA MISLI I
NA TO!

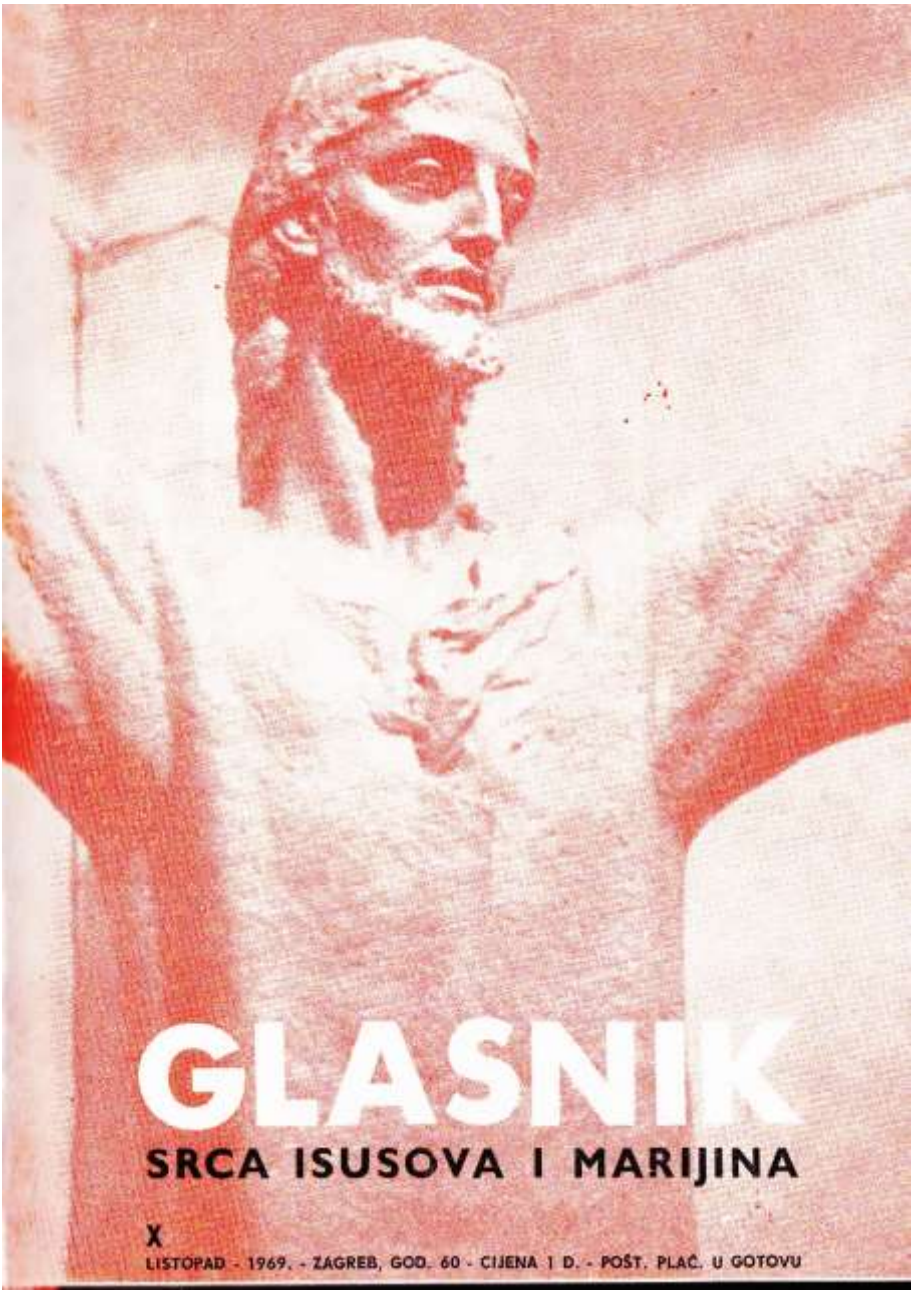

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

X
LISTOPAD - 1969. - ZAGREB, GOD. 60 - CIJENA 1 D. - POŠT. PLAĆ. U GOTOVU

GOSPA I ŠUTNJA

1. Marija je voljela šutnju i ona je tom šutnjom primila u sebe i u sebi čuvala utjelovljenog Boga. U tišini noći donijela ga je na svijet, u tišini noći ostavila je Betlehem i pobjegla sa svojim Djetetom u tudinu da se tako ukloni okrutnom Herodu. U tišini se je vratila iz Egipta u Nazaret i tu je okružena sa svojim Sinom proboravila do njegove tridesete godine. U tišini je provodila dane nakon rastanka sa Sinom. U nijemoj šutnji stajala je pod Sinovim križem na Kalvariji, tu je šuteći saslušala Sinovu posljednju želju: »Ženo, evo ti sina!« U nijemoj boli primila je u svoje materinsko krilo mrtvo svoje Dijete. Tako ga je isto dopratila do groba. U povučenosti provodila je vrijeme od Sinova ukopa do uskrsnog jutra. Kolika je bila njena šutnja i povučenost i u času uskrsne radosti svjedoči nam činjenica, da o njezinom susretu s uskrslim Sinom Evandelje ne kaže ni jedne riječi. U svetoj sabranosti ispratila je Isusa na Maslinsku goru i bila nijemi svjedok njegova uzašašća na nebo. U tišini je zajedno s apostolima molila i čekala dolazak Duha Svetoga. I nakon toga nije prestala šutjeti. Kao što je tiho živjela, tako je i tiho ostavila ovaj svijet.

Da, Gospa je bila ljubiteljica šutnje, tišine, povučenosti, jer je znala, da tako najlakše čuje šaputanje Duha Svetoga u svojoj duši. I uza sve to što je toliko voljela šutnju, ili baš zbog toga, ona je svijetu donijela Spasitelja. Postala je prvim Kristoforom, prvim Isusovim apostolom.

2. Tišina i šutnja potrebne su svakoj duši, koja želi provoditi pravi duhovni život, koja želi čuti Glas Božji. Samo u tišini možemo čuti i Kristove pouke, njegov poziv. Samo u tišini i sabranosti izgrađuju se pravi Kristovi apostoli. Možda je to razlog da danas ima sve manje Kristovih apostola u svijetu, jer ima sve manje onih koji vole šutnju i sabranost. Nije li za samoga Krista napisao evandelist, da se je često povlačio u tišinu i samoću, kako bi lakše razgovarao s Ocem? I nije li Isus također svoje učenike češće pozivao u tišinu i sabranost, da lakše shvate njegove pouke i da se sami nauče cijeniti šutnju u kojoj će lakše obnoviti svoje duhovne sile?

Povlačenje u tišinu i sabranost znači ostavljanje svjetske buke. A to znači: smirivati i sređivati maštu, nadzirati svoje misli, želje, planove. Znači: susresti se ponovo sa samim sobom, sa svojim Bogom i svojim Spasiteljem. A nije li to najsigurniji put, da i ja dozrijem za Kristova apostola, koji će moći govoriti iz punine srca i raditi za Božje kraljevstvo s dubokim uvjerenjem ...

3. Molit ću, dakle, Gospu koja je toliko voljela i cijenila šutnju i sabranost, da mi pomogne ostvariti u životu tu tako potrebnu šutnju i tišinu. Jer tako će mi život uvijek biti usmjeren prema duhovnim vrednotama, uvijek ću tražiti najprije kraljevstvo Božje i pravdu njegovu, uvjeren, da će mi se sve drugo dodati, prema Isusovu obećanju. U šutnji i sabranosti sve više će moj život biti odraz Kristova života. I tako ću, kao i Ona, sve više propovijedati Krista svojim primjerom, molitvama, dobrim djelima i žrtvama. I moja riječ dobit će novu apostolsku snagu i prodornu moć, jer će od srca k srcu.

Gospo, nauči me ljubiti tišinu i šutnju u svagdanjem životu, da tako postanem sposobnije oruđe u Božjoj ruci!

J. G.

KRUNICA NA OPTUŽENIČKOJ KLUPI

Krunica ima svoj blagdan, 7. listopada, i svoj mjesec: cijeli listopad. Krunica ima svojih prijatelja, a ne bi bila »Božja«, kad ne bi imala i neprijatelja. Na žalost, nisu joj neprijatelji samo izvan Crkve, ima ih i u Crkvi. Ima ih, koji će se uvrijediti, ako im rekneš: »Nisi kršćanin!«, a osuđuju krunicu kao neliturgijsku, neduhovnu, dosadnu, čak i suvišnu. Jednostavno krunicu pozivaju na sud.

Zbilja, danas u vrijeme pretjeranosti i ekstravagancija, ne čudimo se da i krunica »sjedi« kao optuženik, na kojeg tužitelji navaljuju s desna i s lijeva. Čak i oni, koji bi je prvi morali braniti.

U mjesecu krunice prisustvujmo »saslušanju«, da li je krunica kriva ili nedužna.

Tko se god nađe na optuženičkoj klupi, mora najprije o sebi dati »personalia«, osobne podatke, točno: Tko si ti? Kako se zoveš? Odakle si? — Zatim ga pitaju za prošlost. Da li je ona neporočna, čestita? Napokon pozivaju svjedoke, da se jasno vidi, stoji li optužba ili ne ...

Eto, tako nekako želimo i mi učiniti s našim »optuženikom« — s našom krunicom.

EVANĐELJE U MALOM

Tko si ti? — prvo pitanje koje postavljamo našem optuženiku. — Zovem se Krunica, Ružarij. Ime je lijepo. Ima li išta ljepše od kite mirisnih ruža? A kakve su to ruže? Očenaš, molitva Gospodnja, sve od reda doslovno Kristove riječi; zatim Zdravo Marijo, pozdrav Neba Zemlji preko anđela Gabrijela, koji zemlja uzvraća nebu preko nas koji molimo krunicu. I konačno, Slava Ocu, najstariji kršćanski slavopjev na čast Presvetog Trojstva.

Između te tri naše najljepše molitve isprepliće se 15 otajstava kršćanstva kao kruna Evanđelja. Odatle krunica. Sadržaj Evanđelja: Krunica je Evanđelje u malom. Tu je pet bijelih ruža radosti, pet crvenih poput krvi ruža patnje i pet zlatno-žutih ruža slave, pobjede.

Što je, dakle, na krunici vrijedno ukora ili osude? Zar i za krunicu ne bismo mogli ponoviti Pilatove riječi, što ih je izrekao na obranu optuženog Krista: »Ispitah ga pred vama i ne nađoh na njemu nikakve krivice«.

Pođimo dalje u procesu. »U tvojoj optužbi, krunice, stoji da si dugočasna, dosadna, bez duha. Čemu tolika neprestana neliturgijska ponavljanja?« — Optuženik krunica odgovara: »Ponavljanja su potrebna, jer sam molitva, koju treba razmišljajući moliti«. — Da proniknemo u dubinu tajne, misterija, nije dosta tri Zdravomarije, ni pet. Nije dosta ni deset Zdravomarija da prožmemo bezdan 15 glavnih istina naše vjere.

Stani pred kaleidoskop, koji ti u brzini reda divne slike! Odmah ćeš viknuti: »Polaganije, prijatelju, nemoj žuriti! Ne mogu sve dobro pogledati!« — Dobro, zar možemo 15 najuzvišenijih slika, prepunih sadržaja, onako usput brzo promotriti? I ovdje vrijedi: Polagano gledati, pratiti! Sve proniknuti, na sebe primjenjivati, dobro iskoristiti, k srcu uzeti! — Pljusak samo škodi zemlji, jer je odnese, a ne natapa je. Polagana kišica natapa i koristi. Ponavljanja istih riječi samo su okvir da Božje tajne natope dušu.

Iza propovijedi o krunici biskupu Sheenu dođe u sakristiju djevojka u pratnji svoga mladića i rekne: »Dosadna su ta ponavljanja u krunici«. Biskup je Sheen upita: »Tko vam je to? Sigurno zaručnik:« — »Da«. — »A da li vam je dosadno, kad vam zaručnik pedeset puta ponovi da vas voli?« — »Nipošto!« — »Eto, ako volite Mariju, nikada vam neće biti dosadna ponavljanja istih riječi u krunici.

PROŠLOST KRUNICE

Na redu je pitanje prošlosti krunice. I ovdje moramo ustanoviti: Ništa zlo. Naprotiv, samo dobro, i to veliko dobro otkrivamo u njezinoj prošlosti. Već od samog počet-

ka krunica je bila jedino sredstvo protiv krivovjerja Albigenza, što je s Istoka prodrlo na Zapad.

Sam blagdan svete Krunice, koji se slavi 7. listopada, ustanovljen je kao zahvala Gospi što je uslišala molitve kršćana i izmolila od Boga kršćanskoj vojsci pobjedu nad turcima kod Lepanta na moru 1571. godine, a onda i na kopnu kod Beča.

Ne treba nabrajati druge pobjede u ratovima, pomoć u bolestima i gladu ... Koliko pomoći u nevolji, koliko milosti i utjehe izlila je krunica u životu onih, koji, inače, nemaju nikakve nade, nikakve utjehe, kao što su bolesnici, slijepi, osamljeni, umirući ...! I taj omraženi optuženik krunica, kad se izbliže pogleda, tako se brzo »preruši«, preobuče u donosioca blagoslova. Dakle, ni ta tužba ne stoji ...

SVJEDOCI GOVORE

Sada čujmo i svjedoke! Ulaze. Sad je kucnuo čas pobjede za krunicu. Kako je Krist rekao svojim tužiteljima: »Ako ne vjerujete mojim riječima, vjerujte mojim djelima!« — tako može i krunica sebi za obranu reći: »Ako ne vjerujete mojim riječima, vjerujte mnogobrojnim svjedocima!« — Zadnjih 28 papa redovito mole i toplo preporučuju krunicu. Nećemo nabrajati vladare, jer nam danas ne mogu ni u čemu služiti kao uzori ... Iza papa i vladara slijedili bi sveci. I to svi. Svi od reda ustaju na obranu krunice

kao njezini najvjerniji prijatelji. Da ipak spomenem dvojicu. Mladog Ivana Berchmansa, koji je na samrti zatražio tri stvari da mu dadu u ruke: križ, krunicu i redovnička pravila. Kad su ih pružili, onda je izjavio: »Ovo mi je troje najmilije, s time radosno umirem!« — I starca vratara Alfonza Rodrigueza, koji je imao žuljeve na palcu i kažiprstu od neprestanog prebiranja krunice, i koji je umro na zadnji dan mjeseca svete krunice- 31. listopada.

Iza svetaca kao svjedoci krunice dolaze učenjaci, umjetnici, pisci, vojskovođe, državnici. Sjetimo se majstora tonova Josipa Haydna, koji je govorio: »Kad sam sa svojom krunicom po sobi šetao, nadolazile bi mi misli i nadahnuća!« Nepobjedivi Princ Eugen Savojski u borbama s Turcima i po našim krajevima, molio bi prije svih bitaka krunicu, i to javno, da ga vojnici vide. Zato su i govorili: »Zapovjednik moli krunicu, bit će ljutoga kreševa!«

Radetzki, koji nije nijednu bitku izgubio, Windthorst, odvažni vođa njemačkih katolika, O' Connell, junački vođa irskih katolika — privatno su i javno molili krunicu, te su je smatrali svojim najvjernijim prijateljem.

Ban Jelačić u zagrebačkoj katedrali reče javno izrugivaču koji je tu na podu našao krunicu i izrugivao joj se: »Amo krunicu, to je moja krunica!!«

Iza takvog saslušanja krunica je proglašena slobodnom. Nije krivac, nego dobročinitelj.

A najbolja je obrana krunice, kad je ugledamo u rukama Marijinim. Kad se god ukazala bilo u Lurdu, bilo u Fatimi, uvijek je imala krunicu u rukama. — Pa šta će bolje pristajati i u tvojim rukama u životu, u bolesti, a osobito u času smrti? ....

Nekom bezvjercu je dojadila njegova majka, koju je redovito, kad bi dolazio kući, nalazio gdje u rukama drži krunicu. Bilo mu je toga dosta, te se jednom razbjesni, istrgne krunicu iz ruku svoje majke i baci je. Majka je žalosno gledala sina bezvjerca i tužno ga zapitala: »A što ćeš mi, sinko, u zamjenu staviti u ruke?« Sin bezvjerac nije našao ništa drugo da smiri svoju majku nego je opet sa zemlje pokupio krunicu i stavio je u ruku svoje majke ...

Josip Njavro

KOLIJEVKA

Koliko puta smo čuli, da budućnost pojedinog naroda ovisi o o tome koliko se u njemu njiše kolijevki. Kolijevka je od davnine označivala nov život, kao što je i grob označivao smrt, umiranje pojedinog naroda. Ima li u nekom narodu više kolijevki nego grobova, kažemo, da taj narod napreduje, da se pomlađuje. Ima li, više grobova nego kolijevki, onda znamo da taj narod izumire. Na-

Jesen sa svojim žutim lišćem i odlaskom ptica budi u nama misli o ozbiljnosti života. On tako brzo prolazi i u njemu se tako često ponavljaju rastanci, dok nas na kraju jedan rastanak ne bude od svega odijelio. Misliti nam je na tu budućnost i prema njoj procjenjivati današnje dane.

šem narodu, na žalost, prijeti opasnost, da u njemu prevladavaju grobovi nad kolijevkama.

POVIJEST KOLIJEVKE Prva poznata kolijevka bile su majčine ruke. Kasnije se pojavila posebna košara, u koju bi majka polagala svoje dijete. Još i danas kod mnogih afričkih plemena postoje košare za djecu, ali takve, da ih majke mogu staviti na leđa i tako se dijete stalno nalazi uz majku. Kod nekih plemena mjesto košare upotrebljavaju neku vrstu vreće, u koju majka stavi dijete i nosi ga na leđima kamo god ona ide, pa i u polje, gdje ga odloži, ali se od njega mnogo ne udaljuje.

U Finskoj i Norveškoj upotrebljava se viseća kolijevka. Eskimi nose dijete u kožnatoj torbi. Neka plemena u Aziji stavljaju djecu u jamu što su je za tu svrhu iskopali u zemlji. Kako dijete raste, tako mu i tu jamu povećavaju. Kod nekih sjevernoameričkih Indijanaca majka nosi dijete u košari na glavi. Kod Laponaca kolijevka je načinjena od sobove kože i brezove kore.

Kod pojedinih naroda kolijevka se smatra najvećim narodnim blagom. U Kini ona ima oblik velikog čupa. Kod starih Grka, Rimljana i još nekih naroda imala je oblik lađe. U 18. vijeku dali su joj oblik jajeta. Kod Mađara ona je načinjena od komada platna, koje je razapeto između dva drvena stupa. U našem narodu kolijevke su izrađene od drveta kao krevetići, koji se mogu zibati. Često budu ukrašene raznim rezbarijama. Time su roditelji željeli pokazati koliko ljube svoje dijete i koliko se njime ponose.

Danas kolijevka, to čudo roditeljske brige i ljubavi, koje su ljuljale ruke majke, oca, djeda, bake, braće i sestara, i utiskivale joj posebnu čarobnost, iz dana u dan sve više nestaje. Kažu da nije zdravo ljuljati dijete. I na kolijevku tehnika je stavila ruku.

Georges Stephenson, izumitelj parnog stroja, primijenio je svoj izum na kolijevku još onda, dok su ljudi ljuljali djecu. Tako je zamijenio strojem ljudske ruke. No da li je taj stroj ljuljao dijete s onakvom ljubavlju s kakvom ga je ljuljala roditeljska ruka?!

Neki američki inženjer uzeo je za ženu jednu liječnicu. Ona je zbog svoga zvanja često bila odsutna od kuće, pa se nije mogla posvetiti djetetu ni u prvim mjesecima njegova života. No ni otac nije mogao biti uz dijete, da ga umiri, kada zaplače, da ga uspava svojim pjevanjem i njihanjem. Stoga je napravio kolijevku na električni pogon, a na stol bi stavio phonograph, koji je ponavljao očevo pjevanje, što ga je on prije snimio. Ipak nadomjestak nikad nije mogao biti ono što je prirodno zibanje i pjevanje. Nedostajala je blizina oca i majke. To tehnika nije mogla nadoknaditi.

MAJKA KRAJ KOLIJEVKE Drugi su izumitelji još više usavršili kolijevke, koje su se automatski zibale. Međutim, tehnika nikada neće moći nadoknaditi ono, što jedino mogu dati roditelji svojom stvarnom prisutnošću. Nijedan tehnički napredak ne može nadoknaditi

materinsku ljubav. Majčin utjecaj i odgoj djeteta počinje već kod djetetove kolijevke. Može ta kolijevka mijenjati izgled, mogu je zamijeniti dječja kolica ili nešto još savršenije, ali potrebno je da i kraj najmodernije kolijevke bude majka i otac, čiji će dah ljubavi dijete osjetiti.

Danas, na žalost, mnoge majke prerano ostavljaju svoju djecu u nejakoj dobi, da mognu zarađivati svagdanji kruh. Ali zato imamo sve više djece, kojoj nedostaje majčinska ljubav i odgoj. Bog je čovjeka tako stvorio, da mu je u prvim mjesecima i godinama majka potrebna puna 24 sata na dan. Brigu za djecu nikad ne može na sebe preuzeti muškarac, otac. On se brzo umori slušajući dječji plač. On ne smaže toliko snage, da i u noći ustane radi djeteta. To je jedino prirođeno majci. I zato dijete ziba najsigurnije majčina ruka; najbrže dječji plač ušutkava majčina pjesma; najuspješnije dijete odgaja majčina briga i ljubav.

Bilo bi, dakle, potrebno djeci vratiti njihove majke. Ali bilo bi potrebno i majke oduševiti za njihovu djecu uvjeravajući ih, da za njih nema ljepšeg i uzvišenijeg poziva od poziva majčinstva i da je njihovo pravo mjesto kraj dječje kolijevke.

Kolijevka, imala ona ne znam kakvi oblik, uvijek nam govori o veličini majčina poziva i ljepoti njezine žrtve. Onaj, koji u kolijevci počiva, još ne zna za prošlost, vedro se smiješi sadašnjosti, dok mu je budućnost posve skrivena. Ali kad jednom odraste i upozna svoju prošlost, možda se više neće smiješiti sadašnjosti i možda će strepiti pred budućnošću. No pogled na prošlost u kojoj će kraj svoje kolijevke otkriti jed-

no biće, koje se nad njega nadvijalo, koje se za njega brinulo, koje ga je tješilo, pokazat će mu, da se i sada može osloniti na to biće u mladenačkim previranjima i da pod njegovim vodstvom može s pouzdanjem poći u budućnost. A ako mu je smrt otela već majku, misao na njezine žrtve i njezinu ljubav može mu pomoći da se junački suprotstavi poteškoćama života, kao što se znala nekoć njegova majka.

A svaki od nas mora tisuću puta blagosloviti one ruke, koje su ga neumorno s toliko ljubavi zibale i njegovale toliko dana i noći ...

Kolijevka i majka kraj nje — to to je jedna od najljepših slika, koju moramo današnjem naraštaju sve više pokazivati ... J. M.

Crkva u Nigeriji

(Mis. nakana AM za listopad 1969.)

POLITIČKE TRZAVICE: Danas kad govorimo ili pišemo o Nigeriji odmah nam dolazi na pamet strašni rat u Biafri. A o čemu se tu zapravo radi? O tome je mnogo pisala i domaća i strana štampa. Možemo li mi još nešto reći, što nije rečeno i napisano? Jedva! Na prvi pogled radi se o patnji, gladi, smrti, trgovini oružja te o velikoj međunarodnoj pomoći.

Nigeriju je kao državu uspostavila njezina dugogodišnja kolonijalna gospodarica Engleska. Ta državna tvorevina nije bila ništa ni više ni manje umjetno sklepana nego li ostale bivše engleske kolonije, a danas nezavisne države. Na početku nigerijske nezavisnosti nitko nije mogao slutiti da će jednoga dana doći u njoj do strašne eksplozije. Kao i u ostalim afričkim zemljama tako i u Nigeriji revolucija je bila nepredvidiva sve dok nije planula.

U Nigeriji živi narod Ibosa, podrijetlom s jugoistoka zemlje. Ima ih 14 milijuna na 60 milijuna cjelokupnog stanovništva. Po naravi su veoma inteligentni, aktivni, poduzetni, pa su se raširili po svojoj zemlji zauzevši mnoge važne položaje.

Velik je dio Ibosa kršćanske vjere, a razvili su djelatnost i na sjeveru zemlje, gdje je pretežno muslimansko stanovništvo. Iz nerazumljivih razloga muslimani su ih napali g. 1966, te naglo učinili veliki pokolj, tako da centralna vlada u Lagosu nije imala ni vremena da reagira. Zahvaćeni neopisivim strahom i bojeći se genocida Ibosi su na stotine tisuća njih bježali prema jugoistoku u svoj rodni kraj, koji se od davnine zove Biafra.

Stanovnici Biafre brzo su se vojnički organizirali te odlučili proglasiti nezavisnost. Tako je došlo u lipnju g. 1967. do građanskog rata i do upada federalnih trupa na teritorij Biafre. Jedan dio tih trupa također je kršćanske vjere kao i šef države, general Gowon, koji je sin metodističkog pastora. Prema tome ne može se govoriti o nekom vjerskom ratu u Nigeriji.

Danas se je svjetsko javno mnijenje solidaliziralo s Biafrom, ali se ono još uvijek spotiče o držanje federalne vlade generala Gowona, koji nikako ne će da prizna »le fait accompli« — činjenicu Biafre kao potpuno samostalne države. To je uvijek čudno kad nekim narodima

ne daju jači od njih da žive u samostalnoj državi već ih trpaju u federaciju. Žrtva je takvog stava narod Biafre. Hoće li pobijediti osnovno i prirodno pravo tog naroda? Ne znamo!? Molimo se da svakako pobijedi pravo i pravda i da nasilju bude što prije kraj.

CRKVA U NIGERIJI Budući da naša nakana ima pred očima u prvom redu crkvu u Nigeriji, to pogledajmo malo i na drugu stranu medalje. Potrebno je da najprije bacimo letimičan pogled u prošlost. Islam je prodro u Nigeriju sa sjevera, a kršćanstvo sa strane i to već u posljednjim godinama XV stoljeća, dakle u doba kad su Portugalci oplovili Afriku, a Kolumbo otkrio Ameriku. Prvi misionari Nigerije bili su Portugalci i Španjolci. Već g. 1491. pokrstio se kralj Benin, i što je u misijskoj praksi neobično, nekoliko je Afrikanaca vrlo brzo zaređeno za svećenike.

G. 1861. Oci afričkih misija iz Lyona otvorili su u Lagosu nekoć portugalskom lenu, modernu misiju, koja se je spojila s misijom u Dahomey-u. Tu su pronašli nekoliko brazilskih pokrštenih Crnaca, koji su se iz Brazilije povratili u domovinu svojih pređa. Uz oce iz Lyona počeli su misionariti u Nigeriji Oci Duha Svetoga irskoga, američkog i njemačkog podrijetla. Može se ipak reći da su najveći utjecaj na katolike u Nigeriji izvršili irski misionari.

Uz katolike u XIX stoljeću počeli su misionariti i protestanti. Oko g. 1850. Crnac protestant, Sam Crowter, nekadanji rob, utemeljio je u Nigeriji misijsku kuću udarivši vrlo lijepe temelje protestantskim misijama. G. 1864. posvećen je u Canterbery-u u Engleskoj prvi anglikanski biskup koji nije bio evropske rase .Veoma životvoran i bujan protestantizam počeo se širiti među obalnim stanovništvom na zapadu, takozvanim Yorubas. Na istočnoj obali osnivali su misijske postaje metodisti i anglikanci.

Katolici su najviše prodirali među Ibose u današnjoj Biafri. Među njima je djelovao kao misionar legendarni Monsignor Shanahan, Irac, nazvan »apostol Ibosa«. On se je iskrcao u Nigeriji g. 1902. da za 3 godine postane već proprefekt, neke vrsti misijski biskup. Genijalno je uočio da će biti bolje pustiti utrku s protestantima na obalama mora i ući u unutrašnjost među Ibose, koji su ga primili s oduševljenjem te upravo gutali Kristovu poruku. Ibosi postavši katolici postadoše nosioci i apostoli katolicizma i u ostalim dijelovima Nigerije, osobito na sjeveru preko osnovnih i tehničkih škola.

Trećina Nigerijaca izjasnila se kao kršćanska, dakako pripadajući različitim »afričkim crkvama«. Katolika ima oko 2 milijuna i 700.000. Kad su se Ibosi g. 1966. morali povući sa sjevera, praktički je ondje nestalo katoličkih zajednica. Sada Nigerija broji 3 nadbiskupije i 20 biskupija. 6 biskupa su Crnci, od toga 5 Ibosa i 1 Togoanac.

STAV CRKVE PREMA SUKOBU: Crkva je dužna da stoji uz narod u kojem živi i djeluje, ali je nužno i pametno da crkvene vlasti ne zauzimaju nikada politički stav

Nije tako jednostavno donositi sudove o narodima i njihovim pravima. Sva svjetska javnost može biti zavedena sebičnim interesima onih koji su glasniji. Sve dok se u rješavanju nacionalnih napetosti ne bude pazilo na osnovna prava pojedinca i nacije, neće biti mira. To nam poručuje i ovaj mladić iz Nigerije, zemlje rastrgane ratom.

već da se bore za afirmaciju humanih odnosa koji odbacuju rat i nasilje kao sredstvo rješavanja međunarodnih trzavica. Osim rata, koji je manje više uvijek nehuman, postoje i drugi više humani putovi za postignuće sporazuma u spornim pitanjima.

Primivši u veljači 6 nigerijskih biskupa, od toga trojicu iz Biafre, papa Pavao VI rekao im je: »Vaša prisutnost i vaše bratsko nastojanje mora pokazivati svima onima koji su na vlasti put pomirenja i mora dokazati da je ono moguće i da je dužnost tražiti rješenja. Sa svoje strane 6 biskupa izjasnilo se da će staviti »svoje zajedničke brige iznad dioba koje su učinili ljudi«, te da se boje svih onih, »koji bi htjeli upotrijebiti vjeru kao sredstvo diobe«. Iza kako su svečano izjavili da se ograđuju od političkog aspekta sadanjeg sukoba, ponovili su, »da se ni Crkva ni njezine organizacije ne upliču ni direktno ni indirektno u sadanji rat«.

Ta posljednja izjava odnosi se na nebrojene napore međunarodnog Caritasa te drugih katoličkih dobrotvornih organizacija, koje pomažu koliko samo mogu gladno-

me i izmučenome stanovništvu Biafre. Jasno je da bi vlada u Lagosu mogla smatrati da je svako pa i karitativno i humano pomaganje Biafre također pomaganje biafranske secesije. Ali kršćanska ljubav tako ne misli. Ona je samilosna, mirotvorna te pomaže onima koji trpe ne pitajući za uzrok njihova trpljenja.

Biskupi su također izjavili, »da se kao vjerski poglavari osjećaju obvezani u savjesti da osude ubijanje nevinog stanovništva, uništavanje dobara te svako očitovanje mržnje i osvete. Mi držimo da Božji zakon te osnovna ljudska prava moraju biti općenito poštivani svagdje i uvijek. Mi cijenimo plemenite napore Papa oko postignuća mira«.

Radi toga mira Papa je putovao u afrički kontinent u Ugandu. Hoće li taj put donijeti napokon željeni mir? Molimo da donese, a u međuvremenu pomažimo fond »Gladno dijete«, koji je osnovan baš kod nas u Zagrebu za pomoć izgladnjeloj djeci u Biafri.

Josip Antolović

SREĆA JE U OBITELJI

ODAKLE STRAH PRED POTOMSTVOM

OVO NIJE ROMAN NEGO ŽIVOT! Nevjerojatan život ali je svaka riječ istinita, doživljena. Ispripovjedana je u jednom župnom uredu pred misionarom i domaćim župnikom. Pripovijeda žena 35-tih godina:

— Ja sam mu rodila sedmero djece. Katica je najmlađa. Već kod drugog djeteta on je počeo zanovjetati. Nisam poslušala ni kod drugog, ni kod trećeg, ni dalje. Poslije četvrtog već je bilo uzbune. Ali sam ga ipak rodila. A kad sam peto nosila, osobno sam mužu kazala: »Opet sam u drugom stanju!« On me bacio dolje i počeo me udarati. Potjerao me iz sobe vičući bijesan: »Ti radi što znaš, ali toga ja više ne želim . . .«

Otišla sam u drugu sobu i zaplakala. On je dvije, tri noći samo puhao, pužio i psovao. Udarao me u krevetu. Mislila sam, da će me ugušiti. Ja sam samo vikala: »Ne mogu to učiniti. Ako trebam umrijeti, umrijet ću, ali to ne mogu učiniti!«

Ništa nije popustio. Samo je govorio: »Ajde ludo jedna, dokle ćeš ludovati?«

KOD LIJEČNIKA Skoro za svako dijete donosio mi je neke cedulje, da smijem u-

ništiti plod. Govorio mi: »Evo ti potvrda od poduzeća, da imamo više djece i da ti to možeš učiniti!«

Ja sam cedulje bacala u peć. Ali sada se više nije dao slomiti. Gonio me riječima: »Što čekaš? Idi i uradi ono što tolike druge čine.

»Pa kad si tako odlučio, ići ću, upropastit ću sebe i tebe!«

Uzela sam samo svoju legitimaciju. Drugo sam sve spalila, što mi je on izvadio kao dozvolu da smijem to učiniti. Otišla sam u N. i tamo sam bila na misi, na ispovijedi i pričesti. Velečasni mi je rekao: »To nemoj učiniti, jer ako učiniš, izgubit ćeš svoju dušu i upropastiti dušu toga nerođenog djeteta . . .«

»Velečasni, to ja neću učiniti. Samo vas molim za savjet, što da radim, jer ne smijem s djetetom doći kući?«

»Moli se Bogu, a od liječnika traži izjavu, da je dijete već toliko da se zabranjuje to učiniti. I kad bi to učinila, da bi to bila za tebe propast«.

Zahvalila sam se i pošla na kliniku. Onamo sam stigla oko 12 sati. Drsko su me dočekali, što nisam došla prije, jer da sam zakasnila.

»Oprostite, ja nisam došla da nešto učinim, nego eto — ne smijem kući. Imam četvero djece. Moj muž hoće da ovo dijete uklonim, a dijete je već u sedmom mjesecu«.

»Dobro«, kaže liječnik i sjede da nešto zapiše. Uđe i drugi liječnik unutra i zapita o čemu se radi. Kad je saznao, rekao je, da bi se možda ipak moglo. Ja skočim i viknem: »Ja to neću učiniti! Toliko sam jaka da mogu dijete roditi. Ja ću ga prehraniti kao i ostalu djecu!«

»U redu. A što si onda došla ovamo?«

»Došla sam, da mi vi nešto napišete za moga muža, jer mi inače neće vjerovati . . .«

»Kažite vi njemu, da on dođe k nama i potpiše za vaš život!«

»Ali pazite, da vas ne izigra. On će možda pristati na potpis da uzima odgovornost za moj život, ako mi se nešto kod pobačaja dogodi. Ali ja neću nikako pristati i priznati, pa makar on i hiljadu puta potpisao!«

»Dobro, vi nećete! To ćemo ovdje zapisati. A vi njega pošaljite k nama, da mu očitamo lekciju!«

Tko će kao dragi Bog, pomislila sam, kad sam izašla od njih, koji su čas prije bili spremni da mi to učine, a sada će mom mužu očitati lekciju.

ZAŠTO ME NISI POSLUŠALA? U pola osam sati navečer došla sam kući. Spremala sam se da mu kažem kako stvari stoje. Kad me je ugledao na stanici i opazio, da ništa nisam učinila, napravio se kao da me nije opazio. Otišao je. Kad je došao kući, rekao je djeci, da nisam došla. Djeca su počela plakati. Međutim, eto mene na vratima. Djeca su odmah navalila na tatu: »Što si ti lagao, da je nema, kad je ona došla?«

On me je samo pogledao od glave do pete i ništa nije rekao. Kad smo djecu poslali na počinak, napokon me zapitao: »No, što je, ženo? Zašto nisi poslušala?«

Odgovorila sam mu: »Eto vidiš, ništa! Liječnici su rekli da ne smiju toga učiniti, jer je preveliko. Isto su rekli, da ti dođeš i potpišeš za moj život. Ako si odlučio, da tvoje četvero djece ostane bez maj-

ke, oni neće da prime odgovornost za moj život ... Ti idi, ali ja više neću ići tamo ... A ti radi kako znaš ...«

Nije otišao liječnicima. Ali je bio bijesan, nije htio ni jesti od ljutine. Dva mjeseca nije mi htio dati plaće. Poslije, kad mi je dao novac, dao mi je kao na čuvanje. Tobože, da ne smijem trošiti za kuću. Ja sam to stvarno i čuvala. Prodavala sam stvari, šunke, mast i slaninu, jer nisam dopuštala da mi djeca oskudijevaju.

HILJADARKA ZA CRKVENU MILOSTINJU Kad se mali rodio, tri tjedna nije ga dao krstiti. A dok se sin rađao, pitao je desetgodišnju kćerku, da li je beba plakala. A što mislite, kako su već djeca shvaćala situaciju! Mala je svom ocu odgovorila: »Što te briga, kad si ga htio ubiti!« A on kaže: »Ne, sine, ne mislim to, nego je li se beba rodila?«

Došla babica, pa mu kaže: »Ajdete, dobili ste sina!« A on: »Za sina je lako, samo neka je mama živa!« I samo je malo bacio pogled i promrsio: »To je samo mamin sin!« A ja njemu s kreveta: »Pa naravski, da je mamin sin ...«

Iza tri tjedna reče mi, da ponesem dijete u crkvu na krštenje. Ja se odmah počeh spremati. Ostavila sam pregaču, neću ni ručak spremati.

»Ej, ludo jedna, pa ti bi zaista i išla?«

»Pa, naravno da bi išla! Da sam znala, da nećeš ti ići, ja bih ga odmah treći dan nosila. Pa makar i bolesna ...«

Nisam ja ni znala, da je on sebi kupio cipele u kojima će ići u crkvu na krštenje. I uistinu je sve lijepo uredio. Velečasnom je dao hiljadarku, a hiljadarku za crkvenu milostinju. Kad se s kumom vratio kući, ja sam ih lijepo počastila. Ali kod ručka mi nešto nije dalo mira, pa sam ga bocnula, da vidim što će mi odgovoriti:

»Da, danas si sve lijepo častio! A što meni?«

»Tebi tvoj sin!« odgovori mi.

»Dobro, meni moj sin. I ja sam zadovoljna tim djelom. Ti ćeš svoje cipele poderati, djeca će bonbone pojesti, svećenik će hiljadarku potrošiti, a meni moj sin ostaje...«

Mališ je osvojio očevo srce. Više puta, kada ga je ljubio i nosao, pitala sam ga, da li bi još ono učinio? On mi je odgovorio: »Nemoj mi to ni spominjati!« Ali, vjerujte, da tri godine nije dijete prijavio za dodatak, jer se stidio reći na Socijalnom, da ima već petero djece.

Te i slijedeće godine najviše smo obnovili kuću i namještaj, a nabavili smo radio i gramofon. Kazala sam mu jednom zgodom: »Vidiš, što ti je tvoj sin donio! Ove godine smo se najviše ponovili, jer imamo Božji blagoslov!«

A ŠTO SAD? Godinu ili dvije nije bilo ništa. A onda je došlo do toga da sam zanijela i svoju Katicu . A što sad? Ja ne mogu da mu to kažem. A opet, ne želim pogubiti dijete. Kad me je boljelo, trpjela sam. Kad više nisam mogla trpjeti, pobjegla sam u susjednu sobu, navijem radio pa uzdišem i protežem se, ali ne mogu njemu reći. Bježala sam u bašču i svuda, samo da ne vidi ništa na meni. Starije dijete isto sam tako krila šest mjeseci, ali sam osobno rekla nje-

mu. Ali sada se više nisam usudila, kad sam vidjela kako je postupao. Ja se stalno molim dragom Bogu, neka mi pomogne. Neka mi dijete postane baštinik neba, a meni što bude ... Čekala sam, pa što bude...

Ipak sam našla neku utjehu. Kod velečasnog župnika u K. sve sam rekla još u drugom mjesecu trudnoće. On nas je vjenčao i poslije krstio malu, jer je bio prijatelj naše obitelji.

BILO JE JAKOBOVO Da, baš Jakobovo! Prije podne cijela je naša obitelj bila na »kirbaju« i posjetili smo župnika. Poslije podne iza posla i on se našao ondje. Župnik ga upita: »Kako kod kuće?« — Pa, dobro! Danas prije podne i onako ste ih sve vidjeli ...« — »Samo izgleda, da nisu svi ... Ja nešto primjećujem da će se obitelj povećati ...«

Moj muž je pocrvenio. Oborio je glavu i kazao: »Pa eto, ja nemam ništa protiv ...«

Kad je došao kući, nije odmah otkrio što je saznao. Osam dana je samo šutio. Ja sam slutila da se nešto desilo, da je nekako saznao. Ali i ja sam šutjela. Nije to važno, što će se dogoditi, ja sam već odlučila. I, jednog dana sjeo je na krevet te mirno rekao:

»Pa dobro! Što se kod tebe događa?«

»Ne znam, što misliš!«

»Ne znaš? To već zna sve K., i župnik zna, i drugi znadu. Tu mi se nude drugi da će biti kumovi, a ja otac, ništa ne znam ...«

»Žalosno, kažem, to je tvoja krivnja, što ti toga ne znaš, što ti ne smijem reći ...«

»Ti ćeš ići liječniku!«

Tim riječima mislio je riješiti stvar. Ali ja sam mu kazala: »Evo sikiru, pa sjeci!«

»Što mi nisi rekla? Ja bih sve uredio, da to učiniš!«

»To znači, da tebi nije stalo za moj život. Meni liječnik kaže, da to ne bih preživjela ...«

»Pa to nije ni važno!« ote mu se iz usta. »Ja sam mislio ovih dana, da ću poludjeti. Ti moraš to učiniti, pa kakogod ti bilo ...«

»Dobro, hvala, moj mužu!«

Odoh u drugu sobu. Dok sam s njime bila, neprestano sam plakala, a sada kada sam došlo u drugu sobu, ni suza nije više potekla, a ne znam što ... Neka bude kako Bog hoće, ali toga neću učiniti!

Treći dan poslije svete Terezije dijete je krenulo. I to, kad sam bila na putu prema crkvi. No mala se još nije rodila, kad je on došao s posla. Malo zatim javila mu je babica: »Branko, dobio si kćerku!«

»Hvala Bogu!« odgovorio je, došao je i poljubio dijete.

TATA, I SAMO TATA! Da vidite to dijete. Neprestano zove: »Tata, tata, tata!« Samo za njim leti. A on ni jedno nije toliko volio i toliko nosao koliko nju nosi. I svaki put se za nju zanima, kad se s posla vrati kući. Druga djeca skoro zavidaju našoj najmlađoj i najdražoj. On sada i meni kaže:

»Sad mi je svejedno, pa neka ih dođe i deset. Ja ću ih prehraniti, samo nek bude zdravlja i sloge. Pomirio sam se već sa sudbinom. A znaš, i grijeha je manje u kući. Što misliš, koliko bismo ih poubijali, da si ti odmah poslušala ...? Dobra si ti moja žena ...«

ODAKLE TOLIKA MRŽNJA NA DJECU? »Recite vi meni i odgovorite na ovo pitanje: Odakle tolika mržnja na djecu? Pa vaš muž je inače ljudina!«

»On je imao šestero braće i sestara. Svi su dobri i valjani ljudi. I sve ih je majka othranila bez oca. Ne zna se tko je između njih ljepši i jači. I sestra mu ima sedmero djece . . .«

»Pa zašto on neće djecu?«

»Evo zašto! Njegovi kolege majstori imaju samo po jedno dijete. Stid ga je pred njima. Oni mu se rugaju. I to je razlog! Zna on meni reći više puta, da je teško hraniti toliku djecu. Ali hiljadu puta više kaže: A što će ovaj reći, a što onaj? On je u strahu zbog ljudskog obzira. I zato je toliko puhao na djecu . . .«

»A sada?«

»Sad mu više nije stalo. Ima lijepu djecu i s njima je sretan. Zna zašto živi. Danas mu se njegovi kolege majstori tuže, kako im je pusto u kući, kako ih njihove žene varaju. A on se samo smije. Ne može ni pomisliti da bih ja mogla i u snu pomisliti kako bih ga prevarila pokraj moje zlatne i drage djece. I pokraj njega, koga volim . . .«

OBAVILI SMO DEVET PRVIH PETAKA! Kad ste se uzeli što ste imali?« »Ništa, ili vrlo malo. A sada imamo kuću, imamo sedmero djece. I živimo dobro. Imamo dvije sobe, predsoblje i kupaonicu. Doskora ćemo dozidati još jednu sobu. Kuća nam je dugačka 23 metra. Imamo i lijepi namještaj. I kuhinjski i sobni. Sve što nam treba za smireni život.«

»A kako djeca uče?«

»Do petoga razreda bili su odlični, a onda vrlo dobri. Drago je posebno vrijedan. Meni je, vjerujte najbolji u kući za pomoć u poslu«.

»Molite li zajednički u kući?«

»Djeca i ja molimo zajednički, a on moli za sebe. Devet prvih petaka obavili smo ja i djeca. Glasnik Srca Isusova primamo od početka, i uvijek nam je drag . . .«

To je stvaran, istinit život. Uvjerena sam, da će sigurno koje od ove djece posebno proslaviti Boga i svoje roditelje. I tako zahvaliti junačkoj, dobroj našoj majci Hrvatici za dar života . . .

o. Pero Bulat DI
pučki misionar

Crkva i studenti

Apostoli Molitve mole u Gospinu listopadu »da se poradi oko studentske mladeži prema suvremenim potrebama«.

PROBLEM JE TU!

Katolici ne žive u zrakopraznom prostoru, ne čuče izvan svijeta. Zavitlani su općom gungulom posvuda, pa i na sveučilištima. Sveti Otac, kardinal Garonne, mnogi biskupi, duhovni vođe studenata, laici sociolozi i vještiji dijagnostičari vremena govore o tome. Sveučilište je postalo pravo međunarodno borilište, arena, sjecište ideja i pokreta. Nešto u intelektualnoj sferi umire, nešto se rađa. Stari i dotrajali tip nastave, nezdravi i nedemokratski odnosi između profesora i đaka, radne navike i perspektive — sve to pomalo odlazi. Užurbano i napeto traži se rješenje. Što da se pruži masama mladih sveučilištaraca u pokretu? Nadolazi novi svijet. Potrebno je izgraditi nove stambene četvrti, prostorije za predavanja, suvremene kabinete, sale za odmor, menze. Studenata sutra neće biti manje. Niti će se stišati! Jedno je sigurno: najveći postotak preskače na suvremene i moderne tračnice. Većina želi studirati »praktične« discipline, unosne predmete, tehničke vještine. Dobivamo sve više specijalista. Teško je pobrojiti »emigrante«, koji studiraju i specijaliziraju u tuđim zemljama. Tu se stječe nov pogled i dogledava nov horizont. Ne zaboravimo da današnji student pomoću »sredstava komunikacija« (radio, film, TV, tisak) ulazi na vidikovac, odakle drugačije i svestranije motri na prošlost i budućnost no što su to mogle prvašnje generacije.

Studenti današnjicu okušavaju kao odskočnu dasku za budućnost. A budućnost ih zanima i pomalo plaši. Sve jače mladi viču da ih stariji nisu dovoljno pripravili; da je ulazak u elektronsko i atomsko doba prenagao; da navike prošlosti ne mogu poslužiti kao okvir novom stilu života. Studenti se pitaju: da li je njihov studij probitačan? Hoće li moći ostvariti punu i humanu budućnost? Mogu li se sve sile tijela i duha, pojedinca i kolektiva, atoma i struje upotrijebiti čovjeku na korist? Nisu li sva mjesta još uvijek zauzeta od ljudi,

koji su preživjeli i skamenili se? Ne klatare li se svijetom sistemi, koji ne mogu mladima ništa ispravno kazati? Moraju li još predugo čekati da uklone nepotrebne tabue te iskrenije trasiraju put za bogatije i priznatije čovještvo?

Ako se sveučilišta tresu u temeljima, mladi buče u izazovnim revoltima, vlade strahuju u nemoći da sve dosta brzo riješe, svijet se pita što to sve znači — onda je sigurno da i Crkva mora reći svoju ozbiljnu i materinsku riječ. Radi se i o njenoj djeci.

CRKVA I BUDUĆNOST

Saborska Uredba »Gaudium et spes« otkrila je neprikrivenu želju da Božji narod — Crkva Kristova ide u budućnost zajedno s ostalim čovječanstvom. Crkva gleda i svoju sveučilišnu mladež u sveopćem pokretu i maršu, u kontestaciji i revoluciji, u bijesnom osporavanju i kriku da se spasi pokoljenje koje obećava i prijeti. Sveti Otac više puta u svojim nagovorima priznaje da studentskoj mladeži treba prići otvoreno, prijateljski, s velikim nacrtom. Krista im treba približiti stvarno i nadvremenski blisko, prema želji samog Sabora. Trude se budni savjetnici studenata, vođe i katehete, da dogledaju budućnost u ritmu i zaletu sveopće povijesti. Teolozi poput Rahnera i Congara sve jače naglašavaju da je budućnost moguća samo u Bogu, inače postaje pascalovski obilježena ili paklom ili rasulom. Budućnost je put u eshaton i vječnost, koji se već sada ostvaruju, ali još nisu ostvareni. Krist jedini privodi zakonu ljudskosti i milosti sav progres, nauku, umjetnost i kulturu; sve socijalne promjene i zahtjev za većom pravdom, smisao za planetarnu bijedu i praktičnu ljubav.

Konkretno: Crkva ne žali što broj studenata raste nečuvenom progresijom (u našoj državi ima preko 200.000 studenata i visokoškolaca!) Crkva sve jasnije uviđa da samo trustovi mozgova, dobro organiziranih, mogu doskočiti jezivim i stvarnim potrebama. Crkva se ne straši golemog interesa za tehničke i ovozemne realnosti, jer kroza nj probija jauk za pomoć i i brigom. Ali Crkva zna da je potreban »dodatak duha«, za kojim je vapio pokojni mislilac Bergson; treba mladima otkriti osobne tajne i veličinu poziva. Hamletovski i karamazovski čovjekov duh mora čuti odgovor na posljednja, »prokleto« sudbonosna pitanja. Inače mora podivljati u pustinji bez metafizike, kako reče Rostand ... mora porušiti u sebi osnovno uvjerenje da je razum stvoren za istinu, a volja za slobodu ... mora ugušiti plamen ljubavi i samilosti ... mora tako dotjerati našu vrstu na put praživa ili zvijeri ... mora završiti strukturalističkim nadgrobnim natpisom: Čovjek je mrtav! Nema čovjeka!

Crkva nasuprot svijesno tvrdi da je čovjek, da je svaki student, određen za život, za vrijednost, za besmrtnost! Želi da mladi dišu punim razumom u ozračju pravilne spoznaje, na stazi sve sigurnije Istine! Želi da svojom humanom i

— Slika na str. 89 Studentski zbor »PALMA« — iz Bazilike Srca Isusova u Zagrebu pred vratima đakovačke katedrale.

pročišćenom odlukom osvajaju beskraj Dobrote! Da uživaju ispravnim srcem magiju Ljepote! Da dožive kroz sve pore života ljudsku solidarnost i bratstvo! Zato na pragu sutrašnjice mladima dovikuje da budućnost nije propast, ako studenti — nosioci budućnosti — pametno oboružaju dušu! Mladima treba prije svega rastvoriti i pokazati plan i sliku uspjelijeg svijeta. U njima prije svega treba sačuvati pravilno izgrađenu sliku čovjeka.

Osjeća Crkva (probuđena, koncilska, misionarska, zauzeta) da će budućnost biti onakva kakvom je stvorimo zajedničkim naporom i skupnim žrtvama. Ostane li lijenost nekažnjena, nerad stalan i nagrađivan, nepovjerenje u sretan ishod pojačano, nezadovoljstvo prošireno, budućnost je unaprijed oštećena i mračna. Ona bi tada pripadala jedino skupinama »otuđenih«, socijalno i seksualno perverznih, duhovno obzidanih i bijesnih studenata.

CRKVA I SADAŠNJOST

Što da uradi Božja zajednica za studente danas? Kako da ostvari božanski sigurnu platformu za sretnu budućnost? Čime da stekne povjerenje ove mlade generacije?

Treba poći hrabro naprijed **noseći svjetlo Sabora!** Put neće biti bez opasnosti, ali je dovoljno markiran i Božjim semaforima i ljudskim signalima. Mlade treba uvjeriti da postoji most preko svih granica i ograda: svi su djeca Božja, određeni za nepresušivo bratstvo ljudi! O tome bi morale govoriti jezgrovite i nabijene biblijsko-liturgijske pouke i sakramentalno iskustvo! Studenti će tada doživjeti milost i zajednički poziv iznad svih kultura i običaja, svih naroda i pokoljenja, svih disciplina i studija. Neće to biti nekakva fosilna »kršćanska« forma, skalupljena zbog časovitih interesa, nego živi Krist Uskrsa i Vječnosti. Time će se opravdati zakoniti revolt mladih savjesti protiv svega što nagriza i umanjuje čovjeka, što onemogućuje i diskreditira pravilnu budućnost. Trajno Prisutni dat će sjaj i smisao radu, sadržaj ideji, opravdanje žrtvi, puninu životu.

Crkva nadalje **mora mlade zaposliti!** Ne radi se, znamo, o »stručnom« i profesionalnom zaposlenju. Na to studente sprema Sveučilište. Riječ je o »samoizgradnji«, o duhovnoj plodnoj inicijativi, o sve produbljenijem i sve proširenijem Kristovskom pogledu na sudbinu, o moralnom samoodređenju, o fantastičnoj zaljubljenosti u sve što je dobro, svjetlo i milosno. Smjernice, silnice i sigurnice ugrađene u studentsku egzistenciju pronalazimo u sustavnoj i temeljitoj religioznoj kulturi, u slobodnom rasponu duha i srca, u brizi za bližnjega, u trajnom uvjerenju da smo odgovorni za život, u socijalnoj budnosti, u spremanju za uspjeli bračni suživot, u aktivnom i apostolskom prodoru, u oduševljenom dijalogu unutar Crkve i svijeta.

Zajednice studenata, s kojima pojedini ljudi Crkve rade, ne smiju biti preglomazne i nepokretne. Pastoral studenata traži bratske, otvorene, vedre skupine, koje brzo »kopčaju« kako da se povežu s drugima, kako da drugima pomažu i svijetle.

Napokon Crkva (Božji Narod, koji griješi ali i živi!) želi upozoriti da studentima u oblikovanju karaktera i osobnosti **mora pomagati sve, moraju pomoći svi!** Roditelji i dom, nastava i rad, dobro uređena »sredstva društvenog saobraćaja«, a nada sve Kristovi savjetnici, duhovni vođe puni ljubavi.

»Sveučilišni pastoral«, briga Crkve oko studenata, mora biti u današnjim prilikama domišljen i zajednički vođen, smatran obiteljskim poslom u svakom većem studentskom gradu. Budu li odgojitelji i savjetnici, katehete i ispovjednici češće izmjenjivali iskustva, organizirali liturgijske, pokorničke i studijske sastanke studenata, dublje će i trajnije djelovati. Valja pozdraviti svaku akciju, koja mladima pruža pravu kršćansku orijentaciju (kao što su međusobne bratske diskusije, egzegetska razmatranjat Svetog pisma, večernja liturgija, koncilska misao, karitativni pothvati, apostolska svjedočenja...) Potrebno je misliti na studentski Katolički Centar, hranjiv mladenački časopis, pristupačne religioznokulturne knjižice, savjetovališta za rad i zvanje. Ne smijemo nigdje i nikad zatvoriti vrata pred onima koji nose drugo uvjerenje, a zanima ih naše. Istina i život u Kristu moraju postati zajedničko blago svih srdaca.

Zamolit ćemo na kraju sve Apostole Molitve, da priskoče u pomoć stotinama hiljada studenata u našoj zemlji, milijunima studenata na planetu, svojim molitvama i svijesnim žrtvama! Možemo moliti ovako (ili drugačije):

»Spasitelju! Bože budućnosti i prijatelju mladosti! Probudi u svakom narodu, u obitelji Crkve, punu svijest i žar da se pomogne današnjim studentima, sutrašnjim vođama svijeta! Daruj svim studentskim savjetnicima svjetlo i silu da uprave mlade generacije na put istine što potpunije i što radosnije; da ih oduševe za velika i ustrajna djela, za dobrotu i za žrtvu; da im unesu u život visoki napon kreposti i duboki mir milosti! A mudra Djevica, Majka mladosti, neka te moli zajedno s nama da ostvariš ove molitve daleko više nego što mi jadni očekujemo!«

Mijo Škvorc

DŽEPNI KALENDAR ZA 1970.

Za svoju orijentaciju u god. 1970. naručite džepni »Kalendar« s novim liturgijskim datumima i blagdanima, narodnim imenima, i astronomskim promjenama tokom godine. Narudžbe prima: Franjo Birek, Zagreb pp 02-147, Palmotićeva 33. — Cijena kalendara 1 din. — Uobičajeni popust za veće narudžbe ostaje na snazi.

Spasite nam domovinu

Bila je nedjelja 17. kolovoza. U župnom stanu župe Svetoga Duha u Slavonskom Brodu sjedimo za večerom. Tu se uz domaćina župnika vlč. Marka i mladomisnika Peru našli naš pučki misionar otac Pero i naš zemljak misionar u Indiji, otac Ante Gabrić, koji je nakon 31 godine pohodio svoju domovinu. Došao je govor o majci Tereziji. To je naša zemljakinja, koja stvara upravo čudesna djela milosrdne ljubavi prema bližnjemu u Indiji. Upitao sam oca Antu:

— Što se to u njoj krije? Ili je ona genij izvanrednih sposobnosti, ili neobični organizacijski talenat. U čemu je njezina tajna i snaga?

— Koliko je poznam, a poznam je dobro, jer s njom surađujem često, to je Božje nadahnuće. Slaba je zdravlja. Često joj je bilo teško i preteško. Ali malo pomalo dragi Bog je po njoj izveo takve stvari, da je zapanjila cijelu Indiju. Počela je u maloj kućici. A ove godine joj se javilo 450 djevojaka za njezinu redovničku zajednicu. Mogla ih je primiti samo 90. Nema mjesta kod majke Terezije glavna je stvar u tome što za nju ne postoje nikave poteškoće. Za nju nema nerješivih zapreka i problema. Ona zna, da će se dragi Bog pobrinuti i ona ide naprijed i ondje, gdje bi i najjači muškarci zastali ... Mnogi su joj se smijali. I redovnici i redovnice. Mnogi je niti pozdraviti nisu htjeli. Smatrali su je zanesenom, nerealnom, ludom ... Ali onda se uzda u Boga i rješava nerješive probleme ...

Nakon večere ostao sam sam u sobi. Sjećam se riječi oca Ante: Tajna majke Terezije je u tome, što za nju nema nepremostivih zapreka ... I nehotice mi padaju na pamet likovi nekih naših apostola svećenika. Ni za njih ne postoje nerješivi problemi... U mašti sam prošao samo taj dan 17. kolovoza ...

KONGRES BROJNIH OBITELJI

Da, kongres brojnih obitelji! To je najnovija inicijativa župnika Marka, koju su prihvatili i ostali neki svećenici i zajedno s njime izveli jedno uistinu providencijalno djelo. Održan je upravo 17. kolovoza. Samo iz Tordinaca došlo je preko 40 djece sa svojim očevima i majkama. Možda deset obitelji ...

U crkvu su stali prije podne, kad su imali svoju posebnu misu. Ali gdje će se toliki odrasli i djeca nahraniti? A bilo ih je iz Broda, Okučana, Starog Petrovog Sela, Tordinaca ...

Našli su veliki kotao. Unutra su bacili nekoliko kokoši i pilića, nagulili krumpira, i to je vrilo cijelo prije podne. Takav se ugodan miris širio po dvorištu, da su djeca jedva čekala, kad će doći ručak ...

Odakle se stvoriše tanjuri, to se ne zna. Pomični zidovi u sobama se miču, postavljaju se specijalni mali stolovi. Guranje, vriska, plač, smijeh kod stola. Zamislite mnoštvo djece, koja se ne znaju sama snaći. Ovaj traži žlicu, onaj je žedan, onaj se provlači ispod stola i lupio glavom o stol ... Ali svi se najedoše, svi se nasitiše, svi su bili zadovoljni ...

Nema nerješivih problema, kad se revni svećenici slože na zajedničkom poslu i u zajedničkim planovima. To je eto dokazao i mali kongres brojnih obitelji, koji je svršio na opće zadovoljstvo svih prisutnih ...

NOVI FRIŽIDER I MAMINE SUZE...

Sjedimo u župnom uredu. Svaki čas netko otvara vrata. Djeca dižu graju .Cijela kuća odzvanja. Ali to nikoga ne smeta ... Preda mnom se nalazi čovjek iz Crnogovaca, župa Staro Petrovo Selo, koji je također sa svojom ženom došao na kongres. To je muškarac u najboljim godina-

na. On spada svakako ovamo. Ima sedam sinova i tri kćeri. Svi su živi.

— Dvojica su oženjeni. Kad nam se rodilo osmo dijete, osjetili smo kao neki strah. Ja sam govorio sa svojom ženom: »Pa što misliš, kako ćemo?« Jer taj put smo već imali sina u vojsci. Kad je ona ostala u blagoslovljenom stanju, na sve je strane počeli poučavati kako će se riješiti ploda. Nagovaraju, kleveću, rugaju se ... U tom traču, koji nas je okruživao, ja sam napisao pismo svome župniku. On se nalazio na liječenju na moru. Opisao sam, kako je to kod nas, i kako se osjećamo i kako nas nagovaraju na zlo. On mi je odgovorio. Utješio me. Pisao mi je, kako će se naša starija djeca tome obradovati, kao će oni rado primiti naše najmlađe, kako će ga voljeti ... I stvarno je tako bilo. Ono, što nam je pisao župnik, uistinu se ostvarilo: starija djeca toliko vole ove najmlađe i toliko uvijek za njih čine, i toliko ih se sjećaju, da meni i mami to tjera suze na oči. Nijedno pismo — imam tri sina u Njemačkoj — mi nismo primili od svojih sinova u tuđini, a da ne bi posebno i imenice još pozdravili naše najmlađe. Svakoga pojedinačno. Od malog Maria i dalje. Sada su baš došli kući. Oni su svojoj braći i seki donijeli svega i svačega: igračke, odijela, opreme. A o slatkišima da se i ne govori. Sad smo sretni, kad vidimo da je Bog imao valjda s nama svoje planove. Ove godine jedan sin nam ulazi u bogosloviju ...

— Što ste od oca naslijedili?

— Skromno seljačko gospodarstvo. Po prilici sedam jutara. Oženio sam se za vrijeme rata. Bilo je u početku vrlo teško. Mi smo sebi uz najveće žrtve kupili još zemlje, tako da smo mogli držati više stoke ... Ali svake jeseni su dolazile teške brige: treba djecu školovati, opremiti. Prepustili smo se — ne znam kako — jednom uvjerenju da će Bog pomoći. I pomogao je uvijek. Svaka nam je jesen donosila nešto nepoznato, što mi uopće nismo očekivali. Tako nam je jedne godine urodila sjemenska djetelina, te smo za nju tolike novce dobili da smo imali i za knjige i za obuću i za sve potrebno. Drugi put nas je izvukao grah, onda sreća u konjima, pa u svinjama ... Djeca su se skoro svake godine rađala, a naše gospodarstvo se uz to sve skupa pojačavalo. Danas imam svoj traktor, imam kosilicu, branjaču i sve drugo. Sređeno gospodarstvo da se ne moram stidjeti u selu bilo koga. Djeca nas nisu bacila natrag ni u imetku, ni u gospodarstvu, ni u sreći. Jučer su mi sinovi otišli u Novu Gradišku i vratili se kući s poklonom mami: fini, novi, moderni FRIZIDER. Možete zamisliti kako nam je bilo drago kad smo vidjeli njihovu ljubav i zahvalnost. Htjeli su kupiti i televizor. Rekao sam: Djeco, to još ne ćemo kupiti. Ja nemam vremena gledati, a oni koji imaju vremena, bolje da ga ne gledaju ...

Da su naši krajevi imali takve obitelji i da ih imaju sada, ne bismo se bojali budućnosti usprkos svih nedaća i nevolja. Kamo sreće da su se održavali veliki ovakvi obiteljski kongresi prije rata, mnogi bi krajevi drugačije izgledali !Ali ni sada nije kasno ... Poduprimo inicijativu vlč. Marka — za koga nema nerješivih problema ...

TORDINČANKE ...

To je bio prizor! Šest žena iz Tordinaca, male župe pokraj Vinkovaca, došle su sa svoje 40 djece. Ali i to nisu bili svi. Neki su ostali kod svojih kuća. Zbog važnih razloga kao na pr. nogometna utakmica. Taj razlog misionar vrlo dobro razumije: utakmica je utakmica ... Žene u istoj župnoj kancelariji razgovaraju vedro, neusiljeno o svojim radostima i žalostima ... Ana pripovijeda:

— Ima kod kuće sedmero veće i manje djece. Neki dan doktor upita: Ano, zbog čega vi imate toliko djece? Pa vi ste odavde rodom iz Slavonije? Šokica! Odgovorila sam mu: — E, moj doktore, to je kod nas sada nova moda. Prije su brojnu djecu imale Zagorke i Dalmatinke. A sada opet mi ... Sada je to MODERNO ... Vedro se nasmijao ...

Sofija ima sedmero djece. Ona se vozila u kombiju s malom djecom, jer je svih sedmero njezinih malih došlo u Brod. Opisuje put:

— Ujutro u četiri sata niti je zvono trebalo zvoniti, niti bubnjari bubnjati. Djeca su jedva dočekala da putuju. Najprije je kombi žene odvezao na kolodvor, onda se vratio po muževe. Napokon je natovario mene i dicu. Nas preko 20. Ja sam se brinula za paradajz. Ako ga zgnječe, ne će biti dobar paprikaš. Neprestano su se penjali gore. Pjevali su putem. I bili dobri ...

— Jeste li vi bijele vrane u Tordincima kada imate po pet i više djece?

— Sada više ne. Ispočetka je bilo teško. Ali mi smo probile led. Prije je bilo nevjerojatno, kada bi naša Slavonka imala i treće dijete. Nitko se više nije usudio dalje. A sada nas već ima dosta, pa se već smatra MODERNO da žene imaju više djece ... Pitat ćete sigurno: što nas potiče da rađamo djecu? Vidite: govorile su neprestano po selu neke ovako: Da nije vlč. Marka, ne biste vi imale djece ... Tome je svemu on kriv. Ali kad otide, vidjet ćemo onda ... Sada, iako je vlč. Marko otišao ja sam još iza njega imala troje — četvero. Čast njemu, on je uistinu nama pomogao. Dizao nas je. Kad smo se tužile, on nas je uistinu krijepio, i to je POTREBNO NAMA IMATI. Ali nema onog svećenika ni časne sestre, niti koje osobe, radi koje bih ovaj teški križ metnula na svoja ramena. Jedino radi BOGA. I to bez milosti Božje ne ide. Molimo se puno i milost dolazi. Ja se uvijek molim. Ako sam udarila glavom po gredi na tavanu, ja kažem: Isuse, nek to bude za moju djecu. Pa što god pretrpim, ako se potepem, eto čitav život mi je tako u molitvi. Ako vadim krompir, ma što god radim, tako sam uvijek u molitvi. I eto, Bog mi daje snage u tom. Nije meni žao ni sada. Samo da je zdravlja.

— Da nije vlč. Marko bio župnik, da li biste imali toliko djece?

Upala je u riječ jedna druga. — Ja sam tada već imala četvero djece kad je on došao. I zato nas je upoznao. Čim je on došao, moj muž je otišao k njemu platiti lukno. On je odmah gledao u knjigu. Kad je vidio: jedno, dvoje, troje, četvero, bljesnuo je pogled pun veselja. Odmah je gledao u mojega muža kao u najvećeg prijatelja ...

— A koliko ste vi imali?

— Imala sam jedno. Ali sam do petero nekako i kojekako se borila. A, joj, sada je već dosta. Ali kad je došlo peto, onda sam rekla: Sada neka bude koliko hoće. Sad je već puno, neka bude do Božje volje. I onda sam se smirila. Kad se jednom predaš u Božju volju. On daje i snage ... Jedna mi je starija ženska rekla da mene nije moja mama htjela imati. A meni se to sažalilo. I, sunce je sjalo, bilo je krasno zelenilo. Ja sam rekla: Bože što bi bilo krivo da nisam živa i ne vidim ove ljepote. I to mi je došlo onako djetinjasto. Otada ja uvijek mislim kadgod se dijete pojavi: Pa, kako sam ja voljela živjeti, tako i ono voli. Svi vole živjeti ...

Znate, velečasni, upadne u riječ žena, majka petero djece, to bih htjela kazati. Kadgod vidim tako neku ženu koja ima puno djece, nekako osjećam kao neku rodbinsku ljubav prema njoj. Kao da smo sestre. A djeca nam postaju bliska ... To u srcu osjećam. I mene želja vuće da moji sinovi uzmu žene iz brojnih obitelji ...

OSJETIM U SEBI DIVLJU SNAGU

— Često se puta ne dam poniziti. Jedna me komšinica gleda, jer sam upravo nosila svoje četvrto. — Pa što ti misliš? Ti ćeš osiromašiti. Ti ne ćeš imati čime hraniti svoju djecu!? ... A ja nju odmah onako iznenada zapitah: Koliko ti imaš zemlje? Rekla je. Ja joj odgovorim da imam više. Koliko imaš goveda? I opet imam više. Koliko svinja? I opet više. A da znaš — imamo zato jer ih znadem čuvati. Mi smo stekli baš zbog djece. I steći ćemo još. A

Pet sinova, pet jablanova obitelji Herceg. Pogledajte ih; zar ne da snaga buja u njima?

Tri sestre i dva brata imaju zajedno 27 djece. To je nova moda u Šokadiji.

Ova mlada žena nije sestra nego majka veselih odlikaša u školi.

Mato, stolar iz Tordinaca, ima široka pleća da zaštiti i podigne na noge svoju dragu djecu.

Obitelj Mrnjec: Zdravko, Marija, Francika, Mario, Veronika, Amalija, Tomislav, Franjo, Stjepan, Marko i Slavko.

Ivša voli svoje curice, ali bi se veselio i kojem sinu.

što si ti stekla odkad si se udala? Ništa. Samo trošiš ono što ti je ćaća stekao ... Mi sebi stičemo, pa se i ne bojimo ... Druga jedna na sokaku me srela, pa će mi isto reći, da ću ja po djeci osiromašiti ... A ja je uzeh za ruku. Dovedoh je u moju kuću. Baš se desila subota kad je sve uređeno. I sve joj pokazujem: okrečeno, očišćeno, postelje, kauči, stvari kuhinjske. Sve bolje i ljepše nego njezino. A ona se krsti i ne vjeruje svojim očima da bi toliko toga ja mogla imati ... Smatrala me sirotinjom što imam djecu. A ja sam po djeci sve bogatija ... Ja im se ne dam, mislim na one koje nam se rugaju, pa im znadem odgovoriti: — Mi imamo to i to, imamo sve. Nabrajam. Ne dam preda se svakom lajavom jeziku.

— Kada ste se udala što ste imali? — Ništa- — A što sad imate? — Svašta. Kada sam se udala, pravili smo sepiće — košarice — i to prodavali. Onda sam kupila jedno krme. Pa tele. Pa hrani i muči se. Zatim ovce. Kad sam ih 15 skupila, prodala sam i kupila dvije krmače. Pa iz tih krmača dobijam praščiće. Dica mi to čuvaju. Mučimo se i sad smo nakupili čopor. Prodali smo i kupili tu kuću. Išli smo oboje — moj dobri muž, bolji je nego ja! — na vršalicu. Čuvali smo jako. Radili smo i pršnjake kao krznari. Kad se vrati s posla, prihvaćamo se zajedno i pršnjaka i šubara. Tri hiljade smo dobili za jednu šubaru. Moj muž ima dobru plaću. Preko 100 hiljada. Ja imam kravu i prodajem dojivo. I sve skupa kad skupiš, e pa da vidimo one osobe koje bi mogle tako napredovati kao mi. Jer smo složni. Jer se volimo. Jer ne trošimo ništa uzalud. Ne će one da vide, ne će da vjeruju, nego samo izmišljaju. Ja radim. Moj muž radi. Ali znademo zašto. Koji puta se sama sebi čudim: Pa odakle mi ta snaga? Nekad osjetim NEKU DIVLJU SNAGU U SEBI; ČINI MI SE DA BIH KOJI PUTA I GVOŽĐE SAVIJALA, TAKVU SNAGU OSJETIM. A znadem odakle ta snaga. To je uistinu s Božje strane.

RIJEČI O. ANTE ...

Razumije se da je misionar bengalski o. Ante Gabrić pred takvim osobama rekao riječi, koje nigdje nije izgovorio.

— Neposredno prije nego sam krenuo ovamo u domovinu, tako je on govorio svim tim skupljenim brojnim obiteljima u Brodu, naše majke u Morapaju skupile su same novaca da se sagradi kapelica Majke Božje. I ondje se osjeća negativni utjecaj kampanje protiv djece. Država štiti kontracepciju. Država podržava sterilizaciju. I same majke iz vlastite inicijative skupile su iz svog siromaštva novaca da Gospi podignu zavjetni kip, kako bi ih Gospa sačuvala na pravom poštivanju majčinstva. Lijepo su ga obukle u indijski SARI da bi mogle ostati PRAVE KRŠĆANSKE MAJKE.

Dragi očevi i majke! Ono što je vama najsvetije, što je Stvoritelj vama dao kao najuzvišenije to je vaše majčinstvo i vaše očinstvo. Da i vi možete biti stvoritelj s njime. I to što vam je najsvetije, to svijet hoće da ubije. Da u vama uništi. Svijet ne će Boga, i zato neće ni ono što je božansko u vama. I te naše majke napravile su zavjet Majci Nebeskoj. A znate da mi je to bilo drago. Bio sam zaposlen, morao ići na sve strane, ali po najvećoj vrućini otišao sam do onoga sela i blagoslovio taj kip. I siguran sam da će ih Gospa sačuvati. A i vama isto TAJ POZDRAV od njih nosim, dragi očevi i majke: ostanite pravi očevi i prave majke. Ne vjerujte svijetu. Pa što svijet ima dati? Kakvo pravo ima svijet zapovijediti vama? Vi ste dali najviše svijetu. I u vašim rukama je sudbina svijeta ... Prvi oltar svete Crkve upravo ste vi. Ako nas vi izdate, majke i očevi, ne će biti više oltara. Ne će biti više koga da otvara tabernakule, ne će biti koga da dijeli svetu Pričest. U vašim je rukama svijet. U vašim je rukama Crkva. A to svijet ne će da vidi. Radi toga hoće da uništi u vama što je sveto, da vi ne možete svetost dati svijetu. Pa se vi junački držite. Bog će biti uz vas.

Crkva je bila ispunjena samim obiteljima mnogobrojne djece. Skupa s najmanjima. Ali i većima. Svi su pažljivo gledali o. Antu. Izgledao je kao Božji anđeo. Nosilac života i svjetlosti. Onako crnomanjast, ali u bjelini, kao da nam nosi pozdrave cijele Indije ...

— Ako imaš više djece, tada dolaze osobe ovoga svijeta i govore: Tko će ih prehraniti? Tko će ih uzgojiti? Ma gledajte danas taj duh. Vuku mačke i pse za sobom. Imaju jedno ili dva djeteta. Ali da li ih odgajaju. Pogledajte različite propale mladiće i djevojke. Većina ih je iz obitelji s jednim ili dva djeteta. Nije to istina da roditelji brojnih obitelji ne mogu uzgajati. Bog će vas pomoći. Evo, ja kažem: nas je bilo DEVETERO DJECE. Seljačka obitelj. Dolje u Neretvi smo živjeli. Do desete i dvanaeste godine mi smo dnevno jeli puru i mlijeko. I dragi Bog nas je izdržao. Ja malo mršav izgledam, ali moja braća su kao gore. Kada smo se iza 31 godinu sastali, pa su me grlili, ja sam mislio da će mi rebra popucati. Junaci od oka. I svi živi. Bog ih je sačuvao. Baš smo o tom govorili i mi. Stoga, drage majke i očevi, što bih vam mogao reći: OVAJ POZDRAV IZ INDIJE — OSTANITE MAJKE I OČEVI! NEMOJTE NAS VI IZDATI. To će biti strašno, ako vi popustite. Ako to učinite, ne ćete imati ni sreće. Uz prazne kuće bit će i vaša srca prazna. Opet opetujem: prazne kuće, prazna srca. Ne će vas usrećiti niti televizor, niti automobili, nego sretna djeca. Nedavno mi reče jedan prijatelj: — Ma što će meni televizor? Kada ja vidim svoje dijete kako se lijepo valja po ćilimu ovamo i onamo, pa to je krasno. To je predstava. Pa se onda s njim igram. Evo, to je Božji televizor u mojoj kući. Ovo je Božji radio u mojoj kući, kad jedno plače u susjednoj sobi. Pa, kako lijepo samo plače. Pa bolje nego da pjeva najbolja pjevačica. A mi smo danas poludili. Hoćemo ples, hoćemo džez ... To je sve mrtvo. Ono će nas usmrtiti ...

Na licu oca Ante pojavilo se rumenilo. Srce je bilo zapaljeno svetim misionarskim plamenom. Čovjek životnoga iskustva, koji poznaje čovječanstvo danas, čovjek Božji koji je Njemu sve žrtvovao, prorok Svevišnjega i Njegov poslanik kao da je nadahnut nastavljao:

— Držite se vi oltara Božjega! Štujte Blaženu Gospu! Bog će biti uz vas. SPASITE NAM DOMOVINU! Evo meni veli vaš Pučki misionar, koji obilazi našom domovinom kako ja prolazim Indijom: Oče Ante, ima nas još! Ima nas čitavih velikih izvora života i poštenja! To sam i ja zapazio. Obišao sam dolje Dalmaciju, svoju neretljansku dolinu. Ima nas uistinu. I ja vam kažem: NE DAJTE SE! Bog je uz nas, a mi svi budimo uz Boga. Ne uz svijet, nego uz Boga za vaše dobro ... Pa vas još jednom od srca pozdravljam. Eto, vi ćete svojim kućama. Ja ću natrag u Indiju. A ja mislim da neću sam. Kad vidim ove Vaše male, ova divna lica, ožarene oči, baš kao da će

---

O. Ante Gabrić se upravo spremio na put da obiđe svoje vjernike

u Indiju za mnom, tako me gledaju. Pa što nas je više u Indiji, bit će nam bolje ... Majke i očevi! I to vas molim: BUDITE VELIKODUŠNI! Dajte Bogu svoju djecu. Ne ćete ih izgubiti. Ako ih Bogu dadete, primit ćete stostruko. Vidjet ćete, to se ne može rastumačiti. Jutros sam bio s majkom našega patra isusovca Ive Nikolića u Osijeku. Starica je. Ima 80 godina. Pa meni kaže: — Nisam ja stara. Ja svaki dan mislim na svoga Ivu. Kad je htio postati svećenik i molio me za to, bila sam vesela. Onda mi je došao i rekao: Ja bih htio u Družbu Isusovu. Ja bih htio postati Isusovac, redovnik. A ja sam rekla: — Sinko, hajde! Ako Te Bog zove na veću žrtvu, idi ... Kad sam ja postao Isusovac, pa sam majci spomenuo da ću u misije, da je nikada više neću vidjeti, majka me onda poljubila ...

Tu je otac Ante zagrcao. Ono srce koje ima junaštva stupati pred tigrove, one oči koje se ne boje naočarki, najotrovnijih indijskih zmija, to srce se razmekša, i te oči zasuze, kad se sjete svoga oca i majke ... Teško se naprežući nastavio je:

— I blagoslovila me. Vjerujte, dragi očevi i majke, taj poljubac me držao. Nisam je više vidio. Poljubio sam joj sada grob nakon 31 godinu rastanka. Nikada me nije vidjela kao svećenika. Ali kroz tih 31 godinu me držao poljubac moje majke ondje dolje u Indiji. Smrti sam u oči gledao mnogo puta. I gladan i žedan. I u groznici. Ali nikad nisam sustao. Sjećam se jednom: nisam znao gdje sam. Oluja strašna. Izgubio sam svaku orijentaciju. Baš mi je nedavno majka umrla. Molio sam se njoj. I osjetio sam — za ruku me držala. Siguran sam. Izvela je svoga sina na pravi put ... Majke i očevi, ljubite i vi svoju djecu. Blagoslovite ih. Ako ih dadete Isusu, opet kažem, ne ćete izgubiti ništa. Moja majka je uvijek govorila, i onda kad sam bio daleko dolje, da sam joj najbliži, jer sam je se svaki dan sjećao kod Božjeg oltara. Pa ću se i vas sviju sjećati. A vi se mene sjećajte da mogu izdržati ondje dolje u Indiji. Da bih se mogao potpuno žrtvovati za Isusa i duše ... Još jednom: hvala vam od srca, Bog vas dragi blagoslovio ...

Suze nisu tekle samo niz lice o. Ante. Nego i niz lica prisutnih majki i očeva. Junaka i junakinja svoje brojne djece ...

BOG JE S NAMA!

Pitao sam majke prisutne u Slavonskom Brodu; — Da li se naš svijet danas podaje tim abortusima i ubijanju djece?

— Dosta malo toga sada ima. Nego se većinom služe tabletama. Sada samo tablete rade. Idu redovito na savjete kod doktora. Nas pitaju odakle nam vremena za djecu, a one više vremena potroše na svoja savjetovanja da nemaju djece nego mi s našom dragom djecom.

— Svaka tri mjeseca idu?

— Ma ne! Svake nedjelje. Četvrtkom. Poslije podne. Znam za nekoliko žena koje već boluju od tih tableta, jer su one štetne. Znam kuća u kojima tablete uniješe nemir. One se prodaju najviše zbog zarade. I treba ih plaćati. Dolazi do injekcija. Komplikacije. Toj i toj je pozlilo od njih. Onoj drugoj također je slabo ... Nedavno je bila kod nas i neka socijalna radnica. Pa i ona otvoreno govori ženama, kad sam ja rekla protiv pilula: — Ne, ne, žene! Nemojte se buniti. One štetno djeluju ...

Glavna svrha je ovakvoga maloga kongresa brojnih obitelji upravo u tome: da se međusobno povežu ovakve obitelji. Da se međusobno ohrabre. Da se međusobno ponovo uvjere i učvrste u velikodušnosti.

o. Pero Bulat DI
pučki misionar

RAZGOVARAMO

Dragi oče uredniče!

Vaša sam čitateljica Glasnika Srca Isusova i Marijina. Željela bih se ovim pismom zahvaliti na Vašem radu i požrtvovnosti. U godini 1967. puno ste pisali o obiteljima, da se ne oslanjamo na jedno ili dvoje djece. Ja sam ih već imala četvero. Čitajući Vaš Glasnik odlučila sam da imam još jedno, iako mi je s onima što ih već imam bilo dosta teško. Prelistala sam i Sveto pismo, i ono me potaklo na istu odluku. Veli Krist na jednom mjestu: »Tko primi jednoga od ovih najmanjih, mene prima!« — I dok sam tako nosila svoje peto dijete, molila sam Boga, da mi bude sin, i da ga Bog primi u svoj sveti hram, da služi njemu. I evo, moje dijete ima već godinu i po. Uz njega sam sretna i osjećam milost Božju koju nisam još mala ovakvu. Odlučila sam da Vam se zahvalim, jer ste zaslužni, a neka Bog vodi ovo moje dijete svojim putem. Imala sam dosta teškoća dok sam ga nosila. Govorili su mi zašto mi je potrebno to dijete, ta imam već tri sina i jednu kćer. Morala sam na sve šutjeti. Bile su to teške kušnje, ali sada je sve dobro. Zahvaljujem Gospodinu Bogu na njegovu daru; zahvaljujem njegovoj Majci jer se i ona brine za svoje, a Vama se, dragi oče, zahvaljujem, neka Vas Bog i ubuduće podrži, da donesete dobar rod na njivi Gospodnjoj. Ne zamjerite što ne navodim svoje adrese.

Hvala i Vama na lijepom pismu. Objavio sam ga u cijelosti i nepromijenjena. Neka i drugima bude za razmišljanje.

Velečasni oče uredniče!

Već sam zreo čovjek, ali još mi jedna stvar nije jasna. Taj moj osobni problem kopka po meni iz dana u dan i zbog toga vam se obraćam s molbom za odgovor. Pitam se više puta, da li postoji drugi svijet, vansmrtni život, duša! — Ako postoji duša kako nas uči naša vjera, kako si Vi to zamišljate iz aspekta zdravog razuma i Vaše svećeničke nauke. Jer vi ste, naročito franjevci filozofi, koje ja osobno mnogo cijenim. Nadareni ste Duhem Svetim, koji Vam daje moć i snagu duha. Vjerujem, dragi velečasni oče, da ćete mi na ovo moje pitanje odgovoriti u Glasniku Srca Isusova i Marijina. Neka pitanje glasi: postoji li vansmrtni život, ili ima li čovjek dušu. Kako

si Vi to kao svećenici zamišljate! — Pozdravlja Vas i puno zahvaljuje. PS. U Glasniku stavite samo inicijale ili ništa od moga potpisa.

Malo ste dugo čekali na odgovor. No ništa zato, čekali ste i dočekali. Najprije mali ispravak. Ja doduše jesam Franjo, ali nisam Franjevac, ali ću Vam nastojati pošteno odgovoriti na pitanje. Idimo lijepo po redu:

Prvo pitanje: Postoji li duhovni svijet? Odgovaram: Kad osim materijalnog svijeta ne bi ništa drugo postojalo naša međusobna sporazumijevanja svela bi se samo na dohvat naših šapa. Drugim riječima ne bi postojalo nikakve vrednote kao književnost, glazba, sporazumijevanje, kultura, dobrota, ljepota, plemenitost, napredak. Sve naime ove stvari predpostavljaju duh i začinjavaju duhovni svijet. Tele ne shvaća što piše u Sportskim novostima, ali mladić to razumije, a razumije zato jer ima pamet. A razumije i zato jer ima i onaj pamet koji je vijest zapisao. Nadalje narav te vijesti jest takova, da je ona zapravo samo prikopčana uz novine materijalnim slovima, u sebi ona je sasvim neprotežne naravi, ona je duhovna. Dakle ima svijet duhovnih vrednota.

Drugo pitanje i drugi odgovor: Postoji li neki duhovni svijet, koji je neovisan o zbivanjima ovdje na zemlji. Dakle neki usvojni duhovni svijet, samostalni duhovni svijet? — U odgovoru se skriva jedna poteškoća. Polazna naime točka naše spoznaje jest ovaj svijet koji je materijalno-duhovan, i mi se te polazne točke nikad pravo ne možemo osloboditi. Sve su naše predodžbe vezane uz materijalne slike. I zato moramo si što manje predočivati, a što više umovati. A što ćemo umovati:? Evo što! — Ako postoje u nas duhovni čini: računanje, suvislo pisanje, razmišljanje (u to nitko ne sumnja), postoji i činilac tih radnji. Što više, iz naravi tih čina mi sasvim razumno zaključujemo na narav toga činioca. Ako je tako neki učinak duhovan, onda je još duhovniji onaj koji ga je proizveo. Duhovna misao — duh onaj koji misli. Misao neprotežna — neprotežan duh koji misli. — Nadalje, kakva je narav tog duha? Vidimo kako se naše tijelo mijenja. Liječnici vele da se u par godina sva struktura promijeni. A ipak nešto ostaje. Netko tko pamti događaje čak iz najranijeg djetinjstva. Netko ostaje tko je nosilac svoje osobne karte, nosilac svojih zasluga i svojih krivica. Taj isti nosilac jednoga dana napusti svoju materijalnu krletku, tijelo, i ono više nema gospodara. A gdje je on, kud se preselio? Što je s njim? — Ono isto umovanje koje nas je dovelo do zaključka da postoji taj duhovni nosilac, isto umovanje dovodi nas do zaključka da taj nosilac više ne prestaje biti, da on ostaje, i to baš zahvaljujući svojoj duhovnoj strukturi. Jer ono propada što se rasipa u dijelove; a ovdje nemaš dijelova. Ostavite materijalne predodžbe. One samo smetaju. Usvojni, neprotežni duh, kad se jednom pojavio u redu opstojanja, više se vraća u ništavilo. Potrebna bi bila za to neka pozitivna sila, jednaka onoj koja ga je stavila u red opstojnosti, da ga uništi i skine s dnevnog reda. — A gdje su te duše? A gdje bi bile, pitam ja Vas, kad su bile u nama? Da li u ruci? Dakako! — Da li u slušanju? — Da li u kucanju srca? Da li u težnjama? — Dakako i dakako. Samo u svakom činu na svoj način, već prema tome kakva je instrument imala duša s kojim je u dodiru s ovim svijetom. Ako ti instrumenti odkažu, duša se povlači u svoje sfere duhovnog samopostojanja.

A što najzad vjera veli na to sve skupa o duši? Krist je u tome jasan kao dan: »Ne bojte se onih koji ubijaju tijelo, a DUŠE ne mogu ubiti! Bojte se radije onog koji može i dušu i tijelo uništiti u paklu.« (Mt 10,28) — Krist ne dokazuje opstojnost duhovne duše, on to pretpostavlja. Čovjek nije samo tijelo, on ima dušu i ona je nosilac života, onoga pravoga ŽIVOTA, koji se ni pod koju cijenu ne smije izgubiti: »Što koristi čovjeku, ako dobije cijeli svijet, a izgubi svoj život?« (Mk 8,36)

Dakle sve u svemu postoji duša, postoji duhovni svijet, neovisan o materijalnom svijetu. Gdje je on? Nemojte si ništa predočivati, jer u duhovnom svijetu ne vrijede naše zemljopisne karte ni naši kalendari. Nema tamo ni lijevo ni desno, ni gore ni dolje, ni prije ni kasnije. Vrijeme i prostor funkcije su protežnosti i gibanja, a to se na duhovni svijet ne smije primijeniti. Postoji u duhovnom svijetu samo SADA, »živi sada« — vječnost, posjedovanje života bez straha pred krajem.

Oče uredniče!

Moj muž i ja živjeli smo sretno nekoliko godina u braku. On je tada iznenada umro. Ne mogu ga zaboraviti. Stalno mi je u mislima. Zanima me što je s čovjekom nakon smrti? Gdje on prebiva i što radi? Da li postoji mogućnost međusobnog pomaganja i javljanja?

Naše znanje o prekogrobnom životu temelji se na objavi. Smrću čovjek kao jedinica i osoba doživljava kraj. Materijalni dio podvrgnut je raspadanju; duhovni, nematerijalni dio, duša, ne propada i ne može propasti. Njezina nas sudbina zanima, a moramo priznati da sve naše predodžbe o tom svijetu duše ne zahvaćaju stvarnost onakvom kakova ona jest. Iz objave znamo da su duše pravednika u ruci Božjoj, i da ih ne pogađa smrtna muka (Mudr 3,1). Život koji duše pravednika provode sasvim je različit od življenja na zemlji. Znamo da je to život spoznaje i htijenja, a i to znamo da taj život nadilazi naš kao što duh nadilazi tijelo, a nebo zemlju. Da li je moguće međusobno pomaganje i da li duše pravednika prate naš život, osobito onih koji su ovdje na zemlji bili vezani jedni na druge? — Pravednici na drugom svijetu gledaju naš život u Bogu i pomažu nas svojim zagovorom. Dakako da oni naše ovozemne brige gledaju u drugom svjetlu i da oni patnju i brige gledaju s jedne druge perspektive, gdje ona u njihovim očima dobiva pravi smisao, da nas Bog po njima dovodi k sebi. Tako treba shvatiti i njihovo pomaganje. Oni nas ne žele pomagati u onome što mi smatramo da je dobro za nas, nego u onome što su oni uočili da je dobro za nas. A za nas je bez sumnje dobro to da se na nama ispuni Božja volja.

IZ KATOLIČKOG SVIJETA

BIJELI OTAC NA CRNOM KONTINENTU

Tri papina »afrička dana« bila su dobro smišljena u Pavlovu srcu. Prije nego li se teški mlaznjak digao sa Fiumincina, da Pontifeksa prebaci do Entebea u Ugandi, Papa je znao da će putovanje biti riskantno. Različito će odjeknuti u ljudskim srcima. Mnogi će u njegovu pohodu vidjeti i propagandu; neki će njegovo osmo putovanje izvan Italije ocijeniti kao osobnu želju da pokaže snagu i odvažnost; bit će ih napokon, koji će mjesto ravnodušnosti doživjeti zahvalnost i molitvama popratiti Papinu smionost. I to ga je nagnalo da poleti ...

Tri dana, to je dosta malo za jedan golem kontinent, koji naglo ulazi u koncerat svjetske politike, ekonomike i kulture. Prvi puta u povijesti Kristova Kraljevstva rimski papa stupa na tlo, odakle je Crkvi došlo više papa. No sada taj dio planeta iznosi pred svijet širok splet problema, i Papa ne može šutjeti.

Prigoda je bila zbilja »prigodna«: Papa je otišao u Kampalu da posveti novi oltar u budućoj velikoj bazilici, koja je izgrađena u čast svetih ugandskih mučenika iz prošlog vijeka. To je, ako ćemo pravo, mogao izvršiti bilo koji od sedam af-

ričkih kardinala. Papa je prihvatio »prigodu« da afričkim prostranstvima donese nešto drugo osim te posvete.

■ Ponajprije, **razdrta »afrička« unija« raznih naroda, država i plemena** ponukala je papino ožalošćeno srce **da pokaže stazu razumijevanja i mira.** Zato je dobrodošlo onih pet predsjednika susjednih republika; zato je papa progovorio u ugandskom parlamentu (samo je govor pred Ujedinjenim Narodima bio »prostraniji i politički zauzetiji«); zato je na smrt umoran raspravljao s delegacijama zaraćene Nigerije i Bijafre, ne bi li se dokrajčio najnehumaniji pokolj posljednjih godina. Papa nije pretjerao kad je afričkim predstavnicima i preko njih mnoštvu od 230 milijuna ljudi doviknuo, da moraju pronaći svoj vlastiti životni put, sačuvati svoje obilježje i kulturno blago, promicati »zdravu slobodu, društvenu pravdu i mir«. Njegove su misli tekle uhodanim smjerom: Papa je o svemu tome govorio kao učitelj naroda u svojoj revolucionarnoj enciklici »budućnosti« — Populorum progressio (o razvojnom putu naroda). Razvitak je zahtjev pravde — razvitak je temelj mira! »Ni kolonijalizam ni nekolonijalizam, nego pomoć i poticaj afričkom svijetu, da bi on umio svojim vlastitim genijem i vlastitim silama izraziti političke, društvene, ekonomske, kulturne strukture razmjerne svojim potrebama i usklađene s međunarodnim društvom i modernim civilizacijama!« Osobito je bio značajan papin udarac rasizmu. U ime Krista i razboritog humanizma Papa je zahtjevao jednaka prava za svaku ljudsku osobu.

Kad je predsjednik Obote, protestant, u nekoliko navrata upravo dirnut zahvaljivao Papi, onda je to zvučalo kao neka opća zahvalnost cijele Afrike, koja u svojoj velikoj himni pjeva: Bog neka čuva Afriku!

■ Druga, a možda i prva misao koja je upravljala papinim letom, bio je **susret s afričkom Crkvom.** U posaborskom vremenu regionalne i mjesne Crkve primaju na se sve sudbonosniju i sve plodniju odgovornost. Afrička Crkva mora rješavati zakučaste probleme kojih drugdje nema (susret s animizmom, sa islamom napose jakim, s pojavom nagle civilizacije američkog ili sovjetskog ili kineskog tipa, s raznim nacionalističkim buđenjima, s teškom zaostalošću s jedne i s profinjenim smislom za duhovno s druge strane). Dok je bijeli Otac koncelebrirao s mnoštvom biskupa na otočiću kraj Namugonga i slavio anglikanske i katoličke svjedoke žive vjere, pogled mu je ronio u sve pothvate, koji od crnoga kontinenta stvara Kristovom prisutnošću bijele duše. Biskupima je govorio na završetku njihove panafričke konferencije. To više nije nikakav skučeni i zatvoreni episkopat. Oko sedam kardinala okuplja se više od sto pedeset biskupa, koji predvode mladi katolicizam. Istina, svi će oni proći kroz svoje »povijesno krštenje«, kroz pubertetsko katoličko razdoblje puno trzavica i oluja. Ipak je Pavao papa javno pred svima kazao, da su oni odsad svoji prvi — a gdjegdje valjda i jedini misionari! A to zvuči kao proglašenje punoljetnosti za sve inicijative — i one u crkvama, i one u bolnicama i školama, i one u javnom životu i tisku, i one u odnosima s drugim religijama i s nevjernicima.

Simbolički broj krštenika, koje je sam papa krstio, krizmao i pričestio (22 kao u prošlom vijeku 22 mučenika — sveca!), dosta jako označuje da je to Crkva nade. Nije nemoguće da na mjesto iscrpljenog, umornog, možda dotrajalog kršćanstva na evropskom tlu dolazi novost afričke Crkve, koja će podmetnuti »leđa« budućim razvojnim procesima, jer se probija naprijed s mnogo snage i smišljenosti.

Zamrli su zvukovi »afričkog teleksa«, njihovih tam-tam bubnjeva, koji su pratili papu uzduž njegova ugandskog puta. Stišalo se mnoštvo koje mu je u milijunskom broju, dok je dolazio, klicalo i željelo dobrodošlicu, tražilo blagoslov. Utrnule su se svečanosti i pogasila svjetla, koja su u srcu Afrike htjela reći »Hvala« Kristovu junačkom namjesniku. Ali nešto je, dublje od svega toga, ostalo i toga neće nestati:

■ **To je Papin zalet i prodor do najsiromašnijih, do beskućnika i bolesnika.** Reportaže o svemu tome ne mogu izreći svu istinu. Šta su doživjeli bijednici u predgrađu Kiseny, kad je papa obilazio kućerke od blata i trstike, privijao k sebi djecu, bez ikava protokola pozdravljao siromahe, dajući im svoj očinski dar u vrijednosti od 64 milijuna naših starih dinara kao prvu pomoć. Boravak u kampalskoj bolnici bio je naoko »civiliziraniji«, bolje organiziran i finiji. U biti bio je to prolazak samoga Kristova Duha, što je papa i sam spomenuo s prizvukom žalosti: Eto, kod njih, nemoćnih i paraliziranih nalazi se kao nekoć Krist među bolesnicima, samo im ne može pomoći kao što je Krist mogao. Uz sve to može im pokazati, kako ih ljubi, jer u njima vidi najveću dragocjenost Afrike, patnike u kojima izgara sam Krist!

To su bili nezaboravni događaji. Dirljiviji od onoga papina spuštanja na tlo Namugonga, kad je poljubio zemlju. Jer ovdje je ljubio nešto daleko vrednije — svoju djecu i braću, ljubio je ljude.

Tko zna neće li baš ova papina dobrota i briga za najbijednije donijeti Africi i Crkvi Božjoj u Africi prave plodove. Svakako je Papa, leteći prema Rimu, mislio na sve što je vidio, čuo, rekao i doživio. Ne znam da li je osjećao neku težinu, jer nije mogao dokrajčiti bratoubilačkog pokolja u Nigeriji i Bijafri. Ali je sigurno mislio na suze otvorenih očiju afričke sirotinje, koja ga nosi odsad u svom srcu kao Božje svjetlo.

NOVOSTI CRKVE U HRVATSKOJ

Pobožno krademo naslov iz »Glasa Koncila.« Riječ je o »novostima«, koje ne potresaju život Crkve u temeljima, ali bi mogle pripomoći da se bogatije i svestranije razvije. Odulje smo čekali da se crkvene prilike u nekim našim krajevima srede. Neprirodni crkveni položaj Rijeke, velik broj dalmatinskih dijeceza bez metropolije, neodređeni status Istre — sve se to sad poprilično uredilo. Vijest u vatikanskom dnevniku »Osservatore Romano« odjednom je objavila sve: ustanovu dviju metropolija i imenovanje četvorice novih nadbiskupa i jednog apostolskog administratora. Evo o čemu se radi.

■ Čitav **kvarnerski bazen,** koji se nagio razvija zahvaljujući riječkoj luci i prometu, industriji i visokom školstvu, napokon je **dobio svoje pravo crkveno središte.** Rijeka je velegrad, pun dinamizma. Bilo bi za cijelu pokrajinu primorja i Like tragično, da je religiozno središte i nadalje u malom Senju, povijesno znamenitom, ali često sneruke i u svemu — malom mjestu. Sad je Senj pripojen Rijeci, ne izgubivši titule »biskupije«, koja će i nadalje tu imati svoje predstavnike i bar neke funkcije. Modruška se biskupija ukida pripajanjem Rijeci. Rijeka je odgovorna ne samo za svoje uže područje, nego za velik prostor Like i Gorskog Kotara. Nova nadbiskupija ne mora graditi ni katedrale ni biskupskog dvora ni sjemeništa, jer sve to ima. Njezin je najveći problem sam grad Rijeka, koji se nagio širi i traži nova pastoralna sjedišta, jaču brigu za školsku i studentsku mladež, za intelektualce i nadasve za radnike, koji odasvud na Rijeku pritječu.

Novoj riječkoj metropoliji pripojene su zapravi tri druge biskupije: krčka, porečka i pulska. Praktično su to dvije biskupije, jer je cijela hrvatska Istra pod upravom jednog biskupa.

Rijeka je dobila nadbiskupa i metropolitu u osobi dosadašnjeg senjskomodruškog Ordinarija, biskupa oca Viktora Burića. Njegov pomoćni biskup, o. Josip Pavlišić, postao je naslovni nadbiskup i koadjutor s pravom nasljedstva. Taj pomalo legendarni »biskup župnik« nesumnjivo će unijeti potrebne izmjene kako bi vjerski život još jače procvao.

■ Nekud sumorniji osjećaj hvata Hrvata Katolika radi prilika u Dalmaciji.

Očekivali smo da će **Split postati crkvenom metropolijom i punopravnom pokrajinom,** u koju će se učlaniti **sve dalmatinske biskupije.** Nažalost, nije tako. Split je doduše okupio većinu Dalmacije u novi crkveni prostor (sufraganske su biskupije Šibenik, Hvar, Dubrovnik i Kotor). Tako će s novim nadbiskupom i metropolitom dr Franom Franićem skupno rješavati naše »priobalne« probleme sve biskupije osim — zadarske. Zadar je iznimka. Ostao je nadbiskupija, i to nam nije krivo. Ali se izdvaja iz ritma života ostalih dalmatinskih biskupija, a to je ponešto čudno. Kao da je više vezan uz Italiju i njezine probleme, ili — kao da je »ničija zemlja«, te direktno stoji pod Vatikanom ... a to je, blago budi rečeno, nama Hrvatima gotovo neukusno. Zadarski administrator biskup o. Marije Oblak postao je zadarskim nadbiskupom. Na tome čestitamo. Zar se zbilja ne bi mogao uže povezati bilo s Rijekom bilo sa Splitom, i tako skupno raditi oko hrvatskih katoličkih muka, to se s pravom pitamo. Čemu ta iznimka, koja nije nimalo religiozno obojena i Hrvatima može biti samo neugodna?

Mogli bismo postaviti pitanje: ne bi li Dubrovnik, jer je nekoć bio nadbiskupija, mogao tražiti za sebe sličan »nezavisan« status?

Ne daj Bože da radi ove zavrzlame strada život ljubavi i suradnje u Južnoj Hrvatskoj.

■ Čini se da je u ovom »komešanju« i obnovi **najsiromašnije prošao Zagreb.** To je možda u svemu najneshvatljivije i najbolnije. Preko četiri stotine župa, gotovo dva milijuna krštenih katolika, na prostranstvu većeg dijela Hrvatske, s metropolom i prijestolnicom cijele nacije, s gradom Zagrebom u središtu gdje boravi nešto manje od pola milijuna katolika — i sve to ostaje bez nadbiskupa. Odluku našega kardinala uzoritog Šepera, da napusti vodstvo dijeceze u kojoj stvarno ne može živjeti, svi su pozdravili. Ali se jedva tko nadao ovome »privremenom« i škrtom rješenju. Naše svećenstvo sve otvorenije govori o tome, kako bi trebalo u samom Zagrebu postaviti biskupa za probleme toga velegrada; da bi trebalo samu nadbiskupiju u saborskom duhu pametno podijeliti na više biskupskih vikarijata, kako bi se svećenici lakše sporazumijevali s ocima biskupima; da bi upravo stoga morao sve to voditi jedan čovjek oboružan potrebnim autoritetom — a to može biti samo nadbiskup. Zagrebački nadbiskup ne mora biti kardinal, ali Zagreb ipak zaslužuje da njegov glavni predstavnik, koji je zapravo centralna hijerarhijska ličnost u našem katolicizmu, bude barem izjednačen s ostalim nadbiskupima i metropolitama. Sad smo nekako na posljednjem mjestu u državi: jedino zagrebačka nadbiskupija ima »apostolskog administratora«, koji nam je svima neobično drag, ali nije nadbiskup. On je naslovni biskup Mete (kad bismo barem znali gdje mu je ta »biskupija«), a Zagreb i nadalje čeka ... Kakvi su se tu interesi sukobili i zbog čega sve to, nije lako razaznati.

Dok našem administratoru želimo svaki uspjeh i sreću u radu, molit ćemo dobrog Boga (a možda bi bilo od koristi otvorenije zamoliti i samu Svetu Stolicu) da nam što prije daruje zagrebačkog nadbiskupa i hrvatskog metropolitu.

Fidelis

KNJIGE

VRHUNAC ZOVU, drugo izdanje, napisao Juraj Gusić DI. Knjiga obrađuje predmet izgradnje značaja. Namijenjena je mladeži od 14 godina dalje. Veoma dobro može poslužiti kao priručnik za vjeronauk u višim razredima osmoljetke i za gimnazijalce. Koliko je knjiga bliza mladeži pokazuje činjenica, da je prvo izdanje raspačano u tri mjeseca. Cijena je 7 ND. Naručuje se na adresu: Rudolf Breber, Zagreb 02-147, Pelmotićeva 33.

Od istog pisca mogu se nabaviti knjige za mladež: »MLADIĆU, ZNAŠ LI LJUBITI?« i »DJEVOJKO, ZNAŠ LI LJUBITI?« Jedna i druga knjiga obrađuju mladenačke probleme u vrijeme mladenačkog dozrijevanja. Prva stoji 8 ND, a druga 6 ND. Bilo bi veoma korisno kad bi roditelji svojim odraslijim sinovima i kćerima nabavili ove knjige, da im olakšaju proživljavanje godina krize.

Za svećenike, redovnike i redovnice, kao i za izgrađenije katoličke laike isti je pisac izdao knjigu »BOŽJI PUTEVI«. To su duhovne vježbe po načinu svetog Ignacija. Knjiga broji 600 stranica, a cijena joj je 30 ND. Naručuje se kao prijašnje dvije na gornju adresu.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Gospi od brze pomoći na svim primljenim milostima. Ujedno je molim, da mi ubuduće bude u pomoći. — Ivanka, Vukovar.

— Od srca zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu na pomoći u bolesti, za sretan uspjeh svoga sina u školi i na maturi. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — Rozalija G., Osijek.

— Za ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Katica Gajski, Novoselec.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu, Majci Božjoj Škapularskoj, svetom Josipu, sv. Antunu, bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću, što su me čuvali u ratu i kasnije u životu. — F. Š., Velika Gorica.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Žalosnoj Gospi na uslišanoj molbi. Ujedno molim mir i blagoslov. — F. A. Mrkopalj.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću, kao i ostalim zaštitnicima za pomoć u teškoj operaciji. Preporučam im se i nadalje. — Marijan Petrović, Falanovo Brdo, Ostrožac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i ostalim zaštitnicima na primljenim milostima i ozdravljenju. — Ester Skramadeli, Split.

— Za sretnu operaciju svoje kćeri Štefice zahvaljujem Presv. Srcu susovu, Gospi od brze pomoći i sv. Trim Kraljima. — Ana Lipar, Velika Gorica.

— Na primljenoj milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj. — J. Franciškvić.

— Na milostima primljenim tijekom školske godine zahvaljujem Gospi od brze pomoći. — B. M., Slav. Kobaš.

— Djeca M. Ramača iz Đurđeva kod Novog Sada zahvaljuju Presv. Srcu Isusovu i Marijinu što su dobili posao.

— Zahvaljujem Bezgrješnom Srcu Marijinu i dušama u čistilištu za primljenu milost. — A. J., Gračanica.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i Kardinalu Stepincu. — Š. P. B.

— Za ozdravljenje od bolesti u crijevima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i slugi Božjem Petru Barbariću. —. Grubišić, Šmrika.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu i sluzi Božjem Petru Barbariću na uslišanim molbama za zdravlje bolesne obitelji. — Ivan Hrg, Potok, Kalnik.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i bl. Nikoli Taveliću. Neka mi budu i nadalje u pomoći. — B. T., Aladinići.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Maloj Tereziji i bl. Nikoli Taveliću na pomoći kod teških operacija. Ujedno molim i sada njihovu pomoć kod nove operacije. — Terezija iz Iloka.

— Za ozdravljenje svoga djeteta zahvaljujem sv. Antunu i ocu Vendelinu Vošnjaku. — Krista Knapec, Subotica.

— Na mnogim velikim milostima zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i Petru Barbariću. I nadalje im se preporučamo. — Zahvalne Marija i Manda Dretvić, Rijeka.

— Na ozdravljenju svoje sestre zahvaljujem Mariji Terezlji Ledochowskoj. Isto tako zahvaljujem joj i na milostima što ih je meni isprosila, pa joj se i nadalje preporučam. — N. Z., Travnik.

— Zahvaljujem sv. Josipu, bl. Nikoli Taveliću i Leopoldu Mandiću za milost ozdravljenja. Preporučam im sebe i svoju obitelj. — L. B. Popovići, Gruda.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. — N. N., Vukmanić.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu za primljene milosti. I nadalje im se preporučam. — Nevenka Varžić, Bočkinci.

— Na svim primljenim milostima zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu i bl. Nikoli Taveliću. Ujedno usrdno molim ih za ozdravljenje svoje žene. — Jerko Balojević, Dol na Braču.

— Na uslišanim molbama i primljenim milostima Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu. — B. T., Kupina, D. Andrijevci.

— Božanskom Srcu Isusovu, Srcu Marijinu i svetim zaštitnicima zahvaljujem na svojem ozdravljenju i na milostima što su ih primila moja djeca. — Mate Jakulj, Ernestinovo kod Osijeka.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima na velikim milostima. Neka mi budu na pomoć i ubuduće. Manda Popović, Podgradina.

— Zahvaljujem Majci Božjoj i sv. Antunu za uspjelu operaciju i za nađene stvari. — Obitelj Knežević, Mošćenička Draga.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu i Petru Barbariću na svim primljenim milostima tijekom života. — H. M. Završje.

— Zahvaljujem sluzi Božjem Petru Barbariću na olakšanju u bolesti noge. Ujedno ga molim za daljnju pomoć i zagovor. — L. S.

— Na uslišanim molbama i primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj, sv. Antunu, Kardinalu Stepincu i ostalim zagovornicima. I nadalje se preporučam njihovoj pomoći. — Ljubica K., Šenkovec.

— Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurskoj i sv. zaštitnicima zahvaljujem za primljene milosti te ih molim i za daljnju pomoć. — A. V., Vinogradci.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, te bl. Nikoli Taveliću, koji su mi pomogli u velikoj potrebi i u bolesti. — Zahvalna Š. P., Silba.

— Na primljenoj milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj i sv. Roku. — E. M., Mihovljan.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, sv. Antunu i Ivanu Dobrom na sretnoj operaciji svoje nećakinje i na dobrim nalazima kontrole mojih bolesti. — Lucija Karalić, Gorjani.

— Na položenim ispitima zahvaljem Presv. Srcu Isusovu, sv. Antunu i ocu Leopoldu Molim i dalje za pomoć. — Studentica T. J., Zagreb.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te svim Svetima za primljene milosti. I nadalje se preporučam. — Staša Živković, Mrzović.

— Za uslišane molitve zahvaljuju Presv. Srcu Isusovu Marko i Ruža Lagetar, Bistrica, Gornji Vakuf.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Bapskoj, bl. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću, Kardinalu Stepincu i Ivanu XXIII za sretnu operaciju i druge milosti. Preporučam se i nadalje. — Joca Štimac, Bapska.

— Za ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Jagoda Jambrec, Zagreb.

— Zahvaljujem Mariji Tereziji Ledochowskoj i Petru Barbariću na primljenim milostima. — Mira Glavačević, Strizivojna.

— Više puta utekla sam se za pomoć Presv. Srcu Isusovu u velikim teškoćama i uvijek mi je ono pomoglo i utješilo me. Hvala mu! — Katica Hajduković, Sunja.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i sv. Dominiku Savio na primljenim milostima. Preporučam im sada djecu da dobro prođu na ispitima. — M. N., Zemun.

— Na jednoj velikoj milosti, kao i na drugim primljenim milostima zahvaljujemo Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i bl. Nikoli Taveliću. — Obitelj Račan, Đurđevac.

— Za uspjeh svoga djeteta u školi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima. Ujedno im zahvaljujem i na drugim primljenim milostima. — N. N., Pitomača.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i svetim zaštitnicima na primljenim milostima, osobito za ozdravljenje svoga muža. Neka mi i dalje pomažu u potrebama. Zahvalna Margita, Zagreb.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu. — N. N., Velika Gorica.

— Presveto Srce Isusovo pomoglo mi je u velikoj bijedi i potrebi. Od srca mu zahvaljujem i preporučam mu se ubuduće. — S. M., Nuštar.

— Za ozdravljenje zahvaljujem bl. Nikoli Taveliću. — Zahvalna Terezija Carić — Zareb.

SADRŽAJ:

Gospa i šutnja J. G.

369 Krunica na optuženičkoj klupi, J. Njavro

372 Kolijevka, J. M.

377 Crkva u Nigeriji, Josip Antolović

380 Odakle strah pred potomstvom, Pero Bulat

386 Crkva i studenti, Mijo Škvorc

393 Spasite nam domovinu, P. Bulat

401 Razgovaramo

403 Iz katoličkog svijeta

405 Novosti Crkve u Hrvatskoj, Fidelis

407 Knjige, zahvalnice

NA NASLOVNOJ STRANI:

Kip Srca Isusova od Marijana Gajšaka D. I. Kip je izraden od terakote i bit će smješten u dačkoj kapeli novog družbinog sjemeništa u Zagrebu.

NA POLEĐINI OMOTA:

Augustov hram u Puli, danas Muzej hrvatske nacionalne povijesti.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636 — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika. Rukopisi se ne vraćaju

Bliži se kraj godine. Molimo pretplatnike koji još nisu podmirili pretplate za 1969. god. da to učine što prije, po mogućnosti prije svršetka godine. Tako ćete nas osloboditi financijskih i knjigovodstvenih teškoća. Hvala na razumijevanju! Ima dužnika i za 1968. god. ali smo izgubili nadu za podmirivanje.

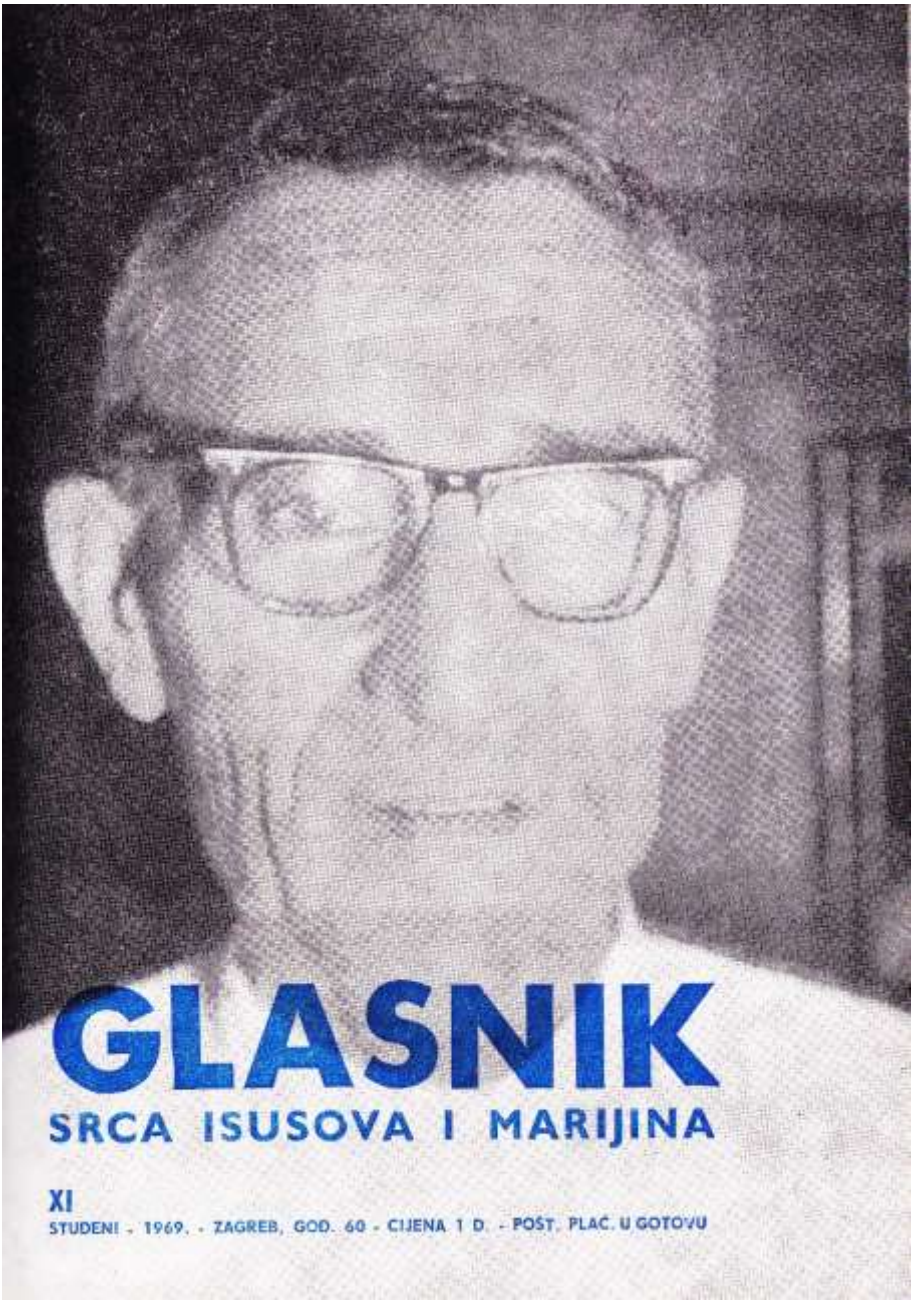

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

XI
STUDENI - 1969. - ZAGREB, GOD. 60 - CIJENA 1 D. - POŠT. PLAĆ. U GOTOVU

GOSPA I RAD

1. Gospa je zaručnica jednoga radnika, majka Bogočovjeka Radnika, a i sama je bila radnica. Tako su se u nazaretskoj radionici našli zajedno oni, koji će kroz sve buduće vjekove biti uzorima svih radnika širom svijeta. Tu je Bog na zoran način pokazivao ljudima koliko cijeni ljudski rad i koliko cijeni čovjeka radnika, koji dovršuje Njegovo započeto djelo stvaranja.

Mariji su dobro bile poznate riječi što ih svi radnici svijeta ponavljaju kroz vjekove iz dana u dan, kao što su: rad, trud, znoj, umor, malo i mnogo posla ... Te su riječi toliko puta ponavljali Isus i Josip, kad su polazili na posao ili kad su se vraćali umorni kući.

Gospa je posebno shvaćala vrijednost Kristova rada, jer je shvaćala Njegov poziv. Ona je znala, da je rad njezina Sina dio Njegova otkupiteljskog poziva. Isus je došao na ovaj svijet, ne samo da otkupi samog čovjeka, nego da posveti i sve njegovo djelovanje, koje će biti u skladu s Božjim zakonom. I tako je ona čvrsto vjerovala da njezin Sin svojim radom posvećuje i njezin i Josipov rad, pa mu tako daje nadnaravnu vrijednost. I tko god je povezan s Kristom i njegovim radom, isto tako biva dionikom toga blagoslova ... I što je tko više s Njime povezan, to je i veći dionik tog blagoslova.

2. Budući da je Gospa tako duboko shvaćala povezanost Kristova rada i našeg rada, pa stoga i njihovu vrijednost, stoga je željela i želi donijeti Krista i njegov blagoslov svim radnicima svijeta. Ona želi, da se s Kristom radnikom susretnu ti njezini sinovi i kćeri svaki dan na svojim radnim mjestima.

Danas se toliko govori, da radnicima ne treba Krista ni Njegova blagoslova. To nije istina! Radnici i te kako osjećaju potrebu za duhovnom snagom, koja će ih podržavati u njihovu teškome poslu. Oni žele, da im rad bude plodan ne samo zbog veće zarade, koja je svima potrebna, ako žele vezati kraj s krajem u uzdržavanju svoje obitelji, nego i zbog toga, da mogu izvršiti svoj životni poziv dajući Bogu i ljudima ono što se od njih očekuje. Stoga Gospa ima pravo, kad nastoji Krista unijeti u tvornice i radionice, i, što više, u sama radnička srca.

3. No, da Krist mogne doprijeti do tolikih radničkih srdaca, Gospa računa na svu onu svoju duhovnu djecu radnike, koji Ga već nose u svome srcu. Preko njih On će dospjeti u tvorničke hale, u radionice, na radničke sastanke, u radničke obitelji ... Gospa računa i na mene. Pa, kad mi ništa drugo ne bude uspijevalo, barem ću moliti za toliku svoju braću:

»Majko Krista Radnika, budi majkom svih radnika! Svih onih, koji ujutro polaze na posao a da se nisu pravo odmorili od jučerašnjeg rada, a nakon radnog vremena vraćaju se kući slomljeni od umora! Budi majkom i svih onih, koji su premalo plaćeni za svoj trud, i čije srce radi toga ispunja gorčina zbog ljudske nepravde! Bdij i nad onima, kojima su povjereni opasni poslovi i čiji je život stalno u opasnosti, ali koji su za svoju obitelj spremni žrtvovati zdravlje, pa i sam život! Pomozi onima, koji su bez posla i bez kruha! Pristupi kao majka onima, koji se osjećaju previše sami, zapušteni, malodušni i klonuli!

Marijo, donesi svima njima blagoslov svoga Sina, Krista Radnika! Neka osjete naravnu i svrhunaravnu vrijednost rada, i neka ih taj njihov rad dovede po Kristu bliže Bogu ...

J. G.

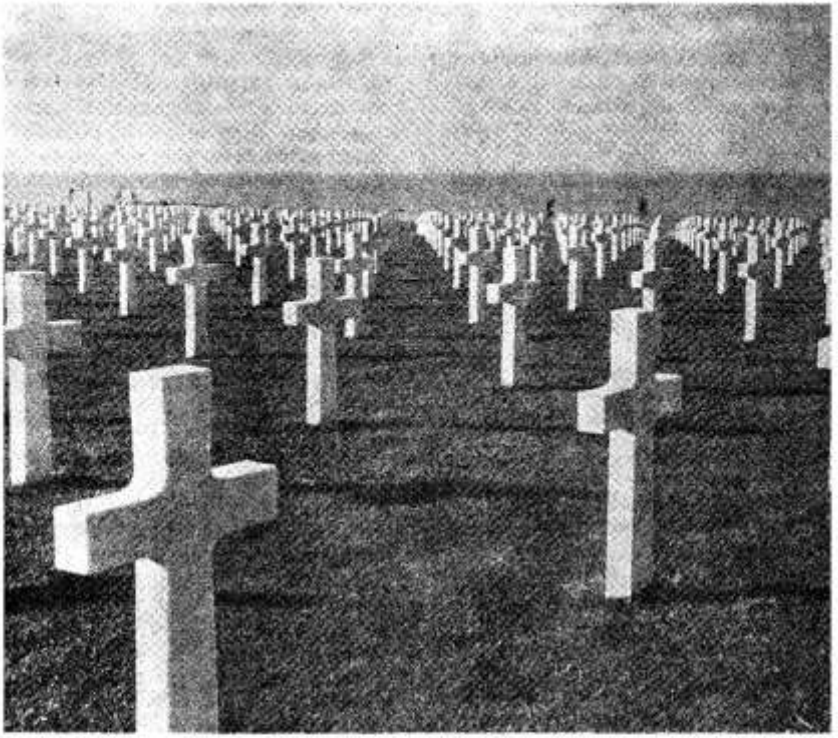

. . . i svjetlost vječna

SJEĆANJE NA NAŠE POKOJNIKE Sveta je Crkva uistinu brižna majka, koja bdije nad svojom djecom ne samo dok žive ovdje na zemlji, nego i kad se presele u vječnost. Posebnu brigu posvećuje dušama onih, koji još nisu posve stigli na cilj. To su duše, koje je Božja pravda zaustavila u čistilištu, da tamo otplate svoje posljednje dugove.

Tih duša Crkva se sjeća svaki dan u svakoj svetoj Misi. No uz to je njima posvetila jedan dan u godini, kad u prvom redu za njih prikazuje plodove Kristove žrtve. To je Dušni dan. Tijekom vremena kršćanska je samilost proširila taj Dušni dan na cijeli mjesec studeni. Crkva je prvih deset dana toga mjeseca obdarila raznim povlasticama u korist duša u čistilištu, kao što su posebni oprosti za

njih i povlastica prikazivanja svete misne žrtve u prvom redu za njihovo izbavljenje iz čistilišta.

Ovim svojim primjerom Crkva poziva svu svoju duhovnu djecu, da poslušaju vapaje svoje preminule braće i sestara, koji sami sebi ne mogu više pomoći. Da nas na to potakne, Crkva se služi riječima iz knjige Jobove. Ona stavlja tim dušama u usta riječi Jobove, kojima je on nastojao dati oduška svojim bolima: »Smilujte mi se, prijatelji moji, jer me je ruka Gospodnja udarila!« (Job 19, 21)

Koliko Dušni dan može probuditi naše sjećanje na duše u čistilištu, pokazuje činjenica, da već uoči toga dana sva naša groblja redovito budu pretvorena u perivoj cvijeća, što ga je zasadila kršćanska ruka na grobove pokojnika, kao i u golemu baklju, sastavljenu od tisuća svijeća, što ih je zapalila ljubav nad tjelesima svojih dragih preminulih. A koliko bude toga dana i tijekom mjeseca studenoga izgovoreno molitava za pokoj duša u čistilištu, tko bi to mogao izbrojiti?...

ČISTILIŠTE JE STRAŠNA I UTJEŠNA ČINJENICA Neka siromašna seljanka iz Poljske došla je jednog dana k svome gospodaru, kod kojega je radila kao nadničarka, te ga zamolila za nekoliko novčića da mogne dati prikazati svetu Misu za svoga pokojnog muža. Oholi čovjek joj odgovori: »Jadna ženo, još uvijek vjeruješ u te bajke! Ali evo ti novac, pa daj za Misu. Ako to pomogne tvome mužu, reci mu, da mi to javi!«

Druge noći, dok je taj bogataš odgovarao na neka pisma sjedeći za pisaćim stolom, opazio je kako se pred njim odjednom pojavio nepoznat čovjek. Bio je blijed, stravičnog izgleda, odjeven u bijelo odijelo tamošnjih seljaka. Najstrašnije je bilo, što je izbijao plamen iz svakog mjesta, gdje bi taj čovjek stavio ruku ili nogu.

»Tko si i što tražiš ovdje u ovaj noćni sat?« — »Ja sam muž one siromašne udovice, kojoj si ti dao novac za Misu. Dolazim, da ti zahvalim na tome, ali i da ti kažem, da čistilište nije bajka!«

Nitko ne mora vjerovati u taj primjer, ali moramo vjerovati ono, što nam o čistilištu kaže razum, srce, Sveto pismo i Crkva. Ako ne vjerujemo Božjem glasu, koji nam kaže, da je čistilište zbilja, kako ćemo onda vjerovati nekome od pokojnika?

Želimo li znati, što o čistilištu kaže razum, dosta se zapitati, da li je ovdje na zemlji u svemu izvršena i zadovoljena sva pravda. A svaki pravni poredak pozna manje kazne za manje prestupke zakona i veće kazne za veće prestupke, pa čak i najteže kazne za velike zločine. Međutim, toliko toga ljudima ostaje nepoznato, jer je učinjeno u tajnosti. Tko će tu namiriti pravdu? Samo Bog, komu su poznata sva naša djela, misli, namjere i želje. I to, ako ne kazni na ovom svijetu, mora biti mogućnost, da kazni na drugom.

Sveto nam Pismo govori o čistilištu u Starom zavjetu u Drugoj knjizi Makabejaca. Tu se opisuje, kako je Juda Makabejac poslao u Jeruzalem određenu svotu novca, da se prikažu žrtve za pale u boju.

Tu sveti pisac kaže: »Sveta je i spasonosna misao moliti za pokojne, da im se oproste grijesi«. (2 Mak 12, 44). A u Novom zavjetu kaže nam sam Isus: »Miri se sa svojim protivnikom brzo, dok si s njim na putu, da te protivnik ne preda sucu, a sudac sudbenom podvorniku, i da te ne bace u tamnicu. Zaista ti kažem: Ne ćeš izaći odanle, dok ne platiš posljednje pare!« (Mt 5, 25—26) A sveti Pavao u svojoj Prvoj poslanici Korinćanima piše: »Po milosti Božjoj, koja mi je dana, ja kao mudri graditelj postavih temelj, a drugi naziđuje, ali svaki neka gleda, kako naziđuje. Jer drugoga temelja ne može nitko postaviti osim onoga, koji je postavljen, a taj je Isus Krist. Ako li tko zida na ovom temelju: zlato, srebro, drago kamenje, drvo, sijeno, slamu, svakoga će djelo izaći na svjetlo. Dan će pokazati, jer će se ognjem otkriti. I oganj će iskušati kakvo je čije djelo. Ako ostane čije djelo, što je nazidao, primit će plaću. A čije djelo izgori, štetovat će, a sam će se spasiti, ali tako kao kroz vatru« (1 Kor 3, 10—15).

Da Crkva čvrsto vjeruje u čistilište, pokazuje činjenica da ona moli za duše svoje preminule djece, kako bi Božjoj pravdi namjesto njih nadoknadila njihove dugove.

ČISTILIŠTE JE DOKAZ BOŽJEG MILOSRĐA Vjera nas uči, da u nebo mogu ući samo posve čiste duše. A koliko je takvih na času smrti? Vrlo, vrlo malo! Mnoštvo ljudi napušta ovaj svijet opterećeno nebrojenim nesavršenostima, a i s velikim zaduženjima radi teških grijeha što su ih ispovjedili ili se za njih pokajali, ali nisu zadovoljili Božjoj pravdi. Kuda s njima? U nebo ne mogu, jer im nedostaje savršena čistoća, a s druge strane nije im mjesto ni u paklu. Tko bi naime mogao i pomisliti da bi Bog prema takvim dušama mogao biti nepravedan i nemilosrdan, te ih kazniti više nego što su zaslužile? Potrebno je dakle čistilište, da bude zadovoljena i Božja pravda i Božje milosrđe.

NAŠA POMOĆ DUŠAMA U ČISTILIŠTU Za vrijeme ruskog cara Aleksandra došla je Katarina Lopolow pješice tri tisuće kilometara iz Sibirije pred samog cara u Petrograd, da zamoli za pomilovanje svojih roditelja, kako bi se iz Sibira smjeli vratiti kući. Kad je car čuo kolike je žrtve Katarina prinijela samo da spasi svoje roditelje, smekšalo mu se srce i uslišao je molbu tog požrtvovnog djeteta.

Bog nije tiranin, koji uživa u ljudskim bolima, nego dobri otac, koji ljubi svoju djecu. I kad se pred njim jedno njegovo dijete zauzme za drugo, osobito ono, koje si više samo ne može pomoći, on saslušava te molbe i skraćuje njegove patnje. Tako se on odnosi i prema dušama u čistilištu. Nama daje priliku da svojim žrtvama, dobrim djelima i molitvama pomognemo tim patničkim dušama. Dapače, ti naši čini njemu su dokaz naše velikodušnosti i zahvalnosti posebno kad se molimo i žrtvujemo za svoje najbliže, kao što su naši roditelji, braća i se-

stre, koji su pred nama pošli s ovoga svijeta u znaku vjere. Kao pravi prijatelji molit ćemo se i za svoje druge rođake, onda za prijatelje, znance, dobročinitelje, za one koji nemaju nikoga na ovom svijetu da se za njih pomoli, a nećemo isključiti ni svojih neprijatelja. Sa smrću moraju prestati sva neprijateljstva...

Nemojmo pročitati ove retke, a da nam srce ostane hladno prema onima, koji nas žarko mole Jobovim riječima: »Smilujte se barem vi, prijatelji moji, jer me je ruka Gospodnja teško udarila!« Jer što mi danas učinimo tim dušama u čistilištu, to će sutra nama, kad se nađemo u istom položaju i u istim mukama, učiniti drugi. A ni duše, spašene našim molitvama, neće nam ostati dužne ni ovdje ni u vječnosti.

Josip Njavro

DESET ZAPOVIJEDI bračnog života

U ozbiljnom studenom Apostoli Molitve, napose oženjeni, mole »da bi bračni drugovi u sakramentalnoj milosti braka pronašli pomoć da uzmognu ispuniti dužnosti i hrabro podnijeti poteškoće svoga životnog poziva«.

»IZBOR IZ READERS DIGESTA« donio je u svom francuskom izdanju (svibanj 1968, str. 30) zanimljiv članak teologa Normana Vincenta Pealea »Deset zapovijedi bračne sreće«. Daleko uvjerljivije od površnih uličnjačkih pouka, neozbiljnih knjiga, zavodljivih ružičastih filmova, Peale riše peripetije, što ih supruzi znadu, i lijekove kojih mnogi ne znaju. Mnogo je taj čovjek razmišljao, razmišljao i nanovo doznavao, dok su mu se ispovijedale ranjene savjesti, slomljeni životi, uništene bračne egzistencije. I on poput Spasitelja govori: Žao mi je naroda! Žao mi je ljudi, koji su počeli jutro braka u blistavoj zori, da se razočaraju još prije podneva... Teolog Peale ne govori o Kristovoj posveti braka; niti o Pavlovoj spoznaji bračne sakramentalne uzvišenosti; niti o Augustinovu uvjerenju da je brak velik samo u velikom Bogu. Mi ćemo na podlozi vjekovnog uvjerenja Crkve, prema mislima Sabora (Uredba o Crkvi u svijetu »Gaudium et spes — Radost i

nada«, br. 47—52) i ostalih dobronamjernih savjeta razložiti Pealeovih »deset zapovijedi«.

TRI PITANJA

Da li zbilja ljubiš? Mudrac reče: Ljubiti, duboko i životno ljubiti, znači predvidjeti, procijeniti i ispuniti potrebe drugoga! Sveti Pavao tumači ljubav riječima: Ljubav je strpljiva . . . dobrostiva . . . ne zavidi . . . ne hvalisa se, ne šepiri se . . . ne traži svoje . . . ne razdražuje se, zaboravlja i oprašta zlo, ne veseli se nepravednosti, a veseli se pravednosti; sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve junački podnosi (I Kor 13, 4). Sabor nadodaje: »Mnogi naši suvremenici visoko cijene pravu ljubav između muža i žene, koja se očituje na različite načine, prema čestitim običajima naroda i vremena . . . Tu ljubav udostojao se Gospodin iscijeliti, usavršiti i uzdignuti posebnim darom svoje milosti i ljubavi. Ujedinjujući ljudsko i božansko, takva ljubav navodi supruge da se slobodno daruju jedno drugome dokazujući to nježnim osjećajima i djelom (GS 49). Supruzi su kao dvije žarulje u istom životnom prostoru, koje moraju svijetliti snagom iste struje: Ljubavi! Ljubav nije časovito zaljubljivanje niti neozbiljno ljubakanje. Nije samo osjećaj i trenutačna slabost. Ljubav je prije svega smisao za dobro i uspjeh drugoga! Da li zbilja ljubiš?

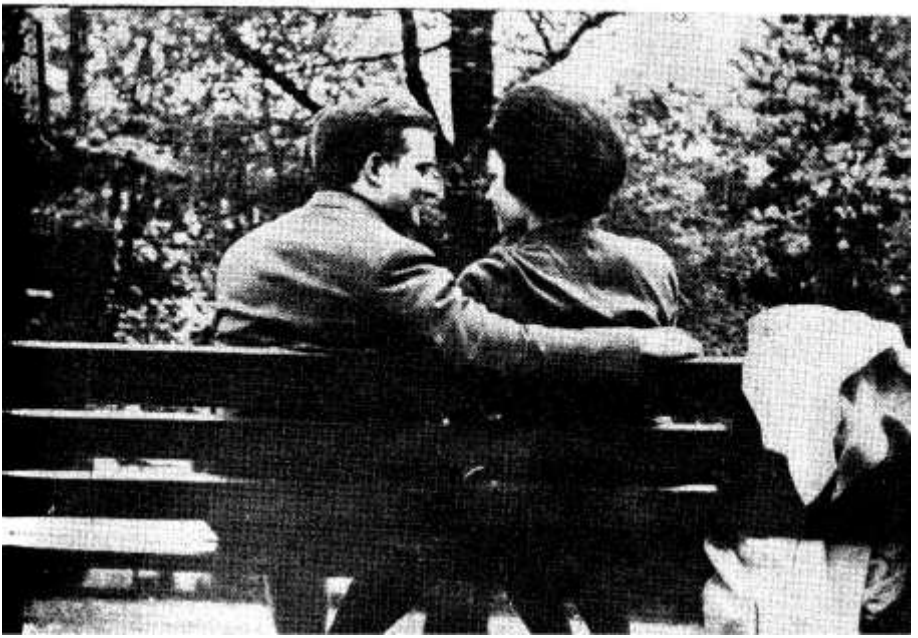

rjenjivati ono što drugome najviše smeta, stalno usvajati ono što svima najviše koristi! Ne čekajte da drugi počne! Počnite sami i povucite druge za sobom! Amerikanac Keller, osnivač »Kristofora«, mladih apostola, pametno reče: Kad bi svatko u praštanju htio biti prvi, nitko ne bi bio prikraćen u dobroti!

Posvjedočite si štovanje i ljubav! I smiješkom, i dragom smirenom riječju, i ugodnom gestom, i kakvim sitnim darom! Budite dobrohotni, otvoreno svjetli i darežljivi! Osvajajte sjajem i toplinom! Križevi nadolaze sami od sebe, od vanjskih i nutarnjih muka. Nemojte ih sami dozivati, drugome nametati, drugoga time ranjavati! »Pretječite se u ljubavi!« poručuje Apostol Pavao. Zamislimo si brak u kome muž ne može zaboraviti žene ni kad ode od kuće: pisat će joj i nešto za nju spremiti! U kome žena jedva živi bez muža, stalno misleći kako će kućno gnijezdo, zavjetarje prave intime i srdačnosti, učiniti još ugodnijim i privlačivijim. Ništa ljepše nego muž i žena kao roditelji nagnuti nad kolijevku čeda, zagrljeni u veliku tajnu srca, predani jedno drugome, svojevoljno se žrtvujući jedno za drugo! Kadikad su mala svjedočanstva znak trajne vatre, koja se u pojedinim trenucima razbuktava u silan plamen! Posvjedočite si ljubav bez škrte sebičnosti, bez krivih nakana i lukavih primisli!

ČETIRI LIJEKA

Zajedno radite! Svatko svoje, razumije se. Ali i ono što je skupno! I to »skupno« činite skupa! Uglavnom žena radi u kući, muž negdje vani. Malokad su na poslu zajedno. A što kažete: kad treba pospremiti na brzinu iza jela, ili po kući, ili prekopati vrtić, ili nešto . . . učiniti za susjede?! Bit će vam ugodno, kad se nadete »na ekipnom« poslu! Ako možete »upregnuti« i djecu, slobodno! Amerikanac Winter kaže da sa ženom i s mnogobrojnom svojom djecom radi u voćnjaku, na polju, u kući (on je profesor, ona domaćica, a djeca đaci). Zajedno izraduju liturgijske predmete prije blagdana; zajedno odlaze siromasima i bolesnicima; zajedno djeluju u dobrotvornim ustanovama. Tko je sposoban, neka sa svojom ženom uđe u kakvu apostolsku zajednicu, za poučavanje djece u vjeronauku, da priprave mladež za brak, da promiču duh suradnje među obiteljima. Nepregledno područje, gdje se pameti izoštravaju, volje jačaju, srca bogate, životi oplemenjuju! »Jao samotnome!« jauče Sveto pismo. Bratstvo se i prijateljstvo ostvaruje ponajprije u kutku zdrave familije.

Zajedno se odmarajte! »Brak je visoka škola altruizma, nesebičnosti!« napisa romanopisac Balzak. I u radu i u odmoru! Znate li odmoriti drugoga? Stvarno ga razveseliti, rasteretiti, oduševiti, osvježiti, usrećiti? Ako se znadete međusobno odmarati, nećete tražiti odviše odmora izvan obitelji! Ne kažemo time da ćete se zatvoriti u svoj dom, bez oka za druge. Bilo bi to kruta i luda sebičnost. Naznati napraviti svoj obiteljski vikend, s djecom ili sami; sjesti i radosno si povjeravati što doživljujete, otići u prirodu, kroz šumu, u

planinu ... na rijeku ili more ... ako je pametno i u kino, kazalište, na koncerat ... zajedno ali bez napadnog isticanja; skupa, ali ne zlonamjerno da druge prezrete! Otidite kadikad k rodbini, k prijateljima i znancima, neka se uz vas i oni odmore, dobro je to! Pronađite što vašem supružniku donosi pravog odmora i olakašnja, što ga uistinu raduje i jača. Nadasve treba zajedno provesti nedjeljni odmor! Jedini dan kad bi mogli biti zajedno, a upravo toga dana ode svaki svojim putem. Tuga i nevolja. Njemu je važnije društvo u krčmi, njoj bijeg sumnjivim prijateljicama ... a kad se navečer vide, srca su im prazna ili smrtno tužna ...

Zajedno živite! Jedite i spavajte! Ne dajte da nepotrebni uljezi udu u vaš posvećeni krug! Ne polazite ni vi sami na lude »izlete« izvan braka!! »Tamo gdje je brak bez ljubavi, rekao je američki mislilac Franklin, bit će i ljubavi izvan braka!« Skupni cilj života unosi u brak »novu gramatiku«: Prvo lice glasi ne »ja« nego »ti« (Kasnije za roditelje: On, ona, oni, one, ona! Mislimo na djecu!) U brak ulazi nova matematika: treba u ljubavi sve zbrajati i množiti, da dobrobit poraste; sve odbijati i dijeliti, da se nevolje smanje! Sabor je napomenuo da intimna ljubav, koja se najdivnije očituje kod jela i u toplini zagrljaja i predanja »navodi supruge da se slobodno daruju jedno drugome dokazujući to nježnim osjećajem i djelom. Ona prožima sav njihov život. Ona se štoviše sama usavršava i raste velikodušnim izvršavanjem. Daleko dakle nadvisuje puku erotičnu privlačnost koja brzo i bijedno iščezava, ukoliko se egoistično, sebičnjački, njeti« (GS 49). »Potražite na svjetlu oči, u tami ruku, u šutnji srce ... i sve ćete brzo izravnati, u svemu se iznova snaći, sve nanovo ponijeti kao pravi muž i žena!« savjetuje teolog Peale.

Zajedno molite! Nisu svi brakovi u kojima se moli uvijek sretni. To je istina. Ali se u svim doista sretnim brakovima zajedno moli. I to je istina. Biskup Sheen i kardinal Cushing pomogli su akciju patra Paytona, da krunica postane »spasenje obitelji«. Gdje se zajedno moli, sretnije se živi! ili barem — podnošljivije! To je eto njihova deviza. Krize rastu kad se zapušta molitva. Što manje molite, to više problema. To manje svjetla, to više nepovjerenja, to manje rješenja. Rastave nema gdje se zdušno i s povjerenjem zajedno moli. Naročito kad molitva vodi u zajednicu Naroda Božjega, u obitelj Crkve, na liturgijsku svečanost, na gozbu srca. Stranice koje su o tome napisali veliki pjesnik Claudel i kineski učenjak Wu, nezaboravne su, jer su životne i perspektivne. Wu pripovjeda kako je sa ženom svakodnevno klečao, okružen odraslijom djecom, kod pričesne ograde. Zajedno su prikazivali nekrvnu žrtvu, ulazili u pashalnu tajnu obnove, primali živoga Krista. Njihovi bi pogledi sjali kao i savjesti. Riječi su im odzvanjale radošću kao i duše. Kod kuće bi nastavljali. Jednom se je za vrijeme krunice nešto rasrdio, napustio molitvu i izašao iz sobe. Majka i djeca nastavili su moliti. Najstariji sin reče ostalima: Molimo za tatu, da nam se vrati! On je to čuo

pred vratima, uz pomoć Bogorodice zgazio, kako veli, zmaja oholosti u sebi, oprezno otvorio vrata i nastavio s njima ... Nikad kasnije nije nešto slično uradio.

Obiteljska je molitva životna »trafostanica«, veliki nebeski »servis«, gdje se obnavlja snaga pojedinog srca i čitave zajednice. Čak i onda, kad se dogodi teža nesreća no što su bolesti, novčani problemi, pa i sama smrt ... kad se nešto slomi u međusobnom povjerenju, kad netko izda, kad se uvuče gadna nevjera ili katastrofa bračnih grijeha ... molitva je lijek. Preko nje struji Božja milost. Obnavlja se sakramentalna zavičajnost u Bogu. Raste svijest odgovornosti nevidljivo upisana na vjenčano prstenje. Oživljuje želja da brak bude uspjeh i trijumf života, zajednička dvojedina pobjeda nad užasima i potresima svakog dana, sretan prodor u beskrajnu vječnost Božju.

Na ovo nije teško nadovezati molitvu svih Apostola Molitve. Ili su u braku, ili se za brak spremaju, ili brak poput svećenika i redovničkih duša pred Bogom zagovaraju. Brak je temelj ljudske povijesti. O njegovoj sreći ovisi sreća pojedinaca i napredak društva. O našoj molitvi ovisi upravo ta sreća. Bilo bi gotovo zločinački šutjeti i ne moliti, kad je brak ugrožen, a ljudi oko nas preduboko nesretni. Neće biti zgorega da Bogu reknemo što želimo svim bračnim drugovima na svijetu.

Mijo Škvorc

Majčino mlijeko

ČASOVI ŽARKE LJUBAVI Dijete i iza rođenja ostaje tijesno povezano s majkom. Tu povezanost osobito podržava hranjenje djeteta majčinim mlijekom na njenim grudima. Tu se zorno vidi koliko dijete ovisi o svojoj majci u prvim mjesecima života. Za njega je u to vrijeme majčino mlijeko jedina i ujedno najprirodnija hrana. Prema liječničkim istraživanjima majčino mlijeko sadrži u sebi sve ono što je u to vrijeme djetetu potrebno za razvitak. S njime nema posebne brige, jer ga ne treba ni kuhati, ni ugrijavati, niti mu što dodavati. Majčine ga grudi daju u dostatnoj mjeri tako da nije potrebno dijete dohranjivati.

No majčino mlijeko nije samo obična hrana za dijete. Ono ujedno jača dječji organizam i daje mu otpornost protiv mnogih dječjih bolesti. Stoga kod mnogih naroda nepisani je zakon da majka sama hrani svoje dijete. Kod Arapa dijete se hrani majčinim mlijekom oko dvije godine. I kod Eskima se posvećuje velika važnost dojenju djeteta.

Ukoliko majka nije zapriječena, neka svakako sama svojim mlijekom hrani svoje dijete. Od toga će imati pozitivne plodove i ona i dijete. Dojenje naime djeteta i majci pomaže da ojača, a i dulje joj čuva mladenačku svježinu. No posebno su to časovi, kad svaka majka proživljava najljepše časove majčinske ljubavi, jer joj je cijelo biće usmjereno prema njezinu djetetu.

Zapaženo je, da su djeca koja su hranjena na majčinim grudima, mnogo povezanija s majkom, nego ona kojoj je to bilo nemoguće. Iskustvo je potvrdilo, da prvi utjecaj i prvi odgoj djeteta započinje već u to vrijeme, u tim časovima intimne ljubavi i tako tijesne povezanosti.

Ima slučajeva, kad će od toga zakona biti izuzetaka. Tako npr. kad je majka bolesna, zatim, kad nema dosta mlijeka bilo iz kojeg razloga, te napokon kada dijete zbog svoje slabosti mora kroz neko vrijeme biti odijeljeno. U nekim slučajevima majku će zamijeniti druga dojilja, ali u tom slučaju treba nastojati da ta žena bude neporočna života. Inače je iskustvo pokazalo da mnogo manje umire one djece koju hrane majke svojim mlijekom.

Marijana iz Črnkovaca najmlađa između petero braće i sestara iz obitelji Vidović.

Danas, na žalost, ima velik broj žena, koje ne mogu hraniti dijete svojim mlijekom. Mnogima to priječe razne dužnosti izvan kuće, a mnoge same odbijaju tu dužnost. Nije li tu i razlog da su djeca sve manje povezana sa svojim majkama?

UZOR-MAJKA Umjetnici su izradidili najrazličitije slike, koje nam žele dočarati što zornije pravu majčinsku ljubav. Kao uzor-majku uzeli su Isusovu Majku. I stoga imamo toliko Madona s djetetom u naručju. Posebno je poznata slika »Madonna della Sedia« od Rafaela. Što je dalo povoda umjetniku, da je izradio tu sliku? Evo kako! Jednom zgodom za vrijeme podnevnog odmora, dok su radnici posjedali da ručaju, žene su im donosile jelo. No jedna se žena povukla malo podalje, da tamo na svojim grudima nahrani svoje dijete. Rafael, koji se tu našao, s udivljenjem je promatrao kako je dijete sve blaženo, a majka kod toga puna neopisive smirenosti i sreće. Umjetnik je uzeo kist i pod utiskom toga prizora izradio svoju sliku »Madonna della Sedia«.

Kao svaka druga majka, i Gospa je na svojim grudima svojim mlijekom hranila svoje božansko Čedo. I s mlijekom svojih grudiju pružala mu je i ljubav svoga srca. Stoga je umjetnik Rafael imao pravo, kad je za uzor te glasovite svoje slike uzeo majku, koja grudima hrani svoje dijete.

MAJČINE GRUDI I DIJETE Ako majka sama svojim mlijekom hrani svoje dijete, onda kod njega razvija ne samo osjećaj ljubavi, što mu ga ne može dati nitko drugi, nego i osjećaj sigurnosti. Poznato je, da se dijete u časovima straha sakriva baš na majčine grudi. I zanimljiva je činjenica, da ta gesta ostaje čovjeku kroz cijeli život. Kad je odraslijem djetetu teško, kad je nesigurno, ono se naslanja na majčine grudi. Kad mladić i djevojka proživljavaju mladenačke krize, ako su od prvih djetinjih dana bili tijesno povezani s majkom, učinit će istu gestu kao i dijete . . .

Što je to Bog stavio u majčine grudi, da tako privlače? Nije li to ljubav?! Dijete, mladić, djevojka spontano osjećaju da u tim grudima kuca srce, koje je za njih jedinstveno na ovome svijetu, srce, koje ne mogu od djeteta otrgnuti nikakove kušnje, razočaranja, nezahvalnosti ... I svako dijete, koje ima dobru majku, može biti sigurno, da se nakon svih životnih bura, katastrofa, razočaranja, odbačenja od svijeta, pregaženo, poniženo i pljuvano smije vratiti na majčino srce, smije nasloniti glavu na majčine grudi. I tu će osjećati, da ga to srce ne prezire, ne odbacuje, nego iskreno ljubi ...

O vi svete majčinske grudi, koje hranite tijelo, dušu i srce djeteta, tko da vas ne poštuje, tko da vas ne ljubi? ...

Bože, hvala Ti, što si stvorio to remek-djelo svoje ljubavi: majčine grudi!

J. M.

SREĆA JE U OBITELJI

Učitelj životne mudrosti

Bilo bi veoma zanimljivo opisati životni put tolikih i tolikih naših obitelji, koje su se iz Bosne, Hercegovine, Dalmacije, Hrvatskog Zagorja našle poslije rata u Slavoniji, Srijemu ili Bačkoj ... Otišli su bez igdje ičega, a do čega su došle? Što su postigle? Kako su prošle?

Odmah moram kazati: Stipo nije starac. Nema na njemu sijede kose. Mlad je to čovjek. Još dosta ispod 40 godina. Rodom je iz Hercegovine. Majku je izgubio vrlo rano. Kao dijete je bio gladan kruha. Često je dolazio do jednoga ponora. Želja ga je vukla da se baci u nj i tako skrati svoju bijednu, siromašnu i nemirnu mladost bez majke proživljenu. Ali nije mogao! Pomisao na Boga i dušu ga je zadržavala. S 12 godina već je postao tuđi pastir. A sa 16 godina pošao je u svijet. Prošao je u svom mladom životu mnogo. Dok se nije skrasio u jednom slavonskom mjestu. Zadnje tri godine radi u Njemačkoj. I to ne zbog svoje volje, nego samo zato da može svoje petero djece podići na noge i omogućiti im bolju mladost nego je sam imao.

Eto, takvog čovjeka ja zovem »Sveučilišni profesor životne mudrosti!« Zašto? Pročitajte, pa ćete se i vi složiti sa mnom ...

SESTRI NE DA GARANCIJU!

Razumije se da je počeo razgovor o Njemačkoj. Ondje radi, ondje sada većinom i živi. Samo se navraća za praznike kući svojoj obitelji ...

— Počeli smo govoriti o ženskima. Stvarno, ono što ste napomenuli — tako Stipo pripovijeda — da su naše ženske često bijelo roblje u Njemačkoj, to je žalosna istina. Kako

rekoste: koje rade u lokalima, gostionicama. Ali na žalost ne samo tamo. Nego često i bolnicama, i u tvornicama i na ulicama, i svugda, na svakom mjestu. Jer, i mi smo ljudi poletnj za novcem, ali žene ondje još i više. I zato, kada me je moja rođena sestra zamolila da joj napravim i izradim garanciju, da i ona ide u Njemačku, ja, koji sam vidio cijelu situaciju, rekao sam: — Sestro! Ne mogu! Nek ti pravi tkogod hoće, ali ja ne mogu... Ona meni kaže:

— Pa ti znaš, brate, da sam ja ovdje na svom mjestu, pa ću ja takva i tamo biti!

— Sestro, svaka ti čast, ali ja ne mogu! I NIKOGA SVOGA ne bih puštao. Kad bi moja žena zarađivala pet hiljada maraka SVAKI DAN u Njemačkoj, ja bih rekao: — Ženo, lezi ovdje i spavaj! Ja idem zaraditi hiljadu maraka mjesečno... Jerbo, ja živim stvarno za ženu i djecu i kažem: oni su mi sve i sva. A danas-sutra, kad bi pustio ženu da ode onamo, odmah bih je i morao prekrižiti. A ne mogu je prekrižiti radi moje petero djece...

— Ali ne propadaju samo žene u Njemačkoj? I ljudi se kvare...?

— Sad, može biti da i čovjek svašta napravi. Možda bih i ja, da nemam djece, svoju ženu poslao zaraditi pare. Pa onda pokupio pare od nje, a ti hajde kud znaš... Ali ne bih mogao radi Boga, radi svoje djece... I, kažem, ne bih je poslao... Ne bih! Kada sam vidio što se radi sve ondje, kako se tamo živi... Išao sam i ja malo na zabave... Išao sam pogledati i to. Ali ja to ukratko pogledam, i onda s drugovima natrag u baraku. Slušajte, to ne može da prođe dvije tri zabave i da ne bude tučnjave. Onaj se tuče za ovo, ovaj za ono. Ali najviše zbog ženskih... Ima tamo i dobrih naših žena i djevojaka, ne ću reći da nema. Ima... Ali je vrlo teško dobar se održati... I zato treba jako paziti. Znate, ima ljudi koji odu sa ženama, a dođu kući bez žene... Meni je došla neka. Ja sam se od nje odmakao. Rekao sam joj:

— Ja sam se svojoj ženi zakleo. I to zauvijek! I svagdje! Nema veze, da li sam ja u Njemačkoj, ili na kraju svijeta. Mene moja zakletva veže. Ja sam njezin čovjek, dok sam živ i dok je ona živa. I drugoga mi smeća ne treba...

I odmakla se. A onda je rekla: — E, blago tvojoj ženi pokraj ovakvog muža! Nisam joj ostao dužan: — Ali, kakvo blago tvome čovjeku s takvom kakva si ti? Što ćeš mu donijeti? Njemu i trojici svoje djece...?

OTIĆI U AUSTRALIJU...

— Kakav je glas među vama radnicima vani u Njemačkoj, da li je dobro otići u Australiju?

— Lanjske godine odmah poslije Nove godine čuo sam da su mnogi ljudi imali pasoše i nastojali da idu u Australiju... Ali čitao sam te novine. Naše su. Na hrvatskom jeziku. Čitali su je i drugi naši radnici koji su živjeli sa mnom. Ondje piše: — Braćo Hrvati! Nemojte misliti da su ovdje u Australiji samuni obješeni o trnjima, kako kod nas ljudi stari kažu. Nemojte misliti da je ovdje kod nas u Australiji tako lagano kako je kod vas nahvaljeno. To je tako da, kada bi nam bilo moguće vratiti se u svoju domovinu, MNOGI BI SE VRATILI. Ili, barem u Njemačku, da smo bliže svom rodnom kraju, isto bismo učinili. Zapali smo, pa ne možemo dalje. Ne varajte se, braćo, ne trčite u zlo kao ovce na sol.

— Što su ljudi činili koji su već izvadili pasoš?

— Stvarno su mnogi odbacili pasoše. Uvijek je velika korist novčana po srijedi kada netko »vrbuje« za Australiju. Dobro je za to plaćen. Ali Australija — znači grob za Hrvatsku!

Po Kristovu križu neka naša mladež, prisiljena da traži kruha izvan domovine, nađe pravi put.

IMA NEKE KORISTI...

— Postoji li neka korist, osim materijalne, od toga što ljudi odilaze na posao u inozemstvo, na primjer u Njemačku?

— Ja kažem uvijek: Ja bih naše ljude SVE POSLAO na ŠEST mjeseci na kurs u Njemačku. Pa bi onda, nakon toga dolazili ovamo Nijemci na posao; ne bismo mi njima odilazili u Njemačku...

— Stipo, kako ti to misliš?

— Sigurno! To mogu kazati pred cijelim svijetom. Jedne bi odveo onamo da vide da nisu trebali napustiti svoje domovine, jer su mogli ovdje bolje živjeti nego ondje. Jer, ima ljudi kojima ne treba onamo ići. Idu kao neki živčani bolesnici, jer nemaju mira... Ne trebaju mnogi onamo ići, jer mi imademo zlatnu zemlju. Imamo takvu zemlju da je nema. U njoj imamo Jadran, koji zlato donosi. Imamo našu Bosnu i Hercegovinu. U njoj ruda, ugalj, sve. Imamo našu žitorodnu Slavoniju koja može prehraniti ne samo cijelu Jugoslaviju, nego i Njemačku. Ne bi trebalo mnogima onamo odilaziti. A to tek onda uvide, kada ovdje ostave posao, a ondje vise u zraku.

— A zašto bi druge poveo onamo?

— A mnoge bih naše ljude poslao onamo da se nauče onom redu i radu, pa bi onda ovdje bio bolji život nego u Njemačkoj. Kod njih, to ćemo prvenstveno reći, radnik ima uspoređen sa službenikom često veću plaću. A imaju i malo službenika. Kod njih firma od 8.000 radnika ima svega 30 službenika. I osam hiljada radnika uvijek može 30 službenika hraniti da ne znam kakvu plaću imaju. Ali, kad ima pola radnika i pola službenika, ne može nikako. Oni jedu bolje nego mi. Ali i rade bolje nego mi 300 puta. Kod njih i onaj inženjer, koji vodi posao gradnje,

znade mene zidarskog majstora posluživati kad zatreba. To daje poleta svima... A i oni bolje čuvaju nego mi. I to 500 puta bolje. Zato bih ja poslao sve naše ljude onamo za neko vrijeme, pa kad bi se vratili, ne bi više nitko trebao ići...

PETERO DJECE...

— Stipo, koliko imaš djece?

— Petero!

— Kako u Njemačkoj gledaju radnici s kojima se družiš na to što imaš petero djece?

— Evo što sam čuo od jednoga. Smatra da je pametan i napredan. Ali, kaže, narod je danas izašao blesav... Pitam ja njega: A zašto? — Danas stvori, da izvinete, petero djece, šestero ili više, i samo drži taj doplatak, doplatak. I onda, kaže, kad se porode tolika djeca, mora rat biti. — E, rekoh, čovječe, a kad se ne bi davalo u atomsku bombu, i one svrhe da se ubije čovjek, moglo bi još živjeti za pedeset puta više nego sada.

— Sigurno, kaže, i ti imaš djece?

— Ja ih imam, hvala Bogu, petero! Ja se ne stidim toga. Nego koliko ti imaš?

— Imam jedno. Ja sam došao do zrelosti da mi ne trebaju djeca!

— Ja nisam taj da te natjeravam, ali ja se radujem svojoj djeci. I ja ću ih prehraniti i podići na svoje noge. Velečasni, i mnogi se ljudi danas bune protiv djeci. Nismo mi jedini protiv njih. Ne! Cijeli svijet je danas poludio u nekoj mržnji protiv djece. U Njemačkoj, kad ja kažem da imam petero djece, znate kako me gledaju... Govore mi: — Zašto imaš petero djece! Pa ti mlad čovjek, zar nisi došao do pameti i zrelosti? A ja njima kažem i odgovaram: — Baš zato jer sam došao do pameti i zrelosti zato imam petero djece. Ja sam bio jedini u oca i majke, pa sam propatio više nego jedan čovjek. Ali, hvala Bogu, što sam ostao živ. Danas imam kao i svaki čovjek koji radi. I zato sam uvijek imao jednu ideju da mi je imati četvero, petero djece, da imaju svoju braću i sestre, a da ne budu STRAŠNO SAMI na svijetu, kao što sam bio ja u djetinjstvu. I, hvala Bogu, danas imam petero...

JANJA JE MOJA KUMA!

Svaka riječ kao u kamen zasječena. Premda sam misionar, i premda sam prošao i vidio mnogo toga, ipak sam se osjećao pred ovim mladim čovjekom kao đak. Učenik ne teorije, nego prakse. Učenik velike ŽIVOTNE mudrosti... One koja se kroz stoljeća nagomilala u našoj narodnoj duši i narodnom osjećaju. I od koje narodi žive. Koja pokreće nutarnje snage naroda. Koja se ne uči u školama i knjigama, nego najviše u krugu svoje obitelji, svojega doma i ognjišta...

— Ti, čovječe, radiš u Njemačkoj. Zar te nije strah ostaviti toliku djecu samo na ženi kod kuće?

— Ni najmanje! Jerbo, žena je stvarno stroža s njima, nego ja. Da sam ja kod kuće, ja bih ih još razmazio. Evo slušajte, kako je ona odgojila moju djecu. Bilo je pred krizmu u našoj župi. Tu su došle i dvije komšinice i pitaju moju kćerku Maricu od 9 godina.

— Marice, koga ćeš za kumu na krizmi?

— Janju!

— Zašto baš Janju? Uzmi mene! Ja ću ti kupiti više nego Janja i bolje. Uzmi mene za kumu, ona ti neće ništa kupiti.

— Ona je meni kupila, na to će moja kćerka, što je najbolje.

— Što ti je to Janja kupila, zainteresirale su se komšinice.

— Kupila mi je dragog Isusa!

— Pa kako?

— Evo, ovako: ona je svake nedilje na pričesti i svetoj Misi. A kad si se ti pričestila?

To je mala Marica. Za kumu želi onu Janju koja uvijek ide na Misu.

Žene se u tome napravile u čudu. Mislile su da je od matere podgovorena. Ali ne! Žena je ta Janja stvarno svake nedilje u crkvi. I mala je to vidjela, to se njoj svidjelo, i ako je tkogod pita, ona odgovara tako: — Janja je moja kuma, jer ide svake nedilje u crkvu, pričešćuje se redovito. Meni ne treba ništa drugo kupiti. Moj tata radi, on će meni donijeti što treba...

— Zaista treba tvojoj ženi čestitati na ovakvom odgoju!

— Ja sam postao iz ničega, ali kad sam njih postigao, sve sam postigao. Stvarno sam s njima sretan. No mogu reći: Bog mi ih je dao zdrave, i sve onako po pravu... I onda što je najbolje i što mi je najdraže — sa komšilukom mi se slažu djeca, i komšiluk mi ne kaže da su ovakva ili onakva... Kao što je običaj reći: Ah, petero djece! Bit će svakakva... Nema to nijedno dijete da se može reći: E, to ti je Stipino dijete, ovako ili onako... Pitao sam ja i našega župnika za svoju djecu. I kaže: sve je onako kako treba biti. Srce mi je na mjestu kad ih vidim u crkvi, na ispovijedi i pričesti, da ih ne trebam tjerati moliti. Ja opet kažem: ne idem rado u Njemačku. Kad ne bih morao, ne bih NIKADA IŠAO... Ali znam da moja žena čuva moju djecu, ali i djeca da paze na moju ženu. Obostrano! Pa neka ona budu katolička djeca, ja vidim da će naći kruha u životu. Mogu biti priučni majstori kao što sam i ja...

DIPLOMA NA PUŠNICI ZA MESO

— Ti Stipo imaš svoju vlastitu kuću. Jesi li je sam gradio?

— To je moja prva zidarska škola. Do tridesete godine bio sam običan radnik. A, gradeći svoju kuću, stavio sam prvu ciglu u zid. I to je moje šegrtovanje i polaganje ispita, jer sam je sam zidao i dozidao koji prije nisam zidao ništa. Zidao sam je 18 dana i dovršio. To je moj ispit. Žena mi ga je dala, a kvalifikaciju domaći Slavonci...

— Slavonci i kvalifikacija?

— Jest! Dobio sam kvalifikaciju najprije na njihovim svinjcima, kokošinjcima i pušnicama za meso, a zatim pomalo i na kućama... Tu sam naučio zidati. A danas radim kao kvalificirani radnik. Ja dođoh čovjeku i kaže mi: Napravi mi jednu pušnicu za meso! — Dobro, rekoh, ded ti meni pokaži kako trebaš! Imaš li tu negdje u komšiluku da ja to vidim, da ti bude po volji. A ja jadan i ne znam što je pušnica. Nego da vidim kako to izgleda, kako je ona uzidana, da vidim kako je podzidana... Pa ću onda već nekako...

— Jeste vi Hercegovci majstori života i snalažljivosti!

— Odemo mi. Vidim ja njezin temelj, izmjerim širinu, pogledam i ovo i ono. I — uhvatio sam sve. Sada hajde naprijed. Sazidam mu istu onakvu. A ljudi došli. Gledaju i — zadovoljni. Tako sam stekao mušterije. Kad mi je onaj gazda htio da plati, rekoh — ti si već platio...

— I nisi od njega ništa uzeo?

— Ne! To je bila moja prva mušterija. Tu sam ispit položio. Drugi će već to platiti, to sam znao, i zato nisam uzeo... Danas radim kao majstor. Mislim, kad bih se vratio iz Njemačke, da bih imao obilje posla u mjestu. Jerbo nisam pretjeravao s cijenama, a dobro pokušavao napraviti. Uvijek sam polazio s ovoga: kako meni nije drago tako ne bih želio ni drugome. Dok sam ovdje radio, uvijek sam radio u dvije šihte. Na državnom poslu do dva sata, a poslije ovako zidajući. Rekao sam ženi: Ne ćeš mi raditi nigdje. Ali hoću kod kuće, kad ja dođem, da je red i čistoća. I skuhano i oprano. Kad ja dođem kući, ručak niti smije hladan biti, niti prevruć. I čeka me na siniji. Da ja samo za kašiku, najedem se i na bicikl, pa gdje je već pogođen posao... I onda navečer do neko doba. Sutra opet na posao... To je bilo pretjerano, znam, ja sam tu bio sišao na 61 kg, a sada, hvala Bogu, imam 83! I, hvala Bogu, ja sam zadovoljan. I kažem: neka moja djeca vjeruju u Boga kao i ja, pa će i oni imati svoj kruh. Ja sam danas, hvala Bogu, kupio mašinu za šivanje. Imam troje ženskih u kući, pa neka se uče. To je za žensku danas najpristojnije u civilizaciji. Ali kažem i opet: moja su mi djeca i kad ja jedem i pijem i spavam uvijek pred očima. Osobito u Njemačkoj. Pa, kad ja dođem kući za Božić, Uskrs, cijeli mi se narod smije: Kako možeš, Stipo, to dozvoliti. Jer, oni se igraju po meni, onako svi petero dođu na me. I ja sam onda najsretniji. Nekad žena kaže: — Pa, kako možeš to dozvoliti? — Tišina! Ja u njima uživam. To je moje. To je moje bogatstvo... Ja drugoga nemam. Imam to malo kućice, malo zemlje, ali ja sam s njima bogat... I prebogat...

DEVETORA NEBESA PROBIJA

— Stipo, da li se u tvojoj kući Bog skupa moli?

— Obvezatno! Uopćena molitva devetora nebesa probija, rekli su naši stari. I zato mi kod kuće redovito. I danas, kad dođem ja kući iz Njemačke, moja starija kćerka mora meni pustiti i ja predmolim prije i poslije jela i navečer... Nekad pustim kćerku, ali ne dam ja još... Znate kako je onaj ateista rekao. Ušao on u našu katoličku kuću. Će-

ljad moli Boga. Žena je predmolila. Stvarno je znala moliti. Ali kad je molitva svršila, obavio on posao i kasnije sretne domaćina Peru. Nazove mu Boga, pa će ovako:

— Pero, kaže, u tebe toliko volova u kući, a žena zvono nosi...

— Kako ti to misliš, iznenadi se Pero.

— Toliko ljudi ti u kući, a žensko ti predmoli...

Kad je Pero došao kući, došlo vrijeme molitvi. Žena se prekrsti da će predmoliti. A Pero će: — Tišina! Ja se krstim i molim, a ne više ti prva! Tako je to kod mene kod kuće i ja se toga podsjećam i zato molim. Pa, eto, za jelo pustim ja svojoj kćeri da izmoli Očenaš, ali ovako izjutra i uvečer ne, jok! Još sam ja domaćin. Još ja to držim. Kad mene nema — kćerka je tu. Kažem ja: ne treba onda duljiti. Ne pretjerati. A znalo se pretjeravati. Ja znam kad sam ja služio ljudima, pa kad se nastave Boga moliti to traje po dva ili tri sata. Čeljad pospu. I on sam zadrijema koji predmoli. Pa, što je to? Kakva je to molitva? Ja imam onaj stari običaj: PRIPORUKE! Par Očenaša, onda Vjerovanje, djelo skrušenja i ono starovinsko... Toga sada nema u molitveniku. Imam ja molitvenik uvijek sa sobom. Bez toga ja, hvala Bogu, nikud...

NISAM PESIMISTA...!

Kao misionar vidim mnogo crnog u životu. Doživim mnogo što me razočara. Ali opet nisam pesimista zbog naše budućnosti. Pitat ćete — zašto?

Jer ovakvih STIPANA RAJIĆA, ima, hvala Bogu, mnogo kod nas. Više nego se misli. Samo bismo ih trebali nekako povezati. Osvijestiti. Imaju i oni svojih teških problema, za koje im treba davati rješenja. Ne smijemo se izgubiti milujući samo one koji uče abecedu kršćanskog i obiteljskog života. Pođimo i ovim — da ih tako nazovemo — visoko kvalificiranim profesorima životne i obiteljske sreće. Naučit će nas mnogoj životnoj mudrosti... Ali i ti, dragi Stipane, i svi slični njemu, ne zaboravite nikada na one velike riječi, što ih je Mojsije upravio Židovima: »I pošto se najedeš do sitosti, posagradiš lijepe kuće i u njima se nastaniš... i kad sve to uznapreduje: nemoj da te uznese srce tvoje i da zaboraviš GOSPODINA BOGA SVOJEGA!«

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

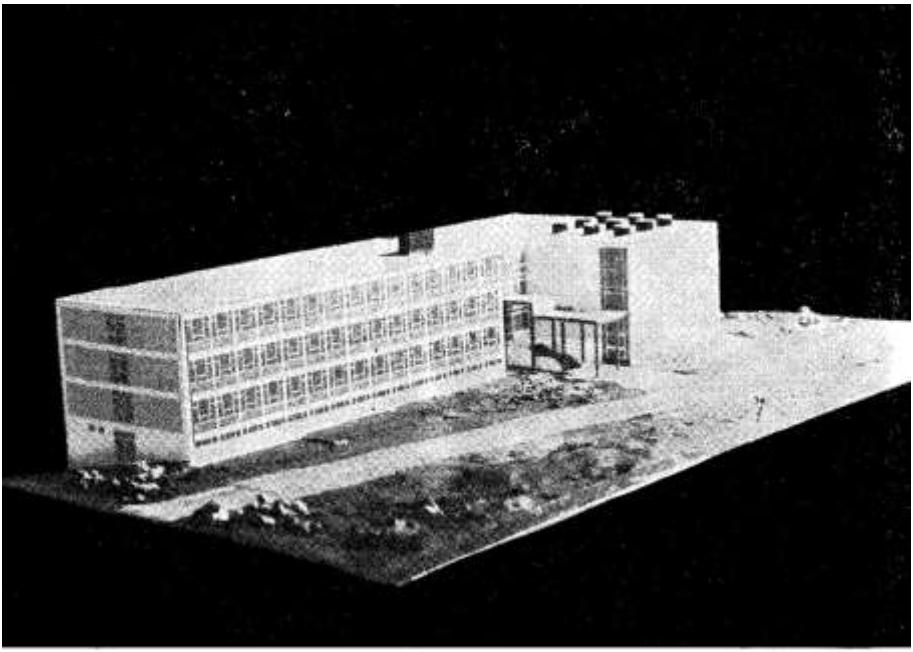

Uglavnom, dovršeno...

Donedavno samo maketa, a sada već ostvarena zamisao Sjemeništa Družbe Isusove u Zagrebu. Zavod nosi ime »Augustin Bea«. Pokojni kardinal jedna je od najznačajnijih osoba Crkve II Vat. Koncila. Svojim je utjecajem puno i doprinio da se zamisao našeg sjemeništa mogla ostvariti. Zavod je namijenjen za odgoj svećeničkog podmlatka ne samo Družbe Isusove; ima malo širu namjenu: odgoj svećeničkih pripravnika za potrebe Crkve u našim krajevima. 11. IX ove godine okupila se prva generacija đaka: 58 internista i 12 vanjskih. To su pitomci otaca Karmelićana iz Remeta. Iako svi radovi, napose uređenje oko zgrade nisu dovršeni predviđa se da će 16. XI 1969. biti i službeno otvorenje zavoda. Osim brojnim dobročiniteljima koji su pomogli da se ostvari ovo djelo, zasluga da se sve to počelo i moglo ostvariti, od naših svećenika, ide ocu Ivanu Fučeku, donedavna provincijalu Hrvatske pokrajine Družbe Isusove, i njegovu pomoćniku ocu Ivanu Dračku.

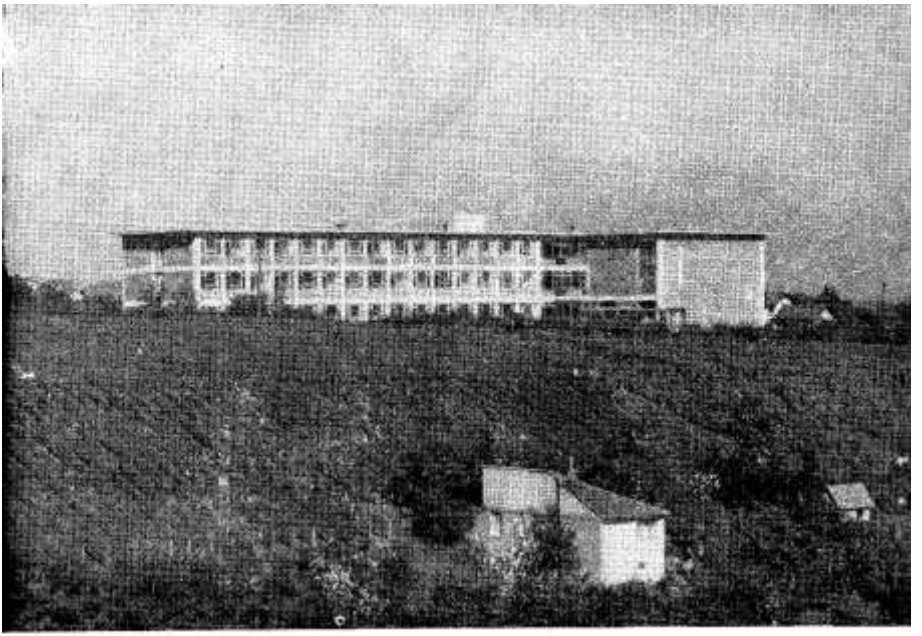

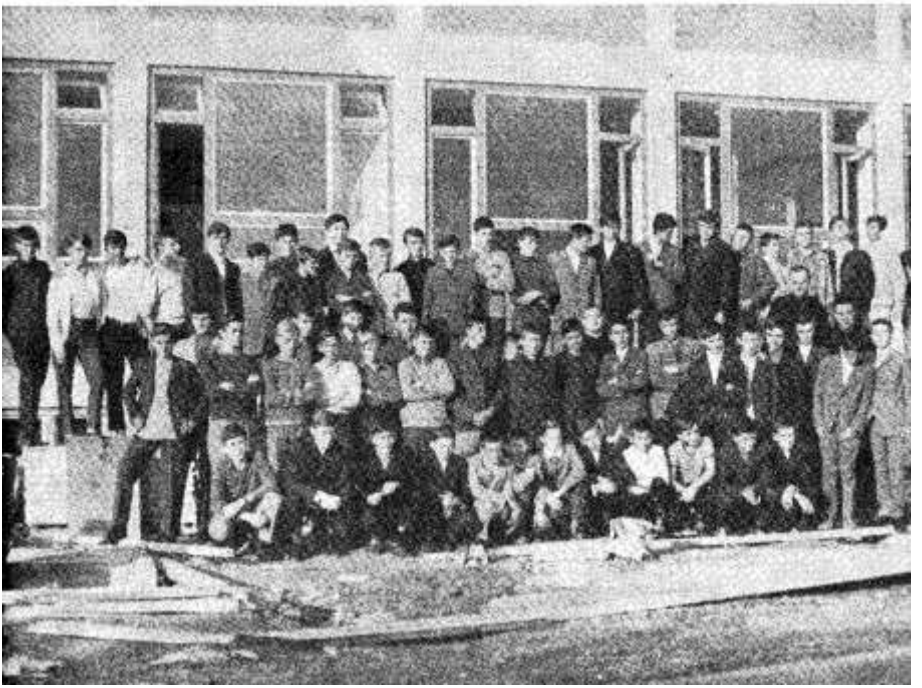

Pitali smo

o. ANTU GABRIĆA

Nakon 31. godine pohodio je svoju domovinu naš hrvatski misionar u Indiji otac Ante Gabrić, isusovac. On je rodom iz Metkovića, a kao misionar otišao je u Indiju 1938. godine. Iza njega iz Hrvatske nije više nijedan misionar pošao u Indiju zbog raznih uzroka, pa je tako propala ideja o našoj hrvatskoj misiji. Naši misionari tamo su sada posve uklopljeni u indijsku crkvenu upravu. I kao redovnici sada pripadaju jednoj indijskoj isusovačkoj pokrajini. Uza sve to oni nisu zaboravili svoje domovine. To nam svjedoči i ovaj posjet oca Gabrića starome kraju. To nam otkriva i razgovor, što smo ga s njime vodili za čitatelje Glasnika Srca Isusova i Marijina, a koji ovdje u obliku pitanja i odgovora donosimo. Premda je otac Gabrić već otputovao iz domovine, ipak će sve prijatelje misija zanimati ovaj razgovor, pa ga stoga donosimo u ovom broju, jer ga prije nismo mogli donijeti.

Razgovor je vođen o pitanjima, koja će u prvom redu zanimati naše katoličke obitelji, kojima je namijenjen i naš list. Prema tome su postavljena i pitanja.

— *Glas Koncila donio je neke momente, koji su bili odlučujući za vaš misionarski poziv. Nama se ipak čini, da bismo možda tajnu vašega života morali potražiti u životu obitelji iz koje ste nikli i u kojoj ste odgojeni. Možete li nam reći što o tome ?*

— Sasvim pravo! Bez obitelji nema ni kršćanskog života, a bez kršćanskog života nema ni duhovnog zvanja. Svaki svećenik, osobito ja kao svećenik i misionar mogu reći, da sam u kršćanskoj obitelji, osobito u divnom primjeru svojih roditelja, dobio prvu klicu svoga svećeničkog i misionarskog poziva. Na mene

je osobito djelovao primjer moje pokojne majke, a i oca, koji je redovito išao u crkvu i tamo krasno pjevao. Svetu smo krunicu dnevno molili. Ja se kao danas sjećam da je majka bila sva radosna, kad sam jednom došao iz crkve i rekao joj da sam danas prvi puta ministrirao. Majka me je od radosti iza toga poljubila. To je najljepše čega se sjećam iz svog djetinjstva. Sve su te okolnosti pomogle da sam postao svećenik i misionar.

— Recite nam nešto o obiteljima u Bengaliji, napose o katoličkim obiteljima, i kako se one odnose prema duhovnim zvanjima.

— Možemo slobodno reći, da je srž Bengalije obitelj. Očevi i majke silno vole svoju djecu, kao i djeca roditelje. Ponekad se čini, da ih malo i previše vole. I to, što drži Bengaliju, a i čitavu Indiju, jest obiteljski život. Ovdje ne govorim samo o kršćanskim obiteljima, nego općenito. Moral i svetost obiteljskog života još su sačuvani.

Što se pak tiče naših katoličkih obitelji, one tu prednjače. Dakako, svijet se mijenja i u Indiji. Možda je situacija slabija nego prije, no još je uvijek tamo s obiteljskim životom dobro.

Što se tiče svećeničkih zvanja, nemamo ih toliko u sjevernoj Indiji koliko u južnoj, jer ipak mora se priznati, da je naše kršćanstvo u Bengaliji donekle mlado. Još uvijek nedostaju ideali potpune žrtve. To govorim za mladiće. Što se tiče djevojka, tu stvari stoje mnogo bolje. I roditelji njima radije dopuštaju da idu u samostan.

Dakle, i u Indiji je uzorna obitelj rasadište svećeničkih i redovničkih zvanja.

— Indija ide među zemlje s najvećim prirodnim priraštajem stanovnika na svijetu. Čini se, da indijska vlada upravo u tome vidi uzrok zaostalosti i neimaštine u narodu, prema onoj: »Više ustiju više i traži!«

Što vi o tome sudite?

— Točno ste kazali, da tako misli Indija kao država. Ali sam Gandi, Otac i oslobodilej Indije, silno se protivio pobačaju i sterilizaciji, koju sada indijska vlada propagira. Gandi se borio protiv svega što je nemoralno. Sada je to, na žalost, nekako kao službeni stav vlade. Silni se novac troši na to. Dokazuje se, da je tobože previše ljudi. Ali u Indiji ima još vrlo mnogo zemlje koja se može obraditi. Mnogo ima zemlje na kojoj se mogu posaditi bolje i rodnije vrste riže, kao što mi to sada radimo. Ta riža rodi čak četiri puta više, i dva do tri puta godišnje može se saditi. Dakle, da Indija ne bi mogla prehraniti svoj narod, ja u to ne vjerujem! Kada bi se sve ono, što se sada troši za propagandu kontrole rađanja i u druge nekorisne svrhe, dalo za dobro natapanje, Indija bi mogla bez teškoće prehraniti još mnogo milijuna ljudi. Mnogi ugledniji indijski vođe također tako misle i ne slažu se sa službenim stavom vlade. Ali je svijet zahvatilo kao nekakvo ludilo: »Ne daj djetetu da dođe na svijet!«

Istina je, da Indija ima mnogo djece i da nisu odgojena, i da im još nisu stvoreni uvjeti za dobar odgoj i ishranu. To se mora priznati. Mjereći mjerilom evropskog standarda, sve nam to izgleda čudno, ali uz pomoć Božju oni žive. Glad je doduše mnogo puta pohodila zemlju, ali u većini slučajeva za to su krivi ljudi. Oni koji se trebaju

briniti za prehranu stanovništva, ne brinu se mnogo za to. Nasipi su slabi i nitko ih ne popravlja...

— *Čuli smo, da vi u svojoj župi hranite oko 15.000 djece. Zanima nas, kako je to moguće.*

— Moguće je, jer još uvijek postoji na svijetu ljubav! U tome nas pomažu razne karitativne organizacije. Osobito je na tom području aktivna jedna protestantska organizacija iz Zapadne Njemačke. A dakako, kao i uvijek, mnogo nas pomaže Amerika i naši katolici, pa i mnogi inovjerci. Ovo je praktičan ekumenizam. Mi nikada ne gledamo ko je tko po vjerskoj pripadnosti. Hranimo sve bez razlike. Ja sam preuzeo brigu za kraj oko moje župe Morapaja. Hranu dovozim iz Kalkute i dovozim je u magazine u Mogarhatu blizu Morapaja. U svim selima koje hranimo, a njih je oko 120, uređeno je tako da hranu preuzima jedan poglavar sela, zatim učitelj škole, te roditelji djece, koju hranimo. Oni pregledaju, preuzmu i potpišu. I mi to još nadziremo. Šaljemo inspekcije. Dobrota ljudi i njihovo poštenje omogućavaju nam da sve to vrlo lijepo ide. Riža se kuha svaki dan i dijeli djeci.

— *Spomenuli ste škole. Jesu li to vaše škole?*

— Ne, to su državne škole. U tu stvar uopće ne ulazi vjerska pripadnost. Tamo radimo svi kao braća: i hindusi, i muslimani, i kršćani.

— *Kako siromašni svijet, koji tamo živi od vaše milostinje, gleda na vas? Vi ste tamo u neku ruku upravitelj dobara ...*

— Eto, dobro ste rekli »u neku ruku«. Čovjek to s jednom rukom primi, a s dvije daje. Oni znaju, da se to za nas nimalo ne prilijepi. I zato i karitativne organizacije, pa i država, kada ima što dati, rado daju preko nas, jer znadu, da će to tako sve doći do onih pravih siromaha. Oni vide, da mi nikada ne grabimo i da se time ne bogatimo.

Više je puta dovoz hrane iz Kalkute zatajio, ili kanali nisu radili. Tada su mnoga središta ostala bez hrane. Mi u Morapaju nikada nismo zatajili zahvaljujući dobro organizaciji i požrtvovnosti ljudi. Mnogo puta morali smo dati svoju milostinju da bismo dobavili hrane za tolika gladna usta. Jednom je nestalo riže i ja sam je kupio zadnjim novcem. To na te ljude djeluje!...

— *Vi radite kao misionar baš na području gdje su izmiješane razne vjere. Kako se snalazite u takvom ambijentu? Da li je Koncil mnogo izmijenio vaše stavove na tom području?*

— Da vam iskreno kažem, mi smo i prije uvijek surađivali s hindusima i muslimanima, kao i s protestantima, tako da bih mogao reći: Koncil nama u tom pogledu nije donio ništa novo. Imali smo onu ljubav, koja nas je držala do sada, tako da radimo među njima, a oni na nas gledaju kao na svoje, i hindusi i muslimani. Svi nas poštuju. Ne govorim ovdje o ovom ili onom misionaru, nego općenito. Ja mislim, da smo, hvala dragom Bogu, imali već nešto dobra od toga u Indiji. Koncil je samo potvrdio naše držanje.

— *Koja je vjera u Bengaliji najjača brojem, a koja akcijom?*

— U Bengaliji, kao i u cijeloj Indiji, najjači su hindusi. Njih ima u Indiji preko 400 milijuna. Iza toga

dolaze muslimani sa svojih 50 milijuna u samoj Indiji, ne računajući Pakistan. Mi katolici brojimo preko sedam i po milijuna, a protestanata će biti oko šest milijuna. Isti je poredak i u Bengaliji.

Što se tiče akcije, mora se reći, da su hindusi uopće bez prozelitizma. Muslimanima je svaki prozelitizam opasan, jer se to smatra kao politička propaganda Pakistana. Tako oni ne mogu mnogo raditi. Mi smo dakle na tome polju ostali sami. Jedino se mi tamo bavimo propovijedanjem vjere i njezinim širenjem. No međutim tu se više ne može govoriti toliko o brojkama, o akcijama kao takovim, ali mi sigurno svetu vjeru širimo svojim životom.

— Kakav je utjecaj imao Papin put u Bombay za Crkvu u Indiji?

— Sam put, ne bih rekao, da je imao neposredan utjecaj na ovaj ili onaj dio. Ali je na Indijce učinila silan utisak njegova svetost, ljubav prema svakome, a napose prema siromasima, te njegova simpatija prema poglavarima raznih vjera. Katolicima je to dalo novu snagu. Osjetili su da i oni nešto znače, da katolička vjera u Indiji nije neki strani uvoz, kako je rekao i sam pokojni Nehru. Ta kršćanstvo je u Indiji još od svetog Tome apostola.

Taj je put doprinio ucjepljivanju kršćanskih ideja u indijsku dušu. Kršćanstvo je dio indijske kulture. Da su Indijci to tako shvatili, to je najveći plod papina puta u Bombay.

— Koji vam je apostolski posao u vašem misijskom radu najdraži?

— Što se mene tiče, najdraže mi je pohađanje sela, obitelji i bolesnika. To je ujedno i najkorisniji posao. Tako mi imamo živi dodir sa živom Crkvom. Nisu dovoljne samo propovijedi i dodiri u crkvama. Pohađanje sela kod nas ujedno znači i katehizaciju. Osobito su nam važne škole i briga za njih.

— Koncilska deklaracija o slobodi vjere pokazuje veliko poštovanje prema svim vjerama. Ima li nakon toga misionarski rad svoje opravdanje? Danas se o tome puno raspravlja.

— Jest, o tome se danas dosta govori. Glavna je pogreška što oni, koji raspravljaju, gledaju na brojke. Po mom sudu misionarski rad se ne smije svesti na brojke. Isus nije brojio. Na koncu je izgledalo da je sve izgubio, a ipak je sve dobio. Naš rad je rad žrtve, potpune žrtve, darivanja. Crkva poslije Koncila ima još veću misijsku dužnost. Ona mora predobiti svijet svojom ljubavlju, i preko te ljubavi, te integracije s drugim vjerama, jer u njima ima toliko dobra. Ovo što je sveto u našoj vjeri, to će sigurno tada prožeti i te druge. Dragi će Bog to učiniti, samo nemojmo mi mjeriti sve danima i mjesecima. Majka Terezija to je tako lijepo rekla: »Ako ja mogu učiniti da jedan čovjek postane bolji, mislim da sam pred Bogom puno učinila!« Ako ja kao misionar mogu učiniti da jedna obitelj, jedno selo postane bolje, tu sam mnogo učinio. Tamo je pala jedna zraka svjetla. A to je Božje svjetlo. Bog će preko nas učiniti svoje, ako mi budemo nesebični. To je eto moja misao.

— Da li se Crkva uklopila u indijsku kulturu tako da je postala njen dio, ili je ona još nešto strano za indijsku dušu?

— Mislim, da se uklopila i da se sve više uklapa. Sve više se prilagođuju i naši oci, strani misionari, o kojima se toliko govorilo, da su došli da Indiji nametnu naše ideje.

Eto, kad nam Crkva sada preporučuje nov način i za glazbu i za građevinarstvo i za mnoge druge stvari, pa i za odijevanje, mi se držimo onoga, što nam kažu indijski svećenici i svjetovnjaci. Sada, kada postoje biskupske konferencije, još će se više učiniti. Samo treba znati, da Indija nije jedan narod ni samo jedna kultura, Indija je kontinent. Južna Indija nikako nije sjeverna Indija; Bombay nije Kalkuta; Madras nije Tutikori,... I tamo se mora paziti na slobodu naroda. Ne možemo Crkvu u Indiji samo tako nazvati indijskom Crkvom.

— Kako je sada s kastama, to jest odvojenim slojevima društva u Indiji?

— Crkva je svakako kaste izjednačila. Pripadnici raznih kasta nekada su čak i u crkvama imali posebno ograđene dijelove. S jedne strane su bili vjernici bramini, najviša kasta, i oni su se posebno pričešćivali. S druge strane bile su druge kaste. To je sada sve ukinuto. Ipak se još nešto od toga i danas osjeća. To naime nije samo vjerski običaj, nego i društveni stav. Slično je bilo u Evropi, kad su bili bogati grofovi, koji su uživali posebne povlastice i u crkvi i u društvu. Ja mislim, da će toga pomalo i u Indiji nestati, kao što je nestalo i kod nas. Donekle se već smirilo. Kaste su najjače u južnom dijelu Indije, mislim u katolicizmu. Međutim one su stvarnost s kojom još sada u Indiji treba računati.

— Kako se mladi upoznaju i pripremaju za stupanje u brak?

— Prije su sve to uređivali roditelji. Sada ipak mladi imaju u tome puno više slobode. Kada se dođu prijaviti za vjenčanje, to se sve tamo ispita: da li su slobodni ili možda prisiljeni. Ima tamo tzv. ženidbeni katekumenat, priprave za pravi kršćanski bračni život. Ali da bi oni hodali godinu ili dulje skupa, ili čak zajedno živjeli, to je nezamislivo za one krajeve. U tim stvarima Indijci su na visini. Tamo nikada ne možete vidjeti da mladić i djevojka sami šeću. No, da se i tamo dogodi raznih stvari i prije ženidbe, to moramo priznati.

— Svi narodi imaju svoje dobre strane i svoje mane. Kako je s vašim Indijcima?

— Lijepo ste rekli, da svaki narod ima dobra i zla. Kod Indijaca bih osobito mogao istaknuti kao dobru stranu njihovo veliko pouzdanje u Božju providnost. Mogao bi čovjek to nazvati i fatalizmom. Eto, zbilja su siromašni, ali zadovoljni su s onim što imaju. Također su vrlo marljivi. Ja im se sam divim kako mogu mnogo trpjeti. Više puta čujemo, da su lijeni. Ja se s tim ne bih složio. Mnogi nemaju posla, ali kada dobiju posao, onda rade. Da bi mogli malo bolje raditi, to priznam. No kada čovjek nije ishranjen kako treba, i kada nastupe one užasne vrućine i sparine, nije ni tako lako raditi.

Velika im je mana, da su skloni pijanstvu. Uz to još dolazi zavist. Teško podnose da nekome ide bolje nego njima. To sami otvoreno priznaju.

Inače su gostoljubljivi. Imaju veliko poštovanje prema svećenku i iskreni su. Moglo bi se reći, da su dosta lukavi. To je južnjačka narav. No nakon što sam među njima

proboravio 31. godinu, mogu reći da sam među njima sretan.

— U svijetu naglo pada broj svećeničkih i redovničkih zvanja. Mnogi misle, da su mladi izgubili smisao za žrtvu, da nemaju idealizma. Kakvo je stanje u Bengaliji?

— Majka Terezija, Skopljanka, u Indiji je osnovala kongregaciju »Misionarke ljubavi«, i obavlja najteže poslove po ulicama Kalkute i drugih indijskih gradova. Ove godine za njezinu se kongregaciju javilo 450 djevojaka. Dakle, to vam je odgovor. Ako danas nema idealizma i smisla za žrtvu, odakle onda tih 450 djevojaka? Nisu se javile da dobro žive. To je najsiromašniji red koji sam ja ikada sreo. — Svećenička zvanja su rijeđa.

— Vi ste 31 godinu proveli u Indiji. Recite nam, kako se osjećate sada, kada ste u našoj sredini? Kakove ste promjene opazili?

— Ma eto, promjena ima. Kao da se sve podiglo. Sve ide nekakvim brzim tempom. Ali među seljačkim pukom našao sam onu staru vedrinu. Ali po gradovima vidio sam čupave mladiće i djevojke preslobodne na javnim mjestima, bez stida... To me se kosnulo. Izgleda mi to upravo neukusno. Ali drago mi je da sam se uvjerio i vidio da još ima Božjeg naroda. Ja sam uvijek bio optimist, i to ću ostati. Vrlo mi je teško vidjeti ovo, što je tako ružno, ali hvala dragom Bogu, ima još mnogo dobra.

Vidio sam, da mnogi dobro stoje, i čini mi se kao da se pomalo gube, kao da misle, da je sve u tome, premda mi takvi sami priznaju: »E, nemamo sreće!« To su mi mnogi rekli.

— Što smatrate svojim glavnim uspjehom u dugotrajnom misionarskom radu?

— Da sam mogao sebe dati Bogu i bližnjemu! Ja mislim, da je to moj najveći životni uspjeh. Držim, kada čovjek može tako kazati o sebi, da mu je to najveći životni uspjeh. Ja ne bih ništa drugo ni želio, nego biti žrtva. Gori, brate, pa izgori potpuno! Meni je to uvijek najdraža misao. Zato se puno ne sekiram zbog budućnosti, a niti puno gledam što je do sada učinjeno. Treba se pretvoriti u kandilo koje gori pred oltarom. Kada bi svi pokušali tako živjeti, mislim, da bi svijet bio puno bolji. Na taj način čovjek ispuni svoj život i ujedno dadne život drugima.

— Oče Gabriću, kada ćete nam ponovo doći?

— Hja! Dok se vidimo u nebu! No, dakako sada to više i nije tako ni teško doći. Kad sam prije 31 godinu putovao u Indiju, taj put trajao je na brzoj liniji 14 dana, a sada avionom stigoh za deset sati. Ako Božja providnost bude odredila da opet dođem, i ako bi to bilo od koristi za širenje misijske ideje kod nas, ja ću biti uvijek spreman. Ali iskreno vam kažem, da je u mom životu glavni vođa u svakom radu poslušnost. Ja još uvijek vjerujem u to da će ono, što poglavari odrede, biti najbolje za mene i za svakoga.

— I na kraju, što želite poručiti nama koji ostajemo u domovini?

— Ljubite našu lijepu hrvatsku domovinu! Ali jedno ne zaboravite,

a to je, da proširite ljubav prema svojoj domovini na cijeli svijet. Domovina nam je cijeli svijet. Ne budimo mali srcem i duhom. Ljubeći svoju domovinu i žrtvujući se za nju mi se žrtvujemo za cijeli svijet. Ostanimo ujedinjeni u toj ljubavi prema Isusu i dušama! Eto, to je moja poruka vama, koji ostajete!

Razgovor vodio
Antun Trstenjak

Povoljan čas

Za povoljan razvoj društvenih i kulturnih prilika u Africi, koji će pogodovati životu kršćanske obitelji (Mis. nakana A M za mjesec studeni 1969.)

AFRIČKA OBITELJ: Slika je afričke obitelji vrlo šarena, već prema pojedinim krajevima i etničkim skupinama. U njoj znade vladati veoma visok moral, ali također i velika moralna bijeda. Ima krajeva u kojima djevojka to i ostaje sve do stupanja u brak, ali ima također gdje gubi djevičanstvo još prije sklapanja braka. Negdje je brak nerazrješiv, drugdje lišen svake stabilnosti. Negdje žena ostaje i dalje pod zaštitom svojih roditelja, drugdje je potpuno predana vlasti muža. U nekim je mjestima monogamija — jednoženstvo zakon, u drugim opet dopušta se i poligamija — mnogoženstvo i to iz najrazličitijih razloga: osiguranje potomstva u slučaju da je prva žena neplodna, ekonomika, to jest dostatan broj ženske radne snage ili čisti luksus, te želja za uživanjem.

Položaj djece u afričkoj obitelji je veoma različit, već prema tradicijama pojedinih etničkih grupa. Negdje ima veću ulogu otac, drugdje majka ili dapače stričevi i strine, pa onda opet zadružni starješina ili poglavica čitavog plemena.

Civilizacija, moderni način života sve više prodire i u afričku obitelj, pa je sve manje takovih koji žive prema običajima pređa. Utjecaj i pritisak zapadnog svijeta osjeća se sve više i u afričkoj obitelji. On je pozitivan i negativan. Kršćanski misionari rade u prilog monogamije te potpune slobode mladih da si izaberu bračnog druga. Sloboda je samo u izboru, a ne u slobodnom vladanju bez obzira na moralni zakon. Državno zakonodavstvo po uzoru na zapadne države postepeno je upravljeno prema izjednačenju bračnih drugova, koji moraju imati ista prava i dužnosti. Dakako da i sredstva društvene komunikacije: tisak, radio, televizija, kino sve više utječu na preorbažaj afričke obitelji. Može li se onda još govoriti o nekoj afričkoj obitelji, koja ima svoje specifične oznake? — Može!

SPECIFIČNE OZNAKE: Najupadnija je oznaka afričke obitelji da za nju nije bitno,

ili bolje rečeno, da za nju nije ugaoni kamen sjedinjenje zaručnika sa zaručnicom, već prije savez između dva klana, plemena. To u praksi znači: kad se ženi neki mladić nije bitni čin da uzme jednu ženu kao svoju, nego to čini njegov »otac« (obiteljski starješina), koji uzima djevojku u dogovoru s njezinim roditeljima. To je takozvani patrijarhalni tip vjenčanja.

Postoji i matrijarhalni tip. Tada »majka« (galavarica obitelji) uzima mladića za jednu od svojih kćeri. I u jednom i u drugom slučaju najvažnije je održavanje i razvoj jednog plemena, rase, koje se temelji na prenošenju muške ili ženske krvi u izravnoj liniji. Brak nije stvaranje neke nove društvene jedinice, neovisne od roditelja, nego rast plemenske ili zadružne zajednice, koja je podložna »ocu« u patrijarhatu, ili »bratu majke« prema običaju u matrijarhatu.

U toj perspektivi, djeca, makar oženjena nikad posve ne gube pripadnost obitelji iz koje potječu. Posljedica je toga, da ako jedna žena osjeća postupak svoga muža kao nepravedan, nalazi zaštitu i utočište kod svoga »oca«. Zatim u mnogo slučajeva nema razlike između djece jedne generacije. Makar imali stvarno različite roditelje, oni se ipak među sobom nazivaju braćom i sestrama te unucima i praunucima »oca«. Za njihov se odgoj ne brinu roditelji već čitava velika zadružna obitelj već prema hijerarhiji veoma složenih odnosa.

Globalno uzevši dobra obitelji posjeduju se zajednički pod vlašću poglavice prema do u sitnice ustaljenim običajima, koji su različiti kod raznih skupina i uređuju se prema pravima i dužnostima svakoga pojedinca kako za života poglavice tako i poslije njegove smrti. Naročita je briga glavara obitelji ženidba i udaja djece da se osigura koljeno te dobije potpora i zaštita po ženidbenim ugovorima s drugim plemenima. On također a ne vjerenici raspolaže sredstvima koja su potrebna da se plati miraz, koji ide u prilog roditeljima a ne mladencima.

U toj posljednjoj točki sve se više osjeća utjecaj zapada, koji ruši staru praksu miraza. Ona je praktički bila manje više kupoprodajni ugovor. A osim toga mladi u Africi postaju svakim danom sve nestrpljiviji što su u pitanju ženidbe potpuno ovisni o obitelji, bilo što se tiče izbora bračnog druga bilo plaćanja miraza.

KRŠĆANSKI PROBLEMI: Razvoju kršćanske obitelji u Africi stoje na putu mnoge zapreke. Kao prvu i najveću možemo navesti poligamiju — mnogoženstvo, koja je iako ne općenito a ono barem veoma raširena. Ona je često direktna zapreka obraćanju na katoličku vjeru. Osim toga ona je neprestana napast za mlade kršćane te izaziva prave drame kod mladih kršćanki, koje njihovi »očevi« — glavari obitelji daju kao ženu nekome koji je mnogoženac.

Obiteljski je problem, ako želimo reći istinu, još mnogo dublji i delikatniji. Neki postavljaju pitanje da li je afričku obitelj radi njezine osnovne strukture te drugih više lokalnih osebina uopće moguće kristalizirati. Radi se naime o dvostrukom shvaćanju braka. Kršćansko shvaćanje gleda u braku bračno sjedinjenje, koje predstavlja povlašteni simbol sjedinjenja Krista i Crkve te se sve drugo odnosi na to. Afrikanac gleda kao bitnu točku u braku prenos krvi s jednog koljena na drugo. Ako promatramo ta dva gledišta u svjetlu Biblije, onda ne izgledaju nespojiva. Iz Biblije naime znamo kakvu je ulogu imalo odigrati u ekonomiji spasenja Abrahamovo potomstvo, dakle oni koji potječu od Abrahamove i Davidove krvi. Znamo ta-

kođer koliku važnost pa i nakon obraćenja daje sv. Pavao svojoj rasi, židovstvu, dapače i u apostolatu gdje je ipak nastojao svima postati sve: i Grcima i poganima. Iako se dakle dva elementa ne isključuju, to su ipak u kršćanskoj perspektivi obrnuto naglašena i stoga ne može doći do ravnovjesja u obitelji bez udaraca, pipanja, lomova, a nadasve bez nekog novog shvaćanja vrijednosti bračne veze.

Na tome temelju kršćani bi u Africi prema nadahnuću Duha morali izgrađivati obitelj. One pozitivne originalne vrednote afričke obitelji valja kristijanizirati u duhu Evanđelja, ne slovu već duhu. U Africi se ne može autentično, nepatvoreno razviti kršćanska obitelj osim na potpuno afričkoj liniji. Za taj razvoj ne postoji unaprijed fabricirani model, već ga valja iz generacije u generaciju stvarati. A to je najveći zadatak da bi došlo do kristijanizacije Afrike, koja ne bi ostala na površini, već zahvatila srce i afričku dušu, da bi se u potpunosti razvila u Krista.

OBRISI BUDUCNOSTI: Da li se na temelju već 50-godišnjeg iskustva, otkako se sve više umnažaju kršćanska ognjišta u Africi, mogu nazreti obrisi kršćanske afričke obitelji, ono što će pomoći njezinu razvoju; poteškoće o koje će se morati spotaknuti?

Afričke obitelji imaju veoma razvijen osjećaj svetoga, što je jako srodno sa sakramentalnim značajem kršćanskoga braka. Ništa nije većma tuđe afričkoj duši od ateizma i materijalizma. Ustaljeni je običaj da brak i sve odlučne korake obiteljskog života u Africi prožima religiozna atmosfera stavljajući u pokret sile koje nadilaze čovjeka. Tipično je da se prava čovjekova zrelost prema tradiciji inicijacije, koja je nekoć bila općenito raširena a i danas je još dosta u snazi, priznaje i očituje po vještini zazivanja duhova. Značajno je također da je baš taj sakralni značaj davao redovito veliku stabilnost afričkom braku.

A ta je crta danas dvostruko ugrožena. S jedne strane zapadna civilizacija, koja sve više opsjeda Afriku, masovno teži da svede obiteljski život na njegove nereligiozne komponente. S druge strane kršćanska liturgija, koja je nekako beskrvna, nije još uspjela usvojiti bogatstvo afričke tradicije. W. Bühlman u svome djelu »Afrika« pripovijeda kako je u ljetu 1962. prisustvovao u Acri, glavnom gradu Ghane, jednoj afričkoj urođeničkoj religioznoj svečanosti. Iza toga je odmah rekao: »Mogu samo žaliti što toliko religioznoga žara i zanosa ne može biti uklopljeno i u objektivnoj liturgiji Katoličke Crkve«. Pradjedovske predaje mnoštvom obreda koji traju i po više dana te se protežu na sve događaje u obitelji simboličnim vezama usko povezuju sve dimenzije svagdanjega života i daju im orijentaciju, životnost, plodnost te puninu ljudske vrijednosti.

Kršćanska bi liturgija vežući se slijepo na očuvanje afričkih obreda, koji mogu pomalo zastariti, mogla uočiti originalnu nakanu svega toga te sve to ponovno izreći u svom konkretnom i živom ruhu. U tom se pravcu već prave pokusi i to na želju te inicijativu afričkih obitelji, no trebat će još mnogo dok se općenito shvati važnost takvoga izražaja za podržavanje i oživljavanje afričke kršćanske obitelji.

Drugi vrlo povoljni elemenat afričke duše jest smisao za zajednicu. Afrikancu se život odvija u daleko većem i svestranijem krugu, nego si to zamišljamo. Za njih je egoizam nešto neshvatljivo. Afrikanac se najprije osjeća »članom zajednice«, a tek onda kao »on sam«. Odatle proizlazi ona divna gostoljubivost koja je potpuno otvorena članovima obi-

telji, klana, plemena i koja dijeli bilo da ima mnogo bilo malo. Sigurno je da je takav smisao zajedništva upravo evanđeoski.

Preveliko zajedništvo može doduše dovesti do gušenja ličnosti tako da glavar obitelji ima absolutnu vlast na ženidbu i udaju djece, a da ih uopće ništa ne pita. No naša zapadna kultura ide u posve protivnom pravcu. Ona često izaziva mlade na pobunu u kojoj se izlažu da se potpunoma otuđe tolikim vrednotama tradicije i prošlosti. Nadahnjujući se na nauci sv. Pavla, koji se je obraćao obiteljima sa sličnim strukturama, Afrikanci će moći ostvariti pravu ravnotežu između zahtjeva zajednice i osobne slobode pojedinca. Duh služenja koji bi morao biti bitna značajka svakog kršćanskoga auktoriteta promicat će procvat i razvoj osobe u obiteljskoj zajednici.

AFRIKA U BROJKAMA: Iako ovaj dodatak ne spada strogo na temu naše nakane, to ipak smatramo da će biti informativan, a možda i zanimljiv za naše čitatelje.

Od oko otprilike 300 milijuna stanovnika Afrika ima 30 milijuna katolika, dakle 10%. Postotak katolika varira u raznim državama: Ekvatorijalna Gvineja ima 88% katolika, Burundi 64%, Gabon 50%, Somalija samo 0,1%.

Afrika je po religioznoj pripadnosti s tradicionalnim domaćim religijama muslimanska i kršćanska. Pripadnika domaćih religija ima 130 milijuna, muslimana 100 milijuna, kršćana (katolika, anglikanaca, protestanata, kopta u Etiopiji i Egiptu) ima 70 milijuna.

Na sjeveru od ekvatora muslimani su u većini. Mediteranske zemlje: Ujedinjena Arapska Republika, Libija, Tunis, Alžir, Maroko gotovo su sasma muslimanske. Senegal ima 70%, Nigerija 75%, Sudan 86%, Somalija 90% muslimana.

G. 1923. bilo je u Africi samo 94 domaća svećenika, g. 1927. već 244, g. 1939. brojka se penje na 338, da g. 1949. dosegne 1096., g. 1959. čak 2072, dvije godine kasnije 2270, a danas ima oko 3000 domaćih afričkih svećenika. G. 1939. Pijo XII imenuje prve Afrikance biskupima. Danas ih ima već 100, što je trećina svih afričkih biskupa. Od 7 afričkih kardinala 5 je domaćih. Monsignor Tschibangu, rektor kat. sveučilišta »Lovanium« u Kinshasi imenovan je članom međunarodne teološke komisije pri Kongregaciji za nauk vjere.

Josip Antolović

Razgovaramo

Poštovani uredniče!

Budući da sam Vaš pretplatnik Glasnika, te na str. 338. od broja IX 1969. god. piše: »Australija obećana zemlja?« te kako se tamo slabo prolazi, iznosim svoje mišljenje, da pisac nije mogao pravo ocijeniti prilike u Australiji. S otoka Paga nalazi se u Australiji preko 30 radnika i oni se hvale da tamo dobro prolaze, jer marljivo rade. Kupili su kuće, fino pokućstvo i auto te zarađuju mjesečno 649.000 st. din, to jest 11 puta više nego ovdje. Trebalo bi ondje živjeti 10 — 15 godina da se mogne donijeti

pravi sud o prilikama. Jasno je da i tamo slabo prolaze kartaši, ali dobar radnik odlično prolazi kao i u Kanadi i Sjevernoj Americi. Tako u Australiji radnik za jednu dnevnicu može kupiti 20 kg mesa, a kod nas samo 1 kg i 30 dkg. To je do znanja.

B. A.

Objavljujem i Vaše pismo da se uz spomenuti članak dobije potpunija slika o Australiji. Vjerovao sam piscu članka, vjerujem i Vama. Međutim i Vi i pisac članka i ja složit ćemo se u tome da je velika šteta za nas što naši ljudi moraju u tuđinu trbuhom za kruhom, dok se u naše krajeve dovlače stranci i na našoj koži zarađuju dobre dnevnice. Drugim riječima za nas je gubitak svaki odlazak u inozemstvo, pogotovo kod onih gdje više nema vraćanja. Do tog zaključka lmao bi doći svaki od onih koji su prisiljeni da potraže kruha u tuđini. Za tim je išao i spomenuti članak, iako, priznajem nije zahvatio prilike u Australiji sa svih strana. A to se od pisca ne može ni tražiti.

Dragi gospodine uredniče!

Redovito dobivam i čitam Glasnik. Na str. 251. čitao sam članak »Kršćanska nedjelja suvremeni problem« i moram priznati da sam u drugom dijelu članka na str. 255. bio razočaran. — Vi znate kako je nedjelja u mnogočem izgubila sakralni značaj; da je nedjelja dan grijeha; da se zanemaruje Misa, da se radi. Vi dobro znadete da je nedjelja uistinu suvremeni problem.

Kako ste mogli napisati na str. 255: »Ne mora se prisustvovati nedeljnoj misi, kad netko ima priliku dvostruke zarade, priliku za sjajan ugovor ili prodaju, uvedeni običaji . . .« — Pogledajte još na str. 256 »Rad je dozvoljen«... Ima puno stvari protiv koji se svećenik mora boriti, a ovdje se jednostavno nabraja što se bez grijeha može raditi.

Vi znate da ima ljudi na selu i u gradu, i to ne malo, koji su počeli nedjeljom sve raditi, i za sve imaju razloga: nema vremena u radne dane; a za sve za što se ne nađe vremena u radne dane, nađe se vremena u nedjelju. — Razmišljajte malo o tome.

N. N. upravitelj župe
Markovci pri Ptuju

Preč. gospodine župniče!

Iskrena Vam hvala na pismu. Možda ne očekujete da ga objavim, ali mislim da može biti od koristi i drugima obzirom na svetkovanje nedjelje. »Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji!« Božja je zapovijed. Način kako ćemo proslaviti dan Gospodnji odredila je Crkva, da naime dan Gospodnji slavimo prisustvovanjem svetoj Misi i uzdržavanjem od težačkih poslova. To je dakle Crkvena zapovijed. A kako je to zapovijed od koje nas mogu ispričati opravdani razlozi, morali su crkveni ljudi povući crtu gdje će se jasno vidjeti, po shvaćanju ozbiljnih ljudi, što nas ispričava od prisustvovanja svetoj Misi i što nam dozvoljava da i na Gospodnji dan možemo bez grijeha raditi. Ne vidim u tome nikakva zla, a još manje da se te norme objave onima kojih se tiču, to jest svima vjernicima. Svi moramo znati što bez grijeha možemo učiniti. Nije dovoljno da to zna samo ispovjednik. Jer se tako gomilaju formalni prekršaji iako to ne bi trebalo biti. Ako naime vjernici znaju da pred oluju ne samo mogu nego čak i moraju pobrati ljetinu kojoj prijeti propast u nedjelju, onda će oni to učiniti mirne savjesti i s Božjim blagoslovom. Ako pak ne znaju da to mogu učiniti, doći će u sukob njihova nepoučena vjera i zdrava pamet. Poslušat će glas razboritosti i »prekršiti« zakon. I to prekršiti svjesno, jer kako oni misle »ne smiješ u nedjelju raditi«. — A to ne valja. Vjernici moraju potpuno točno znati što se smije raditi u nedjelju; da se smije nakon tjednog rada u tvornicama obradivati vrtić, da se može pospremati ljetina ako joj prijeti propadanje; da su od prisustvovanja Misi ispričani oni koji moraju

čuvati djecu i kuću; kojima je predaleko, a da se o bolesnicima i onima koje je spriječilo nevrijeme ne govori. Ima ih koji se za misu ne mogu obući, koji se zbog izvjesnih razloga klone nastupanja u javnosti. Već prastari priručnici moralke navode ovdje slučaj djevojke koja je nevjenčana zanijela. — Sve to moraju vjernici znati, kao što moraju znati i to da su na slabom putu oni koji šeću tek po granici dozvoljenog, to jest stalno na rubu gdje mogu prekršiti zakon. Zdravo shvaćanje od nas traži da budemo ljudi koji nedjelju i blagdan slave ljudski, to jest dajući Bogu što je Božje, a sami se ne razapinju poslovima koji su ih mučili kroz tjedan. — Što u nedjelje ima više prilike za grijeh valjalo bi i tu one koji su dobre volje poučiti, a zla je bilo uvijek i bit će ga, i mi ga nikada nećemo posve spriječiti, a najmanje brišući razliku između dobra i zla kod onih koje smo dužni poučiti.

Velečasni uredniče!

Volio bih da nas informirate o prilikama u Hercegovini. Vi o tome još ništa niste pisali, a znamo da tamo ima teškoća, za koje ne znamo da li su se smirile. Kako Vi tu niste pogođeni bit ćete i najobjektivniji. Pozdravlja Vas jedan od Vaših čitalaca.

Dragi moj prijatelju, ja o svim tim problemima vrlo malo znam. Kad mi naleti kakovo pismo pisano s više ili manje zagrijanosti, ja si tada mislim: »Bože moj, kako se toj našoj neslozi mora netko veseliti? Možda je on i potpiruje?« Sramota nam je to svakako i to svima, a valjalo bi je sakriti i liječiti sami među sobom. Ne moramo pred svijetom pokazivati svoje prljavo rublje. I zato o svemu šutim, jer vjerujem da će na kraju ipak pobijediti razumno rasuđivanje.

Poštovani uredniče!

Jedva je koja nedjelja prošla da nismo u crkvi bili iznenađeni nekim promjenama. Možete li si zamisliti koliko su me uznemirile te promjene, a najviše me uznemirilo to, što se tek naviještaju one najveće. Činjenica je da se mi stariji teško u svemu tome snalazimo, a mladi kojima se htjelo ugoditi i ne mare za njih, dapače su izgubili povjerenje i poštivanje prema Crkvi. Zar se ne bi mogao pronaći neki pametniji način sprovođenja potrebnih promjena, ukoliko su one doista potrebne... Ne navodite moje ime, jer ću i zbog toga imati neprilike i neugodnosti. Vidim da me župnik smatra ionako glavnom smetnjom u svojim reformama.

Cijenjeni gospodine! Uznemirenost koju čutite ne osjećate sami. Mnogi su pogođeni i uznemireni. No međutim stvari ne moraju biti tako tragične kako ih kojiput doživljavamo. Naime svi mi živimo u doba previranja, u vrijeme smjene generacija i njihova shvaćanja. Dosad smo samo u teoriji znali da u Crkvi postoji Božanski elemenat koji u bitnosti uvijek ostaje Isti, a uz njega da postoji i ljudski elemenat, koji podliježe promjenama, ispravcima, usavršavanju. Ako je taj ljudski elemenat dotrajao radi promjena u društvu i gledanja na svijet onda budimo svjesni da ima nadoći novo shvaćanje i novi običaji, bili oni po našem ukusu ili ne. Koliko ja vidim, a vidim dobro, hvala Bogu, ništa Božansko u Crkvi nije ugroženo, dapače ono u svim tim promjenama još više iskače, kao ono jedino vrijedno i neprolazno. To je u prvom redu sakrametalni i milosni život Božjeg naroda. Ako mladi svijet više ne shvaća naših starih dobrih navika s pravom se moramo pitati da li one uistinu ne traba podvrgnuti ispravcima. A moramo priznati, da se mladi svijet sve manje zanima za nas stare. Ako nam dakle pametni ljudi vele da nešto moramo promijeniti, onda nema druge nego da se dadnemo poučiti. — Priznajem da nisu oviljek svi reformatori najsretnije ruke u svojim potezima, no šteta bi bila da zbog toga gubimo mir koji je tako potreban za trijezno rasuđivanje i neponižujuće prilagođivanje. A držim da ne smijemo sumnjati u najiskreniju volju onih koji

su se primili teškog i odgovornog posla reforme. Možda je najlakše iz zakutaka kritizirati i potpaljivati kod drugih nezadovoljstvo, ali to nije časna uloga i s njome ne smijemo biti zadovoljni.

O

Poštovani uredniče!

... Savjetujte me! Čuje se često kako ljudi govore da Bog kažnjava starce kažnjavajući njihovu djecu sve do u treće koljeno. Ja sam nešto doživjela slična, valjda radi svojih grijeha, i Bog me je kaznio na mojoj djeci i nepokornoj unučadi...

Evo Vam Svetog pisma: »Zašto da sin ne snosi očev grijeh? Zato što sin vrši zakon i pravdu, čuva i vrši sve moje naredbe, živjet će. Onaj koji zgriješi, taj će umrijeti. Sin neće snositi grijeha očeva, ni otac grijeha sinovljeva. Na pravedniku će biti pravda njegova, a na bezbožniku bezbožnost njegova«. (Ez 18, 19 ...) To Vam je jasan tekst Svetoga pisma, da će svaki sam snositi posljedice svoga grijeha. Dakle, ako ja sagriješim neće Bog nekoga drugoga kazniti mjesto mene, a niti mene mjesto nekoga drugoga. Kazniti, velim, onom završnom kaznom isključenja iz kraljevstva Božjega. — Međutim jasno je kao dan da su dobra djeca već sada Božji blagoslov roditeljima, isto kao što su nevaljala djeca prava kazna za roditelje. Gdje su uzroci tog blagoslova i te kazne teško je reći. Naime sami se roditelji svojim čestitim i primjernim životom spremaju za taj blagoslov ili u protivnom slučaju za kaznu. Drugim riječima stoji bojazan da Bog kažnjava roditelje nevaljalom djecom ili ih blagoslivlje dobrom. Po kojoj to računici ide, i koliko djeca sama učestvuju u tome, teško je reći, jer ima dobrih roditelja s nevaljalom djecom; ima dobrih roditelja kojima su se djeca podijelila na dobre i nevaljale, a najzad ima nevaljalih roditelja koji imaju dobru djecu. Zašto je to tako, i u koju kategoriju vi spadate, ne znam.

MISIONARSKE PUTOSITNICE

Svjetlo i sjene života

KRHKOST ŽENSKOG BIĆA ...

Kad sam na kraju misija u N. izlazio iz sakristije, pristupi mi neka snaša. Žena 40-tih godina. Pruži mi pismo. — Pročitajte ovo. Koristit će vam u vašem misionarskom životu ...

Pročitao sam. I vjerujte, da mi je veoma koristilo. Opet i opet sam upoznao krhkost i slabost ženskog srca, koje je lakoumno i neiskusno. A, s druge strane, isto tako se otkrila veličina ženske duše u svoj svojoj ljepoti i svemu sjaju pokornice i majke...

»Godine su prolazile. Došla je i prošla moja 20. godina, pa i 25., a da nisam teško sagriješila. Bila sam uvijek vesela i vedra i šaljiva. Često obijesna. Možda i preko mjere. Svakome muškarcu sam ravno u oči gledala i bila sam čvrsta karaktera. Mislila sam, a često puta i rekla da NE POSTOJI ONAJ KOJI ĆE MENE POBIJEDITI. I groza me hvatala, kad bih na to pomislila, da bih ipak mogla biti pobijeđena. Imala sam više prilika za ozbiljnu udaju. No ja sam sve hladnokrvno odbijala, a da nisam ni sama znala zašto. Zato me mnogo puta pitao moj, i previše dobri, otac:

— Što misliš, kćerko? Pazi dobro što radiš?

A ja sam bila samoj sebi zagonetna i često sam sebi rekla: Bože moj dobri, zašto me nisi pozvao da budem redovnica, nego evo lutam bez cilja ...«

Tipične oznake ženskog srca! Znade ono biti vrlo neozbiljno. Nerazborito. Pa ipak samouvjereno! Sigurno u sebe! A opet: ništa nije tako krhko kao ovako samouvjereno mlado žensko čeljade ...

TRAGEDIJA . . .

»A sada dolazi ono što je zapečatilo moju sudbinu. Upoznala sam jednoga muškarca, koji je bio vojnik. I još k tome inovjerac! I još nešto gore: bio je od mene mladi punih sedam godina. Ali ja sam osjećala u tom muškarcu, da je on jači nego svi muškarci što sam ih dosada upoznala. Osjetila sam da ima neku moć od koje sam se bojala kao samoga đavla. I mislila sam da ne smijem imati nikakve veze s tim muškarcem, jer bih se inače mogla upropastiti . . .

Ja sam se prema njemu ponašala kao da ga ne trebam, ali je on bio jak prema meni. Jer se kao vuk obukao u ovčju kožu i poduzeo sve mjere da postigne ono što je smislio; uspio me je upropastiti . . .«

Neće! Neće! A bježi zmiji u ralje. Kao ona hipnotizirana ptičica, koju zmija svojim očima privlači k sebi u usta da je proguta. Koliko je žena prošlo tim putem nerazumljive slabosti. I to one, koje su obećavale da će biti hrastovi poštenja i čestitosti . . .

»Odmah sam postala strašno očajna, jer sam osjetila da mi se davao zlobno smije. S moga lica nestao je smijeh. Postala sam šutljiva. Povlačila sam se pred svima, plakala sam dan i noć, ali nije ništa pomagalo. Pa još, kada sam odmah prvi mjesec saznala, što je sa mnom, bilo mi je neizdrživo. Njega sam izbjegavala, ali kad sam saznala, što je kod mene, ja sam mu to odmah rekla. On mi je ponudio novce. Zna se za što. Ja ih nisam nikako htjela primiti. Rekla sam:

— Radije smrt, nego novce!

On se na to zlobno nasmijao. A meni je bilo da poludim. Ali novac nikako nisam htjela primiti, makar da sam znala točno što me čeka . . .«

VELIČINA ŽENSKOG SRCA . . .

»Njega sam i dalje izbjegavala. Sada još više, jer sam ga prezrela. U sebi sam odlučila da neću grijeh napraviti, pa makar sa mnom bilo što bilo. Tu snagu ne pripisujem sebi, nego dragom Isusu, koji me je jačao.«

Istina je to da je jakost došla od Isusa! Ali je to srce bilo takvo da je bilo dostojno Isusove snage i jakosti!

»Strašni su mi bili oni dani; a i noći. Nikada nisam spavala. Puno sam postila i puno plakala. A jedno čudo što nitko u mene nije ništa ni primijetio, niti sumnjao. Svoju sam strašnu tajnu sama čuvala šest mjeseci. I to je bila ona neiskazana muka duševna. Pa strah! Ne znam što je bilo jače. To je bilo nešto izvan ljudske moći, da sam često puta pomislila da ne mogu dalje . . .

Na tu pokoru, bol, tugu i nevolju — može li Isus Krist ostati nijem? Vjerno prepisujem iz lista. Nemam razloga da ne vjerujem ni ovom što sada slijedi, kao i cijeloj toj životnoj samoispovijesti.

»Ali da sada napišem ono NAJGLAVNIJE: da je dragi Isus moj Gospodin — kako ga od onda zovem — išao uvijek sa mnom. Samo sam uvijek mislila, zašto mi je Gospodin s lijeve strane? Gospodin je išao sa mnom. I On me nikada nije napuštao. On mi je davao snagu za molitvu i za trpljenje što sam preživjela. A molila sam krunicu gotovo CIJELU NOĆ NA GOLIM KOLJENIMA. Kasnije sam osjetila da mi je zato Gospodin s lijeve strane, jer se na lijevom ramenu nosi križ, kako ga je On nosio . . .«

Što je to bilo na stvari? Nisam se htio informirati! Prepustimo to tajnovitom djelovanju Božjem u dušama. Ali sreo sam već osoba, u kojima je Gospodin i direktnije, neposrednije znao djelovati, nego što obično djeluje . . . Sud prepustimo Bogu. Svakako: u onoj muci dobila je snagu za herojski čin. A ta snaga nije bila tlapnja. Prema tome ni njezin izvor . . .

JUNAŠTVO DO MUČENIŠTVA . . .

Nisu mučenici samo oni koji su prolili svoju krv za Isusa! Nisu mučenici oni samo, koji u zavjetima čistoće, siromaštva i poslušnosti služe vjerno Bogu u redovničkom staležu. BRAČNI život ostvaruje često isto junaštvo i veličinu ljubavi prema Bogu kao i mučenici krvi i mučenici zavjeta. Možda i više nego ostali. Takav junački, mučenički heroizam znade pokazati mnogo žensko srce koje — neće uništiti svoje čedo, makar ukućani, makar susjedi, makar pametni ovoga svijeta čine sve i sva da ga prisile na kapitulaciju . . .

»Ja sam sama javila svoju tajnu najprije doma jer nisam dalje mogla. Strašno je onda bilo u našoj kući. Ja sam plakala. A plakali su i moji. I nisu znali što bi sa mnom . . .«

I sada dolazi jedna velika konstatacija: »MAMA me je prva ukorila što nisam odstranila dijete, dok OTAC to do danas, dok ovo pišem, još mene nikada zbog toga uvrijedio nije i nosi sa mnom moj križ«.

Majke svoje kćeri ne pouče u svete zakone života, da ih ne bi »pokvarile«, jer se pred njima »stide«. A kad kćerka strada u braku ili izvan braka, prva je takva »nepokvarena« i »stidljiva« majka koja sili na hiljade puta strašnije stvari.

»Braća moja nisu me mogla živu gledati. nisu mi dugo mogli oprostiti. Mladi brat mi je rekao da mi nikada oprostiti neće. Dok stariji, oženjeni brat, nije me tako poprijeko gledao. Mladi nije govorio sa mnom punih pet godina. I par puta je i nož dizao na mene. Samo mogu zahvaliti Gospodinu koji je bdio nada mnom . . .«

PLANOVI S DJETETOM . . .

»Imala sam i staru majku. Od oca mamu. Ona je bila kao moj Anđeo čuvar. Njezina je riječ bila za mene svetinja. Ona je sa mnom othranila moje dijete koje sam rodila. Bilo je uvijek zdravo i nasmijano. A kada mu je bilo dvije godine, onda je već znao izmoliti Očenaš. Jako je dobro imao pamćenje. I kada sam mu tumačila postaje Križnog puta, uvijek je plakao. U školi je bio jako bistar, makar da je u razredu bio najmlađi. Ali je imao od svju najbolje pamćenje . . .«

Majka, kao majka hvali svoje čedo. Ima s njima velike planove . . . I tako ova životna crta ostaje nedovršena. Kako će svršiti, sigurno će ostati tajna za nas ljude. Ali jedno možemo ustvrditi:

Ova žena na Sudnjem danu čut će veliku riječ oproštenja i milosrđa Božjega Srca, premda je tako sagriješila. No, bojim se da će neki »nevini« i »pravedni«, koji su je tjerali u zlo, a koji nisu u svojoj oholosti pokoru za to napravili, drugačije svršiti. Ne dao Im Bog toga! Ova je žena svoju pokoru izvršila. I vrši je i danas. I to za grijeh koji je manji od onoga na što su je htjeli natjerati. A da li su oni svoju pokoru obavili? Neka se požure . . . Bolje na ovom svijetu nego li na drugom . . .

HVALA BOGU, OTIŠLO JE!

A sada pročitajte ovaj istiniti doživljaj jedne djevojke koga je ona doživjela u svojoj medicinskoj praksi! Pročitajte i usporedujte!

Odmah po završetku mature zaposlila se u rodnom gradu kao »volonter« puna snova o svom radu za dobro ljudi. Ali dani zanosa su izčezli. Ustupili su mjesto surovoj stvarnosti. Kao volonter zaštićena je bila od noćnog rada, ali uslijed nedostatka medicinskog kadra na tom odjelu, morala je i u noćnu službu . . . Sve je dobro bilo, dok jednog dana ne dođe na odjel mlada, neudata a gravidna djevojka. Jedva joj je bilo dvadesetak godina. Dijagnoza je bila: trudnoća četvrti ili peti mjesec. Socijalna indikacija. Liječnici, bojeći se za život djevojke samo joj davahu kinin i neke lijekove da bi izazvali pobačaj. Sudbina je valjda htjela da dođe do provociranog pobačaja baš kada je ona bila dežurna.

»Te sudbonosne večeri, dok sam sređivala lijekove, prodoran zvuk zvona podsjetio me

da je nekome potrebna moja pomoć. Žurno sam ušla u sobu i približila se krevetu oko kojeg su se okupile neke pacijentice. Brižno se približih uzglavlju kreveta, kad li sledi me veseo glas porodilje: — Hvala Bogu! Otišlo je . . .

Bila sam iznenađena, jer je to bio prvi moj takav slučaj. Pogledam dijete: živo je. Miče ručicama i nožicama. Pohlepno udiše zrak kao da zna da su mu to i prvi i posljednji udisaji. Ono je bespomoćno, traži pomoć, ali — od koga? Zar mu je može pružiti MAJKA, koja je željela da do toga dođe? Doktoru sam telefonski javila. On je odmah odredio: »Podvežite pupčanu vrpcu i presijecite je da skratite muku tom nevinašcu, odmah dolazim!«

Djevojka bolničarka je mislila: Zar baš ja moram biti GROBAR toga djeteta, i zar ću ja vječno ispaštati za tuđe grijehe! Kad je upitala ovu aborterku zašto to čini i spomenula joj da zbog takve kao što je ona dijete ne će nikada vidjeti Boga, ona se glasno nasmijala i rekla: — Zar doista u to vjerujete???

Četiri dana kasnije ona odilazi iz bolnice kući. Nitko ne dolazi po nju, jer roditelja nema, mladić koji ju je prevario napustio ju je nekoliko dana prije odlaska u bolnicu . . .

»Pred oči mi dolaze likovi tolikih djevojaka i žena, koje svakodnevno pretrpavaju sobe odjela dolazeći tužne, usrdno moleći doktore da ih rasterete, a izlaze tobože vedre i tobože nasmijane. Možda s malom grižnjom savjesti misleći da je to prolazno i da će, kada dođu bolji i sretniji dani, izčeznuti zauvijek. Ali se jako varaju. Jer one ne znaju da je svaki pobačaj prevencija najopasnijih bolesti od kojih današnjica strepi. Među kojima je i — r a k !!!

Pa, kuda to vodi? Hoće li skoro doći kazna na ovaj raskalašeni i razbludni svijet« — pita se ova djevojka. Stara dvadeset godina! To se pitaju i mnogi — mladi! Da, baš mladi se ne snalaze u toj bujici zla . . .

o. Pero Bulat D. I.
pučki misionar

Roditeljska ljubav

BEZ MAJČINE LJUBAVI

Američki odgojitelj Réné Spitz iznio je potresna zapažanja o posljedicama, kad mala djeca nemaju majčinske ljubavi. Promatrao je 91 dijete u jednom dječjem domu. Djeca su bila dobro smještena. Higijena i hrana bile su na visini. Ali je nedostajalo osoblja za njegu djece. Tek toliko da su djecu mogli nahraniti i oprati. Inače su djeca bila prepuštena sebi. Nisu osjetila ljubavi. Nije bilo nikoga tko bi pojedino dijete uzeo u ruke i veselo mu se nasmiješio, s njime nježno govorio. Jednostavno, nije bilo nikoga tko bi s djetetom bio nježan.

Većina je te dojenčadi vidno slabila. Nastupala su grozničava stanja, i smrtnost te djece postala je zastrašujuća. U roku od dvije godine umrla su 34 djeteta. Kod preživjele dojenčadi ustanovljeno je da su za svoju dob vrlo slabo razvijena . . .

UZ MAJKU

Protivno se moglo zamijetiti u drugom dječjem domu. Ondje su majke s djecom zajedno proboravile četiri godine. Nijedno od 220 djece nije za to vrijeme umrlo. Djeca su se normalno razvijala i tjelesno i duševno.

Nije teško odgonetnuti tajnu neuspjeha, odnosno uspjeha. Izražen je u jednoj riječi: Majka, blizina majke.

Zanimljiva je činjenica da je kod primitivnih naroda i plemena običaj, da majka svoje dijete nosi u polje, na posao, i to zamotano u maramu, koju veže sebi na leđa. Tako dijete ima potrebnu majčinu blizinu i potreban dodir s majkom. Primijetilo se kod tih plemena, da je vrlo malo djece duševno zaostalo u usporedbi s onom djecom, koju roditelji ostavljaju kod kuće.

RODITELJSKA LJUBAV

Na temelju ovih zapažanja vidi se da dojenče ne treba samo hranu i tjelesnu njegu, nego mu je i te kako potrebna majčina ljubav i njega, bilo da je to prava majka, bilo njezina zamjenica. Djetetu je potrebna roditeljska ljubav.

Što je to roditeljska ljubav? — Ona je vrlo jednostavna, ali ju je teško definirati. Ona ima tri osnovne značajke. Roditeljska

ljubav je prije svega duboko doživljavanje obveza prema djetetu; zatim pripravnost učiniti sve najbolje za svoju djecu; napokon, jasnoća i znanje, što je za djecu najbolje. O svakoj ćemo oznaki posebno govoriti.

1. — DUBOKO DOŽIVLJENA OBAVEZA Odakle proizlazi ova duboko proživljena obaveza? *Ponajprije, ona je osnovana na prirodnoj*, dapače i krvnoj vezi roditelja, kao začetnika života, sa svojim djetetom. — To je moje dijete, kojemu sam ja poklonio ili poklonila život, kojega sam ja rodila. To je krv moje krvi, tijelo moga tijela i kost moje kosti!

No zar ta ljubav počiva samo na krvi i mesu? Nipošto! Ona počiva i na uskoj, vjernoj zajednici između roditelja i djece. To je nešto više od navike. Ta se zajednica više ne može rastaviti. Ona znači međusobno predanje: roditelja djeci, a djece roditeljima. *Dijete je kroz darovanu roditeljsku ljubav* sretno, ali i roditelji su od dječje ljubavi neobično obogaćeni. Majke ovdje dobivaju posebnu oznaku ... Koju? — Sve se to kod majke produbljuje po devetmjesečnoj zajedničkoj povezanosti i po izdržanim brigama i bolima. Ne samo produbljuje, nego i produhovljuje. Ali i po strahu su roditelji vezani na djecu. — Kakvom strahu? — Pa, za njihov odgoj. A osobito za njihov vječni spas. To znači, da ih tako odgoje te ne moraju jednoga dana Bogu odgovarati za njihovu dušu, a niti se stidjeti pred zajednicom i narodom za njihovo vladanje. I zato oni rado snose i boli i brige za ljubav djeteta. I nitko ih ne može u tom nadoknaditi ...

2. — PRIPRAVNOST UČINITI NAJBOLJE Iz ovakve povezanosti s djecom, koja se temelji na krvnoj vezi između roditelja i djece, nastaje sve jača volja i želja pružiti svojoj djeci sve ono što je najbolje i najkorisnije.

Odmah se opaža u odgoju djece, ako kod roditelja nedostaje ova spremnost: pružiti djeci ono, što smatraju najboljim i najvrijednijim. A razumije se, da takvu spremnost ne mogu očitovati oni koji nisu roditelji. Ili ne barem toliko kao roditelji.

Dijete treba prigrliti s dobrim i lošim svojstvima, pogreškama i manama. Obratiti se njemu s najvećom pažnjom. Brinuti se nesebično za njegovu vremenitu i vječnu sreću, što se često zaboravlja.

3. — JASNOĆA I ZNANJE Radi se o prevažnoj stvari: o svjesnom i naučenom znanju, što je za djecu najbolje. *Sigurno* je to vrlo važno. Ali gdje će naši prosječni roditelji dobiti takvo znanje? Ako je ljubav prema djeci iskrena, i ako je spremna djetetu pružiti najbolje, onda takvo znanje dolazi samo po sebi. Odakle? Iz prave i plemenite roditeljske ljubavi, iz ljubavi, koja instinktivno osjeća što je za dijete dobro, a što nije.

Pa ipak, mnogi roditelji žele zbilja najbolje svom djetetu, ali se pri tome ne kontroliraju, što je uistinu za dijete najbolje, te tako krivo rade. A koji puta više škode nego koriste ...

To je istina. I zato se roditelji moraju svjesno i hotimice složiti u dvjema osnovnim spoznajama. Koje su to spoznaje odgoja? — Prvo, roditelji moraju biti svjesni cilja odgoja kao i konkretnih odgojnih zadaća i dužnosti. Evo kratko izraženog cilja odgoja: Odrastao, samostalan čovjek, koji živi kao svjestan i odgovoran kršćanin!« Takav cilj treba roditeljima neprestano lebdjeti pred očima, i zato moraju ispravljati one pogreške, koje taj cilj onemogućuju, a razvijati i njegovati ona dobra svojstva, koja će djetetu služiti da bude takav čovjek i kršćanin danas — sutra u životu.

Drugo, roditelji moraju biti svjesni što je za dijete, za njegovu budućnost, za njegovu vremenitu i vječnu sreću baš sada u konkretnim prilikama najbolje. A to ne mora ovaj čas za dijete biti ugodno, radosno, veselo. To može biti i energični »Ne!« A i kazna u određenoj odgojnoj situaciji, što je diktira roditeljska ljubav. Roditeljska ljubav je klima u kojoj djeca žive i razvijaju se. Nije tu važno samo maženje i darivanje — čokolada i igračke. Tu je kudikamo važnije razborito držanje u ljubavi i uvjerenju po kojem se djeca formiraju. Kao što biljka treba sunca, tako djeca trebaju roditeljske ljubavi ...

MALI IVICA ...

Kao dečko od sedam godina pošao je Ivica u školu. Prosječan đak. A u vladanju je bio veoma nestašan i neozbiljan. Ponašao se u školi kao malo dijete. Smetao je obuku. Nije *mogao niti nekoliko minuta mirno sjediti.* U razgovoru sa starijima nije ništa razumno znao govoriti, nego je stalno činio gluposti. O poslušnosti nije bilo ni govora. Nisu koristile ni pohvala ni kazna. Pače je postao još gori.

Kad su se počeli s njime ozbiljnije baviti, doznalo se da je vanbračno dijete. To još ne bi za njega moralo biti strašno. Ali ga je majka povjerila na odgoj tudim ljudima. Prve tri godine svoga života svaka tri mjeseca mijenjao je svoje hranitelje. Postupak prema njemu bio je, razumije se, vrlo različit. Kretao se od prave ljubavi do nemilosrdnosti, koja je graničila s brutalnošću. Tako je to dijete upoznalo sve vrste odgoja. Ali se i to sve na njemu odrazilo u negativnom smislu.

U svojoj najranijoj dobi nije osjetio snagu i dobrotu roditeljske ljubavi i zaštite. Kasnije mu to više nitko neće u životu nadoknaditi. To je njegova životna rana ...

Priredila: Zdenka

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Blaženoj Djevici Mariji i ocu Leopoldu Mandiću na položenim ispitima, te se i nadalje preporučam. — A. P., Gruda.

— Presvetom Srcu Isusovu od srca zahvaljujem na primljenim milostima u teškoj obiteljskoj krizi, a napose za uslišanu molbu za namještenje moje kćerke. — N. N.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, te ocu Leopoldu Mandiću i Petru Barbariću. — H. A.

— Za svoje ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, kao i ocu Leopoldu Mandiću. — Zahvalna M. R., Slav. Požega.

— Zahvaljujem sv. Antunu, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću što su mi od Boga isprosili potrebne milosti. I nadalje se stavljam pod njihovu zaštitu. — P. B., Pula.

— Na mnogim primljenim milostima, a osobito u jednoj velikoj potrebi, od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu, sv. Antunu, sv. Judi Tadeju i ocu Leopoldu Mandiću. Neka i ubuduće pomažu meni i mojoj obitelji. — Milka Turina, Šmrika.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Petru Barbariću za povratak sluha. I nadalje im se preporučam. — S. M., Trenkovo.

— Na pomoći u poteškoćama koje su me dugo pratile zahvaljujem Presv. Trojstvu i ocu Leopoldu Mandiću. I nadalje im se utječem u pomoć. — L. J., Boka Kotorska.

— Za ozdravljenje zahvaljujem ocu Leopoldu Mandiću. Neka mi i ubuduće bude na pomoći. — S. Tekla, Petrovac na moru.

— Za mnoge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu. — S. Đ., Podravska Moslavina.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Josipu na milosti što mi je žena sretno porodila živo i zdravo dijete, koje sam željno očekivao. Neka i nadalje štite mene i moju obitelj. — Zahvalni otac Milan iz Prekriškog Lovića.

— Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Tereziji od Malog Isusa zahvaljujem za primljenu milost. N. N., Trogir.

— Na uslišanim molitvama zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći. I nadalje im se preporučam. — A. M. Podravske Sesvete.

— Na velikoj pomoći i primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Presvetoj Djevici Mariji. — F. Franciković, Subotica.

— Na svim primljenim dobročinstvima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. I ubuduće im se preporučam. — Ljubica Magušić, Bizovac.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te kardinalu Stepincu na uslišanim molitvama za ozdravljenje očiju. Prije sam bila slijepa, a sada vidim. — Brigita Grunski, Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Majci Božjoj Lurdskoj za uspjeh svoje unuke u školi, za ozdravljenje svoga muža i svoje snahe. — K. G., Đ.

— Na primljenim milostima od srca zahvaljujem Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću. L. K., Split.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te kardinalu Stepincu za ozdravljenje svoje noge i ozdravljenje svoga sina. — Ivan Šagadin, Banja Luka.

— Na svim primljenim milostima u obitelji, napose za dobar uspjeh djece u školi zahvaljujemo Presv. Sr-

cu Isusovu, Gospi Sinjskoj i sv. Antunu. Neka i nadalje čuvaju našu obitelj. — Obitelj N. A., Siverić.

— Na pomoći u bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Bistričkoj, sv. Josipu i sv. Antunu. I nadalje ih molim za pomoć. — R. M., Omiš.

— Za primljene milosti zahvaljuje Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu M. K., Valun, Cres.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu, Petru Barbariću i ocu Leopoldu Mandiću na svim primljenim milostima tijekom cijeloga života. Preporučam im nadalje sebe i svoju djecu. — Anica Štrajbl, Čepin.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Bezgrješnom Srcu Marijinu za ozdravljenje i za druge milosti. — Marta Ocelić, Bokšić.

— Žarko zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj i sv. Josipu na uslišanoj molitvi. Neka mi i nadalje pomognu .— S. M., Goričan.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Fatimskoj i sv. Antunu na uspjeloj operaciji i ozdravljenju. Neka i nadalje pomažu meni, mome sinu i njegovoj obitelji. — Š. A. Jelsa, Hvar.

— Na sretno položenom diplomskom ispitu i brzom zaposlenju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i ocu Leopoldu Mandiću. Neka mi budu na pomoći i ubuduće. — Zahvalna učenica Divna, Opuzen.

— Na pomoći u teškoj operaciji zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu. Preporučam im i nadalje sebe i obitelj. — Martin Nikić, Brdovec.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Mihaelu za sretan uspjeh u školi i za druge milosti. I dalje im se preporučam. — Anica Purić, Vrbanja.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu i ostalim zaštitnicima. — P. Marija, Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću za mnoge primljene milosti, a osobito za ozdravljenje noge, kao i za sretno položen ispit svoje kćerke i što je brzo dobila namještenje. — Zahvalna Danica Fučak, Pašac — Rijeka.

— Za primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Z. Stana, Bogdanovci.

— Gospi od brze pomoći zahvaljuje za pomoć kod ispita Barićić Magdalena, Slav. Brod.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Gospi od brze pomoći. — J. J., Brod. Varoš.

— Za ozdravljenje djeteta ,koje je bilo već na umoru, zahvaljuje Gospi od brze pomoći N. N., Slav. Brod.

— Za sretnu operaciju zahvaljuje Gospi od brze pomoći N. N., Sl. Brod.

— Za brzo ozdravljenje moga oca zahvaljujem Gospi od brze pomoći — E. L., Bošnjaci.

— Hvala Gospi od brze pomoći i sv. Josipu za pomoć u velikoj potrebi. Neka mi budu i nadalje u pomoći. — B. K., Bošnjaci.

— Na udijeljenoj milosti hvala moguću Djevici i kardinalu Stepincu. — P. P., Zadar.

— Za primljenu milost zahvaljujem Presvetom Trojstvu, Blaženoj Djevici Mariji i ocu Leopoldu Mandiću. — Zvonko M., Zagreb.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Josipu i Papi Ivanu Dobrom za sve primljene milosti. — Z. S., Zadar.

— Za sretan uspjeh operacije i druge primljene milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Štefica Kovačević, Osijek.

— Od srca zahvaljujem sv. Antunu i Petru Barbariću na uslišanjima. — Ana Mihaljević, Bački Brijeg.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na uslišanoj molitvi. I nadalje im preporučam sebe i svoje. — I. C., Križanec.

— Zahvaljujem Presv. Trojstvu, Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na primljenim milostima. Preporučam se i unsprijed. Č. M., Belišće.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu, bl. Nikoli Taveliću, Petru Barbariću i ostalim zaštitnicima. I nadalje im se preporučam. — Ivan Mađar, Bizovac.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu i Marijinu, te sv. Antunu, što su pomogli da je moja draga profesorica Mirjana Marević ostala živa. Zahvalna gimnazijalka, Novska.

— Za ozdravljenje svoga muža zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu Nina Sekulović, Praznica, Brač.

— Zahvaljujem Presvetom Srcu Isusovu, Majci Božjoj Trsatskoj i Petru Barbariću za ozdravljenje svoje teško bolesne sestre. Preporučujem Presv. Srcu i sve ostale probleme i poteškoće. — M. Rakić, Opatija.

— Za svoje ozdravljenje zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. Ujedno im preporučam sebe i svoju djecu i unučad. — F. Janušić, Varaž. Toplice.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Bl. Djevici Mariji i svetim zaštitnicima za poboljšanje zdravlja. — Š. T.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i sv. Judi Tadeju na sretno položenom ispitu. I dalje se uzdam u njihovu pomoć. — Zoran, Beograd.

— Od srca zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima. — Obitelj Vrakić, Siče.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, ocu Leopoldu Mandiću, ocu Vendelinu Vošnjaku i bl. Nikoli Taveliću za ozdravljenje noge i za druge milosti. Preporučam im se i nadalje. — I. V., Zadubravlje.

— Za sretan porod svoje kćeri i za druge milosti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sluzi Božjem Petru Barbariću. — K. K., Gušće.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći što sam ja i moj tata ozdravili od trovanja hranom. I nadalje se cijela obitelj uzda u Božju pomoć. —M. i Eva iz Drenovaca.

— Za sretno položen popravni ispit zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — R. M., Dubrovnik.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu. A. Z., Sl. Brod.

— Božanskom Srcu Isusovu i Gospi od brze pomoći zahvaljujemo na uslišanim molitvama, O. D.

— Za ozdravljenje od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, bl. Nikoli Taveliću i Petru Barbariću. Neka mi i ubuduće budu u pomoći. — Štefica Hrupački, Zagreb.

— Student medicine zahvaljuje Bogu, što mu je po zagovoru sv. Antuna pomogao da sretno položi ispite. Nadalje se preporuča. — I. K., Split.

— Na duševnom smirenju i utjehi, kao i na tjelesnom ozdravljenju zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, te Petru Barbariću. Ujedno ih molim, da mi i nadalje budu u pomoći. — T. Kežman, Ludovčina, Martijanec.

SADRŽAJ:

Gospa i rad, J. G.
409 I svjetlost vječna, Josip Njavro
412 Deset zapovijedi bračnog života, Mijo Škvorc
419 Majčino mlijeko, J. M.
421 Učitelj životne mudrosti, Pero Bulat
428 Uglavnom dovršeno . . .
430 Pitali smo o. Ante Gabrića, Antun Trstenjak
436 Povoljan čas, Josip Antolović
439 Razgovaramo
442 Svjetlo i sjene života, Pero Bulat
445 Roditeljska ljubav, Zdenka
447 Zahvalnice

NA NASLOVNOJ STRANI:

Naš misionar o. Ante Gabrić iz Metkovića.

NA POLEDINI:

Detalj iz Sjemeništa na Fratrovcu.

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636 — Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

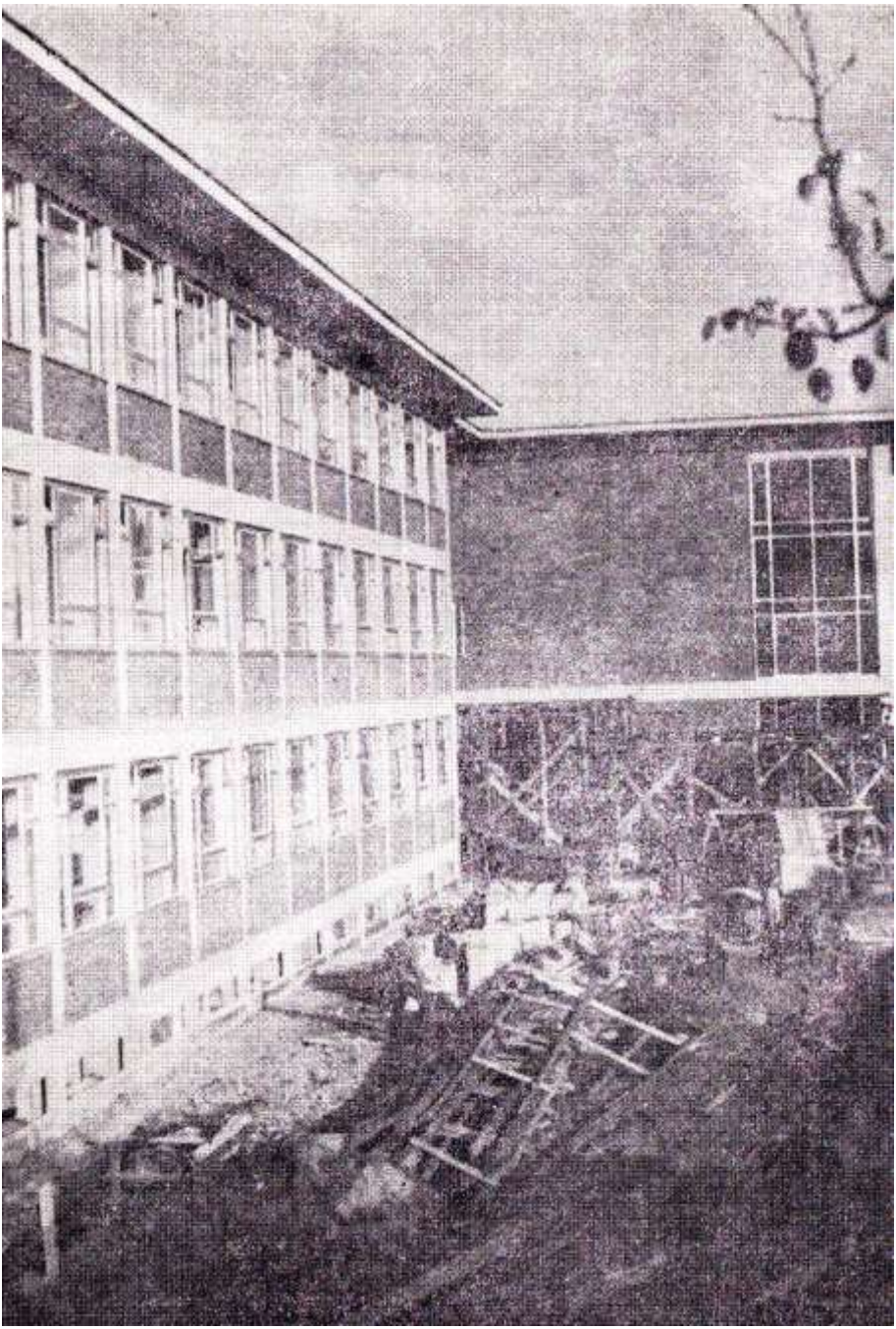

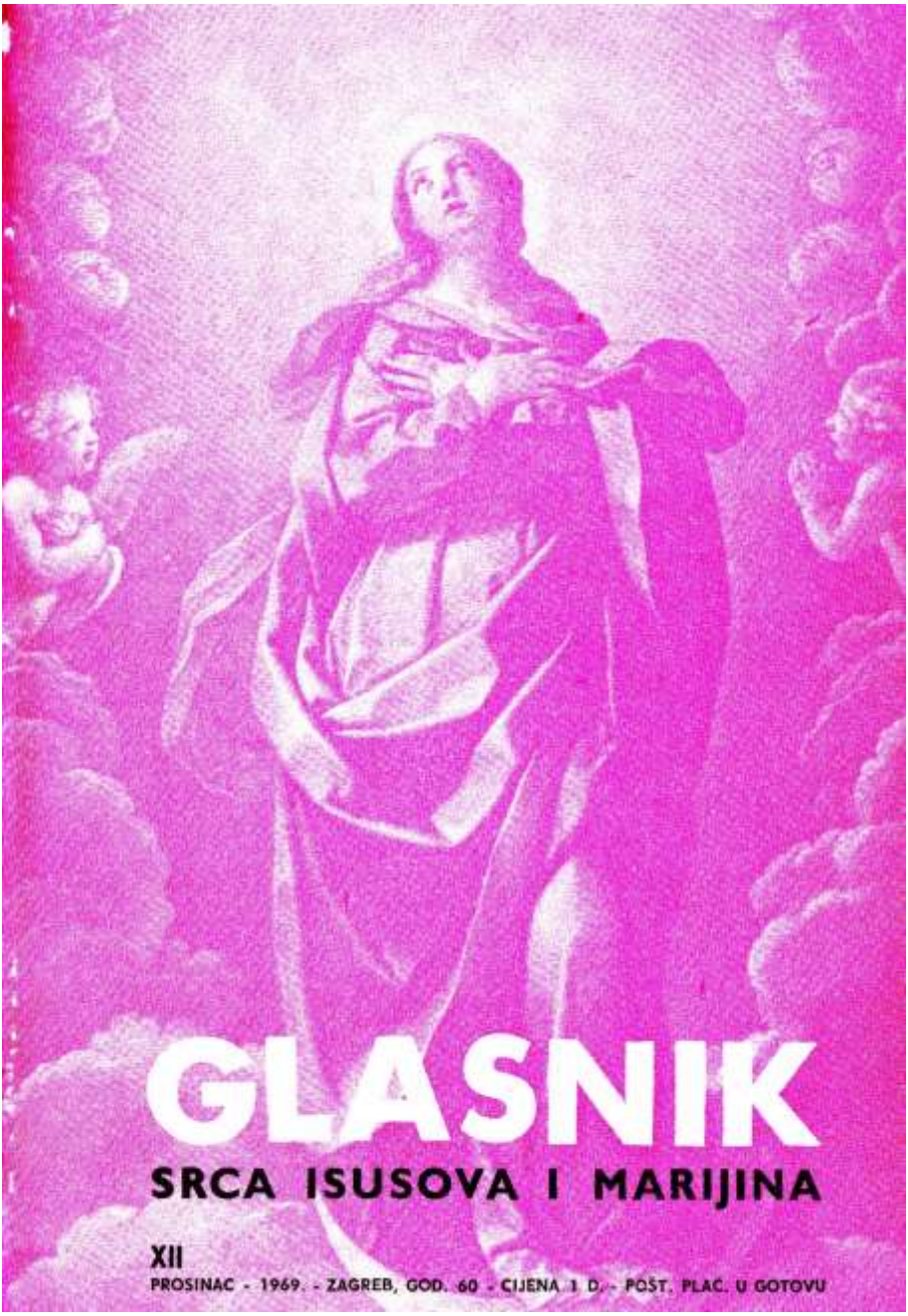

GLASNIK

SRCA ISUSOVA I MARIJINA

XII
PROSINAC - 1969. - ZAGREB, GOD. 60 - CIJENA 1 D. - POŠT. PLAĆ. U GOTOVU

MARIJA - OAZA U PUSTINJI

1. — Prorok Izaija divno opisuje čudo, što ga Gospodin Bog pripravio palom čovječanstvu, da ga ponovo vrati na pravi put i da ga spasi od propasti. U zanesenju prorok govori gledajući budućnost: »Nek se uzraduje pustinja, zemlja sasušena; neka kliče stepa, neka ljiljan procvjeta. Nek bujno cvatom cvate, da, neka od veselja kliče i nek se raduje. Dana joj je slava Libanona, divota Karmela i Šarona. Oni će vidjeti slavu Gospoda, divotu Boga našega. Ukrijepite ruke klonule, učvrstite koljena klecava! Recite preplašenim srcima: Budite jaki, ne bojte se! Evo Boga vašega, . . . On sam dolazi da vas spasi! — Slijepačke će oči progledati, uši se gluhih otvoriti, tad će hromi skakati ko jelen, njemakov će jezik klicati. Jer će u pustinji provreti voda, i u stepi potoci, sažgana će zemlja postat jezero, a tlo žedno izvori . . . Bit će ondje čista cesta, a zvat će se Sveti put: nitko nečist njime neće proći, bezumnici njime neće lutati. Onud će hodit samo otkupljeni, vraćati se otkupljenici Gospodnji . . .« (Iz 35,1-9)

2. — O kome ovdje govori prorok? Ne opisuje li on tu u slici Onu po kojoj se svijetu imao vratiti izgubljeni Bog? Nije li on u pustinji grijeha gledao divnu oazu kreposti — Mariju, bez grijeha začetu, obasjanu Duhom Svetim, uzdignutu nad sve ljude i andele? Marija je u Božjoj zamisli bila ona žena, po kojoj se Bog ponovo htio vratiti među ljude, ali ovaj put u ljudskom obliku. Marija, prečista Djevica, puna milosti, puna Boga, taj divni i čudesni odsjev Božje ljepote, sklada, snage i ljubavi, u svome je krilu snagom Duha Svetoga svijetu trebala vratiti Kralja mira, izvor spasenja, sveti put otkupljenja i spasenja.

Starozavjetni pravednici vapili su za tim Božjim darom, a mi smo ga dočekali, primili i osjetili. U svetim adventskim danima sjećamo se toga čuda i pripravljamo svoje srce za susret, naš osobni susret s Marijom i njezinim Sinom ne samo u svetoj Badnjoj noći, nego kod svake svete pričesti, kod svake iskrene i ponizne molitve.

No, za taj naš susret s Marijinim Sinom, tim izvorom svake milosti, svaki se od nas mora pripraviti, mora poslušati riječ Kristova Preteče: »Pripravite put Gospodnji! Poravnajte mu staze! Neka se svaka dolina ispuni, svaka gora i brežuljak neka se slegne; neka krivudavi putovi postanu pravi, a neravni ravni. I svaki će čovjek vidjeti spasenje Božje!« (Lk 3,4-6)

3. — Marija nije Isusa donijela samo nama. Ona ga želi dati cijelome svijetu, i to preko nas. Ona želi, da mi budemo moderni kristofori, kristonosci, koji ćemo njezina Sina ponijeti u današnji od grijeha opustošeni svijet. Ona ozbiljno od nas traži, da Isusa unesemo u sve zakutke i sa svojim ga životom i radom propovijedamo na svim mjestima. Zar ne vidimo, kako za Njim gladuje današnja mladež, koja žezne za uzvišenim idealima, jer joj je dosta praznih zabava i šupljih fraza? Ne čujemo li, da za Njim vapiju toliki razočarani muževi i žene, koji su mislili da će daleko od Boga naći mir, sreću i zadovoljstvo? Koliki otvoreno priznaju, da su se na svome životnom putu razočarali i u tom razočaranju padaju u očaj. Hvata ih strava nad budućnošću i stoga vapiju za rukom spasiteljicom. Hoće li je naći? Hoćemo li mi biti dorasli, da im pokažemo put do Krista, koji jedini nikad ne razočarava?

Koliko ima patnika, koji podnose najrazličitije kušnje života, a ne znaju im vrijednost, jer ne znaju ni koja je svrha njihovu životu, ni koja je svrha tim patnjama! Donesimo im Krista, da osmisli njihov život i njihove patnje!

Da, svima oko sebe nesebično pružajmo Marijina Sina. Spasimo današnji svijet od besmisla i očaja! To od nas očekuje i Crkva u ovo sveto adventsko vrijeme. To od nas očekuje i Bog, da mu se na taj način zahvalimo na daru vjere i tolikim po Isusu i Mariji primljenim milostima.

J. G.

DIGNITE SVOJE GLAVE

Kada je Klopstok bio pri završetku svoje glasovite Mesijade, koja broji 80 pjevanja, našao se gdjekoji prijatelj, koji mu je savjetovao da bi svom pjesničkom djelu dao sugestivan, privlačiv naslov »Otkupljenje«. Veliki umjetnik otklonio je taj savjet s ovim obrazloženjem: »Otkupljenje je s Kristovim dolaskom samo započeto. Sada se nastavlja. I nastavit će se do Sudnjega dana, tj. završit će s drugim Kristovim dolaskom. Pjesničko djelo o Otkupljenju trebalo bi svršiti s 'Dolinom Jozafat gdje bi naime Krist kao sudac imao obaviti Vrhovni sud nad svijetom«.

Crkva želi, da na početku nove crkvene godine obavimo razmatranje o Kristovim riječima, kojima on slika veličanstveni i strahoviti svršetak borbe između dobra i zla; borbe, koja je započela u Zemaljskom raju, gdje je pobijedilo zlo. Nad Isusovim jaslicama mogli su anđeli pjevati, jer je to betlehemsko Dijete zadalo pobjednički udarac zlu. Nad Kristovom smrću zaplakao je svemir, sunce je pomrčalo, zemlja se potresla, jer je izgledalo, da je Dobro kapituliralo, a uistinu je pobijedilo. Barem je pobijedio Krist kao glava, a time je i nama, udovima, omogućio da i mi u svoje vrijeme pobijedimo.

Od toga časa dalje ishod borbe bio je izmjeničan: sad je prevladalo zlo, sad opet dobro.

Dolazi napokon zadnji dan od svih dana. Krist nam preko Evanđelja prve nedjelje Adventa veli: »Kad se ovo počne događati, ohrabrite se! Dignite svoje glave, jer se približuje vaše otkupljenje!« To znači, da je Dobru osigurana konačna pobjeda.

No Krist nas upozoruje, da mislimo na vrijednost nestalnog vremena, koje nas dijeli od pobjede, i da se pripravimo na najveću kršćansku svečanost: na drugi Kristov dolazak.

DIGNITE GLAVE! Kako god bio potresan i strašan drugi Kristov dolazak, pravednici se ne trebaju plašiti ni zna-

kova na nebu ni tjeskobe na zemlji, koji će kao jezoviti predznaci navijestiti konac. Isus izričito naglašava: »Dignite glave! Ohrabrite se! Približava se vaše Otkupljenje«. Apostol Pavao u Poslanici Rimljanima, koja se isto tako čita na prvu adventsku nedjelju, slično nam govori: »Braćo, znate da je već doba da se probudimo. Sada je naše spasenje bliže nego kad smo primili vjeru. Odmakla je noć, približio se dan. Stoga odbacimo djela tame i oboružajmo se svjetlošću! Živimo pošteno kao po danu ... Obucite se u Gospodina Isusa Krista!« (Rim 13,11-14)

Krist je uvijek zoran i stvaran, pa i sada. Ovo o Sudnjem danu on je govorio u početku mjeseca travnja, kad je u Palestini proljeće u jeku i ljeto već na pomolu. Stoga uzima sliku iz prirode, koja ga okružuje: »Gledajte smokvu i sva stabla! Kad propupaju, znate da je blizu ljeto. Tako i vi, kad opazite, da se ovo događa, znajte da je blizu Božje kraljevstvo!«

To su sve izrazi puni nade, ali ne varave. Sve će suze biti otrte, svako će dobro biti odlično nagrađeno. Konac svijeta konac je zla, a ne dobra. Konac svijeta znači pobjedu pravde i njeno vječno vladanje.

KONAC KAJANJA I PLOD OPROSTENJA Poznata je legenda o vječnom Židu. Ta legenda pripovijeda o stanovniku Jeruzalema iz plemena Neftalijeva, koji je podrugljivo dobacio Isusu, dok se on, noseći teški križ prema Kalvariji, malo kušao nasloniti na vrata njegove kuće: »Putuj dalje!« Na te riječi Krist mu je, prema legendi odgovorio: »A ti ćeš putovati do kraja vjekova!« Od tada taj Židov lutalica iz plemena Neftali luta svijetom poderan i umoran. Na sreću u svom je džepu imao pet novčića. No čim ih je potrošio, na njihovu mjestu u džepu našlo se drugih pet novčića. I tako se neprestano ponavlja ... Taj lutalica svake stote godine navraća se na ista mjesta. I tako to ide u nedogled.

Hamerling, Longfellow, Chamus, Goethe i Graf opjevao su tog lutalicu u svojim pjesmama. Halevy napisao je o njemu cijelo lirsko djelo, Sue je napisao pučki roman. Ali nijednom od njih nije došlo na pamet, da ovaj grješnik — slika sviju nas — čineći pokoru lutajući tako svijetom, čeka konac svijeta kao konačno stečeno oproštenje. Njegove suze potvrđuju njegovo kajanje, i one će u dan suda biti napokon otrte. Krist je naime umro i za onoga, koji ga izruguje. Umro je da patnju zamijeni slava, da bol bude nagrađena, da na koncu prestane razdor, što ga je grijeh unio na zemlju. To će uistinu biti Dan pobjede Dobra.

DAN PRAVDE Kao što će taj dan biti dan pobjede i slavlja za dobre i raskajane, tako će on za zle i tvrdokorne biti dan

Sv. Ivan Krstitelj, propovjednik skorog dolaska Kristova

osvete i pravedne osude. Za njih će taj dan biti pun stravičnosti i očaja, jer će u punoj svijesti dočekivati svoju konačnu i neopozivu osudu.

Među dokaze, da mora opstojati pakao, teolozi uvrštavaju osobito jedan, koji ostavlja jak dojam na svakoga koji malo misli svojom glavom. Evo toga dokaza: Ovdje na svijetu vidimo da nema dosta pravde. Koliko puta zlo bude nagrađeno srećom i nevjerojatnim blagostanjem. Bog ne bi bio pravedan, ako dopusti da i tamo u vječnosti uživaju sreću oni, koji su na zemlji radili zlo i nikako se nisu popravili za života. Mora dakle opstojati kazna za one koji ustraju u zlu do konca, ali i nagrada za one, koji su podnosili nepravde i patnje svake vrsti.

Za otvrdnulog grješnika, kojem nije ni na kraj pameti kajanje, znakovi, koji naviještaju konac svijeta, pokazat će mu Advenat ne vječnog ljeta, već Advenat zime, beskrajne, ledene i vječne.

Najglasovitija slika Sudnjeg dana jest fresko slika od Michelangela u Sikstinskoj kapeli. No što je ta slika prema stvarnosti, kojoj ćemo jednom svi prisustvovati?!

Dobro je da se ponovo sjetimo tog, zapravo, najsretnijeg časa kršćanstva upravo na početku Adventa, kad se ponovo spremamo da proslavimo onaj prvi Kristov dolazak i početak našega Spasenja. Anđeoski glasovi na betlehemskim poljanama kao da nam već izdaleka dočaravaju anđeoske trube, o kojima govori Ivanovo Otkrivenje i himnu pobjede Općeg suda svevišenjeg Boga. To će uistinu biti pravi Dan Božji!

»MOJE RIJEČI NEĆE PROĆI!« Da nas Isus uvjeri u istinitost svojih riječi o Sudnjem danu, kad će on doći kao vječni Sudac, on nam to jamči svojom zakletvom, kad kaže: »Zaista vam kažem: Nebo će i zemlja proći, ali moje riječi neće proći!« No tim riječima Isus nam želi reći veliku istinu: Sve prolazi, a ostaje jedini Bog!

Vrijeme koje bježi — to je česta pjesnička slika. A filozofi još ni danas nisu na čistu da nam jasno označe njegovu bit. Uistinu vrijeme leti, leti u nepovrat. Ali jednog dana ono će stati, zaustaviti se, umorit će se od trke. Njegova sjena će se rasplinuti kao dim u zraku ili kao krugovi vode na površini jezera. Vrijeme sa svom svojom brzinom uletjet će u vječnost i ostat će nam samo vječnost ...

VRIJEDNOST VREMENA Pascal je govorio: »Između nas i pakla ili raja ne stoji ništa drugo osim života, od kojega nema ništa krhkije na svijetu«. — A engleska poslovica kaže: »Vrijeme je novac«. Mi kršćani to bismo preveli na naš kršćanski jezik i rekli: »Vrijeme je vječnost!« Ako tu riječ pravo shvatimo, onda će nam ta najnestalnija stvar na svijetu najbolje poslužiti da obavimo najunosniji posao, da cijenom vremena kupimo sretnu vječnost, spasimo zauvijek svoju dušu.

Ako je sigurno da ćemo davati račun za svaku izgovorenu riječ, sigurno je i to, da ćemo davati račun na koncu vremena i za svaki čas vremena, da li smo ga dobro

ili slabo iskoristili za kupovanje sretne vječnosti.

Hölderlin pita: što su sve izgubljene stvari prema »brdima izgubljenih sati«? Lijepo je što Hölderlin naziva vrijeme — noću. Nikad nisam razumio zašto, dok nisam kod Apostola Pavla u poslanici Rimljanima, koja se čita na prvu adventsku nedjelju, naišao na riječi kojima on govori o Kristovu dolasku: »Odmakla je noć, približio se dan. Stoga odbacimo djela tame i oboružajmo se svjetlošću! Živimo pošteno kao po danu!« On tu govori o onom konačnom Božjem Danu, kojemu u vremenu idemo u susret.

»SUDI MI, BOŽE!« Na koncu svijeta davat ćemo račun javno, svi pred svima o svemu, a ni o čemu toliko kao o tome kako smo upotrijebili vrijeme. Kako smo iskoristili vrijeme, takva će nam biti i vječnost. Za one, koji su u vremenu ljubili Boga, sve će se na koncu okrenuti na dobro. A kako ću znati, da li ljubim ili ne ljubim Boga? — Ispitajući lažne odnose između zlih i dobrih kršćana, Kierkegaard u svom »Dnevniku« piše, kako kršćanstvo bez prestanka govori o vječnosti, stalno misli na Vječnoga, dok zli kršćani, iako tu i tamo govore o vječnom životu, ipak iznad svega misle na ovaj zemaljski život.

Mislimo li često na Sudnji dan, koji će širom otvoriti vrata vječnosti, sigurno je, da će nas to tjerati da budemo sve bolji, sve savršeniji Kristovi učenici. S Kristom nas i Crkva potiče da više mislimo na svoj svršetak ovdje na

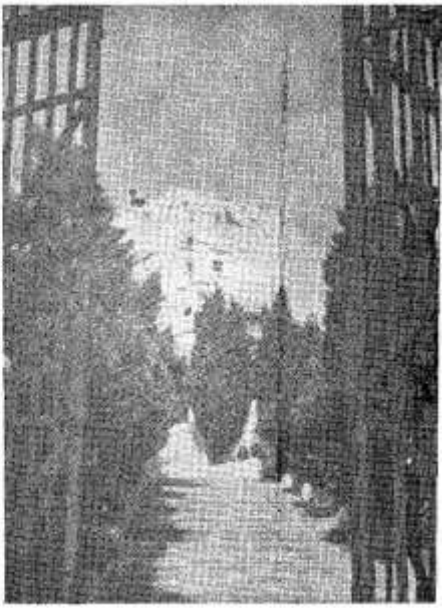

zemlji i na sretan ulazak u vječnost.

Sudnji dan, Opći sud, možda je još daleko. No sjetimo se, da za svakoga od nas opstoji Posebni sud, kad će za nas završiti vrijeme borbe i nastupiti čas susreta s Kristom sucem. Tada će završiti naš osobni Advent i, Bože daj, započeti naše konačno osobno otkupljenje. Stoga će biti korisno, da ovaj Advenat u novoj crkvenoj godini iskoristimo što bolje za svoj zemaljski susret s Kristom po milosti u svetoj Badnjoj noći, jer od mnogih ovakvih Advenata i susreta s Isusom bit će s uspjehom podržavan i onaj naš konačni životni Advenat i osiguran sretan susret s Isusom i na dan naše smrti i na Općem sudu.

Josip Njavro

SVETOST »ŠIROKE POTROŠNJE«

U posljednjem mjesecu ove godine AM predlaže svojim članovima da mole »kako bi svi vjernici dozreli do svijesti da su pozvani na svetost i na apostolat, te da na taj poziv odgovore punom velikodušnošću«!

»BESPREDMETNO! . . . POTPUNO BESPREDMETNO!«

Golema saborska dvorana, Bazilika Apostolskog Prvaka Petra, našla se 31. X. 1963. u čudu na taj poklik, Speyerski biskup I. Emanuel jedva je dorekao svoj snažni govor. Upravio je oči saborskim očima na Bernimievu »Gloriju«, kamo se stavlja za vrijeme kanonizacija slika proglašenog sveca ili svetice. Rekao im je gorku istinu koju su zapravo svi nosili na duši. Nema dosta svetaca, koji bi nam »s oltara bili dosta blizu«, kako je zaželio Pavao VI. Trebalo bi u pozla-

ćenom okviru Glorije vidjeti malo češće primjere poput žene i majke Ane Marije Taigi, služavke Geme Galgani, advokata Kontarda Ferrinia ... Prošlo je vrijeme, kad smo svetost obzidavali u carsko-kraljevskim i biskupskim dvorovima, još više u samostanskim zdanjima. Potrebno je probuditi sve vjerne savjesti na svetost, i svima pokazati kako je dostupna kao »roba široke potrošnje«, makar je prilično skupa!

»Bespredmetno! ... Potpuno bespredmetno!« uzviknuo je jedan prelat. Ali se savjest otaca nije dala smesti. Pod stvarnim utjecajem Duha Svetoga Sabor je u svoj najvažniji dokumenat, u dogmatsku uredbu o Crkvi »Svjetlo naroda« stavio blistavo poglavlje o svetosti. »O pozivu svih na svetost!« Tako je vjernost Kristovoj želji, da svi ljudi postanu savršeni poput Oca, ušutkala neukusni povik pod svodom Petrove Bazilike.

»TRAJNO — INDEFECTIBILITER«

Neposustalo, nenarušivo, neoslabljeno — Crkva je po nauci vjere sveta!« Tako započinje spomenuto poglavlje o pozivu na svetost. Crkva je darovana kao svetinja, obogaćena darovima Duha Svetoga, odnjihana u presvetoj Kristovoj duši, draga presvetom Trojedinom Bogu. Svijetu mora sjati kao dokaz da postoji svijet i svijet dobrote, uzvišenih misli, plemenitih djela, neprekidne žrtve. Krist je Božjem Narodu dao božanska sredstva posvećenja. Prije svega samoga sebe, koga je Gabrijel Arkanđeo navijestio Djevici kao »svetinju«, kao Sina Svevišnjega. Ostavio je svojoj otkupljenoj i ljubljenoj zajednici svoje tajne posvećenja, sakramente preporoda i trajnog bogaćenja. Ostavio preporuku i zapovijed molitve, bratske ljubavi, svih kreposti i savršenstva. U Crkvi prebiva i zvoni njegova sveta Riječ. U Crkvi stalno kuca njegovo živo Srce. U Crkvi s vjernima živi njegova presveta Majka.

Kršćani znadu od pamtivjeka kolika je istina u riječima Sabora, da Crkva posjeduje svetost, premda je ta svetost nesavršena (»vera sanctitas licet imperfecta«, 48). Crkva ima svetinju ne samo u Svetom Pismu i na svojim ambonima, ne samo na oltarima i u svetohraništima, nego u srcima i savjestima. U vjernima. U svecima.

Ta svetost srca i posveta života prati Crkvu od njenog početka kao sunčano svjetlo. Povijest je od Crkve primila i druge blagodati — kulture, općeg razvoja i zbližavanja. Ali pečat koji Zajednica Kristovih želi utisnuti najdublje u čovječanstvo, po kojemu će se raspoznati prava priroda same Crkve, bila je i ostala — svetost.

Teolog Karl Rahner u prikazu »Crkva svetaca« veli, da bi bez njih i ustrojstvo i rezultat Crkve bili — jadni. Kad bi bila sveta samo u »sredstvima« posvećenja, bila bi sinagoga. Njena su djeca posvećena ucijepljenjem u Nju i u Krista. Krštenje je sakramenat temeljne posvete, osnovnog kršćanskog određenja za nebo, početak svake osobne svetačke povijesti. Ta svetost neće biti sasvim ista u svim svetima. Sveci ostvaruju osebujnu svetost. Svetačka se svetost jednom doživljava, kao i sam život. I više se ne opetuje. Svaki uspjeli svetački lik pokazuje, kako su poje-

dinci učestvovali u napetoj avanturi milosnog života. Kako su se snašli u svojim »susretima« s Bogom i s ljudima. Jer je Krist, presveta svetačka »trafostanica«, njihovo klijalište, odgajalište i milosna atmosfera, neiscrpiv, to je moguće pronalaziti uvijek nove i vazda suvremenije stilove svetosti. Sveci se ne ravnaju po svjetskoj modi, ali u svijet unose stvarno »novu modu« posvećenja. Bitno sveto — trajna veza i suradnja s Bogom, oduševljena ljubav i briga za ljude — ostaje u svim oblicima svetosti. U svim svecima. Ali se izraz i očitovanje svetosti mijenja.

»SVECI ZRELE ČOVJEČNOSTI« kaže asketski suvremeni pisac, isusovac K. Truhlar, za svece, koji bi ostvarili svetost kako to želi saborska Crkva. Truhlar dobro zna, da se je povijesno lik svetačke prisutnosti morao naći kao svjedočanstvo Milosti u određenom vremenu i prilikama. Dominikanac Congar ispisao je brižno u svojoj velikoj knjizi o laicima, kako su kršćani pokušavali živjeti »u svijetu, a da ne budu svjetski«! I dok je spočetka poziv na svetost iz samog Evanđelja i Pavlovih pisama zvonio po kućama, u dušama običnih ljudi grada i sela, s vremenom se svetost preselila i svijetu kao otuđila. Postala je pustinjačka, postala samostanska, tu i tamo papinska, biskupska i svećenička. Ostali vjernici nisu bili mahom »ne-sveti«, ali se svetost razbirala samo u onima »gore«, na prijestoljima i uzvišenim postoljima.

Bilo je pokušaja da se svetost približi svakom krštenom čeljadetu. Papa reforme Grgur Veliki piše burgonjskom vojvodi (i opet, eto, vojvodi, a ne nekom seljaku ili običnom *gradaninu!*) da ne bježi u samostan. Koliki, kaže Grgur, »bježe iz Kristova kreševa, zapostavljaju spas svoje braće i jedino ljube sami sebe, te traže svoj mir!« No ta svetost laika — vladara i ostalih vjernika bila je neke vrste »degradirana« monaška, samostanska svetost, veli p. Congar. Sve do sretnih naputaka pariskog sveučilišnog kancelara Gersona, kako svi vjerni mogu biti sveti kao redovnici pod vodstvom »vrhovnoga opata Krista«, i do glasovitog priručnika »laičke svetosti« što ga je napisao sveti Franjo Saleski, sveci su uglavnom izbjegavali »svijet«. Naš je veliki Sabor na više mjesta, osobito u pastoralnoj uredbi »Radost i nada« vjernicima pokazao put u svijet! Krist je došao da spasi svijet. Njegova je Crkva živa i djelotvorna u svijetu i zbog svijeta. Kršteni moraju svjedočiti svoju pripadnost i rast u milosti usred svijeta. Te su misli razradili i filozof Maritain i teolog de Lubac. Nama se čini dosta sretnim opis, što ga o »suvremenim svecima« daje spomenuti profesor Gregorijane, o. Truhlar.

Sveci u ovo posaborsko doba, razapeto između nebrojenih napetosti svijeta, u sve većem zamahu tehničke civilizacije, univerzalističkih težnji, socijalnih promjena, moraju biti »sveci zrele čovječnosti«. Takav je svetac čovjek »s dubokim religioznim iskustvom usred modernog svijeta, s razumijevanjem za ovaj svijet i s ljubavlju prema njemu; sa širokom otvorenošću za povijesno strujanje Duha; s osjetilom za raspoznavanje znakova

vremena, sav urastao u društveni red, u brizi za sve i u službi svima; s oštrim osjećajem za pravdu, pun poštovanja prema savjesti onih koji ne vjeruju, s iskrenim osjećajem vlastite grješnosti i grješnosti Crkve, u dijalogu sa pluralizmom budućega svijeta, u otvorenom sudjelovanju da se riješe kulturni i politički problemi ...; (takav je svetac) stvaralac »novih stvari« na poticaj Duha, pun ekumenskog duha, pun duboke ljubavi prema svojoj i tuđoj slobodi, pun samostalnosti u poslušnosti. Bit će to svetac stručnjak u vlastitom zvanju, majstor u upotrebi slobodnog vremena, jak protiv gubljenja osobe u tehničkom poslu i suvremenom odmoru. Bit će to svetica dobra majka i gospodarica, snažna odgojiteljica, pokretna radnica na raznim kulturnim poljima.« Svetac sutrašnjice, kako ga dogledava p. de Lubac D. I., bit će daleko nesputaniji u vanjskim formama svetosti od nekadašnjih svetih primjera, zaputit će se k svim problemima svijeta i srca stazom velike slobode i ljubavi, shvaćajući nebrojene pokrete koji vitlaju udesima i potpuno vjeran Duhu Svetomu, Vječni Kristov »tip svetosti«, piše Maritain, u promjenjenoj optici i poretku svijeta, zadobit će nov stil. Savršenost, a to naglašava i Sabor, nije samostanska »prćija«, nego Božja ponuđena milost, koja želi susret sa svakom dušom. Svjedočanstvo dano ne samo u Crkvi, u privatnoj molitvi i skrivenoj žrtvi nego podjednakim uvjerenjem, ali bez ikakva fanatizma, uneseno u posao i konverzaciju, u prijateljstva i odmore, u sve pothvate, koji čovjeku pomažu da bude više čovjek i savršenije Božje Dijete. Maritain misli da će sveci naših i budućih dana prije svega biti bliski i jednostavni. Neće se toliko isticati nekim stoičkim atletizmom, koliko izravnim iskrenim susretom srdaca. Tako će u novim stilovima svetosti milost odzvoniti u malim, skrivenim srcima, za velike i potresne pothvate života i ljubavi. Ako sveti Alojzije nije gledao svoju majku u lice, Ivan Vianney svoje nikad nije grlio, mladi će Pier Giorgio Frassati pokazati primjerom kako može ići s djevojkama u Alpe na skijanje i svako jutro na svetu pričest ... Ivan Merz poučit će mlado srce kako može u ljubavi godinama kroz sjećanje na dragu osobu krvariti a da ne iznevjeri Krista ... Marcel Callo, tipografski radnik i mučenik nacističkih logora, objavljuje svojim pismima majci i zaručnici, da je moguće u naše vrijeme biti i radnik i zaljubljen i mučenik ... Današnjem čovjeku moraju krčiti put u svetost ne samo njegove stvarne prilike ne samo posvudašnja i neizvjetrena milost, nego primjeri ljudi koji su posvetili ove prilike i neprilike, koje i nas okružuju. Garcia Moreno svjedoči za dobrotu kao predsjednik republike, general de Sonis u vojsci, Vrau i Harmel u tvornici, Jaeger u banci, Matt Talbot, Charles Bouchard na radnim mjestima, Margareta Sinclair kao krojačica, naš Čepulić i Majnarić kao liječnici ... drugi drugdje. Ali svi u vrtlogu svijeta i života, koji je za sve izazov, kojemu su oni jedini ispravni odgovor. Milošću, plemenitošću, dobrotom, žrtvom, ljubavlju.

»RAŽARENI KRŠĆANSKIM DUHOM«

kao kvasac u tijestu svijeta, laici pozvani od Boga »usred svijeta i svjetskih poslova« vrše svoj apostolat. Ta izjava Sabora (dekret o Apostolatu laika, 2) nastavlja misao iz konstitucije o Crkvi. Vjernici su — svjedoci. Njihova je svetost — ižarivanje. Ispunjeni suncem Božje dobrote, sjaju i griju. Život im je obogaćen, da druge usreće. »Testimonium vitae et opera bona . . . Svjedočanstvo života i dobra djela«, to je sadržaj njihove krštene egzistencije. Krist je zažeIio, a Sabor u Kristovo ime potvrdio, da život vjernih mora sjati kao svjetlo svim ljudima. »Da vide vaša dobra djela i hvale Oca nebeskoga!«

Sabor će češće pozvati djecu Crkve da budu apostoli. Prema izreci Pia XI: apostoli vlastite sredine! Žene među ženama, oženjeni među oženjenima, radnici među radnicima, djeca među djecom, mladi među mladima, i tako — uvijek netko među svima! Znamo da su nikli mnogi pokreti, razni tipovi Katoličke Akcije i drugih društava, religiozno-kulturnih, asketskih, karitativnih, nabožnih . . . Svrha im nije — društvo. Njihov je cilj — srce. U zajednici je lakše nešto izvesti, ali samo ako je srce pripravljeno. Ako je duša pokrenuta.

Osobito je Sabor naglasio dužnost roditelja. »Idući svojim vlastitim putem (oženjenih ljudi) moraju s vjernom ljubavlju kroz cio život podržavati u milosti jedno drugo i svoju djecu, koju su s ljubavlju od Boga primili, poučavati u kršćanskom nauku i u evanđeoskim krepostima . . . Sličan primjer na drugi način daju udovci i neoženjeni, koji također mogu ne malo pridonijeti za svetost i rad u Crkvi. Oni koji često rade teške poslove treba da ljudskim djelima sebe usavršavaju, pomažu sugrađane i unapređuju prema boljemu stanju cijelo društvo i sav svijet . . .« Nisu izuzeti od apostolske svetosti ni slabi, stari, bolesni, siromašni. Njihov je udio u širenju dobrote i milosti neopisiv (Svjetlo naroda, 41).

»NAJPOTREBNIJI DAR«

za opću svetost i sveobuhvatni apostolat vjernika jest i ostaje — ljubav. »Ljubav kojom ljubimo Boga i bližnjega radi Njega. Da ljubav kao dobro sjeme u duši raste i donese plod, mora svaki vjernik rado

slušati Božju Riječ i vršiti njegovu volju uz pomoć njegove milosti; često primati svete sakramente, osobito Euharistiju; često sudjelovati u svetim činima; postojano se posvećivati molitvi, samozataji, djelotvornoj službi braći i vježbanju u svim krepostima.«

Ova će ljubav postati krštenima subitni dio života, srce i jezgra života, jer je ljubav Bog sam. Radi nje će neki napustiti suvišak osjetne ljubavi i ljubavi prema stvarima, ostat će radi kraljevstva Kristova neoženjeni i siromašni. Radi te iste ljubavi Božje drugi će u sakramentalnom braku, u zavjetarju obitelji, u opskrbljenoj kući i na određenom socijalnom položaju učiniti sve, da svima Božja poruka postane jasnija i Božja milost pristupačnija.

Svoj poziv na opću svetost, svetost »široke« kršćanske potrošnje, Sabor zaključuje riječima: »Svi su vjernici pozvani i dužni da teže za svetošću i savršenošću u vlastitom staležu. Neka dakle svi nastoje da ispravno upravljaju svojim osjećajima, da ne bi upotrebom ovoga svijeta i privezanošću uz bogatstvo protivno duhu siromaštva bili zapriječeni da teže za savršenom ljubavlju, imajući na pameti opomenu Apostolovu: Koji se služe ovim svijetom, neka se ne ustavljaju u tome, jer prolazi obličje ovoga svijeta!« (Svjetlo naroda, 42)

Na sve ove poticaje i opomene mora odgovoriti naša kršćanska hrabrost.

Mijo Škvorc

SREĆA JE U OBITELJI

ŽIVOTNI DIJALOG

Oni su inženjeri. Imaju petoro djece. Stanuju u Zagrebu. Imao sam ih prilike nedavno slušati. Govorili su o svojoj zaručničkoj i bračnoj ljubavi. Zapravo o načelima koja su ih vodila u mladosti, kao i o normama i iskustvima iz svoga bračnog života.

Bilo bi zanimljivo iznijeti cijelo njihovo iskustvo. Ali ćemo se zadržati na načinu, kako su oni susretali obiteljska neslaganja. Kako su ih doživljavali i rješavali ... Jer bez toga nema života u braku ... Bez toga nema bračne i obiteljske sreće ...

ON: Iza vjenčanja — brige!

— Kad smo se vjenčali, odmah su nastupile svakodnevne poteškoće. Život čovjeka zapljusne. Gradili smo sebi sobu. Dotle smo bili u primaćoj sobi njezinih roditelja. Tu nismo imali sređeni kut, neko zgodno mjesto ... Došli su bračni odnosi.

To je novo. Tu čovjek upoznaje da nije iskusan. I to dovodi do raznih poteškoća. Ne razumijemo se najbolje u tome, pa čovjek postaje nervozan ... Nikad na vrijeme ne ideš spavati. Umoran si. Sve ti je novo. I tek smo sada vidjeli koliko smo mi zapravo jedno drugome Nepoznati... Svaki ima svoje navike, mišljenje.

ONA: Trudnoća ...

— Vrlo sam brzo ostala u drugom stanju. Ja se i sama sjećam da se nisam najbolje snalazila u tome. Ja sam znala da mogu potegnuti, da mogu PUNO raditi, da ja mogu malo spavati. A sada odjednom — ne mogu ... Ja sebi isplaniram da ću obaviti to i to, ali se srušim od umora i više ne mogu. Mužu to nije još jasno da ona, koja je do nedavna toliko mogla trčati i toliko raditi, sada odjedanput — ne može ... Pojedina riječ, koja uopće nije zlonamjerna, može tako pogoditi u živac. I naravno, iz toga nastupaju druge poteškoće ... Zbog toga se ne razumijemo ...

ON: Počnemo se svađati ...

— I onda, znadete, počnemo se svađati. Čovjek je nervozan, napet. Uleti u takvu situaciju, kojoj nije dorastao. To bude jako teško. Jer, čini ti se, ona me više ne voli. Njoj se isto tako čini o meni i pita se kako možemo najedanput se svađati, a volili smo se toliko ... Čovjek misli da se sve mora — srušiti ...

ONA: Obični uzroci:

— To su više puta bili banalni uzroci. Ja se sjećam da smo jednom prilikom upali u nemilu situaciju zbog — nesporazuma. Vraćali smo se od njegove mame. Ja sam mamu pozvala da dođe k nama, čim mi gore sagradimo sobu. To će po prilici biti 29. studenoga ... Iza toga se ON tjedan dana držao nekako nepristupačno. Pokunjio se. Ja nikako nisam znala o čemu se radi i što sam ja tu pogriješila? Na kraju, kad smo se porazgovorili, uspostavilo se da je on bio uvrijeđen, što sam ja njegovu mamu pozvala da može doći tek onda, kada mi sagradimo sobu, a da, po njegovu mišljenju, njegova mama može doći svaki dan ... I ja mu tada nisam mogla rastumačiti da sam ja najbolje mislila, pa da sada uistinu nije praktično da nam dolazi, kada je nemamo ni gdje primiti ... Mi sada stanujemo u primaćoj sobi roditelja, oni se istom sobom služe, a ja je nemam kuda spremiti. Nemam čak ni ležaja za nju ... Ali to se njemu nije dalo tada rastumačiti ...

ON: Uvijek imam neke principe ...

— Znate, čovjeka ipak smeta: on misli da se moraju roditelji poštivati. To je dosta karakteristična stvar za razumijevanje nas muškaraca. Ja, recimo, uvijek imam nekakve principe. Ona uglavnom radi onako, kako OSJEĆA da treba. Ja uvijek mislim: u principu mi moramo roditelje poštivati. I tako je bilo da se meni naprosto činilo da ona taj moj princip ne poštuje. U čovjeku se sve ruši, kada vidi da nešto za njega osnovno njegova žena ne poštuje i ne priznа... Međutim, kasnije se ipak to sve sredilo...

ONA: Strahovito me pogodilo...

— Ali, inače, to je mene onda strahovito pogodilo. Ja sam mislila: Dobro, ja sve radim u najboljoj nakani; a ako on ne može ni toliko vjerovati meni da ja imam najbolje namjere, onda se raziđimo... Pa, ako ne vjerujemo jedno drugome, onda je sve gotovo...

ON: Temeljni uzrok...

— Onda je ona meni rekla: Pa dobro, onda se rastavimo. A ja njoj: Nismo se vjenčali da se rastanemo, nego da zajednički živimo... To su teški problemi koji se postavljaju pred mlade i neiskusne bračne parove. TEMELJNI RAZLOG nesporazuma je u tome da je ona živjela u SVOM SVIJETU, ja u svom. Pošto smo se vjenčali, mi se nekako moramo spojiti, uživiti jedno u drugo.

Nasmijani i vedri mladenci u sjeni Isusove slike

Moramo se snaći i zajedno živjeti, ne više dvoje nego jedno. Vrlo prisno, vrlo blisko. To je teško čovjeku koji je naučen biti samostalan. Koji je makar malo sebičan... Potrebno je da među njima vlada POŽRTVOVNOST. Da čovjek SAM SEBE ZATAJI zato da bi ocijenio, da bi poštivao mišljenje i vladanje drugoga. U praktičnim stvarima čovjek mora toliko toga popustiti...

ONA: Ne previše požrtvovnosti!

— Moramo ipak paziti, malo će čudno zvučiti, da se NE žrtvujemo PREVIŠE! Jer, kad čovjek onako u poletu ljubavi dan za danom, mjesec za mjesecom, pokušava uništiti svoju narav i prelazi preko onoga što mu je jako bitno, što mu je jako, jako teško, na kraju uvijek dolazi do jedne situacije, da naprosto više ne može... Poteškoća se povećava time što on daje sve, a onaj drugi nije praktično niti zamijetio. Zato treba biti iskren i vrlo razborit, te onoga drugoga na lijep način upozoriti što nam je teško, ili što nas veseli. Da onaj drugi ipak toga bude svijestan. Da barem u onim stvarima, koje njemu nisu bitne, poštuje naše mišljenje i želje. Narav je naša i mi je ne možemo potpuno zatajiti. Čovjek prelazi preko naravi neko vrijeme, možda i dosta vremena, ali onda iznenada dođe do takve EKSPLOZIJE da se odjedanput upravo ne poznamo...

ON: Iskrenost...

— Bitno je da muž i žena budu jedno drugome otvoreni, iskreni. Da jedno drugome kaže sve što misli, na način kojim ga ne će vrijeđati, i da onaj drugi bude spreman sve lijepo čuti i ne zamjeriti. Čim imam neku poteškoću, znam da moram dobro paziti kako će ona to primiti, ali ja ne smijem to čuvati u sebi. Kad iznesemo otvoreno međusobne probleme, među nama je veća veza. I tako se mi polako sve više upoznajemo, mi znamo međusobne reakcije. Ali i sada može doći do poremećaja. Zato TREBA STALNO PAZITI kakve su tuđe želje, što drugi misli. Treba biti u stalnom duševnom kontaktu... Vidite, tu nam vjera pomaže. Mi znademo da smo sklopili brak da ga izgradimo po BOŽJOJ VOLJI, po Božjem zakonu. Mi znademo da je naš brak POSVEĆEN, da mi kod toga imamo Božju POMOĆ, koja struji neprestano iz sakramenta ženidbe. Mi znademo da je naša ljubav, koju međusobno gajimo, uklopljena u Kristovu ljubav, i da ćemo mi onda, kada smo zajedno s Kristom, prebroditi sve poteškoće... Vjera nam kaže da čovjek i kršćanin uvijek u životu mora nastojati činiti dobro... Ako pak mi nastojimo da učinimo uvijek nešto dobra, uvijek imamo i mogućnosti da i primamo dobro...

ONA: Bumerang...

— Vi znadete što je to bumerang. Oružje u Australiji. Kad ga baciš, on pogodi neprijatelja, ali je tako napravljen da se tebi vrati natrag... Mi smo ženske uvijek po malo materijalisti. I zato bih rekla: sve se te žrtve u braku isplate, nama se stostruko vrate. A sva sebičnost u braku je zapravo bumerang, koji nas same udara. Ako pogledamo brakove oko nas, i pitamo se na čemu su se srušili, vidjet ćemo: svi su oni bili zaljubljeni. Možda čak i više nego mi. Ali o čemu se radi? Nitko od njih nije spreman da se ŽRTVUJE, nitko nije bio spreman da se podredi jedno drugome, nijedno nije bilo spremno da se prilagodi. I onda se ne trebamo čuditi. I kad bi svi išli i tražili od kompjutora pomoć da izračuna tko kome najviše odgovara, i kad bi dobili najsavršenije odgovore, ipak bi se brak raspao — ako se ne bi bili spremni žrtvovati i prilagođivati u najmanjim stvarima... Jer, upravo u tim sitnim stvarima, i po njima, izgrađujemo našu ljubav. Približujemo se jedno drugome. Radi tih sitnih stvari i malih pažnji primjećujemo da se ne žrtvujemo samo mi, nego i on. I da je njemu ta žrtva teška. I, onda ga tek počnem cijeniti i još više voliti. Svaka žrtva doprinosi rastu ljubavi. A svaka sebičnost razara ljubav... Isplati se... ISPLATI se, jer ako smo se odlučili ženiti i udavati, onda se isplati i potruditi se, da nešto i izgradimo. Jer, ako smo ušli u brak, onda moramo izgraditi takav brak, koji će nama i našoj djeci biti veliko životno zadovoljstvo i sreća... Takva se ljubav isplati...

Uistinu se isplati...

— Pitat ćete: Koja je to ljubav? Otvorite Sveto pismo pa je pročitajte. Ne jedanput, nego svaki dan. Naučite napamet ove svete riječi. Vi i vaš bračni drug. I sva vaša djeca. Jer, te su riječi više brakova usrećile, nego svi priručnici seksologije braka, više nego svi najrazličitiji časopisi sa svojim receptima braka i bračne sreće:

»Kad bih ljudske i anđeoske jezike govorio, a ljubav ne bih imao, bio bih mjed što ječi, ili cimbal što zveči.

Kad bih imao dar proricanja, i znao sve tajne i sve znanje; kad bih imao puninu vjere, tako da bih premještao gore: a ljubavi ne bih imao — bio bih NIŠTA!

Kad bih za hranu razdao siromasima sve svoje imanje; kad bih svoje tijelo predao da se sažeže: a ljubavi ne bih imao — NIŠTA MI NE BI KORISTILO!

Ljubav je STRPLJIVA! Ljubav je DOBROSTIVA! Ljubav ne ZAVIDI! Ne hvasta, ne oholi se, nije nepristojna, NE TRAŽI SVOJE!

Ne razdražuje se, zaboravlja i prašta zlo! Ne raduje se nepravdi, a raduje se istini. Sve ispričava, sve vjeruje, svemu se nada, sve podnosi. Ljubav nigda ne prestaje.« (Kor. I 13,1-8).

o. Pero Bulat
pučki misionar

Prvo djetinjstvo

Život malog djeteta sličan je mirnom snu. Ono opstoji a da toga nije svjesno. Drugi se brinu za njega bdiju nad njim. Svijet njemu još ne pripada kao što ni ono svijetu.

Djetetova duša budi se u početku polako, a onda sve brže i sve više. U početku se ono zadovoljava time da plače i da pije. No već od prvog tjedna života ono svojim očima prati svjetlost. U drugom tjednu prati pokrete oko sebe. U drugom mjesecu već počinje očitovati svoje zadovoljstvo smiješkom, a nezadovoljstvo plačem. U trećem mjesecu hvata pale predmete opet rukama. Kad mu je šest mjeseci, već razumije nekoliko riječi, pokazuje pojedine predmete oko sebe, sve više sjedi i počinje puzati. Na kraju prve godine ono svaki dan sve vi-

Sve Vas pozdravlja mala Nines

še očituje svoju samostalnost i svoju osebujnost.

Koliko radosti pribavlja majci taj razvitak njezina djeteta . . .

POVEZANOST DVIJU DUŠA Ima li ikoga tko bi bolje shvaćao dijete nego njegova majka? Ono još ne zna govoriti, a majka već razumije njegovo gukanje i na njegovu licu čita njegove želje i potrebe. Nema ništa tajanstvenije od tajne povezanosti tih dviju duša. Dijete još dugo u sebi nosi čežnju za majčinim krilom. Izgleda da se svaki dan obnavlja čudo prenošenja života, da majčini poljupci, kojima ona obilno obasipa dijete, svaki put mu udahnjuju novi dah života. Ti majčini poljupci kao da slikaju božanski poljubac Oca nebeskoga svome Sinu. On nam daje naslutiti nedokučive Božje namjere i beskrajnost triput svete njegove ljubavi. Mislim, da Bogu ništa nije tako drago kao dijete, jer u njemu se susreću ljudska i božanska ljubav.

U VEČERNJI SUTON Ne znam ima li ljepše, dirljivije i čistije slike od one, kad se majka nadvija nad kolijevku svoga djeteta. Dok dijete slatko cvrkuće, majka mu šapće. Njih dvoje se razgovara samo njima poznatim jezikom, jezikom što ga samo ljubav može nadahnjivati. Malo pomalo riječi prelaze u glazbu. Kraj djetetove kolijevke rađaju se one tako divne narodne uspavanke, koje postaju ures odraza narodne duše. Nije li tu, kraj kolijevke djeteta, nastalo nadahnuće za one dirljive božićne naše pjesme uspavanke malom Isusu? To su preneseni osjećaji naših majki u betlehemsku špilju, da nam zornije dočaraju Gospinu materinsku ljubav i brigu za njezino božansko Dijete. Sjetimo se samo one božićne pjesme: »Sklopi blage očice tuj na krilu majčice. . .« A nisu li i pjesnici tu našli svoje nadahnuće? Zar ne bi ove pjesnikove riječi, što ih stavlja u usta Gospi kraj jaslica, mogla pjevati svaka majka kraj kolijevke svoga djeteta:

»Ninaj, ninaj, sine, zlato,
Janje moje umiljato,
Tvoja majka bdi!
Ninaj, ninaj, slatko ranče! . . .
Ne žuri se bijeli danče!
Moje čedo spi . . .

Pjesma je umukla. Majka baca još jedan pogled da se uvjeri da je njeno čedo uistinu zaspalo uz njezinu uspavanku, a onda se na prstima udaljuje od njegove kolijevke. Prihvaća se drugog posla, ali srcem stalno bdije uz svoje dijete i brzo će se vratiti k njemu da ga barem pogledom još jednom pomiluje.

Kako je lijepo čedo dok spava! Majka ga se ne može nagledati. Njezino inače možda zabrinuto lice kraj djetetove kolijevke postaje mirno i nježno. Pa i njezin san je tako tanak, da je probudi svaki šum što dolazi iz kolijevke.

Majka kraj kolijevke, to se ne može dosta zorno opisati, to treba vidjeti i doživjeti . . .

NEPROCJENJIVO BLAGO U djetetovu smiješku odrazuje se sva ljepota jutarnje zore. Jedna je majka opisala to ovim riječima: »Kad se ujutro moje dijete probudi, ja sam preo-

bražena od sreće. Kad ga vidim kako otvara oči i kako proteže svoje male udove, ja imam utisak da posjedujem najveće blago na svijetu. Ja mu zapjevam neku pjesmicu. Nije li pravo da ono bude okruženo radošću i srećom? Za njega je velik događaj svaki pogled i smiješak njegove majke. Ove prve mjesece dijete neće nikad zaboraviti«.

No dijete se sve više razvija i raste. Dolazi vrijeme, kada njegove usne oblikuju prvu riječ. Na njegovu licu svaki dan sve više se odrazuje njegova duša.

Polako se ono osovljuje na noge i počinje činiti prve korake. Majka ga stavlja na zemlju i onda ga zove k sebi. Dijete se u početku koleba, a onda se ohrabruje i zakoračuje prema određenom cilju — majčinom zagrljaju. Koliko puta nakon tog prvog koraka ono pada, možda se i ranjava, ali majka ga diže, briše suze, tješi ga i ponovo ga hrabri. Nije li to slika djetetova budućeg života? Koliko će puta udariti nogom o kamen, koliko će se puta ubosti na trn, koliko će puta zaplakati ... Ali, ako ga je majka u prvim danima njegova života naučila da ponovo ustane, da ga na putu prema cilju ne zaustavi nikakva poteškoća i zapreka, ono će i kao odrasao čovjek ustrajno koracati svome cilju uza sve poteškoće.

Pod majčinim, dakle vodstvom dijete se sve više oblikuje u samostalnu osobu, sposobnu za život i životne borbe. Velika je stoga odgovornost svake majke u tom oblikovanju djeteta. Na svakom čovjeku može se u dobroj mjeri otkriti koliko je već u djetinjstvu bio pripravljen za život, dok je još bio pod okriljem svoje majke i u njezinoj prvoj školi. Stoga, dobra majka je neprocjenjivo blago za svako dijete ...

J. M.

Suradnja s biskupima

Da vjernici u misijskim krajevima revno pomažu svojim biskupima i biskupskim konferencijama u njihovim poslovima. (Misijska nakana AM za prosinac 1969.)

Tumačenje ove nakane pišem u doba zasjedanja druge izvanredne biskupske sinode. Na njoj se uglavnom raspravlja o vlasti biskupa u koliko sačinjavaju kolegij, te o njihovu odnosu prema rimskom biskupu, koji nesumnjivo ima primat vlasti nad čitavom Crkvom. Sami sinodalni oci priznaju, da bi pitanje biskupske vlasti trebalo još dublje teološki ispitati i proučiti. Neka to učine teolozi, a mi ćemo se na ovom mjestu zadovoljiti što nam o biskupima kaže II Vatikanski sabor u konstituciji »Lumen gentium«: »Biskupi su primili službu zajednice sa suradnicima svećenicima i đakonima, stojeći na mjesto Bo-

ga na čelu stada kojemu su pastiri, kao učitelji nauke, svećenici svetoga bogoslužja i službenici uprave Crkve« (br. 20).

Iz koncilskog teksta proizlazi da je biskup pastir, koji ima trostruku zadaću prema svome stadu: 1) Biskup je učitelj, koji naučava, tumači i propovijeda Božju nauku. To su činili i apostoli, a biskupi su samo njihovi nasljednici. Na njih se dakle u prvom redu odnose Gospodinove riječi: »Propovijedajte Evanđelje svakome stvorenju!« Ako proučavamo crkvenu povijest, uočit ćemo kako su neki biskupi divno ispunili svoju učiteljsku zadaću. Gotovo bismo mogli reći, da se je pojam učitelja poistovjetio s pojmom biskupa: Ignacija, Polikarpa, pa zatim onih iz zlatnog doba kršćanske književnosti: Atanazija, Grgura Nazijanskog, Bazilija, Ivana Zlatoustoga, Ambrozija, Augustina. Sjetimo se velikih srednjevjekovnih biskupa: Anzelma, Alberta Velikoga, Antonina, pa zatim onih nakon tridentskog sabora: Karla Boromejskog, Franje Saleškoga. Za sv. Karla Boromejskog tvrdi njegov životopisac André Deroo: »Defunctus adhuc loquitur — Još i mrtav govori.« A kome je nepoznat veliki biskup današnjice Fulton Sheen ili regensburški biskup Rudolf Graber, čija je knjiga: »Verkünde das Wort« (Naviještaj riječi) prava riznica svete nauke? Pastirska pisma pojedinih biskupa značila su pravi događaj u čitavom jednom narodu pa i izvan njegovih granica a neki su opet biskupi svojom naukom označivali pravu jednu epohu u crkvenom životu.

2) Biskup je vrhovni svećenik bogoslužja, koji redi nove svećenike, dijeli svetu potvrdu i obavlja svečane liturgijske funkcije. On je glavni promicatelj liturgijskog života u biskupiji. On razvija sjaj bogoslužja u katedrali. To je još više dolazilo do izražaja u starokršćanskim bazilikama, gdje je u takozvanom presbiteriju biskup okružen čitavim klerom, zajedno s prisutnim svećenicima prikazivao svetu žrtvu.

3) Biskup je poglavar i upravitelj biskupije. On vodi i ima zadnju riječ u svim poslovima. To danas u doba takozvane demokracije može zvučiti malo nemoderno. No bilo moderno ili nemoderno, svako ozbiljno društvo mora imati nekoga koji će nositi glavnu odgovornost, jer inače nastaju zloupotrebe ili čak anarhija.

SURADNJA S VJERNICIMA

Iako biskupi imaju kao prve suradnike svećenike i đakone, njima je potrebna i suradnja vjernika svjetovnjaka. Misijskim biskupima još i više, jer se suočavaju s daleko više problema i poteškoća nego biskupi u krajevima gdje Crkva ima dugu tradiciju i stoljetnu praksu. Pogledajmo kako mogu i trebaju laici surađivati s misijskim biskupima?

Već konstitucija »Lumen gentium« nalaže: »Vjernici moraju pristajati uz biskupa kao Crkva uz Isusa Krista i kao Isus Krist uz Oca, da sve stvari budu u skladu i jedinstvu i rastu na slavu Božju« (br. 27). Za plodnu suradnju prvi je uvjet jedinstvo i povezanost s biskupom. Kakve je velike stvari

izveo kod nas Ivan Merz, koji je bio tako povezan s našim biskupima. Njegova povezanost i poslušnost hijerarhiji nije bila nikakva kočnica rada, već je taj rad činila plodnijim i blagoslovenijim. On nije znao, a ipak je tako divno provodio u djelo ono što II Vatikanski sabor poručuje laicima: »Laici, kao i svi vjernici, neka s kršćanskom poslušnošću spremno prihvaćaju ono što sveti pastiri kao Kristovi predstavnici određuju kao učitelji i upravitelji u Crkvi, slijedeći primjer Krista, koji je svojom poslušnošću sve do smrti svim ljudima otvorio blaženi put slobode djece Božje« (»Lumen gentium« br. 37).

Poslušnost biskupa, koja dakako ne isključuje razborite savjete i prijedloge, drugi je uvjet plodne suradnje između biskupa i laika. Poslušnost treba da se naročito odnosi na stvari vjere i morala. No s druge strane valja također priznati da ima u životu toliko stvari u kojima kompetentnost i profesionističko iskustvo jednog laika može biskupu pružiti više spoznaje i pomoći nego sud jednog dubokoumnog teologa. Dakako da je veoma poželjno da se u takvim slučajevima biskup što više služi savjetom i suradnjom laika.

Treći je uvjet plodne suradnje laika i biskupa međusobno povjerenje. Ono mora biti kao povjerenje članova jedne obitelji.

»Od tih obiteljskih odnosa između laika i pastira — kaže koncil — moraju se očekivati mnoge koristi za Crkvu: jer se na taj način kod laika jača osjećaj vlastite odgovornosti, gaji se oduševljenje i njihove se sile lakše pridružuju djelu pastira. A ovi potpomognuti iskustvom laika, mogu jasnije i zgodnije suditi bilo u duhovnim, bilo u svjetovnim stvarima, tako da cijela Crkva, ojačana od svih svojih članova, uspješnije vrši svoju misiju za život svijeta« (»Lumen gentium« br. 37).

A nepovjerenje donosi samo štetu. Stvara se razdor, koji ruši crkveno jedinstvo. Gdje vlada povjerenje, ondje se auktoritet podrazumijeva kao služba, a poslušnost postaje znatno lakša i ugodnija. Ona postaje kršćanska, jer gleda u biskupu ne čovjeka, već Kristova predstavnika, koji doduše nije nepogrešiv u svojim činima i odlukama, ali čije odluke kao da su ratificirane od samoga Krista u tome smislu što predstavljaju put kojim se može angažirati njegovo stado.

Divan primjer suradnje laika s biskupima pruža nam prvi indijski nacionalni koncil, koji je ove godine od 15. — 26. svibnja sakupio u Bangalore uz 66 biskupa, 196 svećenika i 200 laika. Molimo, da bi takva plodna suradnja bila u svim misijskim zemljama. Ona može postati veliki blagoslov za mlade misijske Crkve.

Josip Antolović

DŽEPNI KALENDAR

Za svu orijentaciju u godini 1970. nabavite DŽEPNI KALENDAR s novim liturgijskim datumima i blagdanima, narodnim imenima, astronomskim promjenama tijekom godine, te orijentacijom za neke važnije valute. Narudžbe prima: Franjo Birek, Zagreb, 02-147, Palmotićeva 33. Cijena kalendara 1 ND. Za veće narudžbe ostaje redoviti popust.

OD JANJEVA DO BOKE KOTORSKE

Početkom svibnja održao sam Duhovne vježbe za žene, zatim za mladež, u JANJEVU na Kosovu. Kako sam imao posla u Dubrovniku u vezi predstojećih velikih Dubrovačkih misija, koje bi se trebale održati u jesen 1969. godine, zaputio sam se najprije automobilom do Prizrena. Ondje sam prenoćio kod župnika i rano ujutro prispio u Peć. Zadržao se kod gostoljubivog domaćina Don Marijana Glasnovića, a zatim, preko Čakora i Crne Gore, prispio na Otok Gospe u Tivatskom zaljevu. Mnogi su dojmovi prostrujili kroz moju dušu... I veselja i tuge...

POSLJEDNJI DANI KONAKA!

U Janjevo je doveženo 2. svibnja oko 14.000 kg kreča. Iskopana jama tako duboka da bi u nju stao čitav vagon. Gasio se kreč dan i noć.

— Čemu toliko vapno?

— Dosadašnji župni stan, ili kako Janjevčani kažu Konak, star je preko 150 godina. On je već u stanju potpunog raspadanja. Želja je bila skopljanskog biskupa Dr Smiljana Čekade da se napravi nova kuća. Evo, što o tome piše narodni pjevač Josip Palić:

»Ej, konaku, dobar si nam bio,
Puno si nam dosad koristio!
A, kako si sada ostario,
Možeš s oka suza nam oteti,
Al moramo rušit te početi!«

I srušiše ga Janjevčani. Poslovi su u toku. Planovi su napravljeni za lijepo i veličanstveno zdanje. Računa se da će imati 22 prostorije. Sve uređeno prema potrebama i zahtjevima suvremene pastve. Neka! Dobro je da i naši Janjevčani imaju barem nešto, kako su zaslužili svojom vjerom i čestitošću. Pokrenuta je čitava župa. I malo i veliko. Uvjeren sam da će župljani učiniti sve što mogu. Ali, ipak ne mogu sami. Zaslužili su oni da i mi čitatelji Glasnika nešto njima pomognemo. Koji god što mogu učiniti, neka im pošalju svoj dar. Tako će odati priznanje njihovim junačkim očevima, koji se žrtvuju za svoju brojnu djecu; ali i njihovim vrlim majkama, koje imaju oko 1000 svježe, vesele i zdrave djece ispod devet godina. I to na 4.500 stanovnika. Velika većina od njih će danas sutra biti dobri katolici i dobri Hrvati...

PRIZREN...

Ulazim skupa s janjevačkim župnikom u lijepo, prostrano dvorište pred župnom crkvom u drevnom Prizrenu. Vidimo svjetlo u crkvi. Čujemo glasnu molitvu. Sigurno se slavi svibanjska pobožnost.

— Bog zna što sada mole u crkvi?

— Imam dojam da upravo recitaju »Blagoslovljen budi Bog!« Zar ne čujete karakteristično izmjenjivanje kratkih rečenica između svećenika i vjernika?

I uistinu! Kad dođosmo u crkvu, upravo je završavao zadnji zaziv i doskora zabruji poznata pjesma MA-

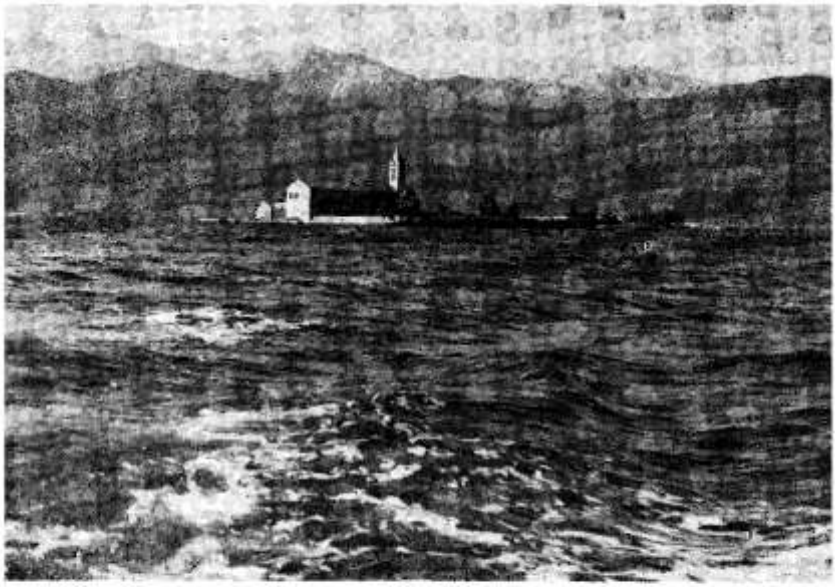

Otočić Gospe od Milosti u Tivatskom zaljevu

RIJO SVIBNJA KRALJICE. Ali ne na hrvatskom nego na albanskom jeziku. Melodija je upravo onakva, kako je čujemo u svim našim crkvama, gdje se Bog i Gospa štuju. Župnik, zove se preč. g. Mini, studirao je bogosloviju u Zagrebu, zna vrlo dobro hrvatski i zato je pretočio tekst na albanski jezik, ali je melodiju ostavio istu.

Dok pjevači pjevaju opet našu pjesmu SVIBANJ TI MARIJO, i to četveroglasno, pregledavamo crkvu. Svetište, cijelo iz mramora! Od poda do stropa. Mramorni oltar. Okrenut prema puku po najnovijim liturgijskim zahtjevima. A cijela crkva odiše svježinom, ukusom i ljepotom, premda je građena prije sto godina još za turskih vremena, ali su je sada uredili, dotjerali tako kao da je djelo majstora XVI. stoljeća. U Prizrenu ima 33.000 Albanaca od kojih su 1,300 katolici. I to oni pravi katolici, koji su podnijeli stoljetni teret vjernosti svojoj Crkvi. I zato svoju katedralu uređuju pod vodstvom svoga agilnog župnika, koga se ne mogu nahvaliti. Samo šteta što zgrada Sjemeništa i Samostan časnih setara, kao i župni dvor, ne mogu doći u vjerske ruke. To bi bio puni preporod vjere u onim krajevima ...

VELIKO GRADILIŠTE ...

Već u četiri sata ujutro ustajemo i spremamo se za put kroz lijepu i plodnu Metohiju. Ona je divna. Napredna i kulturna. To se vidi najprije po samom Prizrenu, a onda i po onim krasnim, uređenim poljima punim svakoga Božjega priroda sve tamo do Đakovice i Peći, ili kako Šiptari vele Peje ...

Moderna asfaltirana cesta i željeznička pruga putuju zajedno i usporedno. Sve je puno cvijeća i zelenila.

Iznenada ostavimo cestu i krenusmo prema jednom selu. Bistražin! Dolazimo na golemo gradilište. Željezo, kamen, pijesak. Strojevi. Sa strane mala i priprosta kućica. Bit će privremeno sklonište za radnike na gradnji. Onamo prilazi župnik Anto i lupa na prozor. Slobodno, kao da je kod kuće. Iz te male bajtice izlazi stari moj prijatelj i župnik u tom albanskom selu Don Milorad Defar. Naš Hrvat Istranin. I on kao misionar radi u tim dalekim krajevima. Brat mu živi u Zagrebu, a tata je orguljaš u Pazinu. Poznam ga također vrlo dobro ...

I Don Milorad gradi. Župnu crkvu. Župa broji preko 4.000 vjernika, koji se skupljaju oko vrlo malene kapelice. Crkva će imati oblik velikoga romba. Za same temelje potrošeno je 400 kubika armiranog betona 95 tona cementa i 12,5 tona željeza.

— Zašto toliko materijala ulažete u stopu temelja?

— Ovdje zemlja još nije »sjela«. Sa strane su visoka brda s kojih je donešena ovamo u dolinu. Ali se još neprestano pomiče. Zato smo morali ići u dubinu i širinu. Sami temelji su debeli oko 5 metara. Nadamo se da toj crkvi ne će škoditi nikakav potres niti micanje zemlje ...

— Koliko će biti visoka crkva?

— Zapravo će na tim temeljima biti dvije crkve. Ozbiljni pastoralni razlozi nas ponukaše da napravimo isto tako veliku kriptu i gornju crkvu. Ali će i kripta biti cijela iznad zemlje. Bit će veoma visoka, ali lijepa zgrada s umjetničkim prozorima. Planovi su napravljeni u Zagrebu. Narod će je izgraditi ...

Kad gledam njegovu sigurnost, kad gledam na prostrano gradilište i složeni materijal, i kad se sjetim vjernosti, zbog koje su kršćani onih krajeva na glasu širom čitavoga svijeta — o tom ni najmanje ne sumnjam. BISTRAŽIN će imati brzo veliku i modernu crkvu. Vjerujem da je kripta već pod krovom ...

VISOKO U PROKLETIJAMA...

Tko god piše o NAŠIM misionarima, uvijek ističe imena onih, koji se nalaze u Aziji ili dalekoj Africi. Pa možda i u Južnoj Americi. Koliko znam, nigdje nisam pismeno našao spomenuto da bi i Don Milorad spadao među njih. A ipak je on potpuni misionar: ostavio je svoju lijepu i dragu Istru, toplu čakavštinu zamijenio je s potpuno stranim jezikom, koji je svladao tako dobro, da ga neki smatraju rođenim Šiptarom. Živi u tom narodu već preko 15 godina.

— Nisam ja uvijek bio ovdje u nizini. Tek nekoliko zadnjih godina. Prije sam bio gore, visoko u Prokletijama. Vi ćete danas iz Peći preko ČAKORA za Crnu Goru. Vidjet ćete one provalije. One visine. Preko 1500 metara visoki uspon i prelaz preko sedla. Autobus se dobro namuči dok se gore popne. Treba skoro dva sata vožnje. Četiri puta sam ja to pješke prošao. Sve one serpentine, sve ponore i stijene ...

— I opet ste se prihvatili župe koja nema ni crkve ni župnog stana?

— Ovo je religiozan narod. Imao je neku malu crkvicu. Ali se srušila. I do sada nije bilo moguće dobiti dozvolu za njezinu gradnju. Tek u najnovije vrijeme smo to postigli. I odmah se dali na posao. Sagradio sam najprije ovu malu kućicu od dasaka. U njoj sam se smjestio sa svojim kapelanom. Svršio je bogosloviju u Đakovu a zove se Anton Kčira. Samo nam je jedna soba na raspolaganju za stanovanje. Ali smo se snašli. Zastorima pregradimo svoj dio i tako stanujemo. Osim toga tu se nalazi i jednostavna kancelarija. Časne sestre sv. Križa imaju isto tako samo jednu kolibu ...

— Don Milorade, zar ne bi bilo bolje da ste najprije sebi sagradili župni stan? Vaše zdravlje ipak je veoma važna stvar ...?

— Pogledajte ovu zgradu. Četverouglasta je. Tri naprama tri. Na sve strane ima vrata. Otvorim je na sve strane kad služim sv. Misu. A narod stoji na suncu, kiši, snijegu, vjetru i nevremenu. Mene vjetar i propuh bije. Zaklanjam se ja tako da ne otvaram onu stranu vratiju odakle udara bura ... Ne mogu pustiti da moj narod ovako vani čubi. Napravit

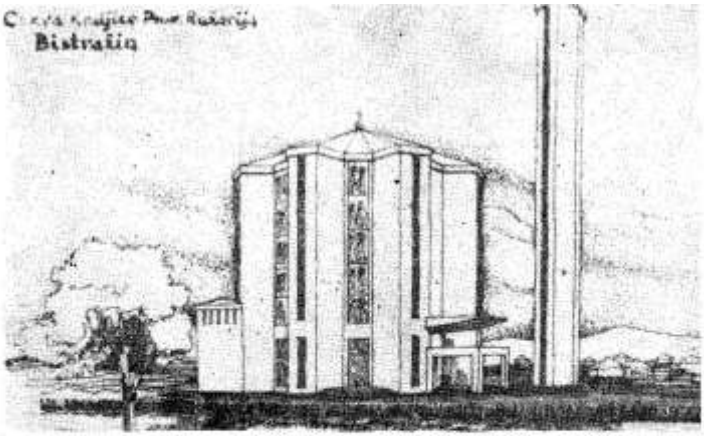
Bistrašin

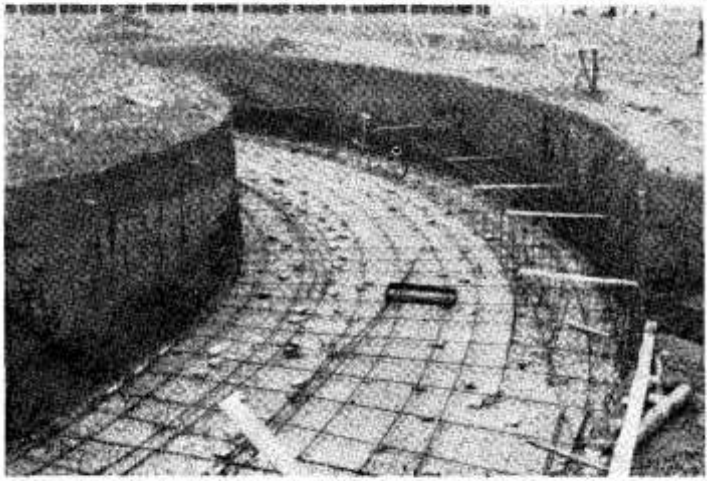

ću najprije svome narodu krov nad glavom. Onda tek sebi mislim pomoći. Kad kripta bude donekle gotova, onda ćemo tek praviti župni stan ... Imam sreću da imam dobrog kapelana i dobre sestre. Oni rado trpe i podnose... A meni, kako bude ... Ja sam se i na gore stvari naučio ...

Zadivio sam se tome čovjeku. I rekao sebi: »Takve ljude sebi može samo Isus Krist iskovati. Dok takvih bude, bit će i crkava ...« I dok sam sjedio u automobilu, pamet mi je letjela prema Pazinu, gdje za lijepim orguljama sada vjerojatno sjedi stari orguljaš i pjeva možda kakvi Requiem za pokojne svoje zemljake Istrane. Pjeva i zaboravlja na svoga sina? Ne, na svoga Milorada pazinski orguljaš neprestano misli. I za njega moli. A Bog baš zbog njegove molitve i blagosiva ...

TITOGRAD ...

Rekli su mi: Svakako uhvatite vremena, kad pođete kroz Titograd, i pogledajte ono što se tamo sagradilo ... Čudo neviđeno.

Imao sam dva sata vremena između autobusa. Sjeo sam u taksi i dao se odvesti do novoga gradilišta. Katolička župna crkva Srca Isusova usred Crne Gore ... E, kad čovjek dođe pred tu zgradu, ne bi znao što da misli. Jednostavno ostaje zapanjen. Zbog više razloga ...

Prvi je grandioznost. Pomislite: jedno zdanje u koje se utrošilo 6.500 kubika betona, 125 vagona po 18 tona cementa, 26 vagona po 18 tona željeza, čiji prednji zid dosiže visinu od 28 metara, a toranj do 50! Sve beton. Sve odrazuje veličanstvenošću i grandioznošću ...

Mislim da je hrvatski arhitekt ing. Ante Vrkljan uspio stvoriti nešto veličanstveno. Od modernih zgrada ja nisam vidio ništa veličanstvenije napravljeno. Široke stepenice barem 25 metara. Sa svake strane visoki poprečni zidovi daju dojam da nekuda uistinu ulaziš. Dojam velikoga ulaza u egipatski hram kako smo vidjeli na slikama. Uđeš u crkvu. Staneš i ne možeš se načuditi. Nad tobom je kor. A iznad kora se strop odmah diže polukoso sve do visine od 28 metara. Ondje prelazi u jedan veliki prozor. Sav je od šarenog stakla. I samo iz njega i kroz njega dolazi svjetlo u crkvu. Postavljen je na vrhu vodoravno točno iznad glavnog oltara. Iza oltara diže se visoki zid. Širok 26 metara a visok 28 metara. Sa strane nijednog prozora. Sve samo beton ...

Ispod te crkve nalazi se kripta. U nju samo stane oko 2.000 osoba. Širina oko 29 naprama 46 metara. Gornja crkva je još veća. Osim toga tu se nalazi velika dvorana za društveni život. Široka 9, a dugačka barem dvadeset metara. Župni stan se hvata crkve. Originalan i moderan. Zvonik moderan i grandiozan. Instalacije za zvona na električni pogon.

Arhitektonski — izvanredno djelo! A pastoralno? — Prekrasno ... kad bi ondje bilo vjernika. Bojim se da ova crkva ne će biti nikada ispunjena ...

GOSPIN OTOK ...

Dok promatram s tog lijepog otoka Boku Kotorsku i Tivatski zaljev sjećam se riječi, što ih je nedavno izjavio naš jedan uvaženi čovjek. Sigurno u najboljoj volji. Ali su izrečene. Okomio se na Glasnik Srca Isusova ...

— Ma što se toliko taj Glasnik zauzima za obiteljski život? Glavno da ljudi danas dišu suvremenim katoličkim duhom. Više ne treba toliko naglašavati brak ...

Nalazim se u Boki Kotorskoj. Imam pred sobom podatke katoličkih župa. Čitam brojke i razmišljam:

što će tim katolicima biti od koristi ako dišu NAJSUVREMENIJIM katoličkim duhom, ako se ne obnove u svojoj obiteljskoj kršćanskoj i katoličkoj praksi? Vjera će njihova s njima biti pokopana. Ne zbog drugih, nego zbog njih samih. Evo stanja u jednoj župi u Boki:

Godina: 1850 — rođenja 50; 1860. — 40; 1889. — 16; 1920. — 21; 1931. — 10; 1940. — 14; 1947. — 20; 1955. — 2 1961. — 2 i 1966 — 6 rođenja.

Druga župa u tom kraju: Godine 1968. imala je 17 mrtvih, a samo 2 rođena djeteta!!! Dok župa Beška u Srijemu ima na 16 mrtvih 67 rođenih!!! Bojim se da naši vjernici u tim krajevima Boke premalo vjeruju u svoje vlastite snage. Previše računaju na svoju prošlu slavu. Treba početi od života! Od obitelji ...

TO JE CRKVA KONCILA ...

Malo sam čuo govoriti Janjevačkog župljanina o Koncilu. Nije puno ni Don Milorad spominjao Koncil. To je istina! Ali sam osjetio da rade — prema duhu — Koncila. Možda više nego ondje, gdje se neprestano o njemu govori. Gdje ga se neprestano citira. Jer, zar nije ona žrtva u dalekom svijetu naših svećenika, zar nije onaj misionarski napor, zar nisu one gradnje krova nad glavom Euharijstijskom Domaćinu i narodu, zar nije onaj narod žrtve i odricanja — zar to nije sve Koncil? Jest Pravi! Idealni duh Koncila ... Bilo bi bolje onamo poći da taj duh pravoga Koncila naučimo, nego da ga tražimo na blaziranom Zapadu, koji je često pun Koncila na — jeziku ...

Pero Bulat
pučki misionar

Smjena generacija

ČOVJEK OD KOMADA

Crtice iz života hrvatskog učenjaka
Tome Matića

Na Tominje prošle godine, izdahnuo je, upravo na svoj imendan, u bolnici na Rebru pravi učenjak, iskreni Hrvat i dubok vjernik Tomo Matić, pa ćemo mu za spomen iznijeti nekoliko crtica iz bogatoga života.

U POŽEGI I BEČU Rodio se 12. srpnja 1874. te djetinjstvo i mladenačku dob proživio uz majku u Požegi. Odgojen je u kršćanskom duhu kakav je vladao u obitelji, školi i gradu. Kao gimnazijalac bio je marljiv te je već tada privatno učio francuski i talijanski jezik, a prof. Scherzeru obećao je za 5. razreda gimnazije da će u praznicima čitati na njemačkom glasovite Schillerove balade. To je i učinio. Uz to je veoma rado učio matematiku, te je još kao starac mogao unuku tumačiti bez priprave sve zadatke do diferencijalnog računa. Fizike nije volio, premda je u dobi od 90 godina sa zanimanjem razgledao Zagrebački velesajam kad su ga unuk i snaha vodili onamo. Znao je reći: »Sve se promijenilo. Kad sam bio dijete, putovalo se u Zagreb kolima, onda vlakom, pa autom, a domala će i avijonom«.

U ono je doba vladao Hrvatskom madžaron Khuen, te je mladi učenik proživljavao s drugima dubok otpor protiv svakom nasilju. Maturu je položio 1891. s izvrsnim uspjehom, i najradije bi učio matematiku, ali je od vlade dobio stipendij za romanistiku te je bez znanja roditelja otišao u Beč. Tu je usput studirao i slavistiku te na vrijeme položio sve ispite i doktorat 1896. pa još i profesorski ispit iz njemačkog jezika.

U ZEMUNU I SPLITU Odmah je bio namješten na gimnaziji u Zemunu. Tu se upoznao s mladim katehetom Franjom Posavcem, da sklope duboko prijateljstvo za čitav život. Za Khuenovih izbora nije glasovao, premda su ga napose pozivali i nudili mu zamjenu na maturi. Za kaznu nije imenovan profesorom, nego ostaje suplent. Toga nije htio, nego je otišao u Split i tamo ostentativno odjednom vratio vlastima 320 forinti kao dug za dobiveni stipendij. — Tamo se svaki dan sastajao opet s drugim umnim i vedrim svećenikom i učenjakom don Franom Bulićem i razgovarao o narodnim pitanjima i potrebama. Već se prije oženio iz Osijeka sa sestrom pravnika i kanonika Ruspinija. Žena mu je umrla u porodu drugog djeteta i pokopana na Sustipanu u Splitu. Mladi se profesor nije drugiput ženio. Rekao je kako se bojao da ne bi nova majka, pa i on sam, bili nepravedni prema prostalom sinu. I tako je punih 65 godina bio udovac. Uživio se u poslove i znanstveni rad tako da nije osjećao za to potrebu.

UREDNIK HRVATSKIH ZAKONA U BEČU Don Frane Bulić želio je da njegov prijatelj studira arheologiju u Berlinu. No 1904. Tomo je imenovan za redaktora »Liste državnih zakona« u Beču. Tu je živio samo za svoju dužnost, posao i znanost. Od zabava priuštio bi sebi samo pohađanje kazališta, a volio je napose pisca drama Ibsena. Da mu sin Franjo dobije hrvatski i kršćanski odgoj

daje ga u ruke prijatelju kateheti Franji Posavcu u Osijek. Tu pohađa hrvatsku gimnaziju.

Za rasula Austrije 1918. dr. Matić se vratio u domovinu te bio imenovan ravnateljem Klasične gimnazije u Osijeku. Nastanio se sada i sam u kući s katehetom Posavcem, pa mu je to veoma podiglo ugled pred učenicima što je tako usko povezan s njihovim revnim katehetom.

No kako je bio hrvatskog uvjerenja, Pribićevićev ga je režim premjestio za direktora Trgovačke akademije, premda je bio izraziti klasičar, a s trgovinom i ekonomijom nije se nikada bavio. No zato je kad mu se navršilo 35 zakonskih godina službe, na vlastitu molbu pošao u penziju, koju je uživao punih 38 godina.

Preselio se u Zagreb 1932. godine i bio 5 godina direktor Nadbiskupske klasične gimnazije. Za napredak škole bio je vrlo zauzet, te je osobito rado uvodio mlade profesore u pedagoški način rada, pohađao ih na satovima, davao upute, a sve očinski i prijateljski.

UČENJAK I RODOLJUB Uz to je razvio znanstveni rad na polju starije hrvatske književnosti te izdao nekoliko knjiga Starih hrvatskih pisaca s uvodom i tumačenjem te više od stotinu raznovrsnih članaka i sastavaka na tom polju. Tu je bio temeljit: proučavao, provjeravao, smišljao, sate listao po knjigama i knjižnicama, još i u stare dane s više od 90 godina.

Bio je čovjek iskrena narodnoga osjećanja. Volio je svoj narod i želio mu dobro. U tom je bio načelan i nepopustljiv. No nikada pretjeran, poštivao je i druge i tude, ali je tražio pravdu za svoj narod. Nikada nije pripadao nijednoj političkoj ili kojoj drugoj stranci. Želio je biti slobodan, a sve su mu se stranke činile neozbiljne, a njihovi vode nesposobni. Od 1921. bio je dopisni član Jugoslavenske akademije u Zagrebu, dok nije 1937. zajedno s o. Vaninom i drugima postao pravi član, zatim potpredsjednik. 1941. postaje predsjednikom Hrvatske Akademije. Tu se ponio kao uvijek u životu dolično i dostojno. Kako je za rata bilo raznih previranja, on je uvijek branio zakonitost i pravo te uzimao u obranu i one koji se nisu slagali s tadanjim javnim mišljenjem. To su mu iz rata mnogi priznavali i bili mu zahvalni. Dao je ostavku na predsjedništvu Akademije. Kasnije su ga zvali, ali se iza nekih nepravda nije više odazivao, premda je i dalje rado davao da mu Akademija tiska knjige i rasprave.

U DRUŠTVU Dr. Matić bio je mio i ljubazan čovjek. Znao je biti pravi prijatelj — te se npr. svake srijede uvečer sastajali kod njega Augustin Wolf, dr. Žic i uz kavu razgovarali i šalili se. Isto se tako pazio s o. Vaninom, te kako su obojica obrađivala stariju književnost, dr. Matić napisao je za Vrela i Prinose vrlo značajne članke iz kulturnog djelovanja Isusovaca, osobito u Slavoniji. I s mnogim je drugima podržavao lijepe društvene odnose. Tako je na Stjepanje redovito dolazio prof. Stjepanu Ivšiću. Kod proslave 50 godišnjice mature nekih učenika iznenadio je društvo ovom izjavom: »Moj razred slavi ove godine 70 godišnjicu mature. No samo nas je petina živih.« — »No koji su to?« pitaju prisutni. — »To sam ja sâm. Svega nas je bilo pet maturanata. Svi su ostali pokojni.«

VJERNIK Sve su to lijepe i vrijedne ljudske osobine čovjeka i učenjaka Matića. No on je bio prije svega pravi kršćanin. Nedjeljna misa bila je za njega dužnost i dar Božji, te su i ukućani imali voditi o tome računa. Na veće blagdane išli su zajedno s njime na ispovijed i pričest. Dr. Tomo ustajao bi do posljednje 3 ili 4 godine u 6 sati. Tada su ga često našli kako čita najprije Sveto pismo. Imao je Nestleovo izdanje latinski i grčki, pa Stadlerovo Evandelje. Zatim bi razmatrao. Jutarnju je molitvu molio iz svog molitvenika koji su mu stavili i u grob s njegovom krunicom. Krunicu je molio, čini se, do posljednjeg dana života. U sobi je uz oprošta Zrinskoga i Frankopana bila na zidu velika Murillova slika Bezgrješnog Začeća.

STARAČKE NEVOLJE Do 90-tih godina života dr. Matić marljivo je čitao i pisao. No tada su ga počele osjetljivo napadati staračke nevolje. Pekle su ga oči, te nije mogao čitati. Slušao je radio, no naskoro nije dobro čuo, pa je morao i to napustiti. Pokušao je gledati televiziju, no to je sve išlo za nj prebrzo. Zabavljao se s praunukom kojega je veoma volio. U crkvu više nije mogao, nego su mu iz crkve sv. Petra donosili pričest.

Ujesen 1968. doživio je laku kap u mozgu. U bolnici se brzo oporavio. Dovezli su ga kući, no opet mu pozli. Opet u bolnicu. Tu je primio sakramente umirućih. Od Sv. Oca primlo je posebni blagoslov za umiruće i u 95. godini života završio ovaj život.

O. Josip Badalić

SVJETLO ŽIVOTA

Sâm, okružen sa četiri zida,
gledam vječno svjetlo
što treperi nà oltaru.
U tami koja svijetli...
u tišini koja pjeva
što mi obuze raspjevanu dušu.

I dok šuteć molim,
pun pitanja i molbi
okrunjen teretom
i okovan brigama,
Gospodin kuca na moje srce.

Hvala, Gospodine,
za svaku riječ,
za svaku milost,
za utjehu,
što primih ja od Tebe.

Jer, Gospodine,
Ja nisam dostojan,
nisam dostojan
Tvoje ljubavi.

Ovako misli dr Werner Braun

Govorimo o jednom od najistaknutijih i najpoznatijih učenjaka našeg vremena. Dr Werner Braun je ne samo sudjelovao kod konstruiranja svemirskih raketa, koje su već »osvojile« Mjesec i omogućile čovjeku, da svojom nogom stupi na zemljin satelit, nego je upravo on izumitelj rakete za daleke prostore.

Poznata je stvar, da su i oni strahoviti projektili, kojima je Hitler godine 1944. bombardirao London, bili konstruirani na temelju Braunovih uspjeha. On sâm nije nikada namjeravao, da svojim genijalnim znanstvenim radom priskrbi zaraćenim narodima ratno oružje. Njega je već od rane mladosti privlačio svemir. I Einstein je — veli dr Braun — bio prijatelj mira u svijetu, a ipak je njegov genij omogućio eksploziju atomske bombe. Aleksandar Graham Bell izumio je telefon, koji je već dugo vremena nezamjenjivi instrumenat u kulturnom i građanskom životu. No taj izum ipak služi i za prenošenje naloga i zapovijedi, koje nose razaranje i smrt.

Ovog velikog učenjaka upitali su pijatelji, što sudi o utjecaju svemirskih putovanja na religiozne osjećaje: da li ih učvršćuju ili naprotiv slabe? Učenjak je spremno odgovorio, ne osjećajući potrebu da prije razmisli što će reći: »Svemirska putovanja učvršćuju u čovjeku uvjerenje, da je svijet stvoren. Ja ne mislim, da se ova putovanja zbivaju slučajno; i ona su uklopljena u Božje planove. Bog je stvoritelj i zakonodavac Svemira«. — Dalje veli dr Braun: »Pretpostavimo, da ćemo naći život i na drugim planetima. Da li bi ovo otkriće oslabilo našu tvrdnju? Nimalo! U tom bi slučaju samo trebalo reći, da je Bog stvoritelj i za-

Werner von Braun

konodavac i onih planeta, na kojima je pronađen život. Sjetimo se sv. Pavla. On je rekao, da Kristova nauka nije namijenjena samo Hebrejima, nego i cijelom ljudskom rodu. U pogledu putovanja svemirskim prostorima Crkva treba da si prisvoji poglede sv. Pavla, pa će tako imati pred sobom Svemir kao pozornicu«. (Vidi Citta Nuova, 18. IX 1969., str. 6. i 10. X 1969., str. 2.)

Dr Werner Braun već je u 12. godini čitao starog grčkog filozofa Anaksagoru, a brzo nakon toga astronome Keplera i Newtona. Prigodom Potvrde, koja kod Protestanata nije sakramenat, nego samo simbolički obred, dobio je od majke na poklon teleskop. Kasnije je u životu govorio, da mu je taj svemirski dalekozor doduše približio zvijezde, ali sam je Svemir ostao pred njim tajanstveno nijem. »Očaravao me je svojom ljepotom i izazivao me na dvoboj«.

Poslije drugog svjetskog rata otišao je u Ameriku, gdje i danas boravi i radi kao jedan od prvaka među stotinama znanstvenih radnika, koji spremaju nova putovanja na Mjesec, a u skoroj budućnosti i na Mars.

Čovjek, koji ovako voli Svemir, koji u njemu gleda Stvoritelja i Zakonodavca, koji je uvjeren, da se prodiranje u svemirske prostore ne zbiva bez Božjih namjera, taj nam čovjek, makar i šutke, govori o čežnji za samim Stvoriteljem i Zakonodavcem, kao zadnjem uzroku cijelog Svemira — i kao konačnom cilju svakog ljudskog srca — toga mikrokosmosa, svemira u malom.

Ivan Kukula

PROUČAVANJE BLIŽUJE NAS

U naše doba zbivaju se velike stvari. Ne samo na društvenom i ekonomskom području, nego i na znanstvenom i tehničkom. Sve to ima velik utjecaj na Crkvu i na duhovni život današnjih vjernika.

Sve se oko nas tako naglo razvija. Danas već jasno vidimo, kako je Crkva u pravi čas održala Opći koncil, na kojem se vijećalo o novim prilikama i o novom položaju Crkve u svijetu. Kako bi se Crkva snalazila u današnjoj sredini bez oslona na jaki auktoritet, kakav predstavlja Drugi Vatikanski koncil?

U ovom članku napose nas zanima veliki uspjeh ljudskog uma i ustrajne volje na astronomskom području. Ono, što se još prije nekoliko godina smatralo smionim maštanjem, danas je ostvareno: čovjek se pojavio na Mjesecu, utisnuo svoj trag na mjesečevo tlo, donio na Zemlju nekoliko kilograma mjesečeve prašine i stekao iskustvo za buduće letove u svemirske prostore. Nakon prvog uspjelog leta načinjen je plan za slijedeće. U studenom 1969. polazi na mjesec »Apolo 12«, već u ožujku 1970. »Apolo 13«, a u travnju 1970. »Apolo 14«. (L'Oss. Rom. 8. VIII 1969., str. 2.)

Učenjaci drže, da će Mjesec imati važnu ulogu u proučavanju svemira i da će biti mnogo prikladnija baza za polazak na planete sunčanog sustava, nego naša Zemlja. Poznato je, da na Mjesecu nema atmosfere. Astronauti, koji su već bili na njemu, morali su umjetnim načinom nadomjestiti zrak, bez kojega čovjek ne može živjeti. Zato će aparati za proučavanje svemira, koji će biti montirani na Mjesecu, moći mnogo točnije promatrati svemirska tjelesa, nego sa Zemlje, jer im neće biti na putu smetnje, koje iz atmosfere proizlaze. Aparati na Mjesecu moći će mnogo lakše primati i razlikovati zrake svjetla i elektromagnetske valove, koji se ižaruju iz nebrojenih svemirskih tjelesa. Zemaljska atmosfera svemu tome pravi mnoge smetnje. Svemirski brodovi moći će sa manje energije uzlijetati prema planetima sa Mjeseca, nego sa Zemlje, jer je i sila teže na Mjesecu mnogo manja nego na Zemlji. (Citta Nuova, 10. VII 1969., str. 15.)

Suvremeni astronomi vrlo su smioni. Ohrabreni dosadašnjim uspjesima prave planove, kojima se mi laici u astronomiji čudimo; smatramo ih neostvarivima. Tako je npr. već gotov plan za let na Mars. Prema tome planu, koji će zacijelo još biti ispravljan, dva bi svemirska broda poletjela prema Marsu 12. studenog 1981., a imali bi stići u blizinu Marsa 9. kolovoza 1982. Na svakom brodu bit će po šest astronauta. Na planetu bi ostali oko šest tjedana, a ostavili bi ga 28. listopada 1982. Na Zemlju bi prispjeli 14. kolovoza 1983. Na Marsu ima atmosfere, ima kisika i vodika, ali nema dušika, koji je potreban za život. U zemaljskoj at-

SVEMIRA PRI-STVORITELJU

mosferi ga ima 78%. Zato učenjaci zaključuju, da na Marsu nema živih bića.

Nakon pohoda Marsu mislit će se i na pohod drugim, bližim planetima našeg sunčanog sustava. No nemoguće je pomišljati na putovanje na zvijezde, pa ni na one najbliže našem sunčanom sustavu. Tu se radi o tolikim prostornim udaljenostima, koje mi ne možemo ni zamisliti.

Optika uči, da se svjetlo širi brzinom od 300.000 km u sekundi. Da svjetlo od najbliže zvijezde stigne na Zemlju, treba više od četiri godine. Zamislimo si, da se »Apolo 11« nije spustio na Mjesec,nego da je nastavio put k najbližoj zvijezdi — koliko bi trebalo vremena, da do nje stigne? Astronomi su izračunali: oko dva milijuna godina! Mi si tu udaljenost ne možemo predstaviti, a radi se tek o najbližoj zvijezdi. Ako bismo uzeli u račun najudaljeniju zvijezdu u »Kumovoj slami« ili »Mliječnoj stazi«, »Apolo 11« trebao bi oko 50 milijardi godina, da do nje stigne. No »Mliječna staza« nije granica svemira, jer iza ove silne skupine zviježđa, kojoj se mi za vedre ljetne večeri ne možemo dosta nadiviti, ima još novih skupina nebeskih tjelesa, koje ne zaostaju za našim »Mliječnim putom«. Smijemo tako reći, jer i naš sunčani sustav pripada »Mliječnoj stazi«. Ako bismo htjeli putovati do tih najudaljenijih zvijezda, trebalo bi nam milijune milijardi godina, dok bismo do njih stigli. Za naše su pojmove i predodžbe » vakve prostorne i vremenske udaljenosti isto što i vječnost, naime pokrivena nepristupačnom tajnom. (Citta Nuova, 10. VII 1969., str. 16.)

Kada razmišljamo o silnom, čarobnom i zagonetnom svemiru, nužno nam se nameće pitanje: Zašto ga je Bog stvorio, koju mu je dao svrhu? — U misli i planove Božje ne možemo nikada ući potpuno, ali nam Objava ipak i o tome obilno govori. Knjiga Mudrosti smatra nerazumnima one, »koji ne upoznaše Boga iz vidljivih ljepota, koji nisu kadri prepoznati umjetnika po njegovim djelima«. Ako ih je zadivila sila i snaga stvorenja, »morali su spoznati koliko ih tek nadmašuje njihov gospodar, jer ih je stvorio Tvorac ljepote« (Mudr 13,1-3).

Znamo, da je Bog vječan i neizmjerno savršen. Nikada ga nitko od ljudi ovdje na zemlji nije vidio, kakav je u svojoj biti, »jer boravi u nepristupačnoj svjetlosti«. (1 Tim 6,16). Isto kaže i sveti Ivan: »Boga nikada nitko nije gledao« (1 Iv 4,12). Ipak, gledamo ga u djelima njegovih ruku. »Sad vidimo u ogledalu, nejasno, a onda ćemo licem u lice. Sad nesavršeno poznajem, a onda ću savršeno spoznati, kao što sam spoznat« (1 Kor 13,12).

Mi si ne možemo predstaviti Božju svemogućnost, neizmjernost, vječnost i ljepotu. Ali kad promatramo sve-

mir, kad slušamo što nam znanost o njemu govori, onda si ipak možemo u duši stvoriti barem neku sliku o Bogu i njegovim svojstvima. Ta slika nije vjerna, ali nije ni kriva. To je jedan razlog, zašto je Bog stvorio svemir. Ali ima još jedan razlog. Bog je htio da čovjeku olakša upoznavanje samog sebe: svoje naravi i svoga dostojanstva. Čovjek mora upoznati, da se njegovo biće ne sastoji samo od materije, nego da ima i duhovnu dušu. Treba da postane svjestan svoga porijekla, svoga određenja, svojih razumskih sposobnosti,, po kojima je Božja slika i po kojima nadvisuje sva živa bića na zemlji, pa i cijeli svemir.

Kada je Papa Pavao VI saznao za uspjeh »Apola 11« i astronauta u njemu, govorio je o ovom velikom događaju pred velikim mnoštvom posjetnika u Castel - Gandolfu 13. srpnja ove 1969. godine ovako: »Radi se o izvanrednom i zadivljujućem događaju... Naša razmišljanja spuštaju se na čovjeka, na svijet, na civilizaciju, iz koje izviru ovakve novosti, pune mudrosti i snage... Da, na čovjeka! Tko je ovo biće, koje je u stanju izvršiti takva djela? Tako malen, krhak, loman, tako sličan životinji, koji sam po sebi ne nadvisuje granice svojih naravnih instinkta - a tako superioran, u tolikoj mjeri gospodar stvari, toliki pobjednik nad vremenom i prostorom! Tko smo mi? Dolaze mi na pamet riječi Svetoga pisma: »Gledam ti nebesa, djelo tvojih prstiju, mjesec i zvijezde, što ih učvrsti, — pa što je čovjek, da ga se spominješ, sin čovječji, da ga pohađaš? Ti ga učini manjim od Anđela, slavom i sjajem okruni ga. Vlast mu dade nad djelima svojih ruku i njemu pod noge sve podloži« (Ps 8,4-7) (L'Oss. Rom. od 14. i 15. VII 1969., str. 1.)

Papa Pavao VI primio je 16. listopada 1969. u privatnu audijenciju astronaute »Apola 11«. U razgovoru pohvalio je učenjake, koji su ustrajnim radom omogućili ovaj uspjeli let, a samim astronautima Neil Armstrongu, Michaelu Collins i Edwinu E. Aldrin čestitao je na savjesno izvedenom zadatku, koji je bio skopčan s velikim opasnostima. Papa je svoj nagovor završio ovim riječima: »Neka bude hvala Bogu, Stvoritelju svijeta, budući da Nebesa kazuju slavu Božju, svod nebeski naviješta djelo ruku njegovih« (Ps 18,2). Molimo ga, da nam omogući, da još dublje upoznamo djelo stvaranja, da još jasnije vidimo njegovu moć, njegovu neizmjernost i njegovu savršenost, tako da bi se ljudi pomoću ove spoznaje mogli uvijek više međusobno ujediniti kao njegovi sinovi u bratskoj ljubavi, u miru i molitvi«. (L'Oss. Rom. od 17. X 1969., str. 1.)

Danas znamo već mnogo o svemiru, ali sve to znanje manje je od mrvice u usporedbi s onim, što je svemir u sebi. Jedan naš suvremeni pisac ovako se izrazio o našem poznavanju svemira: »Svemir nam ostaje golema knjiga, iz koje smo do sada odgonetnuli i pročitali tek po koju riječ. Još su tajnom obavijene premnoge stvari, koje su u toj knjizi zapisane«.

Buduća pokoljenja znat će mnogo više od nas. Ali i za njih će vrijediti riječi našeg suvremenika. No i u tome je svemir slika Božja: čovjek mu nikada neće ispitati dubinu ni širinu ni visinu, ali tim će lakše shvatiti činjenicu, da Bog svojim bićem nadvisuje spoznajnu moć čovjekovu i tim će u dubljoj poniznosti primiti ono poznavanje, koje mu Bog u svojoj velikoj očinskoj ljubavi pruža u naravnoj i nadnaravnoj objavi. Tim će više čeznuti za blaženim gledanjem Božjega lica u nebeskoj slavi, koje mu je obećano.

Ivan Kukula

Kako je Verica promijenila prezime

»Čovjek, koji je na zemlji jedino stvorenje što ga je radi njega samoga Bog htio, ne može potpuno naći sebe osim po iskrenom darivanju samoga sebe«. (Koncilska uredba »Crkva u suvremenom svijetu

Možda je najteža bol u životu osjećaj, da više nikome nisi potreban i da s tobom više nitko ne računa. Taj osjećaj, da si na zemlji suvišan, u stanju je čovjeka duševno potpuno slomiti i obeshrabriti ga za svaku inicijativu i rad. Pritisnut kao nekom sumornom maglom bez svjetla i vedrine zaplašen se vuče iz dana u dan priželjkujući samo svršetak. Malodušnost i sjeta slegla se na umornu dušu koja se sve više povlači u sebe i smatra to povlačenje jedinim izlazom i utočištem. A baš je taj postupak sasvim pogrešan i čovjeku donosi najveću nesreću.

Zatvarati se u sebe, u svoje vlastite muke i male brige, znači sam sebi potpisati svoju osudu. Nitko u životu nije suvišan dok on to sam ne želi biti. Nitko nije tako siromah, da ne bi mogao nešto darovati samošnjem od sebe. A u darivanju sebe — napominje nam Koncil — čovjek može jedino pronaći sadržaj života, osmišljenje svojih dana i sreću svome srcu.

Čudni su putovi Božji u životu svakog pojedinca. Nekada i najteže tragedije posluže Providnosti da iz njih niknu veličanstveni plodovi ljubavi i dobrote. Samo ih treba prihvatiti u duhu vjere i tada svaka nesreća zapravo postaje milost za naše braću.

Događaj iz Slovenije, kojega pripovijeda salezijanac dr Dermota, izvanredno je potresen i poučljiv.

U Novom selu živjela je Vjera Hrastnik. Nasljedila je golemo imanje i veliki dvorac od svojih roditelja. Otac, kao napredan i sposoban čovjek, učinio je od Novog sela gospodarsko i kulturno središte onoga kraja.

Jednog rujanskog dana Vjera u 21. godini života trebala se vjenčati i cijelo mjesto se pripravljalo za svadbu. Sve je bilo spremno i čekalo se samo na dolazak zaručnika. Ali uzalud, jer zaručnik nije stigao. Pobjegao je i oženio se najboljom Vjerinom prijateljicom.

Možete zamisliti, što je Vjera doživljavala u tim strašnim trenucima. Nanesena je sramota starom i uglednom Hrastnikovu rodu. Želeći se osvetiti ljudima za taj neočekivani udarac, Vjera se povukla u svoju veliku kuću i posvetila se gospodarstvu: njivama, vinogradima i pašnjacima. Potpuno se odijelila od ljudi i punih 14 godina živjela je daleko od svijeta u svojoj kući kao u nekoj tvrđavi i na svom imanju.

Međutim dogodilo se da je u Novom selu slavila svoj 13-godišnji rođendan Marija, kćerka njezinog

bivšeg zaručnika. Roditelji su joj dopustili da tom prigodom smije sa svojim brojnim prijateljicama iz škole otići na izlet u velikim seljačkim kolima. U lijepoj prirodi djeca su veselo provela dan. Ali kada su se navečer vraćali, dogodila se nesreća.

Blizu Hrastnikove ograde konji su se poplašili i kao mahniti pojurili niz cestu. Na prvom zavoju kola su se prevrnula i udarila svom snagom u betonsku ogradu. Na mjesto nesreće brzo je stigao liječnik dr Mečnik da nastradalima pruži pomoć. Ustanovio je vrlo teške povrede i brojne slomljene udove kod djece. U takvom stanju oni nisu bili sposobni da ih se vodi u bolnicu, koja je bila udaljena 50 km. Trebalo im je najprije odmah tamo pružiti hitnu pomoć.

Dr Mečnik stupio je na vrata Hrastnikova dvorca i zatražio mjesta: »Molimo, da u kuću primite male ranjenike. Dogodila se teška nesreća u kojoj je nastradalo osamnaestero djece ...«

Vjera Hrastnik nije mogla ostati hladnokrvna kod ove tragedije i spremno je otvorila svoju kuću za smještaj nastradalih. U kratko vrijeme cijela njezina kuća sličila je pravoj bolnici. U svim sobama ležala su djeca koja su bespomoćno plakala, zapomagala i tražila pomoć.

Dr Mečnik neumorno je obilazio od jednog do drugog djeteta. Ali niti uz najbolju volju nije mogao pomoći svima odjednom. Dvije njegove ruke bile su prekratke da se pruži tolikima pomoć. Tada se liječnik zagleda u Vjeru, koja je po strani mirno gledala, pa joj reče:

— Zasukajte i vi svoje rukave! Pomozite ... Ili ne vidite da vas djeca trebaju ... Vjera se malo potresla.

— Trebaju me? Znadete li tko sam ja? — upitala je liječnika.

— Ne znam, tko ste ... Ali zar je to važno? Vidim, da imate zdrave ruke i da možete pomoći. Pođite najprije telefonirati bolnici. Neka nam hitno pošalju zavoja, injekcija i jednog liječnika.

Vjera je izvršila nalog. Kada se vratila, liječnik je dalje zapovijedio:

— Donesite tople vode i umijte djecu. Ne vidite li kako su krvavi?

Vjera je poslušala. Išla je od jednog ležaja do drugog, umivala okrvavljena lica, tješila i hrabrila male ranjenike. Osjetila je i sama kako se u njoj odjednom bude zaboravljeni osjećaji neiskazanog zadovoljstva i mira.

Stigla je pomoć iz bolnice i kasno u noći završili su posao hitne pomoći. U kući su ostali sami Vjera i dr Mečnik.

— Je li dr Jerć još uvijek zdrav? upitala je plašljivo.

— Dr Jerć? Pa vi još ni to ne znate, da je umro pred tri godine i da sam ja došao na njegovo mjesto.

— A tako ...

— Da, tako! Vaše mi se vladanje čini smiješnim. Tako razumna žena, mlada i ljupka, pa se zatvarate živa u grobnicu. Gledao sam vas kako ste se nadvijali nad unesrećenom djecom i s koliko ste ih nježnosti tješili. Veliki broj naših bolničkih sestara ne mogu se ni iz daleka mjeriti s vama ... To je pravi zločin koji počinjate nad sobom i ljudima koji su potrebni vaše pomoći ...

— Vi sebi previše dozvoljavate ...

— I ta vaša kuća ima 50 soba ... Kao stvorena za bolnicu ...

— Pa vi buncate ...

— Ne buncam ... Samo ste vi slijepi. Sami se hoćete uništiti. Sa svojih 37 godina kopate sebi grob. Otvorite svoje srce. Otvorite vrata svoje kuće! Pođite k ljudima koji vas trebaju ... Među ljude, koje vi sami trebate ...

— Dosta, dosta! Ne želim više slušati vaša predbacivanja ...

Vjera je izašla iz sobe i bijesna legla u krevet. Taj bezobraznik što mi je sve izgovorio ... — ponavljala je u sebi i u ljutini grizla prste.

Ali što je noć dalje odmicala, neprestano su joj u ušima zvonile riječi dr Mečnika: »Živi se zakapate u grob ... Otvorite vrata svoga srca i svoje kuće ljudima koji su vas potrebni i koje vi sami trebate ...

Razmišljala je o tome sve do jutra. Zatim se odlučila, potražila liječnika i rekla:

Razmišljala sam cijelu noć o vašim riječima. Recite mi, što da učinim?

— Poklonite svoj dvorac općini. Preuredite ga u bolnicu. Postanite sestra bolničarka u vlastitoj kući ...

Vjera je učinila prema savjetu dr Mečnika. Danas je nekadašnji Hrastnikov dvorac uzorna bolnica Bistričke doline. Dr Mečnik je ravnatelj bolnice, a Vjera je promijenila djevojačko prezime u Mečnik. Otvorila je vrata svoga srca i svoga doma ljudima koji su to trebali i koje je ona trebala.

Zato se je morala dogoditi ona nezgoda sa kćerkom njezina prvog zaručnika i njezinim kolegicama, da bi iz te nesreće izrasla bogata sreća za nebrojene ljude koji će u toj bolnici tražiti lijeka svojim tjelesnim bolestima, ali koji će u dr Mečniku i njegovoj plemenitoj supruzi Vjeri pronaći velikodušna i prijateljska srca otvorena za svaku tješkobu i bol duše.

Otvori i ti svoje srce ljudima i nikada ti život neće izgledati prazan, pust i suvišan. I vidjet ćeš da ćeš uvijek imati nešto dati ... Nekada možda samo blagu riječ ohrabrenja, sućuti i razumijevanja. Nekada možda samo topli pogled koji miluje ... Nekad iskreni osmjeh koji razvedrava. Tada ćeš i ti osjetiti veliku zahvalnost od mnogobrojnih duša za tvoje male darove. Boj se samo svoje sebičnosti ... Jer divno veli pjesnik Quoist:

»Ako prestaješ davati, prestaješ ljubiti. Ako prestaneš ljubiti, prestaješ rasti. Ako prestaješ rasti, prestaješ se usavršavati u Bogu ...

Žarko Brzić

NA LJUTU RANU LJUTA TRAVA

Psovka nije nikome na čast, niti su psovači uzor-ljudi. A ipak se psuje na veliko. I kod nas. Nije to doduše narodno blago. To je loša roba dovezena izvana. Valjalo bi se je otresti. Iskorijeniti! Lijepo je to reći i već se puno govorilo, a Hrvati psuju kao i prije. Pače još i više. A što su u povijesti činili s psovačima:

Bilo je psovača u Izraelu. Ali tu je sam Gospodin našao lijek: Sv. pismo veli da se jednom posvađiše dva Izraelca i jedan u svađi opsovao Boga. Odmah ga uhvatiše i dovedoše k Mojsiji, koji ga stavi u zatvor, dok sazna, što će Bog odrediti. A Bog reče Mojsiji: »Izvedi psovača izvan tabora, i svi koji su ga čuli kako psuje, neka polože ruke na njegovu glavu, a onda ga neka cio narod kamenuje. I reci sinovima Izraelovim: Tko opsuje ime oBžje ima se ubiti! Neka ga zaspu kamenjem, bio on stranac ili domaći.«

I car Konstantin se nije šalio s psovačima: Tko opsuje Boga, smrtna kazna! Francuski kralj sv. Ljudevit iskorjenjivao bi tu zlu naviku tako da bi psovaču kod prve prijave udarao žig na čelo, kod druge bi mu probušili jezik, a kod treće na vješala. — I druge su države u prijašnjim vjekovima ustajale protiv psovača. Sačuvalo se mnogo zakona gdje se prijeti psovačima i iz kojih se vidi kako se odgovorni narodni vođe boje da ne bi Bog radi šačice psovača kaznio čitav narod.

Talijani su znatno smanjili broj psovača. 1926. god. izdaju oni zakon o globljenju psovača. Učinili su to zato da se s naroda skine sramota psovanja više nego zato što bi psovka bila uvreda Božja. No uspjeh nije izostao. Ako se kome od Talijana i danas izmakne psovka, ogledava se nije li ga tko čuo.

20. siječnja 1940. izdao je Odjel za unutarnje poslove Banske vlasti Banovine Hrvatske naredbu protiv psovki. Međutim i dalje se psuje i psuje i povećava se zlo koje nas danomice bije.

Marko Cvitkušić

50 GODINA

Uoči svetkovine Male Gospe župa sv. Stjepana u Slav. Brodu proslavila je jedan privatni jubilej: Kršćanska obitelj Sime i Matilde Stanković proslavila je 50 godišnjicu bračne zajednice. Simo je umirovljeni poštanski službenik, vjerni posjetilac crkve, a Matilda je od rane mladosti sve do danas u uskoj povezanosti sa župom. Ističe se svojim kršćanskim radom u širenju katoličke štampe; bila je predsjednica i blagajnica Bratovštine Srca Isusova kroz 20 god; član je III reda Sv. Franje punih 48 godina. Mnogostruka je njezina zasluga u pomaganju i usvajanju tuđe djece, jer svoje nije imala. Preč. gosp. župnik Vid Mihaljek kod svečane sv. Mise čestitao je vjernim suradnicima Crkve i podijelio im jubilarni blagoslov.

NOVE KNJIGE:

Fra Vjeko Vrčić napisao je i izdao knjigu »BIOKOVSKI ŽUPNIK«, u kojoj opisuje svoja pastoralna iskustva. Knjiga se čita kao roman. Pisana je jednostavnim stilom, od srca k srcu. Cijena je 8 ND. Naručuje se na adresu: Fra Vjeko Vrčić, župnik, Vrgorac.

RUNOLISTI — Zbirka pjesama u stihu i prozi od Rajka Kraljeva. Cijena 5,50 din. Naručiti: R. K. Zagreb, Jandrićeva 21.

LEGENDE — Mara Švel-Gamiršek, Izdalo Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, cijena 10 din.

KATOLIČKI GODIŠNJAK 1970. — Kalendar koji nastavlja bivšu jeronimsku »DANICU« s tradicijom od 100 godina. Bogat sadržajem, u novoj opremi. Cijena 5 ND.

ZIDNI KALENDAR 1970. sa četiri umjetničke slike u više boja. Cijena 0,50 ND.

TROJKA, tri knjige za 8 ND.: Katolički kalendar, »Povijest Crkve u Hrvatskoj« i »Ubavo selo« od L. Katića.

PETORKA, pet knjiga za 10 ND: »Katolički godišnjak«, »Povijest Crkve u Hrvatskoj«, »Ubavo selo«, »Cardak« i »Fatima«.

»PETAR PRERADOVIĆ« — studija dr Ljubomira Marakovića. Cijena 8 ND.

Ova izdanja naručuju se na adresu: Hrv. Književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21.

Razgovaramo

Pročitala sam u rubrici RAZGOVARAMO o nekoj osobi kojoj je muž umro, da joj je stalno u mislima, i zanima je što je s njime nakon smrti, gdje on prebiva itd... Odgovor ste dali da se naše znanje o prekogrobnom životu temelji na Objavi. Ja vjerujem u objavu, u sve ono što ispovijedamo u Vjerovanju, ali bih htjela znati zašto se meni moj pokojni otac ne javlja u snu, naravno kad se i onako često sanja o pokojnicima. Majka mi je umrla; nju neki put sanjam. Taj dan sam sretna kao da sam bila s njom. Oca nikada ne sanjam. Umro je dok sam bila još dijete. Što bih napravila, da vidim kako je izgledao? Ja sam za njega već postila i molila. Kakovu bih molitvu još morala moliti?

Ima proročkih snova gdje je Bog ljudima progovorio i otkrio buduće događaje, no naši snovi ne idu ovamo. Oni su samo blijeda reprodukcija onoga što smo vidjeli, čuli ili doživjeli, često u najneobičnijim kombinacijama i nemaju nikakve realne vrijednosti. Ako Vi svog oca niste nikada pravo zapamtili nećete ga ni u snu vidjeti; a da ga i vidite, ne bi ga prepoznali. — Preporučio bih Vam knjigu koja je baš ovih dana izašla: TAJNE U GRADU MRTVIH — U njoj ćete naći mnoge pojedinosti o pokojnicima, dakako što se o tome može znati iz Objave i zdrave pameti. Cijena je knjizi 10 din, a naručuje se: Dominikanci — Korčula.

O

Studiram. Došla mi je u ruke knjiga »LEKSIKON JUDAIZMA I KRŠĆANSTVA« Izdanje Matice Hrvatske, pisac Oleg Mandić. Knjiga je nedavno izašla. Naišao sam u njoj na neke tvrdnje koje kao kršanin ne mogu uskladiti sa svojim poimanjem vjere.
Recite mi bez sustezanja što vi kao svećenik mislite o toj knjizi, i kakovo joj povjerenje možemo pokloniti?

Imam tu knjigu. Dobio sam je kao poklon i stavio u biblioteku. Ne bih valjda za njom ni posegnuo da me nije uputilo Vaše pismce. I dobro je da me uputilo. Predgovor, bibliografija i »štih probe« pojedinih složenijih teoloških pojmova dale su mi do znanja koliko je sati s tom knjigom. Gosp. Oleg Mandić imao je plemenitu nakanu sastavljajući ovaj leksikon, da pruži priručnik našoj generaciji »koja bez poznavanja Biblije i drugih izvora kršćanske religije ne može shvatiti sadržaj i značenje velikog dijela zapadnoevropskih umjetničkih ostvarenja«. Tu svoju nakanu pisac je mogao ostvariti s manje gubitaka. U prošlom stoljeću živio je učenjak Olegova kova David Frid. Strauss (1808-1874.) Napisao je i Život Isusov, no ključne točke tog života tumači mitovima iz raznih istočnih religija. Evanđelja je odbacio kao nepovijesne knjige i tvrdio je da su kasnije nastala, kad su se njegovi mitovi već formirali. Iako je Strauss glavni predstavnik ovog poimanja, nije jedini. Tu je i »Škola iz Tübingena«, a i Renan se zadnjih godina zabavljao tumačeći kršćanstvo mitovima. — Međutim, ta teorija ne računa s jednim presudnim faktorom, a taj je povijest i zajamčeni povijesni izvori, i zato je teorija mitova u tumačenju kršćanstva u zapadnom znanstvenom svijetu doživjela svoj zapad, još u prošlom stoljeću. K nama je eto došla s nekim stanovitim zakašnjenjem, prigrijana nastojanjem g. Olega Mandića. I tako on u svom Leksikonu predstavlja i tumači našoj generaciji kršćanstvo, a u stvari piše svoje fantaziranje o kršćanstvu. — U leksikonima se tumače i

pojmovi. A kako je knjiga leksikon kršćanstva, tumače se tu i teološki pojmovi, i očekivali bismo da su pojmovi shvaćeni i protumačeni kako ih Crkva shvaća. Međutim to nije tako. Pisac se upušta u to da ih tumači na svoju; nerijetko svoje krive i apriorne pretpostavke prodaje kao gotove činjenice. To je slučaj u tumačenju riječi »dogma«. Pisac uopće ne zna što je teološko poimanje dogme. — U riječi »Svetost« upustio se o-sim definicije u razne analize. A sve krivo. Slijedimo ga malo s našim komentarom: na str. 473. pisac veli da je »svetost zamišljeno svojstvo predmeta religioznog obožavanja da su nosioci posebne moći kojom se razlikuju od ostalih profanih pojava.« Ostavimo po strani što bi lingvisti i filozofi rekli o ovoj rečenici koja bi imala biti definicija svetosti, usporedimo tvrdnju s onim što Crkva smatra bitnim za svetost. Piscu je bitno »posjedovanje moći kojom se razlikuje od ostalih« — Crkvi je bitno nešto drugo: Mi razlikujemo više svetosti: prvo t v a r n u svetost. Ona je svojstvena predmetima, zgradama, pa u nekom stanovitom smislu i ljudima. Tu je bitno ovo: da se subjekt određuje za službu Božanstvu. — Druga je osobna svetost. Ona je istovjetna s dobrotom. Odsutnost čudorednе ljage mjerilo je ove svetosti. Ne radi se ni o kakvoj »moći što je njezin nosilac uživa prema vjerovanju svojih sljedbenika«, kako misli pisac. Ta komponenta uopće ne dolazi u obzir kod svetosti, nego se naprotiv baš isključuje. — Pisac dalje tvrdi da je »dokaz svetosti pravljenje čudesa«. Pravljenje čudesa uopće ne spada na bit svetosti, nego je to posebna karizma dana za dobro Crkve, a sam činilac ne mora po daru čudesa tim samim biti »drag Bogu«, što je bitna oznaka formalne svetosti. Čudesa što ih Crkva traži da nekoga predloži javnom štovanju nešto su sasvim drugo. Izvanredan stupanj kreposti u životu kandidata za kanonizaciju Bog mora potvrditi čudesima ili vidljivim znakovima. — Pisac dalje umuje u čemu se očituje svetost i tvrdi da se »ona očituje onakvim načinom života koji crkvene organizacije postavljaju kao primjer svojim laicima«. Ispravljam prema već rečenome, da je svetost u dobroti, postavljao nju netko drugima za primjer ili ne, i zato je za pravu svetost potpuno sporedno da netko bude proglašen svecem ili ne. Čudorednu dobrotu mogu i moraju svi postići. I zato nisu sveci samo mučenici, kako to pisac misli, a i oni nisu sveci zato što bi se drugima mogli postaviti za uzor, sjetimo se desnog razbojnika, nego zato što su u danom času pokazali ljubav prema Bogu, ljubav koja je bila jača od života i želje za njim. — Za pisca svetost nakon svih njegovih tumačenja ostaje u zraku. Ona u stvari i jest otajstvo, misterij, ali ne kako ga pisac shvaća, nego tajna Božje ljubavi i dobrote koju stvor participira. — Toliko o tome. Iz rečenoga možete vidjeti što ja mislim o Leksikonu, a isto tako vidite, kakovo mu i vi povjerenje možete pokloniti.

Preporučio bih Vam da se za ispravno shvaćanje teoloških pojmova napose iz Biblije poslužite »RJEČNIKOM BIBLIJSKE TEOLOGIJE«, što ga je izdala »Kršćanska Sadašnjost« u Zagrebu, 1969. Djelo je plod poštenog znanstvenog nastojanja prvoklasnih učenjaka, poznavalaca Svetoga pisma i nauke Crkve i upravo je prava sreća da smo iza neuspjelog Leksikona dobili ovo kapitalno djelo u kojem kršćanska misao sja u dostojnom ruhu.

— Puno se govori o katoličkim laicima, o njihovoj suradnji sa svećenicima i o njihovoj ulozi u Crkvi. Mene zanima što zapravo znači ta riječ, ne doslovno, nego stvarno. Ja sam se o tome već propitkivao kod onih koji bi to morali znati, ali nisam puno doznao. Recite mi Vi, ukratko i jednostavnim jezikom, koristit će meni i drugima.

Kadgod se u životu Crkve, pa i drugih organizacija, naveliko raspravlja i piše o nekim pitanjima, znači da se tu osjeća neki nedostatak, manjak ili recimo kriza. Tako Vam je upravo s laicima u Crkvi. Sasvim je razumljivo da vjernici surađuju sa svećenicima, da ih svećenici u nekim stvarima moraju pitati za savjet i da uvaže njihove prijedloge, a to suradnje ima u Crkvi, bar u nekim krajevima, sve manje. U našim krajevima ta je suradnja u velikom opadanju i gotovo je sasvim prestala. Stariji će se dobro sjećati kako su dragocjenu suradnju svećenicima pružali učitelji i učiteljice, poučavajući djecu u vjerskoj obuci, crkvenom pjevanju i uopće u crkvenom životu župe. To je bio pravi la-

ički apostolat; sa svećenikom su suradivala i razna društva, koja su organizirala svečanosti, procesije, skupljanja za dobrotvorne svrhe; to je sve bio prvorazredni laički apostolat. Kad tome još pridodamo da ti ljudi, i ta društva nisu bili samo nijemi izvršitelji župnikovih planova, nego su na vlastiti poticaj poduzimali dobre pothvate onda je to sve ono što nam je Koncil donio o laicima. Mi toga više nemamo i tko zna kad će to opet oživjeti. — Crkva međutim ne smije stajati skrštenih ruku nego mora odgajati svoje vjernike za suradnju i u današnjem svijetu. Situacija doduše nije ružičasta, ali nije ni gora nego je bila u apostolsko vrijeme. Na traženje putova suradnje između svećenika i vjernika sile nas prilike, složenost modernog života, manjak svećenika i zato pitanje laičkog apostolata u Crkvi nije tako jednostavno. Nešto je već i ostvareno po biskupijskim središtima, no još uvijek smo daleko od onoga što bi trebalo. — A ono što je najvažnije kod svega toga da budemo ljudi spremni da pomognemo braći u vjeri, da druge nastojimo razumjeti i predobiti za dobro. To je pravi stvarni apostolat.

ZAHVALJUJU PRESVETOM SRCU ISUSOVU, BEZGRJEŠNOM SRCU MARIJINU I SVETIM ZAŠTITNICIMA

— Hvala Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Ani na pomoći kod poroda i na sretnom i brzom ozdravljenju. Preporučujem i dalje sebe i svoju obitelj. Ana Bujanić, Štefanec, Čakovec.

— Zahvaljujem Srcu Isusovu, Majci Božjoj Trsatskoj i sv. Anti za mnoge primljene milosti, K. M. Čavle, Rijeka.

— Za primljene milosti hvala Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. I nadalje se preporučam. M. Malović, Martinska Ves.

— Na uslišanoj molitvi hvala Presv. Srcu susovu, Majci Božjoj od brze pomoći, Duhu Svetome i sv. Antunu, Slava Bolješkovec, sv. Klara.

— Za svoje ozdravljenje od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj Bistričkoj. B. M. Popovača.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ocu Leopoldu za moje poboljšano zdravlje i uspješno položene

ispite moje unuke. I nadalje im preporučam sebe i svoje. — Marija Kulundžić, Komletinci.

— Za brzo ozdravljenje i na ostalim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi Bapskoj i sv. Antunu. Preporučam im se i nadalje. — Janja Probojević, Bapska.

— Od srca zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu na milostima što su mi ih primila djeca, da su se snašla u životu. Neka njih i mene čuvaju i ubuduće. — V. J., Čačinci.

— Zahvaljujem Presv. Trojstvu, Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na primljenim milostima. I dalje se preporučam. — Marica Prša, Međudražje — Zavalje.

— Za sretno ozdravljenje zahvaljujem Majci Božjoj i Petru Barbariću. Neka mi i ubuduće pomognu. — Č. I., Mostar.

— Zagovorom Majke Božje i Petra Barbarića položio sam ispit iz hrvatskog jezika. Hvala im! — Josip Elter, Osijek.

— Za poboljšanje zdravlja svoje sestre zahvaljujem Gospi od brze pomoći. Molim i nadalje njen sveti zagovor kod Boga. — J. M., Zagreb.

— Za ozdravljenje od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu. — Stjepan Filipović, Nova Gradiška.

— Za uslišanu molbu zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj. — Marija L., Našice.

— Zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na sretnom putu. — Mrs. Franciska Šorš i djeca.

— Velika hvala Gospi od brze pomoći što mi je pomogla, kao i ocu Leopoldu Mandiću. — Studentica iz Slav. Broda.

— Zahvaljujem na pomoći Gospi od brze pomoći i sv. Antunu. — Anđelka Maletić, Turbe.

— Za veliku primljenu milost zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu kao i ostalim svojim zaštitnicima. — Jelica Kožar, Divan kraj Vrbovca.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Majci Božjoj na uslišanoj molitvi. Preporučam se i nadalje. — Josipa Huljak, Zagreb.

— Na velikoj pomoći u teškoj bolesti i ostalim velikim poteškoćama zahvaljujemo Božanskom Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Antunu i Kardinalu Stepincu. Preporučamo se i nadalje. — Stjepan i Anica, Vinkovci.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima. Preporučam im se i nadalje. — Kata Jović, Trilj.

— Za primljenu milost zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu, sv. Antunu i ostalim zaštitnicima. I nadalje molim njihovu pomoć. — M. Č., Vinkovci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i drugim zaštitnicima na sretno završenom četvrtom razredu gimnazije svoje kćerke. — Kata Bošnjak, Crnac.

— Zahvaljujem Majci Božjoj na pomoći i zaštiti u dva slučaja. Preporučam joj se i nadalje. B. J., Zagreb.

— Na primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Antunu i ocu Leopoldu Mandiću. Neka mi budu i nadalje u pomoći. — Manda Popović, Podgradina.

— Na brzom ozdravljenju svoje unuke od teške bolesti zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj i sv. Antunu. Neka mi i nadalje pomažu. — B. G., Podr. Novo Selo.

— Za očitu pomoć u teškoj bolesti svoga muža zahvaljujem Gospi od brze pomoći. — Š. M., Sredanci.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu na sretno položenim ispitima. Preporučam se i nadalje. — Zahvalna studentica iz Rečice.

— Od srca hvala Srcu Isusovu i Marijinu za moje ozdravljenje. Preporučam im i nadalje sebe, muža, djecu i unučad. — M. B., Zagreb.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. — M. N., Stara Gradiška.

— Marija Obsieger iz Koprivnice zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Marijinu te sv. Antunu na primljenoj milosti.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu na milostima što sam ih primio tijekom svoga života. — J. P., Pušća.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj, sv. Josipu i sv. Lovri na sretnim porodima i ozdravljenju poslije operacije. — C. A., Zlatar.

— Našem dragom Kardinalu Stepincu i ocu Leopoldu Mandiću od srca zahvaljujem što mi se po njihovu zagovoru brzo rije-

šio s uspjehom teški obiteljski problem, kao i za druge milosti. I nadalje im preporučam sebe i obitelj. — M. Čotić, Dubrava - Split.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i sv. Antunu. Molim i dalje za pomoć. — Mara Cik, Zagreb.

— Hvala Presv. Srcu Isusovu i Srcu Marijinu, te sv. Antunu za primljene milosti. — M. F.

— Utječem se blaženom Nikoli Taveliću da mi isprosi ozdravljenje. — Julka Melčić.

— Velika hvala Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći, sv. Antunu i Petru Barbariću za primljene milosti. I nadalje im preporučam sebe i svoju djecu. — Barica Petričec, Virje.

— Za sretno ozdravljenje svoje majke zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Gospi od brze pomoći i Petru Barbariću. — M. P., Prelog.

— Za sretno položenu maturu svoga unuka zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i sv. Antunu. — Katarina Ivanušić, Sisak.

— Ana Gašparac iz župe Hrib zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Majci Božjoj Svetogorskoj i bl. Nikoli Taveliću na ozdravljenju i za duhovnu pomoć svim članovima obitelji. I nadalje se preporuča.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Žalosnoj Gospi. Ujedno im preporučam sebe i djecu. — Rozalija Božić, Donji Miholjac.

— Hvala Presvetom Trojstvu i Bl. Djevici Mariji te zagovoru oca Leopolda Mandića na primljenim milostima. — T. D., Cres.

— Na uslišanoj molbi zahvaljujemo Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Maloj Tereziji i Petru Barbariću. I nadalje im se preporučamo. — M. i K. J., Mosti.

— Hvala Presvetom Trojstvu, Srcu Isusovu i Marijinu, te svetim zaštitnicima na svim milostima što sam ih primila tijekom života. — Marija Biljan, Senj.

— Zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu, Duhu Svetomu, Srcu Marijinu i svetim zaštitnicima na sretno položenom maturalnom ispitu svoga unuka. — Marija Š., Lokve.

— Na mnogim primljenim milostima zahvaljujem Presv. Srcu Isusovu i Marijinu, sv. Josipu i ostalim zaštitnicima. — Ivanka Momčilović, Fojnica.

— Anica Kruder iz Valpova zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu, Gospi Lurdskoj i sv. Maloj Tereziji za uslišane molitve i primljene milosti.

— Za primljene milosti zahvaljuje Presv. Srcu Isusovu i Kardinalu Stepincu majka brojne djece iz grobničke župe.

— Zahvaljujem sv. Roku za ozdravljenje od kužne bolesti. — M. J., Slavonski Brod.

SADRŽAJ

	Marija oaza u pustinji J. G.
449	**Dignite svoje glave, J. Njavro**
454	**Svetost »široke potrošnje«, Mijo Škvorc**
459	**Životni dijalog, Pero Bulat**
463	**Prvo djetinjstvo, J. M.**
465	**Suradnja s biskupima, J. Antolović**
468	**Od Janjeva do Boke Kotorske, P. Bulat**
474	**Čovjek od komada, J. Badalić**
476	**Svjetlo života**
476	**Ovako misli dr. Werner Braun, I. Kukula**
478	**Proučavanje svemira približuje nas Stvoritelju, Ivan Kukula**
481	**Kako je Verica promijenila prezime, Žarko Brzić**
483	**Na ljutu ranu ljuta trava, Marko Cvitkušić**
484	**Nove knjige**
485	**Razgovaramo**
487	**Zahvalnice**

Na naslovnoj strani:
Bl. Djevica Marija — Bezgrješna

Na poledini:
Crkva Gospe od milosti na Otoku

S dopuštenjem crkvenih i redovničkih poglavara izdaje: Hrvatska pokrajina Družbe Isusove — Zagreb 02-147, Palmotićeva ul. 31. — Odgovorni urednik o. Franjo Šipušić, Zagreb 02-147, Tel. 441-636. Tisak »Plamen« Slavonski Brod, Omladinska ul. 26. — 1969. — Cijena pojedinog broja 1 D. Godišnja pretplata 12 D. Grupne pretplate od deset na više dobivaju deset posto popusta. Novac pretplate šaljite poštanskim uputnicama; suradnju uredništvu Glasnika; rukopisi se ne vraćaju.

